

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΣΗΜΕΡΑ

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΟΜΗΡΟΥ

Το Μνημόνιο δεν θα ανατραπεί από τον όποιο νέο Πρόεδρο

«Δεν δεσμευόμαστε από το σύνολο της δανειακής σύμβασης», λέει ο ηγέτης της ΕΔΕΚ, Γιαννάκης Ομήρου, σε συνέντευξη του στην «Κ». Σημειώνει ότι η πρόταση Λιλλήκα για το φυσικό αέριο βρίσκει ανταπόκριση στον λαό, διευκρινίζει ότι δεν πρέπει να αναμένεται πλήρης ταύτιση απόψεων της ΕΔΕΚ με τον υποψήφιο και απαντά στις κατηγορίες ΑΚΕΛ ότι πιέζει τον Πρόεδρο να υπογράψει το Μνημόνιο. Τέλος, θεωρεί το διάγγελμα Χριστόφια «άδικο». **Σελ. 6**

ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ

Μαθήματα διαχείρισης από τους Νορβηγούς

Καμία σχέση δεν έχει το νορβηγικό μοντέλο για το φυσικό αέριο, όπως το ανέπτυξε ο Martin Skancke, ο Νορβηγός οικονομολόγος που χάραξε τη στρατηγική της χώρας του στη διαχείριση των εσόδων από το φυσικό αέριο, με το «κυπριακό μοντέλο» που πάει να στηθεί. Ο κ. Skancke, σε συνέντευξη του στην «Κ», στέλνει σημαντικά μηνύματα για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να διαχειριστούμε τον μοναδικό αυτό φυσικό πλούτο. **Οικονομική, σελ. 6**

ΔΡ Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Μπήκε στη ζωή μας η ρομποτική χειρουργική

Με την ευκαιρία της διοργάνωσης διεθνούς συνεδρίου στην Κύπρο, ο κορυφαίος Έλληνας χειρουργός δρ Κωνσταντίνος Κωνσταντινίδης μίλησε στην «Κ» για τα επιτεύγματα και για την προοπτική της ρομποτικής χειρουργικής. Σημαντικά τα πλεονεκτήματα για τον ασθενή, ο οποίος δεν έρχεται αντιμέτωπος με το νυστέρι, δεν υφίσταται μεγάλη τομή και δεν ταλαιπωρείται από μετεγχειρητικές λοιμώξεις. **Σελ. 19**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Φωτοβολταϊκό πάρκο στη Νεκρή Ζώνη

Η ογνηφικη έδωσε τη συγκατάθεσή της στο Πανεπιστήμιο Κύπρου για ανέγερση φωτοβολταϊκού πάρκου σε χώρο της Πανεπιστημιοπόλης που βρίσκεται στη Νεκρή Ζώνη. Είναι το πρώτο αναπτυξιακό έργο το οποίο θα γίνει στη Νεκρή Ζώνη μετά το 1974. Ο πρόεδρος Κ. Χριστοφίδης μιλά με ενθουσιασμό για το έργο, ισχύος 10 μεγαβάτ. **Σελ. 9**

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΑΕΛ: Ψάχνοντας τον καινούργιο Άντο

Ο Ρουί Ζούνιορ ανακάλυψε ήδη τους νεαρούς παίκτες που θα έρθουν στην ΑΕΛ τον Ιανουάριο.

Δύο σκόπελοι για το Μνημόνιο

Υπό την αίρεση της ανάλυσης της έρευνας της Pimco το πακέτο των μέτρων

Το Μνημόνιο, αν χρειαστεί, θα αλλάξει, αναφέρουν στην «Κ» κοινοτικές πηγές, χωρίς να μπορούν να προδικάσουν το εύρος των αλλαγών πριν μελετηθεί η έκθεση της Pimco για τις κεφαλαιακές ανάγκες των κυπριακών τραπεζών. Η ανάλυση αυτή θα γίνει σε νέα συνεδρίαση του Eurogroup, στις 13 Δεκεμβρίου. Οι ίδιες πηγές σημειώσαν ότι, ούτως ή άλλως, το Μνημόνιο είναι ένα δυναμικό κείμενο, το οποίο προσαρμόζεται στις εκάστοτε συνθήκες. Τα σύννεφα πάνω από τη Λευκωσία είναι

Τρία νέα «μνημόνια» για δημόσια υπηρεσία, ασφαλιστικό και ΓεΣΥ

πολλά και ο κ. Σαρλάτ επιχειρήσει να τα διαλύσει με την κατάθεση σειράς νομοσχεδίων για την εφαρμογή μνημονιακών μέτρων. Ο υπ. Οικονομικών θέλει να παρουσιάσει στη συνεδρίαση του Eurogroup, την προσεχή Πέμπτη, συγκεκριμένες

πράξεις, ώστε να μπορέσει να συζητήσει το προσχέδιο του Μνημονίου χωρίς να αμφισβητείται η βούληση της κυβέρνησης να προχωρήσει στις αναγκαίες προσαρμογές. Απόφαση, πάντως, για την έγκριση του κυπριακού Μνημονίου δεν αναμένεται, με το τέλος της διαδικασίας να μετατίθεται για το Eurogroup της 21ης Ιανουαρίου. Μείζον θέμα αποτελεί και το διογκούμενο ρεύμα αντιθέσεων στο κυπριακό Μνημόνιο που εκδηλώνεται σε χώρες του ευρωπαϊκού Βορρά. **Σελ. 3**

Αυτά τα Χριστούγεννα η αγορά δεν γιορτάζει

Σε διαδικασία προσαρμογής εξαιτίας του Μνημονίου μπαίνει η κυπριακή αγορά, η οποία κινείται πλέον βραδέως, με τους καταστηματάρχες να προετοιμάζονται για τα χειρότερα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η άλλοτε κομβική οδός Μακαρίου, η οποία έχει απολέσει πια σχεδόν κάθε εμπορικό ενδιαφέρον. Όπως καταγράφεται στο ρεπορτάζ της «Κ», η αγορά δώρων και παιχνιδιών δεν πρόκειται να βιώσει εντονότερους ρυθμούς ούτε κατά την περίοδο των Χριστουγέννων, αφού οι καταστηματάρχες αναμένουν φέτος η ζήτηση να φτάσει σε αρνητικά επίπεδα-ρεκόρ. **Οικονομική, σελ. 6**

Οξύνεται η κρίση στην Αίγυπτο

Κοσμικοί κατά ισλαμιστών

Στα άκρα οδηγείται η οξεία πολιτική αντιπαράθεση στην Αίγυπτο, καθώς ο μεν ισλαμιστής πρόεδρος Μόρσι ζητεί διάλογο χωρίς να προχωρεί σε παραχωρήσεις, το δε Εθνικό Μέτωπο Σωτηρίας –στο οποίο έχουν συσπειρωθεί οι δυνάμεις της κοσμικής αντιπολίτευσης– κινητοποιεί εκατοντάδες χιλιάδες διαδηλωτές σε αλληλέγγυες εκδηλώσεις διαμαρτυρίας, καταγγέλλοντας το νέο Σύνταγμα ως ισλαμιστικό. **Σελ. 18**

Μάχη για διαδοχή του Γιούνκερ

Στο βάθος... Σόιμπλε

Ένας πόλεμος εντυπώσεων σε επίπεδο δημοσιευμάτων μαίνεται τις τελευταίες μέρες για τον διάδοχο του Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ στην προεδρία του Eurogroup. Ως φαβορί για τη θέση φέρεται ο «σκληρός της Ευρωζώνης», υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας, Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, ο οποίος ωστόσο διχάζει τον πολιτικό κόσμο ακόμη και στη χώρα του. Ακούστηκαν και τα ονόματα δύο ακόμη υπουργών Οικονομικών και δύο πρωθυπουργών. **Σελ. 5**

Λεπτές ισορροπίες στην ελληνική Βουλή

Τρία τελευταία εμπόδια για την κυβέρνηση του πρωθυπουργού Αντώνη Σαμαρά

Αναμέτλητη με τρεις τελευταίους σκοπέλους βρίσκεται η ελληνική κυβέρνηση προκειμένου να ολοκληρώσει τις δεσμεύσεις της έναντι των εταίρων της Ελλάδας και να απομακρύνει τις αβεβαιότητες για το μέλλον της χώρας: υπερψήφιστο του φορολογικού, ολοκλήρωση της

επαναγοράς ομολόγων και των πέντε Πράξεων για την έγκριση της δόσης. Μια πρόγνωση των δυσκολιών με τις οποίες βρίσκεται αντιμέτωπη η τρικομματική κυβέρνηση δόθηκε με το νομοσχέδιο για το φορολογικό, το οποίο δοκίμασε σκληρά τη συνοχή της. Ήδη στις κοινοβουλευτικές ομάδες των τριών κομμάτων μιλούν για ισορροπίες-θρίλερ στη Βουλή. Ακόμη και σε επίπεδο υπουργικού, οι προσπάθειες τήρησης των ισορροπιών είναι έντονες, αφού έχουν εντοπιστεί σοβαρά προβλήματα συνεννόησης μεταξύ διαφόρων υπουργών. **Σελ. 14**

Εγκυμοσύνη με ναυτίες και «δαιμόνες»

Εν μέσω ύφεσης, η Βρετανία εκτασιώστηκε όταν παντρεύτηκαν ο Γουίλιαμ και η Κέιτ. Τώρα, ακολουθεί μια βασιλική εγκυμοσύνη και οι προβολείς της διεθνούς επικαιρότητας στρέφονται ξανά στα ανάκτορα του Μπάκιγχαμ. Η ιστορία μάς υπενθυμίζει ότι η ένταση από τα φώτα της δημοσιότητας συνέβαλε στη διάλυση τριών βασιλικών γάμων. **Σελ. 17**

Μειώνεται στο μισό η αξία της Cyta

Άρον-άρον ιδιωτικοποίηση

Η αξία του ημικρατικού οργανισμού, που κοστολογείται στο 1,2 δισ. ευρώ, με μία ενδεχόμενη καταναγκαστική πώληση, ώστε να καταστεί βιώσιμο το κυπριακό χρέος, πέφτει στο μισό δισ. Η διεύθυνση του οργανισμού, η οποία συζητά εντελώς ανεπίσημα το θέμα αναζητώντας λύσεις, δεν θεωρεί κόκκινη γραμμή την ιδιωτικοποίηση, φτάνει να γίνει με συγκροτημένο τρόπο και όχι βίαια, για να μην ξεπουληθεί ο οργανισμός και να μην πέσει το μάνατζμεντ στα χέρια του στρατηγικού επενδυτή. **Οικονομική, σελ. 5**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ακόμα και τώρα...

Ενώ το περιεχόμενο του Μνημονίου είναι ουσιαστικά γνωστό και έχουμε πλέον ενώπιόν μας μια αρκετά προχωρημένη εικόνα του τι χρειάζεται ο τόπος για να βγούμε από το αδιέξοδο της κρίσης, το βασικότερο πρόβλημα δεν φαίνεται να αλλάζει. Τόσο η κυβέρνηση, όσο και η αντιπολίτευση, συνεχίζουν να συζητούν θέματα που είναι μάλλον παράπλευρα της ουσίας και δεν σχετίζονται με μια βελτίωση του Μνημονίου και της τύχης της χώρας. Ακούγονται, μάλιστα, συνεχώς προτάσεις για αλλαγές στο Μνημόνιο, οι οποίες συνεπάγονται μεγάλα ρίσκα με αμελέτητο αντίκτυπο. Ακόμη και τώρα, η πολιτική μας σκηνή δεν κατάφερε να αλλάξει προσέγγιση και κολά στις λεπτομέρειες, την ώρα που το βασικό ζήτημα είναι να δουλέψει το –τραχύ έστω– Μνημόνιο. Κι αφού θα είναι δύσκολη η ζωή μας, τουλάχιστον να μην μια τάξη στο κράτος, να ανασυγκροτηθεί η οικονομία και ν' αλλάξουμε νοοτροπία, για να έχουν μέλλον τα παιδιά μας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ
Μάριος Τόκας
Ήλιος Κόρφινος
 12 τραγούδια που ερμήνευσαν οι σπουδαίοι τραγουδιστές
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΗΤΡΟΠΑΝΟΣ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΡΙΟΣ - ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΤΕΡΖΗΣ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΤΣΙΡΑΣ
 ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ **Σελ. 20**

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

ΠΟΛΙΤΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΜΜΕ και διαπλοκή

«**Α**ν ζητάς δίκαιη αντιμετώπιση, δεν πρέπει να ασχοληθείς με την πολιτική, αλλά ούτε και με τη δημοσιογραφία», είχε πει ο τέως πρωθυπουργός της Βρετανίας Τζον Μέιτζορ. Και είναι σωστό. Ωστόσο, η διαχωριστική γραμμή μεταξύ πολιτικής και δημοσιογραφίας οφείλει να είναι διακριτή. Οι μεν πολιτικοί, κατά κανόνα είναι αιρετοί, οι δε δημοσιογράφοι είμαστε μισθωτοί σε επικεφαλής ΜΜΕ, αν και μας αρέσει να βαυκαλιζόμαστε αυτοπροσδιοριζόμενοι ως «τέταρτη εξουσία». Αυτός ισχύει, σε κάποιο βαθμό, δε χώρες με παράδοση στην παιδεία και στη δικαιοσύνη, αλλά ποσώς σε μια χώρα που σταθμεύουμε όλοι πάνω στη διπλή κίτρινη γραμμή... Αυτή είναι η Κύπρος, δυστυχώς, σε αυτήν ασκούμε το επάγγελμά μας και είναι η ώρα να μιλήσουμε καθαρά, διότι οι περιστάσεις απαιτούν πλέον, από τον καθένα μας, να πάρουμε θέση ή να αλλάξουμε επάγγελμα. Διαφορετικά η ήδη τρωθείσα αξιοπιστία μας, θα πάσει πάτο -όπως αυτή των πολιτικών- καθώς τα γεγονότα οδηγούν σε σκληρές δοκιμασίες, κυρίως σε δύο επίπεδα. Πρώτο: Σκληρές μέρες για την κοινωνία που νοιώθει ότι της φρόντισαν το δυσβάσταχο χρέος του «κόλλο γκρόσο» του πολιτικο-οικονομικού κατεστημένου. Δεύτερο: Η έκτακτη δοκιμασία των θεσμών, αφού οι έρευνες για τις ευθύνες των τραπεζών θα πρέπει λογικά να βγάλουν στο φως και περιπτώσεις διαπλοκής με ΜΜΕ. Οι θεσμοί όμως δεν έχουν την εξωθεν καλή μαρτυρία, διότι απέτυχαν παταγωδώς σε δύο περιπτώσεις που δοκιμάστηκαν. Στο ΧΑΚ και στη «Helios», όπου πλήρωσαν τα θύματα. Αντίθετα, οι θύτες αλώβητοι απολαμβάνουν την «ασυλία» της ατιμωρίας, η οποία είναι σημαία της διαπλοκής, σ' ένα κράτος όπου έγινε καθεστώς η ανισονομία και η ανισοπολιτεία, με αποτέλεσμα η Κυπριακή Δημοκρατία να καταστεί αναξιόπιστη. Αν το απόστημα δεν οπίσσει, ουδεμία περίπτωση υπάρχει για προσέλευση επενδύσεων, για ορθολογική διαχείριση του φυσικού πλούτου, γενικά για ανάπτυξη ώστε να βγούμε από την κρίση. Διότι ουδείς νοήμων επενδυτής θα βάλει τα κεφάλιά του σε ένα κράτος όπου η δικαιοσύνη είναι δύο ταχυτήτων και η δημοκρατία ανάπηρη. Σε αυτή την κρίσιμη συγκυρία η δημοσιογραφία πρέπει να γίνει προασπίδα του δημόσιου συμφέροντος και συνήγορος της απαίτησης του ανώνυμου πολίτη, ο οποίος καλείται να πληρώσει το μάρμαρο. Η δημοσιογραφία δεν μπορεί να συνεχίσει να αποτελεί λιπαντικό στη μηχανή της διαπλοκής και λέβητες της αποδορόμησης. Για να μπορεί όμως η δημοσιογραφία να καταστεί προωθητική δύ-

ναμη αλλαγής, θα πρέπει να ξεκινήσει με παραδοχές και όχι αναζητώντας άλλοθι. Κι εξηγούμε. Από τις έρευνες που γίνονται στις τράπεζες σίγουρα θα αποκαλυφθεί μια εικόνα διαπλοκής με ιδιοκτήτες ή μέτοχους ΜΜΕ. Ήδη, ο Δ. Σουλίου, πρόεδρος της Επιτροπής Θεσμών, στην οποία εξετάζεται η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος, δήλωσε στο ΡΙΚ ότι, «δεν θα διατάσσουμε να δούμε θέματα διαπλοκής και με πολιτικούς και με πολιτικά κόμματα και με δημοσιογράφους, και με καναλάρχες και με εκδότες». Παράλληλα ο γ.γ. της ΕΤΥΚ, Α. Χατζηκωστής, είπε πως δημοσιογράφοι επηρεάζονται από διαφημίσεις και πελατειακές σχέσεις, ότι αποσιωπούν σκάνδαλα των τραπεζών και τους παρουσιάζει λίγο πολύ ως υποχείρια ιδιοκτητών ΜΜΕ όπου εργάζονται, προκαλώντας σφοδρή αντίδραση του Δ.Σ. της Ένωσης Συντακτών Κύπρου. Ποιος έχει δίκαιο, θα δούμε στη συνέχεια. Όλες οι τράπεζες, είχαν άμεσες σχέσεις με ιδιοκτήτες ή και μετόχους ΜΜΕ. Όταν μια επιχείρηση ΜΜΕ, ξεκινά την κάθε νέα χρονιά έχοντας διασφαλισμένο διαφημιστικό κομμάτι πέραν του ενός εκατομμυρίου από μία μόνο τράπεζα και τα ανάλογα από τις άλλες, τότε ο κάθε αντίπαλος βάνεται ποιος υπαγορεύει τους όρους του παιχνιδιού. Όταν παράλληλα, ΜΜΕ λάμβαναν δάνεια εκατομμυρίων και μεγάλα παρατραβήγματα με «ευκολίες πληρωμής» τότε ποιος δημοσιογράφος μπορούσε να τα βάλει με τις τράπεζες χωρίς να χάσει τη δουλειά του; Υπάρχουν κι άλλα, όπως οδηγίες τραπεζιτών για πιέσεις, π.χ. προς την ενοπιτική αρχή ή για προστασία της εποπτικής αρχής. Τα είδαμε και στο πολύ πρόσφατο παρελθόν να συμβαίνουν σε σύμπραξη τραπεζιτών, πολιτικών και ΜΜΕ. Η «δουλειά» από ποιος γινόταν, αν όχι από δημοσιογράφους, αυλικούς του συστήματος ή και αιχμάλωτους του... Έχουμε ευθύνη και οι δημοσιογράφοι για την κατάσταση στην πατρίδα μας; Έχουμε. Έχουμε όμως και μια μεγάλη ευκαιρία αποκατάστασης του επαγγελματικού μας κύρους με τη στάση που θα πάρουμε -ο καθένας ξεχωριστά- στα δίσκα χρόνια της μνημονιακής εξαθλίωσης. Διότι εμείς εκ των πραγμάτων θα πρέπει να υπερασπιστούμε πλέον την κοινωνία των πολιτών και όχι των πελατών. Μια κοινωνία που δεν της απομένει οτιδήποτε άλλο παρά να αρκείται να οργανώνεται σε ένα σύστημα αλληλεγγύης, αυτοπροστασίας και προόδου του δημόσιου πλούτου και του μέλλοντος των παιδιών της.

paraschos@kathimerini.com.cy
Σκολιάστε στο www.kathimerini.com.cy

ΥΨΙΚΑΜΙΝΟΣ

Γράφει ο ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑΣ

Pastor Aeternus

την κρίση φτάνει οι τράπεζες, η απλυσία τους και κανείς άλλος.

Υπάρχει το ερώτημα για το αν και κατά πόσο μπορούσε να επέλθει στο έργο του διοικητή της κεντρικής, αν υποψιάζονταν ότι τον καράβι πάει για φρούτο, αλλά αν εκείνος σαν Πρόεδρος δεν μπορούσε να το κάνει ποιος θα το έκανε; Εσείς κι εγώ; Σε όλα αυτά, πρέπει να προσθέσουμε και την επιλεκτικότητα που έδειξε στις συνεντεύξεις του, εφόσον δεν έδωσε στον εαυτό του την ευκαιρία να φανεί ειλικρινής και να απαντήσει σε κρίσιμα ερωτήματα σε ένα μη ελεγχόμενο περιβάλλον. Θα θυμόμαστε από αυτή την πενταετία, το διαρκώς τσακισμένο από τις αναποδιές πρόσωπό του που μέσω της έκφρασης προσπαθούσε να μοιραστεί με τον κόσμο την αγωνία και τη θλίψη του, μιλώντας και μεν αλλά χωρίς ουσιαστικά να λέει τίποτα. Δύο διαγγέλματα έδωσε και το μόνο που μπορούσε κανείς να ακούσει ήταν μια φωνή να καλεί τους επιβάτες στην σκέψη του να προσέξουν το κενό μπν πέσουν μέσα και τσακιστούν.

Τρία χρόνια μας έκρουαν οι οίκοι αξιολόγησης το καμπανάκι, τρία χρόνια μας υποβάθμιζαν, αλλά ο κύριος Σταυράκης ήταν υπερήφανος που κάλεσε στο τηλεφώνημα τον Μάιο του 2011 τους οίκους και τους είπε να καθυστερήσουν την ανακοίνωση υποβάθμισης της οικονομίας μας που ετοιμάζαν εκείνο τον καιρό, για να μην χάσει ψήφους το ΑΚΕΛ στις εκλογές. Τελικά, η εξουσία του Δημήτρη Χριστόφια ήταν αποκλειστικά εσωτερικού περιεχομένου με μοναδικό στόχο και σκοπό τη θρέψη και την τέρψη των στελεχών, των φίλων και των οπαδών του ΑΚΕΛ. Το χειρότερο απ' όλα στη διακυβέρνηση Χριστόφια, είναι (και) η διάψευση της ελπίδας για μια δίκαιη κοινωνία.

Η δίκαιη κοινωνία μας προσέφερε και αν, εν πολλοίς, ο πολύς κόσμος δεν έχει ακόμη καταλάβει τι γίνεται, όταν θα το αντιληφθεί όχι μόνο ο ιστορικός του μέλλοντος αλλά όλη η ομάδα που αναλύει τόμους και γραφές στα βήθη του Βατικανού ίσως και να μην είναι αρκετή για να αναλύσει εις βάθος την επιφανειακή διακυβέρνηση που πάει. Δεν αποχαιρετούμε την Αλεξάνδρεια, κυρίες και κύριοι, που χάνουμε με τις εκλογές που έρχονται. Αποχαιρετούμε τον εαυτό μας όπως τον ξέραμε και τη ζωή όπως τη βρήμα.

tsikalasm@sppmedia.com

Στις 18 Ιουλίου 1870 στην τετάρτη συνεδρία της Α΄ Βατικανέου Συνόδου κατόπιν μακράς ιστορικής κυοφορίας, αλλά και εν μέσω αντιδράσεων, κατά τη διάρκεια της συνόδου, ο πάπας Πίος Θ΄ ανέγνωσε το διάταγμα Pastor Aeternus, με το οποίο ανεγνώριζε ως αλήθεια πίστεις, αποκαλυφθείσα από τον Θεό, το αλάθητο του εαυτού του, όλων των προκάτων του και των διαδόχων του.

Είχαν προηγηθεί χρόνια διαμάχης αναφορικά με το ποιος έχει την ανώτατη αυθεντία στην χριστιανική διδασκαλία με τον φραγκισκανό Πέτρο Ολίβι (1249-1298) να είναι ο πρώτος που απάντησε και ταυτόχρονα αναγνώρισε το αλάθητο στους Πάπες. Τα χρόνια πέρασαν, η διαμάχη συνεχιζόταν και φτάσαμε στον ωραίο Πίο, ο οποίος χάρη στη δημιουργική του προσωπικότητα «εξέκρινε» την παπολατρεία στην οποία κανείς δεν μπορούσε να φέρει αντίρρηση. Μάλιστα, μετά που τα κατάφερε και πέρασε στην «αθάλητη» εποχή, μέσο σε μια έξαρση αλαζονείας αλλά και λατρείας για τον εαυτό του φώναζε La traditio sono Io, δηλαδή η παράδοση είμαι εγώ, όπως κάποτε είχε πει και ο Λουδοβίκος ΙΔ΄ -ο γνωστός και ως Βασιλιάς Ήλιος- ότι l'état, c'est moi, το κράτος είναι εγώ.

Ο Πίος Θ΄ προχώρησε και σε ένα συγκεκριμένο πείραμα εφόσον ανακήρυξε ως δόγμα του Παπισμού την «άσπιλο σύλληψη» της Παναγίας: Η Θεοτόκος αμέτοχος του προπατορικού αμαρτήματος. Το ενενήντα τοις εκατό των επισκόπων βέβαια συμφώνησαν με την παπική απόφαση. Προβλήθηκαν όμως και αντιρρήσεις, κυρίως από τη Γερμανία. Ο πάπας τότε απαγόρευσε τις συζητήσεις επί του θέματος, απλά πράγματα... Τόσο όμως στην περίπτωση του Πίου (ήρθε ο Πίος που λέμε) όσο και στην περίπτωση του Λουδοβίκου, υπάρχει ένα κοινό, μια κοινή συνισταμένη που διαπερνάει τους άνδρες, την προσωπικότητά τους και τις αποφάσεις τους: Μιλούσαν μόνοι τους, χωρίς να έχουν να δώσουν λόγο σε κανέναν και χωρίς να βρίσκεται κάποιος να αντισταθεί στη δύναμη της εξουσίας τους. Ποιος μπορούσε να σταθεί απέναντί σ' ένα Πάπα ή σ' ένα Βασιλιά και να τον ρωτήσει, μα αλήθεια πας καλά; Θεός και τα λες ή σου ξεφεύγουν;

Αυτού του είδους η εξουσία καίει, οπότε αν δεν μπορείς να τη διαχειριστείς, θα σε τσουρουφλίσει για να σε μετατρέψει με τη σύγχρονη έννοια του όρου σε «καμένο». Το ίδιο ισχύει και για

τον Δημήτρη Χριστόφια. Τον έκαψε η εξουσία και για μιαν ώρα ένα από τα πλέον καμένα χαρτιά του τόπου.

“**Ποιος μπορούσε να σταθεί απέναντί σ' ένα Πάπα ή σ' ένα Βασιλιά και να τον ρωτήσει, μα αλήθεια πας καλά; Θεός και τα λες ή σου ξεφεύγουν;**”

κα: Μαρί και οικονομική καταστροφή. Και για τις δύο φράσιες κάποιος άλλος που την πλήρωσαν (Παπακώστας-Κυπριανού στην πρώτη περίπτωση) και ενώ ο ίδιος είχε πει ότι θα σεβόταν τα αποτελέσματα του πορίσματος Πολυβίου το αγνόσε ως μη γενόμενο, ενώ για

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή: ΜΙΧΑΗΛ Ν. ΚΑΤΣΙΓΕΡΑΣ

49 χρόνια πριν στην «Κ»
10.XII.1963

ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΙΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ: Με απόλυτον μυστικότητα και τελείως αφηνιαστικά, ανεχώρησε χθες την 1.15' μ.μ. εις Παρίσιους επιβαίνον αεροπλάνου της «Ολυμπιακής» ο αρχηγός της ΕΡΕ κ. Κωνσταντίνος Καραμανλής συνοδευόμενος από την σύζυγό του και τον γραμματέα του κ. Ι. Ζαχαράκη. Είς το αεροδρόμιο παρίστατο κατ'α την αναχώρησή του, οι κ.κ. Π. Κόντας και Δ. Βέρος και ο συνοδευόμενος αυτόν μέχρι του αεροδρομίου κ. Παναγιώτης Κανελλόπουλος. Εκ των υστέρων, εγνώσθη ότι ο κ. Καραμανλής ειδοποιήσε μόλις ολίγες ώρες προ της αναχώρησής του την σύζυγό του περί της αποφάσεώς του. Εν συνεχεία, την 12ην μεσημβρινήν, ειδοποίησε τον κ. Κανελλόπουλον, ο οποίος και συνεκάλεσε διά σήμερον την 7.30 μ.μ. εις σύσκεψιν την κοινοβουλευτικήν ομάδα του κόμματος προκειμένου να ληφθούν αποφάσεις διά την οριστική ηγεσίαν της ΕΡΕ. Εκ των συνομιλιών και συσκέψεων που εγένοντο χθες την εσπέραν εις τα γραφεία της ΕΡΕ προκύπτει ότι κατά την σημερινήν σύσκεψιν, η υπόδειξις του κ. Π. Κανελλόπουλου ως αρχηγού της ΕΡΕ θα εγκριθεί από την ολομέλειαν του κόμματος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Ο Πρωθυπουργός κ. Γεώργιος Παπανδρέου, εροτηθείς επί της αποφάσεώς του κ. Καραμανλή όπως αποχώρησι της πολιτικής, εδήλωσε τα εξής: «Η αντίθεσις προς την ΕΡΕ δεν ήτο προσωπική. Ητο πολιτική. Η γραμμή της Κυβερνήσεως μένει αμετάβλητος».

Με άριστα το 10

Γράφει ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ

1 Leadership. Κλαψ, κλαψ, κλαψ, κλαψ, κλαψ, κλαψ, κλαψ, κλαψ, κλαψ, κλαψ, κλαψ, κλαψ.

2 Στον Βγενόπουλο. Όταν θεωρείς πως οι απέναντί σου είναι επαρκώς που τρέπονται σε φυγή με το ύψος και τον βαναπαρισμό σου, τους συμπεριφέρεσαι έτσι... ναούμε. Στην Ελλάδα ο ίδιος δεν ξεμυτίζει ούτε για φαγητό.

3 Στον Λαϊκόμοδο. Ο ιστορικός του Ελληνισμού, Δημήτριος Ταλιαδώρος, ο άνθρωπος που είναι έτοιμος να πάρει τα βουνά και τα λαγκάδια χάρη του έθνους, αυτός ο ανιδιοτελής έφιππος του πνεύματος δεν συγκινείται με την ευτελή αύξηση μιας ώρας εργασίας, όταν οι πρόγονοί μας πολεμούσαν ολόκληρη εικοσιεπταώρα εναντίον των κατακτητών. Ήγικεν η ώρα να απολέσουμε τα προσωπεία.

4 Στον Γενικό Εισαγγελέα. Μην τον υποτιμάτε επειδή σας φαίνεται λίγο ευτραφής και παραπέμπει σε υπέρβαρο Άγιο Βασίλη. Ο γενικός έχει ένα κορμί σαν χέλι και κορεύει τοιφατέλι, κάνει το δίκαιο της ανάγκης κόκα-κόλα, που πάει με όλα.

5 Στους φόρους. Ο Σπονδοφόρος, Λάτρης της παράδοσης του τόπου καταγγέλλει τα διαπλεκόμενα συμφέροντα της Βουλής που επιβάλλουν αύξηση φόρου στη ζιβά-

Δίκαιη Κοινωνία

Vino et Habanos cafe.

να, φέρνοντας τον Όμιλο Λαϊκού στα πρόθυρα νευρικής κρίσης.

6 Στον Σιαρλή. Στην ομιλία ο Ναΐτης Ιππότης κατακεραύνωσε τον #leadership Πρόεδρο λέγοντας πως «είναι η ώρα να επανακτήσουμε μέρος της χαμένης αξιοπιστίας». Μα πότε χάσαμε την αξιοπιστία μας υπουργέ μου; Με αυτή την κυβέρνηση;

7 Στον Healthy. Δεν του φτάνει που στο επιτελείο πλέον τον αποκαλούν «Frozen Healthy», λόγω του παγωμένου ποσοστού εδώ και έξι μήνες, την ώρα που έριξε ο Frozen το σύνθημα για εκλογή από τον

πρώτο γύρο, ο Χριστόφιας πριμοδότησε τον Λιλάκη...

8 Στον Μαλά. Το τελειωτικό κτύπημα στην υποψηφιότητα του Ντούσαν για την προεδρία είναι πάλι έργο του Χριστόφια. «Σταύρο, θα είναι δική σου ευθύνη να διαχειριστείς το Μνημόνιο ως Πρόεδρος» του είπε στη σύναξη των κοκκινοσκουφιστών της ΠΕΟ, πριμοδοτώντας με ακόμη μία μονάδα τον Παγαγιότατο. Τέζο ο Νίκαρας.

9 Στον Ναύαρχο. Τα πήρε που λέτε ο Ναύαρχος που του έθιξε το πλήρωμα ο Γλαύκος Χατζηπέτρου κατηγορώντας τον

tweet me: @giostannous#leadership

για «εμπλοκή (Βουλευτών) σε ξέπλυμα χρήματος». Φώναξε, λοιπόν, τον Γλαύκο και του τα έψαλλε. Τόσο πειστήκε και φοβήθηκε ο Χατζηπέτρου που έφυγε χωρίς να ανασκευάσει(!). Ανασκεύασε όμως ο Ναύαρχος με δήλωσή του, «Ο Χατζηπέτρου εννοούσε μπλα, μπλα, μπλα». Η αναποχή ανακούφισης από τους βουλευτές-δικηγόρους έγινε αισθητή ως σεισμός στις αλλοδαπές οικιακές βοηθούς που περπατούσαν εκείνη την ώρα στον δημόσιο κήπο.

10 Στον Τρόικα. Θα πρέπει να μετονομαστεί η Λεωφόρος Μακαρίου σε Λεωφόρος Τρόικας η δε Σεβέρη σε οδό Ντέλιας Βελκουλέσκου. Τρόικα που να σε επιδοτεί να το γυρίσεις στα πούρα και τα κρασιά είναι ένα κατόρθωμα της πειθούς και της διαπραγματεύσεως της κυβερνήσεως αλλά και όλου του πολιτικού κόσμου. Vino et Habanos.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΑΝΙΔΗΣ ■ Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ ■ Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ ■ Αρχισυντάκτης: ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
Υπεύθυνος Οικονομικού: ΜΙΧΑΗΛΣ ΠΕΡΣΙΑΝΗΣ ■ Υπεύθυνος Καλλιτεχνικού: ΚΩΣΤΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ■ Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΑΣ ■ Διεύθυνση συντάξεως: ΝΙΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ - ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Οι σκληροί του ευρωπαϊκού Βορρά υποστηρίζουν ότι η διάσωση των κυπριακών τραπεζών ισούται με «διάσωση των Ρώσων ολιγαρχών που έχουν τοποθετήσει μαύρο χρήμα σε καταθέσεις τους στο νησί»

Η κυπριακή πλευρά γνωρίζει ότι το τελικό κείμενο του Μνημονίου θα κριθεί τις προσεχείς μέρες ενώπιον του Eurogroup από την ανάλυση της έκθεσης της Ρίμκο για τις τράπεζες.

Δύο εμπόδια για το Μνημόνιο

Το κείμενο που έχει διαρρεύσει δεν θεωρείται τελικό, αλλά θα προσαρμοστεί στις ανάγκες των τραπεζών

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
Του ΓΙΑΝΝΗ ΣΪΤΑΝΙΔΗ

Η προσαρμογή του προσχεδίου του Μνημονίου στις κεφαλαιακές ανάγκες των τραπεζών, ώστε να βγαίνουν τα νούμερα της βιωσιμότητας, και η απόκρουση των εμποδίων που αναμένεται να προβάλλουν κοινοβούλια του ευρωπαϊκού Βορρά ενάντια στην παροχή ευρωπαϊκής βοήθειας προς την Κύπρο, είναι οι δύο μεγάλοι σκόπελοι που η κυπριακή πλευρά καλείται να προσπεράσει τις επόμενες εβδομάδες. Το πιο άμεσο πρόβλημα είναι αυτό της βιωσιμότητας. Ένα θέμα δύσκολο, από τη στιγμή που δεν υπάρχουν και πολλές επιλογές για την αντιμετώπισή του.

Το Μνημόνιο, αν χρειαστεί, θα αλλάξει, αναφέρουν στην «Κ» κοινοτικές πηγές, χωρίς να μπορούν να προδικάσουν το εύρος των αλλαγών πριν μελετηθεί η έκθεση της Ρίμκο για τις κεφαλαιακές ανάγκες των κυπριακών τραπεζών. Η ανάλυση αυτή θα γίνει σε νέα συνεδρίαση του Eurogroup, στις 13 Δεκεμβρίου. Οι ίδιες πηγές σημείωσαν ότι ούτως ή άλλως το Μνημόνιο είναι ένα δυναμικό κείμενο, το οποίο προσαρμόζεται στις εκάστοτε συνθήκες. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο υπουργός Οικονομικών, Βάσος Σιαρλή, έσπευσε ήδη να πετάξει το χαρτί των ιδιωτικοποιήσεων, ενώ η Λευκωσία είναι σε γνώση του γεγονότος ότι το τελικό κείμενο του Μνημονίου θα εξαρτηθεί από τις ανάγκες του τραπεζικού τομέα.

Το ΔΝΤ, με παρέμβαση της ίδιας της γε-

νικής διευθύντριας, Κριστίν Λαγκάρντ, στο Eurogroup της περασμένης Δευτέρας, ζήτησε ευθέως όπως η ανακεφαλαιοποίηση των κυπριακών τραπεζών γίνει απευθείας από τον ESM, αίτημα που απορρίφθηκε, καθώς η Ευρωζώνη δεν είναι ακόμη έτοιμη για μια τέτοια κίνηση. Προσπατούμενο αποτελεί η ενεργοποίηση του Ενιαίου Επιτοκτικού Μηχανισμού στο πλαίσιο της Τραπεζικής Ένωσης.

Ο αντιπρόεδρος της «Κ» στις Βρυξέλλες, Νίκος Χρυσολωράς, μεταδίδει ότι υπάρχει η εκτίμηση πως η κ. Λαγκάρντ χρησιμοποιεί την Κύπρο σαν «λαγό» για να επισπευσθούν οι πανευρωπαϊκές διαδικασίες απευθείας ανακεφαλαιοποιήσεων των τραπεζών, οι οποίες είναι κρίσιμες για τη βιωσιμότητα του ισπανικού χρέους, αλλά και από τις οποίες προσδοκά σημαντικά οφέλη και η Ελλάδα.

Ο σύννεφρα πάνω από τη Λευκωσία είναι πολλά και ο κ. Σιαρλή επικείμενη να τα διαλύσει με την κατάθεση σειράς νομοσχεδίων για την εφαρμογή μνημονιακών μέτρων. Ο υπουργός Οικονομικών θέλει να παρουσιάσει στη συνεδρίαση του Eurogroup την προσεχή Πέμπτη συγκεκριμένες πράξεις, ώστε να μπορέσει να συζητήσει το προσχέδιο του Μνημονίου χωρίς να αμφισβητείται η βούληση της κυβέρνησης να προχωρήσει στις αναγκαίες προσαρμογές. Απόφαση, πάντως, για την έγκριση του κυπριακού Μνημονίου δεν αναμένεται, με το τέλος της διαδικασίας να μετατίθεται για το Eurogroup της 21ης Ια-

νουαρίου. Ο υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας, Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, χαρακτηρίζει απομακρυσμένο το ενδεχόμενο να συμφωνηθεί η στήριξη της Κύπρου στις 13 Δεκεμβρίου, ενώ ο επίτροπος Όλι Ρεν διαβεβαιώνει ότι η Επιτροπή εργάζεται με το ΔΝΤ και την ΕΚΤ προκειμένου να ολοκληρωθεί η ανάλυση της βιωσιμότητας του χρέους της Κύπρου και να διασφαλιστεί ότι οι ανάγκες χρηματοδότησης της χώρας, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, εξασφαλίζονται. «Δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα με την κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης της Κύπρου, βραχυπρόθεσμα, ακόμη και αν η απόφαση στο Eurogroup δεν ληφθεί στις 13 Δεκεμβρίου», τόνισε.

Αντίδραση ευρωπαϊκού Βορρά

Δεύτερος σκόπελος –εξίσου σημαντικός, αν όχι μεγαλύτερος– είναι το διογκούμενο ρεύμα αντίθεσης στο κυπριακό Μνημόνιο που εκδηλώνεται σε χώρες του ευρωπαϊκού Βορρά.

Όταν έρθει η ώρα να επικυρωθεί το κυπριακό Μνημόνιο από τα κοινοβούλια των κρατών-μελών της Ευρωζώνης, η διαδικασία δεν θα είναι τυπική, όπως έγινε με τα άλλα τρία μνημονιακά προγράμματα. «Η Κύπρος πρέπει να προσέξει. Ο δρόμος δεν είναι ομαλός και χρειάζεται προσοχή. Τα κοινοβούλια δεν θα μείνουν σιωπηλά. Το επικείμενο θα είναι ότι πάμε να σώσουμε έναν φορολογικό παράδεισο», αναφέρουν κοινοτικές πηγές. Αυτό που έγινε με την

Ελλάδα, με τα κοινοβούλια να κάνουν την ανάγκη φιλοτιμία και να εγκρίνουν αδιαμαρτύρητα τα διακρατικά δάνεια, υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να μην επαναληφθεί στην περίπτωση της Κύπρου.

Εκτιμάται ότι τώρα θα μιλήσουν, έχοντας μάλιστα ως πρόσθετο επιχείρημα την ίδια την Ελλάδα, αυτή τη φορά ως παράδειγμα μιας χώρας που ματώνει για να πετύχει δημοσιονομική προσαρμογή.

«Την ώρα που υπάρχουν λαοί που ματώνουν, γιατί να χρηματοδοτούμε φορολογικούς παραδείσους;», είναι ένα ερώτημα που ακούγεται όλο και πιο συχνά στους διαδρόμους του Ευρωκοινοβουλίου, αντανάκλωντας τη συζήτηση στο εσωτερικό των κρατών-μελών. Δεν είναι τυχαίο ότι στο τελευταίο Eurogroup η Γαλλία επικείμενη να βάλει στο παχνίδι της χρηματοδότησης του κυπριακού προγράμματος και τη Ρωσία, με το σκεπτικό ότι στις κυπριακές τράπεζες βρίσκονται κατατεθειμένα χρήματα Ρώσων πολιτών. Ο Ρώσος υπουργός Οικονομικών, Άντον Σιλουάνοφ, έσπευσε να κλείσει το θέμα, δηλώνοντας ότι η Κύπρος έχει ήδη φτάσει σε συμφωνία με την Ευρωζώνη, και εκτίμησε ότι είναι απίθανο η Ρωσία να συμμετάσχει στο πακέτο διάσωσης.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΑΚΟΜΗ

Τα σχέδια για την Τραπεζική Ένωση και πώς μπορεί να ευνοηθεί η Κύπρος. Οικονομική, σελ. 4

Δέσμευση για άλλα τρία «Μνημόνια»

Οδικός χάρτης για ΓεΣΥ, συνταξιοδοτικό και αναδιάρθρωση στο Δημόσιο

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΑΓΓΑΡΗ

Δεμένα θα είναι τα χέρια της επόμενης κυβέρνησης ως προς τα πλαίσια κινήσεων της σε κεφαλαιώδη ζητήματα που επηρεάζουν άμεσα χιλιάδες πολίτες, όπως είναι το ΓεΣΥ, οι κοινωνικές παροχές, το συνταξιοδοτικό και η δημόσια υπηρεσία. Το προσχέδιο του Μνημονίου, στο οποίο συμφώνησε η κυβέρνηση Χριστόφια, περιέχει συγκεκριμένους οδικούς χάρτες για τις κινήσεις του κράτους στους ανωτέρω τομείς, και μάλιστα δέσμευση από πλευράς της κυπριακής κυβέρνησης ότι θα αποδεχτεί επιπρόσθετους όρους και προτάσεις της Τρόικας στα συγκεκριμένα ζητήματα. Ως εκ τούτου, είναι πασιφανές ότι η νέα κυβέρνηση του τόπου θα είναι δεσμευμένη να αποδεχτεί άλλα τρία τουλάχιστον «μνημόνια», εξειδικευμένα στους εν λόγω τομείς.

Σύμφωνα λοιπόν με το Μνημόνιο Συναντιλήψης μεταξύ κυβέρνησης και Τρόικας, θα ακολουθήσουν εντός του 2013 και του 2014 τα παρακάτω «μνημόνια»:

Πρώτον: Ένα νέο μνημόνιο το 2014 για το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού η κυβέρνηση δεσμεύτηκε ότι θα υιοθετηθούν οι εισηγήσεις της νέας αναλογιστικής μελέτης, η οποία δεν θα λαμβάνει υπόψη το χρέος του κράτους προς το Ταμείο. Σύμφωνα με το Μνημόνιο, «θα πρέπει να υιοθετηθεί μία περιεκτική μεταρρύθμιση που θα αποσκοπεί στη θεμελίωση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας του συστήματος και αυτή η μεταρρύθμιση θα υιοθετηθεί μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου 2013 και θα εφαρμοστεί την 1η Ιανουαρίου 2014». Με λίγα λόγια, αυτό θα συνεπάγεται αύξηση του ορίου ασφαλιστηρίου, μείωση συντά-

ξεων και αύξηση συνεισφορών. Επίσης αναθεώρηση και νέες προτάσεις θα έρθουν για την «κοινωνική πρόνοια» (επιδόματα κτλ.), με το προσχέδιο της μεταρρύθμισης να πρέπει να είναι έτοιμο κατά το δεύτερο τετράμηνο του 2013 και με εφαρμογή την 1η Ιανουαρίου 2014.

Δεύτερον: Ριζική αναθεώρηση της δημόσιας υπηρεσίας. Σύμφωνα με το Μνημόνιο, θα γίνει μελέτη από ανεξάρτητο όργανο για τις περαιτέρω μεταρρυθμίσεις που επιβάλλονται στον δημόσιο τομέα. Σύμφωνα με το Μνημόνιο, «το πρώτο μέ-

Αυξήσεις και προσαυξήσεις συνδέονται πλέον με την παραγωγικότητα στον δημόσιο τομέα

ρος της αναθεώρησης θα πρέπει να είναι έτοιμο κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2013 και το δεύτερο σκέλος έως το δεύτερο τρίμηνο του 2014 και αντιστοίχως οι μεταρρυθμίσεις θα τίθενται σε εφαρμογή». Αξίζει να σημειωθεί ότι η έρευνα θα καλύπτει τα πάντα που έχουν να κάνουν με τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αριθμό υπαλλήλων, ωράρια, υπερωρίες, οργανωτική δομή, συγχώνευση υπουργείων, κατάργηση τμημάτων, καθώς και νέο σύστημα αξιολόγησης, το οποίο θα συνδέεται με το σύστημα αποδοχών/προσαυξήσεων των υπαλλήλων.

Τρίτον: Νέο μνημόνιο για τον τομέα της υγείας το δεύτερο εξάμηνο του 2013, αφού ολοκληρωθεί η αναλογιστική μελέτη της Τρόικας για το ΓεΣΥ, η οποία θα είναι δεσμευτική όσον αφορά τις εισηγήσεις της.

Κάποια αστέρια σας δείχνουν το δρόμο.

Ο Μοχάμεντ Αλί και ένα ανερχόμενο αστέρι. Φοίνιξ, Αριζόνα.

Ακολουθήστε τον στο louisvuittonjourneys.com/thegreatest

LOUIS VUITTON

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Εκλογές μεγάλων πολιτικών αλλαγών

Τα εκλογικά επιτελεία των υποψηφίων κινούνται μεταξύ Μνημονίου, μέτρων και, περισσότερο απ' ό,τι πριν, απαιτητικών ψηφοφόρων

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΑΓΓΑΡΗ

Με το ένα πόδι στην τελική ευθεία των προεδρικών εκλογών τα επιτελεία των υποψηφίων αφιερώνουν τον Δεκέμβριο για μία τελική ανασύνταξη δυνάμεων έτσι ώστε αμέσως μετά τις εορτές να βρίσκονται σε πλήρη διάταξη για τον εναπομείναντα καθοριστικό μήνα έως την τελική μάχη. Την ίδια ώρα όμως οι εξελίξεις με το Μνημόνιο, δεν λένε να κοπάσουν, με αποτέλεσμα η προσοχή των κομμάτων να επικεντρώνεται στον τομέα των μέτρων και τη διαχείρισή τους, μιας και είναι πασιφανές ότι η νέα οικονομική κατάσταση, στην οποία περιέρχεται η Κύπρος, αποτελεί συνάμα και ερέθισμα για ενδεχόμενες πολιτικές ανατροπές και ανα-

κατατάξεις στον εκλογικό χάρτη. Τα επιτελεία μελετούν τις επόμενες κινήσεις τους, με το επιτελείο Γιώργου Λιλλήκα να βρίσκεται μεταξύ της υπερψήφησης των Μνημονιακών Νομοσχεδίων από ΕΔΕΚ και Νικόλα Παπαδόπουλο και της αντιμνημονιακής ρητορικής σε προεκλογικές συγκεντρώσεις. Η ΕΔΕΚ από τη δική της πλευρά προσπαθεί να εντοπίσει μνημονιακά νομοσχέδια, τα οποία θα μπορούσε να καταψηφίσει, περισσότερο για την τιμή των όπλων έτσι ώστε να μπορεί να συνεχίσει την «αντιμνημονιακή επιχειρηματολογία και προσέγγιση» της πιστώνοντας τον υποψήφιο που στριβίει. Ωστόσο τα πράγματα φαίνεται να μην οδηγούνται με τον τρόπο που θα επιθυμούσε το επιτελείο Γιώργου Λιλλήκα, αφού τα «αντι-

Μεταξύ σφύρας και άκμονος η ΕΔΕΚ – Αντιμνημονιακή ρητορική από τη μία και υπερψήφηση μνημονιακών νομοσχεδίων από την άλλη

μνημονιακά» επιχειρήματα αναιρούνται στην πράξη διά της ψήφισης των σχετικών Νομοσχεδίων, κάτι που προκαλεί ανοικτό κεφάλαιο στο επιτελείο, το οποίο εντοπίζει τον κίνδυνο έκθεσης του υποψηφίου έναντι των πολιτών ως «λαϊκιστή» και «συνθηματολόγο».

Δύσκολα, ωστόσο, είναι τα πράγματα και

για τα επιτελεία των άλλων δύο υποψηφίων, Σ. Μαλά και Ν. Αναστασιάδη, με τον δεύτερο να έχει περισσότερη ευελιξία κινήσεων. Ζήτημα όμως δημιουργείται για το κατά πόσο τελικά ο Νίκος Αναστασιάδης πέτυχε να πείσει τους πολίτες ότι το επιτελείο του και οι αξιωματούχοι που τον στηρίζουν αναγνωρίζουν πως μεγάλο μερίδιο ευθύνης για την οικονομική κατάσταση του κράτους φέρει και ο τραπεζικός τομέας. Μία παραδοχή, η οποία μεν μπορεί να αναιρεί βασική επιχειρηματολογία της Πινδάρου αλλά από την άλλη, σύμφωνα με πολιτικούς κύκλους εντός του ΔΗΣΥ, θα πιστώσει την υποψηφιότητα του κ. Αναστασιάδη με περισσότερη αξιοπιστία αλλά και θα αυξήσει την εμπιστοσύνη των πολιτών έναντι της

υποψηφιότητάς του. Σημασία, ωστόσο, έχει ότι και τα τρία εκλογικά επιτελεία κινούνται μεταξύ Μνημονίου, Μέτρων και περισσότερο απαιτητικών μέλλων ψηφοφόρων και ως εκ τούτου, τέσσερις επικοινωνιολόγοι, με μακρά πείρα και εμπλοκή στα της κυπριακής πολιτικής, μιλούν στην «Κ» και προβλάνουν σε μία ανασκόπηση της μέχρι τώρα κατάστασης. Πρόκειται για τους Κώστα Παναγόπουλο, ο οποίος συνεργάζεται με την ΕΔΕΚ, Τάκη Θεοδωρικό, ο οποίος συνεργάζεται για αρκετά χρόνια με το ΑΚΕΛ, Γιώργο Σεφερτζή, με συνεργασία με το ΔΗΚΟ και Ανδρέα Χατζήκυριακο, διευθυνών σύμβουλος της «Γνώρα Σύμβουλοι Επικοινωνίας» και εκ των επικοινωνιολόγων του κ. Αναστασιάδη.

Οι σημερινές μετρήσεις δείχνουν δύο γύρους, δηλώνει στην «Κ» ο κ. Παναγόπουλος.

✓ **Κώστας Παναγόπουλος**

Καθοριστικές τρεις ομάδες ψηφοφόρων

Οι εκλογές του Φεβρουαρίου είναι πολύ διαφορετικές εκλογές απ' ό,τι προηγούμενες. Αυτό διότι:

Πρώτον. Λόγω Μνημονίου και όσα αυτό συνεπάγεται για την καθημερινότητα του κάθε Κύπριου πολίτη και του κάθε κυπριακού νοικοκυριού. Αυτή η παράμετρος βρίσκεται σε δυναμική εξέλιξη. Δεν έχει οριστικοποιηθεί ακόμη, αν και είναι φανερό ότι επηρεάζει προς συγκεκριμένη κατεύθυνση. Παρ' όλα αυτά δεν έχει κριθεί ακόμη το πόσο πολύ θα επηρεάσει, διότι ακριβώς και οι εξελίξεις είναι ακόμη δυναμικές.

Δεύτερον. Μετά από αρκετά χρόνια, έχουμε αρκετές επιλογές από τον πρώτο γύρο από τα κόμματα του ενδιάμεσου χώρου.

Τρίτον. Είναι η πρώτη φορά που πάμε σε προεδρικές εκλογές με έναν στους πέντε Κύπριους να μην έχουν ψηφίσει στις προηγούμενες βουλευτικές εκλογές. Αυτό, το 21,3% της αποχής των Βουλευτικών είναι μια άλλη ομάδα ψηφοφόρων, η οποία ποτέ δεν ήταν τόσο μεγάλη. Και το αν θα πάει στην κάλπη και βεβαίως το τι θα επιλέξει, μπορεί να επηρεάσει πολύ σημαντικά το αποτέλεσμα.

Έχοντας, λοιπόν, υπόψη αυτά τα τρία δεδομένα και βλέποντας κανείς όλες τις δημοσκοπήσεις που έγιναν, μπορεί κάποιος να πει κάποια πράγματα:

Πρώτον. Υπάρχει ένας υποψήφιος, ο κ. Νίκος Αναστασιάδης, ο οποίος έχει μεγάλη διαφορά από όλους τους υπόλοιπους.

Δεύτερον. Είναι απολύτως ανοικτό το θέμα της δεύτερης θέσης. Οι τελευταίες δημοσκοπήσεις δίνουν πότε τον κ. Μαλά και πότε τον κ. Λιλλήκα, αλλά οι διαφορές είναι πολύ μικρότερες από τα όρια του στατιστικού σφάλματος. Συνεπώς, η δεύτερη θέση είναι ανοικτή και είναι πιθανό να μην υπάρξει δημοσκοπήσιμη, ακόμη και μέχρι το τέλος της προεκλογικής περιόδου, η οποία να μπορεί να ξεκαθαρίσει με διαφορές σχετικές ασφάλειας, το ποιος θα είναι ο δεύτερος.

Τρίτον. Φαίνεται ότι βαδίζουμε, με τα σημερινά δεδομένα, σε εκλογές δύο γύρων. Το ποσοστό του κ. Αναστασιάδη θα είναι πολύ ψηλό, αλλά οι δημοσκοπήσεις, αυτές της ώρας, δεν παραπέμπουν σε εκλογές ενός γύρου. Από την άλλη, το ποσοστό του κ. Αναστασιάδη θα είναι τόσο υψηλό που θα εισέλθει στον δεύτερο γύρο ως το μεγάλο φαβορί. Θα έχει ένα συγκριτικό πλεονέκτημα, αλλά ως μην ξεκινάμε ότι ο δεύτερος γύρος εκλογών είναι μια νέα διαδικασία.

Επίσης, αξιοσημείωτα στοιχεία από τις δημοσκοπήσεις είναι και τα κάτωθι:

Πρωτοφανώς χαμηλή συσπείρωση των ψηφοφόρων του ΑΚΕΛ. Αυτό έχει να κάνει με την κυβερνητική πολιτική και στα θέματα οικονομίας, την οποία η πλειοψηφία των πολιτών θεωρεί αποτυχημένη. Αντίθετα, παρατηρείται απόλυτη, θα έλεγε κανείς, συσπείρωση στον ΔΗΣΥ. Τρίτο, έχουμε ζήτημα στους ψηφοφόρους του ΔΗΚΟ, οι οποίοι από τις μέχρι τώρα δημοσκοπήσεις φαίνεται πως δεν ακολουθούν την επίσημη κομματική θέση. Η χαμηλή συσπείρωση του ΑΚΕΛ και το ζήτημα στο ΔΗΚΟ είναι και τα δύο στοιχεία που προκαλούν τον τέρψιμο για τη δεύτερη θέση. Τέλος, υπάρχει ένα ακόμη ενδιαφέρον στοιχείο. Όσοι από εκείνους που δηλώνουν ότι δεν ψηφίσαν στις προηγούμενες βουλευτικές εκλογές αλλά τώρα θα ψηφίσουν, συγκριτικά φαίνεται να ευνοούν την υποψηφιότητα του κ. Λιλλήκα.

Καταληκτικά, λοιπόν. Έχουμε τρεις κρίσιμες ομάδες ψηφοφόρων. Τους δυσαρρεστημένους ψηφοφόρους του ΑΚΕΛ, οι οποίοι σήμερα δηλώνουν σε μεγάλο βαθμό αναποφασιστοι και σε σημαντικό βαθμό ότι ψηφίζουν Λιλλήκα. Δεύτερη ομάδα είναι οι ψηφοφόροι του ΔΗΚΟ. Και τρίτη ομάδα είναι οι ψηφοφόροι που απείχαν στις προηγούμενες βουλευτικές εκλογές. Αυτές οι κατηγορίες, είναι οι «ομάδες - κλειδιά» θα έλεγα που θα κρίνουν το εκλογικό αποτέλεσμα.

✓ **Τάκης Θεοδωρικό**

Αλλάζει το κριτήριο των ψηφοφόρων

Η κυπριακή κοινωνία δεν ευνοεί αντιμνημονιακή ρητορική, λέει στην «Κ» ο κ. Θεοδωρικό.

παντήσεις. Τώρα, το κύριο κριτήριο είναι ποιος θα μπορούσε να βγάλει την Κύπρο από την κρίση, με τον πιο γρήγορο τρόπο και με τις μικρότερες απώλειες. Αυτό το κριτήριο θα διαφορ-

✓ **Ανδρέας Χατζήκυριακος**

Οργή και φόβος καθορίζουν το παιχνίδι

Με τη συμπλήρωση του πάζλ του Μνημονίου και του πακέτου των μνημονιακών νομοσχεδίων ολοκληρώνεται μια μακρά περίοδος αβεβαιότητας, χωρίς όμως ν' αλλάξουν τα δυσμενή δεδομένα για την κοινωνία. Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης έχουν εκτοπίσει οποιοδήποτε άλλο θέμα από τη δημόσια και την προεκλογική ατζέντα.

Η κοινωνία είναι θυμωμένη (ακόμα και οργισμένη) για το πώς φτάσαμε από την Κύπρο της ευμάρειας πριν από μισόν πενήντα χρόνια στην Κύπρο της ανεργίας και των συστολιών σήμερα. Για τους πολίτες είναι ξεκάθαρο σε ποιους ανήκουν οι ευθύνες για τη σημερινή κατάσταση, γι' αυτό ίσως κλείνουν τ' αφτιά τους και στις προσπάθειες απόδοσης ευθυνών, αλλά και στις πολιτικές αντιπαράθεσεις για τις ευθύνες. Μαζί με την οργή είναι και η ανησυχία (ακόμα και φόβος) για το αύριο. Αυτά τα δύο συναισθήματα (οργή και φόβος), περισσότερο από οποιαδήποτε άλλα θα επηρεάσουν σημαντικά την εκλογική συμπεριφορά μιας μεγάλης μερίδας ψηφοφόρων. Το διακύβευμα των εκλογών αφορά το ποιος, εκ των τριών βασικών υποψηφίων, διαθέτει τις ηγετικές ικανότητες, την ομάδα, το σχέδιο και το διεθνές κύρος να «γυρίσει το παιχνίδι» για την κυπριακή οικονομία. Ποιος πείθει ότι μπορεί να οδηγήσει τον τόπο σ' αυτές τις δύσκολες ώρες. Είναι οι πρώτες προεδρικές εκλογές στις οποίες, για μια μεγάλη μερίδα του πληθυσμού, ιδιαίτερα στις νεαρές και στις παραγωγικές ηλικίες (18 μέχρι 55), το πρωτεύον κριτήριο της ψήφου είναι τα

Η κυπριακή κοινωνία δεν ευνοεί αντιμνημονιακή ρητορική, λέει στην «Κ» ο κ. Θεοδωρικό.

προσόντα των υποψηφίων για να διαχειριστούν το μέλλον και όχι τα βιογραφικά του παρελθόντος. «Ποιος έχει τα κότσια και την πείρα να κρατήσει τον τιμόνι σταθερό την ώρα της τρικυμίας», όπως λέχθηκε χαρακτηριστικά. Όλες ανεξαιρέτως οι μέχρι σήμερα δημοσκοπήσεις καταγράφουν ένα μεγάλο

✓ **Ανδρέας Χατζήκυριακος**

Οργή και φόβος καθορίζουν το παιχνίδι

«Η αποχή θα καθορίσει τη μάχη για τη δεύτερη θέση», δηλώνει στην «Κ» ο κ. Χατζήκυριακος.

Οι ψηφοφόροι του ενδιάμεσου χώρου θα κρίνουν εν πολλοίς αν θα έχουμε ένα ή δύο γύρους

προσόντα των υποψηφίων για να διαχειριστούν το μέλλον και όχι τα βιογραφικά του παρελθόντος. «Ποιος έχει τα κότσια και την πείρα να κρατήσει τον τιμόνι σταθερό την ώρα της τρικυμίας», όπως λέχθηκε χαρακτηριστικά. Όλες ανεξαιρέτως οι μέχρι σήμερα δημοσκοπήσεις καταγράφουν ένα μεγάλο

Το κριτήριο είναι ποιος μπορεί να βγάλει την Κύπρο από την κρίση χωρίς μεγάλο κόστος

φωθεί τους τελευταίους δύο μήνες και αυτό θα είναι το κυρίαρχο κριτήριο, κυρίως στις παραγωγικές ηλικίες και στις νεότερες ηλικίες, οι οποίες δεν έχουν ισχυρές παραδοσιακού χαρακτήρα πολιτικές ταυτότητες και συνεπώς είναι πολύ πιο ανοικτές στην εμπειρική τους επιλογή. Εκτιμώ ότι η συνειδητοποίηση των αιτιών αυτής της κρίσης που περνάει η κυπριακή κοινωνία, όπως και σε όλη η Ευρώπη, η παρουσίαση ενδεχόμενων εναλλακτικών πολιτικών στον τρόπο αντιμετώπισης της κρίσης από την πλευρά των υποψηφίων και ιδιαίτερα το ισοζύγιο ελλείψεων έναντι φόβου ανάμεσα στους υποψηφίους, θα είναι τα διαγνωστικά στοιχεία για το τελικό αποτέλεσμα, το οποίο θεωρώ ότι παραμένει ακόμη αρκετά ανοικτό.

προβάδισμα του Νίκου Αναστασιάδη όχι απλώς στην πρόθεση ψήφου και στην παράσταση νίκης, αλλά και σε όλα ανεξαιρέτως τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που αφορούν τη διαχείριση της δύσκολης κατάστασης στην οποία έχει οδηγηθεί ο τόπος. Υπάρχει, ασφαλώς, και μία κρίσιμη ομάδα ψηφοφόρων, κυρίως στον ενδιάμεσο χώρο, για τους οποίους είτε οι εσωκομματικές συμπάθειες ή αντιπάθειες είτε το κυπριακό παραμονιακό κριτήριο αξιολόγησες. Εν πολλοίς, αυτή η ομάδα θα κρίνει, όχι τον νικητή των εκλογών, αλλά κατά πόσον θα έχουμε εκλογές ενός ή δύο γύρων. Με τα σημερινά δεδομένα, δύο είναι τα αναπάντητα ερωτήματα αυτής της εκλογικής αναμέτρησης: Το ουσιαστικό είναι κατά πόσον θα είναι εκλογές ενός ή δύο γύρων και το ακαδημαϊκό (για τις προεδρικές εκλογές, αλλά όχι για τις εσωκομματικές ισορροπίες) είναι το ποιος θα τερματίσει δεύτερος στον πρώτο γύρο.

Το κατά πόσον θα είναι εκλογές ενός ή δύο γύρων θα εξαρτηθεί από το σχέδιο εξόδου από την κρίση του κ. Αναστασιάδη, το βαθμό συσπείρωσης του ΔΗΚΟ και αν ΑΚΕΛ και ΕΔΕΚ θα μπορούσαν να συγκρατήσουν τις καταγραφόμενες διαρροές τους είτε προς τον κ. Αναστασιάδη είτε προς την αποχή. Η αποχή αποτελεί ένα άγνωστο χ μέχρι στιγμής, αφού οι δημοσκοπήσεις καταγράφουν χαμηλά ποσοστά, αλλά η διαίσηση προδιαθέτει για το αντίθετο. Το ποσοστό της αποχής σε μεγάλο βαθμό θα καθορίσει και τη εξέλιξη της μάχης για τη δεύτερη θέση.

«Τα αποτελέσματα ίσως να έχουν απρόβλεπτες εσωκομματικές συνέπειες», δηλώνει ο κ. Σεφερτζής.

✓ **Γιώργος Σεφερτζής**

Διπλό το διακύβευμα των εκλογών

Λιγότερο απλές από όσο είχαν σε μία προγενέστερη φάση εκτιμηθεί, οι προεδρικές εκλογές του προσεχούς Φεβρουαρίου έχουν μία διπλή ιδιαιτερότητα. Είναι οι πρώτες που θα διεξαχθούν υπό συνθήκες μιας προϊούσας οικονομικής κρίσης. Είναι, επίσης, οι πρώτες από το αποτέλεσμα των οποίων δεν κρίνεται μόνο ο νικητής της κάλπης, αλλά και η επόμενη μέρα του συνόλου πολιτικού συστήματος. Οι ισορροπίες και οι συσχετισμοί που χαρακτήρισαν τα πενήντα πρώτα χρόνια της Δημοκρατίας φθάνουν πια στο ιστορικό όριο της αναπαραγωγής τους. Όχι μόνον διότι ήδη το κομματικό σύστημα έχει απονομιμοποιηθεί στα συνειδητά των νεότερων ψηφοφόρων. Αλλά και γιατί τόσο η οικονομική κρίση όσο η υπερβασις της δεν πρόκειται να αφήσουν άθικτες τις μορφές της σημερινής πολιτικής εκπροσώπησης. Με την ψυχολογική και οικονομική συγκυρία υπό την οποία θα διεξαχθούν τελικά οι εκλογές του Φεβρουαρίου 2013 να παραμένει

ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ έχουν κάνει αναγκαστικές ίσως επιλογές, αλλά με πολύ υψηλό ρίσκο

εισέτι αδιευκρίνιστη, από καμιά από τις μέχρι σήμερα δημοσιευμένες δημοσκοπήσεις δεν μπορεί να εξαχθεί ένα ασφαλές προγνωστικό συμπέρασμα. Μπορεί η θέση του πρώτου (Αναστασιάδης) να μην τίθεται σοβαρά εν αμφιβολία, όλα όμως τα υπόλοιπα ενδεχόμενα παραμένουν ανοικτά με απρόβλεπτες επιπτώσεις για την επόμενη χρονιά, πλην ΔΗΣΥ, κομμάτων. Ακόμη και αν δεν απαιτηθεί δεύτερος γύρος στην αναμέτρηση για τη διακυβέρνηση, ο δείκτης συσπείρωσης των άλλων πολιτικών δυνάμεων θα έχει υπαρκτή γι' αυτή σημασία, ανεξαρτήτως αν θα βρεθούν με την πλευρά του νικητή ή των ηττημένων. Προφανώς για το ΑΚΕΛ το ζωτικής σημασίας ζήτημα είναι η κατάκτηση ή όχι, με άνεση ή όχι, της δεύτερης θέσης στον πρώτο γύρο. Αν οι φυγόκεντρες δυνάμεις, που σήμερα αναπτύσσονται σε όλο το εύρος του κεντροαριστερού φάσματος, επιβεβαιωθούν από την κάλπη ως ένα μη δημοσκοπικό αλλά πραγματικό πολιτικό μέγεθος, η συνοχή των σχηματισμών που διεκδικούν την ηγεμονία στον χώρο της κεντροαριστεράς θα δοκιμασθεί μ' έναν πιθανότατα μη αντιστρέψιμο τρόπο. Το ΑΚΕΛ δεν πρόκειται να αποτελέσει την εξαίρεση, παρά το γεγονός ότι εξακολουθεί να διαθέτει το πλεονέκτημα της ιδεολογικά και πολιτικά σημασιωδέστερης συσπείρωσης των κομματικών δυνάμεων. Για τον ενδιάμεσο χώρο τα πράγματα είναι ακόμα κρισιμότερα. Τόσο το ΔΗΚΟ όσο και η ΕΔΕΚ, έχουν κάνει αναγκαστικές ίσως επιλογές, αλλά με πολύ υψηλό ρίσκο. Οι δημοσκοπικά χαμηλές επιδόσεις τους στο επίπεδο της συσπείρωσης είναι απολύτως ενδεικτικές του προβληματισμού που οδηγεί την εκλογική βάση σε μία νέα εποχή πολιτικών και κομματικών σχέσεων. Μέχρις αποδείξεως, βέβαια, του εναντίου, κάτι βαθύτερο φαίνεται να έχει αλλάξει στο σύστημα των αξιακών ταυτίσεων των κεντρικών ψηφοφόρων με τα σχήματα που ανταγωνίζονται να κερδίσουν την εμπιστοσύνη τους. Δεν μοιάζει για να είναι ούτε η προσοπτική της συμμετοχής τους στη νομική της εξουσίας που τους κρατά κοντά στα παραδοσιακά κόμματα τους ούτε η διατήρηση του λεγόμενου ρυθμιστικού τους ρόλου που συνηθίζει τους δεσμούς μαζί τους. Είναι περισσότερο η αγωνία για το νόημα της ύπαρξής τους και την προοπτική του μέλλοντός τους που τους κρατά προς το παρόν σε μία κριτική, αλλά όχι υποκρευτική αποριπτική, απόσταση. Η μετατροπή της σημερινής αμφιθυμίας τους σε αρνητική ψήφο κατά των «παραδοσιακών» ηγεσίων του ή σε θετική ψήφο υπέρ ενός καταλληλότερου Προέδρου και ενός ευρύτερου συνασπισμού εξουσίας θα κρίνει το τελικό αποτέλεσμα. Καθροιστικός παράγοντας είναι η συμπεριφορά των νεότερων ψηφοφόρων. Αν αυτοί ψηφίσουν διαφορετικά από τους μεγαλύτερους συμπολίτες τους, η αποσταθεροποίηση του σημερινού πολιτικού συστήματος θα προσλάβει μία πολύ πιο δομική μορφή. Στον πολιτικοκοινωνικό διχασμό θα προστεθεί το ηλικιακό σχίσμα του κυπριακού εκλογικού σώματος, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την κρίση αντιπροσωπευτικότητας των σημερινών κομμάτων.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	-----------------	--------------	--------	--------	--------	-------

Τα αμερικανικά think tanks, και το ΔΝΤ...

Τι εκτιμούν τα σημαντικότερα ινστιτούτα από την άλλη άκρη του Ατλαντικού

Του **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ**

Η επαναγορά ομολόγων αποτελεί σωστό βήμα το οποίο θα διασφαλίσει τη μείωση του ελληνικού χρέους, αλλά θα στηριχθεί κυρίως από τις ελληνικές τράπεζες και στις τράπεζες χωρών της Ευρωζώνης, επισφαιρώντας στην «Κ» αρμόδιοι αναλυτές των σημαντικότερων αμερικανικών ινστιτούτων οι οποίοι ασχολούνται με την κρίση στην Ευρωζώνη. Εξέλιξη η οποία με τον ένα ή τον άλλο τρόπο επηρεάζει και την Κύπρο. Παράλληλα, δίνεται έμφαση και στο γεγονός ότι η διαδικασία αυτή θα επιτρέψει στο ΔΝΤ να συνεχίσει να χρηματοδοτεί την Ελλάδα. Τέλος, αποτελεί κοινή παραδοχή ότι στην πο-

Μιλούν στην «Κ» αναλυτές των Council on Foreign Relations, Ινστιτούτου Πίτερσον και του ιδρύματος Brookings

ρεία, και αφού προχωρήσουν οι μεταρρυθμίσεις, θα υπάρξει αναδιάρθρωση του χρέους της Ελλάδας προς άλλα κράτη.

Ο υπεύθυνος για την Ευρώπη στο Council on Foreign Relations, Τσαρλς Κάπτσον, τόνισε στην «Κ» ότι η επαναγορά των ελληνικών ομολόγων είναι «ένα σημαντικό βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση και θα διασφαλίσει τη μείωση του βάρους χρέους της Ελλάδας» και σημείωσε ότι «προς το παρόν οι αγορές έχουν αντιδράσει θετικά στην πρωτοβουλία». Εκτίμησε, ωστόσο, ότι «με δεδομένες τις αρνητικές επιπτώσεις της λιτότητας στην ελληνική

οικονομία, είναι σαφές πως στο μέλλον θα χρειασθούν μέτρα για να διατηρηθεί η Ελλάδα στην Ευρωζώνη και να επανέλθει η χώρα σε πορεία επίλυσης των προβλημάτων». «Ο δρόμος θα είναι μακρύς και με αναταράξεις, αλλά φαίνεται πλέον μια αχτίδα φωτός στην άκρη του τούνελ», τόνισε ο γνωστός Αμερικανός αναλυτής, ο οποίος απέδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στις «σαφείς διαβεβαιώσεις που έχουν παράσχει η Γερμανία και οι κύριοι Ευρωπαίοι εταίροι της ότι θα διασφαλίσουν την παραμονή της Ελλάδας στην Ευρωζώνη».

Από την πλευρά του ο υπεύθυνος Ευρώπης στο Ινστιτούτο Πίτερσον για τη Διεθνή Οικονομία, Τζέικομπ Κίρκεγκαρντ, εξέφρασε στην «Κ» την άποψη ότι η επαναγορά ομολόγων «σχεδιάστηκε για να ικανοποιήσει τις προϋποθέσεις του ΔΝΤ για τη βιωσιμότητα χρέους ώστε να περάσει η συμφωνία από το Εκτελεστικό Συμβούλιο του Ταμείου». Με δικτυακό τρόπο περιέγραψε την επαναγορά ομολόγων ως «προκαταβολή» από την Ευρωζώνη προς το ΔΝΤ για να συνεχίσει να συμμετέχει το Ταμείο στη χρηματοδότηση του ελληνικού προγράμματος. Παράλληλα, χαρακτήρισε «οικονομική ηλιθιότητα» τις εκτιμήσεις περί χρέους 120% ή 124% του ΑΕΠ το 2020, λέγοντας ότι κανείς δεν είναι σε θέση να προβλέψει ποια θα είναι η σχέση του χρέους με το ΑΕΠ σε 8 ή 10 χρόνια. «Κοιτάζτε πόσο εσφαλμένες ήταν οι μέχρι τώρα προβλέψεις της τρόικας για την πορεία του ελληνικού ΑΕΠ. Πρόκειται απλώς για πολιτική διαδικασία».

Σε ό, τι αφορά τη συμμετοχή στη διαδικασία επαναγοράς εκτίμησε ότι τα περισσότερα hedge funds δεν θα πωλούσαν τα ομόλογα που διαθέτουν εκτός εάν για κάποιον ιδιαίτερο λόγο ήθελαν

Σε λίγες μέρες αποχωρεί από την ηγεσία του Ευρογρουπ ο Ζαν Κλοντ Γιούνκερ.

Ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών, Πιέρ Μοσκοβισί.

Ο «σκληρός» της ευρωζώνης, Βόλφγκανγκ Σόιμπλε.

να μεταρρυθμίσει την έκθεσή τους στην Ελλάδα πριν από το τέλος του έτους. «Θα το χαρακτηρίζα έναν έκτακτο τραπεζικό φόρο. Φυσικά, οι ελληνικές τράπεζες θα επηρεασθούν περισσότερο από κάθε άλλον, κάτι που φαίνεται και από τις τιμές των μετοχών τους».

Ο υπεύθυνος για την Ευρώπη του ιδρύματος Brookings, Ντάγκλας Ελιοτ, εμφανίσθηκε συγκρατημένος, μιλώντας για «κερδοσκοπούς που αγόρασαν τα ομόλογα φθηνά, προσβέποντας στη

μεταπώλησή τους σε υψηλότερο τίμημα», οι οποίοι αυτή τη στιγμή ζυγίζουν τα δεδομένα σε σχέση με την τιμή που προσέφερε η ελληνική κυβέρνηση. Από την άλλη, σημείωσε, υπάρχουν και πολλοί που «εγκλωβίστηκαν με τα ομόλογα στην κατοχή τους στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης του χρέους, αλλά δεν θέλουν να τα μεταπωλήσουν αν δεν επανακτήσουν ένα συγκεκριμένο μέρος της απώλειας που υπέστησαν».

Μάχη για τον «νέο Γιούνκερ»

Βόλφγκανγκ Σόιμπλε και Πιερ Μοσκοβισί; Το γαλλογερμανικό δίδυμο, οι υπουργοί Οικονομικών Γερμανίας και Γαλλίας, εμφανίζονταν μέχρι την Παρασκευή ως επικρατέστεροι για τη διαδοχή του Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ, ο οποίος ολοκληρώνει τη θητεία του στην προεδρία του Ευρογρουπ μέχρι τις αρχές του 2013 το αργότερο.

Όμως την Παρασκευή το πρωί ο Μοσκοβισί έκλεισε τη σχετική συζήτηση, διαψεύδοντας ότι ενδιαφέρεται για το πόστο. Είχαν άλλωστε προηγηθεί διάφορα κακόβουλα σχόλια: «Αφού έχουμε φτάσει στο σημείο να συζητάμε για ένα Γάλλο στην κορυφή του Ευρογρουπ, γιατί να μην αναλάβει το πόστο ένας Έλληνας;», ήταν το ειρωνικό ερώτημα, που έθεσε την περασμένη εβδομάδα Γερμανός δημοσιογράφος του κρατικού ραδιοφώνου στον διευθυντή της οικονομικής επιθεώρησης Wirtschaftswoche, Ρολάντ Τισί. Σύμφωνα με τον τελευταίο αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε εξέλιξη μία μάχη εξουσίας μεταξύ δύο ευρωπαϊκών στρατοπέδων, του ελληνογαλλικού μπλοκ και του γερμανοσκανδιναβικού, δηλαδή ένα μπραντ-φερ μεταξύ δανειοληπτών και πιστωτών.

Ο Σόιμπλε εξακολουθεί να είναι το μεγάλο βαρβόρι. Ακόμη όμως και στο εσωτερικό της Γερμανίας οι απόψεις διαίστανται και το πρόσωπο του υπουργού Οικονομικών της χώρας δικάζει τα κόμματα συμπολίτευσης και αντιπολίτευσης.

Οι Γερμανοί χριστιανοδημοκράτες, του CDU, θεωρούν ότι ως μεγαλύτερο χρηματοδότη του κοινοτικού προϋπολογισμού δικαιούνται να διορίσουν τον διάδοχο του Γιούνκερ. «Οι Γερμανοί πρέπει να έχουν κάποιον στην ηγεσία της ομάδας, ο οποίος θα μπορεί να ελέγχει την κατάσταση», είπε στο περιθώριο του συνεδρίου του CDU ο Μίχαελ Φουξ, αντιπρόεδρος της κοινοβουλευτικής ομάδας του κόμματος, στο Ανόβερο την περασμένη Τρίτη, θυμίζοντας ότι η χώρα του έχει συνδράμει σε ποσοστό 27% τα εργαλεία χρηματοδοτικής βοήθειας της Ε.Ε. «Θα ήμουν ευτυχής αν ο επόμηνος επικεφαλής ήταν ο Σόιμπλε», συμπλήρωσε.

Στον αντίποδα ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος των εταίρων των Χριστιανοδημοκρατών, των Ελευθέρων Δημοκρατών, Ράνερ Μπρουντνερλε, αναρωτήθηκε αν είναι σωστό να αναλάβει η Γαλλία ή η Γερμανία τη θέ-

ση. «Ένα μικρό κράτος θα μπορούσε να λειτουργήσει καλύτερα ως μεσολαβητής, προκειμένου να συγκεράσει τα αντικρουόμενα συμφέροντα των χωρών της Ευρωζώνης σε έναν κοινό παρονομαστή», ανέφερε χαρακτηριστικά και έφερε ως παράδειγμα τη Φινλανδία.

Η διδακτική, ενίοτε αυταρχική συμπεριφορά του Σόιμπλε τον καθιστά, σύμφωνα με τη γερμανική αντιπολίτευση, ακατάλληλο για μία θέση, που προϋποθέτει ικανότητα διαμεσολάβησης και διπλωματικές αρετές. «Το Ευρογρουπ έχει τα τελευταία τρία χρόνια πολύ μεγαλύτερη σημασία. Ο επικεφαλής του οργάνου είναι κάτι παραπάνω από έναν διευθυντή συνεδριάσεων. Χρειαζόμαστε για αυτό το πόστο έναν οικονομολόγο ή κάποιον που μπορεί να κατανοεί τις οικονομικές συναρτήσεις», εξήγησε

Ο πόλεμος των μπλοκ που προσπαθούν να επιβάλουν «δικό τους άνθρωπο» – Ποιοι φέρονται ως υποψήφιοι

στο περιοδικό Der Spiegel, ο αρμόδιος τομέαρχης του κόμματος, Κάρστεν Σβάντερ. Υπενθυμίζεται ότι ο Σόιμπλε έχει σπουδάσει νομικά στο Φράιμπουργκ και το Αμβούργο κι έχει ασκήσει το επάγγελμα του δικηγόρου επί έξι χρόνια, προτού αφοσιωθεί ολοκληρωτικά στην πολιτική. Ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών φέρεται να ενδιαφέρεται μεν για τη θέση, επιθυμεί όμως να παραμείνει στο υπουργείο του μέχρι τις εκλογές του φθινοπώρου του 2013. Εκτός από το γαλλογερμανικό δίδυμο, στο οποίο σημειωτέον αντιδρούσαν αρκετές από τις 17 χώρες της Ευρωζώνης, έχουν πέσει στο τραπέζι τα ονόματα της Αυστριακής υπουργού Οικονομικών, Μαρίας Φέκτερ, του Ολλανδού πρωθυπουργού Μαρκ Ρούτε, του Ιταλού πρωθυπουργού Μάριο Μόντι και πολλών άλλων.

Μέχρι πρότινος πάντως Γερμανία και Γαλλία ήλπιζαν ότι ο Γιούνκερ απλώς θα αποφάσιζε για μια ακόμη φορά να παρατείνει τη θητεία του, για να μην αποτελέσει η διαδοχή του ένα ακόμη σημείο τριβής μεταξύ των 17 της Ευρωζώνης.

ΕΝΙΑ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ

Internet και τηλεόραση μαζί: τώρα τα έχεις όλα ακόμα και στο πιο απίθανο μέρος. **Απίθανο ε;**

μόνο με 44,99€ το μήνα!

Απίθανο internet και τηλεοπτικό υπερθέαμα μαζί, σε κάθε γωνιά της Κύπρου! **Nova Cyprus Satellite Broadband & Nova Cyprus Satellite TV** μαζί, μόνο με **44,99€!** Download έως **10Mbps** και upload έως **2Mbps** κατευθείαν από δορυφόρο, χωρίς να περιορίζεσαι από επίγεια ή ασύρματα δίκτυα, μαζί με **χορταστικό θέαμα** από σινεμά, σειρές, ποδόσφαιρο, μπάσκετ, ντοκιμαντέρ και παιδικά!

Μεγάλος συνδυασμός σε... μικρή τιμή: μόνο **44,99€!**

Nova Cyprus Satellite Broadband & Nova Cyprus Satellite TV. Ολοκληρωμένη λύση οπουδήποτε, οπσοδήποτε!

Δίκτυο καταστημάτων

Σας κρατάει σ'έσχα!

έξο στο αύριο

Και σε εγκεκριμένους μεταπωλητές:

<p>Λευκωσία: LAFA Electronics: 99653767 AA Electrolab: 99643156</p> <p>Λεμεσός: Α.Μεληγιώτης: 99630186</p> <p>Παραλίμνι: Γιάννης Γκατζονίκας: 96585898</p>	<p>Πάφος: Νέαρχος Χριστιδής: 99524800</p> <p>Λάρνακα: Σταύρος Αντινιάδης: 99617037</p> <p>Πόλη Χρωσούλης: CPM Electragora Ltd: 96400005</p>
---	--

Για πληροφορίες καλέστε στο: **22002200** www.novacyprus.com

Η προσηφορία ισχύει με 12 μηνών σύμβαση. Κάποιες εγκαταστάσεις δεν παρουσιάζονται. Το κόστος εγκατάστασης της συσκευής παραμένει ετήσιο.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Ο ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΟΜΗΡΟΥ ΣΤΗΝ «Κ»

Όπου διαφωνούμε θα καταψηφίζουμε

■ **Να υπάρξει προσπάθεια επαναδιαπραγμάτευσης όρων του Μνημονίου** ■ **Δεν δεσμευόμαστε από το σύνολο της δανειακής σύμβασης**

Συνέντευξη στον **ΑΝΤΩΝΗ ΠΟΥΛΑΔΡΟΥ**

Η ΕΔΕΚ δεν θα ψηφίσει υπέρ μέτρων και νομοσχεδίων με τα οποία διαφωνεί δηλώνει πρόεδρος της, Γιάννης Ομήρου. Ο κ. Ομήρου τοποθετείται στα όσα καταλογίζονται στο κόμμα του και τον υποψήφιο που στριγγίζει για λαϊκισμό, απαντά στις επιθέσεις που δέχεται η πρόταση Λιλλήκα για το φυσικό αέριο και σχολιάζει το διάγγελμα του Προέδρου. Εκφράζει την εκτίμησή του ότι ο επόμενος πρόεδρος –είτε συμφωνήσει είτε διαφωνήσει με τη δανειακή σύμβαση– θα πρέπει να υλοποιήσει τη συμφωνία, παρουσιάζεται όμως αισιόδοξος ότι κάποιοι όροι μπορούν να βελτιωθούν στην πορεία.

–**Τόσο ο υποψήφιος σας όσο και εσείς –ως ΕΔΕΚ– κατηγορείστε για λαϊκισμό. Ότι έχετε υποθετήσει στα οικονομικά και έναντι του Μνημονίου μια ρητορική αρνητική, ενώ γνωρίζετε ότι η υπογραφή του Μνημονίου είναι μονόδρομος με στόχο να εκμεταλλευτείτε την αγωνία και φοβία του κόσμου. Ακούσαμε όλη αυτή την περίοδο, κυρίως από τον Γ. Λιλλήκα, να παραθέτονται όλα τα άσχημα της συμφωνίας.**

–Ακούστε, ο Γ. Λιλλήκας είναι ανεξάρτητος υποψήφιος και υποστηρίζεται και από την ΕΔΕΚ.

–**Αρα λέτε ότι ο τρόπος με τον οποίο πολιτεύεται δεν εκφράζει την ΕΔΕΚ;**

–Βεβαίως και υπάρχει ταύτιση απόψεων στις βασικές αρχές. Υιοθετήστε όπως ξέρετε την κοινή προγραμματική διακήρυξη. Αν αναζητείτε όμως μια πλήρη ταύτιση, αυτή δεν μπορεί να υπάρξει, διότι όπως είπα είναι ανεξάρτητος υποψήφιος.

–**Τη ρητορική που εκφράζει σήμερα ο Γ. Λιλλήκας, η ΕΔΕΚ την ασπάζεται;**

–Εγώ θεωρώ –και αυτό είναι κοινή εκτίμηση των Ευρωπαϊκών Σοσιαλιστών– ότι ζούμε μία περίοδο απόπειρας υποδούλωσης των οικονομικών. Η Ε.Ε. έχει επιλέξει ένα νεοσυντηρητικό δρόμο που οδηγεί σε εμπέδωση Ευρώπης δύο ταχυτήτων – στους Βορείους και τους Νοτίους. Και αν αυτό συνεχιστεί, θα κινδυνεύσει η συνοχή της Ε.Ε. γιατί απουσιάζει πλέον μια θεμελιώδης αρχή του ευρωπαϊκού οικοδομήματος: Αυτή της αλληλεγγύης. Θεωρώ ότι το Μνημόνιο ασφαλώς είναι μια εξασφάλιση των δανειστών μας για την παρακώρση του δανείου. Αλλά και στην περίπτωση της Κύπρου, της Ελλάδας και της Πορτογαλίας και άλλων χωρών που αιτήθηκαν δανειακή σύμβαση, το Μνημόνιο συνιστά στην πραγματικότητα μια επιβολή όρων εξουθένωσης των κοινωνιών. Υπάρχουν στη συμφωνία επαχθή μέτρα, τα οποία επιπλέον κατά τρόπο θεαληώδη θα έλεγαν ακόμα και τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού.

–**Κυβέρνηση και ΑΚΕΛ, πάντως, κατηγορούν την αντιπολίτευση ότι όλο αυτό το διάστημα πίεζε τον Πρόεδρο να υπογράψει. Ο Α. Κυπριανού κατονόμασε μάλιστα την ΕΔΕΚ.**

–Αυτά είναι προφάσεις εν αμαρτίαις. Από τον περασμένο Ιούλιο, όταν η Τρόικα κατέθεσε τις προτάσεις της, τα κόμματα ζητούσαν να υπάρξει διαβούλευση ώστε να είναι πιο αποτελεσματική η διαπραγμάτευση. Αφέθη ένα μεγάλο χρονικό διάστημα αναξιοποίητο. Χρειάστηκε να περάσουν σχεδόν τρεις μήνες για να ξαναρχίσουν οι συνομιλίες με την Τρόικα.

–**Η κυβέρνηση λέει ότι διαπραγματεύονταν μέσω τηλεδιασκέψεων, ότι πέτυχε αλλαγές.**

–Δεν νομίζω ότι μπορεί η κυβέρνηση να

«Εμείς επιδώσαμε γραπτάς τις απόψεις μας. Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι δεν δεσμευόμαστε από το σύνολο της δανειακής σύμβασης», δηλώνει ο Γιάννης Ομήρου για τη στάση που θα κρατήσει η ΕΔΕΚ έναντι των μνημονιακών νομοθετημάτων που θα κληθούν τα κόμματα να ψηφίσουν.

προβάλει οποιοδήποτε ικανοποιητικό λόγο για την καθυστέρηση αυτή. Ούτε να μιλά για τηλεδιασκέψεις. Για ακόμη μία φορά επιδείχθη ατολμία, αναποφασιστικότητα, ενδεχομένως και μια υστερόβουλη πρόθεση χρονικής μετακίνησης του αιτήματος για δανειοδότηση με την ελπίδα ότι την ευθύνη θα τη φορτωνόταν μια επόμενη κυβέρνηση. Τόσο ο υπουργός Οικονομικών όσο και ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, ιδιαίτερα ο δεύτερος –και λυπάμαι που το λέω– επικοινωνήσαν κατ' επανάληψη μαζί μου τονίζοντάς μου ότι από λεπτό σε λεπτό υπήρχε κίνδυνος κατάρρευσης του τραπεζικού συστήματος, γεγονός που θα συμπαρέσυρε στην καταστροφή ολόκληρη την κυπριακή οικονομία. Είναι προκλήσεις κάποιου να επικριθούν να επιρρίψουν τις ευθύνες στα κόμματα της αντιπολίτευσης, επειδή υποδείκνυαν την ανάγκη έγκαιρης διαπραγμάτευσης, κάτι που αν γινόταν δεν θα φτάναμε σήμερα σε αυτά τα μέτρα.

–**Στο διάγγελμά του ο Πρόεδρος είπε ότι πετύχαμε τον κύριο στόχους που είχαμε θέσει – τη διατήρηση της ΑΤΑ και του 13ου, τη μη ιδιωτικοποίηση κερδοφόρων οργανισμών και το γεγονός ότι το κράτος διατηρεί τον έλεγχο του πώς αξιοποιούνται τα έσοδα από το φυσικό αέριο.**

–Κατ' αρχάς, ένας αρχηγός κράτους απευθύνεται με διάγγελμα στο λαό όταν έχει κάτι βαρυσήμαντο να ανακοινώσει. Τίποτε το σημαντικό δεν ανακοινώθηκε στο διάγγελμα του Προέδρου, πέραν όσων κατ' επανάληψη είχαν λεχθεί τόσο από τον ίδιο όσο και τον κυβερνητικό εκπρόσωπο αλλά και το ΑΚΕΛ. Για άλλη μία φορά ο Πρόεδρος επέλεξε να επιρρίψει την ευθύνη για τη κατάσταση στις οικονομίες αποκλειστικά στις τράπεζες. Όμως δεν είναι έτσι τα πράγματα. Διότι πέραν του 1,5 δις. που χρειάζεται για τη δημοσιονομική προσαρμογή των ερχόμενων τεσσάρων χρόνων, υπάρχουν και τα 8 και πλέον δις. που απαιτούνται για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους. Και αυτό είναι αποτέλεσμα κακής δημοσιονομικής διαχείρισης ιδιαίτερα τα τελευταία τέσσερα χρόνια από την κυβέρνηση. Η οποία, αν έπαιρνε κάποια μέτρα πολύ πιο ήπια, πριν από δύο και τρία χρόνια, όπως φώναζε η αντιπολίτευση, δεν θα υπήρχε η ανάγκη για μια τόσο σκληρή

δημοσιονομική προσαρμογή. Νομίζω ότι είναι ήσσονος σημασίας τουλάχιστον οι αναφορές στον 13ο ή στην ΑΤΑ, η οποία ουδόλως προφυλάχθηκε. Ακόμα και για τις ιδιωτικοποιήσεις θεωρώ ότι ο Πρόεδρος θα έπρεπε να ήταν πολύ πιο εγκρατής. Διότι αυτές σχετίζονται άμεσα με το θέμα ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών. Εάν αποδειχθεί ότι δημιουργείται πρόβλημα βιωσιμότητας του δημοσίου χρέους, είναι προφανές ότι η απαίτηση για ιδιωτικοποιήσεις θα επανέλθει. Δεν θέλω όμως να μηδενίσω τις οποίες θετικές αλλαγές υπήρξαν. Στο φυσικό αέριο, για παράδειγμα, μπορεί να πω ότι έγινε μια πρόδοος η οποία μπορεί να διασφαλίσει την εθνική κυριαρχία. Είναι λογικό ότι ένα μέρος από τα έσοδα του φυσικού αερίου θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την αποπληρωμή του δανείου.

–**Διαφωνείτε δηλαδή με την ανώνυμη της οποίας έτυχε το συγκεκριμένο ζήτημα από τον υποψήφιο σας, ο οποίος σε ανωνυμία που εξέδωσε αμέσως μόλις έγινε γνωστό ότι κυβέρνηση και Τρόικα είχαν καταλήξει, ανέφερε ότι «συνδέονται τα έσοδα του φυσικού αερίου με την αποπληρωμή των δόσεων της Τρόικας με κίνδυνο τη σταδιακή εκκώρση όλου του εθνικού με πλούτου στους δανειστές».**

–Δεν διαφωνώ με τον κ. Λιλλήκα ότι υπάρχει ενδεχόμενο να επιχειρηθεί διαισύνδεση. Κατά συνέπεια δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι είναι απολύτως ικανοποιητική η διατύπωση που το συγκεκριμένο θέμα. Αυτό που σημείωσα είναι ότι σε σχέση με την αρχική αναφορά υπήρξε μια βελτίωση.

–**Υπήρξε μια προσπάθεια από μέρους του επιτελείου Λιλλήκα, αλλά και αριθμού στελεχών της ΕΔΕΚ, να δημιουργηθεί ανωνυμία στον κόσμο ότι η κρατική κυριαρχία τίθεται εν αμφιβόλω. Πέραν του θέματος με το φυσικό αέριο, δυσαρέσκεια εκφράστηκε και για το γεγονός ότι ο προϋπολογισμός μας θα περνά από την ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αυτό όμως δεν είναι κάτι που έτσι κι αλλιώς υπάρχει; Κατ' αρχήν συμφωνία να γίνεται από το 2014 – να υπάρχει έλεγχος δηλαδή κατά πόσο τα μέλη έχουν ισοσκελισμένο προϋπολογισμό;**

–Αυτό που εκκρεμεί ενώπιον της Βουλής,

είναι απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, για ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς των κρατών-μελών. Και σε αυτό το θέμα η θέση μας δεν είναι αρνητική.

–**Και ποιος θα επιβεβαιώνει ότι ο προϋπολογισμός θα είναι ισοσκελισμένος;**

–Ο έλεγχος γίνεται από τα κρατικά όργανα αλλά ασφαλώς η ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως ξέρετε με βάση τη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη της Λισαβόνας, ασχολείται με θέματα των οικονομικών των χωρών-μελών.

–**Αρα ο προϋπολογισμός μας έτσι κι αλλιώς θα περνά από τις Βρυξέλλες. Αν πάει στις Βρυξέλλες και εκεί πουν ότι τα νούμερα δεν βγαίνουν...**

–Θα κάνει υποδείξεις η Επιτροπή προφανώς. Είναι διαφορετική όμως η έγκριση από την υποκρέωση να είναι ισοσκελισμένοι οι προϋπολογισμοί. Μπορεί να συνδέονται αλλά είναι δυο διαφορετικά πράγματα.

Γ. Λιλλήκας και Μνημόνιο
–**Ο Γ. Λιλλήκας, τον οποίο η ΕΔΕΚ καλεί τον κόμμα να ψηφίσει και να εκλέξει ως επόμενο Πρόεδρο, έχει υποθέσει μια ρητορική ιδιαίτερα αρνητική έναντι της δανειακής σύμβασης. Αν εκλεγεί θα κληθεί να την υλοποιήσει.**

–Δεν έχει πει ο Γ. Λιλλήκας ότι θα αρνηθεί να το υλοποιήσει για να είμαστε ακριβείς. Κριτική προσέγγιση και ο Λιλλήκας έχει και εμείς έχουμε. Πιθανόν να έχουν και άλλοι.

–**Με ποιον τρόπο θα δουλέψει για την εφαρμογή ενός Μνημονίου το οποίο ο ίδιος θεωρεί ότι οδηγεί «σε υποθήκευση των επόμενων γενιών», σε «ακραίες υφεσιακές καταστάσεις» και «εκκώρση όλου του εθνικού μας πλούτου στους δανειστές»;**

–Έχουμε ένα πολιτειακό σύστημα το οποίο έχει συνένοχη. Δεν τίθεται θέμα μια συμβατική υποκρέωση της Κυπριακής Δημοκρατίας να ανατραπεί από οποιοδήποτε νέο Πρόεδρο, απ' οποιαδήποτε νέα Βουλή.

–**Αρα από τη στιγμή που υπάρχει συμφωνία αυτό που λέτε είναι ότι διεξάγεται μια συζήτηση άνευ ουσίας.**

–Εκφράζονται απόψεις. Θεωρώ ότι θα πρέπει στην πορεία να υπάρξει μια προσπάθεια επαναδιαπραγμάτευσης ορισμένων όρων του

“
Επεδείχθη από την κυβέρνηση ατολμία, ενδεχομένως και μια υστερόβουλη πρόθεση μετακίνησης του αιτήματος για αδειοδότηση, ώστε η ευθύνη να φορτωθεί στην επόμενη κυβέρνηση
”

Μνημονίου.

–**Ρεαλιστικά ομιλούντες είναι εφικτό κάτι τέτοιο;**

–Δεν βλέπω το λόγο γιατί όχι. Η Ελλάδα η οποία βρισκόταν σε πολύ χειρότερη δημοσιονομικά θέση από εμάς το έχει καταφέρει όπως γνωρίζετε και σ' ό,τι αφορά τα επόχια αλλά και τον χρόνο αποπληρωμής του δανείου. Η συμβουλή η δική μου είναι ότι στην πορεία θα πρέπει να υπάρχει ετοιμότητα –από οποιονδήποτε εκλεγεί– επαναδιαπραγμάτευσης ούτως ώστε το Μνημόνιο να βελτιωθεί, διότι οι όροι είναι επαχθείς.

–**Και εκ μέρους της ΕΔΕΚ εκφράστηκε η ανησυχία ότι πιθανόν να έρθει και 2ο και 3ο μνημόνιο. Αρα κάποιος μπορεί να πει ότι πιθανολογείτε ότι τα μέτρα που έχουν συμφωνηθεί ίσως δεν αποδειχθούν αρκετά ώστε να βγούμε από την κρίση. Πώς μπορεί αυτό το Μνημόνιο, το οποίο αφήνετε και εσείς ανοικτό το ενδεχόμενο να μην κριθεί αρκετό, να τύχει επαναξιολόγησης και να αφαιρεθούν μέτρα που έχουν συμφωνηθεί;**

–Το αν θα χρειαστεί ή όχι ένα δεύτερο ή τρίτο Μνημόνιο θα εξαρτηθεί από τον διαγνωστικό έλεγχο που θα σταλεί το Σάββατο. Εάν παρ' ελπίδα ο έλεγχος αυτός παρουσιάσει εκπλήξεις οδοντηρές τότε υπάρχει σοβαρή πιθανότητα να μην υπάρξει η δανειακή αποπληρωμή του δανείου με το παρόν Μνημόνιο. Αρα αυτό θα εξαρτηθεί από το πόσο είναι το άνοιγμα των τραπεζών.

–**Η Βουλή έχει ενώπιόν της μια σειρά μέτρων και νομοθετημάτων που σχετίζονται με τη συμφωνία. Η ΕΔΕΚ τι στάση θα τηρήσει;**

–Εμείς στον βαθμό που ζητήθηκε η γνώμη μας επιδώσαμε γραπτάς τις απόψεις μας. Και όχι κατά τρόπο ανεύθυνο αλλά με κοστολόγηση των αντιπροτάσεων μας σε σχέση με τις απαιτήσεις του Μνημονίου. Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι δεν δεσμευόμαστε από το σύνολο της δανειακής σύμβασης, αλλά έχουμε κάθε δικαίωμα εκεί και όπου υπήρξε συμφωνία σε μέτρα με τα οποία εμείς διαφωνούμε να μην δώσουμε την ψήφο μας. Π.χ. αποφασιστική η απόλυση ή μη επαναπρόσληψη ωρομισθίων υπαλλήλων.

–**Γιατί θα πρέπει να είναι δεδομένη η επαναπρόσληψη των ωρομισθίων υπαλλήλων;**

–Δεν είπα ότι ωρομισθίοι που δεν χρειάζονται πρέπει να επαναπροσλαμβάνονται. Αυτό εξαρτάται από τον έλεγχο που γίνεται από το αρμόδιο κυβερνητικό τμήμα. Αλλά καταθέσαμε ολοκληρωμένη πρόταση για «πάγωμα» προσλήψεων στο Δημόσιο, ώστε να μην υπήρχε η ανάγκη γι' αυτό το μέτρο. Δεν εισακουστήκαμε.

–**Επί της ουσίας: Υπάρχουν συγκεκριμένα δεδομένα. Η ανάγκη για ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, η αδυναμία του κράτους να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις τους. Εσείς λέτε ότι διαφωνείτε με κάποια μέτρα. Έχουμε όμως άλλη εισηγία; Μπορούσαμε να μην υπογράψουμε;**

–Όπως είναι εξελιχθεί τα πράγματα και δεδομένες τις αδυναμίες δανειοδόχων της Κυπριακής Δημοκρατίας από άλλες πηγές, δεν βλέπω να είχε άλλη εισηγία η κυβέρνηση. Υπήρξε βέβαια η πρόταση Γ. Λιλλήκα για αξιοποίηση του φυσικού αερίου, η οποία αν συζητείτο ενδεχομένως να μπορούσαμε προκαταβολικά να αξιοποιήσουμε αυτό το περιουσιακό στοιχείο ώστε να αποφύγουμε το Μνημόνιο ή να πετύχουμε συμμόρφωση μιας συμφωνίας με πολύ καλύτερους όρους.

Κυριάρχησαν εκλογικές σκοπιμότητες για το αέριο

Αντί η πρόταση Λιλλήκα να συζητηθεί υπήρξε προσπάθεια αποδομησής της, επειδή διαπίστωσαν ότι αντιμετωπίζεται θετικά από τον λαό

–Υπήρξαν διάφορες προτάσεις από τον Γ. Λιλλήκα. Αρχικά για έκδοση ομολόγων, στη συνέχεια σε συνέντευξη που έδωσε στην «Κ» για πώληση μέρους του οικοπέδου 12. Προτάσεις που από τα υπόλοιπα κόμματα χαρακτηρίστηκαν ως ανεδαφικές, μη ρεαλιστικές, που γίνονταν για λόγους λαϊκισμού.

–Η ΕΔΕΚ από την πρώτη στιγμή είχε πει ότι θα έπρεπε να υπάρξει μια συλλογική διαβούλευση, κατάθεση βελτιωμένων τροποποιήσεων ενδεχομένως, αντί –λυπάμαι που το λέω– κάποιου λόγω προεδρικών εκλογών να καταληφθούν από πανικό και να επιτίθενται νυχθημερόν εναντίον της πρότασης και του Γ. Λιλλήκα, επειδή διαπιστώνουν τι: Ότι αυτή η πρόταση αντιμετωπίζεται θετικά από τον λαό, ως μια ελπίδα. Εξ ου και ένας από τους λόγους που τα δημοσκοπικά δεδομένα είναι θετικά τον τελευταίο καιρό για τον Γ. Λιλλήκα.

–**Οποιαδήποτε πρόταση έλεγε στον κόσμο ότι θα μπορούσε να ξεπεράσει τα προβλήματα χωρίς μέτρα θα αντιμετωπιζόταν θετικά. Το**

θέμα είναι αν είναι ρεαλιστική. Και υπάρχουν θέματα που έθεσαν τα άλλα επιτελεία τα οποία δεν απαντήθηκαν πειστικά. Όπως π.χ. το γεγονός ότι για να αποφευχθεί το Μνημόνιο, το κράτος χρειαζόταν χρήματα αμέσως. Και αυτό δεν μπορούσε να γίνει ούτε με την έκδοση ομολόγων ούτε με πώληση μετοχών.

–Η συγκεκριμένη πρόταση δεν αντιμετωπίστηκε θετικά μόνο από τον κόσμο, αλλά και από σοβαρούς επιστήμονες οι οποίοι συμβούλευσαν γι' αυτά τα θέματα πετρελαιοπαραγωγούς χώρες όπως είναι η Βραζιλία. Ο κ. Οικονομίδης έχει κάνει μια παρόμοια πρόταση και έχει τοποθετηθεί θετικά για την πρόταση Λιλλήκα. Όπως και οικονομολόγοι, π.χ. ο κ. Πλατίνος. Υπάρχει μια προσπάθεια αφορισμού, αποδόμησης της πρότασης, διάλυσης της ελπίδας, γιατί διαπιστώνεται ότι αυτή η πρόταση αντιμετωπίζεται θετικά από τους πολίτες. Λόγω της καθυστέρησης που υπήρξε, βέβαια, αυτή τη στιγμή δεν μπορούσε πλέον να είναι υποκατάστατο της δανειακής σύμβασης

–**Τότε προς τι η επαναφορά της πρότασης, όταν αναγνωρίζετε ότι με δεδομένες τις άμεσες ανάγκες κάτι τέτοιο δεν ήταν εφικτό; Ακόμα και μετά τη συμφωνία με την Τρόικα, ο κ. Λιλλήκας σε συνέντευξη στην «Κ» (25/11) επέμενε ότι παρά να υπογράψουμε ένα τέτοιο Μνημόνιο θα μπορούσαμε να πωλήσουμε μέρος του οικοπέδου 12.**

“
Με τον Γ. Λιλλήκα υπάρχει ταύτιση απόψεων στις βασικές αρχές. Δεν μπορεί όμως να αναζητείται πλήρης ταύτιση, γιατί είναι ανεξάρτητος υποψήφιος
”

–**Πότε έγινε η πρόταση;**
–Πριν από έξι μήνες
–**Ο ίδιος ο Γ. Λιλλήκας είπε ότι για την υλο-**

ποίηση της πρότασης θα χρειαζόταν ένας χρόνος. Και οι εκτιμήσεις χαρακτηρίστηκαν εξωπραγματικές. Ο κ. Λιλλήκας δήλωσε ότι πώληση μέρους του οικοπέδου θα ήταν αρκετή για να καλύψει τις ανάγκες του κράτους που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις είναι 15-20 εκατ., τη στιγμή που το 30% του συμβολαίου της Noble στο μπλοκ Λεβιάθαν, πουλήθηκε πρόσφατα 1,25 δις. ευρώ.

–Ακριβώς αυτά που λέτε πως κατατέθηκαν ως αντίθετες απόψεις αποδοκνήδουν ότι δεν υπήρξε διαλεκτική προσέγγιση. Επαναλαμβάνω, μπορεί να είναι έξι μήνες, ένας χρόνος ή ενάμιση, αλλά αυτά είναι θέματα για τα οποία θα έπρεπε να γίνει σοβαρή συζήτηση. Και στον δημόσιο διάλογο αλλά και γύρω από ένα τραπέζι. Και όλες αυτές οι απόψεις θα μπορούσαν να κατατεθούν στο πλαίσιο ενός δημοκρατικού διαλόγου που θα είχε ως κεντρικό στόχο να διασαφηνιστεί κατά πόσο μπορούμε ή όχι να αξιοποιήσουμε το φυσικό αέριο τώρα. Δυστυχώς, για ακόμη μία φορά κυριάρχησαν οι προεκλογικές σκοπιμότητες.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Σάρκα και οστά για την ενεργειακή συνεργασία Κύπρου με Ελλάδα-Ισραήλ

Στο Τελ Αβίβ συνεδριάζει κοινή ομάδα εργασίας για την κατασκευή ηλεκτρικού καλωδίου που θα συνδέει τις τρεις χώρες

Του ΓΙΑΝΝΗ ΣΕΪΤΑΝΙΔΗ

Με το σχέδιο ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας - Κύπρου - Ισραήλ, μέσω ενός υποθαλάσσιου ηλεκτρικού καλωδίου, εγκαινιάζεται η ενεργειακή συνεργασία των τριών χωρών. Στις 12 Δεκεμβρίου θα πραγματοποιηθεί στο Τελ Αβίβ η πρώτη συνεδρίαση της Ομάδας Εργασίας που έχει συσταθεί για τον σκοπό αυτό, η οποία και θα εξετάσει την υλοποίηση του «EuroAsia Interconnector», μία πρωτοβουλία του ιδιωτικού τομέα και συγκεκριμένα της ΔΕΗ Quantum Energy. Στην εταιρεία μετέχει η ΔΕΗ με ποσοστό 51%.

Το καλώδιο, δυναμικότητας 2000 MW και μήκους 540 ναυτικών μιλίων, θα ακολουθεί τη διαδρομή Ισραήλ - Κύπρος - Κρήτη - Πελοπόννησος και αποτελεί μία υποδομή που διευρύνει τα όρια των ευρωπαϊκών δικτύων και ενισχύει την ενεργειακή ασφάλεια Κύπρου και Ισραήλ. Επίσης, ο «EuroAsia Interconnector» θα επιτρέπει τη δυνατότητα εξαγωγής στην Ευρώπη ηλεκτρικής ενέργειας που θα παράγεται στην Κύπρο με καύσιμο το φυσικό αέριο που έχει ανακαλυφθεί στην ανατολική Μεσόγειο.

Ο χρόνος ολοκλήρωσης του έργου έχει τοποθετηθεί στο 2016. Η ΔΕΗ Quantum Energy είχε υπογράψει Μνημόνιο Συνεργασίας με το Ισραήλ και στη συνέχεια με την Κύπρο.

Επεται αγωγός

Η τριμερής ενεργειακή συνεργασία Ελλάδας - Κύπρου - Ισραήλ εξετάζεται, στην παρούσα φάση, σε θέματα συνεργειών στο κομμάτι των υποδομών. Η πρώτη επαφή έγινε πριν από ένα μήνα, τον Νοέμβριο, στη Λευκωσία, όπου ο υπουργός Εμπορίου της Κύπρου, Νεοκλής Συλικιώτης, ο υπουργός Ενέργειας του Κράτους του Ισραήλ, Ούζι Λαντάου και ο Έλληνας υφυπουργός Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Ασημάκης Παπαγεωργίου, συμφώνησαν για τη σύσταση ομάδων εργασίας. Οι διαδικασίες τρέχουν γρήγορα. Μετά τον «EuroAsia Interconnector» σειρά θα πάρει η δημιουργία ενός νέου διαδρόμου μεταφοράς φυσικού αερίου, από την ανατολική Μεσόγειο στην Ευρώπη, μέσω της Ελλάδας.

Η ελληνική πλευρά έχει κάνει προεργασίες που επιβεβαιώνουν ότι η κατασκευή υποθαλάσσιου αγωγού μεταφοράς φυσικού αερίου από την Κύπρο προς την Ελλάδα μέσω της Κρήτης είναι απολύτως εφικτός από τεχνική άποψη και οικονομικά βιώσιμος. Η επεξεργασία έχει γίνει από τη ΔΕΠΙΑ, ενώ η εκτίμηση αυτή θεμελιώνεται και από την ύπαρξη εμπειρίας που προέ-

Από εξαρτημένοι καταναλωτές αξιόπιστοι τροφοδότες

Η ενεργειακή συνεργασία θα έχει σημαντικά οικονομικά οφέλη και για τις τρεις χώρες, υποστηρίζει ο γενικός γραμματέας του ελληνικού Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, καθηγητής Κωνσταντίνος Μαθιουδάκης.

«Ελλάδα και Κύπρος ήδη συνεργάζονται στην προσπάθειά τους να ενοποιήσουν επιμέρους προτάσεις που κατατέθηκαν στην Ε.Ε., στο πλαίσιο του Σχεδίου Κανονισμού για τις διευρωπαϊκές ενεργειακές υποδομές. Συγκεκριμένα, αφορούν σε έργα διασύνδεσης για μεταφορά τόσο φυσικού αερίου, όσο και ηλεκτρισμού», επιβεβαιώνει στην «Κ» ο γενικός γραμματέας του υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, καθηγητής Κωνσταντίνος Μαθιουδάκης.

«Η συμβολή της ενεργειακής συνεργασίας είναι σημαντική για την οικονομική ανάπτυξη των χωρών μας», εξηγεί. «Υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες στον τομέα της ενέργειας, η αξιοποίηση των οποίων δεν θα τριταρεύσει μόνο από εξαρτημένους καταναλωτές σε αξιόπιστους κρικούς της ευρωπαϊκής ενεργειακής τροφοδοσίας, αλλά θα προκαλέσει παράλληλα, εισροή ε-

πενδυτικών κεφαλαίων και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, που συμβάλλουν στην ανάπτυξη των οικονομιών τους. Αυτή τη στιγμή δεν είναι εύκολη η ποσοτικοποίηση των αναμενόμενων οφελών», αναφέρει. «Οι πρωτοβουλίες καταδεικνύουν όχι μόνο τις δυνατότητες Ελλάδας και Κύπρου να εξελιχθούν σε ενεργειακό κόμβο, που θα συντελέσει στην επίτευξη της ενεργειακής ασφάλειας της ευρύτερης περιοχής, αλλά και την πολιτική βούληση να υλοποιηθούν τα προαναφερόμενα, προσθέτει ο Έλληνας αξιωματούχος. Σε ό,τι αφορά τη μη χάραξη ΑΟΖ μεταξύ των δύο χωρών εκτιμά ότι οι συνεργασίες που προχωρούν δεν επηρεάζονται από το θέμα αυτό.

κυψε από την κατασκευή παρόμοιων έργων σε άλλες περιοχές (Blue Stream, Medgaz, Galsi).

Είναι προφανές ότι η οικονομική βιωσιμότητα του όλου εγχειρήματος θα ενισχυθεί ακόμη περισσότερο αν προστεθεί στο σχέδιο και το Ισραήλ.

«Η Ελλάδα, η Κύπρος και το Ισραήλ είναι χώρες με μεγάλες αναπτυξιακές προοπτικές, οι οποίες δεν πρέπει να παραμένουν ανεκμετάλλετες. Το όφελος θα είναι αμοιβαίο, τόσο για τις συγκεκριμένες χώρες όσο και για τους υπόλοιπους Ευρωπαίους καταναλωτές. Η σημασία του διαύλου αυτού αναγνωρίστηκε από την Ε.Ε. με την ένταξη της περιοχής στις ζώνες προτεραιότητας, που εξετάζονται για έργα Υπο-

δομών Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος», τονίζει στην «Κ» ο γενικός γραμματέας του ελληνικού Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, καθηγητής Κωνσταντίνος Μαθιουδάκης.

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της Πρότασης Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις διευρωπαϊκές υποδομές, Ελλάδα και Κύπρος θα συντονίσουν τις προτάσεις που έχουν υποβάλει για τον «Trans - Mediterranean Gas Pipeline», που αφορά στην εγκατάσταση αγωγού μεταφοράς φυσικού αερίου μεταξύ Κύπρου - Ελλάδας και της λεκάνης της Λεβαντικής.

ΑΡΘΡΟ / Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Στον Μηχανισμό λόγω των τραπεζών

Η κυβέρνηση ποτέ δεν είχε καμιά αμφιβολία πως αν υποχρεωνόμαστε να προσφύγουμε στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας, τότε θα μας επιβαλλόταν ένα πολύ επώδυνο Μνημόνιο, όπως συνέβη και με τις άλλες χώρες που εντάχθηκαν σ' αυτόν. Οι πολιτικές που εφαρμόζει η Τρόικα είναι πολύ καλά γνωστές. Είναι πολιτικές που στηρίζονται στη λογική του λιγότερου κράτους, της απορρύθμισης της αγοράς εργασίας, της πρόκλησης περισσότερων ύφεσης στην οικονομία, και οι οποίες πλήττουν, αντί να στηρίζουν, την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

Είναι γι' αυτό που η κυβέρνηση προσπάθησε πάρα πολύ να αποφύγει τον Μηχανισμό αναζητώντας άλλες πηγές χρηματοδότησης, γεγονός που προκάλεσε τις έντονες επικρίσεις πολιτικών δυνάμεων στο εσωτερικό, ότι ο Πρόεδρος αποφεύγει ευρωπαϊκούς θεσμικούς επειδή, τάχα, είναι αντιευρωπαϊστής. Δυστυχώς, η εξάντληση του χρονικού περιθωρίου που η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είχε θέσει, βρήκε τη Λαϊκή Τράπεζα εκτεθειμένη και το κράτος υποχρεωμένο να την στηρίξει με το ποσό του 1,8 δις. ευρώ, που αποτελεί περίπου το 25% του ετήσιου προϋπολογισμού της χώρας μας.

Από τη στιγμή που η Κύπρος υποχρεώθηκε να το κάνει αυτό, τότε για την κυβέρνηση ήταν ξεκάθαρο ότι οι δυσκολίες θα ήταν πολύ μεγάλες και τα περιθώρια διαπραγμάτευσης με την Τρόικα πολύ στενά. Η κυβέρνηση με τη σκληρή διαπραγμάτευση που έκανε κατάφερε να υλοποιήσει μερικούς σημαντικούς στόχους που έθεσε ως προτεραιότητα, όπως είναι η προστα-

σία του κυριαρχικού δικαιώματος για την εκμετάλλευση των κοιτασμάτων του φυσικού αερίου, η αποφυγή της ιδιωτικοποίησης κερδοφόρων ημικρατικών οργανισμών, η υπεράσπιση σημαντικών θεσμικών κατακτήσεων των εργαζομένων και ο επιμερισμός του κόστους στη συνεισφορά των μισθωτών.

Η αντιπολίτευση ισχυρίζεται ότι, επειδή δεν λήφθηκαν μέτρα για την οικονομία (καθόλου ή γκαϊρα είναι οι δύο βασικές εκδοχές), προέκυψαν τέτοια ελλείμματα που τελικά μας οδήγησαν στον Μηχανισμό.

Θα προσπεράσουμε τον ισχυρισμό ότι δεν λήφθηκαν μέτρα. Αυτός απλώς δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Η αλήθεια είναι ότι λήφθηκαν πολλά μέτρα, αλλά δεν είναι αντικείμενο του παρόντος άρθρου η αναλυτική αναφορά σ' αυτά. Αυτό, όμως, που πρέπει να ληφθεί είναι ότι, όταν η Κύπρος απευθύνθηκε στον Μηχανισμό, οι βασικοί δείκτες της οικονομίας της -το δημόσιο χρέος και το δημοσιονομικό έλλειμμα- ήταν κοντά ή κάτω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αν η προσφυγή στον Μηχανισμό είχε να κάνει με τα δημοσιονομικά δεδομένα της οικονομίας, τότε πολλά κράτη-μέλη της Ε.Ε. που έχουν χειρότερους οικονομικούς δείκτες θα προσέφευγαν σ' αυτόν πολύ πριν από την Κύπρο. Ή ανάποδα! Αν ίσχυε αυτός ο ισχυρισμός, η Ιρλανδία ούτε κατά διάνοια θα έμπαινε στον Μηχανισμό, αφού τα δημοσιονομικά της δεδομένα ήταν τα καλύτερα στην Ευρώπη κι όμως δεν γλύτωσε, γιατί έπεσε θύμα του τραπεζικού τραπεζικού συστήματος.

Υπάρχει, επίσης, ο ισχυρισμός ότι, αν δεν είχαμε ελλείμματα, τότε θα μπορούσαμε από τα πλεονάσματα να α-

νακεφαλαιοποιήσουμε τις τράπεζες χωρίς ανάγκη ξένου δανεισμού. Από το 2000 και μετά, η Κύπρος είχε πλεονάσματα μόνο δύο χρονιές. Το 2007 (3,5% ή 554 εκατομμύρια ευρώ) και το 2008 (0,9% ή 49 εκατομμύρια ευρώ). Όλα τα υπόλοιπα χρόνια υπήρχε έλλειμμα, με αποκορύφωμα το 2003 που το έλλειμμα έφτασε στο ψηλότερο του σημείο, στο 6,6%, χωρίς να υπάρχει οικονομική κρίση! Αυτό το έλλειμμα ήταν το κληροδότημα της δεκαετούς διακυβέρνησης του ΔΗΣΥ στον εκλιπόντα Πρόεδρο Τάσσο Παπαδόπουλο.

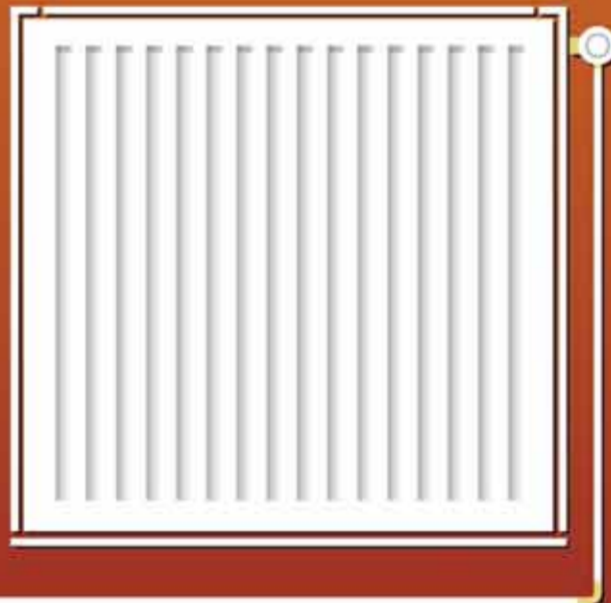
Κάθε λογικός πολίτης μπορεί να αντιληφθεί ότι ούτε κι αυτό το συγκεκριμένο πλεόνασμα του 2007 δεν θα μπορούσε να αρκεί για να καλύψει την ανάγκη ανακεφαλαιοποίησης της Λαϊκής Τράπεζας. Θα υπολείπονταν 1,2 δις. ευρώ, τα οποία η Κύπρος θα έπρεπε από κάπου να τα αναζητήσει.

Καταληκτικά: Η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών είναι ο μοναδικός λόγος για τον οποίο υποχρεωθήκαμε να προσφύγουμε στον Μηχανισμό Σταθερότητας. Αυτό είναι ένα γεγονός που το αναγνωρίζουν όλοι στο εξωτερικό, κι όμως η αντιπολίτευση επιμένει να τα φορτώνει όλα στην κυβέρνηση. Αυτή της η επιμονή καταδεικνύει ότι, πίσω από τους αστήρικτους και ατεκμηρίωτους ισχυρισμούς της, δυστυχώς λειτουργούν μικροπολιτικές και εκλογικές σκοπιμότητες. Σε μια περίοδο, μάλιστα, που η πατρίδα μας έχει ανάγκη από συναίνεση, ενότητα και κοινή προσπάθεια, για να αντιμετωπιστούν οι συνέπειες ενός επώδυνου Μνημονίου που επιβλήθηκε από την Τρόικα.

Ο κ. Στέφανος Στεφάνου είναι κυβερνητικός εκπρόσωπος.

Με τις κάρτες της Λαϊκής Τράπεζας αυτός ο χειμώνας θα είναι ιδιαίτερα "ζεστός"!

4%
Επιστροφή
χρημάτων

Μοναδική προσφορά στο πετρέλαιο θέρμανσης, για πρώτη φορά στην Κύπρο, από τις κάρτες της Λαϊκής Τράπεζας και την Esso.

Φέτος, για πρώτη φορά στην Κύπρο, πληρώνοντας με οποιαδήποτε κάρτα της Λαϊκής Τράπεζας το πετρέλαιο θέρμανσης από τα πρατήρια της ESSO που συμμετέχουν, ποσοστό 4% της συναλλαγής θα επιστρέφεται στην κάρτα σας. Η προσφορά ισχύει μέχρι τις 31 Ιανουαρίου 2013 για συναλλαγές από €400 μέχρι €1500 ανά παράδοση.

Το ποσοστό της επιστροφής θα πιστώνεται στο λογαριασμό της κάρτας σας τον επόμενο μήνα. Κάνετε τις συναλλαγές σας με κάρτες της Λαϊκής Τράπεζας και ζήστε ένα πιο άνετο και "ζεστό" χειμώνα.

facebook.com/laikibank
Τηλετράπεζα: 8000 2000
www.laiki.com

ΛΑΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Μέγιστο ποσό συναλλαγής €1500. Η προσφορά ισχύει στα πρατήρια ESSO που συμμετέχουν. Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Ρωσική γιάφκα «φιλάνθρωπων» με άκρες στην Κύπρο

Ένας Ρώσος «φιλάνθρωπος»

Αν ήταν σενάριο πρακτορικής ταινίας, σίγουρα θα το ζήλευε κι αυτός ο κινηματογραφικός Τζέιμς Μποντ, αφού πίσω από τα διαδραματιζόμενα βρίσκονται σκοτεινά μυαλά εγκληματιών λευκού κολάρου, που έχουν άκρες και συνεργάτες στην Κύπρο. Πρόκειται για τον μοσχοβίτη δικηγόρο Ιγκόρ Ζιγκατσιόφ, ο οποίος το τελευταίο διάστημα διερευνάται από τις ρωσικές αρχές, όπως αναφέρεται σε πληθώρα δημοσιευμάτων του ρωσικού Τύπου, τον Νοέμβριο. Ο τύπος αυτός έστρεψε ένα μεγάλο κόλπο μέσω μιας δήθεν «φιλάνθρωπικής οργάνωσης», η οποία καλούσε τον λαό της Ρωσίας να συνεισφέρει απλόχερα υπέρ των θυμάτων των πλημμυρών που έπληξαν την Κριμαία τον περασμένο Ιούλιο αφιρόντα πίσω 170 νεκρούς και χιλιάδες πληγέντες. Στην αρχή ουδείς υποψίασθηκε ότι πρόκειται για απάτη ολικής και πως η «φιλάνθρωπική οργάνωση» ήταν μαϊμού. Όταν όμως οι αρχές έψαξαν το ζήτημα αποκαλύφθηκε ότι καμία οργάνωση ανακούφισης των θυμάτων των πλημμυρών δεν υπήρχε, αλλά αντίθετα υπήρχε μια εταιρεία που μάζευε ζεστό χρήμα από τον κοουμάκι, με ψευδείς παραστάσεις. Ποια η σκέψη του Ζιγκατσιόφ με την Κύπρο; Στο επεισόδιο που ακολουθεί!

Επεισόδιο δεύτερο

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών, ο αστυνομικός κ. Ζιγκατσιόφ ενορχήστρωσε μια εκστρατεία κατασκοπείας, μέσω δημοσιευμάτων, μαύρης προπαγάνδας (black PR) εναντίον του εκ Λεμεσού δικηγόρου Ανδρέα Νεοκλέους και του Γραφείου του που είναι επίτροποι σε ένα trust εκατοντάδων εκατομμυρίων δολαρίων, επιχειρώντας με απάτη να αποσπάσουν ένα σημαντικό ποσό του ενεργητικού του καταπιστεύματος. Στόχος ήταν να εκφοβίσουν τον Νεοκλέους και τους συνεργάτες του ώστε να μην αντιδράσουν και ο Ζιγκατσιόφ να οικειοποιηθεί τα χρήματα εις βάρος της ανήλικης κόρης του αποθανόντος Ρώσου, ο οποίος δημιούργησε το καταπιστεύμα. Έτσι ο Ζιγκατσιόφ και οι συνεργάτες του, διέπρεψαν σε ΜΜΕ, «πληροφορίες» ότι ο Νεοκλέους είναι «σκοτεινή ψυγούρα» που εμπλέκεται σε δραστηριότητες εταιρειών που ελέγχουν τη ρωσική πυρηνική ενέργεια, ότι είναι πράκτορας της Ιντέλιτζενς Σέρβης και μειοδότης, ακόμα ότι προκάλεσε τις πλημμύρες που έπληξαν την Κριμαία (προφανώς εξ' ιδίων κρίνοντας τα αλλότρια). Όμως μετά την αποκάλυψη της κομπίνας με τη «φιλάνθρωπική οργάνωση», οι ρωσικές αρχές άρχισαν να ζετιλιγούν το κουβάρι «Ζιγκατσιόφ» και συναφώς εξετάζεται και η υπόθεση του καταπιστεύματος, καθώς τα κόλλα του αστυνομικού συμβούλου που υπέγραψαν την καταδίκη μας σε μνημόνια επί μνημονίων. Καλά θα κάνει ο Πρόεδρος όμως, αφού λέει ότι θα πληρώσουν να εξετάξει ποιους παρασημοφορεί η κυβέρνησή του

«Να έχουν σύνταγμα ή να μην έχουν;» βάζει τις τέσσερις μεγάλες δυνάμεις να διερωτώνται για την Ελλάδα, ο Ιάκωβος Καμπανέλλης στο σπουδαίο θεατρικό του έργο «Το Μεγάλο μας Τσίρκο» (κι εμείς που έχουμε τι καταλάβουμε;). Μια παράσταση με πολλές απαιτήσεις, που ανέβασε η θεατρική ομάδα του GC School of Careers την Τρίτη και την Τετάρτη στο δημοτικό θέατρο Λασιών. Είδαμε κόμμο πολύ στην παράσταση που κατασυγκινημένους χειροκροτούσε παρατεταμένα τους μαθητές για την ψυχική και το πάθος που έβγαλαν στο σανίδι. Εκείνους που δεν είδαμε ήταν αυτοί που θα έπρεπε να την παρακολουθήσουν οπωσδήποτε. Οι πολιτικοί. Γι' αυτό ο Ιανός εισήγαγε στον πρόεδρο της Βουλής να καλέσει το μαθητικό θίσο για μια παράσταση στο αίθριο του κοινοβουλίου. (Μην καλέσετε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, διότι θα φυρτεί που το κλάμα).

Coming soon

Εξετάζεται δε και το θέμα κάποιων συνεργατών του Ζιγκατσιόφ, διότι σύμφωνα με απόλυτα εξοκριβιμένες πληροφορίες του Ιανού, συγκαταλέγονται ανάμεσα στα πρόσωπα που εξετάζονται για το τραπεζικό σκάνδαλο διακατομμυρίων που βούλιαξε την Κύπρο στην οικονομική κρίση και την οδήγησε στο επαχθές μνημόνιο και τον κυπριακό λαό στη δυσπραγία. Οι αποκαλύψεις βρίσκονται επί θύρας. Λίγη υπομονή και θα βγουν στην επιφάνεια ονόματα επιφανών ανδρών, οι οποίοι σε τελική κατάληξη δεν θα βρίσκουν ούτε τάφο για να κρυφτούν.

Μην τους παρασημοφορείτε

Δυστυχώς, στη σημερινή κατάσταση όπου φτάσαμε δεν φταίνει οι τοίχοι και τα κτήρια της Λαϊκής Τράπεζας... Όπως είπε και ο Πρόεδρος στο διάγγελμα του αυτοί που φταίνει πρέπει να πληρώσουν και αυτοί είναι οι δικηγόροι, οι ελεγκτές και οι διοικητικοί σύμβουλοι που υπέγραψαν την καταδίκη μας σε μνημόνια επί μνημονίων. Καλά θα κάνει ο Πρόεδρος όμως, αφού λέει ότι θα πληρώσουν να εξετάξει ποιους παρασημοφορεί η κυβέρνησή του

αναθετόντάς τους με συνοπτικές και κρυφές διαδικασίες δουλειές πολλών εκατομμυρίων που θα δεσμεύουν το παρόν και το μέλλον του κυπριακού λαού. Γιατί είπαμε ότι όλα θα αποκαλυφθούν και μάλιστα πολύ σύντομα...

Τα τσιγάρα και τα πούρα

Δεν θα το ριζούμε όλοι στα πούρα, διότι η απόφαση της Βουλής για αύξηση του φόρου μόνο στα τσιγάρα και στον καπνό για στριφτά τσιγάρα, θα διαφοροποιήσει τελικά αυτή τη βδομάδα με πρόταση του γ.γ. του ΑΚΕΛ, Άντρου Κυπριανού, η οποία έγινε αποδεκτή από όλα τα κόμματα στη Βουλή. Αλλά μιας και μιλάμε για καπνικά, ο Ιανός πληροφορείται ότι η Βουλή και πάλι πίστασε αδιάβαστη σε άλλο σχετικό θέμα, που αφορά στην αναγραφή της ανώτερης τιμής λιανικής πώλησης των καπνικών προϊόντων. Σύμφωνα, μάλιστα, με τους νομικούς συμβούλους του Συνδέσμου Καταστημάτων Διαρκούς Εξυπηρέτησης η υποχρεωτική αναγραφή δυνατόν να συνιστά παραβίαση των κανόνων του ανταγωνισμού, καθότι μάλλον θα συνιστά πάγια τιμή πώλησης και όχι ανώτερη και εμφανίζονται αποφασισμένοι να ακολουθήσουν τη νομική οδό σε κυπριακά και ευρωπαϊκά Δικαστήρια. Οι βουλευτές μας λοιπόν πίστασαν στον «Ίπνο» διότι θεωρήσαν ότι η ίδια ρύθμιση ισχύει σε άλλες 17 χώρες της Ε.Ε. Ο ΣΥ.ΚΑ.Δ.Ε. όμως υποστηρίζει ότι στις 16 από τις 17 αυτές που αναγράφεται στο πακέτο είναι ο φόρος που επιβάλλεται και όχι η ανώτερη τιμή πώλησης. Στη μόνη χώρα που αναγράφεται η τιμή είναι στην Ελλάδα αλλά και εκεί παρατηρείται η μεγαλύτερη έξαρση λαθρεμπορίου και μαύρης αγοράς...

Λιλλήκας, Ρότσας και Κιττής

Τι κοινό θα μπορούσαν να έχουν οι τρεις τους; Ο Γιώργος Λιλλήκας, ο Χρήστος Ρότσας και ο Στάθης Κιττής. Πέραν βεβαίως του ότι είναι και οι τρεις δημόσια πρόσωπα, ο Ιανός εντόπισε ότι και οι τρεις έχουν κοινό σημείο «συναντίσεων και καφέ». Πρόκειται για κεντρική καφετέρια της Λευκωσίας και την περασμένη Τετάρτη βρέθηκαν και οι τρεις εκεί. Ο καθένας και με ξεχωριστή παρέα, ωστόσο τα σκόλια που κυκλοφόρησαν αμέσως ανάμεσα στα τραπεζάκια της καφετέρας ήταν άκρως ενδιαφέροντα, όπως για παράδειγμα ότι «ο Ρότσας σκέφτεται να αγοράσει μέρος της CYTA... Πάντως μιας και αναφερθήκαμε στον Χρήστο Ρότσα, ας ζήξουμε να πούμε ότι το συναγερμικό στέλεχος φαίνεται ότι κάνει τρομερή δουλειά, σθόρυβα, για τη στέρηση Αναστασιάδη. Μάλιστα πριν από μερικές μέρες οργάνωσε μεγάλο πάρτι προς τιμήν του κ. Αναστασιάδη με πέραν των 300 ατόμων, εξωσυναγερμικούς και κυρίως από τον χώρο του ΔΗΚΟ. Είδες Νικαρέ ότι κάποιοι φίλοι σου προφανώς δεν σε ξεχνούν κι ας θεωρού-

νται από τους περισσότερους ως «αποστασιοποιημένοι»...

Δεν έγινε... Λούης

Για λαούς σας έγγραφα την περασμένη βδομάδα και τελικά λίγο έλειψε να με πιάσουν τον ίδιο τα σκόγια, αφού εκ παραδρομής συμπεριέλαβα κι ε-να Λούη σε αυτούς που κακίασα για φέσιμα των τραπεζών. «Αγαθόν ου το μη αδικείν, αλλά το μη-δεν θέλεις» είπε και ο Δημόκριτος και για μας η συγγνώμη δεν είναι ντροπή, αλλά είναι αρχή, όταν πρέπει. Μόθωμε, λοιπόν, από το οικονομικό ρεπορτάζ ότι ο Όμιλος Λούις, βλέποντας τα στραβά και τα ανάποδα πήρε τα σωστά, και πολλές φορές επώδυνα, μέτρα εδώ και δύο χρόνια, ρυθμίζοντας και ομαλοποιώντας συγχρόνως όλες τις υποχρεώσεις του με τις τράπεζες. Για αυτό και τώρα, εν καιρώ κρίσης, ανακοινώνει με δαπάνη πολλών εκατομμυρίων τα περισσότερα από τα ξενοδοχεία του σε Κύπρο και Ελλάδα, αναβαθμίζοντας έτσι τις υπηρεσίες του αλλά και το ίδιο το τουριστικό μας προϊόν. Καλές εξελίξεις από μία βιομηχανία στην οποία άλλωστε στηρίζομαστε.

Χωρίς δημοσιότητα

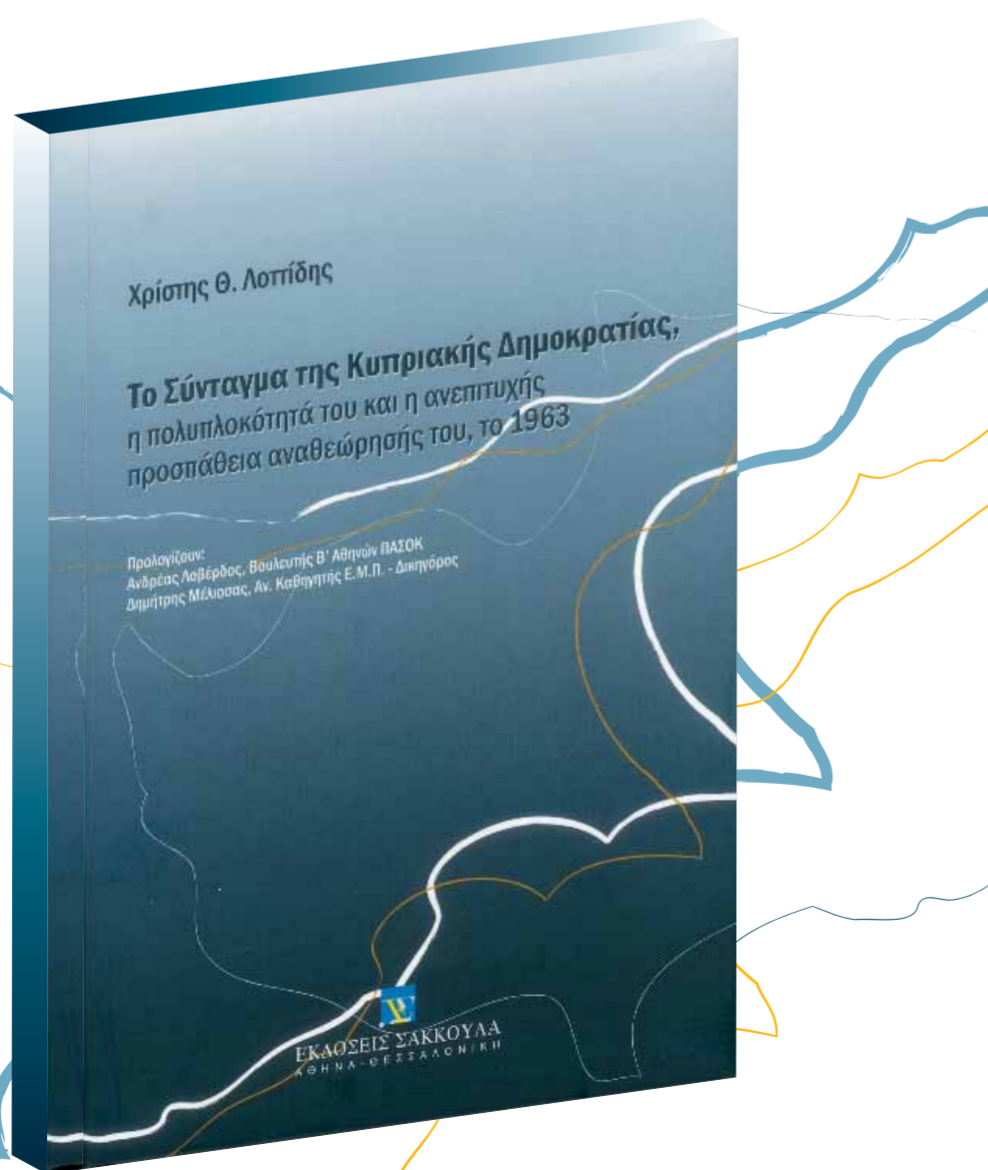
Δίνουμε τώρα τον λόγο στον αδελφό Ιανό της Νέας Υόρκης; Σηγή ασυρμάτου επέβαλε ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, Πανίκος Δημητριάδης, για τις επαφές που θα έχει κατά τη σύντομη επίσκεψή του στις ΗΠΑ. Ο κ. Δημητριάδης φτάνει στη Νέα Υόρκη το απόγευμα της Δευτέρας (τοπική ώρα) και μιλά την επομένη σε εκδήλωση των Ελληνοαμερικανικών Τραπεζιτών και του Κυπριο-αμερικανικού Εμπορικού Επιμελητηρίου. Ενώ οι δημοσιογράφοι είναι φροντισμένοι να διευθετήσουν με τους οργανωτές την κάλυψη της εκδήλωσης, τη Δευτέρα έλαβαν μήνυμα ότι αυτή θα είναι κλειστή στον Τύπο. Ο λόγος μάλλον θα πρέπει να σχετίζεται με τη συζήτηση στις 13 Δεκεμβρίου του δανείου της Κύπρου στο Eurogroup. Βέβαια, η δικαιοσύνη είναι μάλλον λίγο αστεία, γιατί με ακροατήριο 200 ατόμων τίποτε δεν μένει κρυφό. Αφήστε που σε τέτοιες περιπτώσεις, καλύτερα να λάβουν απευθείας την ενήμερωση οι δημοσιογράφοι, παρά από τρίτους. Αλλά όπως και να έχει το πράγμα, σεβαστή η απόφαση και ό,τι προκύψει. Ο κ. Δημητριάδης δεν πρόκειται τελικά να μεταβεί στην Ουάσινγκτον και αναχωρεί την Τετάρτη 12 Δεκεμβρίου (το πρωί) για το Λονδίνο. Άρα, επισήμως, δεν πρόκειται να υπάρξουν συναντήσεις στην έδρα του ΔΝΤ. Όμως, ουδέν κρυπτόν υπό τον ήλιον. Και προς απόδειξη, να αποκαλύψουμε ότι ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας έχει διευθετήσει συνάντηση στη Νέα Υόρκη με υψηλά ιστάμενο αξιωματούχο του ΔΝΤ, ενώ θα δει και ανώτατο στέλεχος της Citibank.

Γράφει ο ΙΑΝΟΣ

Χρήστος Θ. Λοσιδής

Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας

Η πολυπλοκότητά του και η ανεπιτυχής προσπάθειά αναθεώρησής του, το 1963

Το βιβλίο διατίθεται:
Εκδόσεις Σάκκουλα: Ιπποκράτους 23, 10679 Αθήνα | Φράγκων 1, 54626 Θεσσαλονίκη
Από τα γραφεία της εφημερίδας Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ Νίκου Κρανδιώτη 7Ε, Έγκωμη, τηλέφωνο 22 472500

ΒΟΛΕΣ

Στρατηγοί χωρίς στρατιώτες και διευθυντές χωρίς υπαλλήλους

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

«Όπου υπάρχουν πολλοί πετεινοί αργεί να ζημερώσει» λέει η παροιμία και η οικονομική κρίση έφερε στην επιφάνεια τον συνωστισμό στρατιωτών και διευθυντών στην κρατική μηχανή, οι οποίοι πολεμούν για μην «ζημερώσει» στη δημόσια διοίκηση. Όσο υπήρχαν χρήματα -έστω και δανεικά- δεν υπήρχε και τόσο πρόβλημα, αφού και αυτοί με τα πολλά και εμείς με τα λίγα ζούσαμε και επιβιώναμε. Αστόσο, σήμερα που έκλεισαν οι κάνουλες της χρηματοδότησης, οι «πάνω» συνεχίζουν να ζουν και βασιλεύουν, έστω και με λιγότερα, αλλά οι «κάτω» έμειναν χωρίς φαγητό, χωρίς θέρμανση αλλά και χωρίς ελπίδα. Ακόμη και τα πούρα τα άφησαν για δεκαετίες με την ίδια χαμηλή φορολογία, ίσως ελέω αγάπης για την Κούβα. Οι παραλογισμοί της κυπριακής πολιτείας δεν έχουν τέλος, στο κατά τα άλλα προνομίοχο ευρωπαϊκό κράτος.

γίνει μια ανεξάρτητη αξιολόγηση από ειδικούς για την αποτελεσματικότητά του στρατού. Πάντως, αν ρωτήσουν, εκτός στρατοπέδων τους εφένδρους, ελάχιστοι θα πουν ότι γίνεται σοβαρή δουλειά.

Αν πάρε κάποιος το οργανόγραμμα ενός Υπουργείου ή ενός ημικρατικού οργανισμού θα διαπιστώσει «σπείρα και τέρατα», σε σχέση με αυτό που καλείται «οικονομία κλίμακας». Ανεβαίνει ένα κόμμα στην εξουσία και στο όνομα της ενίσχυσης της παραγωγικότητας, δημιουργεί διευθυντικές θέσεις και λεγόμενες ανεξάρτητες υπηρεσίες. Αλλά στο τέλος της ημέρας το μόνο που στα αλήθεια καταφέρνει είναι να ικανοποιήσει τον στρατό των ψηφοφόρων. Ένας διευθυντής, θέλει ιδιαιτέρως, θέλει υπαλλήλους, θέλει και γραφειάρα. Η πλάκα είναι ότι κανένας δεν ενδιαφέρεται για το γεγονός ότι οι διευθυντές δεν έχουν καμία ουσιαστική ευθύνη, δεν δίνουν λόγο σε κανέναν και φυσικά κανένας δεν τους αξιολογεί. Τραγικό είναι και το γεγονός ότι «δυνατά μυαλά» κατακινούνται πίσω από «κρύα γραφεία» μόνο και μόνο για να μη φαίνεται η κενότητα των προϊσταμένων.

Τα ίδια και χειρότερα στην εκπαίδευση, με την «κουτοπνηριά» των δύο κύκλων στα δημοτικά σχολεία και τον χωρισμό σε γυμνάσια και λύκεια στη μέση εκπαίδευση. Ικανοποιούνται οι ανάγκες για πολλές διευθυντικές θέσεις και ψηλούς μισθούς -και πολλές γραμματείες- αλλά στο τέλος της ημέρας μένουν οι μαθητές χωρίς έμπειρους δασκάλους και καθηγητές. Και όλα πληρώνονται στα πανάκριβα φροντιστήρια. Αλήθεια, δεν θα ήταν καλύτερο αντί να αυξήσουν τους αριθμούς των μαθητών στις τάξεις, να εφαρμόσουν αυτό που φωνάζουν οι ειδικοί για συνεχόμενη 9ετή εκπαίδευση και κατάργηση των διαχωρισμών στα σχολεία.

Το χειρότερο παράδειγμα αποτελεί η ηγετική δομή του στρατού, η οποία απευθύνεται σε στράτευμα 100 χιλιάδων στρατιωτών. Ωστόσο, οι φαντάροι είναι γύρω στις 10 χιλιάδες. Λένε ότι οι υπόλοιπες 90 χιλιάδες είναι οι έφεδροι στρατιώτες, γι' αυτό και απαιτείται ο συνωστισμός αξιωματικών. Θα μπορούσε η Εθνική Φρουρά να διοικείται από ένα ταξίαρχο και μη χρειάζονται τόσο πανάκριβοι «στρατηγοί». Αλήθεια, δεν είναι η ώρα ύστερα από 38 χρόνια κατοχής, να

Κερασάκι στην τούρτα η διαταγή, οι έφεδροι να υπηρετούν για δύο μέρες, εν μέσω οικονομικής κρίσης. Δεν θα ήταν καλύτερα να διατάξουν τους λεγόμενους Εθελοντές Πενταστούς Υποχρέωσης, οι οποίοι στην ουσία είναι μόνιμοι υπαξιωματικοί, να βγάζουν σκοπιά. Οι Αστυνομικοί οι οποίοι πληρώνονται πολύ λιγότερα, γιατί βγάζουν σκοπιά; Τα πολιτισμένα κράτη θέτουν επικεφαλής του στρατού, υπουργούς Άμυνας, οι οποίοι καλούνται να βάλουν περιορισμούς στη λογική των στρατιωτικών, οι οποίοι εκπαιδεύονται τα σκατώνουν και όχι για διοικούν ένα ειρηνικό κράτος.

Τις τελευταίες ημέρες παρακολουθήσαμε ακόμη ένα θέατρο του παραλόγου. Οι «εγκέφαλοι» της δημόσιας υπηρεσίας, κατάφεραν να εξηρέσουν σε μεγάλο βαθμό, τους εαυτούς τους, από τις μεγάλες περικοπές που επιβάλλονται στους δημόσιους υπαλλήλους. Με μαγικό τρόπο, σταμάτησαν οι κλίμακες για τις περικοπές γύρω στις κλίμακες Α12-Α13. Δηλαδή, ένα γενικό διευθυντή θα έχει τις ίδιες περικοπές με έναν μέσο διευθυντή του Δημοσίου. Τραγική είναι και η εξοίωση από τις περικοπές των επιδομάτων υπερωρών, οδοιπορικών και φιλοξενίας, με τα οποία μπορούσαν να επιβιώσουν τρεις και πλέον άνθρωποι. Τουλάχιστον, ως υποθετούσαν την πρακτική των ιδιωτικών επιχειρήσεων, οι οποίες προσφέρουν πιστωτικές κάρτες στους διευθυντές τους. Η πλάκα είναι ότι πολλοί διευθυντές του Δημοσίου, είναι τόσο τογχοκύνδες που ούτε και ένα καφέ δεν κερνούν και απολαμβάνουν τα επιδόματα, ως αφορολόγητο μισθό. Αλλά και οι καθηγητές των Κρατικών Πανεπιστημίων δεν πάνε πίσω, αφού λαμβάνουν επιπλέον από τους τεράστιους μισθούς και χίλια ευρώ τον μήνα, ως κίνητρο για έλθουν στην Κύπρο. Λίγα ψιχουλά απαιτούν οι πεινασμένοι και οι άνεργοι. Οι πλούσιοι ας κάνουν και κάτι για την ψυχική τους, γιατί και για αυτούς αναλογούν δύο μέτρα γης. Και μετά ποιος ξέρει;

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Φωτοβολταϊκό πάρκο μέσα στη Νεκρή Ζώνη

Έδωσε τη συγκατάθεσή της η ΟΥΝΦΙΚΥΠ στο αίτημα, μετά τις έντονες παραστάσεις του Πανεπιστημίου Κύπρου

Της ΜΙΡΑΝΤΑΣ ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ

Το φωτοβολταϊκό πάρκο του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι το πρώτο έργο υποδομής το οποίο, 39 σχεδόν χρόνια μετά την εισβολή, θα κατασκευαστεί εντός της Νεκρής Ζώνης. Το έργο, κόστους 16 εκατ. ευρώ περίπου, θα παράγει 17 εκατομμύρια κιλovat-hours τον χρόνο και, όπως σημειώνει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος του Πανεπιστημίου, καθηγητής Κωνσταντίνος Χριστοφίδης, πέρα από την περιβαλλοντική του αξία –καθώς θα καλύπτει και με το παραπάνω τις ανάγκες της Πανεπιστημιούπολης–, λόγω ακριβώς της επιτυχούς εξασφάλισης της συγκατάθεσης από τα Ηνωμένα Έθνη για ανέγερσή του εντός της Νεκρής Ζώνης, στέλνει μηνύματα στην πολιτική ηγεσία του τόπου. Η θετική απάντηση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ ήρθε πριν από έναν περίπου μήνα, μετά από έντονα διαβήματα της Πρωτανείας. Η κατασκευή του φωτοβολταϊκού πάρκου θα αρχίσει τους επόμενους μήνες και υπολογίζεται να τεθεί σε λειτουργία περί τα τέλη του 2013. Ο πρόεδρος μιλά με ενθουσιασμό για το έργο, το οποίο πιστεύει ότι θα αποτελέσει φωτεινό παράδειγμα για ολόκληρη την Κύπρο.

– Είναι πολύ ευχάριστα τα νέα για το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Πώς προέκυψε η ιδέα για αυτό το μεγαλεπήβολο –όχι μόνο λόγω του μεγέθους του αλλά και λόγω της πολιτικής του σημασίας– έργο;

– Το Πανεπιστήμιο Κύπρου εφάπτεται της Νεκρής Ζώνης, ενώ ένα μεγάλο μέρος της Πανεπιστημιούπολης, γύρω στις 580 σκάλες, βρίσκεται εντός της. Εδώ λοιπόν και πάρα πολλά χρόνια είχα στη σκέψη μου ότι θα μπορούσαμε μέσα σε αυτό τον χώρο να φτιάξουμε ένα μεγάλο φωτοβολταϊκό πάρκο, το οποίο θα κάλυπτε εξ ολοκλήρου τις ανάγκες της Πανεπιστημιούπολης και θα αποτελούσε μέρος της ευρύτερης υποδομής της. Ένα πάρκο το οποίο δεν θα είχε μόνο χαρακτήρα καθαρά ενεργειακό, αλλά που να αποτελεί κι ένα ερευνητικό εργαστήριο για την εκπαίδευση των φοιτητών μας. Θα είναι ένας χώρος που θα τον επισκέπτονται σχολεία και ο οποίος θα ανοίξει τον δρόμο για την πράσινη ενέργεια σε ολόκληρη την κυπριακή κοινωνία. Ως Πανεπιστήμιο, πιστεύουμε ότι ο ήλιος αποτελεί την καλύτερη επιλογή για την Κύπρο, και επειδή η πράξη είναι που μετρά, θέλαμε να δώσουμε ένα χειροπιαστό παράδειγμα στην κοινωνία.

– Θα καλύπτει πλήρως τις ανάγκες της Πανεπιστημιούπολης το φωτοβολταϊκό πάρκο;

– Θα είναι ισχύος 10 μεγαβάτ και με βάση τους υπολογισμούς θα μπορεί να παράγει περίπου 17 εκατομμύρια κιλ-

Μία καθ' όλα δημοκρατική διαδικασία θα ακολουθήσει το Πανεπιστήμιο και στην επιλογή του οίκου ο οποίος θα εισαγάγει τα φωτοβολταϊκά και θα κατασκευάσει το πάρκο. Σύμφωνα με τον πρόεδρο, οι πιο φθηνές και ποιοτικές προφορές θα συζητηθούν σε μια δημόσια διαδικασία με πλήρη διαφάνεια.

Τα καθαρά κέρδη που θα έχει το Πανεπιστήμιο από τη λειτουργία του φωτοβολταϊκού πάρκου θα διατίθενται υπό μορφή υποτροφιών σε φοιτητές, στη βάση ειδικών κριτηρίων, δηλώνει ο πρόεδρος στην «Κ»

βατώρια τον χρόνο. Αυτή τη στιγμή χρειάζομαστε γύρω στα 16 εκατομμύρια κιλovat-hours, και οι ανάγκες μας αναμένεται να αυξηθούν, καθώς τα αμέσως επόμενα χρόνια στην Πανεπιστημιούπολη θα λειτουργούν και άλλες σχολές. Το πρώτο μας βήμα, λοιπόν, για την υλοποίηση αυτής της ιδέας ήταν να προσελκύσουμε τη μέγιστη δυνατή χρηματοδότηση. Έτσι, ως υποστηρικτής και αρωγός της προσπάθειάς μας ήρθε το Ίδρυμα Αθανάσιος Κτωρίδης, το οποίο μας προσφέρει 8 εκατομμύρια ευρώ ως δωρεά και άλλα 8 εκατομμύρια υπό μορφή άτοκου δανείου. Ενδεχομένως, τελικά, να μη χρειαστούμε 16 εκατ. ευρώ, λόγω της πτώσης των τιμών των φωτοβολταϊκών συστημάτων. Το ποσό του άτοκου δανείου θα εξοφλείται μέσα από την παραγωγή των κιλovat-hours για τα επόμενα 12 χρόνια.

– Δηλαδή το έργο θα είναι συνδεδεμένο με το δίκτυο της ΑΗΚ. Το πάρκο δεν θα είναι αυτόνομο;

– Θα είμαστε συνδεδεμένοι με την ΑΗΚ. Όμως, η δική μας κατανάλωση θα

καλύπτεται από την παραγωγή μας. – Θα πουλάτε δηλαδή το ρεύμα και συνεπώς θα έχετε έσοδα.

– Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι το έργο αυτό δεν θα έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Τα καθαρά έσοδα δεν θα συμπεριλαμβάνονται στον προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου, αλλά θα διατίθενται για συγκεκριμένους σκοπούς, οι οποίοι καθορίστηκαν ήδη από κοινού με τον δωρητή.

– Δηλαδή;

– Μισό εκατομμύριο ευρώ θα πηγαίνει σε υποτροφίες προπτυχιακών φοιτητών, με προτεραιότητα παιδιά Κυπρίων, οι οποίοι έχουν προσφέρει στην Κυπριακή Δημοκρατία. Όπως για παράδειγμα τα παιδιά των ανθρώπων που χάθηκαν στο Μαρί. Άλλες 500 χιλιάδες θα διατίθενται ως υποτροφίες σε μεταπτυχιακούς φοιτητές και άλλα τόσα σε φοιτητές με οικονομικά προβλήματα. Αντιλαμβάνεστε ότι, δεδομένης και της συνεχούς μείωσης του κρατικού προϋπολογισμού του ιδρύματος, καλούμαστε να εντοπίζουμε εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης, ώστε να ανταποκριθούμε στο έργο που καλούμαστε να επιτελέσουμε. Πρέπει να προχωρήσουμε με εναλλακτικές λύσεις, αφού το κράτος αδυνατεί τα τελευταία χρόνια να το πράξει. Επίσης, ένα εκατ. ευρώ θα πηγαίνει στο Ινστιτούτο Προηγμένων Σπουδών, του οποίου θα προεδρεύει ο καθηγητής Χριστόφορος Πισσαρίδης. Τα υπόλοιπα θα διατίθενται για την εξόφληση του δανείου.

– Πόσα υπολογίζετε ότι θα είναι τα καθαρά έσοδα;

– Θα πηγαίνουν τα 3 εκατ. ευρώ.

«Όπου υπάρχει διεκδίκηση, υπάρχει επιτυχία»

– Όταν λοιπόν πήρατε αυτήν τη δωρεά, έπρεπε να κάνετε και την προσπάθεια για τη διεκδίκηση της γης στη Νεκρή Ζώνη.

– Να σας υπενθυμίσω ότι από το 1974 η Κυπριακή Δημοκρατία δεν είχε καταφέρει να επενδύσει ούτε ένα σεντ στη Νεκρή Ζώνη. Ο δρόμος Λευκωσίας-Τροόδους σταματά στη Δένεια γιατί προϋπόθεση μέσα από μερικά μέτρα της Νεκρής Ζώνης. Μάλιστα, όταν είχα αναφέρει αυτήν την ιδέα σε κάποιους κυβερνητικούς άρχοντες, αυτοί μειδίασαν. Αναπόφευκτα, όταν προέκυψε η δωρεά, έφτασε η ώρα της διεκδίκησης. Όντως, με μεθοδικότητα και αποφασιστικότητα, πείσαμε τα Ηνωμένα Έθνη για τα σημαντικά οφέλη που θα προκύψουν από αυτό το έργο για την ευρύτερη κοινωνία και λάβαμε τη συγκατάθεσή τους για να προχωρήσουμε στο έργο. Εδώ να αναφέρω ότι, παρά την αρχική επιφύλαξη και καχυποψία με την οποία μας αντιμετώπισαν οι τοπικοί φορείς, εν τέλει μας στηρίξαν καθ' όλη τη διαδικασία. Πρέπει να σας πω, ωστόσο, ότι τις όποιες αρνητικές αντιδράσεις για το πάρκο της εντόπισα στη δική μας πλευρά, και όχι στην άλλη όπως ανέμενα.

– Είναι μια μεγάλη νίκη για τον τόπο.

– Σαφέστατα. Και δείχνει ότι όπου υπάρχει αποφασιστικότητα και αξιοπιστία, όπου τα πράγματα διεκδικούνται με έναν ορθολογιστικό τρόπο και μέσω της κατάλληλης οδού, κτυπώντας τις σωστές πόρτες, οι στόχοι επιτυγχάνονται.

– Γιατί μέχρι σήμερα δεν πετύχαμε να περάσουμε και τον δρόμο Λευκωσίας-Τροόδους μέσα από τη Νεκρή Ζώνη;

– Βλέποντας το θετικό αποτέλεσμα στη δική μας προσπάθεια, πιστεύω πως, αν είχαν γίνει μεθοδικές και συντονισμένες ενέργειες προς αυτήν την κατεύθυνση, αυτό θα μπορούσε να είχε γίνει εφικτό.

– Πότε θα αρχίσει να κτιζείται το πάρκο;

– Ελπίζω τους επόμενους λίγους μή-

Το Πανεπιστήμιο, λέει ο κ. Χριστοφίδης, ανοίγει τον δρόμο στην Κυπριακή Δημοκρατία για να διεκδικήσει την έλευση του οδικού δικτύου Λευκωσίας-Τροόδους μέσα από τη Νεκρή Ζώνη.

– Βρισκόμαστε στο στάδιο της ετοιμότητας των σχετικών συμβολαίων με τον δωρητή. Μπαίνουν βασικά οι τελευταίες πινελιές. Είμαι αισιόδοξος πως το έργο θα είναι έτοιμο πριν από το τέλος του 2013, διότι, με τον σωστό προγραμματισμό και με αποφασιστικότητα, η κατασκευή του σε διάστημα 8-9 μηνών είναι εφικτή. Με αυτόν τον τρόπο θα προστεθεί στο δίκτυό μας οικολογικός ηλεκτρισμός, που πρόκειται να αποτελέσει το δυναμικό άνοιγμα της Κύπρου προς την πράσινη ανάπτυξη και τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

– Είναι αδειοδοτημένο από τη ΡΑΕΚ;

– Έχει συμφωνηθεί τόσο με την ΑΗΚ όσο και με τη ΡΑΕΚ, ενώ αναμένονται κάποιες άδειες από την Κυπριακή Δημοκρατία. Είμαι σίγουρος ότι δεν θα υπάρξει καθυστέρηση και θα αρχίσουμε το συντομότερο δυνατόν. Θέλω να σημειώσω πως η ομάδα που έχει συσταθεί και εργάζεται εντατικά για την υλοποίηση του έργου, αποτελείται από έμπειρους ακαδημαϊκούς και διοικητικούς, οι οποίοι δύνανται να συμβάλουν με την

εμπειρογνομή τους, ώστε να επιτευχθεί το άριστο αποτέλεσμα. Να αναφέρω μερικούς από τους ακαδημαϊκούς οι Ανδρέας Αλεξάνδρου, Γιώργος Γεωργίου, Ανδρέας Όθωνος, Ηλίας Κυριακίδης, Πάνος Ραζής, και από τις Τεχνικές Υπηρεσίες οι Βάσος Ολύμπιος, ανώτερος μηχανικός, Κωνσταντίνος Χαράλαμπος, μηχανολόγος μηχανικός, Χριστίνα Σερρεπεκλή, αρχιτέκτονας. Τους ευχαριστώ όλους και τους συγχαίρω, όπως επίσης και το Ίδρυμα Αθανάσιος Κτωρίδης, αλλά και τα Ηνωμένα Έθνη. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας αδειοδότησης και τη μετάβαση στο στάδιο έναρξης της κατασκευής του έργου, η ομάδα θα διευρυνθεί σημαντικά με την προγραμματισμένη εμπλοκή της ομάδας των φοιτητών της Πολυτεχνικής Σχολής. Η εμπλοκή και η συμβολή τους στη διαδικασία της δημιουργίας και της ολοκλήρωσης του φωτοβολταϊκού πάρκου πρόκειται να επιφέρει σημαντικό όφελος προς τους ίδιους τους φοιτητές, καθώς θα αποκτήσουν σημαντικές εμπειρίες. Ξέρετε, θα έρθει μια στιγμή που θα ανεγερθούν μεγάλα φωτοβολταϊκά πάρκα σε όλη την Κύπρο. Και το Πανεπιστήμιο Κύπρου θα διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο προς αυτήν την κατεύθυνση.

– Είναι ο δεύτερος πυλώνας της επιτυχίας σας. Μακροπρόθεσμος μεν, αλλά ουσιαστικός.

– Δεν είναι πολύ μακροπρόθεσμος. Είναι αυτό που σας είπα στην αρχή: σημασία δεν έχει τι λες, αλλά τι κάνεις. Και το Πανεπιστήμιο θέλει να δείξει ότι αυτά τα πράγματα μπορούν να γίνουν. Και πρέπει, για την ευμερσία του κοινωνικού συνόλου. Ήδη συζητάμε με τη Μητρόπολη Ταμσού για τη δημιουργία και άλλου πάρκου. Η Μητρόπολη βλέπει θετικά την πρόταση αξιοποίησης μεγάλων έκτασής της για τον σκοπό αυτό. Είμαι βέβαιος πως το κύμα δράσης του Πανεπιστημίου, που στοχεύει στη δυναμική ενεργειακή ανάπτυξη του νησιού μας, θα μεταδοθεί σε όλη την Κύπρο.

Καταθετικό Σχέδιο Step Up 3X1

Μέσος όρος επιτοκίου (στο τέλος του 3ου μήνα) 5,10% σε ετήσια βάση.

Ευελιξία, ψηλή απόδοση, 3μηνη διάρκεια

Επειδή στις μέρες μας η ευελιξία έχει ιδιαίτερη αξία, ένα καταθετικό σχέδιο εκτός από ψηλό επιτόκιο πρέπει να προσφέρει και τη δυνατότητα για ανάληψη των χρημάτων μας σε σύντομο διάστημα. Το καταθετικό σχέδιο Step Up 3X1 της Λαϊκής Τράπεζας προσφέρει ψηλές αποδόσεις με επιτόκιο που φτάνει το 5,60% και τη δυνατότητα ανάληψης των χρημάτων σας στο τέλος κάθε μήνα, χωρίς καμία επιβάρυνση!

Χαρακτηριστικά σχεδίου:

- Ελάχιστο ποσό αρχικής κατάθεσης: €50.000.
- Διάρκεια κατάθεσης: 3 μήνες.
- Το επιτόκιο ξεκινά από το 4,60% για τον 1ο μήνα, ανεβαίνει στο 5,10% για το 2ο μήνα και φτάνει στο 5,60% για τον 3ο μήνα. Μέσος όρος επιτοκίου (στο τέλος του 3ου μήνα) 5,10% σε ετήσια βάση.
- Η πληρωμή του τόκου θα γίνεται στο τέλος κάθε μήνα, σε οποιοδήποτε προσωπικό σας λογαριασμό.
- Έχετε τη δυνατότητα να αποσύρετε ολόκληρο το ποσό της κατάθεσης στη λήξη κάθε μήνα, χωρίς οποιαδήποτε επιβάρυνση. Στην περίπτωση αυτή ο λογαριασμός θα κλείσει. Δεν επιτρέπεται η απόσυρση μέρους της κατάθεσης σε οποιαδήποτε στιγμή.
- Δεν επιτρέπεται η κατάθεση πρόσθετου ποσού.
- Το προϊόν διατίθεται μέχρι νεότερης ειδοποίησης.

Σημείωση: Στο σχέδιο διατίθεται και η επιλογή για ελάχιστο ποσό κατάθεσης €15.000 με διαφοροποιημένα επιτόκια (Πίνακας 2).

Μήνας	Πίνακας 1		Πίνακας 2	
	Μηνιαίο επιτόκιο σε ετήσια βάση	Μέσο επιτόκιο σε ετήσια βάση	Μήνας	Μηνιαίο επιτόκιο σε ετήσια βάση
1	4,60%	4,60%	1	4,30%
2	5,10%	4,85%	2	4,80%
3	5,60%	5,10%	3	5,30%
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΜΗΝΙΑΙΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ ΣΕ ΕΤΗΣΙΑ ΒΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 3ου ΜΗΝΑ		5,10%	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΜΗΝΙΑΙΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ ΣΕ ΕΤΗΣΙΑ ΒΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 3ου ΜΗΝΑ	
			4,80%	

facebook.com/laikibank
Τηλετράπεζα: 8000 2000
www.laiki.com

ΛΑΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση ή να αποσύρει ή τροποποιήσει το σχέδιο χωρίς προειδοποίηση. Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις. Για πληροφορίες καλέστε το 8000 2000.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Τι εστίν έργον άρχοντος

Του ΝΤΙΝΟΥ ΗΛΙΑΔΗ

Ακούσαμε, κύριε Πρόεδρε, το διάγγελμα σας προς τον κυπριακό λαό. Και ήταν περισσότερο από φανερό η προσπάθειά σας να επιρρίψετε την ευθύνη για τα χάλια της οικονομίας μας σε όλους τους άλλους, εκτός από τον εαυτό σας.

Παραλάβατε κράτος και παραδίδατε «σκουπίδια». Υποσχεθήκατε κράτος πρόνοιας και το διαλύσατε με δημιουργικές παροχές, που κατάντησαν, τελικά, μπουμερανγκ κατακέφαλα στην οικονομία και τους παροχολήπτες.

Μια μεγάλη μορφή, που δέσποζε τον 9ο αιώνα στο Βυζάντιο ήταν εκείνη του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Φωτίου. Ο Πατριάρχης έγραψε, τότε, μια εκτεταμένη επιστολή προς τον Άρχοντα της Βουλγαρίας Μιχαήλ περί του «Τι εστίν έργον Άρχοντος». Με την άδειά σας, κύριε Πρόεδρε, να παραθέσω ορισμένα αποσπάσματα της επιστολής αυτής, που καλό θα σας κάνουν να τα εμπειδώσετε:

* «... Μην ζητάς από τους φίλους σου να ακούσ, τι σε ευχαριστεί, αλλά την αλήθεια, διότι αν πρέπει να δεχθούμε ότι οι εχθροί, από τη μια μεριά, δεν λένε την αλήθεια, και αν από τους φίλους, από την άλλη, καθεί η αρετή της φιλαλήθειας και επιζητούν αυτοί να λένε μόνο τα ευχάριστα, τότε από που αλλού θα μάθουμε την αλήθεια και θα μετανοιώσουμε για όσα απρεπώς μερικώς φορές είπαμε και κάναμε;

* «... Όσο πιο πολλή εξουσία αποκτά κάποιος, τόσο πιο πολύ οφείλει να διακρίνεται στην αρετή. Εκείνος που κάνει το αντίθετο, καταφέρνει τρία πράγματα, τα χειρότερα δυνατά: καταστρέφει τον εαυτό του, θωεί όσους τον βλέπουν στην κακή του. Τους κάνει να βλάσφημούν το Θεό, που εμπιστευθήκε στα χέρια τέτοιου ανθρώπου τόσο μεγάλη εξουσία. Γι' αυτό κάθε άνθρωπος πρέπει να αποφύγει την κακία, προπάντων όμως όσος έχουν εξουσία.

* «... Τότε μόνο θα γίνεις άριστος κριτής των άλλων, όταν εξετάζοντας κάθε μια από τις πράξεις σου, λογοδοτείς κάτω από την επίβλεψη της συνείδησής σου και σκέφτεσαι με ποιο τρόπο μπορείς να διορθωθείς τα λάθη σου. Διότι, πώς είναι δυνατό να μην κοκκινίσεις, όταν καταγορεύεις τους άλλους για τα ίδια λάθη που και συ ο ίδιος πράττεις; Πώς νομίζεις ότι θα ατιμωθούν, όταν δουν ότι θεωρείται δικαιο αυτοί να τιμωρούνται για πράξεις, στις οποίες βλέπουν ότι και συ είσαι υπόλογος;

Έργον του άρχοντος, λοιπόν, κύριε Χριστόφια, είναι να έχει σχέση αγαπτική με τον λαό. Όταν υπάρχει αυτή η σχέση καμιά αντιπολιτευση, κανένα ΜΜΕ, κανέναν επιτιθέμενος δεν μπορεί να τη χαλάσει. Αλλά και κανένας ηγέτης δεν μπορεί να σταθεί, ούτε μια στιγμή, χωρίς τον λαό δίπλα του. Και ο λαός σήμερα δεν είναι δίπλα σας. Και πάψετε να μέμφεστε όλους τους άλλους γι' αυτό. Μόνο τον εαυτό σας...

ΑΡΑΔΕΣ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ένας βολικός σάκος του μποξ

Κυριακή 8 Ιουλίου 2007: Με δάκρυα στα μάτια ο Δημήτρης Χριστόφιας από το βήμα της έκτακτης συνδιάσκεψης του ΑΚΕΛ έβγαλε από την τσέπη του ένα μύσσο από είκοσάλλα, που του έδωσε ένας συνταξιοδότης πρόσφυγας από την Κερύνεια για την προεκλογική εκστρατεία των προεδρικών του 2008. Ο κ. Χριστόφιας είχε κάθε λόγο να συγκινηθεί: Κάτω από το τέρατο παρόν με σύνθημα «Δίκαιη λύση - δίκαιη κοινωνία» σε μια αίθουσα γεμάτη από ενθουσιώδη στελέχη, έπαιρνε από το κόμμα του το χρίσμα του υποψήφιου για την προεδρία της Δημοκρατίας. Η ομιλία του εκείνη την εποχή είχε να κάνει με το μέλλον, με την προοπτική, με την ελπίδα.

Πέμπτη 6 Δεκεμβρίου 2012: Με δάκρυα στα μάτια και πάλι, ο Δημήτρης Χριστόφιας από το βήμα του συνεδρίου της ΠΕΟ απευθύνεται - για τελευταία φορά ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας στα στελέχη του συνδικαλιστικού κινήματος της Αριστεράς. Ο κ. Χριστόφιας είχε και πάλι κάθε λόγο να συγκινηθεί: Για πολλούς και διάφορους λόγους ο ίδιος και η διακυβέρνησή του δεν ικανοποίησαν στο ελάχιστο τις προσδοκίες που προκάλεσε η εκλογή του. Η ομιλία του την περασμένη Πέμπτη είχε να κάνει με το παρελθόν, ήταν αμιγώς απολογητική με κυρίαρχο στοιχείο τη διαφύλαξη της υστεροφημίας του. Το ίδιο και το διαγλωσσικό του την περασμένη Τρίτη.

Είναι γεγονός ότι ο κ. Χριστόφιας είχε πολλές αλήθειες γύρω από την απλοσία τραπεζών που μας οδήγησαν στον Μικχανισμό, για τους Οίκους Αξιολόγησής που είναι μέρος του προβλήματος, για τους κερδοσκόπους, για την κρίση χρέους της Ευρωζώνης, για

το συστημικό πρόβλημα που σείει ακόμην και πανίochυρες οικονομίες. Δυστυχώς, για τον Πρόεδρο εδώ και καιρό κανείς δεν τον ακούει, γιατί δυστυχώς για όλους μας ο ίδιος δεν ακούει κανέναν, ούτε καν μέσα στο ίδιο του το κόμμα. Και γι' αυτό την ευθύνη φέρει ο ίδιος και κανείς άλλος. Η ενότιπη την οποία επικαλείται ποτέ δεν ήταν στην ατζέντα του. Και η διαβούλευση ήταν κάτι άγνωστο για τον ίδιο. Στα μεγάλα ζητήματα ακολουθούσε τη δική του μοναχική πορεία, με αποτέλεσμα να είναι υπόλογος για τις επιλογές του. Και βεβαίως, ποτέ δεν βρήκε το θάρρος να αναφωνήσει το mea culpa.

Μακάρι το πρόβλημά μας να ήταν ο Πρόεδρος Χριστόφιας, αλλά δυστυχώς δεν είναι

Αυτή η συμπεριφορά του Προέδρου είναι που τον φέρει σε σύγκρουση με την κοινή γνώμη και από τον δημοφιλέστερο πολιτικό τον κατέταξε στον πάτο της απαξίωσης. Το κύμα της δυσανεξίας για τα πεπραγμένα της πενταετίας προσηλαμβάνει διαστάσεις πολιτικής και κοινωνικής καταπίεσης, που κανείς δεν μπορεί να προβλέψει πόσο θα βλάψει το ΑΚΕΛ, το οποίο τρεις μήνες πριν από τις εκλογές αδυνατεί να δώσει όραμα και προοπτική όπως το 2008, μάλλον γιατί στην εποχή του Μνημονίου μοναδική του έγνοια είναι να αποφύγει τα χειρότερα.

Το να επικρίνει κάποιος τον Πρόεδρο Χριστόφια είναι της μόδας, τόσο πολύ μάλιστα που έγινε πλέον πεποι-

θηση ότι τα προβλήματά μας θα λυθούν ως διά μαγείας από τον Μάρτιο, όταν θα παραδώσει τα ντρία του κράτους στον διάδοχό του. Μακάρι να ήταν έτσι, αλλά δυστυχώς για όλους μας η αλήθεια είναι πολύ διαφορετική: Τα προβλήματα που έχει να επιλύσει ο Κύπρος είναι μεγάλα, σύνθετα και πολύ βαθιά. Βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μια κρίση (όχι μόνον οικονομική αλλά και κοινωνική), η οποία αναδεικνύει κατά τρόπο τραγικό πολλαπλά σφάλματα, παραλείψεις και εγκλήματα που παρελθόντος, που η απερχόμενη κυβέρνηση δεν τόλμησε να αγγίξει, γιατί και καμιά από τις προηγούμενες δεν διανοήθηκε να θίξει. Η ατυχία του κ. Χριστόφια ήταν ότι η βόμβα των τραπεζών έσκαψε στα χέρια του. Η τραγωδία μας είναι ότι ο νυν Πρόεδρος πολιτεύθηκε όπως και οι προκατόχοι του: Έστρωσαν τα πράγματα μέχρι παρακάτω για να δώσει τη βόμβα στον επόμενο. Κανείς δεν πήρε μέτρα για να διασφαλιστεί τα δημόσια οικονομικά του κράτους ώστε να μη χρειαστεί όλοι εμείς να πληρώσουμε τα σησισμένα της τραπεζικής έκρηξης. Θυμίζουμε ότι το 2004 κυριάρχησε η προπαγάνδα ότι το Σχέδιο Ανάν θα διέλυε την οικονομία μας, θα οδηγούσε τις τράπεζές μας σε κατάρρευση, θα εξουθενώσει το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, θα αποδιοργάνωνε το σύστημα υγείας μας, θα μειώνονταν οι μισθοί μας, θα χάναμε το βιοτικό μας επίπεδο, θα απολύονταν χιλιάδες δημόσιοι υπάλληλοι και πολλά άλλα «θα», ενός κυπριακού παραμυθιού με λυπητερό τέλος, για το οποίο φτάνει ο Χριστόφιας, όχι όμως μόνον αυτός.

antonioy@kathimerini.com.cy

Σκολλήστε στο www.kathimerini.com.cy

Το Βατερλώ του λαϊκισμού

Του ΜΙΧΑΗΛ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Δεν εξήγησε ο Πρόεδρος Χριστόφιας ούτε με το διάγγελμα, ούτε και με τα δάκρυά του στην ΠΕΟ. Το ίδιο μοτίβο είδαμε. «Φταίνε όλοι οι άλλοι και κλαίω για να με λυπηθείτε». Το έχουμε ζήσει πάμπολλες φορές στην Κύπρο αυτή τη θλιβερή πενταετία. Στην περίοδο που ακολούθησε το Μαρί, αλλά και σε όλη την ιστορία της οικονομίας και του Μνημονίου, είδαμε την έννοια της ηγεσίας να καταπαράσσεται, μπροστά στην αδυναμία ενός Προέδρου να αντιληφθεί την εξουσία την οποία του κληροδότησε ο λαός, και να την ασκήσει.

«Μοναδική μου έννοια αυτά τα πέντε χρόνια ήταν ο απλός άνθρωπος και ο εργαζόμενος», είπε ο Δημήτρης Χριστόφιας, ανάμεσα στα αβανφίλτα του. Μία ερμηνεία θα μπορούσε να είναι ότι ο Πρόεδρος λειτούργησε τόσο εις βάρος των απλών ανθρώπων τελικά, που κλαίει από τύψεις. Δυστυχώς όμως δεν παρουσιάζει τέτοια αυτογνωσία.

Από την κατάντια της οικονομίας μας και τις τεράστιες δυσκολίες που κάθε πολίτης και κάθε επιχείρηση καλούνται να αντιμετωπίσουν, το πλέον χρήσιμο σήμερα είναι να κατανοήσουμε το μεγάλο μάθημα που έχουν να μας δώσουν σειρά λαθρασημένων ενεργειών μας τα τελευταία -και όχι μόνο- χρόνια. Να εκπαιδευτούμε ως πολίτες να ξεχωρίζουμε το χρήσιμο για τον τόπο, από το αρεστό στα αφτιά. Να κάνουμε επιλογές που θα καθιστούν τη χώρα καλύτερη προς το συμφέρον του κάθε πολίτη, παρά εκείνες που λένε στον κόσμο ότι θέλει να ακούσει.

As δούμε λοιπόν τι έγινε. Κατ' αρχάς, στην Κύπρο για πρώτη φορά αποκτάσαμε διακυβέρνηση που έβαλε απέναντί της τον ιδιωτικό τομέα και την επιχειρηματικότητα. Με την ιδεολογία ότι το κέρδος είναι εχθρός του λαού αντί ο μοναδικός μοχλός ανάπτυξης, οι γέφυρες του κράτους με τους ιδιώτες διαλύθηκαν. Εκεί που οι επιχειρήσεις χρειάζονταν πολύ περισσότερο ένα ανοιχτόμυαλο και ευέλικτο κράτος για να δημιουργήσουν, προτεραιότητα είχαν τα αστόχετα επιδόματα και η κατασπατάληση των δημοσίων ταμείων σε «καταναλωτικές» αντί αναπτυξιακές δαπάνες. Τα δημόσια οικονομικά πλήγηκαν περαιτέρω, από τη μείωση των εσόδων από φόρους. Πολύ περισσότεροι κτυπήθηκαν οι χιλιάδες εργαζόμενοι που οδηγήθηκαν στην ανεργία.

Όποτε και όταν αυτά τα φαινόμενα διογκώνονταν επικίνδυνα, η κυβέρνηση πήρε χαμπάρι τι συνέβαινε. Προτεραιότητα ήταν η δόση διαφύλαξη των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Κάθε πρόταση, όπως η σύνταξη στα 65, το πάγωμα των αυξήσεων και μόνο στο Δημόσιο, η περικοπή περιττών εξόδων, η λογική

μείωση των κλιμάκων εισοδησής, η ανακαίτηση του επιπλέον γιγαντέματος του ευρύτερου δημόσιου τομέα, η μεταρρύθμιση της ΑΤΑ για να βουηθούν τους χαμηλόμισθους αντί τους πολύ υψηλόμισθους, η ανάγκη να μπει άμεσα φρένο σε αιμορραγίες όπως της Cyprus Airways ή της πάλαι ποτέ Eurocyrgia, αντιμετώπιζονταν ως νεοφιλελεύθερες προτάσεις από κινδυνολόγους που εχθρεύονται τα συμφέροντα του λαού. Όποιος κατέθετε τέτοιες απόψεις, γινόταν στόχος «ανθρώπινοφαγίας». Ήθελαν να μας πετάξουν στο πυρ το εξώτερον ως εχθρούς των εργαζομένων. Περί προώθησης της επιχειρηματικότητας και στήριξης της μεσοασίας τάξης και της μικρομεσαίας επιχείρησης, ούτε λόγος... Αφθόγκαν όλα να καταρρεύσουν, συμπαράγοντας μαζί τους και το κράτος.

Κυβέρνηση και συντεχνίες κατέληξαν να διεκδικούν ως βέλτιστα, όσα λυσοαλέα απέρριπταν

Πλέον είναι προφανές ότι, αν κυβέρνηση και συντεχνίες ήθελαν πραγματικά να προστατεύσουν τα συμφέροντα των απλών ανθρώπων, θα έκαναν ακριβώς τα αντίθετα από όσα έπραξαν. Τα ελάχιστα μέτρα να παίρναμε πριν από 3-4 χρόνια, το κράτος μας θα παρέμενε αξιόπιστο στις αγωγές, θα διακρίνονταν κανονικά με λογικά επιδόματα και δεν θα χρειαζόταν και αυτό 10 δις., όσα 10 δις. χρειάζονται και οι αμειωμένους τράπεζες. Δέκα δις., διότι λογιστικά πράξη που να θεωρεί ότι χρειάζονται χρήματα μόνο για τα όρεχτα έξοδα σου και καθόλου για τα χρέη σου, μόνο ο Δημήτρης Χριστόφιας θα μπορούσε να κάνει στο παγκόσμιο.

Κυβέρνηση και συντεχνίες χρειάζονται κάποια στιγμή να κάνουν την αυτοκριτική τους. Στη διαμνημοσύνη που το Μνημόνιο, κατέληξαν να διεκδικούν ως τα καλύτερα, όσα λυσοαλέα απέρριπταν για χρόνια. Όσα έπρεπε να είχαμε κάνει από μόνοι μας για να μη δεχομάστε τη μια υποβάθμιση μετά την άλλη, προτού προκύψει οποιοδήποτε ζήτημα με τις τράπεζες. Όλα εκείνα για τα οποία προέβλεπαν σε προγραμμαφές όποιου τα υποστηρίξει. Το Βατερλώ του λαϊκισμού κατέδειξε και το ποιο πραγματικά νοιάζονται για τον απλό πολίτη και τον εργαζόμενο. Στις πράξεις και όχι στα λόγια.

www.sophocleous.info

Σκολλήστε στο www.kathimerini.com.cy

Λιλλήκας και ΕΔΕΚ

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΑΓΑΡΗ

Τον Γιώργο Λιλλήκα τον θεωρώ ικανό πολιτικό. Μερικές φορές πριν εξαγγείλει την υποψηφιότητά του, τον Μάρτιο του 2012, είχαν φτάσει κάποιες πληροφορίες ότι ο κ. Λιλλήκας είχε τέτοια πρόθεση. Είχα μια τηλεφωνική επικοινωνία μαζί του και τον ρώτησα αν ευσταθούσε η συγκεκριμένη πληροφορία. Άφησε να νοηθεί ότι θα προέβαινε σε εξαγγελία «λιαν συντόμως».

Συτάμας τότε που είχε εμπλέξει στον πολιτικό του λόγο «τη δύναμη των πολιτών». Επίσης θυμάμαι ότι τότε τόλμησε χωρίς να έχει «πίσω» του κάποιο κόμμα, που πολιτικά ερμηνεύονταν και ως «πολιτική αυτοκτονία». Ο ίδιος ήταν ωστόσο πεπεισμένος ότι μπορούσε να ταρακουνήσει τα νερά. Προσωπικά ανέμενα να θα τι συμβεί τελικά...

Εννέα μήνες μετά, τα πράγματα κάπως ξεκαθαρίζουν. Ο κ. Λιλλήκας, θεωρώ, έκανε δύο σοβαρά λάθη:

Πρώτον: Η πρώτη του προσπάθεια ήταν να επιστρέψει στο 2004. Στο ΟΧΙ. Στην πολιτική του Τάσσου Παπαδόπουλου για το Κυπριακό, η οποία ήταν και η αφετηρία του ενταφιασμού του Κυπριακού (με τη συμβολή αργότερα του Δημήτρη Χριστόφια). Επένδυσε πολιτικά σε μια κατάσταση προ βετίας. Ωστόσο τα πράγματα αλλάζουν και η πολιτική είναι μια δυναμική κατάσταση, η οποία εξελίσσεται συνεχώς. Αναδιαμορφώνεται. Και βεβαίως η όλη επικοινωνιακή του τακτική δεν συνάδει με αυτό στο οποίο υποτίθεται ότι επένδυσε. Στη «δύναμη των πολιτών».

Δεύτερον: Αργότερα μας προέκυψε το Μνημόνιο. Εδώ ο Γιώργος Λιλλήκας επένδυσε στην αντιμνημονιακή ρητορική. Επικοινωνιακά ήταν μια καλή τακτική, νοουμένου όμως ότι η συζήτηση περί «Μνημονίου ή όχι» θα διαρκούσε και το 2013. Ωστόσο, ο Δν-

μήτρης Χριστόφιας, μη έχοντας ρευστό, υποχρεώθηκε να προχωρήσει στη συμφωνία με την Τρόικα και πλέον το Μνημόνιο δεν είναι μόνο ρητορική συζήτηση αλλά και πραγματικότητα. Και όταν έκανε να αντιμετωπίσει πραγματικότητες, τα πράγματα αλλάζουν. Διότι αργά ή γρήγορα πρέπει να τοποθετηθείς. Επί τις ουσίας. Ούτε ρητορικά ούτε θεωρητικά. Αλλά επί της ουσίας και επί του συγκεκριμένου ζητήματος.

Το επιτελείο του κ. Λιλλήκα επέλεξε, φαίνεται, να συνεχίσει την αντιμνημονιακή ρητορική. Κακώς. Διότι, για να μπορείς να είσαι πλέον πεπεισμένος, όταν έχεις να κάνεις με πραγματικότητες και γεγονότα, θα πρέπει να το

Δεν μπορούν το βράδυ να μας το παίξουν αντιμνημονιακοί και τη μέρα να υπερψηφίζουν τα πλέον αυστηρά μνημονιακά νομοσχέδια για μόνιμες περικοπές μισθών και συντάξεων...

αποδείξεις και στην πράξη. Και οι επιλογές σου δεν είναι απεριόριστες. Με λίγα λόγια, ο κ. Λιλλήκας έχει μόνο μία επιλογή. Να δηλώσει ότι, εάν εκλεγεί, θα καταγγείλει το Μνημόνιο και ότι δεν δεσμεύεται από κανένα Μνημόνιο. Ωστόσο, και πάλι οι πραγματικότητες καταδεικνύουν άλλα:

Ότι ο ίδιος ο Γιώργος Λιλλήκας δεν τόλμη να τοποθετηθεί κατ' αυτόν τον τρόπο.

Και επιπλέον ότι η ΕΔΕΚ, το κόμμα δηλαδή που τον στήριζει, όχι μόνο δεν τοποθετείται κατά του Μνη-

μονίου, αλλά τουναντίον υπερψηφίζει κιόλας τα μνημονιακά νομοσχέδια. Βεβαίως, η ΕΔΕΚ αντιλήφθηκε ότι καμιά πρέπει να κάνει περί τούτου, να διασώσει τουλάχιστον τα προαχθήματα, και ως εκ τούτου ψάχνει τώρα κάποια νομοσχέδια για να τα καταψηφίσει, για την τιμή των όπλων. Ωστόσο, το παιχνίδι έχει τελειώσει. Διότι, όταν ψηφίζεις υπέρ των αποκοπών των μισθών και των συντάξεων, τι σημασία έχει να ψηφιστεί κατά για ένα δευτερευουσής σημασίας ζήτημα;

Το καλύτερο λοιπόν που έχει να κάνει στον Γιώργο Λιλλήκα αρκετά. Να του στοιχίσει αξιοπιστία. Διότι ουδέποτε επιβίωσε πολιτικός, ή καλύτερα πολιτική θέση, η οποία να μην είναι ξεκάθαρη και τη μια μέρα να ερμηνεύεται έτσι και την άλλη αλλιώς. Τουλάχιστον όχι μακροπρόθεσμα.

Το καλύτερο λοιπόν που έχει να κάνει ο Γιώργος Λιλλήκας, και είναι αμφίβολο εάν υπάρχει πλέον χρόνος, είναι να τοποθετηθεί ξεκάθαρα για τα ζητήματα της επικαιρότητας και να μην προσπαθεί να το παίξει Τσίπρας. Διότι άλλο Τσίπρας και άλλο Λιλλήκας. Και άλλο Κύπρος και άλλο Ελλάδα. Η κυπριακή κοινωνία δεν φαίνεται να ανέχεται λαϊκίστικες προσεγγίσεις, οι οποίες ενδοχομένως να την οδηγούν σε περιπέτειες που έχουν να κάνουν με την τσέπη της. Και επιπλέον ο Τσίπρας νομιμοποιείται, στον οποίο βαθμό, να κάνει λόγο για το πολιτικό κατεστημένο. Αντίθετα, ο Γιώργος Λιλλήκας δεν μπορεί να παρουσιάζεται ως ο ηγέτης που θα διορθώσει το σύστημα, αφού και αυτός είναι τέκνο αλλά και μέρος του πολιτικού κατεστημένου και συστήματος...

tsangaris@kathimerini.com.cy

Σκολλήστε στο www.kathimerini.com.cy

Ο Πρόεδρος κ. «Χατζηπειτής»

Του ΕΥΤΥΧΗ ΒΑΡΑΘΥΛΑΚΗ

Ενδιαφέρον το διάγγελμα του κ. Χριστόφια. Όχι επειδή είπε ενδιαφέροντα πράγματα, αλλά επειδή δεν είπε απολύτως τίποτα! Όλη η ομιλία Χριστόφια δεν είχε καμιά απολύτως είδηση, κανένα απολύτως νέο στοιχείο. Ήταν ουσιαστικά μια απόπειρα να μαζευτούν όλα τα επιχειρήματα μαζί για να υποστηριχθεί η άποψη ότι ο Πρόεδρος δεν ευθύνεται για τις εξελίξεις, έκανε ό,τι μπορούσε και σήμερα συμπαύχει με τον λαό. Όλο αυτό είναι απολύτως ανθρώπινο, αλλά πολιτικά ελάχιστα αποδοτικό. Τους πολίτες δεν τους ενδιαφέρει πώς νοιάζει σημερα ο άνθρωπος Χριστόφιας. Δεν τους ενδιαφέρει καθόλου το δράμα που ζει και αν ό,τι έγινε ήταν κόντρα στην ιδεολογία του ή όχι. Ξέρουν ότι στο Μνημόνιο μπήκαν επί Χριστόφια και ότι η ζωή τους επηρεάστηκε επί Χριστόφια. Τον κ. Χριστόφια θυμούνται να λέει ότι θα βρει εναλλακτικούς πόρους δανεισμού, τον κ. Χριστόφια θυμούνται να λέει ότι η κρίση δεν θα αγγίξει την Κύπρο. Ξέρουν επίσης, ότι για Πρόεδρο ψήφισαν τον κ. Δημήτρη Χριστόφια και όχι τον (αγνώστου μικρού ονόματος) κ. «Χατζηπειτή». Άρα από αυτόν η κρίση δεν θα αγγίξει την Κύπρο. Ξέρουν επίσης, ότι για Πρόεδρο ψήφισαν τον κ. Δημήτρη Χριστόφια και όχι τον (αγνώστου μικρού ονόματος) κ. «Χατζηπειτή». Άρα από αυτόν η κρίση δεν θα αγγίξει την Κύπρο.

Ο κ. Χριστόφιας είπε κάποιες μη κερδοσκοπικές, οι οποίες όμως αβυσσικά δεινόθηκαν επί Χριστόφια. Τον κ. Χριστόφια θυμούνται να λέει ότι θα βρει εναλλακτικούς πόρους δανεισμού, τον κ. Χριστόφια θυμούνται να λέει ότι η κρίση δεν θα αγγίξει την Κύπρο. Ξέρουν επίσης, ότι για Πρόεδρο ψήφισαν τον κ. Δημήτρη Χριστόφια και όχι τον (αγνώστου μικρού ονόματος) κ. «Χατζηπειτή». Άρα από αυτόν η κρίση δεν θα αγγίξει την Κύπρο.

Όμως όλα αυτά, δεν αποτελούν πειστική απάντηση στο ερώτημα «εσύ τι έκανες;». Ούτε στα πόλλα ερωτήματα για το κατά πόσο διέ-

γινωσε εγκαίρως τους κινδύνους και για το κατά πόσο επιχείρησε να τους αντιμετωπίσει με αποτελεσματικό τρόπο. Ενώ, φυσικά, υπάρχουν και πολλά ανεπιχειρήματα για το καμιά απολύτως είδηση, κανένα αποκλειστικά στις τράπεζες και όχι στη συνολική πορεία της οικονομίας. Οι τράπεζες π.χ. πέρασαν το crash test της Ευρωζώνης, μετά την υποβάθμιση της κυπριακής οικονομίας, η οποία είχε βγει εκτός αγορών πριν από το ελληνικό «κούρεμα». Άρα, δεν μπορούν να φορτώνονται αυτές όλες τις αμαρτίες του κόσμου, μολονότι το κούρεμα αναμφίβολα είχε έπληξε σημαντικά και τυχόν κατάρρευση τους θα συμπαρέσυρε όλη την οικονομία.

Ο κ. Χριστόφιας αντι να παρουσιαστεί ως ηγέτης που δρομολογεί εξελίξεις, εμφανίστηκε ως άβουλος παρατηρητής που τις ακολουθούσε. Μολονότι είχε το πλεονέκτημα να είναι ο ΜΟΝΟΣ ηγέτης ευρωπαϊκής χώρας όπου η αντιπολίτευση τον παρότρυνε να πάρει μέτρα νωρίτερα, αυτός αρνούσαντα εγκλωβισμένος στις ιδεοληψίες του. Ενώ εκ των υστέρων επιρρίπτει ευθύνες υφιστάμενους του, για δική τους ολιγωρία ή αποφάσεις όπου -εκ των πραγμάτων-, λόγω της θεσμικής του θέσης -ο ίδιος δεν μπορούσε να είναι αμέτοχος.

Για έναν ηγέτη η αποφυγή ανάληψης ευθυνών συνιστά εξίσου βαρύ πολιτικό ατόπημα με την ανάληψη λάθος αποφάσεων. Ο κ. Χριστόφιας αυτό κάνει σαν να μην το ξέρει. Με τη διαφορά ότι κάτι τέτοιο μπορεί να μη στοιχίζει όταν είσαι σε β' πλάνο, όπου έχεις την ικανότητα «να κρύβεσαι», αλλά δεν μπορείς να το κάνεις όταν είσαι στην κορυφή της πυραμίδας. Θα ή-

ταν πολύ προτιμότερο τόσο για τον ίδιο και την υστεροφημία του, όσο και για το κόμμα του να έκανε μια πολύ πιο γενναία αυτοκριτική, αναλάβοντας ευθύνες που του εύχονται τις αποφάσεις που του αναλογούν, μιλούσε ξεκάθαρα για τους λοιπούς συνυπεύθυνους και παράλληλα διεκρινίζε τι πολιτικά θα ακολουθήσει ο ίδιος και το κόμμα του από δω και μπρος. Αν δημιουργούσε δηλαδή ένα πλαίσιο πολιτικής, με αρχή, μέση και τέλος, το οποίο θα παρουσιαζόταν στον κόσμο ζητώντας την ετυμηγορία του. Τώρα δεν κάνει τίποτα από αυτά. Ζητά απλώς από τους πολίτες να δείξουν εμπειρία σε έναν Πρόεδρο που δεν μπορούσε να κάνει κάτι.

Μολονότι το θέμα είναι μείζον και μια τέτοια συζήτηση δεν πρέπει κατ' ανάγκη να συσχετίζεται με τις ερχόμενες εκλογές, κάποιος συνημοί είναι αναπόφευκτο. Είναι, λοιπόν, απορίας άξιον πώς θα χειριστεί το όλο ζήτημα, ενόψει των εκλογών, ο κ. Μακάρι, ο οποίος σε όλη αυτή τη μακρά προεκλογική εκστρατεία έχει επισκιαστικό τόσο από τον Πρόεδρο όσο και από τον κ. Άντρο Κυπριανού. Καλλιεργώντας έτσι το έδαφος για να περάσει το μνημόνιο των αντιπάλων του ΑΚΕΛ ότι «από ένα αδύναμο Πρόεδρο, που είχε οπκώσει τα χέρια ψηλά, πάμε σε έναν άχρωμο υποψήφιο». Είναι πραγματικά αμφίβολο αν στην ιστορία των κυπριακών εκλογών έχουν ξαναγίνει ποτέ τόσο ακατανοήτα λάθη, όσα αυτά που έχει κάνει το ΑΚΕΛ και η ηγεσία του τα τελευταία δύο χρόνια.

Σύμβουλος στρατηγικής και επικοινωνίας vardoulakis@stratego.gr

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Μετά τη δόση

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Οταν τα πράγματα σφίγγουν για τη χώρα, το πολιτικό μας σύστημα αναγκάζεται να επιστρατεύσει σοβαρούς ανθρώπους που δεν έχουν καμία σχέση με την κομματική καμαρίλα. Ξέρουν καλά οι πολιτικοί μας πως τίποτα σοβαρό ή μεταρρυθμιστικό δεν μπορεί να γίνει αν βασισθούν στα ποικίλα «μαμούνια» που τριγυρίζουν στα κομματικά ή παραδημοσιογραφικά γραφεία. Οι κομματικές παρές και οι ταλιμπάν του λαϊκισμού ορμούν να φάνε όποιον μπλέκεται στα πόδια τους γιατί τον νιώθουν ξένο σώμα στο δικό τους σύστημα εξουσίας που κυβερνά επί δεκαετίες. Ακούνε τεκνοκράτς και ανατριχιάζουν,

Θα είναι σκέτη καταστροφή αν επιτρέψουμε στη ρουτίνα μιας παλαιοκομματικής σχολής διακυβέρνησης

βλέπουν πραγματικά ικανό άνθρωπο της αγοράς και νιώθουν ανασφάλεια.

Η καμαρίλα έχει ισχυρούς συμμάχους παντού και ειδικά στους... υπονόμους της δημόσιας ζωής, εκεί όπου εμείς οι υπόλοιποι δεν έχουμε ιδέα τι ακριβώς συμβαίνει, παρά το γεγονός ότι διακυβεύονται τέρματα συμφέροντα και ζητήματα που μας αφορούν άμεσα.

Όσο τα πράγματα είναι δύσκολα με την τρόικα και η χώρα βρίσκεται στο «κόκκινο», η καμαρίλα περνάει στο περιθώριο και απλώς μουρμουράει συνεχώς «αυτοί δεν καταλαβαίνουν από πολιτική», «με αυτά που κάνουν θα δεis τι θα γίνει...».

Δίνουν, άλλωστε, τη δική τους μάχη χαρακωμάτων για να μην υλοποιηθεί καμία μεταρρύθμιση, ακόμη και αυτές που έχουν ψηφισθεί δύο και τρεις φορές από τη Βουλή.

Μόλις πάρουμε τη Χ δόση, ξεσάλωνουν και αρχίζουν να κάνουν κουμάντο. Έχουν μια εκπληκτική ικανότητα να μπλοκά-

ρουν οποιαδήποτε μεταρρύθμιση. Το κάνουν σιωπηλά, αποτελεσματικά, δρώντας μέσα στο ίδιο το βαθύ κράτος το οποίο γνωρίζουν από μέσα και απ΄ έξω. Πάνε μετά στον πρωθυπουργό, στους υπουργούς και αρχίζουν να πιέζουν για ό,τι μπορεί να φαντασθεί κανείς, από το να διορισθεί «ο Δημήτρης που τόσο μας έχει βοηθήσει και, ξέρεις, δεν έχει δουλειά από τότε που δεν βγήκε βουλευτής» έως το «να κάνουμε την πάμια με την εγκύκλιο, γιατί αν εφαρμόσουμε αυτήν την απόφαση που ψηφίσατε θα χάσουμε όλους τους δικούς μας στις εκλογές».

Οι σοβαροί άνθρωποι απογοητεύονται, τα κάνουν γιατί δεν ξέρουν πώς λειτουργούν αυτά τα υπόγεια κυκλώματα, που θυμίζουν Σικελία, και στο τέλος απελπίζονται. Η πολιτική ξαναγυρνάει στα χέρια των κομματικών και των παράκεντρων εξουσίας. Κανείς δεν παρακολουθεί κεντρικά τι συμβαίνει και η πίεση είναι τεράστια για να βολέψουμε και κανένα δικό μας παιδί...

Αυτό το έργο το είδαμε πολλές φορές στο παρελθόν. Ο κ. Παπανδρέου το πλήρωσε ακριβά γιατί την ώρα που εκείνος πρόβαλλε διάφορα μεταμοντέρνα περί διαφάνειας, κάποιοι διόριζαν κομματόσκυλα σε κάθε κρίσιμη θέση στο Δημόσιο. Ερχόταν η τρόικα την επόμενη φορά και διαπίστωνε ότι τίποτα δεν άλλαξε στο Δημόσιο ή στα διαρθρωτικά, οπότε έπαιρνε το μαχαίρι και έκοβε πάλι μισθούς και συντάξεις.

Ο κίνδυνος είναι ορατός και τώρα. Αυτή η κυβέρνηση έδωσε μάχη για να περάσουν κρίσιμες διαρθρωτικές αλλαγές. Εφερε μαζί της, είτε ως συνεργάτες είτε ως συμμάχους, ανθρώπους που πίστεψαν στη μάχη της επιβιώσης στο ευρώ και των μεταρρυθμίσεων. Θα είναι μια σκέτη καταστροφή αν, μόλις πάρουμε τη δόση, επιστρέψουμε στο business as usual, στη ρουτίνα μιας παλαιοκομματικής σχολής διακυβέρνησης. Ο κ. Σαμαράς αφινίδισε και έπεισε πολλούς σε αυτήν την κοινωνία με την πολιτική του τους τελευταίους μήνες. Δεν πρέπει να τους απογοητεύσει.

Ο νέος εξτρεμισμός

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΑΣ**

Η διαπίστωση του πρωθυπουργού κ. Αντώνη Σαμαρά ότι η παρατεταμένη λιτότητα σε περίοδο διαρκούς υφέσεως μπορεί να οδηγήσει στην αύξηση του εξτρεμισμού έχει μία δόση αληθείας. Αλλά ο πολιτικός υφίσταται για να ενεργεί, ώστε να αποτρέψει την εκδήλωση φαινομένων που πιθανολογούνται σε μία δεδομένη συγκυρία. Διαπιστώσεις μπορεί να διατυπώνει κάθε πολιτής, από τον θυρωρό έως την κορυφή της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Η σημερινή κυβέρνηση επιβάλλει πολιτική λιτότητας της πλέον ακραίας μορφής, λόγω του πλήρους εκτροχιασμού των δημοσιονομικών της χώρας. Αυτή υπήρξε η επιλογή όλων των κυβερνήσεων της τελευταίας

Διαψεύδεται η παραίτηση ότι ο πολιτικός βίος της χώρας έχει ομαλοποιηθεί με τρόπο αμετάκλητο στα χρόνια της μεταπολιτευσεως

τριετίας. Αλλά στο διάστημα αυτό τα κόμματα του λεγόμενου «ευρωπαϊκού προσανατολισμού» απέτυχαν να πείσουν ότι τα βάρη κατανέμονται δικαίως στις διάφορες κοινωνικές ομάδες. Με αυτόν τον τρόπο υπονομιεύθηκε η στήριξη του προγράμματος από την κοινωνία.

Ενδεικτικά κά μόνον αναφέρεται ότι μόλις αποδεσμεύθηκε η κυβέρνηση από την σιδηρά πειθαρχία που επέβαλε η τρόικα, κατά τη σύνταξη της νέας δανειδοτικής συμβάσεως, ανέκυψε το κόκς εξ αφορμής του φορολογικού νομοσχεδίου.

Ουδέποτε οι εκπρόσωποι των δανειστών της χώρας προσδιόρισαν ότι τα έσοδα του Δημοσίου ου έπρεπε να προέλθουν από την υπερφορολόγηση των μισθωτών και συνταξιούχων ή τις ακίνητες περιουσίας. Επέμεναν, όπως και οι ηγέτες της Ε. Ε., στην πάταξη τη φοροδιαφυγής. Η κυβέρνηση του κ. Αντώνη Σαμαρά, όπως και

οι άλλες που προηγήθηκαν την τελευταία τριετία, έπραξαν το αντίθετο. Δεν είναι τυχαία ασφαλείς. Δεν είναι καν αποδείξη ανικανότητας. Όταν σε περιπτώσεις εκτάκτου ανάγκης μία κυβέρνηση επιβάλλει μέτρα στα όρια της συνταγματικότητας, θα ήταν εφικτό αντί να διοργανώνει απλώς σποραδικές επιχειρήσεις δημοσίων σχέσεων περί πατάξεως της φοροδιαφυγής να είχε εξασφαλίσει κάποια έσοδα.

Η λιτότητα, η ύφεση, η ανεργία και η πολιτική ανικανότης οδήγησαν ήδη σε μία αύξηση του εξτρεμισμού διαφορτικού τύπου. Ανέμενε η κυβέρνηση την επαυόληψη βιασιότητας, συγκρούσεων και εμπρησμών και υπήρξε πόλεμος ανακινήσεων του ΣΥΡΙΖΑ και της Ν.Δ. αντίαξιος των συντακτών τους, εξ αφορμής των εκδηλώσεων λόγω της επετείου του φόνου του Αλέξη Γρηγορόπουλου. Εκρηξη ωστόσο δεν υπήρξε. Το ίδιο είχε συμβεί και στις εκδηλώσεις της 17ης Νοεμβρίου.

Παρά ταύτα, ο εξτρεμισμός εδραιώνεται στο επίπεδο των πολιτών που συσπειρώνονται γύρω από κόμματα αντισυμβατικά, ακραίον αποκλίσιμα, διαψεύδοντας την παραίσθηση ότι ο πολιτικός βίος της χώρας έχει ομαλοποιηθεί με τρόπο αμετάκλητο στα χρόνια της μεταπολιτευσεως. Η Ελλάς έχει εισέλθει σε φάση πολιτικής ανωμαλίας και η κατάσταση είναι ίσως αποτραπειέ -αν και αμφίβολο- μόνον εάν επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος δίχως να επιβληθούν νέες περικοπές, μέσα σε λίγους μήνες.

Θα ήταν συνετό κατά συνέπεια εάν η Ν.Δ. παύσει να διεκδικεί την εκπροσώπηση της δεξιάς, σκιαμαχώντας με τον ΣΥΡΙΖΑ, εάν ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ κ. Ευάγγελος Βενιζέλος παύσει να συνταγματολογεί ενισχύοντας αντί να αποδυναμώνει -όπως φρονεί- τη Χρυσή Αυγή και εάν ο κ. Φώτις Κουβέλης παύσει να διακινεί τις ανεδαφικές αντιλήψεις της ευρωαριστεράς. Ο νέος εξτρεμισμός είναι συνέπεια πολιτικής ανικανότητας της τριανδρίας και όχι μόνον των συνθηκών.

Η κρίση εμπιστοσύνης που βιώνουν οι Έλληνες αυτόν τον καιρό οφείλεται στις συνέπειες της απότομης προσαρμογής μας στην πραγματικότητα ύστερα από δεκαετίες αυταπάτης και παράλληλα αντανακλά και μια γενικότερη ανασφάλεια σε όλο τον κόσμο. Δεν υπάρχει ούτε χώρα ούτε περιοχή του κόσμου όπου δεν αναρωτιούνται οι ηγέτες τους πώς θα αναμορφώσουν την οικονομία ώστε να μπορεί να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες των πολιτών. Η επιτυχία της Ελλάδας θα κριθεί και από τις προσπάθειες που θα κάνουν οι πολίτες της και από τις εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η Ευρώπη πρέπει να βρει πώς θα χρηματοδοτεί ένα σύστημα κοινωνικής ασφάλισης που αντιστοιχεί στο 50% αυτών των παροχών στον κόσμο. Οι ΗΠΑ έχουν να αντιμετωπίσουν τεράστιο δημόσιο χρέος και τις διευρυνόμενες ανισότητες των πολιτών. Η Κίνα αναζητεί τρόπους να εξομαλύνει τις μεγάλες διαφορές ανάμεσα σε αυτούς που συμμετέχουν στο οικονομικό της θαύμα και αυτούς που μένουν απ΄ έξω. Σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες, η οικονομική ανάπτυξη δεν συνοδεύεται από την αντίστοιχη πολιτική συμμετοχή των πολιτών και από δίκαιη μορρασία του πλούτου. Παντού, το ζητούμενο είναι οικονομική ανάπτυξη,

πολιτική συμμετοχή και κοινωνική ευημερία. Κάποιοι λαοί ανεβαίνουν τη σκάλα: άλλοι, όπως οι Έλληνες, πρέπει να εξοικειωθούν με κάτι πολύ πιο δύσκολο - την ιδέα ότι θα κατέβουν μερικά σκαλιά.

Για τους Ευρωπαίους, η Ευρώπη βρίσκεται ανάμεσα στις ΗΠΑ και την Κίνα, κυρίως ως γεωγραφική έννοια αλλά και όσον αφορά την οικονομία και την πολιτική. Για τους γίγαντες της Ανατολής και της Δύσης, όμως, είναι ζήτημα επιλογής αν θα βλέπουν την Ευρώπη ως ενδιάμεσο κρίκο ή αν θα στραφούν αλλιώς και θα έχουν μόνο τον Ειρηνικό Ωκεανό μεταξύ τους.

Προς το παρόν, παρότι το πρώτο ταξίδι του προέδρου Ομπάμα μετά την πανεκλογή του ήταν στην Απω Ανατολή, η συζήτηση για πιθανή συμφωνία ελεύθερου εμπορίου μεταξύ ΗΠΑ και Ευρωπαϊκής Ένωσης δείχνει ότι η κρίση που αντιμετωπίζουν και οι δύο απαιτεί στενότερες σχέσεις. Μαζί, ΗΠΑ και Ε.Ε. καλύπτουν τη μισή παραγωγή του κόσμου και διακινούν το ένα τρίτο του εμπορίου. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μια συμφωνία θα αύξανε το ΑΕΠ της Ε.Ε. μόνο κατά 0,52% (ή 122 δισ. ευρώ) ετησίως.

Αλλά και η Κίνα θα ήθελε βελτίωση της ήδη καλών σχέσεων με την Ευρώπη. Χωριστά, πολλές χώρες (όπως η

Ημερήσια διαδρομή της αμετανόησιας

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Η αμετανόησια είναι αυτοχειρία

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

ματουργικά η «εθελοντική» επαναγορά ομολόγων και να αρχίσει να εισέρξει η πολυπόθητη δόση (όχι βέβαια στο κρατικό ταμείο, η συναλλαγή δεν σημαίνει και εμπιστοσύνη στους αφερέγγυους πολιτικούς μας), κάθε απόκλιση από την εφαρμογή του προγράμματος θα αποκαθίσταται στο εξής πάραυτα με ισόποση περιηοπές σε μισθούς και συντάξεις. Αυτή την υποταγή σε σισύφεια, ανέλιψη ειλωτεία την παρέκαμψαν οι κυβερνητικοί πανηγυρισμοί, αν και είναι αυτή που μαμαδεύει, σαν καίρια ιστορική καμπή, το μέλλον του Ελληνισμού, αυτή θα συνοδεύει στην ιστορική μνήμη το όνομα του Αντώνη Σαμαρά.

Σημάδι αμετανόησιας επιπρόσθετο, τεκμήριο καθήλωνψς στο τέλμα ανήκεστας παρακμής: η καταφήμιση από τη Βουλή πρότασης για διερεύνηση ευθυνών σχετικά με την υπαγωγή της Ελλάδας σε καθεστώς «επιτροπείας» και τη δέσμευσή της σε «Μνημόνια» εγνωσμένων ατελέσφορα. Την ίδια αυτή πρόταση προωθούσε ο κ. Σαμαράς όταν ήταν στην αντιπολίτευση. Τώρα που οι τότε εναγόμενοι στηρίζουν την πρωθυπουργία του, το κόμμα του καταψηφίζει την πρόταση διερεύνησης των εννοχών για το πελώριο κοινωνικό έγκλημα.

Η οικονομική καταστροφή μιας χώρας είναι εμφανιζόμενη: αποτέλεσμα και όχι αιτία παρακμιακής κατρακύλας. Η ευτέλεια, αναποτελεσματικότητα και φαυλότητα του πολιτικού μας συστήματος δεν έγκειται μόνο στο αυτονόητο της ασυνέπειας, στο ξέγνωιστο (απολύτως ανένοχο) για τους πολιτικούς «είπα-ξείπα». Έγκειται κυρίως στον ψυχοπαθολογικά εδραιωμένον αποκλεισμό της ελικριότητας από την πολιτική. Δεν διανοείται ο κ. Σαμαράς την τόλημ να βγει δημόσια και να εξηγήσει στους πολίτες ποιο εκβιασμό, ποια διλήμματα, ποια αδρήτη ίσως ανάγκη τον υποκρέωσαν να καταψηφίσει την πρόταση που ο ίδιος πριν κάποιον καιρο προωθούσε. Ποια τεράχρουν προτεραιοτήτων τον οδήγησε να ανα-

Ημερήσια διαδρομή της ηπειρατέρω ενοποίησης

Η ηπειρατέρω ενοποίηση της Ευρώπης είναι μονόδρομος

Γερμανία αλλά και η Ελλάδα) διατηρούν καλές εμπορικές και πολιτικές σχέσεις με την Κίνα. Για παράδειγμα, το ένα τρίτο των γερμανικών αυτοκινήτων που παράγονται πωλούνται στην Κίνα. Κινέζοι αξιωματούχοι, όμως, δεν μπορούν να καταλάβουν γιατί δυσκολεύονται να συνεννοηθούν με την Ευρωπαϊκή Ένωση σε κεντρικό επίπεδο – με την Επιτροπή και άλλους θεσμούς. «Για εμάς είναι σημαντικό ο κόσμος να είναι πολυπολικός», είπε ένας ανώτατος σύμβουλος διεθνών σχέσεων της κινεζικής κυβέρνησης, ο οποίος επισκέφθηκε την Αθήνα αυτές τις μέρες. «Για να συμβεί αυτό, η Ευρώπη πρέπει να φανεί ότι είναι ενωμένη, ότι είναι ένας ισχυρός πόλος».

Βεβαίως, συμφέρει το Πεκίνο, για δικούς του λόγους, να μπορεί να συναλλάσσεται με μια δυνατή Ευρώπη πάνω στη διεθνή σκακιέρα. Αλλά η απορία για την απροθυμία της Ε.Ε. να λειτουργήσει ως αυτό που είναι – η μεγαλύτερη οικονομική ζώνη του κόσμου, με 500 εκατομμύρια πολίτες– είναι εύλογη και για εμάς τους Ευρωπαίους. Ει-

Ημερήσια διαδρομή της ηπειρατέρω ενοποίησης

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Η αμετανόησια είναι αυτοχειρία

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Η κομματική ιδιοτέλεια αποδεικνύεται ανίατος αυτεννουχισμός των πολιτικών

στείλει το αίτημα παραπομπής στο κακοηγοδικείο των πολιτικών που πρακτόρευσαν εν ψυχρώ την άνευ όρων υποταγή του Ελληνισμού στη διεθνή επιτροπεία, την άνευ όρων παραίτηση από την εθνική κυριαρχία, τον βυθισμό ενός ολόκληρου λαού στον εφιάλτη της ανεργίας, στη στέρψη, στον πανικό της ανασφάλειας.

Η τιμία γλώσσα, ο ρεαλισμός των διαπιστώσεων, η καταπρόσωπο αντιμέτωπιση της πραγματικότητας χωρίς εξωφρεστικές υπεκφυγές ή ψευτοπαρηγορίες, είναι πρωτεύουσα προϋπόθεση οποιασδήποτε προσπάθειας για ανάκαμψη από τη σερνόμενη δυστυχία της παρακμής. Και σε αυτή την προϋπόθεση ο ελλαδικό πολιτικό σύστημα είναι αδύνατο να ανταποκριθεί, βεβαιώνεται εκ των πραγμάτων η αδυναμία του. Η μεταποίηση της υποηυργίας των κοινών σε επαγγελματική καριέρα αδύνατε, σχεδόν νομοτελειακά, σε νόσο ανιατη, ψυχική νόσο, κλινικά οριζόμενη ως «απόλεια επαφής» με την πραγματικότητα». Ανθρώποι εξόφθαλμς μετριότητας φυσικών προσόντων, με κατάρτιση που δύσκολα θα εξασφάλιζε βιοπορισμό –ή και κάποιες ελάχιστες εξαιρέσεις με φυσικά προσόντα και τίτλους ακαδημαϊκούς που όμως σαφώς δεν επαρκούσαν για κατάκτηση της δημοσιότητας– εισέρχονται ξαφνικά στον εκθαμβωτικό κόσμο της εικονικής πραγματικότητας, των προβολών και των φθας, της μεθοδικής διαφημιστικής προβολής και της κοινής «αναγνωρισιμότητας». Και βρίσκονται, από τη μια μέρα στην άλλη, να ζουν ζωή των κάποτε πριγκίπων ή σήμερα των γόνων του μυθώδους πλούτου – πώς να αντέξει το μυαλό σε τέτοια παραμυθε-

Η... μακροημέρευση της «μέρας του Αλέξη»

Του **ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Πριν από τέσσερα χρόνια στην Ελλάδα συνέβη ένα τραγικό περιστατικό: ένας αστυνομικός πυροβόλησε και σκότωσε ένα παιδί μόλις 15 ετών. Το πιθανότερο είναι ότι δεν ήθελε να τον δολοφονήσει -οιγά μην ξέρουν τόσο καλό σημάδι οι ειδικοί φρουροί- αλλά το κακό έγινε. Το παιδάκι έπεσε νεκρό, το όργανο της τάξης δικάστηκε καταδικάστηκε με τη βαρύτερη ποινή και φυλακίστηκε. Ο φόνος δημιουργήσε κώματα συγκινήσιςς στη νεολαία, τα οποία καβαλίκησαν οι γνωστοί-άγνωστοι και στο πρώτο τραγικό περιστατικό πρόσθεσαν και το δικό τους. Το κέντρο της Αθήνας κάνκε, μαγαζιά λεηλατήθηκαν, ιστορικά κτίρια υπέστησαν καταστροφές κ.λπ.

Ζήσαμε μια εξέγερση μεταμοντέρνα. Δεν αναφερόμαστε μόνο στα συνθήματα που ακούστηκαν «ο κύκλος μου τρελάθηκε με γάτα ζευγαρώνει, μπάνιο, γουρνούνα δολοφόνοι», ούτε στις καταλήψεις των χώρων πολιτισμού α-πό νέους που μάς συστήθηκαν ως «οι μαύροι κύκνοι, τα όμορφα παπά, η στριγκλιά της Ζιζέλ, το παραπάτημα της μπαλαρίνας». Αναφερόμαστε κυ-

ρίως στο φαντασικό υπόβαθρο της εξέγερσης που είχε βασικό σύνθημα «το κράτος δολοφονεί». Να σημειώσουμε ότι εκείνη την εποχή ο εκτελεστικός βραχιόνας του «δολοφονικού κράτους» ήταν ο κ. Προκόπης Παυλόπουλος, ο οποίος, ως γνωστόν, μένει ατάραχος ό,τι και αν γίνεται μπροστά του.

Εκτσεσε έναν νέο σταθμό. Η 6η Δεκεμβρίου μεταμορφώθηκε σε «μέρα του Αλέξη»: γίνονται δύο διαδηλώσεις (ο ΣΥΡΙΖΑ τρέχει και στις δύο)· ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης αναρτά στην προσωπική του σελίδα του facebook ποιήματα του Κώστα Καρυωτάκη «Καλό ταξίδι αλαργινό καράβι μου, // στου απείρου και της νυχτός την αγκαλιά, // με τα χρυσά σου φώτα»· η Νεολαία του ΣΥΡΙΖΑ διαπιστώνεται επιθέσεις στα χειμερινά ανάκτορα και η Ν.Δ. απαντά εφμευλοπολεκικά.

Γιατί όμως έχουμε τις «μέρες του Αλέξη» και όχι του Μιχάλη (Καλτεζά, ο οποίος επίσης φονεύθηκε από πυρά αστυνομικού) ή του Κουμή και της Κανελλοπούλου που άφησαν την τελευταία τους πνοή, διεδιχάζονοντας για το

να κατανοπτό ότι εθνικές κυβερνήσεις δυσκολεύονται να παραδώσουν μεγάλο μέρος της κυριαρχίας τους σε μια κεντρική εξουσία. Αλλά είναι εξίσου εμφανές ότι στον κόσμο που διαιορφώνεται, η εθνική κυριαρχία όπως τη γνωρίζαμε είναι μια ανάμνηση, μια αυταπάτη.

Δεν είναι μόνο η Ελλάδα, η οποία βασίζεται στη βοήθεια των εταίρων της για να στέκει, αλλά και οι ισχυρότερες ευρωπαϊκές χώρες θα δυσκολεύονταν να αντέξουν τις οικονομικές, εμπορικές, νομισματικές και πολιτικές φουρτούνες της παγκοσμιοποίησης.

Η ηπειρατέρω ενοποίηση της Ευρώπης είναι μονόδρομος. Και όπως η κρίση αναγκάζει τους Έλληνες να δουν τον κόσμο αλλιώς, είναι καιρός να το καταλάβουν και οι ιθύνοντες και των ισχυρότερων χωρών. Ας μην περιμένουν και εκείνοι να βρεθούν σε αδιέξοδο πριν αναζητήσουν την ασφάλεια της ένωσης. Ας προχωρήσουν στην τραπέζικα και δημοσιονομική ένωση, ας θεσπίσουν μέτρα κοινωνικής ασφάλειας για όλους τους πολίτες, ας δουν ότι τα αγαθά που χαιρόνται ως κάτοικοι της δικής τους χώρας εξασφαλίζονται μόνο από τη σύμμετοχή στην ένωση. Μόνο τότε, αισθανόμενοι μια ασφάλεια που σήμερα λείπει, οι πολίτες θα αποδεχθούν τις δυσκολίες της προσαρμογής στον νέο κόσμο.

για αλλαγή, πώς να μην «ψιλώσει ο νους» τους;

Χάνουν την επαφή με την πραγματικότητα. Ακόμα και όσοι έχουν βανάουσα προκαλέσει την κοινή οργή, πρώην υπουργοί Οικονομικών, ένοχοι κραυγαλέων κοινωνικών εγκλημάτων, ή Παιδείας, αδιαστικά εξευτελισμένοι της την ανικανότητα και φαυλότητά τους, ή Εξωτερικών, πασίγνωστοι για τον εξαγορασμένο ενδοτισμό τους, ή Πρόεδροι της Βουλής, παχυδερμικά αδιάφοροι που συνελήφθησαν να βωμολοχούν με τη γλώσσα του υποκόσμου – ατέλειωτες περιπτώσεις των διασημμένων στην κοινή συνείδηση. Και τους βλέπετε να κυκλοφορούν σε δεξιώσεις, σε δημόσια «στέκια», σε σαλόνια, αγέραχοι, μαχητικά αυτοαμνηστευμένοι, δίχως ίκνος ντροπής, συστολής ή ανηυσίας για τυχόν ευθύνες τους που σήμερα η χώρα ξεψυχάει.

Αξίζει να μελετήσει κανείς τα βιβλία που γράφουν όσοι ελάχιστοι συμβιβάζονται με την παραδοχή ότι είναι αδιάφοροι της πολιτικής: Γράφουν, όχι για να συνοψίσουν αγωνία και προβληματισμό για τα πεπραγμένα τους, όχι για να καταθέσουν την έμπινη πείρα τους κατασταλαγμένη σε εξειδικευμένες ρεαλιστικές προτάσεις, όχι. Γράφουν μόνο για να δηλώσουν ότι «ήμου και εγώ εκεί». Εκεί όπου η πολιτική πραγματικότητανται με τους όρους του εντυπωσιασμού που επιβάλλει η κατάκτηση της δημοσιότητας: χειραφέτες με διενθεις βεντέτες, κορδέλες που κόβονται για να εγκαταιάσουν «έργα» καταλήστευσης του δημόσιου χρήματος, αγορεύσεις από βήματα αυτάρεσκς κενολογίας. «Ημου και εγώ εκεί», εκεί, στη ζωή των επαγγελματιών πριγκίπων, των χρυσαυμιβόμενων κομπάρσος σε ένα παικνίδι «μπιριτζ» ή σκακιού, που εκρίνε τη ζωή ή τον θάνατο, το ιστορικό τέλος λαού-φορέα πρότασης πανανθρώπινα πολύτημς.

Μοναδική ελπίδα: «Η Καρχηδόνα να καταστραφεί» – το υπάρχον πολιτικό σύστημα συνταγματικά να εκλείψει.

Ημερήσια διαδρομή της ηπειρατέρω ενοποίησης

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Η «μέρα του Αλέξη» είναι η συνισταμένη πολλών επιδιώξεων και παραγόντων. Είναι τα προβλήματα που τώρα -και όχι τότε- έγιναν εκρηκτικά. Είναι εκείνοι που φαντασιώνονται ότι χρειάζεται μια μόνο σπθα για να γίνει η γη κόκκινη.

Είναι οι συνθήεις μάχਾਲοι που ζουν και προετοιμάζονται για τις ημέρες των καταστροφών. Είναι τα παιδιά που έζησαν τη μέθη του δρόμου, ένιωσαν την αδρεναλίνη του αγώνα και θέλησαν με κάποιο (έτωλ προστράτειο) τρόπο να αφήσουν το στίγμα τους στην Ιστορία. Είναι κυρίως η απόγνωση των νέων παιδιών που τροφοδοτείται από ένα σύστημα, το οποίο τότε και πολύ περισσότερο τώρα δεν τους αφήνει να εκτονωθούν δημιουργικά· δεν τους επιτρέπει να προκόψουν.

Είναι δεκάδες οι παράγοντες που φτιάχνουν τα σύμβολα. Και αφού γίνονται, τότε αρχίζει η εκμετάλλευσή τους. Όπως γίνεται την 6η Δεκεμβρίου κάθε χρόνου...

mpmandravelis@kathimerini.gr

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Τρικομματική πολιτική ζύμωση σε ένα δείπνο

Ποια στελέχη από το ΠΑΣΟΚ, τη ΔΗΜΑΡ και τον ΣΥΡΙΖΑ συμμετείχαν και τι συζητήσαν

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΖΟΥΛΑ

Μπορεί ένα φιλικό δείπνο σε ένα διαμέρισμα της Ανω Γλυφάδας να γίνει μείζον πολιτική είδηση στα μπλογκ του Ιντερνετ; Προφανώς μπορεί, όταν σε αυτό μετέχουν οι Άννα Διαμαντοπούλου, Φίλ. Σαχινιδής και Γιάννης Μανιάτης από το ΠΑΣΟΚ, οι Δημ. Χατζησωκράτης και Σπύρος Λυκούδης από τη ΔΗΜΑΡ και ο Γ. Σταθάκης από τον ΣΥΡΙΖΑ. «Για να συνέφαγαν όλοι αυτοί, κάτι μαγειρεύεται» έγραψαν κάποια sites, αλλά καθώς ο γράφων είχε την τύχη να είναι εκ των δημοσιογράφων που επίσης παρευρέθησαν στο «μυστικό» δείπνο μπορεί να σας διαβεβαιώσει ότι το μόνο που όντως μαγειρεύτηκε ήταν τα εξαιρετικά εδέσματα που ετοίμασε ο οικοδέσποινά (πρόκειται για συναδέλφου). Τότε, προς τι αναπαράγεται αυτή η είδηση, θα αναρωτηθείτε. Μα απλούστατα διότι και μόνον η αποδοχή της πρόσκλησης να συμφάγουν με δημοσιογράφους τόσα στελέχη της κεντροαριστεράς (εξαίρω βέβαια τον κ. Σταθάκη) πιστοποιεί ότι οι ίδιοι αδιαφόρησαν εκ προοιμίου για την πιθανή δημοσιοποίηση του δείπνου στα ΜΜΕ, όπως και για τις πολιτικές ερμηνείες που ήταν βέβαιο ότι θα δοθούν.

Γεγονός από μόνο του σημαντικό, καθώς εδώ και μήνες είναι τοις πάσι γνωστό ότι μεταξύ πολλών στελεχών του ΠΑΣΟΚ και της ΔΗΜΑΡ έχει αρχίσει μια άτυπη συζήτηση για το ενδεχόμενο κοινής καθόδου τους στις ε-

πόμενες εκλογές, όποτε και αν γίνουν. Και τούτο διότι κατανοούν, βέβαια, την πιθανότητα τα κόμμάτά τους να συνθλιβούν ανάμεσα στο δίπολο Ν.Δ. και ΣΥΡΙΖΑ. Πόσω μάλλον λόγω της πόλωσης που τροφοδοτούν ήδη οι κ. Σαμαράς και Τσίπρας.

Υπογραμμίζεται ότι αρκετοί από τους μετέχοντες στις συγκεκριμένες συζητήσεις υποστηρίζουν για τη συνένωση του ΠΑΣΟΚ με τη ΔΗΜΑΡ ως όρο για την πολιτική τους επιβίωση. Κάποιοι μάλιστα έχουν προχωρήσει ένα βήμα περισσότερο και δεν κρύβουν την πεποίθησή τους ότι η συνένωση προϋποθέτει την παραίτηση των κ. Ευ. Βενιζέλου και Φώτη Κουβέλη από τα αξιώματά τους και τη διαδοχή τους από ένα τρίτο πρόσωπο, ικανό να δημιουργήσει τις συνθήκες ανάταξης της κεντροαριστεράς με την προσέλκυση βέβαια και των συγγενών εξωκοινοβουλευτικών τους δυνάμεων (Κοινωνικός Σύνδεσμος, Μπροστά, Π80, Νέοι Μεταρρυθμιστές κ.λπ.).

Στις δε ζημιώσεις κάποιοι εμπλέκουν ακόμη και τον κ. Κώστα Σημίτη, με την έννοια ότι ο πρώην πρωθυπουργός δεν κρύβει τον τελευταίο καιρό την ανησυχία του για το μέλλον του ευρύτερου χώρου που υπηρέτησε και εκμισθρεύεται στους συνομιλητές του την αγωνία του για το αν υπάρχει σήμερα κάποιο νέο και άφθαρτο πρόσωπο για να επαναοργανώσει όλες τις δυνάμεις της κεντροαριστεράς και να αποτελέσει ανάχωμα στην επέλαση

Άννα Διαμαντοπούλου, Φίλιππος Σαχινιδής και Γιάννης Μανιάτης από το ΠΑΣΟΚ (επάνω), Δημήτρης Χατζησωκράτης, Σπύρος Λυκούδης από τη ΔΗΜΑΡ και Γιώργος Σταθάκης από τον ΣΥΡΙΖΑ (κάτω) ήταν παρόντες στο φιλικό δείπνο στο οποίο συμμετείχαν και δημοσιογράφοι. Προβληματιστική για το παρόν και το μέλλον της χώρας, αλλά και των... κομμάτων τους.

Η κουβέντα για τον εκλογικό νόμο, τις στρατηγικές συνεργασίες και οι... πικρές διαπιστώσεις

του κ. Αλ.Τσίπρα προς την εξουσία. Όπως τονίστηκε βέβαια, οι σχετικές πληροφορίες αν και προφανώς ήταν γνωστές σε όλους τους συνδαιτυμόνες δεν αποτέλεσαν το αντικείμενο των συζητήσεων της βραδιάς. Αυτές περιορίστηκαν στη μεταφορά πληροφοριών για δημοσκοπήσεις που δεν είχαν δει το φως της δημοσιότητας, το υπό διαμόρφωση νέο φορολογικό σύστημα, αλ-

λά και την πιθανή αλλαγή του εκλογικού νόμου. Είχε προηγηθεί, άλλωστε, η πρόταση του κ. Κουβέλη για απλή αναλογικά που έκανε τον γνωστό για το χιούμορ του Φίλ. Σαχινιδή να αναρωτηθεί αν τα μικρότερα κόμματα (δηλαδή προφανώς και το ΠΑΣΟΚ και η ΔΗΜΑΡ) έχουν συνειδητοποιήσει ότι με ένα άλλο σύστημα κινδυνεύουν να έχουν ακόμη λιγότερους βουλευτές... Ο ίδιος μάλιστα, προς έκπληξη των κ. Χατζησωκράτη και Λυκούδη, τους ξεγούσε μια παραλλαγή του σημερινού εκλογικού συστήματος που, ως φαίνεται, έχει σκαρφιστεί ο κ. Βενιζέλος. Δηλαδή το περιβόητο μπόνους των 50 εδρών να μην το παίρνει ο νικητής, αλλά να το μοιράζονται αναλογικώς όσοι δεχθούν

να συγκυβερνήσουν (και έτσι να μην το κερδίσει μόνος του ο ΣΥΡΙΖΑ)... Κατά τα λοιπά, αν κάτι συνειδητοποιήσαμε οι δημοσιογράφοι που ήμασταν παρόντες στο δείπνο είναι πως έχουν αλλάξει οι σχέσεις μεταξύ των βουλευτών των πάλαι ποτέ μικρών και μεγάλων κομμάτων. Οι μεν της ΔΗΜΑΡ μιλούσαν με τον αέρα ενός κόμματος που ξαφνικά συνδιαμορφώνει την κυβερνητική πολιτική, οι δε του ΠΑΣΟΚ φαινόταν βαθιά προβληματισμένοι (ίσως ακριβώς για τον ίδιο λόγο), ενώ ο κ. Σταθάκης έμοιαζε να χαμογελά στην ιδέα ότι «εδώ που είμαι έρχεστε και εκεί όπου ήσασταν φτάνω», παρά το γεγονός ότι ουδείς το πίστευε μέχρι πρότινος...

Εκπλήξεις στο «μενού»

Το δημοσιογραφικό ενδιαφέρον μας πιο καθαρή συζήτηση με ένα κορυφαίο στέλεχος του ΣΥΡΙΖΑ είναι βέβαια αυτονόητο. Και με αυτή τη σκέψη οι δημοσιογράφοι κράτησαν στην παρέα λίγο περισσότερο τον κ. Γ. Σταθάκη, ο οποίος θεωρείται και από τις μετριοπαθέστερες φωνές του κόμματός του.

Η πρώτη εκπλήξη ήταν ότι ο ίδιος φάνηκε όχι μόνο να μην ανησυχεί, αλλά να είναι απολύτως ικανοποιημένος από τις πρόσφατες εξελίξεις στον ΣΥΡΙΖΑ παρά την ανάδειξη μιας συγκροτημένης τάσης αμφισβήτησης του κ. Αλ. Τσίπρα με επικεφαλής τον κ. Παν. Λαφζάνη. «Όλα τα κόμματα εξουσίας είναι πάντα μια μειοψηφική τάση» σχολίασε μεταξύ αστείου και σοβαρού, ενώ χωρίς να το πει ευθέως, καταλάβαμε ότι πολλοί στον ΣΥΡΙΖΑ -παρά τις αντίθετες κορώνες- δεν θα επιθυμούσαν την εσπευσμένη προσφυγή στις κάλπες, προφανώς γιατί κατανοούν ότι μια τέτοια εξέλιξη θα προκαλούσαν σε συνθήκες οικονομικής κατάρρευσης της χώρας. Σύμφωνα, άλλωστε, και με άλλες πηγές, το ιδανικό σενάριο για τον ΣΥΡΙΖΑ θα ήταν οι εκλογές να διεξαχθούν μετά τις γερμανικές (σε ένα χρόνο από σήμερα) και αφού ασφαλώς έχει εξευρεθεί μια συνολική λύση στο οικονομικό πρόβλημα της Ευρωζώνης.

Ως προς τις υπερβολικές προσδοκίες που καλλιέργει ο ΣΥΡΙΖΑ, ο κ. Σταθάκης περιορίστηκε σε όλο το φάσμα της δημόσιας μηχανής, είπε αστειευόμενος χωρίς, ωστόσο, να κρύβει πως αυτήν θεωρεί ως μόνη λύση για να μπει οριστικό τέλος στη διαχρονική μορρασιά γαλάζιων και πράσινων. Την αίσθηση ότι χιλιάδες από τους τελευταίους έχουν ήδη «ντυθεί» ροζ, την αφήσαμε για μια προσεχή κουβέντα...

Νίκος Αναστασιάδης

2013

ΑΝΟΙΚΤΕΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΙΔΙΩΤΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ

Ο υποψήφιος πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης εγκαινιάζει σειρά ανοικτών συγκεντρώσεων σε όλη την Κύπρο, για ανταλλαγή απόψεων και εισηγήσεων για το ρόλο του ιδιωτικού τομέα στη διαχείριση των οικονομικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει ο τόπος μας.

ΛΑΡΝΑΚΑ	Δευτέρα 10 Δεκεμβρίου 2012 Ώρα 7:00 μ.μ. ΚΤΗΜΑ ΜΑΚΕΝΖΙ
ΠΑΦΟΣ	Τετάρτη 19 Δεκεμβρίου 2012 Ώρα 7:00 μ.μ. Ξενοδοχείο ANNABELLE
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	Παρασκευή 21 Δεκεμβρίου 2012 Ώρα 7:00 μ.μ. Ξενοδοχείο Constantinos The Great
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	Τρίτη 8 Ιανουαρίου 2013 Ώρα 6:45 μ.μ. Σε χώρο που θα ανακοινωθεί
ΛΕΜΕΣΟΣ	Τετάρτη 9 Ιανουαρίου 2013 Ώρα 6:30 μ.μ. Σε χώρο που θα ανακοινωθεί

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
βραβείο καινοτομίας

Βραβεύουμε τις πιο

λαμπρές

ιδέες

Αν έχετε μια καινοτόμο ιδέα, που έχει εφαρμοσθεί και είχε αποτέλεσμα, γιατί να μην διακριθεί ανάμεσα στις κορυφαίες ιδέες;

Η Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ), προσκαλεί επιχειρήσεις και οργανισμούς που έχουν καινοτομήσει, να δηλώσουν συμμετοχή στον 7ο διαγωνισμό του «Κυπριακού Βραβείου Καινοτομίας».

Για περισσότερες πληροφορίες και έντυπα αιτήσεων:
www.innovationaward.oeb.org.cy ή στο τηλ.: 22 66 51 02

Τελευταία ημερομηνία υποβολής αιτήσεων: 18 Ιανουαρίου 2013.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Πέντε «δώρα», υπό δύο όρους, για την Ελλάδα

Οι αλλαγές που προωθούνται στην Ευρωζώνη και ποια τα οφέλη για τη χώρα μας

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΝΙΚΟΥ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Η εκταμίευση της επόμενης δόσης, η μείωση του δημοσίου χρέους μετά τις πρόσφατες αποφάσεις του Ευρογρουπ, η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και η αποκατάσταση της ομαλής ροής χρηματοδότησης από τους Ευρωπαϊκούς Μηχανισμούς Στήριξης εκτιμάται ότι θα συμβάλουν στην ανάκτηση της εμπιστοσύνης στις προοπτικές της χώρας μας και στην ανάσχεση της ύφεσης. Πέραν αυτών των θετικών εξελίξεων, όμως, η Ελλάδα έχει και βάσιμες προσδοκίες να επωφεληθεί από τις κομμογονικές αλλαγές που προωθούνται σε επίπεδο Ευρωζώνης και αναμένεται να συζητηθούν στις επόμενες δύο συνόδους κορυφής, στις Βρυξέλλες. Ειδικότερα, η χώρα μας μπορεί να προσβλέπει σε σημαντικά οφέλη από τις εξής αποφάσεις:

Πρώτον, από τη δημιουργία ξεχωριστού προϋπολογισμού της Ευρωζώνης. Η συγκεκριμένη πρόβλεψη περιλαμβάνεται στην έκθεση του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Χέρμαν βαν Ρομπέι για την «εμβάθυνση της νομισματικής ενοποίησης» και απολαμβάνει της στήριξης της Γερμανίας. Θα συζητηθεί πιο αναλυτικά στη σύνοδο κορυφής της επόμενης εβδομάδας. Συγκεκριμένα, τα χρήματα αυτού του προϋπολογισμού θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ένα «δεύτερο παράλληλο ΕΣΠΑ» και θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και εκσυγχρονισμού του κράτους. Το ύψος των συγκεκριμένων κονδυλίων δεν είναι βέβαια γνωστό ακόμη, ενώ το ξεχωριστό αυτό μπάτζετ θα αρχίσει να παίρνει μορφή, εκτός απροόπτου, από το 2014 κι έπειτα.

Δεύτερον, η Ελλάδα μπορεί να επωφεληθεί από τη δυνατότητα απευθείας ανακεφαλαιοποίησης των

Η δημιουργία ξεχωριστού προϋπολογισμού της Ευρωζώνης περιλαμβάνεται στην έκθεση του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Χέρμαν βαν Ρομπέι και θα συζητηθεί αναλυτικά στη σύνοδο κορυφής της επόμενης εβδομάδας.

Ελπίδες για ένα «δεύτερο παράλληλο ΕΣΠΑ», απευθείας ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, πανευρωπαϊκή «έκδοση χρέους», επιπλέον μείωση του δημοσίου χρέους, μεγαλύτερα κονδύλια από τον νέο προϋπολογισμό

τραπεζών από τους Ευρωπαϊκούς Μηχανισμούς Στήριξης, χωρίς τα χρήματα αυτά να προσμετρούνται στο δημόσιο χρέος της χώρας, καθώς και από τη μεσοπρόθεσμη δημιουργία ενιαίου ευρωπαϊκού μηχανισμού εν-

γύψης των καταθέσεων και την εναρμόνιση των εθνικών κανόνων αναφορικά με την εξυγίανση και την εκκαθάριση των τραπεζών της Ευρωζώνης. Μολονότι τα ζητήματα αυτά προχωρούν με αργά βήματα, οι σχετικές κινήσεις δεν έχουν παγώσει, όπως διεφάνη και από το γεγονός ότι συμπεριλήφθησαν στην έκθεση του κ. Βαν Ρομπέι. Μεσοπρόθεσμα, η νέα αρχιτεκτονική θα ενισχύσει αδιαμφισβήτητα την εμπιστοσύνη στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

Τρίτον, εφ' όσον οι προτάσεις του κ. Βαν Ρομπέι εγκριθούν τελικά και εφ' όσον η Ελλάδα συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις της ως προς το διαρθρωτικό και δημοσιονομικό σκέλος του Μνημονίου, τότε μετά το 2016 θα μπορεί να επωφεληθεί από την κοινή πανευρωπαϊκή «έκδοση χρέους», αλ-

λά και από το ενιαίο σύστημα «αντιμετώπισης ασύμμετρων οικονομικών σοκ», που θα θωρακίζει τη χώρα από οικονομικές αναταράξεις, με «τις πλάτες» ολόκληρης της Ευρωζώνης.

Τέταρτον, οι αποφάσεις του πρόσφατου Ευρογρουπ σφώς αναφέρουν ότι οι χώρες της Ευρωζώνης είναι έτοιμες να προχωρήσουν και σε νέα βήματα για την επιπλέον μείωση του δημοσίου χρέους της Ελλάδας, όπως, μεταξύ άλλων, η περαιτέρω μείωση των επιτοκίων στα διακρατικά δάνεια που έχει λάβει η χώρα μας και η παγίωση του αυξημένου ποσοστού κοινοτικής συμμετοχής (95%) στα συγχρηματοδοτούμενα έργα.

Πέμπτον, η Ελλάδα έχει βάσιμες ελπίδες ότι τα κονδύλια που θα καταναληθούν από τον νέο Πολυετή Ευρωπαϊκό Προϋπολογισμό θα είναι σαφώς μεγαλύτερα από τις αρχικές προτάσεις που γνωρίζαμε τον Σεπτέμβριο. Ειδικότερα, η συζήτηση για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ε.Ε. (2014 - 2020) έχει σταματήσει σε ένα σημείο όπου η κατανομή κονδυλίων στην Ελλάδα είναι 20% υψηλότερη από την αρχική εισήγηση του κ. Βαν Ρομπέι. Το γεγονός αυτό αναμένεται να επιδράσει θετικά στο βασικό σενάριο για την εξέλιξη του ελληνικού ΑΕΠ και του ελληνικού χρέους που περιλαμβάνεται στην έκθεση της τριόρας.

Οι προϋποθέσεις

Όπως είναι φυσικό, υπάρχουν δύο βασικές προϋποθέσεις για να επωφεληθεί η Ελλάδα από τα παραπάνω δώρα:

- Πρώτον, να τελεσφορήσουν οι συζητήσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τη νέα αρχιτεκτονική της Ευρωζώνης.
- Δεύτερον, να σταματήσει η καταβύθιση της ελληνικής οικονομίας, μέσα στους επόμενους μήνες, εξαιτίας της οποίας απειλούνται η πολιτική σταθερότητα και η παραμονή της χώρας στο ευρώ.

ΑΠΟΨΗ

Πότε θα τα βάλουν με τη φοροδιαφυγή;

Του **ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Σκεδόν πέντε χιλιάδες μεγάλες επιχειρήσεις είχαν τη δυνατότητα, για πρώτη φορά, να ζητήσουν από τους ορκωτούς ελεγκτές, που υποχρεωτικά διαθέτουν, την έκδοση «φορολογικού πιστοποιητικού». Οι επιχειρήσεις υποχρεώθηκαν να εμφανίσουν αυξημένα έσοδα και να πληρώσουν περισσότερους φόρους. Όπως πρόσφατα απέδειξε ο καθηγητής Απόστολος Ρεφενές, πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Προτύπων, με την οικονομία σε ύφεση και με τετραπλασιασμό των ζημιών, οι επιχειρήσεις εμφάνισαν το 2011 αύξηση τζίρου κατά 1,8%! Έτσι, ο φόρος εισοδήματος των εταιρειών αυτών μειώθηκε μόνον κατά 31% και ο φόρος καρτοσήμου αυξήθηκε κατά 27%.

Ο κ. Ρεφενές επισημαίνει ότι το αποτέλεσμα αυτό είναι τρεις φορές καλύτερο από εκείνο που πετύχθηκαν τα προηγούμενα χρόνια οι παραδοσιακοί έλεγχοι της εφορίας. Η αναποτελεσματικότητα της εφορίας συνδέεται στενά με την περιπλοκότητα των διατάξεων και τον «αυταρχισμό» του συστήματος. Το μυστικό πίσω από το νεότευκτο «πιστοποιητικό» είναι η δυνατότητα των επιχειρήσεων να καταστρέψουν τα λογιστικά τους στοιχεία ύστερα από 18 μήνες, εφόσον δεν δεχτούν στο διάστημα αυτό νέο έλεγχο από την εφορία. Μέχρι τώρα οι εταιρείες παραμένουν «όμηροι» κάποιου ελέγχου για μια δεκαετία.

Η κατάργηση των εξαιρέσεων εισοδημάτων και απαλλαγών αποτελεί κύριο στόχο των αλλαγών που θα φέρει το τρίτο Μνημόνιο. «Το σύστημα πρέπει να είναι τόσο απλό ώστε να μπορεί να περιγραφεί σε δέκα - είκοσι σελίδες», εξηγεί στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. «Το ατελείωτο πλήθος των διατάξεων, οι απίθανες υποπεριπτώσεις αφορούν την εσωτερική λειτουργία της Φορολογικής Αρχής και όχι τους φορολογούμενους. Ο αριθμός φορολογιστών και εφοριακών είναι απίθανα μεγάλος για

τα μεγέθη της χώρας», προσθέτει. Επειτα από πολλούς μήνες διαβουλεύσεων, η υποχρέωση της κυβέρνησης να αναδιοργανώσει το σύστημα φορολόγησης δεν θα έχει ολοκληρωθεί ούτε όταν ο νέος νόμος θα έχει οριστικά συμφωνηθεί μεταξύ των τριών κομμάτων. Εξάλλου, το παρελθόν δεν εμπνέει καμία εμπιστοσύνη. Οι φορολογικές διατάξεις μοιάζουν με κομματικές εξυπηρετήσεις ομάδων ψηφοφόρων και δεν αντέχουν στον εκλογικό χρόνο. Όλοι πιστεύουν ότι η μεγάλη φοροδιαφυγή γίνεται από επιχειρήσεις και επαγγελματίες. Οι τεχνοκράτες της τριόρας δεν διαφωνούν. Προσθέτουν, μάλιστα, ότι, στη διάρκεια αυτών των τριών ετών βαθύτατης κρίσης, το εθνικό εισόδημα αναδιανεμήθηκε σε βάρος των μισθωτών και των συνταξιούχων. Ενώ οι μικρές επιχειρήσεις, οι επαγγελματίες και οι διακεριστές περιουσίες βελτίωσαν το δικό τους κομμάτι από την πολύ μικρότερη, βεβαίως, εθνική πίτα.

Ο κύριος λόγος για τον οποίο συμβαίνει αυτό είναι η φοροδιαφυγή. Όλοι οι ξένοι τεχνικοί επισομαινουν ότι η περιπλοκότητα του συστήματος φορολόγησης υποθάλπει τη φοροδιαφυγή. Η κατάργηση του μεγαλύτερου μέρους των διατάξεων του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, που έγινε με τον πρόσφατο Πολύνομο και την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου, ήταν ένα πρώτο βήμα στη σωστή κατεύθυνση.

Το δεύτερο είναι η διάκριση των εισοδημάτων απέναντι στη φορολογία. Μισθοί, συντάξεις και τα όμοια είναι ενόικια, τόκοι και τα συναφή. Το τρίτο και καθοριστικό όμως είναι να γίνει με συστηματικό και μαζικό τρόπο ο προσδιορισμός του τεκμαρτού εισοδήματος, ειδικά εκεί όπου υπάρχουν υποψίες φοροδιαφυγής. Η κυβέρνηση δεν φαίνεται να είναι ακόμη έτοιμη αυτή τη μητέρα όλων των μαζών.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

Στηρίζουμε κάθε αγώνα για την Υγεία.
Γιατί η Υγεία έρχεται πρώτη.

μία εταιρία
μία ιδέα
καλό για όλους

Η Υγεία είναι το ύψιστο αγαθό για τον άνθρωπο. Η ΟΠΑΠ Κύπρου στηρίζει με κορηγίες και δωρεές, φορείς και συνδέσμους που αγωνίζονται για την παροχή υπηρεσιών σε θέματα Υγείας για τους ανθρώπους που το έχουν ανάγκη.

• Δωρεά στο Υπουργείο Υγείας οκτώ υπερσύγχρονων μαστογράφων, με στόχο την πρόληψη του καρκίνου του μαστού

• Η ΟΠΑΠ Κύπρου δίπλα στον Παγκύπριο Σύνδεσμο Καρκινοπαθών και Φίλων, ενός φορέα που επιτελεί σημαντικό κοινωνικό έργο

• Στήριξη του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής και του Συνδέσμου Μυοπαθών Κύπρου, που επιτελούν σημαντικό έργο στον τομέα της Υγείας

• Δωρεά θεραπευτικής συσκευής εκπαίδευσης βάδισης και ισορροπίας στο Μέλαθρο Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α. για αποτελεσματικότερη αποκατάσταση των ασθενών

• Προσφορά μηχανήματος ταυτοποίησης δοτών μυελού των οστών στο Καραϊσκάκειο Ίδρυμα, για την αντιμετώπιση σοβαρών αιματολογικών και κληρονομικών νοσημάτων

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Μια φιλία 35 ετών που έγινε... ΡΙΚΣΣΥ

Από τη γνωριμία του Ανδρ. Λοβέρδου με τον Ευάγγ. Βενιζέλο στη Νομική του ΑΠΘ το 1974 έως τη διαγραφή και τους τίτλους τέλους

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΑΟΥ**

Στις 31 Ιανουαρίου 2012 ο κ. Α. Λοβέρδος δημοσιοποιούσε την πρόθεσή του να μη συνεχίσει στην υπόγεια κούρσα διαδοχής η οποία είχε ήδη δρομολογηθεί μετά την αποχώρηση του κ. Γ. Παπανδρέου από την πρωθυπουργία. Η υποχώρηση αυτή, υπέρ του κ. Ευάγγ. Βενιζέλου, είχε τότε ανακουφίσει τον κ. Λοβέρδο, ο οποίος δεν έκρυβε ότι η αντιπαράθεση με τον νυν πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ, του προκαλούσε άβολα συναισθήματα. Η φιλία μιας 35ετίας βάραινε ακόμη τότε τη συνείδηση του πρώην υπουργού. Η υποχώρηση του Ιανουαρίου ήταν η τελευταία φιλική χειρονομία του κ. Λοβέρδου προς τον

Βενιζέλος - Λοβέρδος συμπορεύτηκαν επί μακρόν στη Χαρ. Τρικούπη, διατηρώντας κοινή στάση σε πολλά θέματα.

Μετά το 2004 και την ανάδειξη του κ. Γ. Παπανδρέου στην προεδρία του ΠΑΣΟΚ, οι δύο άνδρες βρέθηκαν πάρα πολύ συχνά στην ίδια πλευρά.

κ. Βενιζέλο. Την περασμένη Δευτέρα, σχεδόν δέκα μήνες μετά, διέρρηξε τις σχέσεις του με το ΠΑΣΟΚ, πρωτίστως όμως με τον πρόεδρό του.

Η γνωριμία των δύο ανδρών διαρκεί σχεδόν τέσσερις δεκαετίες. Από το 1974, όταν ο κ. Λοβέρδος ήταν ήδη δευτεροετής στη Νομική Σχολή Θεσσαλονίκης και ο κ. Βενιζέλος, πρωτοετής. Ο «παλαιότερος», κ. Λοβέρδος, ήδη οργανωμένος στην Πανοπουδαστική, είχε εντοπίσει τον νεαρό από τη Δυτική Θεσσαλονίκη και επιχείρησε, μάταια όπως αποδείχθηκε, να τον στρατολογήσει στις τάξεις του φοιτητικού του ΚΚΕ. Εισ μάτην όμως διότι ο κ. Βενιζέλος ήταν τότε οργανωμένος στη Δημοκρατική Σοσιαλιστική Ένωση Νέων, από όπου αποχώρησε για τον «Ρήγα Φεραίο». Οι δύο φοιτητές, πάντως, αν και σήκναζαν στα ίδια στέκια -όπως το περίφημο «καφενείο του Τάκη»- σπάνια βρέθηκαν στις ίδιες παρέες. Σε μια από αυτές περιλαμβάνονταν και ο κ. Χ. Καστανίδης. Όσοι μάλιστα θυμούνται εκείνες τις εποχές λένε ότι αν το 1974 μπήκαν οι βάσεις της φιλίας Βενιζέλου -Λοβέρδου, σίγουρα από τότε χρονολογείται και η αρχή μιας μακράς και αμοιβαίας αντιπάθειας, μεταξύ Βενιζέλου και Καστανίδη. Αλλά αυτή είναι μια άλλη ιστορία.

Επιστρέφοντας στο 1978, ο κ. Λοβέρδος διαγράφεται από την ΚΝΕ και ο σημερινός πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ αναχωρεί για το Παρίσι, για τις μεταπτυχιακές του σπουδές, οι επαφές τους διακόπηκαν. Οι δρόμοι τους ξανασυναντήθηκαν αρκετά χρόνια αργότερα, όταν είχαν ήδη κάνει τα πρώτα επαγγελματικά βήματά τους. Και συγκεκριμένα στις αρχές της δεκαετίας του '90, όταν το ενδιαφέρον για το Συνταγματικό Δίκαιο τους έφερε στον κύκλο του διαπρεπούς συνταγματολόγου Δημητρίου Τσάτσου, ο οποίος υπήρξε και για τους δύο επιστημονικός μέντορας. Το 1993 ο κ. Βενιζέλος ξεκίνησε την πολιτική καριέρα του και το 1994 ο 37χρονος από τη Θεσσαλονίκη έγινε εκπρόσωπος της κυβέρνησης του Ανδρέα Παπανδρέου.

Μετά το 2004 και την ανάδειξη του κ. Γ. Παπανδρέου στην προεδρία του ΠΑΣΟΚ, οι δύο άνδρες βρέθηκαν πάρα πολύ συχνά στην ίδια πλευρά. Το

Η σχέση των δύο ανδρών χαλυβδύθηκε πολιτικά το 2007, όταν ο κ. Ανδρέας Λοβέρδος εμφανίστηκε ως ένας από τους πρώτους βουλευτές του ΠΑΣΟΚ που τάχθηκαν υπέρ του κ. Ευάγγελου Βενιζέλου στην κούρσα για την προεδρία του κόμματος.

2004 υπερασπίστηκαν τον κ. Κ. Σημίτη στην Εξεταστική Επιτροπή για τα εξοπλιστικά προγράμματα. Ωστόσο, το πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα συμπόρευσης εκείνη την εποχή, ήταν η κοινή στάση τους έναντι της πρότασης του κ. Παπανδρέου για αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος όσον αφορά την αποκλειστικότητα παροχής ανώτατης εκπαίδευσης από το κράτος. Η σχέση των δύο ανδρών χαλυβδύθηκε πολιτικά το 2007, όταν ο κ. Λοβέρδος εμφανίστηκε ως ένας α-

πό τους πρώτους βουλευτές του ΠΑΣΟΚ που τάχθηκαν υπέρ του κ. Βενιζέλου στην κούρσα για την προεδρία του κόμματος. Ο κ. Λοβέρδος το 2007 ήταν κάτι παραπάνω από απλός υποστηρικτής του κ. Βενιζέλου. Ήταν ο «στρατηγός» της καμπάνιας του και ο πιο στενός φίλος και συνομιλητής του.

Οι εκλογές του 2009 ώθησαν τον κ. Βενιζέλο στην άτυπη εξορία του «Πενταγώνου» και τον κ. Λοβέρδο στις «ηλεκτρικές καρέκλες» αρχικά του υ-

πουργείου Εργασίας και έπειτα της Υγείας. Προτού ακόμη αναλάβει το υπουργείο Οικονομικών, ο κ. Βενιζέλος τασσόταν προφανώς αντίθετα από τις ρητορικές και πολιτικές επιλογές του κ. Λοβέρδου, ο οποίος είχε ταχθεί υπέρ του πρώτου Μνημονίου, τη στιγμή που ο τότε υπουργός Άμυνας διαφωνούσε και τρωούσε διακριτικές αποστάσεις.

Η πτώση της κυβέρνησης Παπανδρέου, δημιούργησε εκ των πραγμάτων ζήτημα διαδοχής στο ΠΑΣΟΚ. Από τον Νοέμβριο του 2011 έως τα τέλη του

Οργή Βενιζέλου για το νέο κόμμα

Η ανακοίνωση δημιουργίας της Ριζοσπαστικής Κίνησης Σοσιαλδημοκρατικής Συμμαχίας (ΡΙΚΣΣΥ) από τον κ. Λοβέρδο, την περασμένη Δευτέρα, εξόργισε τον κ. Βενιζέλο, ο οποίος σχεδόν αιφνιδίστηκε. Δύο ημέρες νωρίτερα, το απόγευμα της Παρασκευής, ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ είχε τηλεφωνήσει στον κ. Λοβέρδο για να του ευχθεί για την ονομαστική εορτή του. Η επανάκαμψη του κ. Λοβέρδου στις κομματικές διαδικασίες αλλά και η άποψη του πρώην υπουργού σχετικά με το θέμα της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ είχε πείσει τον κ. Βενιζέλο και τους στενότερους των συνεργατών του, ότι ο πρώην υπουργός είχε εγκαταλείψει τα σχέδια της αποχώρησής του από το κόμμα και στόχευε να παραμείνει και να κινηθεί με όρους ενδοκομματικούς. Σύμφωνα με ορισμένες πηγές, ο κ. Βενιζέλος ήταν διατεθειμένος ακόμη και να ανεχθεί τη δημιουργία τάσης εντός του ΠΑΣΟΚ. Η ανακοίνωση του κ. Λοβέρδου, όμως, δεν άφησε πολλά περιθώρια για παρερμηνεία. Ο κ. Βενιζέλος, μισή ώρα αφού κατηγόρησε, εμπέσωσε πλέον σαφώς, τον κ. Λοβέρδο για ασέβεια στις πρωτοβουλίες του ΠΑΣΟΚ κατά της Χρυσής Αυγής, έδινε ένα άδοξο τέλος σε μια πολυετή φιλία.

Ιανουαρίου του 2012, ο κ. Λοβέρδος επισκεπτόταν τακτικά το γραφείο του κ. Βενιζέλου στη Ζαλοκώστα. Μάλιστα τον Ιανουάριο του 2012, ο κ. Λοβέρδος περνούσε από τη Ζαλοκώστα σχεδόν όσο συχνά πήγαινε στο υπουργείο Υγείας. Η λύση δόθηκε τελικά στο γραφείο του κ. Κ. Σκανδαλίδη στη Σίνα, που είχε μετατραπεί σε στρατηγείο του κ. Βενιζέλου. Είναι σχεδόν ειρωνικό ότι τόσο ο κ. Λοβέρδος όσο και ο κ. Σκανδαλίδης ήρθαν τελικά σε τροχιά σύγκρουσης με τον πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ.

theK magazine

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2013 / ΤΕΥΧΟΣ 174

Οι τάσεις του

Όλα όσα θα μας απασχολήσουν το νέο έτος

ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

«Δαίμονες» και... ναυτίες της βασιλικής εγκυμοσύνης

Η Βρετανία πλέει σε πελάγη ευφορίας με την προοπτική γέννησης τρίτου διαδόχου

Του SIMON JENKINS

Δεν έχω άποψη για την υπερέμεση. Η μπρόντιπα δεν είναι το φόρτε μου. Είναι αδύνατος στον Σαλικό νόμο. Τα βασιλικά μωρά είναι ελαφριά δημοσιογραφία. Μαλακώνουν τον εγκέφαλο. Εντούτοις, έπειτα από τόσα καλά νέα, απολαμβάνουμε ό, τι μπορεί να γλυκάνει την καρδιά, όπως οι ταλαιπωρημένοι ταξιδιώτες, όταν συναντούν μια όαση. Εν μέσω ύφεσης, η Βρετανία εκστασίαστηκε όταν παντρεύτηκαν ο Γουίλιαμ και η Κέιτ. Τώρα, ακολουθεί μια βασιλική εγκυμοσύνη κι ένα μεγάλο χαμόγελο ζωγραφίζεται στο πρόσωπο του έθνους. Το απόγευμα της Δευτέρας επικρατούσε ευφορία σε κάθε γραφείο, κατάστημα, καντίνα και παιδότοπο, η έτοιμη τουλάχιστον μας είπαν τα Μέσα. Ο Ντέιβιντ Κάμερον δήλωσε ενθουσιασμένος.

Η προοπτική της γέννησης ενός τρίτου προσώπου στη σειρά για τη διαδοχή του θρόνου είναι σημαντική, από τη στιγμή που το Σύνταγμα προβλέπει ότι ο αρχηγός του βρετανικού κράτους επιλέγεται κληρονομικό δικαίωμα. Αυτό που δεν είναι δεδομένο είναι η τεράστια φήμη που συνοδεύει όσους βρίσκονται σε αυτή την κληρονομική σειρά.

Η Βρετανία αποτελεί εξαίρεση στον κόσμο των σημερινών εστεμμένων αρχηγών κρατών, στη συλλογική αντιμετώπιση της μοναρχίας

της. Παρά την παράνοια της αριστοτέρας, η μοναρχία σήμερα δεν έχει συνταγματική ισχύ. Όταν οι βασιλιάδες και οι βασίλισσες είχαν σημασία, τα βασιλικά μωρά ήταν τα σύμβολα της εθνικής συνέχειας. Από τη στιγμή που η κυριαρχία τους, τουλάχιστον θεωρητικά, δεν αμφισβητείτο, ήταν το στέμμα με σάρκα και οστά.

Σήμερα, ο διάδοχος του θρόνου είναι απλώς η πτώση της συνέχειας. Αυτός ή αυτή ενσωματώνει έθιμα και πρακτικές, ιστορία, εθνικότητα, ό, τι εν πολλοίς τα κοσμήματα του στέμματος, το Παλάτι του Μπάκιγχαμ και η Βουλή των Κοινοτήτων. Δεν έχει σημασία αν ο διάδοχος είναι αγόρι ή κορίτσι, γίγαντας ή νάνος, ευφυής ή ανόητος. Δεν θα έπρεπε να έχει σημασία, αν είναι Προτεστάντης ή Καθολικός, λευκός ή μαύρος, γκέι ή ετεροφυλόφιλος. Η μοναρχία δεν είναι παρά ο τρόπος που οι Βρετανοί επέλεξαν να εκφράσουν τον άψυχο θρόνο τους, εν πολλοίς επειδή διαφορετικά θα φαινόταν άδειος.

Το στέμμα έκανε ελάχιστα λάθη στη διάρκεια ζωής των περισσότερων Βρετανών. Ωστόσο, ένα λάθος, που έγινε στη δεκαετία του 1960, ήταν η αναβάθμιση της σημασίας της «βασιλικής οικογένειας», με τη δικαστική συμμετοχή των μελών της, σε δημόσιες τελετές και επισείους. Αυτή δημιουργήσε μια σύγχυση στην γεννή παρεχόμενη ιδέα του «να είναι

Εν μέσω ύφεσης, η Βρετανία εκστασίαστηκε όταν παντρεύτηκαν ο Γουίλιαμ και η Κέιτ. Τώρα, ακολουθεί μια βασιλική εγκυμοσύνη και ένα μεγάλο χαμόγελο ζωγραφίζεται στο πρόσωπο του έθνους.

Η ένταση από τα φώτα της δημοσιότητας συνέβαλε στη διάλυση τριών βασιλικών γάμων

καείς στη σειρά της διαδοχής» με την πραγματική ηγεσία του κράτους. Εξέκρινε ορισμένα άτομα, τα οποία δεν μπορούσαν να κάνουν σωστή δουλειά και συχνά προκαλούσαν την οργή της κοινής γνώμης με τη συμπεριφορά τους, ο' ένα κουκούλι πολυδάπανης προστασίας. Αυτό το τελευταίο δεν ήταν απαραίτητο, αφού η αρετή της κληρονομικότητας διαθέτει πλούσια αποθέματα για αντικατάσταση.

Οι συνέπειες αυτής της πίεσης στα μέλη της οικογένειας είναι γνωστές. Λίγα ζευγάρια θα μπορούσαν να αντεπεξέλθουν στις προσδοκίες της κοινής γνώμης για υπέρμετρη ευτυ-

χία λόγω της εγκυμοσύνης. Στην περίπτωση του Γουίλιαμ και της συζύγου του, η «αναμονή» για την άνοδο στον θρόνο υπό το βλέμμα όλου του κόσμου εκτείνεται μπροστά τους σαν μια αποκρουστική μετ' εμποδίων πορεία, που ενδεχομένως θα διαρκέσει όλη τους τη ζωή.

Μια «βασιλική οικογένεια» είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος που απειλεί τη βρετανική μοναρχία, στις μέρες μας. Η ένταση από τα φώτα της δημοσιότητας συνέβαλε στη διάλυση τριών βασιλικών γάμων, από την οποία η μοναρχία βγήκε αλώβητη, κάρη στη βασιλίσσα. Τώρα, αυτά τα τρομερά φώτα είναι στραμμένα στο νέο ζευγάρι και σε αυτό που φαίνεται να είναι μια δύσκολη εγκυμοσύνη. Ας τους ευχασθούμε κάθε καλό. Αλλά δεν είναι οι πρωινές ναυτίες που πρέπει να φοβάται αυτή η οικογένεια, είναι οι δαίμονες που την ακολουθούν.

THE GUARDIAN

Οι μπαμπάδες επιλέγουν το είδος του παιχνιδιού

Οι εταιρείες πλέον στοχεύουν στους άντρες

Της STEPHANIE CLIFFORD,

Οι κούκλες είναι για τα κορίτσια και τα παιχνίδια κατασκευών για τα αγόρια. Ή μήπως, τελικά, δεν είναι έτσι τα πράγματα;

Για πρώτη φορά στην ιστορία της Barbie, της κούκλας με τις ιδανικές διαστάσεις, η κατασκευάστριά της, η Mattel, εισήγαγε στην αγορά ένα παιχνίδι κατασκευών. Σήμερα ο πατέρας είναι αυτός που επιμύζεται το καθήκον αγοράς των δώρων για την οικογένεια, ενώ οι γονείς προτρέπουν τα κοριτσάκια τους να ασχοληθούν με παιχνίδια που θα τα βοηθήσουν να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους στα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες. Αυτός ο συνδυασμός ανέδειξε σε εμπορική επιτυχία όχι μόνο τα παιχνίδια κατασκευών των πολυτελών ρόδινων επαύλων της αειθαλούς Barbie, αλλά οδήγησε τη Lego να ρίξει στην αγορά ανάλογα παιχνίδια κατασκευών σε παστέλ χρώματα

Το Mega Bloks Barbie Build n' Style, παραδείγματος χάριν, στοχεύει να γοητεύσει μπαμπάδες και θυγατέρες. «Οι μπαμπάδες θα μπορούσαν να συμμετάσχουν στο παιχνίδι χωρίς να νιώσουν ότι ασχολούνται με κάτι υπερβολικά κοριτσίστικο» εξηγεί η ψυχολόγος dr Μορίν Ο' Μπρίεν, που βοήθησε στη δημιουργία του παιχνιδιού κατασκευών της Barbie.

Οι έρευνες αγοράς δείχνουν ότι οι άνδρες είναι αυτοί που θα αποφασίσουν ποια αγαθά θα αποκτήσει η οικογένεια, γεγονός που αντικατοπτρίζει την αύξηση των οικογενειών όπου και ο άνδρας και η γυναίκα μάχονται εξίσου στον εργασιακό στίβο, αλλά και αυτών στις οποίες η γυναίκα πηγαίνει στη δουλειά και ο άνδρας μένει στο σπίτι. Το ένα πέμπτο των πατεράδων νηπίων προσχολικής ηλικίας και οι εργαζόμενες γυναίκες λένε ότι είναι αυτοί που φροντίζουν

για την οικογένειά τους. Το 2011 το 37,6% των εργαζόμενων γυναικών κερδίζει περισσότερα από τους συζύγους τους, ενώ προ δεκαετίας το ποσοστό δεν ξεπερνούσε το 30,7%.

«Σήμερα τα παιδιά μεγαλώνουν με μπαμπάδες που τα φροντίζουν, τα πλένουν, τα πάνε στην προπόνηση της ποδοσφαιρικής ομάδας του σχολείου και ετοιμάζουν το φαγητό για τον αγώνα» εξηγεί η Λιζ Ρος, επικεφαλής της IPG Mediabrands που πραγματοποιεί την έρευνα. Κατανάλωτικά αγαθά τα οποία παραδοσιακά προωθούνταν στην α-

Για πρώτη φορά στην ιστορία της Barbie, η Mattel εισήγαγε στην αγορά ένα παιχνίδι... κατασκευών

γορά για τις γυναίκες σήμερα προσπαθούν να διεγείρουν το ενδιαφέρον των ανδρών. Αυτό ακριβώς έπραξε και η Mattel και σε συνεργασία με τη Mega Bloks προσπάθησε να προσελκύσει το ενδιαφέρον των πατεράδων.

Τα παιχνίδια κατασκευών για κορίτσια γνωρίζουν ιδιαίτερη επιτυχία. Παρότι πολλοί τα κατέκριναν ως σεξιστικά (ανάμεσα στα κτήρια που μπορούν να κατασκευαστούν περιλαμβάνονται ένας οίκος μόδας και ένα ινστιτούτο αισθητικής τα στελέχη της Lego λένε ότι η επιτυχία τους είναι θεματική.

Έρευνα δείχνει ότι τα παιχνίδια με τουβλάκια, κατασκευές και παζλ βοηθούν τα παιδιά να αποκτήσουν αίσθηση του χώρου και μεγαλύτερη δεξιότητα προς τα μαθηματικά, τις θετικές επιστήμες και την τεχνολογία. Έτσι, τέτοια παιχνίδια που στοχεύουν στα κορίτσια είναι απλά ωφέλιμα.

THE NEW YORK TIMES

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΕΟΡΤΑΓΟΡΑ

Βρες και 'σύ το Άστρο σου!

Σάββατο 15 Δεκεμβρίου 2012
10:30πμ – 7:00πμ
Πλατεία Ερμού, Λάρνακα

Χειροτεχνίες και έξυπνες ιδέες για δωράκια φτιαγμένα με αγάπη από εθεληντές και φίλους

Καλλιτεχνικό Πρόγραμμα

4:30πμ -Σχολή χορού Etoile Χριστίνας Μαρκίδου
5:00πμ -Christmas Carols Αντζελίνα Πέτεβη

Διοργανωτές

 By ΚΟΥΛΑ ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ
in Association with DESPINA LOUKA

 ΛΙΒΕΡΤΥ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΙΓΛΑΚΩΝ
ΜΑΡΙΑ ΤΟΥΜΑΖΟΥ

 ΠΑΣΥΚΑΦ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΡΚΙΝΟΠΑΘΩΝ & ΦΙΛΩΝ
Τα έσοδα θα διατεθούν για την ενίσχυση των Υπηρεσιών του ΠΑΣΥΚΑΦ στη Λάρνακα τηλ. 24 66 51 98

Μέτοχοι Εταιρείας

ΙΣΟΒΙΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

MEDICAL GUARANTEE
Όπου κι αν βρισκεστε!

(Αχρείαστο να'ναι)

Η ολοκληρωμένη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, όπου και όπου την χρειαστείτε, για όλη σας τη ζωή.

Ενημερωθείτε αναλυτικά από τους ασφαλιστικούς συμβούλους της LIBERTY LIFE και επιλέξτε την ιδανική λύση για τις ανάγκες σας.

 LIBERTY LIFE
Αθηναϊνή και ανθρώπινη

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ
Μνυσιάδου 10, 1065 Λευκωσία Elma House, 4ος-5ος όροφος, Τ.Β. 26070, 1666 Λευκωσία Τ 22 869 300 Φ 22 869 350 info@libertylife.com.cy
www.libertylife.com.cy

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Από την Αραβική Ανοιξη στον ισλαμικό χειμώνα

Οι δυνάμεις που πρωταγωνίασαν στις εξεγέρσεις των Αράβων βρίσκονται αποκλεισμένες

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Όταν άρχισε το ντόμινο των αραβικών εξεγέρσεων, με πρώτους σταθμούς την Τυνησία και την Αίγυπτο, η αμχανία της Δύσης έδωσε γρήγορα τη θέση της σε δύο διαμετρικά αντίθετες αντιδράσεις. Στον ένα πόλο συσπειρώθηκαν οι αισιόδοξοι, σαν τον Βρετανό ιστορικό Τιμόθι Γκάρτον Ασ και το αμερικανικό περιοδικό Foreign Affairs, που έβλεπαν αυτό που ήξεραν από το παρελθόν κι αυτό που επιθυμούσαν για το μέλλον: Ένα «Αραβικό 1989», όπου η ανατροπή των παλιών, απολυταρχικών καθεστώτων θα έδινε τη θέση τους στους Αραβες Βαλέσα και Χάβελ, επικεφαλής Δημοκρατιών δυτικού τύπου, με αραβικό εόσος.

Στην απέναντι όχθη παρατάχθηκαν οι Ισραηλινοί και οι πιο πραγματιστές στα επιτελεία της Δύσης, που φοβούνταν ότι, αντί για Αραβικό 1989, αυτό που εκτυλισσόταν θα θύμιζε περισσότερο «Σουνιτικό 1979», παρα-

Οι ισλαμιστές διεκδικούν την εξουσία στον αραβικό κόσμο, ιδιαίτερα στις χώρες της πρώτης γραμμής στην αραβο-ισραηλινή διένεξη.

πέμποντας στις τύχες της ιρανικής επανάστασης: Όπως η πολύχρωμη, δημοκρατική εξέγερση των Ιρανών εναντίον της δικτατορίας του Σάχη «απίχθη» από το σιιτικό ιερατείο για να δώσει τη θέση της στη θεοκρατία, έτσι και η Αραβική Ανοιξη θα δώσει τη σκυτάλη στον ισλαμικό χειμώνα. Δύο χρόνια αργότερα, η Ιστορία δεν έχει δώσει ακόμη τελεσίδικη απάντηση, πάντως δεν μοιάζει να δικαιώνει το στρατόπεδο των αισιόδοξων.

Σε Τυνησία και Αίγυπτο, οι κάλπες έφεραν στην εξουσία τους μετριοπαθείς ισλαμιστές - «Αναγέννηση» και «Αδελφοί Μουσουλμάνοι» αντίστοιχα με τη στήριξη των πιο σκληροπυρηνικών, «σαλαφιστών» συμμάχων τους. Τι κι αν οι ισλαμιστές αντιμετώπιζαν μέχρι την τελευταία στιγμή με καχυποψία τη δημοκρατική, λαϊκή εξέγερση; Αντίθετα, οι δυνάμεις που πρωταγωνίασαν στην Αραβική Ανοιξη - φιλελεύθεροι ακτιβιστές, αριστεροί, συνδικαλιστές - περιορίστηκαν σε ελάσσονες, αντιπολιτευτικούς ρόλους.

Οι ισλαμιστές διεκδικούν με αξιώσεις την εξουσία σε ολόκληρο τον αραβικό κόσμο, ιδιαίτερα στις χώρες της πρώτης γραμμής στην αραβο-ισραηλινή διένεξη. Στη Συρία, οι Αδελφοί Μουσουλμάνοι είναι η δύναμη με την καλύτερη οργάνωση και την ισχυρότερη επιρροή στους κόλπους της Εθνικής Συμμαχίας, του ετερόκλητου συνασπισμού της αντιπολίτευσης. Στην Ιορδανία, οι Αδελφοί Μουσουλμάνοι οργάνωσαν πρόσφατα τεράστια συλλαλητήρια με αφορμή τις αυξήσεις στις τιμές των καυσίμων, θέτοντας για πρώτη φορά ζήτημα ανατροπής της μοναρχίας. Είναι βέβαιο

Εκρηξη η κατάσταση πάλι στην Αίγυπτο. Η προώθηση νέου Συντάγματος με έντονες ισλαμικές αποχρώσεις, έφερε και πάλι τη χώρα στο χείλος εμφυλίου πολέμου.

Έντονη ανησυχία της Ουάσιγκτον για τις ανεξέλεγκτες εξελίξεις

Η εσπευσμένη αποστολή της Χίλαρι Κλίντον στη Μέση Ανατολή για την κατάπαυση του πυρός μεταξύ Ισραήλ και Χαμάς, όπως και η παρέμβαση της για συνδιαλλαγή μεταξύ Μόρσι και αντιπολίτευσης στην Αίγυπτο προδίδουν την έντονη ανησυχία της Ουάσιγκτον για τις ανεξέλεγκτες εξελίξεις στον αραβικό κόσμο. Όλα δείχνουν ότι η κυβέρνηση Ομπάμα θα ενισχύσει τον παρεμβατισμό της στην περιοχή, πρώτα απ' όλα στο συριακό εμφύλιο πόλεμο. Ήδη, η Ουάσιγκτον κατάφερε να αλλάξει την ηγεσία

της συριακής αντιπολίτευσης με την πρόσφατη διάσκεψη στο Κατάρ, με αντάλλαγμα τον αποτελεσματικότερο εξοπλισμό της, παρά το γεγονός ότι ο αντάρτικος στρατός των αντικαθεστωτικών έχει διαπράξει φρικτά εγκλήματα πολέμου, όπως κατήγγειλε ο ΟΗΕ. Η απόφαση του ΝΑΤΟ να εξοπλίσει την Τουρκία με πυραύλους PATRIOT εναντίον της Συρίας δημιουργεί εύλογες υπόνοιες για ανοικτή στρατιωτική επέμβαση, στο πρότυπο της Λιβύης. Παρόμοιος συνειρμός προκαλεί η επίκληση, από πλευράς Ομπάμα, του υπο-

τιθέμενου κινδύνου να χρησιμοποιήσει ο Ασσαν χημικά όπλα εναντίον ομοεθνών του - ενός «κινδύνου», που απ' ό, τι φαίνεται θα αποτελέσει το casus belli, όταν έρθει η ώρα. Στο μεταξύ, οι Αμερικανοί έστειλαν επιλεκτική στρατιωτική δύναμη στην Ιορδανία, υποτίθεται για να την προστατεύσουν από ενδεχόμενο διάχυση του συριακού εμφυλίου πολέμου στη χώρα - ίσως, όμως, και για να προστατέψουν την ιορδανική μοναρχία από μια πιθανή εξέγερση των ισλαμιστών, που φαίνεται να σιγοβράζει.

ότι θα επικρατούσαν πανηγυρικά, αν διεξάγονταν ελεύθερες εκλογές.

Στη Λιβύη, μπορεί η αδύναμη κεντρική κυβέρνηση να απολαμβάνει της εμπιστοσύνης του ΝΑΤΟ, ωστόσο η πραγματική δύναμη μοιράζεται ανάμεσα στις διάφορες παραστρατιωτικές οργανώσεις, όπου κυριαρχούν οι ισλαμιστές. Οσο για την Παλαιστίνη, η πρόσφατη σύγκρουση στη Γάζα ενισχύει τη διεθνή αναγνώριση, την εσωτερική επιρροή της Χαμάς, που διεκδικεί ηγεμονικό ρόλο στο πλαίσιο της PLO. Αυτός ήταν άλλωστε ο βασικός λόγος που οι Ευρωπαίοι έσπευσαν να στηρίξουν τον εξασθενημένο πρόεδρο της Παλαιστινιακής Αρχής Μαχμούτ Αμπάς, στη διπλωματική μάχη που έδωσε με επιτυχία στον ΟΗΕ για αναγνώριση του παλαιστινιακού κράτους. Ωστόσο, η ηγεμονία των ισλαμιστών κάθε άλλο παρά είναι εδραιωμένη. Το Προεδρικό Διάταγμα της

22ας Νοεμβρίου, με το οποίο ο ισλαμιστής πρόεδρος Μοχάμεντ Μόρσι σφετερίστηκε επεξεργασίες και η προώθηση νέου Συντάγματος με έντονες ισλαμικές αποχρώσεις, με δημοψήφισμα-εξέρες στις 15 Δεκεμβρίου, έφεραν και πάλι την Αίγυπτο στο χείλος εμφυλίου πολέμου. Ασφαλώς, ούτε ο Μόρσι είναι Χομείνι, ούτε οι αντιπάλοι του άγγελοι. Το επίμαχο Προεδρικό του Διάταγμα ήταν περισσότερο αμυντική κίνηση απέναντι στο βαθύ κράτος των δικαστών. Τα διορισμένα από τον δικτάτορα Μουμπάρακ ανώτατα δικαστικά όργανα διέλυσαν τη δημοκρατικά εκλεγμένη Βουλή, αθώωσαν αξιωματικούς του παλιού καθεστώτος που είχαν βάψει τα χέρια τους με αίμα και απειλούσαν να ακυρώσουν τη Συντακτική Συνέλευση που επεξεργάζονταν το νέο Σύνταγμα, εκτροχιάζοντας την όλη πορεία προς τον εκδημοκρατισμό. Ωστόσο, οι αιφνιδιαστικοί χειρισμοί

του Μόρσι, χωρίς κανένα διάλογο με την αντιπολίτευση, κατάφεραν να συσπειρώσουν σε ενιαίο μέτωπο φιλελεύθερους, αριστερούς, ναοριστές, χριστιανούς, που υποτιμούνταν ότι οι Αδελφοί Μουσουλμάνοι επιδιώκουν να εγκαθιδρύσουν θεοκρατικό καθεστώς.

Οι αιματηρές συγκρούσεις αυτές της εβδομάδας στο Κάιρο και σε όλα τα αστικά κέντρα ανέδειξαν τη βαθύτατη πόλωση μιας κοινωνίας στα πρόθυρα του εμφυλίου σπαραγμού. Ο στρατός παραμένει για την ώρα ουδέτερος, αλλά ουδείς μπορεί να προσεγγίσει την τελική του στάση. Με το τηλεοπτικό του διάγγελμα, το βράδυ της Πέμπτης, ο Μόρσι πρόσφερε μόνο ελάσσονες υποχωρήσεις στην αντιπολίτευση, επιμένοντας στο δημοψήφισμα. Απομένει να αποδειχθεί αν αυτό είναι ικανό να εκτονώσει την ηλεκτρισμένη ατμόσφαιρα ή αν θα οδηγήσει την κρίση στη δραματική της κορύφωση.

Η κρίση πάνω από την Αίγυπτο

Συγκρούσεις για το νέο Σύνταγμα – Πρόβλημα και στην οικονομία

Το αιματηρό και πολυεπίπεδο μπρα-ντε-φερ που εκτυλίσσεται τις τελευταίες ημέρες στην Αίγυπτο, με επίδοχο ζήτημα την ψήφιση του νέου Συντάγματος, κινδυνεύει να εξελιχθεί σε εμφύλια σύρραξη μεταξύ οπαδών και αντιπάλων του προέδρου Μόρσι. Ο ισλαμιστής Μόρσι είναι ο πρώτος δημοκρατικά εκλεγμένος πρόεδρος της Αιγύπτου, αλλά η νομιμοποίησή του στα μάτια πολλών Αιγυπτίων έχει δεχθεί ισχυρό πλήγμα εξαιτίας των ελιγμών που ο ίδιος έκανε προκειμένου να διατηρηθεί στην εξουσία. Οι συγκρούσεις μεταξύ οπαδών και αντιπάλων του Μόρσι κόστισαν τη ζωή σε επτά άτομα την τελευταία εβδομάδα, ενώ το διάταγμα του Μόρσι, που επρόκειτο να εκτονώσει την κατάσταση, το βράδυ της Πέμπτης, έκανε τα πράγματα χειρότερα. Ο Μόρσι αρνήθηκε να αναβάλει το δημοψήφισμα της 15ης Δεκεμβρίου για την έγκριση του Συντάγματος, καθώς και να άρει το διάταγμα με το οποίο έθεσε εκ των υπεράνω δικαστηρίων. Με αυτά τα δεδομένα ζήτησε διάλυση, τον οποίο η αντιπολίτευση έπεισε να απορρίψει ως προσηματικό.

Εναντίον του Μόρσι έχει συσπειρωθεί ένας ετερόκλητος σχηματισμός που περιλαμβάνει τους οπαδούς του πρώην προέδρου Μουμπάρακ (ο οποίος

Εμφύλιος απειλείται μεταξύ οπαδών και αντιπάλων του προέδρου Μόρσι.

αφθονούν αριθμητικά στο δικαστικό σώμα, γι' αυτό και ο Μόρσι επικαίρησε να παρακάμψει τη δικαιοσύνη με το διάταγμα που τόσο εξόργισε την κοινή γνώμη) ως την προοδευτική, φιλελεύθερη και αριστερή αντιπολίτευση. Οι τρεις επιφανέστεροι ηγέτες του αντιπολιτευόμενου Μετώπου Εθνικής Σωτηρίας είναι οι Μοχάμεντ Ελ Μπαραντέι, Αμπ Μούσα και Χαμντίν Σαμπάχι. Στους επικριτές του Μόρσι προσετέθη, εντελώς απροσδόκιστα,

και το θρησκευτικό ίδρυμα Αλ Αζάρ, η ανώτατη αρχή του σουνιτικού ισλαμ στην Αίγυπτο. Πρόκειται για εξαιρετικά αποσταθεροποιητική εξέλιξη για τον πρόεδρο των Αδελφών Μουσουλμάνων, ο οποίος βασίσει το Σύνταγμα στις ερμηνείες του ισλαμικού νόμου που δίνει το Αλ Αζάρ.

Ο ακτιβιστής Μαχμούτ Γκαζάουι, ο οποίος έλαβε μέρος στις δραματικές συγκρούσεις έξω από το προεδρικό μέγαρο την Τετάρτη, συνόψισε ως εξής τη διάθεση στους δρόμους: «Θέλουμε ένα Σύνταγμα στο οποίο να συμφωνούν όλοι. Ο Μόρσι ψηφίστηκε από 30 εκατομμύρια ανθρώπους, αλλά δεν τον ψηφίσαμε ως αιώνιο πρόεδρο. Τώρα εκπροσωπεί μόνο 5 εκατομμύρια -τη μουσουλμανική αδελφότητα και τους υποστηρικτές της- επί πληθυσμού 83 εκατομμυρίων». Την ίδια στιγμή που η πολιτική κρίση οξύνεται, συγκεντρώνεται πάνω από την Αίγυπτο και τα πυκνά σύννεφα της οικονομικής κρίσης. Η κυβέρνηση εξακολουθεί να συζητά με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για τη χορήγηση δανείου ύψους 4,8 δισ. δολαρίων, ενώ το ΔΝΤ ζητεί ως όρο την επιβολή μέτρων λιτότητας, μεταξύ αυτών και την περικοπή των επιδοτήσεων στα καύσιμα.

REUTERS, A.P.

Προχωρά η επέκταση των εποικισμών

Παρά την κατακραυγή, η ισραηλινή κυβέρνηση εμμένει στη θέση της

Αμετακίνητο παραμένει το Ισραήλ αναφορικά με το σχέδιο επέκτασης των εβραϊκών εποικισμών και μάλιστα στην αμφιλεγόμενη ζώνη Ε1, σχέδιο που επί τους υστάς, αποκόπτεται την Ανατολική Ιερουσαλήμ από τη Δυτική Οχθη και καταργεί τις ελπίδες για τη δημιουργία ανεξάρτητου παλαιστινιακού κράτους. Παρά τη διεθνή κατακραυγή, η ισραηλινή κυβέρνηση Νετανιάχου εμμένει στη θέση της που θεωρείται απάντηση στην απόφαση των Ηνωμένων Εθνών, προ δεκαετιών, για την αναγνώριση της Παλαιστίνης ως κράτους-παρατηρητή του διεθνούς οργανισμού.

Σημειωτέον ότι το Ισραήλ υπερασπίζεται την απόφασή του για την ανέγερση 3.000 νέων κατοικιών, παρά τις έντονες αντιδράσεις αλλά και τις σαφείς αποστάσεις που παίρνουν από την πολιτική του, παραδοσιακοί του σύμμαχοι όπως η Γερμανία. Όπως σημείωσε η αμερικανική εφημερίδα The New York Times, οι σχέσεις Ισραήλ-Γερμανίας δοκιμάζονται μετά την απόφαση του Βερολίνου να απορρίψει από την ψηφοφορία στον ΟΗΕ για την αναγνώριση της Παλαιστίνης ως κράτους-παρατηρητή.

Ο Νετανιάχου λίγο πριν συναντήσει τη Γερμανίδα καγκελάριο Άγκελα

Ανάγκη στη Συρία η μετεξέλιξη της «συμμαχίας»

Πιέσεις της Δύσης στην αντιπολίτευση

Των ANNE BARNARD, MICHAEL R. GORDON και CHRISTINE HAUSER THE NEW YORK TIMES

Όλο και πιο έντονες πιέσεις ασκούνται στη νέα συμμαχία της συριακής αντιπολίτευσης, προκειμένου να επιλέξει ηγέτες και να μετεξελιχθεί σε μια πολιτική δύναμη, που θα μπορούσε να εξασφαλίσει την επίσημη έγκριση των Ηνωμένων Πολιτειών και άλλων χωρών ως μια βιώσιμη εναλλακτική λύση έναντι της συριακής κυβέρνησης. Η συμμαχία, επισήμως γνωστή ως Εθνική Συμμαχία των Συριακών Επαναστατικών και Αντιπολιτευόμενων Δυνάμεων, σχηματίστηκε από ποικίλες ομάδες της αντιπολίτευσης, σε μια σύσκεψη, τον περασμένο μήνα, στην Ντόχα του Κατάρ, που συνεκλήθη με προτροπή των ΗΠΑ και άλλων εθνών. Στις 13 Νοεμβρίου, η Γαλλία έγινε η πρώτη δυτική χώρα που αναγνώρισε επισήμως τη συμμαχία και, όπως δήλωσε ο πρόεδρος Φρανσουά Ολάντ, η χώρα θα εξετάσει το ενδεχόμενο να την εξοπλίσει.

Η Βρετανία, η Τουρκία και το Συμβούλιο Συνεργασίας του Κόλπου αναγνώρισαν επίσης τη συμμαχία. Η συμμαχία, ωστόσο, δυσκολεύτηκε να ορίσει τους ηγέτες της που θα αναλάβουν να την συσπειρώσουν, δίνοντάς της έναν ρόλο ανώτερο από αυτόν της χαλαρής οργάνωσης.

Την Τετάρτη, οι ΗΠΑ, εν όψει της συνάντησης της ερχόμενης εβδομάδας των αποκαλούμενων Φίλων της Συρίας, στο Μαρόκο, εξέφρασαν εκ νέου την υποστήριξη τους προς τη συμμαχία, την ώρα που οι αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες βεβαίωναν ότι υπάρχουν πράγματι ενδείξεις ότι ο συριακός στρατός είναι έτοιμος να χρησιμοποιήσει στον πόλεμο αεριοσαρίν.

Αμερικανοί αξιωματούχοι άφησαν να εννοηθεί ότι οι ΗΠΑ θα αναθεωρήσουν τις σχέσεις τους με την αντιπολίτευση, με πιθανή την επίσημη αναγνώριση, εάν η συμμαχία βελτιώσει την πολιτική της δομή στη συνάντησή.

Επεξεργασία απόψεων

«Τώρα που μια νέα αντιπολίτευση έχει πάρει μορφή, θα κάνουμε ό, τι μπορούμε για να υποστηρίξουμε αυτήν την αντιπολίτευση», δήλωσε ο υπουργός Εξωτερικών Χίλαρι Κλίντον σε συνέντευξη Τύπου στις Βρυξέλλες, προσθέτοντας ότι στη σύνοδο του Μαράκκι «θα επεξεργαστούμε με χώρες που μοιράζονται τις απόψεις μας τις πιθανές λύσεις αυτής της κρίσης». Το Στέιτ Ντιπάρτμεντ ανακοίνωσε, την Τετάρτη, ότι η Κ. Κλίντον θα ηγηθεί της αντιπροσωπείας των ΗΠΑ στη συνάντηση. Παράλληλα, οι ΗΠΑ σκοπεύουν να καταχωρίσουν στη μαύρη λίστα των τρομοκρατικών οργανώσεων μια συριακή αντιπολιτευόμενη ομάδα, το Μέτωπο αλ Νουστρά.

Η ομάδα θεωρείται από τους ειδικούς συμμαχικά της Αλ Κάντα. Η κίνηση θα συμπέσει με την ενίσχυση της αντιπολίτευσης και θα στοχεύσει στην απομόνωση των ριζοσπαστικών δυνάμεων της κυβέρνησης Ασσαντ.

«Θα κάνουμε ό,τι μπορούμε για να υποστηρίξουμε την αντιπολίτευση στη Συρία», δήλωσε πρόσφατα η Χίλαρι Κλίντον.

Όταν αποκτήσει ηγέτες και πολιτικό χαρακτήρα θα εξασφαλίσει την έγκριση των ΗΠΑ και άλλων χωρών.

Οι πιέσεις για την εδραίωση της αντιπολιτευόμενης συμμαχίας ως εναλλακτικής λύσης στην κυβέρνηση, ασκούνται παράλληλα με τις πιέσεις εναντίον της κυβέρνησης Ασσαντ. Τις τελευταίες ημέρες, οι μάχες κλιμακώθηκαν στην περιοχή της Δαμασκού.

Επιφανής Τούρκος αξιωματούχος δήλωσε ότι η Ρωσία, που υποστηρίζει με σθένος την κυβέρνηση Ασσαντ, συμφωνήσει σε μια νέα διπλωματική προσέγγιση, στο πλαίσιο της οποίας θα αναζητηθούν τρόποι για να πειστεί ο Ασσαντ να παραιτηθεί.

Επιπλέον, ο πρόεδρος Ομπάμα, η Κ. Κλίντον και υπουργοί του ΝΑΤΟ προειδοποίησαν τη Συρία ότι οποιαδήποτε χρήση χημικών όπλων θα προκάλεσε μια ισχυρή απάντηση από την πλευρά της διεθνούς κοινότητας. Το συριακό υπουργείο Εξωτερικών διέμνησε, μέσω της κρατικής τηλεόρασης, ότι η κυβέρνηση «δεν θα κάνει χρήση χημικών όπλων, εάν τα διαθέτει, εναντίον του ίδιου του λαού της υπό οποιαδήποτε συνθήκη». Ωστόσο, αξιωματούχοι των αμερικανικών μυστικών υπηρεσιών έχουν ενδείξεις ότι ο συριακός στρατός έχει ετοιμάσει αεριοσαρίν, σε μία ή δύο εγκαταστάσεις του.

Την έντονη ανησυχία της εξέφρασε και γι' αυτό το θέμα η Κ. Κλίντον. «Έχουμε καταστήσει απολύτως σαφείς τις απόψεις μας στους Σύρους, με ποικίλους τρόπους, άμεσους και έμμεσους, ότι πρόκειται για μια κατάσταση στην οποία σύσσωμη η διεθνής κοινότητα είναι ενωμένη», δήλωσε η Κ. Κλίντον στις Βρυξέλλες.

Ο Νετανιάχου με τους εποικισμούς προκάλεσε αντιδράσεις συμμάχων του.

Μέρκελ στο Βερολίνο την περασμένη Τετάρτη, εξέφρασε στη γερμανική εφημερίδα Die Welt, την απογοήτευσή του για τη στάση του Βερολίνου. Τα σχόλια του Νετανιάχου, δεν αποτελούν απλώς την πιο πρόσφατη ένδειξη για τη ρήξη μεταξύ των παραδοσιακών συμμάχων, αλλά είναι ενδεικτικά και του φόβου των Ισραηλινών για πολιτική στροφή των Γερμανών στο συγκεκριμένο ζήτημα. Από την πλευρά τους, οι Παλαιστινί-

νοι προσέφυγαν στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, ζητώντας δεσμευτική απόφαση για την ακύρωση των νέων ισραηλινών εποικισμών.

Ο πρόεδρος της Παλαιστινιακής Αρχής, Μαχμούτ Αμπάς, χαρακτήρισε τους εποικισμούς «κόκκινη γραμμή» την οποία δεν πρέπει να ξεπεράσει το Ισραήλ. Πρόσθεσε δε ότι είναι αποφασισμένος να εμποδίσει την ανέγερση νέων οικισμών στη Ανατολική Ιερουσαλήμ με κάθε νόμιμο και διπλωματικό τρόπο. Τον Φεβρουάριο του 2011, 14 από τα 15 μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ είχαν ψηφίσει υπέρ ανάλογοι αιτήματος των Παλαιστινίων.

Τότε μόνον οι ΗΠΑ είχαν ταχθεί υπέρ του Ισραήλ. Ο στενός συνεργάτης του Παλαιστινίου προέδρου, Ζαΐμ Ερεκάτ, κάλεσε τους Αμερικανούς να ασκήσουν πιέσεις στο Ισραήλ. Σημειωτέον ότι παρότι οι ΗΠΑ παραδοσιακά προστατεύουν το Ισραήλ από τις επικρίσεις του ΟΗΕ, Αμερικανοί αξιωματούχοι άσκησαν δριμύτητα κριτική στην απόφαση της κυβέρνησης Νετανιάχου να προχωρήσει στην ανέγερση 3.000 νέων κατοικιών στη ζώνη Ε1 και δεν θα ήθελαν να θεωρηθούν ότι δίνουν σιωπηρά την έγκρισή τους. REUTERS

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Η ρομποτική χειρουργική στη ζωή μας

Συνέντευξη στην «Κ» του καθηγητή Ρομποτικής Χειρουργικής Κλινικής Αθηνών, δρ Κωνσταντίνου Μ. Κωνσταντινίδη

Συνέντευξη στον ΓΙΑΝΝΗ ΚΩΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟ

Ο ασθενής δεν έρχεται αντιμέτωπος με το νυστέρι. Ο χειρουργός βρίσκεται μπροστά σε μια χειρουργική κονσόλα-πλεκτρονικού υπολογιστή. Από την οθόνη έχει οπτική επαφή με το χειρουργικό πεδίο, που είναι τρισδιάστατο και μεγεθυσμένο. Ο ίδιος πραγματοποιεί την επέμβαση κινώντας ειδικούς μοχλούς. Οι εντολές που δίνει ο χειρουργός μέσω των μοχλών αυτών μεταφέρονται ψηφιακά και με απόλυτη ακρίβεια, στους αρθρωτούς χειρουργικούς βραχίονες ενός ρομπότ, οι οποίοι εκτελούν τις κινήσεις στο χειρουργικό πεδίο. Οι κινήσεις των βραχιόνων του ρομπότ ελέγχονται 100% από

Η υψηλή τεχνολογία προσφέρει στον χειρουργό εξαιρετικά λεπτά και εύκαμπτα εργαλεία που εκτελούν τις χειρουργικές κινήσεις μέσα από μικροσκοπικές τομές στο δέρμα του ασθενούς

Ο δρ Κωνσταντίνος Μ. Κωνσταντινίδης, διευθυντής της Γενικής, Λαπαροσκοπικής και Ρομποτικής Χειρουργικής Κλινικής του Ιατρικού Κέντρου Αθηνών με το συντάκτη μας Γιάννη Κωστακόπουλο.

—Σε μια αναφορά σας είπατε πως τα υπερσύγχρονα εργαλεία της διαστημικής, πέρασαν στο χειρουργείο. Κι αναφερόσταν στη ρομποτική χειρουργική...

Η εξέλιξη της λαπαροσκοπικής είναι η ρομποτική χειρουργική. Φύγαμε από τη διδιάστατη εικόνα και πήγαμε στη τρισδιάστατη. Μπήκανε καλύτερα εργαλεία στα χέρια μας, μπήκε φοβερή τεχνολογία. Σ' έναν καλά εκπαιδευμένο χειρουργό, ο οποίος έχει και την εμπειρία της λαπαροσκοπικής, αυτές οι επεμβάσεις γίνονται χωρίς επιπλοκές.

—Στην Κύπρο, τουλάχιστον για τους πολλούς είναι άγνωστη η πρωτοποριακή ιατρική εξέλιξη της ρομποτικής χειρουργικής. Υπάρχει κάποιος ενδοιασμός για το άγνωστο στον εαυτό;

—Είναι επόμενο οι επιφυλάξεις να υπάρχουν. Κι η ανάγκη ταυτόχρονα της ενημέρωσης. Τα συνέδρια, η βιβλιογραφία, οι εξελίξεις στον τομέα, πρέπει να γίνονται γνωστά στον κόσμο. Κι εσείς οι δημοσιογράφοι έχετε ρόλο σ' αυτό. Πρέπει να μάθει ο κόσμος πως σ' ένα μεγάλο ποσοστό ελαχιστοποιούνται οι επιπλοκές, έτσι ώστε να μην μπαίνει ούτε εγώ με αγωνία στο χειρουργείο ούτε ν' ανησυχώ για τη μετεγχειρητική κατάσταση του ασθενούς. Η μεταφορά και μόνο από «στόμα σε στόμα» αυτών των ε-

σο του δυνατόν λιγότερο τραυματικές επεμβάσεις που κάνουν οι χειρουργοί για να τους λύσουν τα προβλήματα. Εξελίχθηκε η ρομποτική από τις πολλές οπές, στη ρομποτική διά μέσου μιας τομής. Είμαστε ένα από τα τρία κέντρα διεθνώς και το μεγαλύτερο σε αριθμό επεμβάσεων, όπως και σε είδη επεμβάσεων. Στη βάση αυτή ανοίγονται νέες εξελίξεις, όπως για παράδειγμα ένα σύστημα fire fly (πυγολαμπίδας), που τοποθετείται υλικό σκιαγραφικό μέσα στο αίμα και το ρομποτικό σύστημα το μεταφράζει σε εικόνα. Έτσι μπορούμε να διακρίνουμε τους πειραγμένους λεμφαδένες, τις αρτηρίες και τις φλέβες, σημαντικές παραμέτρους, όταν αναφερόμαστε στη χειρουργική ογκολογία. Θέλετε ένα ακόμη παράδειγμα της εξέλιξης στη χειρουργική ρομποτική. Παλιότερα δεν δίναμε σημασία στα νεύρα, γιατί δεν τα βλέπαμε. Όταν κάναμε μια επέμβαση χαμηλά στο παχύ έντερο ή μια γυναικολογική επέμβαση, δεν βλέπαμε τα πολύ λεπτά νευράκια, μεγέθους 1 χιλιοστού, ενώ με τα νέα συστήματα τα μεγεθύνουμε δέκα φορές και μπορούμε να διαφύλαξουμε τη στυτική δυνατότητα στον άνδρα και στη γυναίκα τη σεξουαλική της δραστηριότητα και τη καλύτερη λειτουργία της κύστης, όταν έχουμε να κάνουμε με ογκολογική επέμβαση του παχέος εντέρου στο «ορθό».

—Μιλώστε μας για τα πλεονεκτήματα μιας ρομποτικής επέμβασης, αλλά και συγκριτικά το κόστος μεταξύ αυτής και μιας συμβατικής χειρουργικής.

—Τα πλεονεκτήματα είναι για τον ίδιο τον ασθενή και σε όλα τα συνέδρια γι' αυτά συζητάμε. Δεν μιλάμε για επέμβαση ανοικτής τομής από πάνω μέχρι κάτω, αλλά για πράγματα που μπορούν να γίνουν λαπαροσκοπικά ή ρομποτικά. Το ότι ο παραδοσιακός χειρουργός δεν μπορεί να ανταποκριθεί στα νέα δεδομένα, δεν αφιερώνει χρόνο για να εκπαιδευτεί σ' ένα κέντρο αναφοράς ρομποτικής χειρουργικής, αυτό είναι δικό του θέμα. Δεν θα πρέπει όμως να το πληρώσει ο ασθενής. Ο ασθενής της ρομποτικής επέμβασης στο τέλος της ημέρας θα «μειώσει» το κέρδος του με διαφορετικά κριτήρια. Ότι δεν έχει υποστεί μια μεγάλη τομή, ότι δεν έχασε αίμα, ότι δεν έχει υποστεί την ταλαιπωρία των αναλγητικών, των αντιπυρετικών ή την ταλαιπωρία των μετεγχειρητικών λοιμώξεων. Πιθανόν να στοιχίζει περισσότερο η επέμβαση σ' ένα ρομποτικό χειρουργείο, επειδή η τεχνολογία είναι ακριβή, όμως στον τελικό υπολογισμό θα απομνησθούν απ' τον ασθενή τα πλεονεκτήματα της ρομποτικής επέμβασης κι η προσφερόμενη ποιότητα ζωής.

Η περίπτωση του πρωταθλητή μας Κυριάκου Ιωάννου

«Στους αθλητές συμβαίνουν τα σύνδρομα κοιλιακών προσαγγιών, δεν υπάρχει φρούσκωμα όπως στις κανονικές κοίλες, απλά πονάει ο αθλητής, όταν κάνει κάποια απότομη κίνηση. Ιδιαίτερα αθρότητα γίνεται η σπύρα του αθλητή στις επιταχύνσεις. Ο Κυριάκος Ιωάννου αντιμετώπιζοντας αυτό το πρόβλημα υποβλήθηκε σε δύο επεμβάσεις ανοικτής χειρουργικής στη Γερμανία. Δυστυχώς, δεν υπήρξε βελτίωση, αλλά επιδείνωση του προβλήματος. Απευθυνόμενος σ' εμάς του προσεγγίσαμε τη λαπαροσκοπική αποκατάσταση της «αθλητικής κοιλίας», που σημαίνει πως αντί για τομές, επιχειρούμε τρεις μικρές οπές των 5 χιλιοστών στο δέρμα, κάτω από τον ομφαλό, περνάμε κάτω από τους μύς, ξεχωρίζουμε το περιτόναιο και το κοιλιακό τοίχωμα ώστε να βρούμε σε ποιο σημείο υπάρχει αδυναμία μύων ή εκεί που υπάρχει αδυναμία γίνεται καθαρισμός και τοποθετείται πλέγμα, που αποκαθιστά τον εγκάρσιο κοιλιακό. Λύνουμε ένα πρόβλημα πολύ σοβαρό, για το οποίο ταλαιπωρείται και προφανώς να μην είχε τη δύναμη να αγωνιστεί στον στίβο. Η συγκεκριμένη επέμβαση έγινε τον περασμένο Οκτώβριο, τώρα ο αθλητής είναι πολύ καλά, και μάλλον βρίσκεται σε στάδιο προετοιμασίας. Μας έχουν εμπιστευτεί κι έχουμε αντιμετωπίσει παρόμοια προβλήματα και γνωστοί Έλληνες αθλητές του ποδοσφαίρου, της καλαθοσφαίρας, όπως ο Δημήτρης Διαμαντίδης, ο Βασίλης Σπανούλης, ο Κώστας Τσαρτσάρης, ο Στέλιος Γιαννακόπουλος, ο Δημήτρης Παναγιώτου».

Εκφυλίζεται το ανδρικό σπέρμα

Τα σπερματοζωάρια μειώθηκαν κατά 32,2%, σύμφωνα με μεγάλη γαλλική έρευνα

Η **περιεκτικότητα** του σπέρματος των Γάλλων σε σπερματοζωάρια μειώθηκε κατά 30% την περίοδο 1989 έως 2005, αναφέρει γαλλική μελέτη που πραγματοποιήθηκε σε 26.600 άνδρες. Η έρευνα, η οποία δημοσιεύεται στην επιθεώρηση Human Reproduction, ειδικότερα αναφέρει ότι τα σπερματοζωάρια μειώθηκαν κατά 32,2%, ενώ ανάλογη είναι και η μείωση των φυσιολογικά σχηματισμένων σπερματοζωαρίων. Ωστόσο, η περιεκτικότητα παραμένει στα όρια του φυσιολογικού και οι άνδρες εξακολουθούν να μπορούν να τεκνοποιήσουν. Ειδικοί απ' όλο τον κόσμο κρίνουν εξαιρετικά ενδιαφέρον το συμπέρασμα και ζητούν να πραγματοποιηθεί περαιτέρω έρευνα προκειμένου να βρεθούν τα αίτια της μείωσης. Οι ερευνητές, πάντως, παραδέχονται ότι τα τελευταία είκοσι χρόνια έχει απασχολήσει πολύ τους ειδικούς η επιδείνωση της ποιότητας του σπέρματος. Η τελευταία μελέτη προσθέτει νέα στοιχεία στις προηγούμενες, που υποδεικνύουν ότι ο ένας στους πέντε άνδρες έχει πρόβλημα να αποκτήσει παιδί εξαιτίας ακριβώς της μικρής περιεκτικότητας του σπέρματος σε υγιή σπερματοζωάρια.

Ο τρόπος ζωής

Ο καθηγητής Ρίτσαρντ Σαρπ του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου επισήμανε ότι προφανώς είναι κάτι στον σύγχρονο τρόπο ζωής, τη διατροφή ή γενετικές του περιβάλλον, όπως λόγω κάρνι ή έκθεσή μας σε κάποια χημικά, που προκαλεί τη μείωση των σπερματοζωαρίων. Επί του παρόντος, δεν γνωρίζουμε ποιο είναι οι πιο

σημαντικοί παράγοντες, αλλά μάλλον είναι κάποιος συνδυασμός που ευθύνεται γι' αυτό που βλέπουμε σήμερα, όπως, παραδείγματος χάριν, η πλούσια σε λιπαρά διατροφή σε συνδυασμό με την έκθεση στους περιβαλλοντικούς χημικούς ρύπους. Η μελέτη ανέλυσε στοιχεία από τη γαλλική τράπεζα δεδομένων Finnat, η οποία διαθέτει πληροφορίες από 126 κέντρα υποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Ειδικότερα, οι ερευνητές εξέτασαν τα δείγματα σπέρματος ανδρών ηλικίας από 18 έως 70 ετών, οι οποίοι είχαν επισκεφθεί με τις συντρόφους τους τα κέντρα προκειμένου να υποβληθούν σε τεχνητή γονιμοποίηση.

Η ολοκλήρωση της μελέτης χρειάστηκε αρκετά χρόνια για να ολοκληρωθεί και όπως επισημάνουν οι ερευνητές, ήταν εξαιρετικά σημαντικό οι μέθοδοι να παραμείνουν οι ίδιες όσον αφορά τη μέτρηση και την κινητικότητα των σπερματοζωαρίων. Η μελέτη, επίσης, συνυπολογίζει διάφορους παράγοντες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την ποιότητα των σπερματοζωαρίων, π.χ. η ηλικία του άνδρα, ενώ δεν κατέστη δυνατόν να ελεγχθούν οι κοινωνικοί και οικονομικοί παράγοντες, όπως το βάρος, κάπνισμα κ.ο.κ.

Εκτός, όμως, από τη μείωση της συγκέντρωσης σπερματοζωαρίων, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση των καρκίνων των όρχεων (τα ποσοστά έχουν σχεδόν διπλασιαστεί μέσα στα τελευταία τριάντα χρόνια), ενώ παρουσιάζεται γενικότερη αύξηση των προβλημάτων του ανδρικού αναπαραγωγικού συστήματος και ιδιαίτερα των όρχεων.

Κληρώθηκαν οι 80 τυχεροί της 2ης εβδομάδας της προωθητικής ενέργειας Xmas Gifts!

Η δεύτερη, από τις κληρώσεις της προωθητικής ενέργειας της ΠΕΤΡΟΛΙΝΑ Xmas Gifts, διεξήχθη την Πέμπτη 6 Δεκεμβρίου 2012, στα κεντρικά γραφεία της ΠΕΤΡΟΛΙΝΑ.

Οι ογδόντα τυχεροί είναι:

A/A	ΟΝΟΜΑ	ΚΟΥΠΟΝΙ	ΔΩΡΟ	A/A	ΟΝΟΜΑ	ΚΟΥΠΟΝΙ	ΔΩΡΟ
1	Κωνσταντίνος Μιχαηλίδης	063410	TV 32" Toshiba	41	Μάρυ Παπαμοσχλή	337011	Panasonic Cordless
2	Αφροδίτη Ιωάννου	327148	TV 32" Toshiba	42	Ανδρέας Αλεξάνδρου	344746	iPhone 4s - 16GB
3	Μάριος Λοιζίδης	111078	TV 32" Toshiba	43	Χριστάλλα Φωκά	057601	Panasonic Cordless
4	Ανδρέας Σταύρου	155150	iPad 3 - 16GB	44	Ανδρέας Χατζηαρδάνου	080045	Panasonic Cordless
5	Πέτρος Πέτρος	255860	TV 32" Toshiba	45	Γεώργιος Αδάμου	180635	Panasonic Cordless
6	George Savva	305245	iPhone 4s - 16GB	46	Δήμητρα Θεοδώρου	343597	Prestigio Tablet
7	Νίκος Νικολάου	262117	Samsung Galaxy S III	47	Ζαχαρούλα Ιωάννου	138762	Prestigio Tablet
8	Μαρία Αναστασία	166378	Sony Digital Camera	48	Ανδρέας Ευσταθίου	005466	Sony Digital Camera
9	Μάριος Χρήστου	191626	Panasonic Cordless	49	Κυριάκος Αριστείδης	146885	iPod Shuffle - 2 GB
10	Αντώνης Κυριακίδης	189697	Samsung Galaxy Tablet 2	50	Λοιής Δημητρίου	237483	Sony Digital Camera
11	Χρήστος Θεοδότου	287328	Sony Digital Camera	51	Αδάμος Κουρίδης	247599	Panasonic Cordless
12	Σοφία Παπαδοπούλου	289457	Panasonic Cordless	52	Antony Kafetzis	050596	Panasonic Cordless
13	Μαρία Παύλου	173204	Panasonic Cordless	53	Σηλία Χατζημπαλαίου	213557	Prestigio Tablet
14	Μιχαήλης Κωνσταντίνος	097404	Panasonic Cordless	54	Πρόδρομος Δεμετρίου	086363	Samsung Galaxy S III
15	Νάταλη Κυριακίδου	264628	Panasonic Cordless	55	Γεώργιος Δημητρίου	039787	TV 32" Toshiba
16	Γρηγόρης Γρηγορίου	175644	Prestigio Tablet	56	Μάριος Νικολάου	039440	iPhone 5 - 16GB
17	Ταουλίνα Δημητρίου	156683	iPod Shuffle - 2 GB	57	Ονήσιμος Διαμαντίδης	267479	iPod Shuffle - 2 GB
18	Δημήτρης Ιωάννου	069632	Panasonic Cordless	58	Παύλος Ονήσιου	274454	TV 32" Toshiba
19	Κωνσταντίνος Μαιάνου	114263	Panasonic Cordless	59	Σταύρη Μαρνέου	195408	iPod Shuffle - 2 GB
20	Παναγιώτης Χριστοφόρου	258496	Prestigio Tablet	60	Στέλιος Γιαννακού	290695	iPod Shuffle - 2 GB
21	Περικλής Κόντης	262616	Prestigio Tablet	61	Γεώργιος Στρούθος	193729	Panasonic Cordless
22	Ανδρέας Μαυροπούλου	328157	iPod Shuffle - 2 GB	62	Ανδρέας Ιωάννου	285666	Prestigio Tablet
23	Μάριος Θεοδώρου	286195	Samsung Galaxy Tablet 2	63	Γεωργία Βύρα	099427	Panasonic Cordless
24	Δημήτρης Αναστασίου	286054	Panasonic Cordless	64	Ιάκωβος Ιακωβίδης	248857	iPod Shuffle - 2 GB
25	Μαρία Κωνσταντίνου	027030	Panasonic Cordless	65	Δήμος Κωνσταντίνος	092496	Panasonic Cordless
26	Παντελής Καρατζιάς	055992	Panasonic Cordless	66	Νίκος Ιωάννου	294988	iPod Shuffle - 2 GB
27	Νίκος Χριστοδούλου	270946	TV 32" Toshiba	67	Χρήστος Ευμενίου	090309	Sony Digital Camera
28	Χρήστος Σαοτή	260879	TV 32" Toshiba	68	Δαμιανός Δαμιανού	291796	Panasonic Cordless
29	Κατερίνα Σάββα	273416	Sony Digital Camera	69	Ανδρέας Λουκά	058745	Sony Digital Camera
30	Ανδρέας Λαζάρου	223523	Sony Digital Camera	70	Sabin Anton Stefan	199085	Sony Digital Camera
31	Παναγιώτης Λεωνίδης	283633	Sony Digital Camera	71	Κατερίνα Αναστασία	084160	Sony Digital Camera
32	Μαργαρίτα Γαλάσι	078500	TV 32" Philips	72	Γιαννίκης Ιωάννου	072220	Panasonic Cordless
33	Χρήστος Ανδρέου	176638	Panasonic Cordless	73	Χριστόδουλος Αθανασίου	070197	Panasonic Cordless
34	Αναστασία Κυριάκου	342892	TV 32" Philips	74	Θεόδωρος Θεοδώρου	268907	Panasonic Cordless
35	Μιχάλης Λυσάνδρου	076161	Panasonic Cordless	75	Σταύρος Παπακώστα	073054	Panasonic Cordless
36	Μαρία Φέσια	205652	iPad 3 - 16GB	76	Σάββας Αγαθοκλέους	311954	Prestigio Tablet
37	Μιχάλης Χριστοδούλου	276558	TV 32" Philips	77	Βάση Παπαβασιλείου	311767	Panasonic Cordless
38	Σταυρούλα Φιλίππου	276368	Prestigio Tablet	78	Αντώνης Χατζηθανασίου	324407	Panasonic Cordless
39	Μαρία Δημητρίου	179468	Samsung Galaxy Tablet 2	79	Πρόδρομος Χρυσούστου	322823	TV 32" Philips
40	Παντελής Δημησθένους	066257	Panasonic Cordless	80	Neil Jackson	163422	Panasonic Cordless

Τα κουπόνια που δεν κερδίζονται στις εβδομαδιαίες κληρώσεις, θα συμμετάσχουν στη μεγάλη κλήρωση για το VW Polo 1.2 Trendline, που θα πραγματοποιηθεί στις 20 Δεκεμβρίου 2012.

Οι τυχεροί αριθμοί έχουν αναρτηθεί και στην επίσημη ιστοσελίδα της ΠΕΤΡΟΛΙΝΑ, www.petrolina.com.cy

Κι αυτά τα Χριστούγεννα στην ΠΕΤΡΟΛΙΝΑ... το γέμισμα φέρνει δώρα!

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

Μάριος Τόκας

Ήλιος Κόκκινος

12 τραγούδια του αξέχαστου μεγάλου συνθέτη, ανέγγιχτα απ' τον χρόνο, που ηχογραφήθηκαν και τραγουδήθηκαν, κατ' επιθυμία του ιδίου του συνθέτη, από σπουδαίους ερμηνευτές χαρίζοντάς του μεγάλες διαχρονικές επιτυχίες.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΗΤΡΟΠΑΝΟΣ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΡΙΟΣ
ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΤΕΡΖΗΣ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΤΣΙΡΑΣ

ΤΗΣ ΜΟΝΑΞΙΑΣ ΟΙ ΣΚΛΑΒΟΙ - Δ. ΜΗΤΡΟΠΑΝΟΣ
ΗΛΙΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΤΣΙΡΑΣ
ΑΒΑΣΤΑΧΤΕΣ ΟΙ ΝΥΧΤΕΣ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΡΙΟΣ
ΘΥΜΟΣ - ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΤΕΡΖΗΣ
ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΑΤΙ ΜΕΛΩΔΙΕΣ - Δ. ΜΗΤΡΟΠΑΝΟΣ
ΚΑΝΕ ΤΟ ΔΑΚΡΥ ΣΟΥ ΦΙΛΙ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΤΣΙΡΑΣ
Ο ΜΕΓΑΣ ΕΡΩΤΑΣ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΡΙΟΣ
ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ ΑΓΑΠΗ ΚΑΝΕΝΟΣ - ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΤΕΡΖΗΣ
ΓΡΑΨΕ ΜΟΥ ΚΑΤΙ - Δ. ΜΗΤΡΟΠΑΝΟΣ
ΜΕΣΑ ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ ΣΟΥ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΤΣΙΡΑΣ
ΣΤΑΛΙΑ ΣΤΑΛΙΑ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΡΙΟΣ
ΚΡΑΤΗΣΕ ΜΕ ΕΔΩ ΚΟΝΤΑ ΣΟΥ - ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΤΕΡΖΗΣ

ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μεταβολές εβδομάδας

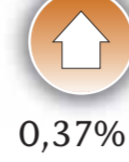

X.A.K.
3,00%

X.A.
2,19%

Dow Jones

0,37%*

Nasdaq

-0,69%*

Nikkei

0,73%*

Dax

1,35%*

FTSE 100

0,81%*

Πετρέλαιο

-3,05%

€ / \$

-1,26%

ΣΗΜΕΡΑ

ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ

Μαθήματα από τους Νορβηγούς

Ο οικονομολόγος που χάραξε τη στρατηγική της Νορβηγίας στη διαχείριση των εσόδων από το φυσικό αέριο, ο Martin Skancke, έδωσε διάλεξη για το νορβηγικό μοντέλο. Η επιτυχία του μοντέλου αυτού έγκειται στο γεγονός ότι ενώ οι φυσικοί πόροι εξαντλούνται, το χρήμα από την εκμετάλλευσή τους όχι. **Σελ. 6**

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ

Η τραπεζική κρίση έφερε το Μνημόνιο

Διαχρονικά σοβαρά δημοσιονομικά προβλήματα επιδείνωσαν πολλά δεδομένα, όμως η τραπεζική κρίση έφερε το Μνημόνιο πιο κοντά, τονίζει στην «Κ» ο καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας και πρόεδρος του Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Ανδρέας Θεοφάνους. **Σελ. 4**

ΚΑΡΙΕΡΑ

Καταλυτικός ο ρόλος των CEOs

Έρευνα δείχνει τις πιέσεις που υφίστανται σήμερα οι CEOs με συνέντευξη την πρόκληση άγχους, αφετέρου το πώς έχουν επηρεασθεί οι εταιρείες τους σε ό,τι αφορά τις θέσεις εργασίας και τους μισθούς. Ως σημαντικότερος παράγων άγχους αξιολογήθηκε η αγωνία για την επιδείνωση του οικονομικού περιβάλλοντος. **Σελ. 8**

Real Estate

Σε άμεση αναπροσαρμογή των αξιών προχωρά το Υπ. Εσωτερικών με τη θέσπιση εντός του 2013 ενός νέου γενικού δείκτη αξιών, όπως αξιώνει το Μνημόνιο. Προκειμένου να διατηρηθεί ένα κίνητρο για τη ζήτηση ακινήτων και να μειωθούν οι στρεβλώσεις, προβλέπεται η παράταση της μείωσης των τελών συναλλαγής ακινήτου μέχρι το 2016. **Σελ. 12**

Δεν πάει για 15 δισ. η «Αφροδίτη»

Οι εκτιμήσεις για τη σημερινή αγοραία αξία των οικοπέδων της ΑΟΖ και τι υπολογίζουν οι επενδυτές

Η συζήτηση που άνοιξε η συνέντευξη του Γιώργου Λιλλήκα στην «Κ» αναφορικά με την πώληση των δικαιωμάτων του τεμαχίου 12 για μείωση του χρέους, αλλά και η διαμάχη γύρω από ύψος της σημερινής αξίας του με αφορμή και τη διάθεση στην αυστραλιανή Woodside του 30% των δικαιωμάτων του κοιτασμάτος Λεβιάθαν, ακόμα συνεχίζεται. Ο κ.

Στην περίπτωση του «Αφροδίτη», ένας επενδυτής θα προσθέσει κόστος για το πολιτικό ρίσκο που προκύπτει από τις τουρκικές προκλήσεις

Λιλλήκας υπολογίζει τη σημερινή αξία του οικοπέδου «12» στα 15 δισ. ευρώ, ενώ άλλοι υποψήφιοι θέτουν την καθαρή αξία του τεμαχίου κοντά στα 6,5 δισ. ευρώ. Υπολογισμοί που μοιάζουν απλοϊκοί και απρόσεκτοι και αφορούν μόνο λογιστικές εκτιμήσεις. Ένας δυνάμικος επενδυτής όμως δεν θα λάβει υπόψη μόνο το λογιστικό κέρδος, αλλά και το οικονομι-

κό όφελος. Θα υπολογίσει μεν την αξία του φυσικού αερίου που μπορεί να εξορυχτεί και να πουληθεί στη διεθνή αγορά, θα υπολογίσει όμως και θα αφαιρέσει από τα υπολογιζόμενα έσοδα το κόστος εξόρυξης, την αξία των αποσβέσεων, το ρίσκο και μια σειρά από άλλα κόστη. Στην περίπτωση του «Αφροδίτη», μια ξένη εταιρεία θα προσθέσει επιπλέον εκ-

πτώσεις για το πολιτικό ρίσκο που προκύπτει από τις τουρκικές προκλήσεις. Υπό τα δεδομένα, η πώληση σήμερα των κυπριακών κοιτασμάτων θα αποτελούσε μια κίνηση στα τυφλά, αφού δεν υπάρχει ασφαλής ένδειξη για το μέγεθος των κοιτασμάτων, πέρα από μία και μοναδική γεώτρηση μετά τις σεισμικές μελέτες. **Σελ. 3**

Η Lego προνοεί παίζοντας ψηφιακά

Η δανέζικη εταιρεία κατασκευής παιχνιδιών Lego εμβαθύνει την παρουσία της στον ψηφιακό κόσμο, επενδύοντας περισσότερο σε ηλεκτρονικά παιχνίδια, και θεμελιώνοντας δεσμούς με διάσπες εταιρείες παραγωγής ταινιών όπως Star Wars, Harry Potter και Indiana Jones, σε μία προσπάθειά της να αναπτυχθεί εντός της συρρικνούμενης αγοράς παιχνιδιών. Σύμφωνα με το πρακτορείο ειδήσεων Reuters, η εταιρεία αποδίδει την απόφασή της στην εκτίμησή της ότι τα επίπεδα πωλήσεων των μικροσκοπικών, πλαστικών τούβλων της, σίμα κατατέδν του Ομίλου, θα μειωθούν τα επόμενα χρόνια, εξαιτίας της ευρωπαϊκής κρίσης. Σύμφωνα με τον διευθύνοντα σύμβουλο της τρίτης μεγαλύτερης κατασκευάστριας παιχνιδιών, η Lego θα καταφέρει να ξεπεράσει τα επίπεδα της ευρύτερης αγοράς παιχνιδιών, κι αυτό γιατί υποβοηθείται από την αυξανόμενη αγορά στην Ασία, καθώς επίσης και από την θέλησή της να συνδυάσει τους κόμους του πραγματικού και ψηφιακού παιχνιδιού. Η Lego αποτελεί παράδειγμα, καθώς έχει καταφέρει να μετατρέψει μια απειλή σε πλεονέκτημα, με τη σκέψη ότι το κλειδί είναι να χρησιμοποιηθεί επαρκώς ο ψηφιακός κόσμος ούτως ώστε να κινητοποιήσει τους καταναλωτές να παίξουν με το «πραγματικό παιχνίδι».

Διαξιφισμοί και ελπίδες για την Τραπεζική Ένωση

Κρυφή ελπίδα της Κύπρου είναι ότι με τη μεταφορά της εποπτείας των συστημικών τραπεζών στο νέο ενιαίο εποπτικό μηχανισμό από την 1η Ιουλίου του 2013 θα μεταφερθεί στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητα (ESM) το βάρος της ανακεφαλαιοποίησης του κυπριακού τραπεζικού συστήματος. Άλλωστε, αυτή είναι η βασική ιδέα της Τραπεζικής Ένωσης: να σπάσει η διασύνδεσή του ανάμεσα στην υπερκρέωση των τραπεζών και την υπερκρέωση των κρατών.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εμφανίζεται έτοιμο να συναινέσει, καθώς ήδη από το 2010 είχε προτείνει να θεσμοθετηθεί η ενιαία τραπεζική εποπτεία. Το πρόβλημα είναι αλλού, στο Συμβούλιο, όπου υπάρχουν διαφορές για τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τα δικαιώματα ψήφου στις αποφάσεις των κρατών-μελών που ανήκουν στην Ευρωζώνη, αλλά οι τράπεζές τους θα ενταχθούν στο νέο σύστημα. Στο Ecofin της περασμένης Τρίτης κατεγράφη ρήξη ανάμεσα σε Γερμανία και Γαλλία. Η άλλη πλευρά υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να υπάρξει εποπτεία δύο ταχυτήτων. Η Κυπριακή Προεδρία και ειδικότερα η Κεντρική Τράπεζα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις. **Σελ. 4**

Στο μισό η τιμή της Cyta εάν την βγάλουν τώρα στο σφυρί

Ασφαλείς υπολογισμοί της διεύθυνσης της Cyta ανεβάζουν την αξία της, με βάση τα περσινά της κέρδη, στο 1,2 δισ. ευρώ. Τιμή την οποία θα μπορούσε να πάρει ο οργανισμός στην περίπτωση που αποφασίσει να αναζητήσει στρατηγικό επενδυτή, μόνο εάν οι συνθήκες της οικονομίας ήταν ομαλές. Με τα σημερινά δεδομένα, η αξία του ημικρατικού οργανισμού πέφτει δραματικά, ενώ μία καταναγκαστική πώληση θα ρίξει την τιμή του κάτω από το μισό. Δηλαδή γύρω στα 500 εκατ. ευρώ. Ενόψει της συζήτησης του Eurogroup για τη βιωσιμότητα του κυπριακού χρέους, αλλά και βάσει των α-

ναφορών στο Μνημόνιο για τους ημικρατικούς, η διευθυντική ομάδα της Cyta, εντελώς ανεπισημα, έχει συζητήσει τα νέα δεδομένα που διαμορφώνονται στον οργανισμό. Σε αυτή τη συζήτηση καταγράφηκε η κάθεται διαφωνία της διευθυντικής ομάδας για αναζήτηση στρατηγικού επενδυτή. Κάτι τέτοιο θα σήμαινε απώλεια του μάντζιμντ. Η ιδιωτικοποίηση δεν θεωρείται κόκκινη γραμμή για τη διεύθυνση της Cyta, φτάνει να γίνει με συγκροτημένο τρόπο και όχι βίαια, για να μην ξεπουληθεί ο οργανισμός και να μην πέσει το μάντζιμντ σε άλλα χέρια. **Σελ. 5**

ΑΝΑΛΥΣΗ από τον ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ

Πυριτιδα, διπυριτης και Μνημόνιο

Τον 19ο αιώνα οι Βρετανοί επέκτειναν σχεδόν παντού το δίκτυο ναυτικών βάσεων, με στόχο να στηρίξουν το εμπορικό τους ναυτικό – τη βάση της Αυτοκρατορίας τους. Έτσι έφτασαν –και επέλεξαν– την περιοχή του Φαντί, στη Χρυσή Ακτή, κοντά στο σημερινό Τόγκο. Εκεί βρήκαν τους Ασάντι, έναν περήφανο λαό της Αφρικής που δεν είχε καμία διάθεση να παραδοθεί αμαχητί.

Ο πρώτος από τρεις συνολικά πολέμους μεταξύ των Βρετανών και των Ασάντι, άρχισε το 1823. Παρά την προσπάθεια των Αφρικανών να διαβουλεύονται με τους Βρετανούς, ο πολιτισμένος διοικητής Μακάρθου δεν είχε καμία διάθεση να συνομιλήσει με τους απολιτιστους Ασάντι και οδήγησε τα στρατεύματά του στην περιοχή τους. Μία από τις ιστορίες του πολέμου λέει πως μετά την επίθεση των Ασάντι στις θέσεις των Βρετανών, όλα πήγαιναν καλά, μέχρι που ήρθε η εντολή για ανανέωση των πυρομαχικών. Τότε, ο αξιωματικός εφοδιασμού, Τσαρλς Μπράντον, ανακάλυψε πως έγινε ένα τραγι-

κό λάθος και τα κιβώτια που μετέφεραν ως πυρομαχικά, ήταν τελικά διπυριτίς. Και, αφού είναι καλά γνωστό πως ο διπυριτίς δεν σκοτώνει τους εκθρούς, οι Ασάντι κατέλαβαν τη θέση των Βρετανών, σκοτώνοντας τη δύναμη και παίρνοντας ως λάφυρο μαζί τους το κεφάλι του διοικητή τους, Μακάρθου.

Η ιστορία αυτή δεν επηρεάζονται από τους ιστορικούς, και μάλλον αποτελεί αστικό μύθο. Η ιστορία, όμως, καταγράφει την αστεία εντύπωση που είχε ο Μακάρθου, ο οποίος ακούγοντας τα τύμματα του πολέμου των Ασάντι, νόμιζε πως αυτοί ήρθαν να τον υποδεχτούν και δεν ενόχισσε τις θέσεις του.

Με το κεφάλι του διοικητή Μακάρθου υπό μάλης, οι Ασάντι απέκτησαν έλεγχο της περιοχής, τουλάχιστον για μερικά χρόνια, πριν αναγκαστούν να ξαναποληθούν για τα εδάφη τους. Ωστόσο, το πιο ενδιαφέρον μάθημα από τον πόλεμο ίσως να προέρχεται από αυτό τον άγνωστο αξιωματικό εφοδιασμού, που έφερε διπυριτί αντί για πυριτιδα.

Το χειρότερο πράγμα που μπορεί κανείς να κάνει είναι να μπει σε μια μάχη α-

Ούτε καν οι εκτιμήσεις των αντιπροτάσεων προς την Τρόικα δεν συνάδουν με τον προϋπολογισμό

προετοιμαστος. Και, στην περίπτωση της Κύπρου, αυτό το πράγμα έγινε τελικά θεσμός. Αν δεν αλλάξει η στάση μας άμεσα, δεν μπορεί κανείς να προβλέψει μέχρι πού θα πάνε τα προβλήματα του τόπου, ιδίως κάτω από τις σημερινές συνθήκες.

Αυτή η στήλη έχει γράψει πολλές φορές πως ένα από τα πιο απτά –αλλά και επικίνδυνα– φαινόμενα στη δημόσια ζωή του τόπου, είναι η πιστά επαναλαμβανόμενη τάση του κρατικού προϋπολογισμού να πέφτει έξω – και μάλιστα εντυπωσιακά. Πέρσι, για κάποιον λόγο που δεν αντιλήφθηκε ποτέ αυτή η στήλη, εκτιμήθηκε στον προϋπολογισμό πως τα έσοδα από τους εισαγωγικούς δασμούς θα αυξάνονταν το 2012 κατά 56%. Τελικά, μειώθηκαν κα-

τά 21,7%. Κι όμως, παρά τη διάφευση, φέτος εκτιμών, πάλι, πως το 2013 θα έχουμε αύξηση, αυτή τη φορά κατά 17%. Και θα διαψευστούν. Πάλι.

Θα πει κανείς πως οι εισαγωγικοί δασμοί δεν είναι μεγάλο κονδύλι. Η τάση αυτή όμως διαφαίνεται σε πάρα πολλές άλλες κατηγορίες εσόδων της κυβέρνησης, από τον ΦΠΑ, τους εισαγωγικούς δασμούς, ακόμα και τα τέλη των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και τα πρόστιμα.

Το βαθύτερο πρόβλημα, όμως, είναι πως πολλές φορές οι εκτιμήσεις συγχρονίζονται μεταξύ τους. Αναμένεται, για παράδειγμα, μείωση του ΑΕΠ, αλλά αύξηση του φόρου εισοδήματος από τους υπαλλήλους. Ακόμα και μεταξύ των αντιπροτάσεων που έδωσε η κυβέρνηση στην Τρόικα και του προϋπολογισμού, υπάρχει μια παρόμοια, εντυπωσιακή, ανακολουθία.

Η αδυναμία (ή έλλειψη διάθεσης) να βάλουν οι υπεύθυνοι κάτω τα νούμερα και να βγάλουν προσεκτικά μια άκρη, μεταφράζεται σε κάτι εξαιρετικά επικίνδυνο. Αυτή τη φορά, αν δεν επαληθευτούν οι εκτιμήσεις, όπως έγινε κάθε χρόνο τα τε-

λευταία χρόνια, το αποτέλεσμα θα είναι ένα δεύτερο Μνημόνιο, με ό,τι αυτό μπορεί να συνεπάγεται.

Το θετικό στοιχείο είναι πως αυτό το πρόβλημα μπορεί να λυθεί σχετικά εύκολα. Από την άλλη, όμως, υπάρχουν και άλλα προβλήματα που δεν λύνονται με την ίδια ευκολία. Ως μζοπαρθένα πήγε η κυβέρνηση στη συζήτηση με την Τρόικα και συζητήσε τον φόρο στην ακίνητη περιουσία. Ενώσω το κράτος ήταν ανίκανο να εκτιμήσει με σοβαρούς υπολογισμούς τι σημαίνει η κάθε επιλογή στη φορολόγηση, ακόμα και πού πέφτει το βάρος. Εν τω μεταξύ, με 130.000 τίτλους ιδιοκτησίας να είναι χαμένοι στις διαδικασίες και τη χαρτούρα μιας παραωπμένης τεχνολογίας κτηματολογίου, τη ζημία θα την πληρώσουν οι ιδιοκτήτες που ακόμα περιμένουν, αλλά και το ίδιο το κράτος, αν δεν επαληθευτούν (πάλι) οι εκτιμήσεις για τα έσοδα.

Μέρος του προβλήματος δεν είναι μόνο οι τραπεζίτες. Ούτε είναι μόνο η φούσκα στα ακίνητα ή η αδράνεια της κυβέρνησης που δεν είχε αντιπροτάσεις για τρεις μήνες. Μέρος του προβλήματος εί-

ναι και το ίδιο το κράτος, ένας μηχανισμός καλασμένος, που θα έπρεπε σήμερα, με αφορμή την κρίση και την Τρόικα, να είχε διορθωθεί.

Στο «μν μου άππου» του συστήματος, όμως, δεν διαφαίνεται διάθεση να γίνει ούτε καν αυτό, ούτε καν τώρα. Και, όπως στην ιστορία των Βρετανών στη Χρυσή Ακτή, την πιο κρίσιμη ώρα ετοιμαζόμαστε ν' ανοίξουμε τα κιβώτια των πυρομαχικών, χωρίς να ξέρουμε τι θα βρούμε μέσα.

Του χρόνου τέτοιες ημέρες θα είμαστε ήδη κουρασμένοι από τις επιπτώσεις του Μνημονίου. Το ζητούμενο, όμως, είναι να βρισκόμαστε σε θέση που να μας δίνει κουράγιο – να έχουν γίνει εκείνες οι αλλαγές που, δυστυχώς, έκοψαν εκτός Μνημονίου, και με τις οποίες θα μπορεί η Δημοκρατία να βγει πιο δυνατή από την κρίση.

Επίσης, πρέπει να προχωρήσει το ΓεΣΥ και να εκπονηθεί ΜΔΠ. Και κάτω τα ξερά των πολιτικών από το γκάτζ.

www.forthisland.wordpress.com
Σκοιάστε στο www.kathimerini.com.cy

www.pwc.com.cy

Επικεντρωθείτε στο αύριο, ξεκινώντας σήμερα

Σας ακούμε. Μαθαίνουμε τι θέλετε να κάνετε και σας υποστηρίζουμε να δημιουργήσετε την αξία που ζητάτε. Αξία, που στηρίζεται στη γνώση που αξιοποιούν οι 1.000 επαγγελματίες μας, από 180.000 ειδικούς, σε 158 χώρες. Επικεντρωθήτε στην παροχή Ελεγκτικών, Συμβουλευτικών & Φορολογικών Υπηρεσιών αλλά και Υπηρεσιών Διεθνούς Συμμόρφωσης.

pwc

ΑΝΑΛΥΣΗ / Της ΖΕΖΑΣ ΖΗΚΟΥ

Η σύγχρονη εκδοχή της «θεωρίας του ντόμινο»

Η ολέθρια ελληνική κρίση παρείχε την ιστορική ευκαιρία στο σκιάδεσ τραπεζικό σύστημα να «κεντρίσει» επιμελώς την πανούργα «θεωρία του ντόμινο». Αφού το πρώτο ελληνικό ντόμινο έπεσε, οι επικεφαλής των μεγαλύτερων επενδυτικών κεφαλαίων του κόσμου και οι παγκοσμίου φήμης οικονομολόγοι «μόλυναν» με το «σύνδρομο του ντόμινο» τις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου.

Τώρα η σύγχρονη εκδοχή της «θεωρίας του ντόμινο» έχει εμπλουτισθεί και με την άποψη που θέλει την κρίση χρέους του ευρωπαϊκού Νότου να έχει επιπτώσεις στον γαλλογερμανικό πυρήνα. Υποστηρίζεται ότι οι προεδρικές εκλογές στη Γαλλία πολιτικοποίησαν τη διασύνδεση μεταξύ των περιφερειακών ντόμινο και του ευρωπαϊκού σκληρού πυρήνα. Ελλάδα, Ιρλανδία, Πορτογαλία, η μία μετά την άλλη, χρεοκόπησαν. Ποια έπεται, λοιπόν; Οι περισσότεροι δείχνουν την Ισπανία. Κάποιοι την Ιταλία. Οι Γάλλοι κοιτάζουν με αγωνία τη χώρα τους, καθώς το χρέος της επιδεινώνεται διαρκώς, είναι ευάλωτη σε τραπεζικά και δημοσιονομικά προβλήματα και κάνει σε ανταγωνιστικότητα έναντι της Γερμανίας!

Το μέλλον όμως δεν είναι ποτέ προκαθορισμένο. Ένα χαμένο ντόμινο μπορεί να ρίξει κάτω άλλα ντόμινο, μπορεί όμως και να σημάνει συναγερμό που θα σώσει άλλα ντόμινο. Αλλά, με την απολκίσκτη και τη μοιραία τριά της, η «θεωρία του ντόμινο» καθιστά άχρηστες τις περαιτέρω σκέψεις...

Ο ιστορικός του Χάρβαρντ Νάιαλ Φέργκιουσον και ο Νουριέλ Ρουμπνί έχουν καταγγείλει στο Der Spiegel (!) ότι ειδικά η Γερμανία δεν διδάσκεται από την Ιστορία. Κολημένοι στον φανταστικό κίνδυνο ενδεχόμενου πληθωρισμού, οι Γερμανοί σήμερα αποδίδουν περισσότερη σημασία στο 1923 (χρονιά του υπερπληθωρισμού) παρά στο 1933 (θάνατος της δημοκρατίας). Καλά θα έκαναν να θυμηθούν ότι μία ευρωπαϊκή τραπεζική κρίση

Ένα χαμένο ντόμινο μπορεί να ρίξει κάτω άλλα ντόμινο, μπορεί όμως και να σημάνει συναγερμό. Αλλά οι Ν. Φέργκιουσον και Ν. Ρουμπνί καταγγέλλουν ότι η Γερμανία δεν διδάσκεται από την Ιστορία

δύο χρόνια πριν από το 1933 συνέβαλε καθοριστικά στην κατάρρευση της δημοκρατίας - και όχι μόνο στη δική τους χώρα, αλλά σχεδόν σε όλη την ευρωπαϊκή ήπειρο.

Τι συνέβη τότε; Μετά την τραπεζική κρίση ακολούθησε το «μαροτόρισμα Χούβερ»: Η απολιτρωμή του πολεμικού χρέους του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου και των πολεμικών αποζημιώσεων διεκόπη. Έπειτα από αυτό, σχεδόν όλες οι κεραιμένες χώρες δεν τακτοποίησαν κανένα ή μόνο ένα μέρος του εξωτερικού τους χρέους, και πρώτα απ' όλες η Γερμανία. Το 1932 ο αριθμός των ανέργων στην Ευρώπη έφτασε σε ένα επιδύνα πολύ υψηλό επίπεδο: Τον Ιούλιο του 1932, το 49% των μελών των γερμανικών συνδικάτων εργαζομένων ήταν χωρίς δουλειά. Οι πολιτικές συνέπειες είναι γνωστές. Αλλά οι εθνικοσοσιαλιστές ήταν απλώς το χειρότερο από μια ολόκληρη σειρά εξτρεμιστικών κινήσεων, τα οποία επωφεληθήκαν πολιτικά από την κρίση. Σε μεγάλο τμήμα της Ευρώπης αυτή η κατάσταση οδήγησε στον θάνατο της δημοκρατίας: Ενώ το 1920 24 ευρωπαϊκές χώρες κυβερνούνταν ακόμα δημοκρατικά, το 1939 είχαν απομείνει μόνο 11.

Πάντως, αυτή η εφιαλτική κρίση χρέους προσεγγίσει ανάμεσα και όσους υποστήριζαν ότι με την ομπρέλα του ευρώ οι χώρες-μέλη της Ευρωζώνης μπορούν να αισθάνονται ασφαλείς έναντι των αγορών. Και όμως. Μπορεί να μην κινδυνεύουν από κρίσεις συναλλαγματικής ισοτιμίας, αντιμετωπίζουν όμως την εξίσου σοβαρή κρίση αναχρηματοδότησης των χρεών τους. Η Ελλάδα, βυθισμένη στην παράλυση και στη διαφθορά και με το συνονθύλευμα του παρασιτικού κρατισμού να έχει διαβρώσει τα πάντα, έφερε στο επικέντρο διεθνώς το ζήτημα της φερεγγυότητας μιας χώρας της Ευρωζώνης. Η Ελλάδα έδειξε πως «να», δεν είναι σε θέση να εγγυηθεί τα ομόλογα σε ευρώ που εκδίδει! Η Βρετανία ήδη κατέστρεψε ναίτερα από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες το μεταπολεμικό κοινωνικό συμβόλαιο. Τώρα είναι η σειρά των υπερκρεωμένων (και όχι μόνο) χωρών της Ζώνης του Ευρώ.

Από τα μέσα περίπου του 19ου αιώνα ο Μποντλέρ έλεγε σαρκαστικά: «Η πίστη στην πρόοδο είναι ένα δόγμα των αργόσχολων και των Βέλγων». Την ίδια εποχή ο Φλομπέρ εξίσου σαρκαστικά σχολίαζε πως είναι ανονοσία να ισχυρίζεται κανείς ότι η ανθρωπότητα προοδεύει επειδή μπορεί να κατασκευάσει λεπίτσες βελόνες. Η πρόδος ήταν ένα ζήτημα το οποίο στην ακμή της βιομηχανικής επανάστασης δημιουργούσε πολλές αμφισβητήσεις, αφού σάρωνε τις ευρωπαϊκές κοινωνίες και διέλυε τον κοινωνικό ιστό. Το οικονομικό μέγεθος των δυτικών κοινωνιών μεγάλωνε με ασύλληπτες ταχύτητες, καταστρέφοντας ωστόσο ό,τι προϋπήρχε. Γι' αυτό και ο καπιταλισμός θεωρήθηκε διαδικασία «δημιουργικής καταστροφής».

Καπιταλισμός χωρίς χρεοκοπίες, λένε κάποιιοι, είναι όπως ο Χριστιανισμός χωρίς Κόλαση. Με την ύφεση να βαθαίνει, οι υποθέσεις χρεοκοπίας αυξάνονται, καθώς οι άτυχες ψυχές έκαναν το αμάρτημα να δανειστούν υπερβολικά πολλά.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

39.522 είναι ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων στο τέλος Νοεμβρίου 2012, σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου. Σε σύγκριση με το Νοέμβριο του προηγούμενου έτους, σημειώθηκε αύξηση 7.696 προσώπων ή 24,2%.

512 είναι ο αριθμός των ανέργων στην κατηγορία των νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας, σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

50% των μεταναστών στον Καναδά και 47% των μεταναστών στη Βρετανία είναι απόφοιτοι πανεπιστημίων, σύμφωνα με τον Economist. Αντιθέτως, οι μετανάστες που κατέχουν πτυχίο πανεπιστημίου αποτελούν μόλις το 11% των μεταναστών στην Ιταλία και 13% των μεταναστών που κατοικούν στην Ελλάδα.

9,56/10 είναι ο βαθμός που αποδίδεται στο Ιράκ στη Διεθνή Κατάταξη Προμοκρατίας, σύμφωνα με στοιχεία του Institute for Economics and Peace, τα οποία δημοσιεύει ο Economist. Δεύτερο στην κατάταξη βρίσκεται το Πακιστάν με 9,05 και τρίτο το Αφγανιστάν με 8,67.

ΔΗΚΤΗΣ

Το κόζι

Στην ιστοσελίδα της «Κ» γράφτηκε την περασμένη Πέμπτη άποψη η οποία σχολίαζε πως θα πρέπει να σταματήσει η πολιτική μας ηγεσία να λειτουργεί με τον λαϊκισμό που την χαρακτηρίζει και να μην καπηλεύεται το πατριωτικό αίσθημα του λαού. Αμέσως άρχισαν να έρχονται αντιδράσεις, κυρίως από τους υποστηρικτές και φίλους της εκστρατείας του Γιώργου Λιλιάνκα.

Μ.Π.

Ομολογήθηκε

Από τη στιγμή, όμως, που στο συγκεκριμένο κείμενο δεν γίνονται καθόλου αναφορές σε ονόματα ή καταστάσεις, το βασικό ερώτημα είναι γιατί αισθάνθηκαν οι φίλοι του κυρίου Λιλιάνκα πως ένα κείμενο για την οικειοποίηση του πατριωτισμού και για τον λαϊκισμό αφορούσε τους ίδιους. Μόνο του ομολογήθηκε το κόζι...

Μ.Π.

Η μούγια

Εάν, τελικά, όποιος έσειε μούγια μουγιάζεται, εκεί πάνω από το καλό καφέ Μονακό πρέπει να κυκλοφορούν κάτι μούγιες διασταύρωση μεταξύ αλογόμυας και τσε-τσε.

Σίγουρος

Απόλυτα σίγουρος ήταν ο κ. Σιζόπουλος στην ΠΙΚ την περασμένη εβδομάδα, όταν επέμενε πως δεν πωλήθηκε το 30% του Λεβιάθαν στην Woodside, αλλά το 10% των δικαιωμάτων της Noble μόνο. Τόσο βέβαιος, μάλιστα, που έδειξε να πάνει αδιάβαστους τους συνομιλητές του και προκάλεσε να το δούμε. Το είδαμε και ήταν παντελώς αδιάβαστος ο κ. Σιζόπουλος.

Ευθύνης

Τώρα και ο Χριστόδουλος Χριστοδούλου τη βάζει με τον Ορφανίδη για τη συγχύση Μαριφίν-Εγνατίας. Είπαμε, οι ευθύνες Ορφανίδη είναι βαρύτερες και θα αποδοθούν, αλλά να τον φταίμε με ψέματα και αχαμηλωμένες για να εκείνα που δεν έκανε, αυτό δεν βοηθά τον τόπο.

Πανηγυρίζαν

Όταν η Μαριφίν, βλέποντας πως δεν λαμβάνει την ειδική μεταχείριση που η ίδια δικαιούταν από την Κεντρική Τράπεζα, τους βουλευτές και λοιπούς πολιτικούς, απείλησε να φύγει από την Κύπρο και να μεταφέρει την έδρα της στην Ελλάδα, όλοι έπαθαν αμύκ. Αλλά το πιο ενδιαφέρον είναι ποιοι πανηγύριζαν τη μεγάλη (κυβερνητική) επιτυχία να κρατήσουν τη Μαριφίν και τους ισχυρούς της άνδρες στην Κύπρο και έκαναν τις πιο μελενιές δηλώσεις για τα μιάτια τους.

Η πιο σοβαρή

Οι δημοσιογράφοι έχουμε τη καλή προσδοκία πως, αν βρούμε κάτι μερικά δευτερόλεπτα πριν από τους συναδέλφους μας, αυτό θα εντυπωσιάσει τους αναγνώστες. Εν πάση περιπτώσει, στην προσπάθεια όλων να βρούμε κάτι πριν από τους συναδέλφους το Μνημόνιο, τρέχαμε να βρούμε ενημέρωσης, πληροφοριές και στοιχεία από κάθε πηγή πριν από δύο Παρασκευές. Στην προσπάθειά μας αυτή, διαπιστώσαμε πως τα μέλη της ΣΕΚ είναι

Απ' αντρέπεται, μουγιάζεται.

με μεγάλη διαφορά τα πιο καλά ενημερωμένα μέλη συντεχνίας. Όχι μόνο διότι η ΣΕΚ τούς δίνει ολοκληρωμένη πληροφόρηση με σημειώματα, αλλά και γιατί τα σημειώματα της ΣΕΚ δεν είναι μέσα υπερβολές και λάθη.

Ημερολόγιο

Ένα ημερολόγιο χρειάζεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο οποίος δηλώνει, προτού κλάψει γοερά, πως η κυβέρνηση διαπραγματεύτηκε σκληρά για τέσσερις μήνες το Μνημόνιο. Για να δούμε λίγο, Πρόεδρε: Συμφωνήσαμε με Τρόικα τέλη Νοεμβρίου. Αν συζητούσαμε για τέσσερις μήνες, αυτό θα πει πως η διαβούλευση άρχισε στα τέλη Ιουλίου, σωστά;

Ανά μήνα...

Πλην όμως, όπως μάθαμε καλά, ο Αύγουστος είναι μήνας διακοπών. Ο Σεπτέμβριος είναι μήνας κατά τον οποίο σκεφτόμαστε τι θα κάνουμε. Τότε, εξάλλου, αναφώνησε ο Γιούνκερ πως θα πρέπει να τους ποίμε αν θέλουμε να συμφωνήσουμε ή όχι. Ο

Οκτώβριος, τώρα, ήταν αφιερωμένος στον διάλογο. Τελικά, στις 22 Οκτωβρίου, θυμώθηκε να στείλουμε στην Τρόικα τις αντιπροτάσεις μας. Κάπως έτσι «διαβουλεύσαν σκληρά για τέσσερις μήνες» ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Στην ΠΕΟ

Συγκινητική η παρουσία του Προέδρου Χριστόφια κατά την ομιλία του στην ΠΕΟ. Διαβάζοντας την ομιλία που κάποιος άλλος του είχε γράψει, έδειξε τα πραγματικά του αισθήματα. Η μεταμέλεια που έδειξε ο κ. Χριστόφιας προτού αλέκτωρ λαλήσει, μας άγγιξε.

Μας περιπαίζουν

Ο υποστράτιγος έκανε κανονική άσμενη επίθεση σε υπαξιωματικό. Και, (σοκ των σοκ) το σύστημα κατάφερε, αντί να βγάλει φταιχτρα την υπαξιωματικό, να στείλει στο δικαστήριο τον κύριο υποστράτηγο. Εκεί, αυτός παραδέχτηκε ενοχή και τιμωρήθηκε.

PELLAROS ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Το γκάζι του Γιώργου

Τελικά αυτή η προεκλογική υπόσχεση πολλά. Επιμένουν από την εκστρατεία του Γιώργου Λιλιάνκα πως θα πρέπει να «διώξουμε την Τρόικα» και να πουλήσουμε μέρος του τεμαχίου 12 για να αντλήσουμε έσοδα (τουλάχιστον 15 δισ., λένε) και να πληρώσουμε τα χρέη μας. Άσχετο πως δεν έχουν καν ολοκληρωθεί οι εξερευνητικές γεωτρήσεις. Άσχετο, επίσης, πως η έκδοση ομολόγων θα χρειαστεί περίπου δύο χρόνια και εν τω μεταξύ θα έχουμε χρεοκοπίσει. Άσχετο, ακόμα, πως το επίτιμο και είναι τετραπλάσιο από εκείνο της Τρόικας. Δεν σκέφτηκαν καν πως δεν υπάρχει αγορά για μια έκδοση ομολόγων 15 δισ. Τελικά η απορία είναι: αδιάβαστοι ή λαϊκιστές;

ΑΡΡΟ / Των HANNES SWOBODA*, IVAILO KALFIN**, GORAN FARMA*** και ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗ****

Η σύγκρουση για τον προϋπολογισμό της Ε.Ε.

Η ένταση αυξάνεται στις διαπραγματεύσεις για τον επόμενο πολυετή προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2014-2020. Ορισμένες σκληροπυρηνικές, ως επί το πλείστον συντηρητικές κυβερνήσεις - με εμμονή στην ακραία λιτότητα - κρατούν όμορο το Συμβούλιο των Υπουργών. Δεν θέλουν να δεχτούν έναν προϋπολογισμό που να ανταποκρίνεται στις μελλοντικές προκλήσεις. Κατηγορούν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για ανεύθυνες δαπάνες εν μέσω κρίσης. Οι πραγματικοί λόγοι της συζήτησης, όμως, δεν είναι για το ύψος του προϋπολογισμού γιατί ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως ποσοστό των οικονομικών των κρατών-μελών, μειώνεται συνεχώς και ανέρχεται μόλις στο 1% του ΑΕΠ της Ε.Ε. συνολικά.

Το πραγματικό ζήτημα λοιπόν είναι διαφορετικό. Μια μειοψηφία από τις πλουσιότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αρκετές εκ των οποίων διαθέτουν ευρωσκεπτικιστικές κυβερνήσεις, προσπαθούν να σχηματίσουν μια συμμαχία για να μειωθεί περαιτέρω ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της περικοπής των δημοσιονομικών της πόρων.

Σε μια περίοδο αύξησης του ευρωσκεπτικισμού και έντονων εκκλήσεων για εθνικισμό και κλειστά σύνορα, οι αδυσώπητες απαιτήσεις για δημοσιονομικές περικοπές απειλούν την επιτυχία της εσωτερικής αγοράς, των οικονομικά ανάκαμψη και εν τέλει το μέλλον της Ευρώπης. Μπορεί να φαίνεται λογικά η έκκληση να μειωθεί ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αυτά την περίοδο κρίσης που διανύουμε και να ισχύσουν τα ίδια μέτρα λιτότητας που ισχύουν στα κράτη-μέλη. Ωστόσο, η πραγματικότητα είναι πολύ πιο σύνθετη. Εμείς δεν μπορούμε ότι η μονοσήμαντη λιτότητα αποτελεί διέξοδο από την κρίση! Χρειάζεται μια ισορροπημένη προσέγγιση, ιδιαίτερα κα-

Ακόμη και με τα περιορισμένα μέσα του, ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ένας προϋπολογισμός αλληλεγγύης, επενδύσεων στην απασχόληση και την ανάπτυξη, στην έρευνα και την καινοτομία, καθώς και στις υποδομές που θα βοηθήσουν τις φτωχότερες περιφέρειες της Ευρώπης να καλύψουν τη διαφορά με τις πιο ανεπτυγμένες. Κάθε ευρώ που δαπανά η Ευρωπαϊκή Ένωση σημαίνει ότι επενδύονται αρκετά λιγότερα ευρώ από τους εθνικούς προϋπολογισμούς, επειδή η χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και προσελκύει και

άλλους επενδυτές. Και αυτό δεν αφορά μόνο χώρες όπως η Ελλάδα, η Ισπανία, η Βουλγαρία και η Ιταλία. Υπάρχουν πολλές περιφέρειες στα πλουσιότερα κράτη-μέλη που επωφελούνται από τις επενδύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για παράδειγμα, η Ουαλία, τα ανατολικά γερμανικά ομόσπονδα κρατίδια και η βόρεια Σουηδία.

Ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είναι ένα παιχνίδι μηδενικού αθροίσματος, όπου κάποιος πρέπει να χάσει για να κερδίσει κάποιος άλλος. Για παράδειγμα, ένα μεγάλο μέρος των κεφαλαίων που επενδύονται μέσω της πολιτικής συνοχής (ΕΣΠΑ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιστρέφει στους τομείς της μεταποίησης, των κατασκευών ή της παροχής συμβουλών στα πλουσιότερα κράτη-μέλη. Ως εκ τούτου, όλοι επωφελούνται από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ομως, εάν αυτός περικοπεί, τότε τα φτωχότερα κράτη-μέλη θα πληγούν περισσότερο.

Με απλά λόγια, ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί ένα επενδυτικό εργαλείο για τη στήριξη της μακροπρόθεσμης ανάπτυξης και τη στρατηγική της ευρωπαϊκής συνεργασίας, συχνά με την προοπτική σχεδιασμού έως και επτά έτη. Την ίδια στιγμή, ο κοινοτικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να έχει έλλειμμα και δεν μπορεί να παράγει χρέος. Στην πραγματικότητα, το 94% του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης επενδύεται στα κράτη-μέλη για να δημιουργήσει μια ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία ή να επιβεβαιώσει ότι η Ένωση μιλά με μια φωνή στην παγκόσμια σκηνή. Με τη Συνθήκη της Λισαβώνας, τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης της έχουν δώσει μια σειρά από νέες αρμοδιότητες. Αυτές περιλαμβάνουν τη δημιουργία ανάπτυξης και θέσεων απασχόλησης μέσω των στόχων της στρατηγικής Ε.Ε. 2020, την ίδρυση νέων χρηματοπιστωτικών εποπτικών αρχών, νέα κα-

Τιμωρία

Και το στρατοδικείο τιμώρησε τον υποστράτηγο με πρόστιμο ύψους 4.000 ευρώ. Κάτι μας λέει πως στο δικαστήριο δεν παίρνουν στο σοβαρά την άσμενη επίθεση. Γιατί η τιμωρία αυτή ισοδυναμεί με κανονικό... χούφτωμα.

Απορία

Πόσοι διευθυντές του Δημοσίου θα βρεθούν που να θέλουν να φύγουν από τον ημικρατικό τους για να στήσουν ξαφνικά δική τους εταιρεία; Πάει, βλέπετε, προς ιδιωτικοποίηση η Cyta και πλέον οι ευκαιρίες είναι πολλές...

Να την σώσει

Μαζί τους ο κ. Βορνάβα. Θύμωσε και βρόντηξε και άστραψε και φώναξε. Όχι άλλη μία ώρα εργασίας για τους εκπαιδευτικούς. Αυτό θα καταστρέψει την Παιδεία. Και κυρίως τα ιδιαιτέρως...

Ο Πέτρος

Από τα πρώτα νομοσχέδια που τέθηκαν στη Βουλή βάσει του Μνημόνιο, τέθηκε στο τραπέζι το ερώτημα κατά πόσον αυτές οι κινήσεις είναι συνταγματικές. Ο Πέτρος Κληρίδης απάντησε πολύ απλά, επικαλούμενος το Δίκαιο της Ανάγκης: «Αν δεν έχει λεφτά να πληρώσει, τι να κάνει το σύστημα ένα κράτος;». Καθόλου άδικο το σχόλιο.

Βαθύτερο

Το βαθύτερο ερώτημα, όμως, δεν είναι εάν η ανάγκη είναι η μητέρα όλων των αντισυνταγματικών νόμων. Το ερώτημα είναι αν στη Δημοκρατία θα μπορούσε ποτέ να λειτουργήσει με δική της Σύνταγμα. Διότι λογικό το Δίκαιο της Ανάγκης, αλλά ως τώρα ήταν και απόλυτο άλλοθι για κάθε λογής βλακεία.

diktis@kathimerini.com.cy

θήκοντα που σχετίζονται με την ενέργεια και το κλίμα, τον έλεγχο των συνόρων και τη μεταναστευτική, την ενίσχυση του ρόλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον κόσμο και την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας.

Πιο πρόσφατα, κατά τη διάρκεια της συνόδου κορυφής του Ιουνίου, οι αρχηγοί των κρατών υποέστησαν ένα «σύμφωνο ανάπτυξης» που, μεταξύ άλλων, επιδίωκε τη χρησιμοποίηση 55 δισεκατομμυρίων ευρώ και για την υποστήριξη των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων. Δεν μπορεί να λαμβάνονται τέτοιες αποφάσεις και στη συνέχεια να λέμε «δεν θα πληρώσουμε!» Η Ε.Ε. θα πρέπει, φυσικά, να είναι συνετή με τις δαπάνες της και θα πρέπει να ενισχυθούν η αποτελεσματικότητας και η ποιότητα των δαπανών. Αλλά, όπως έχουμε αναλύσει παραπάνω, υπάρχουν ισχυροί λόγοι για να απορρίψουμε τα επιχειρήματα των λίγων συντηρητικών κυβερνήσεων στα πλουσιότερα κράτη-μέλη. Η μεγαλύτερη λιτότητα μέσω περικοπών στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν θα επιλύσει την κρίση. Αν δεν επενδύσουμε, τότε όλοι θα χάσουν - πλούσιοι και φτωχοί.

* Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας Προοδευτικής Συμμαχίας των Σοσιαλιστών & Δημοκρατών (S&D) στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

** Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Προϋπολογισμών και συν-εισηγητή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για το επόμενο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο.

*** Αντιπρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας Προοδευτικής Συμμαχίας των Σοσιαλιστών & Δημοκρατών (S&D) αρμοδιών για θέματα Προϋπολογισμού.

**** Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Περιφερειακής Ανάπτυξης και μέλους της Επιτροπής Προϋπολογισμών.

Οι εκτιμήσεις για την αξία των οικοπεδών

Δεν δικαιολογείται ο υπολογισμός πως το οικοπέδο Αφροδίτη αξίζει πέραν των 15 δισ. ευρώ, αν διατεθεί προς πώληση

Του ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ

Η όλη συζήτηση που ακόμα συνεχίζεται, έχει να κάνει εν πολλοίς και με τον τρόπο υπολογισμού της αξίας των οικοπεδών. Η εκστρατεία του Γιώργου Λιλλήκα απαντά στη σχετική κριτική πως οι υπολογισμοί του πλέον ειδικού, του Σόλωνα Κασίτη, συνηγορούν στην εκτίμηση πως η αξία του φυσικού αερίου που βρίσκεται στο Οικόπεδο 12 (Αφροδίτη) δικαιολογεί τη σημερινή αξία ύψους 15 δισ. ευρώ, σε αντίθεση με τους άλλους υποψηφίους που θέτουν την καθαρή παρούσα αξία του τεμαχίου πιο κοντά στα 6,5 δισ. ευρώ (δηλαδή μετά τις δαπάνες και «εκπτώσεις»), κάτι που το επιτελείο Λιλλήκα απορρίπτει.

Σχολιάζουν, μάλιστα, πως οι υποδομές και μόνο που θα πρέπει να γίνουν στο Αφροδίτη, θα έχουν αξία πολύ μεγαλύτερη από τα 6,5 δισ. ευρώ.

Αυτό το σημείο, όμως, είναι εντελώς άσχετο με την αξία του τεμαχίου. Η αξία του τεμαχίου δεν ισούται, ούτε με τις υποδομές που θα γίνουν ούτε, ακόμα, και

Η αξία του τεμαχίου δεν ισούται με την αξία του ίδιου του φυσικού αερίου

με το ίδιο το φυσικό αέριο που θα μπορεί να τύχει εκμετάλλευσης. Ο υπολογισμός, ο οποίος είναι μάλλον απλοϊκός και απρόσεκτος, μοιάζει περισσότερο με μια λογιστική εκτίμηση – χωρίς αποσβέσεις ή υπολογισμό των ρίσκων – που να μεταφράζει την αξία του φυσικού αερίου σε οικονομική αξία της επένδυσης.

Ένας επενδυτής, όμως, δεν θα λάβει υπόψη μόνο το λογιστικό κέρδος, αλλά το και οικονομικό όφελος. Θα συνηγορήσει, δηλαδή, την αξία των αποσβέσεων αλλά και του ρίσκου, καθώς και των εκτιμημένων για τις εναλλακτικές επιλογές που έχει η επιχείρηση. Ακόμη κι αν η Καθαρή Παρούσα Αξία είναι θετική με βάση τις «εκπτώσεις» που θα γίνουν στα σενάρια της εταιρείας, αυτός ο υπολογισμός δεν καταδεικνύει το ύψος της επένδυσης που αυτή θα είναι διατεθειμένη να κάνει.

Αξία, όχι αέριο

Ο υπολογισμός που θα γίνει από τον οποιονδήποτε δυνητικό αγοραστή για την αξία του τεμαχίου θα λαμβάνει υ-

Η αξία του τεμαχίου δεν ισούται, ούτε με τις υποδομές που θα γίνουν ούτε, ακόμα, και με το ίδιο το φυσικό αέριο που θα μπορεί να τύχει εκμετάλλευσης.

πόψη μια σειρά από παράγοντες. Η αξία του ίδιου του φυσικού αερίου που μπορεί να εξορυχτεί, αποτελεί τη μέγιστη δυνατή αξία, από την οποία θα γίνει μία σειρά από «αποσβέσεις». Πρώτο, θα πρέπει να αφαιρεθεί, φυσιολογικά, το κόστος εξόρυξης και εκμετάλλευσης, στο οποίο θα περιλαμβάνεται και η αξία του κεφαλαίου αλλά και οι αποσβέσεις των μηχανημάτων που χρησιμοποιούνται.

Σημειώνεται πως, κατά μέσο όρο, οι αμερικανικές εταιρείες εκμετάλλευσης φυσικού αερίου, για τις οποίες υπάρχουν απτά στοιχεία, καταγράφουν πολύ χαμηλά περιθώρια κέρδους: Το κέρδος δεν ξεπερνά τα 8 σεντ ανά δολάριο πωλήσεων. Χονδρικά, αυτό σημαίνει πως οι δαπάνες ανέρχονται τουλάχιστον στα 92% των εσόδων. Ακόμη κι αν η αξία του αερίου σε ολόκληρη την ΑΟΖ ανέρχεται σε σημερινές τιμές στα 350 δισ. ευρώ, όπως σημειώνει ο κ. Κασίτης, τότε το περιθώριο κέρδους θα κυμαίνεται περίπου στα 28 δισ., σε βάθος

πολλών δεκαετιών. Αν και ο υπολογισμός αυτός είναι πρόχειρος, δίνει μια καθαρή εικόνα σε γενικές γραμμές για το πού κινείται η αξία του τεμαχίου για ένα δυνητικό αγοραστή. Προφανώς, δεν είναι δυνατόν η σημερινή αγοραία αξία μιας τέτοιας προοπτικής να κινείται στα 15 δισ. ευρώ.

Προσδοκώμενη Αξία

Κι αυτό, διότι από τα 28 δισ. ευρώ θα πρέπει αφαιρεθούν μια σειρά από ρίσκα για να προκύψει η Αναμενόμενη Αξία (και όχι η Καθαρή Παρούσα Αξία, που είναι άλλος υπολογισμός). Αυτά τα ρίσκα θα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, καιρικές συνθήκες (κάτι σύνθησε σε περιοχές όπως στον Κόλπο του Μεξικού), πολιτικό ρίσκο (κάτι σύνθησε σε χώρες όπως στη Βενεζουέλα) και άλλα ρίσκα που έχουν να κάνουν με την ποιότητα του κοιτάσματος, την υποθαλάσσια τοπογραφία, τη γεωλογία της περιοχής (πετρέματα, σεισμογραφία κοκ.) και άλλους παράγοντες που επι-

ρεάζουν το κόστος και ρίσκο της εξόρυξης. Θα περιλαμβάνει, επίσης, και ρίσκα αγοράς. Όσον αφορά στα τελευταία, αυτά είναι ιδιαίτερα υψηλά στη σημερινή συγκυρία, αφού η παγκόσμια οικονομία μπαίνει σε φάση χαμηλών επιτοκίων και αναμενόμενης κάμψης των τιμών φυσικού αερίου.

Επιπλέον, θα πρέπει να σημειωθεί πως η υποθετική (και αισιόδοξη) εκτίμηση για έσοδα ύψους 28 δισ. για τη διάρκεια ζωής του κοιτάσματος, αφορούν σε έσοδα πολλών δεκαετιών, κάτι που συνεπάγεται και επιπλέον έκπτωση στον υπολογισμό του κοιτάσματος. Η σημερινή αξία ενός εισοδήματος, για παράδειγμα, 100 εκατ. ευρώ που θα υλοποιηθεί το 2025, δεν αξίζουν σήμερα 100 εκατ. ευρώ, αλλά πολύ λιγότερα.

Στην περίπτωση του «Αφροδίτη», μία ξένη εταιρεία θα προσθέσει επιπλέον εκπτώσεις για το πολιτικό ρίσκο που προκύπτει από τις τουρκικές προκλήσεις (κάτι για το οποίο δεν κρύβουν την ανησυχία τους οι άνθρωποι της Noble).

Τέλος, σημαντική έκπτωση θα πρέπει να υπολογιστεί και για το γεγονός ότι δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί καν η διαδικασία εξερεύνησης του κοιτάσματος. Δεν μπορεί ένα κοιτάσμα να θεωρηθεί ασφαλές με λιγότερες από δύο εξερευνητικές γεωτρήσεις, ενώ πολλές φορές χρειάζονται και περισσότερες – στο Λεβιάθαν έγιναν έξι. Στο Αφροδίτη αναμένεται πως η δεύτερη γεώτρηση θα γίνει στα μέσα του Μάρτη, σύμφωνα με δηλώσεις της Noble.

Ουσιαστικά, η πώληση σήμερα των κυπριακών κοιτασμάτων θα αποτελούσε μια κίνηση στα τυφλά, αφού δεν υπάρχει ασφαλής ένδειξη για το μέγεθος των κοιτασμάτων, πέρα από μία και μοναδική γεώτρηση μετά τις σεισμικές μελέτες.

Η πρόταση Λιλλήκα

Εκτός από την περίεργη, μάλλον, εκτίμηση της προσδοκώμενης αξίας του τεμαχίου για ένα δυνητικό επενδυτή, υπάρχει επιπλέον ένα σημαντικό σημείο που θα πρέπει να απαντηθεί για να μπορεί να γίνει μια σοβαρή συζήτηση για την πρόταση Λιλλήκα σχετικά με την αξιοποίηση του φυσικού αερίου. Για να αποτελεί εναλλακτική επιλογή η πρόταση εκποίησης του τεμαχίου 12, θα πρέπει τα έσοδα να μπορούν να αντληθούν εγκαίρως, πριν από τη χρεοκοπία της κυβέρνησης, η οποία χρειάζεται να στηριχτεί ακόμα και για τις καταβολές του Δεκεμβρίου. Ωστόσο, με τη δεύτερη γεώτρηση να μην αρχίζει στο Αφροδίτη πριν από τον Μάρτιο, και με τις δοκιμές παραγωγής (DSTs) να εκκρεμούν, οι τελικές μελέτες δεν μπορεί να είναι έτοιμες πριν από τα μέσα του 2014. Από εκείνο το χρονικό σημείο, η όλη διαδικασία της αναδοχής (underwriting) θα χρειαστεί ακόμα ένα εξάμηνο τουλάχιστον. Έτσι, η έκδοση ομολόγων δεν μπορεί να γίνει πριν από τις αρχές του 2015, όταν θα είναι πλέον αργά.

Σε κάθε περίπτωση, το επιτόκιο των ομολόγων της κρατικής εταιρείας που εισηγείται ο κ. Λιλλήκας δεν μπορεί να αξιολογηθεί κάτω από το όριο του Β1, που είναι το «ταβάνι» για την Κύπρο. Με τέτοια αξιολόγηση, «βαθιά» στην κατηγορία «σκουπίδι», δεν μπορούν να αναμένονται επιτόκια που να είναι έστω και κοντά στο 3% περίπου που μας «προσφέρει» η Τρόικα.

Τι έγινε στο Λεβιάθαν

Ένα σημαντικό μέρος της συζήτησης γύρω από την εκτίμηση της αξίας του Αφροδίτη, περιστρέφεται γύρω από τις εξελίξεις που καταγράφηκαν πρόσφατα στο Λεβιάθαν. Ωστόσο, εκεί η όλη συμφωνία που έγινε με την αυστραλιανή Woodside δεν είναι όσο απλή όσο φαίνεται εκ πρώτης όψεως.

Η Woodside έχει αποκτήσει το 30% των δικαιωμάτων του κοιτάσματος Λεβιάθαν έναντι 2,5 δισ. δολαρίων, ενώ ταυτόχρονα καθίσταται και στρατηγικός εταίρος στη γεώτρηση. Όπως παρατηρείται, μάλιστα, η συμφωνία, για την οποία είχε επιδειχθεί έντονο ενδιαφέρον και η ρωσική Gazprom, έχει ενσχύσει τη μετοχική αξία των εταιρειών που έχουν δικαιώματα στο Λεβιάθαν, με την κίνηση στο χρηματιστήριο του Τελ Αβίβ να δείχνει πως η αγορά εισέπραξε με πολύ θετικό τρόπο την εξέλιξη αυτή.

Αυτό που προκύπτει από τη συμφωνία, είναι πως η εξυπακουόμενη αξία των δικαιωμάτων εξόρυξης του Λεβιάθαν, τίθεται στα 8,3 δισ. δολάρια, ή 6,35 δισ. ευρώ. Η συμφωνία προϋποθέτει πως η Woodside θα αποκτήσει το 15% των δικαιωμάτων της Delek του Γτζάκ Τσούβα έναντι 1,3 δισ. δολαρίων και σχεδόν το 10% της Noble έναντι άλλων 0,8 δισ. δολαρίων. Η μικρότερη Ratio θα λάβει 417 εκατ. δολάρια για το 5% του δικού της μεριδίου. Με τη συμφωνία, η Woodside αναλαμβάνει την ανάπτυξη όλων των έργων που σχετίζονται με το υγροποιημένο αέριο – δηλαδή στα μέσα της αλυσίδας παραγωγής και διάθεσης.

Καταστήματα Beauty Line

Τα πρώτα κλιματικά ουδέτερα καταστήματα στην Κύπρο

Η Κύπρος απέκτησε τα πρώτα Κλιματικά Ουδέτερα καταστήματα της. Πρόκειται για τρία από τα καταστήματα της αλυσίδας καλλυντικών και αρωμάτων Beauty Line. Στόχος του Ομίλου Παναελλήνας είναι να γίνουν σταδιακά όλα τα καταστήματα Beauty Line Κλιματικά Ουδέτερα.

Γιατί ονομάζονται Κλιματικά Ουδέτερα τα καταστήματα;

- Έχουν ανασταθμίσει πλήρως τις εκπομπές ρύπων που εκλύουν σε ετήσια βάση
- Λαμβάνουν μέτρα για τον περιορισμό των ρύπων που εκλύουν
- Διαχειρίζονται πλήρως τα απορρίμμά τους
- Ανακυκλώνουν τα υλικά συσκευασίας
- Διαθέτουν οργανικά, βιολογικά και φυσικά προϊόντα
- Ενημερώνουν τους πελάτες ώστε να αποκούν συνήθειες πιο φιλικές προς το περιβάλλον

Πώς λειτουργεί η αντιστάθμιση;

Ο πιστοποιημένος μη κερδοσκοπικός διεθνής οργανισμός myclimate είναι υπεύθυνος για την καταμέτρηση των ρύπων διοξειδίου του άνθρακα που εκλύουν στην ατμόσφαιρα τα τρία αυτά καταστήματα. Έτσι, εφόσον γίνει ο υπολογισμός του ανθρακικού αποτυπώματος τους, καταβάλλεται στον εν λόγω οργανισμό συγκεκριμένο χρηματικό ποσό ως αντιστάθμιση των ρύπων. Το ποσό στη συνέχεια επενδύεται σε περιβαλλοντικά έργα αειφόρου ανάπτυξης με σκοπό την περιβαλλοντική και κοινωνική αναβάθμιση των περιοχών όπου πραγματοποιούνται.

Η κοινωνική ευθύνη ως κεντρική φιλοσοφία του Ομίλου Παναελλήνας

«Η κεντρική φιλοσοφία των προγραμμάτων Εταιρικής και Κοινωνικής Ευθύνης του Ομίλου Παναελλήνας, συνδέεται άρρηκτα με την ικανότητα μιας επιχείρησης να μπορεί να διασφαλίσει την αειφόρο ανάπτυξη της, σεβόμενη την κοινωνία και το περιβάλλον μέσα στο οποίο δραστηριοποιείται καθώς και τους ανθρώπους της, τους συνεργάτες της, τους πελάτες της και την ίδια την αγορά. Είναι έντονη η πεποίθησή μας πως η πρόοδος μιας επιχείρησης είναι ανάλογη με την πρόοδο και την ευημερία της κοινωνίας. Αν η κοινωνία δεν ευημερεί, δεν ευημερούν ούτε οι επιχειρήσεις και αν δεν ευημερούν οι επιχειρήσεις, δεν ευημερεί ούτε η κοινωνία».

BEAUTY LINE

myclimate neutral

CENTRE for SUSTAINABILITY and EXCELLENCE

Οι κρυφές ελπίδες της Λευκωσίας για την Τραπεζική Ένωση

Πού εστιάζονται οι διαφωνίες των θεσμών της Ε.Ε.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
Του ΓΙΑΝΝΗ ΣΕΪΤΑΝΙΔΗ

Αν υπάρχει μία χώρα που κυριολεκτικά καιγεται για να τρέξουν οι διαδικασίες και να ξεκινήσει από την 1η Ιανουαρίου του 2013 η λειτουργία του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού αυτή είναι η Κύπρος. Κρυφή ελπίδα της Κύπρου είναι ότι με τη μεταφορά της εποπτείας των συστημικών τραπεζών στο νέο ενιαίο εποπτικό μηχανισμό από την 1η Ιουλίου του 2013 θα μεταφερθεί στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητα (ESM) το βάρος της ανακεφαλοποίησης του κυπριακού τραπεζικού συστήματος. Άλλωστε, αυτή είναι η βασική ιδέα της Τραπεζικής Ένωσης: να σπάσει η διασύνδεση του ανάμεσα στην υπερκρέωση των τραπεζών και την υπερκρέωση των κρατών.

Με τις τράπεζες υπό στενότερη επίτηρηση και με κονδύλια έτοιμα σε ευρωπαϊκό επίπεδο για να αντιμετωπιστούν τυχόν δυσκολίες, η πίεση των αγορών σε κάθε κράτος μέλος χωριστά, σε περίπτωση χρεοκοπίας σημαντικού χρηματοπιστωτικού ιδρύματος θα πρέπει να είναι σαφώς μειωμένη, μειώνοντας αντιστοίχως και το κόστος εξυπηρέτησης του κρέους.

«Ο δεσμός μεταξύ τραπεζών και κρατών έχει ενισχυθεί τόσο πολύ, ειδικότερα το 2011, ώστε μια αναδιάρθρωση κρατικού κρέους θα είχε ανυπολόγιστες συνέπειες για το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ευρωζώνης», αναφέρει σε άρθρο του ο υποδιευθυντής του think tank Bruegel στις Βρυξέλλες, Γκούντραμ Γουλφ.

Στο τέλος του 2007 οι τράπεζες της Ευρωζώνης κατείχαν ευρωπαϊκά κρατικά ομόλογα ύψους 1.200 δισ. ευρώ, ενώ σήμερα ανέρχονται σε πάνω από 1.600 δισ. ευρώ. Οι τράπεζες της νότιας Ευρώπης διπλασίασαν την έκθεσή τους. Μια αναδιάρθρωση κρατικού κρέους φαντάζει απίθανη (γι' αυτό και οι πιέσεις προς την Κύπρο για τη βιωσιμότητα του κυπριακού δημόσιου κρέους, αφού δεν μπορεί να γίνει αναδιάρθρωση) και πιθανότερη είναι η από κοινού εγγύησή του. «Υπό μία έννοια, η Ευρώπη θα πρέπει να επιλέξει αν θα διασώσει τις τράπεζές ή τα κράτη. Γι' αυτό, λοιπόν, ο θανάσιμος εναγκαλισμός των δύο ίσως σφραγίσει την Ευρώπη προς την κοινή εγγύηση του ρίσκου. Μόνο μακροπρόθεσμα είναι εφικτό να αποκτήσουμε ένα σύστημα με μικρότερη έκθεση των τραπεζών στα κρατικά ομόλογα και λιγότερη α-

πό κοινού εγγύηση του κρέους», σημειώνει ο Κ. Γουλφ.

Η δομή

Η τραπεζική ένωση θα έχει, όταν ολοκληρωθεί, τρία βασικά χαρακτηριστικά: τον ενιαίο επόπτη τραπεζών, την κοινή διαχείριση τραπεζικών κρίσεων και το ενιαίο σύστημα εγγύησης καταθέσεων. Το πρώτο από αυτά τα δομικά στοιχεία ήδη παίρνει μορφή και, προ δύο εβδομάδων το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο παρουσίασε τις θέσεις του επί των προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη δημιουργία του μηχανισμού τραπεζικής εποπτείας. Το Κοινοβούλιο

Η Κυπριακή Προεδρία και ειδικότερα η Κεντρική διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις για την άρση των διαφορών εντός της Ευρωζώνης, ώστε να ξεκινήσει από την 1η Ιανουαρίου η λειτουργία του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού

επιμένει ιδιαίτερα στην ανάγκη ο μηχανισμός αυτός να λειτουργεί υπό επαρκή δημοκρατικό έλεγχο σε επίπεδο Ε.Ε. «Το Ε.Κ. πρέπει να είναι πλήρως αναμεμειγμένο και στα δύο νομοθετήματα. Σε μία εποχή στην οποία η ΕΚΤ έχει βρεθεί στο επίκεντρο τόσο των οικονομικών όσο και των πολιτικών εξελίξεων, είναι εξαιρετικά σημαντικό να είναι εμφανής και ισχυρή η φωνή του Ε.Κ. και να μην περιορίζεται σε απλές γνωμοδοτήσεις», τόνισε, μιλώντας στην Ολομέλεια, η πρόεδρος της επιτροπής Οικονομικών, Σάρον Μπόουλς. Το Κοινοβούλιο ζητεί οι ανακεφαλοποιήσεις των τραπεζών να γίνουν από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας, αλλά και να βρεθεί ένα δίκαιο σύστημα το οποίο θα είναι ικανό να προλαμβάνει ενδεχόμενες επιπτώσεις σε κράτη εκτός της Ευρωζώνης που θα απορρέουν από τη δημιουργία μιας τραπεζικής ένωσης της Ευρωζώνης.

Οι διαφωνίες

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εμφανίζεται έτοιμο να συνααινέσει, καθώς ήδη

από το 2010 είχε προτείνει να θεσμοθετηθεί η ενιαία τραπεζική εποπτεία. Το πρόβλημα είναι αλλού, στο Συμβούλιο, όπου υπάρχουν διαφορές για τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τα δικαιώματα ψήφου στις αποφάσεις των κρατών-μελών που ανήκουν στην Ευρωζώνη, αλλά οι τράπεζες τους θα ενταχθούν στο νέο σύστημα. Στο Ecofin της περασμένης Τρίτης κατεγράφη ρήξη ανάμεσα σε Γερμανία και Γαλλία. Ο υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας, Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, αποκλείει την ανάθεση της ανώτερης εποπτείας στην ΕΚΤ, με τους Γερμανούς να θέλουν να αφήσουν απ' έξω τις αποταμιευτικές τους τράπεζες. Η άλλη πλευρά υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να υπάρξει εποπτεία δύο ταχυτήτων.

«Η τελική απόφαση δεν μπορεί να εναποκαταλείται στην ΕΚΤ» τόνισε ο Κ. Σόιμπλε στο Ecofin και κατέστησε σαφές πως δεν θα υπάρξει συμφωνία επί του θέματος, αν δεν έχουν οι εθνικές εποπτικές αρχές την ευθύνη για τις περισσότερες τράπεζες. Ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών χαρακτήρισε «απόλυτη αναγκαιότητα» την ύπαρξη ενός «συνικού τείχους» ανάμεσα στην τραπεζική εποπτεία και τη νομοματική πολιτική. Αντικρούοντας ο Γάλλος ομόλογός του, Πιερ Μοσκοβισί, τόνισε πως οι Ευρωπαίοι ηγέτες που ανέθεσαν στους υπουργούς Οικονομικών να σχεδιάσουν το εποπτικό πλαίσιο, έθεσαν την ΕΚΤ στο επίκεντρο και δεν ζήτησαν «ένα δυαδικό σύστημα εποπτείας που θα αμφισβητούσε ένα ενιαίο σύστημα για ορισμένες τράπεζες». Αξίζει να σημειωθεί ότι οι περισσότερες χώρες της Ευρωζώνης τάσσονται υπέρ της ενιαίας τραπεζικής εποπτείας. Διότανται, ωστόσο, οι απόψεις ως προς το ποια θα είναι η καλύτερη διάρθρωσή της, ώστε να αποτραπεί η διάκριση μεταξύ μελών και μη μελών της Ευρωζώνης. Αστράβιμος παράγων που περιπλέκει την κατάσταση είναι η εκτός Ευρωζώνης Σουηδία, που έχει επενδύσει τραπεζικά συμφέροντά της στην εντός Ευρωζώνης Φινλανδία. Εκφράζει, έτσι, φόβους πως αν η ΕΚΤ αναλάβει την εποπτεία θα έχει αρμοδιότητα και επί δικών της περιουσιακών στοιχείων και ζητά ισότιμη εκπροσώπηση στην ΕΚΤ.

Στη γεφύρωση των διαφορών καλείται να συμβάλει η Κυπριακή Προεδρία και η Κεντρική Τράπεζα. Στέλεχος της τελευταίας προεδρείας επιτροπής που επεξεργάζεται το νέο σχέδιο.

seitanidisi@kathimerini.com.cy

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημέρωσε την περασμένη εβδομάδα επιλεγμένη ομάδα δημοσιογράφων για τις εξελίξεις γύρω από την προώθηση του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού, του πρώτου πυλώνα της Τραπεζικής Ένωσης.

Πρόταση για υπογραφή «μνημονίων» και για τους «17»

Τρία στάδια που θα οδηγήσουν, αν όχι στη Γη της Επαγγελίας, τουλάχιστον στην ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, περιλαμβάνει το προσχέδιο των συμφερασμάτων της επερχόμενης συνόδου κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το βασικό αντικείμενο συζήτησης στη Σύνοδο Κορυφής της 13ης-14ης Δεκεμβρίου θα είναι η κεντρική εποπτεία των τραπεζών της Ευρωζώνης από την ΕΚΤ, ωστόσο περισσότερες λεπτομέρειες θα προκύψουν από την έκτακτη συνεδρίαση του Ecofin στις 12 Δεκεμβρίου, αφού η χθεσινή συνεδρίαση ολοκληρώθηκε χωρίς συμφωνία. Το πιο ενδιαφέρον νέο στοιχείο που περιλαμβάνεται στο προσχέδιο συμπερασμάτων με ημερομηνία 3 Δεκεμβρίου είναι η πρόταση να υπογράψουν όλα τα κράτη-μέλη συμφωνίες με την Κομισιόν σχετικά με τα δημοσιονομικά μέτρα και τις διαρθρωτικές μεταρρυθ-

μίσεις που θα εφαρμοσθούν. Η πρόταση είχε πρωτοεμφανισθεί στη σύνοδο κορυφής του περασμένου Οκτωβρίου, ωστόσο αναφερόταν απλά ως ιδέα που κολιούσαν να εξετάσουν οι αρχηγοί κρατών. Πλέον, «όλα τα κράτη-μέλη που έχουν ως νόμισμα το ευρώ θα υπογράψουν δεσμευτικές συμφωνίες με τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα σχετικά με τα μέτρα και τις μεταρρυθμίσεις που αναλαμβάνουν να εφαρμόσουν και σχετικά με τους τρόπους εφαρμογής τους», αναφέρεται στο προσχέδιο συμπερασμάτων. Η συγκεκριμένη δέσμευση, στην πραγματικότητα η υπογραφή ενός Μνημονίου, δεν είναι βέβαιο ότι θα εγκριθεί από τους ηγέτες της Ευρωζώνης αν και πιθανότατα θα επανέρχεται συνεχώς στο προσκήνιο. Η συγκεκριμένη πρόταση εντάσσεται στο δεύτερο στάδιο ολοκλήρωσης της ΟΝΕ που αναμένεται να

διάρκσει από το 2013 μέχρι το 2014. Το πρώτο στάδιο, από το 2012 μέχρι το 2013, περιλαμβάνει την ίδρυση του μοναδικού μηχανισμού εποπτείας (SSM) των τραπεζών (ο οποίος πρέπει να είναι λειτουργικός «όχι αργότερα από τον Μάρτιο του 2013»). Το δεύτερο στάδιο περιλαμβάνει τη δημιουργία ενός κοινού μηχανισμού εκκαθάρισης τραπεζών (η Κομισιόν καλείται να υποβάλει νομοθετική πρόταση το 2013) αλλά όχι και από κοινού εγγύηση των τραπεζικών καταθέσεων. Στο τρίτο στάδιο ολοκλήρωσης της ΟΝΕ αναμένεται να εισέλθει η Ευρωζώνη μετά το 2014, μετά τις ευρωκλογές και την ανάδειξη ενός Ευρωπαϊκού Επιτρόπου τα κράτη-μέλη καλούνται να μελετήσουν την ίδρυση ενός προϋπολογισμού αποκλειστικά για την Ευρωζώνη.

K.K.

Υφρεσιακό μεν αλλά απόλυτα αναγκαίο το Μνημόνιο

Συνέντευξη στον ΓΙΑΝΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Εάν η νέα κυβέρνηση επανακτήσει την αξιοπιστία της Κυπριακής Δημοκρατίας, θα μπορεί να διαφοροποιήσει κάποια δεδομένα από το Μνημόνιο, υποστηρίζει ο καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας και πρόεδρος του Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Ανδρέας Θεοφάνους. Χαρακτηρίζει το Μνημόνιο ως υφρεσιακό αλλά εκτιμά ότι κατέστη αναγκαίο, συνεπεία των εκκρεμούντων δημοσιονομικών προβλημάτων και της τραπεζικής κρίσης.

—Ποια είναι η δική σας εκτίμηση για το Μνημόνιο; Συμφωνείτε ότι είναι φύσει υφρεσιακό;

Δυστυχώς, το Μνημόνιο κατέστη αδύνατη ανάγκη. Όπως έχουν τα δεδομένα στην περίπτωση που δεν προχωρούσαμε με αποδοχή του Μνημονίου οι επιλογές μας θα ήταν περιορισμένες και πολύ σκληρές. Υπογραμμίζω ότι οι απτίες για την υφιστάμενη κατάσταση είναι κατ' ουσίαν ενδogenous. Η κρίση κρέους της Ευρωζώνης και ιδιαίτερα στην Ελλάδα, καθώς και η διεθνής οικονομική κρίση επιδεινώσαν τα δεδομένα για την Κύπρο αλλά δεν ήταν όμως οι γενεσιουργές αιτίες. Όντως το Μνημόνιο είναι φύσει υφρεσιακό. Και αυτό θα πρέπει να το προσεξουμε ιδιαίτερα και να το διαχειριστούμε ανάλογα. Εάν ελαμβάνεται έγκαιρα η απόφαση για στέρηση και είχαμε περισσότερο χρόνο για διαπραγματεύσεις θα ήταν δυνατό να καταθέσουμε ολοκληρωμένες προτάσεις ούτως ώστε να είναι λιγότερο οδυνηρό. Ούτως ή άλλως δεν έχω καμιά αμφιβολία ότι στην πορεία του χρόνου, εάν η νέα κυβέρνηση επανακτήσει την αξιοπιστία της Κυπριακής Δημοκρατίας, θα μπορεί να διαφοροποιήσει κάποια δεδομένα.

—Θα ήταν αναπόφευκτη η ένταξη της Κύπρου στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης χωρίς τον κίνδυνο κατάρρευσης του τραπεζικού τομέα ή θα ήταν μονόδρομος λόγω και των δημοσιονομικών προβλημάτων;

Είναι γεγονότος ότι υπήρξαν διαχρονικά σοβαρά δημοσιονομικά προβλήματα τα οποία επιδεινώσαν πολλά δεδομένα. Όμως η τραπεζική κρίση έφερε το Μνημόνιο πιο κοντά. Το ερώτημα που κατά πόσον θα μπορούσαμε να αποφυγούμε ή όχι το Μνημόνιο χωρίς τα τραπε-

Ανδρέας Θεοφάνους: Διαχρονικά σοβαρά δημοσιονομικά προβλήματα επιδεινώσαν πολλά δεδομένα, όμως η τραπεζική κρίση έφερε το Μνημόνιο πιο κοντά

ζελικά προβλήματα είναι μάλλον θεωρητικό. Προς αυτή την κατάσταση όδευε η οικονομία ούτως ή άλλως. Ενδεχομένως να κερδίζαμε χρόνο. Η ουσία όμως είναι ότι σήμερα υπάρχει έκθεση των τραπεζών όχι μόνο στα ελληνικά αλλά και στα κυπριακά ομόλογα! Δεν πρέπει να υποτιμούμε το μέγεθος των δημοσιονομικών προβλημάτων. Είμαστε σε μία κατάσταση πραγμάτων όπου συνυπάρχουν πολλά προβλήματα: τα δημοσιονομικά, τα συνταξιοδοτικά, τα τραπεζικά, η χαμηλή ανταγωνιστικότητα, το μέτριο επίπεδο της ηγεσίας και της διεύθυνσης οργανισμών και εταιρειών. Είναι μία κρίσιμη καμπή την οποία πρέπει να ξεπεράσουμε.

—Υπάρχει κίνδυνος τα μέτρα του Μνημονίου να αποδειχθούν ανεπαρκή και να χρειαστεί δεύτερο Μνημόνιο;

Οπωσδήποτε η νέα κυβέρνηση θα πρέπει να καταβάλει κάθε προσπάθεια ούτως ώστε να αποφευχθεί ένα δεύτερο Μνημόνιο. Γι' αυτό θα πρέπει να σταματήσει η καταπορευτική πορεία της κυπριακής οικονομίας. Να σημειώσω, επίσης, ότι η οικονομική πολιτική δεν αρχίζει και δεν εξαντλείται με το Μνημόνιο. Σε αυτή τη συγκυρία το Μνημόνιο θα αποτελέσει ένα αναπόσπαστο μέρος της οικονομικής μας πολιτικής αλλά εναποκαταλείται και σε μας με επιπρόσθετες ρυθμίσεις να αποφυγούμε ένα δεύτερο Μνημόνιο ή ακόμα να προχωρήσουμε προς την έξοδο από την ύφεση το συντομότερο. Επαναλαμβάνω ότι θα είναι οδυνηρό να έχουμε ένα δεύτερο Μνημόνιο. Πέραν τούτου η νέα κυβέρνηση πρέπει να έχει ως ένα από τους στόχους της την επαναφορά του βιοτικού επιπέδου πριν από το τέλος της θητείας της, στα ίδια επίπεδα που ήταν

«Είμαστε σε μία κατάσταση πραγμάτων όπου συνυπάρχουν πολλά προβλήματα: τα δημοσιονομικά, τα συνταξιοδοτικά, τα τραπεζικά, η χαμηλή ανταγωνιστικότητα, το μέτριο επίπεδο της ηγεσίας και της διεύθυνσης οργανισμών και εταιρειών» δηλώνει ο καθηγητής Ανδρέας Θεοφάνους.

πριν από την κρίση. Ταυτόχρονα είναι αναγκαίο να παραμερισθούν οι στρεβλώσεις. Είναι σημαντικό να εργασθούμε συλλογικά, με συνέπεια, αίσθηση ευθύνης με μια ολοκληρωμένη πολιτική για έξοδο από την κρίση. Αναμφίβολα θα πρέπει να προωθηθούν οι απαραίτητες διαρθρωτικές αλλαγές, ενώ παράλληλα θα απαιτηθούν θυσίες. Είναι αναμενόμενο ότι θα υπάρχουν διαφορίες για τη σκληρότητα των μέτρων που εισηγάται η Τρόικα. Η ουσία όμως είναι ότι δεν μπορούν να συνεχίσουν τα πράγματα ως έχουν. Οι ευθύνες θα πρέπει να κατανοηθούν, έχει σημασία όμως πρώτα απ' όλα να αντιμετωπισθεί η κρίση. Οι δημοσκοπήσεις καταγράφουν μία απαξίωση του πολιτικού συστήματος, θεσμών και οικονομικών οργανισμών. Είναι ξεκάθαρο ότι και από πλευράς πθικού ο λαός προβληματίζεται, καθώς η καθημερινότητα είναι δύσκολη και η προοπτική αρνητική.

—Θεωρείτε ότι το Μνημόνιο θα μπορέσει να οδηγήσει την Κύπρο σε τροχιά ανάκαμψης και ανάπτυξης; Και χρονικά πότε προσιδιορίζετε αυτή τη μεταβολή;

Εξ ορισμού δεν μπορεί να υπάρξει ασφαλής πρόβλεψη για το πότε θα εξέλθουμε από την κρίση. Ξεράει πολύ καλά ότι στα οικονομικά ζητήματα υπάρχει και η ψυχολογία και οι προσδοκίες. Κάθε μικρό θετικό βήμα μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερα θετικά βήματα. Εάν υπάρξει ένα κλίμα συναίνεσης και αποφυγής των συγκρούσεων, τότε πιστεύω θα μπορούσαμε να εξέλθουμε από την κρίση συντομότερα. Διπλάδι πρέπει να αποφευχθεί η κοινωνική σύγκρουση, να επανέλθει το στοιχείο της αλληλεγγύης και ναιώθει ο πολίτης ότι γίνονται όλες οι καλύτερες δυνατές προσπάθειες. Επαναλαμβάνω ότι υπάρχουν αρκετές πρόνοιες στο Μνημόνιο για τις οποίες θα έπρεπε να είχαμε ήδη ενεργήσεις. Υπάρχουν όμως και αρκετές πρόνοιες οι οποίες πρέπει να επαναεξιολογηθούν. Για παράδειγμα, δεν μπορούμε να έχουμε επιπρόσθετες αποκοπές για το 2014, καθώς μια τέτοια ενέργεια θα επιδεινώσει την κρίση. Να επαναλάβω στο σημείο αυτό ότι θεωρώ πάρα πολύ σημαντικό όπως η Κύπρος πορευθεί με μία κατάσταση με χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές με υψηλές ποινές μη συμμόρφωσης. Μακροπρόθεσμα οι δημόσιες δαπάνες δεν πρέπει να ξεπερνούν το 40% του ΑΕΠ.

—Γενεσιουργός αιτία όλων αυτών που βιώνουμε σήμερα είναι μόνον τα εφάρματα των τραπεζιών και η κακοδιαχείριση στα δημόσια οικονομικά; Μήπως και εμείς, ο καθένας ξεχωριστά, ως πολίτες, ως καταναλωτές, είχαμε εθιστεί στο εύκολο χρήμα και παγιευθήκαμε σε μια πλασματικά ευμάρεια που κατάρρεε;

Όντως θιγείτε ένα καθοριστικό θέμα. Υπάρχει ένα τεράστιο θέμα νοοτροπίας: η νοοτροπία του εύκολου κέρδους και του βολέματος που παραμερίζει την προοπτική της δημιουργικότητας. Να σημειώσω, επίσης, ότι το ευρύτερο πολιτικοοικονομικό και κοινωνικό σύστημα ωθούσε τους πολίτες σε συναλλαγές και πελατειακές σχέσεις. Για παράδειγμα, το όνειρο του μέσου Κυπρίου ήταν να εργοδοτείται είτε στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα είτε στον τραπεζικό τομέα. Αυτό δεν είναι τυχαίο γεγονός.

Νομίζω ότι η κρίση αυτή και το Μνημόνιο θα πρέπει να μας προβληματίσουν και για τις σχετικές αιτίες. Πρέπει να πάψουμε να θεωρούμε ότι για τα πάντα ευθύνονται εξογενείς παράγοντες και να αναλάβουμε τις ευθύνες μας. Πέραν τούτου, με πραγματισμό, ορθολογισμό και αίσθημα κοινωνικών ευθύνων και αλληλεγγύης να χαράξουμε μια νέα πορεία.

Το ευρώ δεν θα καταρρεύσει

—Είναι προφανές ότι το πρόβλημα δεν είναι κυπριακό αλλά πανευρωπαϊκό και παγκόσμιο. Θα μπορέσει η Ευρωζώνη να βρει λύσεις στο πρόβλημα ή νομίζετε ότι βιώνουμε την αρχή του τέλους του ευρώ;

Είναι καθοριστικής σημασίας να κατανοηθεί ότι η φιλοσοφία της Τρόικας ως έχει είναι ανεπαρκής. Τα τελευταία δύο χρόνια υπάρχει μια μεγαλύτερη ελαστικότητα αλλά τολμώ να σημειώσω επίσης ότι υπάρχει μια σκληρή κριτική και από πλευράς άλλων κέντρων και ιδίως από τις ΗΠΑ. Η θέση που προβάλεται είναι ότι η σκληρή λιτότητα δεν μπορεί να μας βγάλει από την κρίση. Είναι σημαντικό να δοθεί σημασία στην επιμύκηση της διάρκειας της προσπάθειας για εξυγίανση καθώς και σε μια αναπτυξιακή διάσταση. Η Ευρώπη κινείται σταδιακά προς τη θέση ότι χρειάζεται μια καλύτερη ενοποίηση —όχι, μεταξύ άλλων, χρειάζεται μία δημοσιονομική και τραπεζική ένωση. Επειδή, όμως, υπάρχει κάποια σχετική καθυστέρηση στην υλοποίηση αυτών των πολιτικών διαιωνίζονται τα προβλήματα. Δεν συμμερίζομαι την άποψη ότι η κρίση κρέους θα οδηγήσει στην κατάρρευση του ευρώ. Το πιο πιθανό σενάριο είναι τελικά η σφρηπλάτωση επιπρόσθετων ομοσπονδιακών ενοποιητικών δομών στην Ε.Ε. Η Ευρώπη ως επί το πλείστον εξέρχεται δυνατότερα από τις κρίσεις που βιώνει. Λαμβάνοντας όλα αυτά υπ' όψη είναι καθοριστικής σημασίας το πώς και εμείς θα τοποθετηθούμε. Η Κύπρος μπορεί να καταθέσει τις δικές της απόψεις για μια νέα οικονομική προέγηση και αρχιτεκτονική της Ε.Ε. Να συμμετέχει δηλαδή στη διαμόρφωση του ευρύτερου ευρωπαϊκού γίνεσθαι και παράλληλα να ωφεληθούμε και εμείς.

Μισοτιμής η Cyta αν ιδιωτικοποιηθεί

Η αξία του οργανισμού κοστολογείται στο 1,2 δισ. ευρώ, αλλά η καταναγκαστική πώληση θα ρίξει την τιμή στο μισό δισ.

Της ΜΙΡΑΝΤΑΣ ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ

«Ο χειρότερος χρόνος για να πουλήσεις ένα περιουσιακό στοιχείο είναι όταν αυτό χάνει την αξία του». Η τοποθέτηση του Νορβηγού οικονομολόγου Martin Skancke την περασμένη Τετάρτη αφορούσε μεν το φυσικό αέριο, αλλά θα μπορούσε να ταιριάζει άψογα και στην περίπτωση της Cyta, η οποία εάν ρευστοποιηθεί στην παρούσα οικονομική συγκυρία υποχρεωτικά και εξ ανάγκης για τη βιωσιμότητα του κυπριακού κράτους, είναι δεδομένο ότι το Δημόσιο θα ζημιώσει εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ. Η αξία της Cyta σήμερα αγγίζει, με τον συνήθη τρόπο υπολογισμού της, στη βάση του ΕΒΠΤΔΑ (τα κέρδη πριν αφαιρεθούν τόκοι, φόροι και απόσβεση), το 1,2 δισ. ευρώ.

Πριν από μία δεκαετία, όταν είχε τεθεί για πρώτη φορά το ζήτημα μετοχοποίησης της, η αξία του ημικρατικού ορ-

Την Παρασκευή, οι υπάλληλοι της Cyta πραγματοποίησαν εκδήλωση διαμαρτυρίας, αμφισβητώντας ότι καταβάλλονται προσπάθειες για αποφυγή του ενδεχομένου πώλησης του οργανισμού σε ιδιωτικά συμφέροντα. Ο πρόεδρος του Δ.Σ., Στάθης Κιττίης, απέρριψε τις καταγγελίες.

Η ιδιωτικοποίηση δεν θεωρείται κόκκινη γραμμή για τη διεύθυνση της Cyta, φτάνει να γίνει με συγκροτημένο τρόπο και όχι βίαια, για να μην ξεπουληθεί ο οργανισμός και να μην πέσει το μάντζιμεντ σε άλλα χέρια

γανισμού με τους πιο αισιόδοξους υπολογισμούς ανέβαινε έως και τα 2 δισ. λίρες Κύπρου (3,42 δισ. ευρώ). Τότε δεν είχε ακόμα εισέλθει ο ανταγωνισμός, ο οποίος διάβρωσε σταδιακά τη διεύθυνση της Cyta στην αγορά, ενώ το κράτος δεν είχε ακόμη διεκδικήσει μέρσιμα από τα έσοδά της. Τα τελευταία έντεκα χρόνια, η Cyta έβαλε στη μαύρη τρύπα των κρατικών ταμείων της Κυπριακής Δημοκρατίας περίπου 650 εκατ. ευρώ. Κι ενώ δεν έγιναν στο μεσοδιάστημα τα αναγκαία βήματα για την αλλαγή του θεσμικού πλαισίου, που θα της έδινε περισσότερη ευελιξία, και για τη μεταρρύθμιση του Ταμείου Συντάξεων, που θα μείωνε αισθητά το εργατικό κόστος και συνεπώς το κόστος λειτουργίας της, ήταν αναμενόμενο ότι η αξία του οργανισμού θα έπεφτε σημαντικά το 2008 στο 1,6 δισ.

ευρώ και πέντε χρόνια μετά στο 1,2 δισ. Η άποψη η οποία κυριαρχεί στην αγορά αυτή τη στιγμή είναι πως, εάν η πώληση του ημικρατικού οργανισμού γίνει υπό συνθήκες καταναγκασμού, η αξία θα μειωθεί περαιτέρω κατά 60% και θα πέσει στο μισό δισ. Όσο δηλαδή υπολογίζεται η αξία του κάλκινου δικτύου της Cyta. Συγκριτικά, να αναφέρουμε ότι μόνο τα μετρητά που έχει κατατεθειμένα στις τράπεζες ανέρχονται σε 242 εκατ. ευρώ (στοιχεία 2011). Οι δε κτηριακές εγκαταστάσεις του οργανισμού είναι ασφαλισμένες για 200 εκατ. ευρώ, ενώ τεράστια αξία αποδίδεται στο πελατολόγιο, στο δίκτυο πωλητών και στο εξειδικευμένο προσωπικό.

Ανεπίσημα στον οργανισμό

Η αγωνία στη Cyta σε ό,τι αφορά στο μέλλον του ημικρατικού οργανισμού

έχει κορυφωθεί τις τελευταίες εβδομάδες. Απτία το Μνημόνιο, το οποίο μπορεί να μην κάνει ονομαστικά αναφορά στη Cyta, προβλέπει όμως πως μέχρι το τρίτο τρίμηνο του 2013 θα πρέπει να γίνει η καταγραφή των ημικρατικών που θα τεθούν στην αγορά, των ημικρατικών που θα ρευστοποιηθούν και εκείνων που θα τύχουν αναδιάρθρωσης. Επιπλέον, τα λειτουργικά τους κόστη θα πρέπει να μειωθούν κατά 15% σε σχέση με το 2010, κάτι που συνεπάγεται απολύσεις ή μειώσεις μισθών. Cyta και Αρχή Λιμένων είναι οι ημικρατικοί οι οποίοι έχουν τη μεγαλύτερη αξία και θεωρείται δεδομένο ότι, από τη στιγμή που τίθεται ζήτημα, αυτοί είναι που θα τεθούν στην αγορά. Η αγωνία στη Cyta εντείνεται και από τις φήμες ότι αυτή η διαδικασία πώλησης μεριδίου έστω

του οργανισμού θα επισπευθεί ενόψει Eurogroup τον Ιανουάριο.

Εξ όσων πληροφορείται η «Κ», η διεθνή ομάδα της Cyta εντελώς ανεπίσημα έχει συζητήσει τα νέα δεδομένα που διαμορφώνονται στον οργανισμό. Σε αυτή τη συζήτηση καταγράφηκε η κάθετη διαφωνία της διεθνούς ομάδας για αναζήτηση στρατηγικού επενδυτή. Θεωρείται βέβαιο ότι με την πώληση έστω του 25% της Cyta, ο στρατηγικός επενδυτής θα απαιτήσει το μάντζιμεντ. Είναι λοιπόν κατανοητό γιατί η διεύθυνση του οργανισμού τάσσεται κάθεται εναντίον. «Ένας στρατηγικός επενδυτής θα φέρει λεφτά και τεχνολογία. Εμείς δεν χρειαζόμαστε ούτε το ένα ούτε το άλλο», μας είπε ανώτερο στέλεχος του οργανισμού. Μια θέση η οποία, όση αλήθεια και να εμπεριέχει,

δεν τοποθετεί τα πράγματα στη σωστή τους διάσταση, καθώς τα κεφάλαια δεν είναι η Cyta που τα χρειάζεται αλλά ο διοικητής της, ο οποίος προσπαθεί να αποφυγή την πτώχευση.

Η ιδιωτικοποίηση δεν θεωρείται κόκκινη γραμμή για τη διεύθυνση, φτάνει να γίνει με συγκροτημένο τρόπο και όχι βίαια, για να μην ξεπουληθεί ο οργανισμός και να μην πέσει η διεύθυνση σε άλλα χέρια. Εναλλακτικά, κάποιοι επαναφέρουν, μια δεκαετία μετά, τη θέση του Αβέρωφ Νεοφύτου για μετοχοποίηση της Cyta και πώληση του 49% των μετοχών στους πελάτες του οργανισμού και στους εργαζομένους. Με αυτό τον τρόπο, το Δημόσιο θα λάβει το μισό δισ. που θέλει η Τρόικα, χωρίς να πουλήσει σε ξένα χέρια τον οργανισμό.

Στις ανεπίσημες συζητήσεις της δι-

ευθυντικής ομάδας καταγράφηκε επίσης η θέση ότι τις διαπραγματεύσεις με την Τρόικα αναφορικά με τις επιλογές που υπάρχουν θα πρέπει να τις κάνει η ίδια η διεύθυνση της Cyta και όχι η κυβέρνηση ή το διοικητικό συμβούλιο. «Θέλουμε να έχουμε λόγο στις αποφάσεις», μας είπε το ίδιο στέλεχος. «Δεν μπορούμε να την πουλήσουμε άρον-άρον για να την πάρουν κάποιοι μούχτιν», πρόσθεσε.

Επισημώς, η διεύθυνση της Cyta έχει στο βάθος του μυαλού της να προχωρήσει σε βελτιώσεις στο μάντζιμεντ. Είναι ένα θέμα το οποίο θέτει και το Μνημόνιο: βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης με βάση τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές. Προϋπόθεση για να προχωρήσουν όμως οι αλλαγές είναι η ευελιξία, κάτι που απαιτεί αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο, δηλαδή πολιτικές αποφάσεις, αλλά και γενναίες αποφάσεις για απολύσεις, μείωση μισθών και σύγουρα για αναδιάρθρωση ή κλείσιμο ζημιωγόνων υπηρεσιών. Με αυτό τον τρόπο, η Cyta μπορεί να γίνει πιο αποδοτική και να ανεβάσει την αξία της, ώστε να διεκδικήσει μια καλύτερη τύχη εάν η Τρόικα επιμένει στη μερική ιδιωτικοποίησή της.

Όφελος στον καταναλωτή

Θα πρέπει να θεωρηθεί δεδομένο ότι η αναδιάρθρωση της Cyta, είτε από το υφιστάμενο καθεστώς είτε από έναν μελλοντικό στρατηγικό επενδυτή (εάν φυσικά πουληθεί στην αξία της), θα συμβάλει καθοριστικά στη μείωση των τιμών γενικότερα στην αγορά. Το σημερινό υψηλό κόστος του οργανισμού δεν επιτρέπει περαιτέρω μειώσεις στα τέλη, ενώ οι «τσιμπιμένες» για τα κυπριακά δεδομένα τιμές της Cyta διατηρούν υψηλά και τα τέλη των ανταγωνιστικών εταιρειών, παρότι το κόστος τους είναι εξαιρετικά χαμηλότερο.

Η αναδιάρθρωση στον οργανισμό ή ο διαχωρισμός των υπηρεσιών του ώστε κάθε υπηρεσία να λειτουργεί ως ξεχωριστή εταιρεία –ένα σενάριο το οποίο ακόμη δεν συζητείται στην Κύπρο αλλά είναι στο μυαλό της Τρόικας– θα υποβοηθήσει στη μείωση των τιμών. Κι αυτό γιατί η ζήμη από υπηρεσίες, όπως π.χ. η περίπτωση της Cytavision που χάνει κάθε χρόνο 30 εκατ. ευρώ, δεν θα καλύπτεται από άλλες κερδοφόρες υπηρεσίες, όπως π.χ. από την κινητή τηλεφωνία. Ως αποτέλεσμα, η τιμή της κινητής τηλεφωνίας –κι όχι μόνο– θα μειωθεί.

Τα ποσοστά της Cyta στην αγορά

Η πρώτη ουσιαστική παρουσία ανταγωνισμού στην αγορά ηλεκτρονικών επικοινωνιών έγινε το 2004, όταν άρχισε τη λειτουργία της η MTN. Από τότε η Cyta έχασε τον μονοπωλιακό της ρόλο και αναγκάστηκε να λειτουργεί σε συνθήκες ανταγωνισμού. Η δεσπόζουσα θέση της ανάγκασε τον Ρυθμιστή Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών να της επιβάλει όρους και υποχρεώσεις σε συγκεκριμένες αγορές. Σήμερα τα ποσοστά της είναι τα εξής: Στη σταθερή τηλεφωνία, με βάση τα τελευταία στοιχεία του ΓΕΡΗΕΤ (δεύτερο τρίμηνο του 2012), οι ανταγωνιστές της Cyta είχαν ένα 15% περίπου των εσωτερικών κλήσεων, ένα 44% της εξερχόμενης διεθνούς κίνησης κι ένα 12% των σταθερών συνδέσεων. Στην κινητή συνδρομητική, τον Ιούνιο του 2012 το μερίδιο αγοράς που κατείχε η MTN ήταν 22,10%, για τη CYTA το αντίστοιχο ποσοστό μειώθηκε στο 77,16%, ενώ η PrimeTel αύξησε το ποσοστό της στο 0,74%. Στην προληρωμένη κινητή τηλεφωνία παρατηρείται αύξηση στο ποσοστό της PrimeTel (2,5%) και της MTN (31,3%) σε σχέση με το 2ο εξάμηνο του 2011, με αντίστοιχη μείωση στο ποσοστό της Cyta (66,1%). Στους συνδρομητές διαδικτύου, IPTV/CableTV και σταθερής τηλεφωνίας η Cablenet συνεχίζει να παρουσιάζει αύξηση στο μερίδιο αγοράς (26,1%), ενώ η Cyta σταθεροποιείται (60,4%). Η PrimeTel έχει το 13,5%.

Έχω Μικρομεσαία επιχείρηση. Θέλω να την αναπτύξω!

Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων για συμμετοχή στο Έργο: «**Βελτίωση της παραγωγικότητας Μικρομεσαίων επιχειρήσεων με απασχόληση 5-249 άτομα**»

Επαρχία Λευκωσίας

Τελευταία ημερομηνία υποβολής αιτήσεων: ΔΕΥΤΕΡΑ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2012

Ανάδοχος/Κοινωνοργείο: MKR Mansystems Business Consultants Ltd, Anaplastis Business Consultants Ltd, M.C. Argonauts Business Development Ltd, R.C.I. Research & Consultancy Institute Ltd.

Σκοπός του Έργου
Σκοπός του Έργου είναι η παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών κατάρτισης, σε Μικρομεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση 5-249 άτομα, με στόχο την αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο και βελτίωση της παραγωγικότητάς τους.

Σε ποιους απευθύνεται
Το Έργο απευθύνεται σε Μικρομεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση 5-249 άτομα, στην Επαρχία Λευκωσίας, οι οποίες ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας (ελεύθερες περιοχές) και δεν εμπίπτουν στις εξαιρέσεις του Άρθρου 1 (Πεδίο εφαρμογής) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1998/2006 της Επιτροπής, της 15ης Δεκεμβρίου 2006.

Περιγραφή
Για επίτευξη του σκοπού του Έργου προβλέπεται η ακόλουθη δέσμη ενεργειών:
• Εντοπισμός αναγκών και διάγνωση αδυναμιών της επιχείρησης
• Προγράμματα ανάπτυξης διεθνικών ικανοτήτων σε θέματα παραγωγικότητας για τον ιδιοκτήτη/ διευθυντή ή άλλα αρμόδια στελέχη της επιχείρησης
□ Ετοιμασία μεσοπρόθεσμου επιχειρησιακού πλάνου ανάπτυξης και αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού και βελτίωσης της παραγωγικότητας της επιχείρησης.

Το Έργο δίνεται από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1998/2006 της Επιτροπής, της 15ης Δεκεμβρίου 2006, για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (επιχορηγούμενες στην Ενότητα Εργαζόμενης Ευρωπαϊκής Ένωσης 28.12.2006 1379 α.5) καθώς και τις διαδικασίες που προβλέπονται από Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων (Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας) Κανονισμό του 2009 (Κ.Α.Π. 364/2009) όπως αυτό ελαττώνεται τροποποιείται ή αντικαθίσταται.

Η επιλογή επιχειρήσεων για συμμετοχή στο Έργο αποτελεί ευθύνη της ΑναΔ και γίνεται στη βάση καθορισμένων κριτηρίων και προκρίσεων.

Οι επιχειρήσεις θα συμμετέχουν στο Έργο χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση. Ναείται ότι το ποσό το οποίο θα καταβληθεί από την ΑναΔ προς τον Ανάδοχο ως αμοιβή για τις υπηρεσίες του, θα είναι το συνολικό ποσό το οποίο η κάθε συμμετέχουσα επιχείρηση θα χρειαστεί ως ενίσχυση de minimis, στη βάση του σχετικού κανονισμού.

Πληροφορίες και έντυπα συμμετοχής
MKR Mansystems Business Consultants Ltd, Ημέρες & Ώρες Γραφείου: Δευτέρα-Πέμπτη 08:30-17:00 και Παρασκευή 08:30-14:00, Τηλέφωνο: 22465990, Τηλεμοιότητα: 22514959, Διεύθυνση: Σωτήρη Τσαγκάρη 2, Πολυκατοικία Χαράλαο 1, 5^{ος} όροφος, Γραφ. 501, Ταχ. Κιβ. 22749/1523, Ηλεκτρονική διεύθυνση: info@mansystems.org, Website: www.mansystems.org

Το Έργο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) της ΕΕ και από την ΑναΔ ως Εθνική Συμμετοχή.

Deloitte.

18 ακόμη λόγοι για να νοιώθουμε περήφανοι

Είμαστε περήφανοι που διακεκριμένοι οργανισμοί πελάτες μας έχουν πιστοποιηθεί τους τελευταίους δυο μήνες με το πρότυπο Investors in People (IIP). Η εν λόγω πιστοποίηση επιβεβαιώνει το διεθνές αναγνωρισμένο επίπεδο ποιότητας και αποτελεσματικότητας των πρακτικών που ακολουθεί η Deloitte στα θέματα διαχείρισης και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού.

Η συμβουλευτική ομάδα της Deloitte, η οποία στελεχώνεται με εγκεκριμένους συμβούλους IIP, παρέχει στήριξη και καθοδήγηση για προετοιμασία των εν λόγω οργανισμών, μέσω παροχής πρακτικών και στοχευόμενων λύσεων για αποτελεσματική διαχείριση των προκλήσεων του σημερινού επιχειρηματικού γίγνεσθαι.

Με τη στήριξη της Deloitte έχουν πιστοποιηθεί συνολικά **27 οργανισμοί.**

Διαφάνεια, λογοδοσία και μακροπρόθεσμη πολιτική

Μαθήματα από τον Νορβηγό οικονομολόγο που χάραξε τη στρατηγική της χώρας του στη διαχείριση των εσόδων από το φυσικό αέριο

της ΜΙΡΑΝΤΑΣ ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ

Δύο άκρες ενδιαφέρουσες διαλέξεις για τη διαχείριση του φυσικού αερίου δόθηκαν από δύο κορυφαίους στον κλάδο τους Νορβηγούς τις τελευταίες εβδομάδες στη Λευκωσία. Μέσα στο έντονο προεκλογικό σκηνικό, το οποίο προάγει όχι μόνο τον λαϊκισμό αλλά και τα παιχνίδια εξουσίας -βλέπε τις προτάσεις για διαχείριση του αερίου αλλά και τις βεβαιωμένες ενέργειες εκ μέρους της κυβέρνησης για να προλάβει στην εκπνοή της θητείας της να στήσει μηχανισμούς, όπως η ΚΡ.ΕΤ.Υ.Κ., ώστε να δεσμεύσει την επόμενη εκτελεστική εξουσία-, οι θέσεις των δύο Νορβηγών αξιωματούχων ήχησαν στα αφτιά όσων έσπευσαν να τους ακούσουν σαν μια άσπρη λογική στις ανορθόδοξες απόψεις και ενέργειες που εκφράζονται και αναλαμβάνονται στην Κύπρο γύρω από το καυτό αυτό ζήτημα.

Καμία σχέση δεν έχει το νορβηγικό μοντέλο διαχείρισης του φυσικού αερίου, όπως το ανέπτυξε ο Martin Skancke, με το «κυπριακό μοντέλο» που πάει να στηθεί

Τους δύο ειδικούς, τον Martin Skancke, τον άνθρωπο που χάραξε τη στρατηγική και επέβλεψε τις επιχειρήσεις του Νορβηγικού Κρατικού Ταμείου Συντάξεων (πρώην κρατικό ταμείο πετρελαίου), και τον Steinar Nja, διευθυντικό στέλεχος της Διεθνούς Πετρελαίου που υπάγεται στο αρμόδιο Υπουργείο Πετρελαίου και Ενέργειας, προσκάλεσε το Πανεπιστήμιο Κύπρου, παρεμβαίνοντας με αυτό τον τρόπο στα πολιτικά δρώμενα.

Και οι δύο, αλλά ειδικά ο πρώτος -τα συμπεράσματα της διάλεξης του παρουσιάει σήμερα η «Κ» μαζί με μια μίνι συνέντευξη που εξασφάλισε-, έδωσαν ουσιαστικά μαθήματα στην Κυπριακή Δημοκρατία, σε ό,τι αφορά στον τρόπο διαχείρισης του μοναδικού αυτού εθνικού πλούτου, και επικείμερα να μεταλαμπαδεύσουν τις γνώσεις και τις εμπειρίες που απέκτησε η Νορβηγία στα 50 χρόνια παρουσίας της στον χάρτη των χωρών με μεγάλη παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου. Όπως είπε και ο κ. Skancke, πρόκειται για πολύ δύσκολα ζητήματα, τα οποία χρειάζονται μελέτη και συνεχείς συζητήσεις -κι αυτές είμαστε ακόμη στην αρχή. Έστειλε δε το μήνυμά ότι, εάν δεν γίνουν σωστοί χειρισμοί, δεν είναι δύσκολο η ευλογία του αερίου να εξελιχθεί σε κατάρα. Μελέτη που παρουσιάζει τη σταδιακή μείωση του βιοτικού επιπέδου σε 97 πετρελαιοπαραγωγές χώρες μετά την έναρξη της εκμετάλλευσής, λόγω κακής διαχείρισης.

Τα βασικά μηνύματα τα οποία έστειλε ο Martin Skancke στην κυπριακή κοινωνία -που αποτελούν και τις προκλήσεις που έχουμε ενώπιόν μας- είναι τα εξής: - Δώστε έμφαση στη μη πετρελαϊκή οικονομία. Προστατεύστε την από τα έσοδα του πετρελαίου. - Δημοιοργανώστε ένα στέρεο και μακροπρόθεσμο δημοσιονομικό πλαίσιο που να ενσωματώνει τα έσοδα από το πετρέλαιο. - Επενδύστε τα πλεονάσματα στο εξωτερικό.

- Να επιδιώξετε την ευρεία πολιτική συναίνεση. - Ένα καλά σκεδιασμένο ταμείο πετρελαίου μπορεί να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο για να λαμβάνονται με σοφία οι μακροπρόθεσμες αποφάσεις για τον κρατικό προϋπολογισμό και την οικονομική πολιτική της χώρας. Αυτό ενισχύει και τους θεσμούς.

- Μην λαμβάνετε αποφάσεις πίσω από κλειστές πόρτες. Η εκπαίδευση του κοινού δημιουργεί συνθήκες λογοδοσίας και διαφάνειας. Όσο αυστηρή κι αν είναι η νομοθεσία που θα διέπει τη λειτουργία του Ταμείου, η ασφάλεια προέρχεται από τη διαφανή διαχείρισή του.

- Μην βιάζεστε με την ίδρυση του Ταμείου. Χρειάζεται χρόνος για να οικοδομήσουμε μια καλή οργάνωση.

- Μην αναλαμβάνετε περισσότερα ρίσκα, σε ό,τι αφορά στις επενδύσεις, απ' αυτά που μπορείτε να σηκώσετε. Το χειρότερο λάθος είναι να αναγκαστείτε να πουλήσετε περιουσία της εταιρείας την ώρα που κάνει την αξία της. Τις αποφάσεις για το επίπεδο του ρίσκου δεν τις λαμβάνουν εξωτερικοί σύμβουλοι αλλά το μάνατζμεντ του Ταμείου. Δηλαδή η ίδια η χώρα.

- Η μεγάλη πρόκληση, επεσήμανε, για το κράτος που θα αναπτύξει πετρελαϊκή βιομηχανία, είναι το πώς θα μετατρέψει αυτό το εισόδημα από την εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου σε μόνιμο. Διότι κάποια στιγμή ο μοναδικός αυτός πλούτος θα εξαντληθεί. Και μετά τι γίνεται; Αυτό επικείμερα να λύσει το νορβηγικό μοντέλο, το οποίο είναι υπόδειγμα. Αφενός με τη εκμετάλλευση του ανθρώπινου δυναμικού, διότι κατά την άποψή του η αξία του ανθρώπινου κεφαλαίου είναι πολύ μεγαλύτερη ακόμη κι από τον εθνικό πλούτο (οι δομές που έστεισε η Νορβηγία με τις εταιρείες πετρελαίου και η τεχνολογία που απέκτησε μπορούν να «πουληθούν» και εκτός της χώρας). Κι αφετέρου με τη σωστή διαχείριση των εσόδων από το αέριο. Αυτή τη στιγμή η Νορβηγία παράγει πάνω από δύο εκατομμύρια βαρέλια πετρελαίου καθημερινά και είναι στην έκτα-έξοδος θέση ανάμεσα στις χώρες με τις μεγαλύτερες εξαγωγές πετρελαίου στον κόσμο. Είναι δε η δεύτερη μεγαλύτερη χώρα εξαγωγής φυσικού αερίου στον κόσμο. Η αξία του ταμείου πετρελαίου ξεπερνά τα 600 δισ. δολάρια, ποσό που αντιστοιχεί στο 1% των παγκόσμιων κεφαλαιαγορών. Το νορβηγικό Υπουργείο Οικονομικών, το οποίο μαζί με την Κεντρική Τράπεζα της χώρας διαχειρίζεται το Ταμείο (η Βουλή στηρίζει την προσπάθεια με το νομοθετικό έργο της), προβλέπει ότι τα έσοδά του σε δύο χρόνια θα ξεπεράσουν τα 700 δισ. ενώ το 2020 θα ξεπεράσουν το ένα τρις, δολάρια.

Το νορβηγικό μοντέλο, όπως το ανέλυσε ο ειδικός, στην πραγματικότητα δεν ταυτίζεται με τις μέχρι σήμερα κυβερνητικές δράσεις στην Κύπρο, παρότι ο υπουργός Εμπορίου το επικαλείται συχνά για να δικαιολογήσει τις αποφάσεις που λαμβάνονται. Είναι πάντως αξιοσημείωτο ότι στην παρουσίαση του Martin Skancke δεν υπήρχε ούτε ένας πολιτικός, ούτε κάποιος τεχνοκράτης του Υπουργείου Εμπορίου. Το παρόν του έδωσε μόνο ο Γιώργος Γεωργίου, διευθυντής του Γραφείου Προγραμματισμού, λόγω τελετής υπογραφής προγραμμάτων με τη Νορβηγία. Στην παρουσίαση του κ. Nja, παρόν ήταν ο διευθυντής Ενέργειας, Σόλωνας Κασίνης.

Να επιδιώξετε την ευρεία πολιτική συναίνεση, μας είπε ο Martin Skancke. Δεν ήταν ωστόσο κανένας πολιτικός εκεί για να ακούσει. Κι όπως πολύ σοφά σημείωσε, όσο μεγαλύτερα τα έσοδα από το αέριο, τόσο μεγαλύτερος ο καβγάς και ο κίνδυνος διαφθοράς.

Το επιτυχημένο παράδειγμα της Νορβηγίας

Εξηγώντας ο Martin Skancke την αλληλεπίδραση μεταξύ του πετρελαϊκού τομέα, του Κρατικού Ταμείου Συντάξεων και της κεντρικής κυβέρνησης, ανέφερε πως οι εργασίες της βιομηχανίας πετρελαίου καλύπτουν κατ' αρχάς τις τοπικές ανάγκες σε πετρελαίοειδή. Οι καθαρές ταμειακές ροές από τη βιομηχανία που προκύπτουν από τις εξαγωγές του πετρελαίου, τροφοδοτούν το Κρατικό Ταμείο Συντάξεων. Ένα Ταμείο το οποίο ιδρύθηκε γύρω στο '90, μετά από δύο δεκαετίες αποτυχιών στη διαχείριση του πετρελαϊκού πλούτου από πλευράς Νορβηγίας, και το οποίο στοχεύει στη στήριξη των δημοσίων συνταξιοδοτικών δαπανών. Μέρους του Ταμείου, ένα ποσοστό που υπολογίζεται γύρω στο 4% κατά μέσο όρο ετησίως, όση δηλαδή είναι και η απόδοσή του, πηγαίνει στον κρατικό προϋπολογισμό. Ένα άλλο μέρος του Ταμείου διοχετεύεται σε επενδύσεις. Οι επενδύσεις αυτές γίνονται μόνο στο εξωτερικό, διασφαλίζοντας με αυτό τον τρόπο στην οικονομία της Νορβηγίας τη νομιματική σταθερότητα και την ανταγωνιστικότητα. Οι ταμειακές ροές προς το Κρατικό Ταμείο Συντάξεων δημιουργούνται, πέραν της πώλησης πετρελαίου και αερίου, από τα μερίσματα και τους τόκους των επενδύσεων στο εξωτερικό.

Η Νορβηγία, σημείωσε, επέλεξε, μεταξύ τριών διαφορετικών τύπων ταμείου, το λεγόμενο χρηματοδοτικό ταμείο. Ο άλλος δύο τύποι ταμείων είναι το ταμείο εξοικονόμησης, που στοχεύει στη δημιουργία πλούτου της μελλοντικής γενεάς κι έχει σταθερές ροές ή εκροές από και προς κρατικό προϋπολογισμό, και το σταθεροποιητικό ταμείο, που στοχεύει στη μείωση της αστάθειας στην οικονομία από τα έσοδα του πετρελαίου και του φυσικού αερίου. Το χρηματοδοτικό ταμείο καλύπτει πλήρως τους στόχους που επιδιώκουν οι δύο άλλοι τύποι ταμείων και ταυτόχρονα ενσωματώνεται στον κρατικό προϋπολογισμό, έχοντας μια καθαρή εισροή η οποία ισούται με τη συνολική δημοσιονομική ισορροπία. Είναι γι' αυτό που απαιτείται το νομοκομείο στα δημόσια οικονομικά. Για να μην χρειάζεται να εισρέουν τεράστια ποσά από το Ταμείο στον προϋπολογισμό, με αποτέλεσμα αυτό να μειώνεται. Το ζητούμενο είναι αυτό το Ταμείο να είναι ανεξάρ-

τητο, ακόμα κι όταν δεν θα υπάρχει πλέον πετρέλαιο. Πριν διεισδύσουμε στις λεπτομέρειες της παρουσίασης του Martin Skancke, η οποία αναδεικνύει καυτά ζητήματα, κυρίως σε ό,τι έχει να κάνει με τη χάραξη της πολιτικής πριν και μετά την εξόρυξη του αερίου, τη λάθη προς αποφυγή, αλλά και τις προκλήσεις που έχουμε ενώπιόν μας, ας δούμε τι απάντηση στο πλαίσιο μιας μίνι συνέντευξης στην «Κ» σε ό,τι αφορά στις βασικές αρχές του νορβηγικού μοντέλου.

«Όλοι στην Κύπρο μιλούν για το νορβηγικό μοντέλο, λίγα όμως γνωρίζουν για το πώς πραγματικά έχει λειτουργήσει. Ως ο αρμόδιος για τη χάραξη της στρατηγικής και της επίβλεψης των επιχειρήσεων του Νορβηγικού Κρατικού Ταμείου Συντάξεων, μπορείτε να μας πείτε ποια είναι η κεντρική ιδέα αυτής της στρατηγικής;

- Υπάρχουν πολλά χαρακτηριστικά αυτού του μοντέλου. Πρώτον, είναι η ενσωμάτωση του Ταμείου στον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό. Μόνο εάν υπάρχουν πλεονάσματα στον προϋπολογισμό, μπαίνουν στο Ταμείο. Αυτό το Ταμείο δεν λειτουργεί σαν ένας «δεύτερος κρατικός προϋπολογισμός» για ανάπτυξη εγκαταστάσεων επενδύσεων. Επενδύσεις γίνονται μόνο εκτός της Νορβηγίας. Με αυτό τον τρόπο το Ταμείο εκπροσωπεί δύο λειτουργίες: Βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα οχυρώνει την εγχώρια αγορά από τις συνέπειες της μεταβλητότητας των εσόδων από το πετρέλαιο και σε μακροπρόθεσμο επίπεδο αποτελεί το όχημα για τη μεταφορά του πλούτου στις επόμενες γενεές. Άλλο ένα σημαντικό χαρακτηριστικό του νορβηγικού μοντέλου είναι ο υψηλός βαθμός διαφάνειας.

«Τι σας απασχολούσε περισσότερο όταν χαραζάτε αυτή τη στρατηγική; Τι θέλατε να πετύχετε και τι να αποφύγετε;

- Ο βασικός κίνδυνος για τις χώρες που παράγουν πετρέλαιο είναι πως τα έσοδα του πετρελαίου στρεβλώνουν την υπόλοιπη οικονομία της χώρας, σε τέτοιο βαθμό ώστε το καθαρό αποτέλεσμα να είναι αρνητικό για το σύνολο της οικονομίας. Αυτό μπορεί να συμβεί ως εξής: Πρώτον, μέσω της μη βιώσιμης χρήσης των εσόδων από το πετρέλαιο, κάτι που οδηγεί στην απόλυτη της ανταγωνι-

στικότητα στην υπόλοιπη οικονομία (αυτό συνέβη στην Ολλανδία κι έμεινε στην ιστορία ως «ολλανδική νόσος»). Και, δεύτερον, λόγω της μείωσης της παραγωγικότητας είτε από κακές επενδύσεις είτε από αρνητικές επιπτώσεις στην προσφορά εργασίας. Το Ταμείο και οι κανόνες που επιβλήθηκαν για τον τρόπο αξιοποίησης των εσόδων από το πετρέλαιο, έχουν ως στόχο να τοποθετήσουν τα έσοδα σε βιώσιμες επενδύσεις και να διασφαλίσουν ότι θα υπάρχουν οφέλη και για τις επόμενες γενεές.

«Πώς λειτουργεί το Ταμείο και ποιος αποφασίζει για τον τρόπο αξιοποίησης των εσόδων;

- Το Ταμείο υπάγεται επισήμως στον νορβηγικό Υπουργείο Οικονομικών και τυγχάνει διαχειρίσις από την Κεντρική Τράπεζα. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τη διαχειρίσις του υποβάλλονται τακτικά στο κοινοβούλιο της χώρας για αναθεώρηση.

«Από την εμπειρία σας, τι θα συμβουλεύατε μια χώρα όπως η Κύπρος, που είναι άπειρη σε θέματα διαχείρισης φυσικού αερίου, ως προς τη διαχείριση του Ειδικού Ταμείου Υδρογονανθράκων; Σε ποιο ποσοστό μπορούν αυτά τα έσοδα να δίνονται για την αποπληρωμή του χρέους, στο πλαίσιο του Μνημονίου που θα υπογράφετε με την Τρόικα;

- Είναι δύσκολο να δοθούν συγκεκριμένες συμβουλές σε αυτό το ζήτημα χωρίς λεπτομερή γνώση της κατάστασης στην Κύπρο. Σε γενικές γραμμές, όμως, είναι σημαντικό να μπου εκείνοι οι μηχανισμοί που θα διασφαλίσουν ότι ο τρόπος που θα δαπανώνται τα έσοδα από το φυσικό αέριο θα ρυθμίζεται από ένα πλαίσιο οικονομικών πολιτικών και δεν θα κατασπαταλείται σε μη παραγωγικές επενδύσεις. Ακόμη και στην περίπτωση του εξωτερικού χρέους, είναι ενδεχομένως χρήσιμο να δημιουργηθεί ένα ρυθμιστικό αποθεματικό ταμείο, ώστε να διασφαλίζεται πως δεν θα προκληθούν αστάθειες στην οικονομία από το πετρέλαιο, από τις αποφάσεις που θα λαμβάνονται ως προς την αξιοποίηση των εσόδων χρόνο με τον χρόνο. Επιπλέον, ένας υψηλός βαθμός διαφάνειας είναι απαραίτητος για να μπορέσει μια χώρα να χτίσει και να διατηρήσει τη νομιμότητα του ταμείου, αλλά και για να μείσει τον κίνδυνο διαφθοράς και κακοδιαχειρίσις.

Παγίδες, προκλήσεις και στρατηγική

Ξεκινώντας την παρουσίασή του, ο κ. Skancke απαρτίωσε τις τρεις κατηγορίες στις οποίες ένα κράτος πρέπει να εστιάσει για να διασφαλίσει τα μέγιστα έσοδα από την εκμετάλλευση των φυσικών του πόρων:

- Η μικροοικονομική πολιτική. Πώς δηλαδή τα έσοδα θα επηρεάσουν γενικότερα την οικονομία του κράτους.

- Η επενδυτική στρατηγική και γενικότερα η διαχείριση του ταμείου εσόδων.

- Τα θεσμικά ζητήματα που έχουν να κάνουν με την ποιοτική διακυβέρνηση και τη δομή της διαχειρίσις.

- Θέματα αλληλεπένδετα τα οποία συναποτελούν τη συνολική στρατηγική του κράτους, ενός κράτους το οποίο προχωρεί στη βάση σχεδιασμών κι όχι αποπροσπαγματικών πολιτικών, σημείωσε.

Είναι αξίον απορίας εάν:

1. Το Υπουργείο Εμπορίου και η Υπηρεσία Ενέργειας στην Κύπρο έχουν εμπλέξει το Υπουργείο Οικονομικών σε όλη αυτή τη διαδικασία.

2. Όταν η κυβέρνηση αποφασίζει για τον δεύτερο γύρο αδειοδότησης και για τα τεμάχια που θα έβγαιναν στον διαγωνισμό, αυτές οι αποφάσεις λαμβάνονται στη βάση κριτηρίων σε ό,τι αφορά το μέγεθος της ανάπτυξης που μπορεί η οικονομία της Κύπρου να δεχτεί;

3. Κι όταν το Υπουργικό Συμβούλιο αποφασίζει πως στο παρόν στάδιο θα δώσει άδειες μόνο για τέσσερα τεμάχια πέραν του «12», ήταν με βάση κριτήρια οικονομικά που λήφθηκαν η απόφαση;

4. Όταν η κυβέρνηση αποφασίσει να προωθήσει τον νόμο για το Ειδικό Ταμείο Υδρογονανθράκων, ρώτησε κάποιους ειδικούς; Λήφθηκαν αποφάσεις για τη μορφή που θα πάρει από το Ταμείο;

5. Όταν αποφασίσει την ίδρυση της Κρατικής Εταιρείας Υδρογονανθράκων, ένα θεσμικό δηλαδή ζήτημα, βάσει ποιας στρατηγικής το έκανε;

Με βάση το νορβηγικό μοντέλο, οι φυσικοί πόροι εξαντλούνται, όχι όμως το χρήμα από την εκμετάλλευσή τους. Σήμερα το ύψος της αποταμίευσης στο κρατικό ταμείο υδρογονανθράκων της Νορβηγίας ξεπερνά τα 600 δισ. δολάρια

Προς αποφυγή

Οι συνθήκες παγίδες προς αποφυγή, σημείωσε ο κ. Skancke, είναι οι εξής:

1. Η έλλειψη δημοσιονομικής πειθαρχίας: «Το φυσικό αέριο δεν θα μας κάνει πλούσιους, ούτε θα μας λύσει όλα μας τα προβλήματα», επεσήμανε, για να σχολιάσει πως η νοσοτροπία στις χώρες με αποθέματα πετρελαίου και αερίου είναι δυστυχώς αυτή. Μια νοσοτροπία η οποία οδήγησε τα οικονομικά χωρών με υδρογονανθράκες σε λανθασμένη κατεύθυνση. Κανόνες την αυτοκριτική του, ο κ. Skancke παραδέχτηκε πως και η Νορβηγία έκανε σοβαρά λάθη με τα δημόσια οικονομικά της, τα οποία ανέβασαν τον πληθωρισμό και κατέστρεψαν τα προϊόντα της μη ανταγωνιστικά. «Τις δεκαετίες '70-'80, αυτό συνέβη και στη Νορβηγία. Δεν ήμασταν πάντα καλοί σε αυτό. Ευτυχώς είχαμε μια τρίτη ευκαιρία τη δεκαετία του '90 και επανορθώσαμε».

2. Οι κακές επενδύσεις είναι η δεύτερη παγίδα. Ο πολιτικός, επεσήμανε, προβαίνουν σε μεγάλα κλίμακας επενδύσεις για να εξασφαλίσουν υψηλό πολιτικό κύρος, κάτι που οδηγεί στη μείωση της αξίας των πετρελαϊκών προϊόντων. Τόνισε, εξάλλου, πως κακή επένδυση είναι και η συμμετοχή σε δημόσια έργα με χαμηλές οικονομικές αποδόσεις. Άλλωστε, όπως αναφέρει και στη συνέντευξή του, το Ταμείο Υδρογονανθράκων δεν αποτελεί έναν «δεύτερο προϋπολογισμό». Τις στρατηγικές του κράτους που αφορούν τα δημόσια έργα τις χρηματοδοτεί όχι το Ταμείο αλλά ο κρατικός προϋπολογισμός.

3. Η έλλειψη εστιασής στην διαρθρωτική πολιτική. Η εισροή χρημάτων από τον πετρελαϊκό τομέα στην ευρύτερη οικονομία της χώρας, η υφραγική εσοδή, όπως την αποκαλεί ο κ. Skancke, χωρίς να γίνουν διαρθρωτικές αλλαγές και στον μη πετρελαϊκό τομέα, στους υπόλοιπους δηλαδή τομείς της οικονομίας, δημιουργεί σοβαρές παρενέργειες στην οικονομία.

4. Η φτωχή διακυβέρνηση. Ο κ. Skancke αναφέρει πως σε κάτι που ήδη ισχύει στην Κύπρο. Στη δημιουργία κόντρας μεταξύ των πολιτικών κομμάτων. Όσο μεγαλύτερα τα έσοδα, τόνισε, τόσο μεγαλύτερος ο καβγάς και φυσικά ο κίνδυνος διαφθοράς.

Με το σταγονόμετρο τα φετινά χριστουγεννιάτικα δώρα

της ΧΑΡΑΣ ΣΥΜΑΡΑ

Σε εποχές οικονομικής σταθερότητας και ανάπτυξης, οι εταιρείες «επενδύουν» στις γιορτινές περιόδους εξαιτίας της τονωμένης καταναλωτικής ζήτησης που αυτές προϋποθέτουν. Οι μεν επιχειρήσεις που είναι κερδοφόρες στηρίζονται σε αυτές με σκοπό να αυξήσουν το περιθώριο κέρδους τους, οι δε εταιρείες που αντιμετωπίζουν οικονομική στενότητα υπολογίζουν σε αυτές με την ελπίδα ότι θα τους δώσουν ώθηση για ανάκαμψη. Από τις περιόδους γιορτών εξέχουσα ήταν ανέκαθεν η περίοδος των Χριστουγέννων, κατά την οποία την τιμητική τους έχουν οι εταιρείες πώλησης παιδικών παιχνιδιών και δώρων.

Όλα αυτά μέχρι φέτος. Η διαφορά με το παρελθόν, είναι ότι η φετινή περίοδος των Χριστουγέννων έρχεται για να υπενθυμίσει στις εταιρείες ότι τα χαμηλότερα επίπεδα ζήτησης έπο-

Αν και η ζήτησή τους έχει πληγεί, τα παιδικά παιχνίδια ως δώρα Χριστουγέννων αποτελούν διαχρονικό έθιμο

νται, αν και η αγορά παιδικών παιχνιδιών κρατά γερά σε σχέση με άλλες. Για πόσο όμως;

Εκ μέρους της Hamleys, ο κ. Θεόδωρος Σίμου, διευθυντής Αγορών δηλώνει στην «Κ» ότι η ζήτηση στην αγορά παιχνιδιών είναι μειωμένη τη φετινή χρονιά σε σύγκριση με την περσινή, λόγω οικονομικής στενότητας και δυσκολίας της κάθε οικογένειας στο να ανταπεξέλθει στην υφιστάμενη οικονομική κρίση που ζούμε σήμερα.

Σε σύγκριση με πέρσι, ο κ. Σίμου παραδέχεται ότι οι πωλήσεις της ε-

ταιρείας έχουν μειωθεί κατά ένα ποσοστό της τάξης του 18%. Γενικά για τις εταιρείες αναμένει τις πωλήσεις της να κινηθούν στα ίδια μειωμένα επίπεδα με την παρούσα εικόνα των πωλήσεων.

Όπως σημειώνει, «η οικονομική κρίση σίγουρα είναι κάτι που επηρεάζει την πολιτική της εταιρείας, η οποία καταβάλλει σημαντική προσπάθεια στην προώθηση παιχνιδιών. Η περίοδος των Χριστουγέννων είναι περίοδος δώρων και το παιχνίδι είναι ό,τι καλύτερο για δώρο στο κάθε παιδί.» Σε μια προσπάθεια παραχώρησης κινήτρων στους καταναλωτές, και σε συνεργασία με τραπεζικούς οργανισμούς, η εταιρεία προσφέρει εκπτώσεις στα προϊόντα της.

Εκ μέρους της εταιρείας Μαύρου, ο κ. Όθωνας Κυριακίδης, διευθυντής της εταιρείας τονίζει ότι από τον Δεκέμβριο του 2011 η ζήτηση στην αγορά παιχνιδιών έχει αρχίσει να πλάττειται, ωστόσο η φετινή χρονιά αναμένεται ότι θα είναι

χειρότερη. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της εταιρείας, η αγορά δεν πρόκειται να ανακάμψει πριν από το 2015. Εξαιτίας, ωστόσο, της σωστής διαχειρίσις της εταιρείας, βρισκείται σε θέση να αντέξει περαιτέρω μείωση στην κίνηση για τα επόμενα 3-4 χρόνια. Αν αυτό όμως συνεχιστεί, συμπληρώνει, «κάμια εταιρεία δεν θα είναι σε θέση ν' αντέξει».

Όπως τονίζει, οι οικογένειες είναι πλέον πιο προσεκτικές στα έξοδά τους σε παιδικά δώρα και παιχνίδια. «Ένας νόνος που αγοράζει πριν από ένα χρόνο 2-3 παιχνίδια στα βαφτιστήρια του, φέτος θα περιοριστεί σε ένα», περιγράφει.

Παρ' όλα αυτά, η κατηγορία του παιδικού παιχνιδιού έχει πληγεί λιγότερο, κι αυτό γιατί είναι δύσκολο για τους γονείς να στερήσουν από τα παιδιά τους τη χαρά ενός παιχνιδιού, όταν ακόμα υπάρχει περιθώριο εξοικονόμησης χρημάτων από άλλα οικογενειακά έξοδα, που δεν έχουν σχέση με τα παιδιά.

Οι εταιρείες παιδικών παιχνιδιών και δώρων παραδέχονται ότι τα χειρότερα επίπεδα ζήτησης είναι τα φετινά, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι τα χειρότερα έχουν περάσει.

Πάντως, όπως διευκρινίζει ο κ. Κυριακίδης, στα έσοδα της εταιρείας έχει συμβάλει θετικά και η αναζωογονημένη κίνηση στην αγορά της Λιθδρας και Ο-

νασαγόρου, λόγω του τουριστικού ωραρίου, αλλά και του πεζόδρομου που χρησιμοποιείται ευρέως αφού το επτρέπουν οι ήπιες καιρικές συνθήκες.

Η επόμενη μέρα της επαναγοράς ομολόγων για τις ελληνικές τράπεζες

Προσδοκούν αντισταθμιστικά φορολογικά οφέλη προκειμένου να μετριάσουν τις απώλειες

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ

Μετρούν τις πηγές τους οι τράπεζες μετά το νέο πλήγμα της επαναγοράς των ομολόγων. Ωστόσο, ελπίζουν πρώτον, ότι θα διασώσουν ένα μέρος των ομολόγων τους και δεύτερον, ότι θα εξασφαλίσουν ορισμένες τεχνικές βελτιώσεις με τις οποίες θα μετριάσουν τις απώλειες.

Αργά χθες το απόγευμα, οι εγχώριες τράπεζες κατέθεσαν της προσφορές τους στον ΟΔΔΗΧ στο πλαίσιο της διαδικασίας επαναγοράς, προσφέροντας, όπως αναμενόταν, το σύνολο των ομολόγων που έχουν στα χαρτοφυλάκια τους. Σύμφωνα με πληροφορίες, οι τέσσερις μεγάλες εγχώριες τράπεζες -Εθνική, Eurobank, Alpha και Πειραιώς- προσέφεραν ομόλογα ύψους 11,5 δισ. ευρώ, ενώ μαζί και με τα ομόλογα των υπολοίπων εγχώριων τραπεζών η εγχώρια τραπεζική συμμετοχή ανήλθε στα 16 δισ. ευρώ.

Η δημοσίευση των ισολογισμών των τραπεζών μέχρι τις 21/12 θα αποσαφηνίσει το ύψος των κεφαλαιακών αναγκών κάθε τράπεζας

Στελέχη τραπεζών υπογραμμίζουν στην «Κ» ότι υπάρχουν βάσιμες προσδοκίες για υψηλή συμμετοχή ξένων επενδυτών, εξέλιξη που αν επιβεβαιωθεί, μπορεί να βοηθήσει τις τράπεζες να διατηρήσουν ένα μέρος των ομολόγων τους. Σύμφωνα με τους ίδιους, πέραν των σχετικά ελκυστικών τιμών με τις οποίες το ελληνικό Δημόσιο επαναγοράζει τους τίτλους, το φρόνιτρο της περιορισμένης εμπορευσιμότητας θα οδηγήσει τους περισσότερους ξένους να συμμετέχουν στην επαναγορά. Σημειώνεται ότι μετά την επαναγορά, ο όγκος των ελληνικών ομολόγων που θα κυκλοφορούν ελεύθερα στην αγορά θα περιοριστεί δραστικά. Έτσι, τα hedge funds και άλλοι ξένοι

επενδυτές, που δεν θα συμμετάσχουν στη διαδικασία κινδυνεύουν να βρεθούν με τίτλους πολύ χαμηλής εμπορευσιμότητας για τους οποίους το αγοραστικό ενδιαφέρον θα είναι ιδιαίτερα περιορισμένο. Αν επιβεβαιωθούν οι εκτιμήσεις αυτές, τότε οι τράπεζες θα είναι υποχρεωμένες να πωλήσουν το 30% της θέσης τους σε ελληνικά ομόλογα. Όπως σημειώνουν στην «Κ» στελέχη τραπεζών, μια τέτοια εξέλιξη θα ήταν ιδιαίτερα θετική για τις τράπεζες, καθώς αφ' ενός οι τράπεζες θα «καθαρίζαν» τα χαρτοφυλάκια τους από τα τοξικά -όπως τα χαρακτηρίζουν οι αγορές- ελληνικά ομόλογα, ενώ παράλληλα θα διατηρούσαν ένα μικρό χαρτοφυλάκιο ομολόγων που στο μέλλον -εφ' όσον τα πράγματα εξελιχθούν θετικά για την Ελλάδα- μπορεί να αποδώσει σημαντικά κεφαλαιακά κέρδη. Ωστόσο, πολλοί αναλυτές εκτιμούν ότι το Δημόσιο θα επαναγοράσει το σύνολο των ομολόγων των εγχωρίων τραπεζών. Κέρδη θα λογιστικοποιήσουν και από την πώληση των ομολόγων, καθώς στα βιβλία των τραπεζών έχουν αποτιμηθεί με τιμή κοντά στο 30% της ονομαστικής τους αξίας, ενώ θα πωληθούν σε τιμή κοντά στο 33%. Όπως εκτιμούν οι τράπεζες, τα κέρδη από τη συναλλαγή μπορεί να φτάσουν τα 500 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, το μεγάλο πλήγμα είναι ότι ομόλογα ονομαστικής αξίας 11,5 δισ. ευρώ θα διατεθούν στα 3,7 δισ. ευρώ, που σημαίνει ότι οι τράπεζες θα διαγράψουν οριστικά και αμετάκλητα δυναμικά κέρδη 7,5 δισ. ευρώ.

Οι τράπεζες ελπίζουν ότι θα αντισταθμίσουν την απώλεια αυτή από μια σειρά φορολογικών και άλλων βελτιώσεων, οι οποίες σε βάθος χρόνου μπορούν να μετριάσουν το ύψος των ζημιών για τους μετόχους. Το πρώτο αντισταθμιστικό όφελος που ζητούν οι τράπεζες είναι η περαιτέρω επέκταση του εργαλείου του αναβαλλόμενου φόρου. Οι τράπεζες ήδη έχουν πετύχει μέρος των μεγάλων ζημιών που προκάλεσε το PSI να συμψηφιστεί με φόρους από μελλοντικά κέρδη. Για διάστημα 30 ετών οι τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να μην πληρώνουν

Το εύρος τιμών επαναγοράς ομολόγων

ΛΗΞΗ ΟΜΟΛΟΓΩΝ	ΠΟΣΟ ΠΡΟΣ ΕΠΑΝΑΓΟΡΑ (δισ. ευρώ)	ΚΑΤΩΤΑΤΗ ΤΙΜΗ (% της ονομαστικής)	ΑΝΩΤΑΤΗ ΤΙΜΗ
2023	2,94	38,1	40,1
2024	2,93	35,8	37,8
2025	2,92	35,3	37,3
2026	2,93	35,3	37,3
2027	2,93	35,3	37,3
2028	3,12	33,7	35,7
2029	3,12	32,2	34,2
2030	3,12	31,5	33,5
2031	3,11	31,0	33,0
2032	3,12	30,6	32,6
2033	3,12	30,5	32,5
2034	3,12	30,5	32,5
2035	3,12	30,5	32,5
2036	3,10	30,4	32,4
2037	3,11	30,2	32,2
2038	3,12	30,2	32,2
2039	3,11	30,2	32,2
2040	3,12	30,2	32,2
2041	3,12	30,2	32,2
2042	3,13	30,2	32,2

ΠΗΓΗ: ΟΔΔΗΧ

φόρο (αρκεί φυσικά να έχουν κέρδη) μέχρι να καλύψουν ένα μέρος της ζημίας του PSI. Οι τράπεζες ζητούν το ποσό αυτό να αυξηθεί και αν το πετύχουν, μπορεί να εξοικονομήσουν περί τα 4 δισ. ευρώ από μελλοντικούς φόρους, ποσό που θα αναγνωριστεί και στα εποπτικά τους κεφάλαια. Την προηγούμενη εβδομάδα, στο πλαίσιο των συζητήσεων για τη συμμετοχή τους στην επαναγορά, οι διοικήσεις των τραπεζών ζήτησαν από το υπουργείο Οικονομικών να τύχουν εννοιακής αντιμετώπισης και τα οφέλη που δημιουργούνται από τις συγχωνεύσεις. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των τραπεζών, τα οφέλη συνεργειών από τις υπό εξέλιξη συγχωνεύσεις (Εθνική - Eurobank, Alpha - Εμπορική, Πειραιώς - Γενική - ΑΤΕ) φτάνουν τα 4 δισ. ευρώ. Οι τράπεζες ζήτησαν τα οφέλη που δημιουργούν οι συνεργείες -τουλάχιστον ένα μέρος αυτών- να μπορούν να καλυφθούν με την έκδοση μετατρέψιμων ομολόγων αντί για κοινές μετοχές.

Δλαδή, ζητούν να αυξηθεί η συμμετοχή των μετατρέψιμων ομολόγων με αντίστοιχη μείωση των κοινών μετοχών στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης. Σημειώνεται ότι οι βελτιώσεις αυτές θα πρέπει να εγκριθούν από την τρόικα, αλλά και από τη Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ε.Ε Σε κάθε περίπτωση, το αργότερο μέχρι την Παρασκευή 21 Δεκεμβρίου οι τράπεζες θα κάνουν τον τελικό λογαριασμό και με τη δημοσίευση των ισολογισμών, θα ξεκινήσει η αντίστροφη μέτρηση για την ανακεφαλαιοποίηση. Η δημοσίευση των ισολογισμών αναμένεται να αποσαφηνίσει το ύψος των κεφαλαιακών αναγκών της κάθε τράπεζας, οι οποίες και θα διαμορφώσουν τα περιθώρια για τη συμμετοχή ιδιωτών, παλαιών και νέων, μετόχων στις αυξήσεις κεφαλαίου. Σύμφωνα με το Μνημόνιο, μέχρι το τέλος Απριλίου 2013 οι τράπεζες θα πρέπει να ολοκληρώσουν τις αυξήσεις κεφαλαίου και όλα τα αδιάθετα δικαιώματα θα καλυφθούν από το ΤΧΣ.

61,4 δισ.
η αξία των ομολόγων προς επαναγορά

10 δισ.
το διαθέσιμο ποσό του Δημοσίου

30 δισ.
ο στόχος επαναγοράς

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Jpapadogiannis@kathimerini.gr

Τράπεζα Κύπρου

Πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου ανακοίνωσε το συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου για τους εργαζομένους της τράπεζας στην Ελλάδα. Το πρόγραμμα εντάσσεται στο γενικότερο πρόγραμμα αναδιάρθρωσης του ομίλου. Σύμφωνα με την ανακοίνωση του συγκροτήματος: «Η διοίκηση του συγκροτήματος καθ' όλο το τελευταίο διάστημα σταθερά προσαρμοστικής μείωσης κόστους και ευρύτερης θωράκισης, με κύριο στόχο τη διατήρηση στον μέγιστο δυνατό βαθμό των θέσεων εργασίας, παράλληλα με την παραμονή του συγκροτήματος στην Ελλάδα. Στην παρούσα φάση, εξετάζοντας κοινωνικά υπεύθυνες επιλογές και σταθμίζοντας το μακροπρόθεσμο συμφέρον των εργαζομένων, η διοίκηση του συγκροτήματος αποφάσισε να θέσει σε λειτουργία πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου για τους εργαζομένους του συγκροτήματος στην Ελλάδα». Η διοίκηση της Τράπεζας Κύπρου αφιέρωσε ανοικτό το ενδεχόμενο πρόσθετων μέτρων σε περίπτωση που το πρόγραμμα αποτύχει. Όπως σημειώνεται στην ανακοίνωση: «Από την επιτυχία του θα εξαρτηθεί εάν θα χρειαστεί να προβεί σε επιπλέον ενέργειες στο πλαίσιο της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας». Η τράπεζα προσφέρει 11 μεικτούς μηνιαίους μισθούς σε όσους εργάζονται από 0-5 έτη, 17 μισθούς σε όσους εργάζονται από 5-10 έτη και 23 μισθούς σε όσους εργάζονται πάνω από 10 έτη. Επίσης, προσφέρει 2 επιπλέον μισθούς για κάθε ανήλικο παιδί.

Η τράπεζα ανακοίνωσε πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου.

ΟΜΙΛΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΑΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Όμιλος Προβληματισμού για τον Εκσυγχρονισμό της Κοινωνίας μας - ΟΠΕΚ σας καλεί σε ανοικτή εκδήλωση με θέμα

«Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΟ ΝΑΔΙΡ! ΥΠΑΡΧΕΙ ΛΥΣΗ!»

Ομιλητές:

Στάθης Κιττής, πρόεδρος ΔΣ CYTA με θέμα «Έτσι θα προχωρήσουμε - η περίπτωση της CYTA»

Μιχάλης Σαρρής, τέως Υπουργός, με θέμα «Μνημόνιο: από τη συμφωνία στην εφαρμογή»

Μάριος Μαυρίδης, Βουλευτής, με θέμα «Μπροστά στις δυσκολίες- η ευθύνη των πολιτικών»

Γιώργος Ευσταθίου, ΓΓ ΟΠΕΚ, με θέμα « Ανάπτυξη για να βγούμε από τα αδιέξοδα»

Μετά τις ομιλίες θα διεξαχθεί συζήτηση με τη συμμετοχή του ακροατηρίου

Συντονισμός: Μιχάλης Περισιάνης, δημοσιογράφος

Χαιρετισμός: **Χαράλαμπος Περικλέους**, μέλος ΔΣ ΟΠΕΚ

Δευτέρα, 10 Δεκεμβρίου, ώρα 7.00 μ.μ.

Η εκδήλωση θα γίνει στο «Σπίτι της Ευρώπης», Λεωφόρος Βύρωνος 30, Λευκωσία

Χορηγός Επικοινωνίας

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

www.opek.org.cy | email: info@opek.org.cy | opekcy@gmail.com

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) το Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου και η Καθημερινή Κύπρου

σας προσκαλούν

σε συζήτηση για την Οικονομική Κρίση και τη Σύγχρονη Ανάπτυξη, με αφορμή τη νέα κυκλοφορία ομότιτλου βιβλίου του Νίκου Λεάνδρου, Αν. Καθηγητή Οικονομικών Επιστημών και Προέδρου Τμήματος Επικοινωνίας, Μέσων & Πολιτισμού στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών

Ο Διευθύνων Σύμβουλος της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Κύπρου) Νικόλαος Θ. Μπέης θα απευθύνει χαιρετισμό Κύριος ομιλητής: Καθηγητής Ηλίας Ντινένης, Πρύτανης Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφου
Συντονιστής: Ανδρέας Παράσχος, διευθυντής Καθημερινής (Κύπρου)

Δευτέρα 10 Δεκεμβρίου 2012, ώρα 18:30

Κτήριο Διοίκησης Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Κύπρου)
Αίθουσα Εκδηλώσεων
Λεωφόρος Μακαρίου Γ' αρ. 15, 1065 Λευκωσία

Είσοδος ελεύθερη

Η εκδήλωση τελεί υπό την αιγίδα της Πρεσβείας της Ελλάδος στην Κύπρο

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΚΥΠΡΟΥ)

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Δυσκολότερος παρά ποτε ο ρόλος των CEOs

Ο πρόεδρος της εταιρείας Ανώτατων Στελεχών Επιχειρήσεων και επικεφαλής της ICAP, Ν. Κωνσταντέλλος, μιλάει στην «Κ»

Της ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΔΑΜΟΥΛΙΑΝΟΥ

«Ο ρόλος των CEOs σήμερα γίνεται περισσότερο καταλυτικός από ποτέ λόγω του αρνητικού και απρόβλεπτου εξωτερικού περιβάλλοντος. Ο CEO γίνεται πλέον και CRO. Δηλαδή Chief Restructuring Officer και είναι υπεύθυνος για την εξ ολοκλήρου αναδιοργάνωση της εταιρείας του, προκειμένου να αντεπεξέλθει στις πρωτόγνωρες συνθήκες. Διαφοροποιούνται βέβαια και συγκεκριμένες προτεραιότητες του. Κατ' αρχάς, αφορούν την εξασφάλιση ρευστότητας, αλλά και τη μείωση του κόστους. Η εξασφάλιση ρευστότητας, μάλιστα, ανεβαίνει πολύ ψηλά στην ατζέντα των CEOs εξαιτίας αδυναμιών, όπως της αδυναμίας δανεισμού από τις Τράπεζες, εισπραξής απαιτήσεων, λόγω της αυξημένης ασυνέπειας των πελατών, της αδυναμίας ανάπτυξης εργασιών, της απαίτησης για μείωση περιθωρίου κέρδους, αλλά και εξαιτίας συνεχών εκτάκτων πληρωμών».

Διαπίστωση

Είναι μια σημαντική διαπίστωση, όπως την καταθέτει στην «Κ» ο κ. Νικόλαος Κωνσταντέλλος, πρόεδρος Δ.Σ. της Εταιρείας Ανώτατων Στελεχών Επιχειρήσεων και διευθύνων σύμβουλος ICAP Group. Προκύπτει από τα αποτελέσματα έρευνας για τις επιπτώσεις της κρίσης στο επίπεδο των CEOs, που πραγματοποιήσε η ICAP τον Νοέμβριο 2012 και στην οποία απάντησαν 251 διευθύνοντες σύμβουλοι σημαντικών εταιρειών από όλους τους κλάδους των επιχειρήσεων. Ο κ. Κωνσταντέλλος χαρακτηριστικά την κατάσταση στις επιχειρήσεις «δυσκολότερη παρά ποτέ και όλοι όσοι διοικούν εταιρείες δεν έχουν ξαναδείξει αντιμετώπιση με μια τόσο αρνητική συγκυρία».

Παρά τις κάποιες τρέχουσες θετικές εξελίξεις «οι απειλές για πτώχευση και η επιστροφή στη δραχμή φαίνεται να έχουν αποφευχθεί» το επιχειρηματικό περιβάλλον παραμένει αρνητικό. Και η επόμενη χρονιά δεν θα είναι ευκολότερη. Σημαντικά είναι τα αποτελέσματα της έρευνας που περιγράφουν, αφενός τις πιέσεις που υφίστανται σήμερα οι CEOs με συνέπεια την πρόκληση άγχους, αφετέρου το πώς έχουν επηρεασθεί οι εταιρείες τους σε ό,τι αφορά τις θέσεις εργασίας και τους μι-

Έρευνα δείχνει αφενός τις πιέσεις που υφίστανται σήμερα οι CEOs με συνέπεια την πρόκληση άγχους, αφετέρου το πώς έχουν επηρεασθεί οι εταιρείες τους σε ό,τι αφορά τις θέσεις εργασίας και τους μισθούς. Ως σημαντικότερος παράγων άγχους αξιολογήθηκε η αγωνία για την επιδείνωση του οικονομικού περιβάλλοντος και η σοβαρή επίπτωση που θα έχει στις εταιρείες που διοικούν.

σθούς. Ως σημαντικότερος παράγων άγχους αξιολογήθηκε η αγωνία για την επιδείνωση του οικονομικού περιβάλλοντος και η σοβαρή επίπτωση που θα έχει στις εταιρείες που διοικούν.

Ακολουθούν η πίεση για δύσκολες αποφάσεις, όπως οι απολύσεις και οι μειώσεις μισθών, η πίεση για καλύτερα αποτελέσματα, το άγχος μήπως χάσουν τη θέση εργασίας τους, όπως και η αύξηση των ωρών εργασίας. Το στρες επιτείνεται και από άλλους παράγοντες, όπως η εξασφάλιση ρευστότητας και η αδυναμία εξασφάλισης της, οι συνεχείς αλλαγές των συνθηκών της αγοράς, η δυσκολία διατήρησης καλού εργασιακού κλίματος και η ενδυνάμωση της ψυχολογίας των εργαζομένων. Αναφερόμενος στην κατάσταση που επικρατεί στις εταιρείες σε σχέση με το προσωπικό τους, ο κ. Κωνστα-

ντέλλος χαρακτηρίζει «το τοπίο ζοφερό στον τομέα αυτό».

Ιδιαιτερές δεξιότητες

Όπως δείχνει η έρευνα, διπλασιάσθηκαν από πέρυσι οι εταιρείες που προκάλυψαν σε μειώσεις μισθών. «Στο σύνολο των απαντήσεων που δεχθήκαμε, το 47% των επιχειρήσεων έχει προχωρήσει σε μειώσεις μισθών από 5% έως και 50%, με μέσο όρο μείωσης το 15,7%. Ακόμη πιο δυσάρεστο είναι το συμπέρασμα που αφορά τις μειώσεις προσωπικού, γιατί αποκαλύπτει ότι 62% των επιχειρήσεων του δείγματος έχουν προχωρήσει σε απολύσεις. Στις εταιρείες αυτές έχουν απολυθεί από 5% έως 50% των εργαζομένων με μέσο όρο μείωσης προσωπικού 20,7%». Στη δύσκολη αυτή πραγματικότητα, όπως την συντάσσουν τα ρεαλιστικά ευρή-

ματα της σημαντικής αυτής έρευνας, ο κ. Κωνσταντέλλος προτάσσει με έμφαση την ανάγκη για ανάπτυξη ιδιαιτερών δεξιοτήτων από τους CEOs. «Οι CEOs πρέπει να έχουν όραμα και σχέδιο για την κρίση, όπως και την ικανότητα να εμπνέουν τους ανθρώπους τους. Είναι απαραίτητο να μπορούν να δίνουν το παράδειγμα στους εργαζομένους με πάθος και σκληρή δουλειά, αλλά και να τους παρακινούν για επιτυχία, επιμονή και μεράκι». Άλλες ικανότητες που κρίνει ότι είναι κρίσιμες για την επιτυχή εκπλήρωση του ρόλου των CEOs είναι η τόλμη, η ταχύτητα, η αποφασιστικότητα, η αυτοπεποίθηση, η αισιοδοξία, η ψυχραιμία όπως και οι ανεπτυγμένες επικοινωνιακές και διαπραγματευτικές ικανότητες.

«Όμως, επιτρέψτε μου να τονίσω ότι το χαρακτηριστικό που κάνει πραγμα-

τικά τη διαφορά είναι η αντοχή. Ψυχική και σωματική. Η οποία όταν συνδυασθεί με την αταλάντευτη επιδίωξη υψηλών στόχων, θα φέρει με βεβαιότητα θετικά αποτελέσματα». Προσδιορίζοντας μάλιστα επακριβώς το τι σημαίνει αντοχή για τον CEO μας αναφέρει «να αντέχει στα δύσκολα και να ανατρέπει τα αρνητικά δεδομένα. Να παραμένει με το κεφάλι ψηλά όταν οι άλλοι σπκόνουν τα χέρια ψηλά. Να εμπνέει τους ανθρώπους του, όταν αυτοί λυγίζουν. Να μην υπαναχωρεί στις αντιξοότητες και να μη συμβιβάζεται με ένα μέτριο αποτέλεσμα "των καιρών"». Οι CEOs πρέπει να κρατούν τον πήχυ ψηλά και να συνεχίζουν να εμπνέουν τους ανθρώπους τους, ακόμη και όταν οι συνθήκες δυσχεραίνουν πολύ αυτό το έργο» καταλήγει ο κ. Κωνσταντέλλος.

xd@kathimerini.gr

Ο πρόεδρος της ΕΑΣΕ και διευθύνων σύμβουλος ICAP Group, Νικόλαος Κωνσταντέλλος.

Η ύφεση πλήττει την αγορά

Στην έρώτηση «πώς κρίνετε την εξέλιξη της κατάστασης στην ελληνική οικονομία και αγορά;» ο κ. Κωνσταντέλλος απαντά: «Η ύφεση διανύει την πέμπτη συνεχή χρονιά και αναμένεται να συνεχισθεί και το 2013, με την πιο αισιόδοξη πρόβλεψη να περιορίζεται στο -4%. Συνολικά δε, την εξαετία 2008 - 2013 το ΑΕΠ θα έχει μειωθεί κατά 25%, με αποτέλεσμα να μιλάμε για μια ύφεση που είναι η μεγαλύτερη σε διάρκεια στην παγκόσμια ιστορία. Η αγορά, σε ένα τέτοιο περιβάλλον, πλήττεται σε τεράστιο βαθμό. Αρκεί να αναφέρω ότι, βάσει των στοιχείων της ICAP Group, στο σύνολο των ελληνικών εταιρειών (22.376 Ε.Ε. και ΕΠΕ), οι ζημιές EBIT-DA ανήλθαν σε 32 δισ. ευρώ και οι συνολικές ζημιές εκτοξεύθηκαν στα 49,9 δισ. ευρώ το 2011, έναντι 5,4 δισ. ευρώ το 2010. Επιπλέον, υποβαθμίστηκε η πιστοληπτική ικανότητα του 73% των Ε.Ε. και ΕΠΕ στο διάστημα μεταξύ Ιουλίου 2011 και Ιουλίου 2012, ενώ η ασυνέπεια των ελληνικών επιχειρήσεων αναμένεται να ξεπεράσει το 21% το 2012, από 3,6% που ήταν το 2008».

Διάλεξη του Ινστιτούτου Κύπρου για την επιβίωση του ευρώ

Το Ινστιτούτο Κύπρου διοργάνωσε διάλεξη με τίτλο «Survival of the Euro: Views of a Sympathetic Outsider», με ομιλήτη τον οικονομολόγο καθηγητή Richard N. Cooper. Ο καθηγητής Cooper θα αναφερθεί στις συνέπειες της υιοθέτησης ενός κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος και στους μηχανισμούς ρυθμίσεώς του, τις αδυναμίες της Συνθήκης του Μάαστριχτ, την τρέχουσα συζήτηση για θεσμικές αλλαγές στην Ε.Ε. και την Ευρωζώνη για αντιμετώπιση των αδυναμιών που προέκυψαν, καθώς και στην αδυναμία επίλυσης των προβλημάτων με τις πολιτικές λύσεις που επιβλήθηκαν

στις χώρες της Ευρωζώνης. Ο Richard Cooper είναι καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Harvard και μέλος του Συμβουλίου Επιτρόπων του Ινστιτούτου Κύπρου. Έχει διατελέσει πρύτανης στο Πανεπιστήμιο Yale των ΗΠΑ, ενώ υπηρέτησε ως υφυπουργός Οικονομικών Υποθέσεων και υφυπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Τράπεζας της Βοστώνης και επικεφαλής του National Intelligence Council. Έχει πρόσφατα εκδώσει τα βιβλία «Boom, Crisis and Adjustment», «Environment and Resource Policies for the World Economy» και «What

the Future Holds». Η διάλεξη θα πραγματοποιηθεί την Τρίτη, 11 Δεκεμβρίου 2012, στις 19:00, στα Κεντρικά Γραφεία της Τράπεζας Κύπρου, στην Αγία Παρασκευή (Αίθουσα Συνεδριάσεων Σόλων Τριανταφυλλίδη). Τον καθηγητή Richard N. Cooper θα παρουσιάσει ο πρώην Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Γιώργος Βασιλείου, σε σύντομο καιρειασμό που θα απευθύνει στην έναρξη της εκδήλωσης.

Η διάλεξη θα διεξαχθεί στα αγγλικά και θα είναι ανοικτή και δωρεάν για το κοινό, ωστόσο είναι απαραίτητη η δήλωση συμμετοχής.

ΑΠΟΨΗ

ΤΟΥ ROBERT J. SAMUELSON/WASHINGTON POST

Η προστασία των συντάξεων

Ετέθη το θέμα της κοινωνικής ασφάλισης επί τάπητος, ξεκάθαρα και αποφασιστικά. Η προστασία των δικαιωμάτων και κεκτημένων των συνταξιούχων είναι από μέρους της Αριστεράς το ίδιο και το αυτό με τη δέσμευση της Δεξιάς «για τη μη επιβολή νέων φόρων». Οι Ρεπουμπλικανοί, μέλη του Κογκρέσου, αρχίζουν να υποχωρούν από την αδιάλυκτη θέση τους. Είναι πλέον ώρα να κάνουν πίσω από τη δική τους τόσο ο πρόεδρος Ομπάμα όσο και οι Δημοκρατικοί αντιπρόσωποι στο Κογκρέσο.

Η βασική δραστηριότητα της ομοσπονδιακής κυβέρνησης περιορίζεται σήμερα στην... προστασία των συνταξιούχων. Υπάρχει τεράστια αναδιανομή πλούτου από τους νεότερους στους μεγαλύτερους σε ηλικία, μια αναδιανομή που θα γίνει ακόμη πιο άδικη αν τα κονδύλια για τις συντάξεις και τους υπερήλικες εξαιρεθούν από την προσπάθεια μείωσης των δημοσίων ελλειμμάτων, όπως το επιθυμούν πολλές ομάδες φιλελευθέρων.

Σε αυτήν την περίπτωση θα αναγκαστούμε είτε σε μεγάλη αύξηση φόρων είτε σε σημαντικές μειώσεις άλλων κονδυλίων, όπως αυτών για την άμυνα, την προστασία του περιβάλλοντος κ.ά. Οι νέοι θα καλούνται να πληρώνουν περισσότερα και να λαμβάνουν λιγότερα. Σε άλλη περίπτωση, απλώς δεν θα υπάρξει μείωση των ελλειμμάτων. Όσοι αμφισβητούν τα λεγόμενά μου πρέπει να μελετή-

σουν τους αριθμούς. Το οικονομικό έτος 2012 και εξαιρουμένων των τόκων, οι δαπάνες του ομοσπονδιακού κράτους έφτασαν στα 3,251 τρις. δολ. Από αυτά, τα 762 δισ. ήταν δαπάνες για την κοινωνική ασφάλιση και συγκεκριμένα για τις συντάξεις, τα 469 δισ. για το ειδικό πρόγραμμα υγείας των 65 ετών και άνω, και τα

Οι δημόσιες δαπάνες στις ΗΠΑ πρέπει να μειωθούν. Το κράτος έχει και άλλες ευθύνες, πέραν των συνταξιούχων

251 δισ. για το πρόγραμμα που καλύπτει ασφαλιστικά τους φτωχούς, εκ των οποίων τα δύο τρίτα είναι επίσης ηλικίας άνω των 65 ή ανάπηροι. Η αξία αυτών των δαπανών των κρατών, εξαιρουμένων πάντα των τόκων. Την ίδια ώρα, οι δαπάνες για την άμυνα ανήλθαν στα 651 δισ. δολάρια, ήτοι στο 20% του συνόλου, και συνεχίζουν να μειώνονται.

Οι μειώσεις των αποδοχών τους θα είναι άδικες για τους συνταξιούχους. Αλλά, η αποφυγή τους θα είναι άδικα για τους νεότερους.

Το μεγαλύτερο κρατικό πρόγραμμα δεν μπορεί να εξαιρεθεί από κα-

νέναν διάλογο σχετικά με τις προτεραιότητες του κράτους. Μια τέτοια εξαιρεση δεν δικαιολογείται διότι σε κάθε περίπτωση θα έχει ευρύτερες επιπτώσεις στο δίκτυο κοινωνικής προστασίας.

Το θέμα είναι να καταφέρουμε να μειώσουμε τις αποδοχές των συνταξιούχων περιορίζοντας κατά το δυνατόν τις επιπτώσεις για τους πλέον αδύναμους οικονομικά από αυτούς. Υπάρχουν τρόποι να το ζητήσουμε, όπως το να αλλάξουμε το σύστημα αυτόματης τιμηρικής προσαρμογής, να φορολογήσουμε τις συντάξεις πλήρως (κάτι που θα είχε τη μεγαλύτερη επίπτωση στις υψηλότερες εξ αυτών), σταδιακά να αυξήσουμε τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης.

Η μείωση των δημοσίων ελλειμμάτων πρέπει να συμπεριλάβει αυξήσεις φόρων για τους πλουσιότερους Αμερικανούς. Αλλά υπάρχουν και πρακτικά όρια. Ηδη, οι προτάσεις που καταθέτει η κυβέρνηση Ομπάμα, σε συνδυασμό με τους πολιτειακούς φόρους, θα αυξήσουν τον ανώτατο φορολογικό συντελεστή σχεδόν στο 50%. Οσο αυξάνονται οι φόροι τόσο αυξάνεται ο κίνδυνος επιπτώσεων στην πραγματική οικονομία και τόσο αυξάνονται τα «κίνητρα» για φοροδιαφυγή. Είναι οι δαπάνες που πρέπει να περιοριστούν. Το κράτος έχει και άλλες ευθύνες, πέραν της προστασίας των συνταξιούχων.

«Ανθρώπινο Δίκτυο» αλληλεγγύης άπλωσε η TEDxAthens στην Ελλάδα

Συγκίνηση και βάπτισμα στη δημιουργική σοφία των νέων μας ήταν για τον ώριμο σε ηλικία επισκέπτη η εμπειρία από το φετινό TEDxAthens που συγκέντρωσε περισσότερα από 1.500 «ψυχωμένα» και θεληματικά νεαρά άτομα που μας έδειξαν το πώς γίνονται οι ιδέες και τα οράματα πράξη, το πώς μπορείς να ξεφύγεις από τις ατραπούς της μιζερίας και της στείρας παθητικότητας και να μπεις στον δικό σου δρόμο -στη λεωφόρο της προόδου, της καινοτομίας, της δημιουργίας, της αλληλεγγύης και του εθελοντισμού (www.tedxathens.com).

Ευοίωνα σημάδι για το μέλλον του τόπου μας το γεγονός ότι το TED (Technology, Entertainment, Design), μια παγκόσμια πλέον, μη κερδοσκοπική οργάνωση, αφιερώ- μένη στις ιδέες που αξίζει να διαδοθούν, «ρίζωσε» τόσο βαθιά και στη χώρα μας (xAthens) για να αναδείξει τον υπαρκτό πλούτο της υπέροχης, υπήφιας ελληνικής νιότης. Στην τομέα του εθελοντισμού,

Η International Life στεγάζει και στηρίζει το μη κερδοσκοπικό Σωματείο «Δεσμός»

με την πρωτοβουλία Human Grid - Ανθρώπινο Δίκτυο - καταγράφει και αναδεικνύει τις εθελοντικές πρωτοβουλίες της πόλης, ώστε να αποκτήσουν περισσότερους υποστηρικτές και να υπερτείνουν καλύτερα τους στόχους τους.

Φωτεινό παράδειγμα, η ενεργός υποστήριξη που ήδη παρέχει η Ασφαλιστική Εταιρεία International Life στο μη κερδοσκοπικό σωματείο «Δεσμός» (www.desmos.org, 210-8119365) και που στοχεύει στη μέγιστη αξιοποίηση κάθε είδους πλεονάσματος -προϊόντων και δωρεάν παροχής υπηρεσιών- από επιχειρήσεις, ιδιώτες, εργαζομένους, τα οποία και «παντρεύει» με τις ανθρωπιστικές

και κοινωνικές ανάγκες που αξιολογεί και καταγράφει ότι υπάρχουν σε αντίστοιχα ιδρύματα και φορείς σε όλη την Ελλάδα.

Στο πλαίσιο του ολοκληρωμένου προγράμματος Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, που έχει αναπτύξει η International Life (www.inlife.com.gr), με βασικό μήνυμα «Ανταπόδοση Ζωής», έχει δώσει -κυριολεκτικά- «ζωή» στον «Δεσμό», αφού του παρέχει τη στήγη και καλύπτει όλα τα λειτουργικά έξοδά του. Με αποτέλεσμα, στον πρώτο κιόλας χρόνο της δραστηριότητάς του, ο «Δεσμός» μπόρεσε να αναπτύξει σημαντικές δράσεις σε όλη την Ελλάδα.

Επιπλέον, η International Life προωθεί τον εθελοντισμό μεταξύ των εργαζομένων και των συνεργατών της και ενθαρρύνει τη δημιουργία ανθρώπινων αλυσίδας για την ανακούφιση κοινωνικών ομάδων που πλήττονται από τις νέες οικονομικές συνθήκες.

XP. ΔΑΜ.

Κενές Θέσεις

Ο Όμιλος Ειδικών Εκδόσεων ζητεί να προσλάβει για πλήρη απασχόληση:

Στέλεχος για το Εμπορικό Τμήμα

- Δυναμική προσωπικότητα
- Επικοινωνιακή ικανότητα
- Προσανατολισμός στην επίτευξη στόχων
- Διαπραγματευτικές ικανότητες
- Εμπειρία στις πωλήσεις για τουλάχιστον 2 χρόνια

Παρακαλώ όπως αποστέλλονται τα βιογραφικά σημειώματα στην ηλεκτρονική διεύθυνση avgoustis@sppmedia.com. Επικοινωνία: Σούλλα Αυγουστή, τηλ. 22472472

ΕΙΔΙΚΕΣ • ΕΚΔΟΣΕΙΣ
www.sppmedia.com

Οι αμερικανικές μετοχές εκτοπίζουν τις κινεζικές από τον δείκτη S&P 500

Ψήφος εμπιστοσύνης των επενδυτών στην ελεύθερη αγορά των ΗΠΑ

Με ταχείς ρυθμούς, τους ταχύτερους της τελευταίας δεκαετίας, εκτοπίζουν την Κίνα οι αμερικανικές επιχειρήσεις από τη λίστα με τις 500 μεγαλύτερες μετοχές του κόσμου. Η βελτίωση της οικονομίας των ΗΠΑ και η εμπιστοσύνη των επενδυτών στις ελεύθερες αγορές φαίνεται πως γίνονται πιο σημαντικές από το δέλεαρ μετοχών με διπλάσια απόδοση.

Όπως δείχνουν στοιχεία του Bloomberg, αμερικανικές εταιρείες με πρώτες τις Apple και Exxon Mobil καταλαμβάνουν 171 από τις 500 θέσεις της λίστας, με κεφαλαιοποίηση 10,6 τρις. δολαρίων, δηλαδή το 40,3% του συνόλου.

Δεν έχει περάσει πολύς καιρός από το 2009, όταν μόνο 159 αμερικανικές εταιρείες, με κεφαλαιοποίηση 8,24 τρις. δολαρίων, εμφανίζονταν στην αντίστοιχη κατάταξη. Αντιθέτως, σήμερα έχουμε 24 κινεζικές εταιρείες με κεφαλαιοποίηση 1,74 τρις. δολαρίων έναντι 34 με 2,19 τρις. δολάρια εκείνη την εποχή και με επικεφαλής τις PetroChina και Industrial & Commercial Bank of China.

Ιδιοκτησία Κίνας

Το μερίδιο της Κίνας στις μεγαλύτερες εταιρείες του κόσμου μειώθηκε, παρότι η κεντρικά σχεδιαζόμενη οικονομία της συνέχισε να αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς την τελευταία τετραετία, ενόσω ΗΠΑ και Ευρώπη κατέγραφαν αβυσσική ανάπτυξη. Ενώ ο δείκτης Standard & Poor's 500 έχει διπλασιαστεί από το ναβήρ 12ετίας του Μαρτίου του 2009, ο Shanghai Composite έχει υποχωρήσει κατά 6,5%, καθώς το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις ανήκουν στο κράτος συντηρεί τους φόβους πως οι επενδυτές δεν είναι η υπ' αριθμόν 1 προτεραιότητα.

Οι αποτιμήσεις των κινεζικών εταιρειών, δε, έχουν συρρικνωθεί στο ήμισυ των αμερικανικών. Όπως σημειώνουν αναλυτές, «η μειωμένη αποτίμηση αντικατοπτρίζει την αβυσσική λεπτομερούς νομοθεσίας για την ιδιοκτησία στην Κίνα. Δεν υπάρχει εγγύηση ότι αυτά που κα-

Όπως δείχνουν στοιχεία του Bloomberg, αμερικανικές εταιρείες με πρώτες τις Apple και Exxon Mobil καταλαμβάνουν 171 από τις 500 θέσεις της λίστας, με κεφαλαιοποίηση 10,6 τρις. δολαρίων, δηλαδή το 40,3% του συνόλου.

τέχουν οι εταιρείες θα μπορούσαν να τα κρατήσουν σε βάθος χρόνου. Οι ΗΠΑ βρίσκονται σε καλύτερη θέση ως προς αυτό.

Η οικονομική ανάπτυξη, τριπλάσια ταχύτητα στην Κίνα, δεν εμπόδισε τις αμερικανικές εταιρείες που συγκαταλέγονται στις κορυφαίες να επεκταθούν, καθώς οι επενδυτές συνέχισαν να αναζητούν τη σχετική ασφάλεια των μετοχών τους. Παρότι η πλέον πυκνοκατοικημένη χώρα του κόσμου αύξησε το ΑΕΠ της κατά 62% από το 2009 ως το 2011 και ξεπέρασε την Ιαπωνία, καθιστάμενη η ίδια υπ' αριθμόν 2 οικονομία του κόσμου, το μερίδιό της στις 500 μεγαλύτερες εταιρείες μειώθηκε από 9,3% σε 6,6%, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη πτώση

σε αντίστοιχη περίοδο από το 2002, όταν το Bloomberg άρχισε να καταρτίζει τη σχετική λίστα.

Ταχύτερη ανάπτυξη

Τα κέρδη των μεγαλύτερων κινεζικών εταιρειών επιταχυσίσθηκαν κατά μέσο όρο την τελευταία τριετία, αυξανόμενα με ρυθμούς υπερδιπλάσιους των αμερικανικών. Όμως, η ταχύτερη ανάπτυξη δεν είχε από αντίκρισμα, καθώς η συνδυασμένη αξία των εταιρειών της κινεζικής ενδοχώρας μειώθηκε κατά 9% από τα τέλη του 2009, έναντι αύξησης 31% για τις μεγαλύτερες αμερικανικές μετοχές. Οι κινεζικές μετοχές απόλεσαν αξία αφότου ο πρόεδρος Χου Τζιντάο έδωσε εντολή στις τράπεζες να δανείζουν στις τοπικές κυ-

βερνήσεις στη διάρκεια της παγκόσμιας κρίσης και οι τεχνικά χαμηλές λιανικές τιμές καυσίμων επέφεραν πλήγμα στα διυλιστήρια. Μόλις πέντε από τις 23 μεγαλύτερες εταιρείες της κινεζικής ενδοχώρας δεν ελέγχονται από το κράτος.

Κάποιοι αναλυτές εκτιμούν ότι η κατάταξη των κινεζικών εταιρειών θα βελτιωθεί τα επόμενα έτη, όσο επιταχύνεται η ανάπτυξη. «Στην πραγματικότητα, η Κίνα συνεχίζει να αναπτύσσεται πολύ ταχύτερα από τις ΗΠΑ. Παρότι η ανάπτυξη της δεν θα επανέλθει στα επίπεδα του 10%, ακόμα και το 7%-8% σε έναν κόσμο που αναπτύσσεται βραδέως είναι καλό. Οι κινεζικές εταιρείες μοιάζουν φθηνές», παραδέχονται.

ΣΥΝΤΟΜΑ

ΠΙΕΡ ΜΟΣΚΟΒΙΖΙ

Η θέση

του Ζαν-Κλοντ Γιουνκέρ στο πηδάλιο του Eurogroup δεν ενδιφέρει τον Γάλλο υπουργό Οικονομικών, αν και κυκλοφορούσαν φήμες περί του αντιθέτου. «Θα πρέπει συλλογικά να σκεφθούμε το θέμα της διαδοχής και ο πρόεδρος του Eurogroup να επιλεγεί με συναίνεση - εγώ δεν είμαι, πάντως, υποψήφιος», δήλωσε ο Πιερ Μοσκοβίζι. Ο κ. Γιουνκέρ θα αποχωρήσει στα τέλη του 2012 ή στις αρχές του 2013.

ESM

Με Αα1

αξιολογεί τη μακροπρόθεσμη πιστοληπτική ικανότητα των ομολόγων που θα εκδοθούν υπό τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ESM) ο διεθνής οίκος Moody's, ενώ θέτει αρνητικό «outlook».

ΗΠΑ

Η αύξηση

της απασχόλησης συνεχίστηκε και τον Νοέμβριο, και παράλληλα μειώθηκε το ποσοστό ανεργίας, σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου Εργασίας. Σύμφωνα με εποχιακά προσαρμοσμένα στοιχεία, τον Νοέμβριο προσέθηκαν στην αμερικανική οικονομία 146 χιλιάδες θέσεις εργασίας (εξαιρουμένων θέσεων εργασίας στον αγροτικό τομέα). Παράλληλα, η ανεργία μειώθηκε κατά 0,2% στο 7,7%, το χαμηλότερο ποσοστό από τον Δεκέμβριο του 2008.

ILO: Χωρίς αυξήσεις αποδοχών το 2012

Στάσιμοι αναμένεται ότι θα παραμείνουν κατά μέσο όρο οι μισθοί στις ανεπτυγμένες χώρες το 2012, σύμφωνα με την ανά διετία έκθεση της Διεθνούς Γραφείου Εργασίας (ILO). Ειδικά στην Ελλάδα, ο κατώτατος μισθός ελαττώθηκε άνω του 20%, από τα 877 στα 684 ευρώ.

Γενικότερα, οι μισθοί στις προαναφερθείσες χώρες δεν συμβάδισαν με τον πληθωρισμό τόσο το 2008 όσο και το 2011, αλλά διαμορφώθηκαν σε επίπεδα 5% υπεράνω των αντίστοιχων του 2000 σε πραγματικούς όρους.

Σε διεθνές επίπεδο οι μισθοί προσαρμοσμένοι στον πληθωρισμό ενισχύθηκαν 1,2% το 2011 έναντι του 2,1% το 2010 και του 3% το 2007. Η συνεισφορά της Κίνας ήταν αξιοσημείωτη το 2011, δεδομένου ότι, εάν δεν είχαν συμπεριληφθεί οι δικές της καταγραφές στους υπολογισμούς, το 2011 οι παγκόσμιοι μισθοί θα είχαν αυξηθεί 0,2% έναντι του 1,2% τελικώς. «Μέχρι στιγμής διαπιστώνουμε ότι η τάση δεικνύει στασιμότητα, μία μηδενική αύξηση, ενώ είναι μη αποδεκτό το ότι οι μισθοί στην πλειονότητα των ανεπτυγμένων χωρών αυξήθηκαν βραδύτερα της παραγωγικότητας», δήλωσε χθες στη συνέντευξη Τύπου για την παρουσίαση της έκθεσης ο γενικός διευθυντής της ILO, Γκάι Ράιντερ.

Σύμφωνα με την έκθεση του ILO, οι μισθοί στην πλειονότητα των ανεπτυγμένων χωρών αυξήθηκαν βραδύτερα της παραγωγικότητας.

Ειδικότερα, η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας παρατηρεί πως οι κυβερνήσεις στην Ευρώζων, καθώς και οι χώρες με ογκώδη δημοσιονομικά ελλείμματα, θα πρέπει να αποφύγουν το «να συμπίεσουν το εργατικό δυναμικό με μια κούρσα προς τα κάτω για τους μισθούς».

Αντιθέτως, τόνισε ο κ. Γκάι Ράιντερ, οι κυβερνήσεις θα πρέπει να υιοθετήσουν πολιτικές τέτοιες, ώστε να ενθαρρύνονται οι εταιρείες να επενδύσουν τα διαθέσιμά τους σε ρευστό και να παρακινήθουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να χορηγήσουν δάνεια σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Οι πολιτικές του κατώτατου μισθού, οι οποίες είχαν εφαρμοστεί έως το 2009 ως μέτρο κοινωνικής προστασίας για τους περισσότερο ευάλωτους εργαζομένους, εμφανίζουν αύξηση μόνον σε εναρμόνιση με τον πληθωρισμό ή υποχωρούν σε πραγματικούς όρους.

Συγκεκριμένα, στην τελευταία έκθεση έχουν χρησιμοποιηθεί οι μηνιαίες αποδοχές των εργαζομένων, ενώ τα στοιχεία του τρέχοντος έτους είναι προκαταρκτικά και βασίζονται σε τριμηνιαία δεδομένα από 30 ανεπτυγμένες χώρες. Ωστόσο, όπως διευκρίνισε, τέλος, το Διεθνές Γραφείο Εργασίας δεν διαθέτει επαρκή στοιχεία από τις αναδυόμενες οικονομίες ώστε να υπολογίσει τις αυξήσεις στους μισθούς το 2012.

REUTERS, BLOOMBERG

Επενδύσεις στην έρευνα παρά την κρίση

Καινοτομία και έρευνα κι ανάπτυξη (Ε&Α) παραμένουν τα «κλειδιά» για την ανταγωνιστικότητα των κορυφαίων επιχειρήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσα στο παρόν κλίμα οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης. Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το 2011 οι επενδύσεις των ευρωπαϊκών εταιρειών σε Ε&Α αυξήθηκαν κατά 8,9%, έναντι 6,1% το 2010. Η αύξηση είναι σχεδόν αντίστοιχη με εκείνη των αμερικανικών επιχειρήσεων (9%), ενώ ξεπερνά τον παγκόσμιο μέσο όρο (7,6%) και είναι πολύ μεγαλύτερη από την ιαπωνική (1,7%).

Το φουτουριστικό όχημα της Toyota μπορεί να μην κυκλοφορεί σήμερα στους δρόμους, ωστόσο η έρευνα της ιαπωνικής εταιρείας είναι αυτή που την κάνει νούμερο 1 παγκοσμίως στη λίστα «Έρευνα και Ανάπτυξη» και μια από τις κορυφαίες αυτοκινητοβιομηχανίες σε όλο τον κόσμο.

δύσεων στον τομέα αυτό. Ο πίνακας υπολογίζει τη συνολική αξία των διεθνών επενδύσεων σε Ε&Α με ίδια κεφάλαια. Βάσει των παρατηθήμενων στοιχείων, στις 50 κορυφαίες επιχειρήσεις διεθνώς περιλαμβάνονται 15 εταιρείες

από την Ε.Ε., 18 από τις ΗΠΑ και 12 από την Ιαπωνία. Στην κορυφή της κατάταξης εμφανίζεται η ιαπωνική αυτοκινητοβιομηχανία Toyota, ενώ η υπ' αριθμόν 1 επιχείρηση της Ε.Ε., Volkswagen, κατατάσσεται τρίτη με επενδεδυμένα

κεφάλαια 7,2 δισ. ευρώ.

Μπορεί λοιπόν βάσει των στοιχείων οι ΗΠΑ να εξακολουθούν να έχουν το προβάδισμα έναντι της Ε.Ε. -κάτι που εξηγείται από τον μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας στις ΗΠΑ- όμως η Ε.Ε. έχει το πλεονέκτημα της αυτοκινητοβιομηχανίας. Τα ποσοστά ανάπτυξης της Ε&Α το 2011 οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στον τομέα αυτό (ανάπτυξη 16,2%), ενώ εταιρείες που εδρεύουν στη Γερμανία, οι οποίες αντιπροσωπεύουν περί το ένα τρίτο των συνολικών ιδιωτικών επενδύσεων της Ε.Ε., αύξησαν τις επενδύσεις σε Ε&Α κατά 9,5%.

Ας σημειωθεί, τέλος, ότι σύμφωνα με προσφάτως δημοσιευθέντα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας, οι δημόσιες και ιδιωτικές ερευνητικές δαπάνες της Ε.Ε. ανήλθαν συνολικά στο 2,03% του ΑΕΠ το 2011, από 2,01% το 2010.

Το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας και το Γραφείο Προγραμματισμού σας προσκαλούν σε Συνέδριο με θέμα:

«Η Καινοτομία στον τομέα των Υπηρεσιών»

Πέμπτη, 13 Δεκεμβρίου 2012
09:00 - 16:30
Ξενοδοχείο Hilton Park, Λευκωσία

Οι νέες υπηρεσίες αντιπροσωπεύουν τα δυο τρίτα της απασχόλησης και του ΑΕΠ της Ευρώπης και μπορούν να συμβάλουν καθοριστικά στην αναζωογόνηση της οικονομίας καθώς δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας και ανάπτυξη. Η καινοτομία σε αυτόν τον τομέα μπορεί να ενισχυθεί μέσα από την εκμετάλλευση των νέων τεχνολογιών, των νέων αγορών και των νέων οργανωτικών δομών.

Παρουσία της Υπουργού Εσωτερικών κας Ελένης Μαύρου και του Γενικού Διευθυντή του Κοινού Κέντρου Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Dominique Ristori, το Συνέδριο θα προσφέρει ένα φόρουμ για συζήτηση τρόπων με τους οποίους η επιστήμη μπορεί να συμβάλει στην καινοτομία στον τομέα των υπηρεσιών.

Στους ομιλητές περιλαμβάνονται εκπρόσωποι από τις Γενικές Διευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εξειδικευμένοι διεθνείς επιστημονικοί φορείς υποστήριξης της καινοτομίας καθώς και μέλη και εκπρόσωποι της επιχειρηματικής κοινότητας της Κύπρου.

Η συμμετοχή στο Συνέδριο είναι ελεύθερη. Απαραίτητη η υποβολή Δήλωσης Συμμετοχής στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: gchristou@research.org.cy.

Το Πρόγραμμα βρίσκεται αναρτημένο στη διεύθυνση: <http://www.research.org.cy/EL/news/3415.html> ενώ για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνείτε με το τηλέφωνο: 22205030.

From 14th of December to 1st of January

Tourist area of Limassol, between McDonalds and Pascucci

International Christmas Fair

Yermasoyia & Vestnik Kipra

PLEASE REGISTER TO:

CRISTMAS TOP DOG SHOW
CHRISTMAS FUN CAT SHOW
THE LARGEST OPEN ZUMBA CLASS
CHRISTMAS FAIR TALENT SHOW

TEL: 99 449-557, 97 745 594

More info on www.vkchristmas.com

tel. 25 582 120

SPONSORS:

ΚΥΠΡΟΣ (ΧΑΚ) - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 7/11, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΜΕΤΑΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 7/11, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΜΕΤΑΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 7/11, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΜΕΤΑΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Οι μεγαλύτερες μεταβολές της εβδομάδας. ANOΔΟΣ: HELLENIC BANK PLC BONDS 2016 (+20.00%), VASSILICO CEMENT PUBLIC COMPANY LTD (+14.21%), TOXOTIS INVESTMENTS PUBLIC LTD (+11.11%), A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD (+9.09%), DEMETRA INVESTMENT PUBLIC LTD (+8.19%). ΠΤΩΧΗ: RENOS HATZIOANNOU FARM PLC (-50.00%), D.H. CYPROTELS PLC (-33.33%), CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (-25.00%), ORFANIDES PUBLIC COMPANY LTD (-18.18%), INTERFUND INVESTMENTS PLC (-16.33%).

GlobalCapital logo and contact information: Global Capital Securities and Financial Services Limited, Λεωφ.Αρχ. Μακαρίου Γ', αρ. 50, Κτήριο Άλφα, 1ος όροφος, 1065 Λευκωσία. Τηλ.: 22 710710 Fax: 22339332, www.globalcapital.com.cy

ΕΛΛΑΔΑ (ΧΑ) - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 7/11, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΜΕΤΑΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 7/11, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΜΕΤΑΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 7/11, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ, ΜΕΤΑΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Οι μεγαλύτερες μεταβολές της εβδομάδας 30/11/2012 - 07/12/2012. ANOΔΟΣ: ΦΙΛΕΡΕΣ (ΚΟ) (+67.33%), ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (ΚΟ) (+44.00%), OLYMPIC CATERING (ΚΟ) (+42.37%), SPIDER STORES (ΚΟ) (+42.37%), ΜΑΘΙΟΣ ΠΥΡΡΑΧΑ (ΚΟ) (+38.89%), ΧΑΤΖΙΔΑΝΝΟΥ (ΚΟ) (+36.21%). ΠΤΩΧΗ: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (ΚΟ) (-42.07%), OLYMPIC CATERING (ΚΟ) (-34.21%), SPIDER STORES (ΚΟ) (-31.11%), ΜΑΘΙΟΣ ΠΥΡΡΑΧΑ (ΚΟ) (-29.43%), ΧΑΤΖΙΔΑΝΝΟΥ (ΚΟ) (-27.50%).

ALPHATRUST logo and contact information: ALPHATRUST ΑΕΠΕΥ, Στάσης 5, 145 62 Κίβριση, Τηλ: 210 6288200, www.alphatrust.gr

Real Estate

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2012

ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

Προς ανάκαμψη οδεύει η αγορά της Ιρλανδίας

Όλο και πιο έντονα είναι τα σημάδια εξόδου της αγοράς κατοικίας της Ιρλανδίας από τη «μαύρη τρύπα» στην οποία βρέθηκε από το 2008 και μέχρι τα μέσα του 2012, διάστημα κατά το οποίο οι κατοικίες στη χώρα απώλεσαν πάνω από το 50% της αξίας τους, σε μία από τις πιο μεγάλες διορθώσεις κτηματογοράς παγκοσμίως τα τελευταία χρόνια. Όπως προκύπτει από τα επίσημα στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας της χώρας, ο Σεπτέμβριος ήταν ο τρίτος διαδοχικός μήνας, κατά τον οποίο οι τιμές κατέγραψαν άνοδο, αυξάνοντας την αισιοδοξία φορέων της αγοράς, ότι η ανάκαμψη βρίσκεται προ των πυλών.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αγοραπωλησίας, ένα πολυτελές ακίνητο πέντε υπνοδωματίων της βικτωριανής περιόδου πωλήθηκε τον προηγούμενο μήνα αντί 2 εκατ. ευρώ, ποσό 17% υψηλότερο από την αρχική ζητούμενη τιμή. Ασφαλώς, τα εν λόγω ακίνητα απευθύνονται σε λίγους, αλλά και η εν λόγω κατηγορία δεν είχε αποφύγει το «κραχ» τα προηγούμενα χρόνια.

Από την άλλη πλευρά, χιλιάδες διαμερίσματα πωλούνται μέσω πλειστηριασμών σε τιμές ακόμα και 50.000 ευρώ. Τέτοια ακίνητα αποτελούν τον στόχο ενός όλο και μεγαλύτερου αριθμού ενδιαφερόμενων επενδυτών, εγχώριων αλλά και ξένων. Αν και προς το παρόν, οι τραπεζίτες και οι αναλυτές είναι δικαιωμένοι σχετικά με το κατά πόσον βρέθηκε ο «πότος του βαρελιού», αυτό στο οποίο συμφωνούν αμφότεροι είναι ότι η όποια περαιτέρω ανάκαμψη θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την αύξηση των χορηγήσεων στεγαστικών δανείων, δεδομένου ότι η αγορά της στεγαστικής πίστης έχει καταρρεύσει, έχοντας υποχωρήσει κατά 95% σε σχέση με το σημείο όπου βρισκόταν στις αρχές του 2007, στο απόγειο της αγοράς.

Όπως αναφέρουν, πολλοί είναι πλέον εκείνοι που διαπιστώνουν ότι αν είχαν την απαιτούμενη ρευστότητα, θα εκμεταλλεύονταν την πληθώρα «ευκαιριών» που υπάρχουν πλέον στην αγορά κατοικίας της χώρας. Προς το παρόν όμως, οι περισσότερες αγοραπωλησίες χρηματοδοτούνται από ίδια κεφάλαια. Κατά το πρώτο εξάμηνο, το ύψος των νέων στεγαστικών δανείων υποχώρησε σε μόλις 950 εκατ. ευρώ, έναντι 18,5 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Την ίδια στιγμή, το 2011 ολοκληρώθηκε η κατασκευή μόλις 10.000 νέων κατοικιών, έναντι 93.000 το 2006, σύμφωνα με τα κρατικά στοιχεία. Στο απόγειό τους, οι τιμές είχαν φτάσει στο τετραπλάσιο κατά την περίοδο 1996-2006, έως ότου η «φούσκα» σπάσει με βίαιο τρόπο το 2008.

Βρετανία: ανακατασκευή παλιών κατοικιών

Το ποσό των 300 εκατ. στερλινών (240 εκατ. ευρώ) αναμένεται να διαθέσει η βρετανική κυβέρνηση για να γίνουν έργα ανακατασκευής / ανακίνησης έως και 5.000 οδών, εγκαταλελειμμένων κατοικιών ανά τη χώρα. Στόχος είναι η εκ νέου διάθεσή τους στην αγορά την προσεχή τριετία, προκειμένου να ενισχυθεί η προσφορά κατοικιών και να αντιμετωπιστούν προβλήματα στεγασής. Το πρόγραμμα αυτό αποσκοπεί, επίσης, στην αναγέννηση ολόκληρων συνοικιών που έχουν εγκαταλειφθεί ή έχουν οδηγηθεί στην υποβάθμιση. Στο μέλλον, δεν αποκλείεται το πρόγραμμα αυτό να επεκταθεί σε ολόκληρα κτήρια που έχουν εγκαταλειφθεί τα προηγούμενα χρόνια, είτε πρόκειται για πολυκατοικίες είτε και για πρώην εμπορικά κέντρα/κτίρια γραφείων, που μπορούν να μετατραπούν σε κατοικίες.

Βαρύ το Μνημόνιο για τα ακίνητα

Σε άμεση αναπροσαρμογή των αξιών προχωρά το Υπουργείο Εσωτερικών

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΣΕΪΤΑΝΙΔΗ**

Παρά τις εκκλήσεις και τις προτροπές σχεδόν όλων των παραγόντων της κυπριακής αγοράς ακινήτων να μην πειραχτεί η φορολογία στην ακίνητη περιουσία και οι όποιες παρεμβάσεις να είναι σταδιακές και σε βάθος χρόνου, για να υπάρχει μια αίσθηση ασφάλειας στους επενδυτές, τελικά η ακίνητη περιουσία αποτελεί ένα εργαλείο για την αύξηση των εσόδων αλλά και την αναδιάρθρωση του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Η πραγματικότητα είναι ότι με τις τιμές των ακινήτων, επί των οποίων υπολογίζονται οι φόροι, να είναι καθλωμένες στο 1980 και να μην λαμβάνονται υπόψη οι αλλαγές που έχουν σημειωθεί έκτοτε –πολλά αγροτεμάχια μετατράπηκαν σε οικοπέδα-φιλτά-η κυβέρνηση δεν μπορούσε να προτάξει και πολλά αντιπερισπαστικά στην αξίωση της Τρόικας για αύξηση των εσόδων από την ακίνητη περιουσία και για βελτίωση της ισότητας της φορολογικής επιβάρυνσης από την επιβολή φόρου ακίνητης περιουσίας, στη βάση των τρεχόντων τιμών της αγοράς. Κυβέρνηση και Τρόικα έχουν συμφωνήσει στα εξής:

1. Στην εφαρμογή εντός του 2013 ενός γενικού δείκτη τιμών ακινήτων που θα εισαγάγει ένα μέσο επίπεδο αποτίμησης των ακινήτων ανά τραπεζονομικό μέτρο, σε κάθε κατοικήσιμη επιφάνεια και οικοπέδο. Ο δείκτης αυτός θα αξιοποιηθεί (το δεύτερο τρίμηνο του 2014) για την παροχή τεκμηριωμένων εκτιμήσεων της αγοράς για κάθε μη γεωργικό κτηματολογικό τεμάχιο. Ο δείκτης θα διαφέρει ανάλογα με την τοποθεσία και τη ζώνη, αλλά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κτηρίου και του οικοπέδου. Επιπλέον, θα εφαρμόσει μια μεθοδολογία για τις ετήσιες ενημερώσεις των εν λόγω τεκμηριωμένων τιμών της αγοράς.

2. Στην εφαρμογή φόρου ακίνητης περιουσίας με βάση την τεκμηριωμένη αποτίμηση της αγοράς. Οι φορολογικοί συντελεστές θα πρέπει να αντανακλούν την προοδευτικότητα που υφίσταται ο φόρος ακίνητης περιουσίας. Στις συνδιοικτήσεις, οι ιδιοκτήτες θα φορο-

Οι φορολογικοί συντελεστές θα συνεχίσουν να αντανακλούν την προοδευτικότητα του υφιστάμενου φόρου ακίνητης περιουσίας.

Επιτάχυνση δικαστικών αποφάσεων για κατασχέσεις

Με βάση τη συμφωνία κυβέρνησης και Τρόικας, η Κύπρος θα πρέπει να λάβει μέτρα για το ξεκαθάρισμα της αγοράς ακινήτων, την αποτελεσματική κατάσχεση ιδιοκτησίας, καθώς και την άμβλυση των παραγόντων που αποτρέπουν τόσο την εγχώρια όσο και την εξωτερική ζήτηση. Ειδικότερα, θα πρέπει να θεσπιστεί νομοθεσία (ως το τέλος του 2013) σχετικά με την τροποποίηση της διαδικασίας για την αναγκαστική πώληση ευνοήθηκου ακινήτου που θα επιτρέψει ιδιωτικές δημοπρασίες. Επίσης θα ληφθούν μέτρα για την επιτάχυνση του ρυθμού διεκπεραίωσης των σχετικών υποθέσεων στα δικαστήρια, ενώ με τις υποθέσεις αυτές θα πρέπει να ασχολούνται εξειδικευμένοι δικαστές. Ακόμη, προβλέπεται η υποχρεωτική καταχώριση όλων των συμβάσεων πώλησης ακίνητης περιουσίας, από το δεύτερο τρίμηνο του 2013. Ως το τέλος του 2014, οι μη εκδοθέντες τίτλοι ιδιοκτησίας, που εκκρεμούν για περισσότερο από ένα έτος, θα έχουν περιοριστεί σε λιγότερες α-

πό 2.000 περιπτώσεις. Επίσης η κυβέρνηση θα ανακινώσει χρονοδιαγράμματα για την έκδοση τίτλων ιδιοκτησίας, ενώ θα δημοσιεύει τριμηνιαίες εκθέσεις προόδου σχετικά με την έκδοση των οικοδομικών αδειών και τον προγραμματισμό έκδοσης πιστοποιητικών και τίτλων ιδιοκτησίας, καθώς και για τις μεταφορές τίτλων ιδιοκτησίας και συναφών δραστηριοτήτων στεγαστικών δανείων, σε ολόκληρη τη διάρκεια του Μνημονίου. Παράλληλα θα θεσπιστεί ως το τέλος του 2014 η δυνατότητα ηλεκτρονικής πρόσβασης στα μητρώα των τίτλων ιδιοκτησίας, υποθηκών και συμβάσεων πώλησης και κτηματολογίου για τον χρηματοπιστωτικό τομέα και τις κυβερνητικές υπηρεσίες. Η νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων θα πρέπει να αναθεωρηθεί (ως το τέλος του Ιουνίου του 2013) για να εξαιρετηθούν τα νομικά εμπόδια για την εν λόγω ηλεκτρονική πρόσβαση, ιδίως όσον αφορά τις διαδικασίες για την απόδειξη του εννόμου συμφέροντος.

λογούνται σύμφωνα με τις αναλογίες της ιδιοκτησίας, όπως προβλέπεται στο κτηματολόγιο.

3. Στην εφαρμογή νομικής βάσης (ως το τρίτο τρίμηνο του 2014) για την υποχρεωτική επίσημη αναπροσαρμογή των αξιών των ακινήτων.

4. Προκειμένου να διατηρηθεί ένα κίνητρο για τη ζήτηση ακινήτων και να μειωθούν οι στρεβλώσεις στις τιμές των ακινήτων, προβλέπεται η παράταση της μείωσης των τελών συναλλαγής ακινήτου μέχρι το 2016.

5. Θα εκπονηθούν μια σειρά μελετών (θα ξεκινήσουν στις αρχές του 2013) και συστάσεων που θα εφαρμοστούν το αργότερο από την 1η Ιανουαρίου του 2015 και μετά:

α) Μια μελέτη σκοπιμότητας για τη θέσπιση νέας φορολογικής βάσης για μεμονωμένες κατοικίες. Επιπλέον, η μελέτη θα πρέπει να συνοδεύεται από έκθεση για έναν μηχανισμό που θα αμβλύνει τις κυκλικές διακυμάνσεις του δείκτη.

β) Μια μελέτη για την εννοποίηση της συλλογής και διαχείρισης των δημοτικών τελών επί ακίνητης περιουσίας και οικυβάτων. Η μελέτη θα εξετάσει επίσης τις υφιστάμενες εξαιρέσεις και παρεκκλίσεις από τη φορολογία ακινήτων.

γ) Θα υποβληθεί έκθεση σχετικά με τη μετατόπιση σε επαναλαμβανόμενες φορολογίες, των εσόδων από τα τέλη και τους φόρους συναλλαγών.

Οι νέες αποτιμήσεις

Σε σχέση με τα παραπάνω και σύμφωνα με όσα έχουν γίνει γνωστά, η Τρόικα απέρριψε ως χρονοβόρο το πλάνο για τις μελέτες αναθεώρησης των τιμών των ακινήτων και οι τιμές του 1980 θα ανανεωθούν με βάση την αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή από το 1980 μέχρι το 2012, δηλαδή θα πολλαπλασιαστούν με έναν συντελεστή περίπου 3,4. Συνεπώς, με όσα θα εφαρμοστούν το αφορολόγητο πέφτει στα επίπεδα των 43.000 ευρώ (για τιμές του 1980) και θα κληθούν να καταβάλουν φόρους εκατοντάδες ιδιοκτήτες. Συνολικά προοδεύονται επιπλέον έσοδα 70 εκατ. ευρώ.

Αυξήθηκαν οι μισθώσεις γραφειακών χώρων στη Ρωσία το α' εξάμηνο

Σημαντική πτώση κατέγραψαν τα κενά γραφεία στην αγορά της Μόσχας στη Ρωσία, καθώς η ζήτηση ήταν ιδιαίτερα μεγάλη, ενώ παράλληλα ήταν λιγότερες οι νέες αναπτύξεις που ολοκληρώθηκαν, ανέφερε σχετικά έρευνα της Knight Frank, που καλύπτει την περίοδο του πρώτου εξαμήνου του τρέχοντος έτους. Βάσει αυτής, ο δείκτης διαθεσιμότητας γραφείων σύγχρονων και ποιοτικών περιδιαγραφών σε εμπορικά σημεία της πόλης μειώθηκε σε 11,9%, έναντι 12,5% που βρισκόταν κατά την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους.

Αντίστοιχα, τα κενά γραφεία υποδεέστερης ποιότητας και σε δευτερεύουσες τοποθεσίες, από πλευράς προσιμότητας και προβλεψιμότητας, υποχώρησαν σε 14,2%, έναντι 17,2%.

Ένας από τους λόγους για την εξέλιξη αυτή ήταν ο περιορισμός της προσφοράς, καθώς κατά το πρώτο εξάμηνο παραδόθηκαν μόλις 217.000 τ.μ. νέων γραφείων, μέγεθος 34% χαμηλότερο της αντίστοιχης περιόδου του 2011. Σύμφωνα με την Knight Frank, συνολικά μισθώθηκαν 450.000 τ.μ. γραφείων, που συνιστά αύξηση της τάξεως του 3%, έναντι του προ-

ηγούμενου έτους. Οι πλέον δραστήριοι κλάδοι ήταν αυτοί των εταιρειών τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής. Όσον αφορά το ύψος των ενοικίων, αυτό διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα, καθώς τόσο η ζήτηση όσο και η περιορισμένη επιφάνεια διαθέσιμων γραφείων ήταν ικανοί παράγοντες για τη σταθεροποίηση των τιμών. Συγκεκριμένα, η ενοίκιαση ενός γραφείου υψηλών προδιαγραφών και στα πιο δημοφιλή σημεία της πόλης, κοστίζει κατά μέσον όρο 643 ευρώ/τ.μ. ετησίως ή περίπου 53,5 ευρώ/τ.μ. σε μηνιαία βάση.

Ρυθμοί - ρεκόρ στη Γερμανία

Εξακολουθεί να κινείται σε ρυθμούς-ρεκόρ η αγορά κατοικίας στη Γερμανία, καθώς οι επενδύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί για την απόκτηση καρτοφυλακίων συγκροτημένων κατοικιών κατά το φετινό εννεάμηνο (Ιανουάριος - Σεπτέμβριος) έχουν διαμορφωθεί σε 8,67 δισ. ευρώ, ποσό που είναι υπερδιπλάσιο του αντίστοιχου περυσινού (+108%). Παράλληλα, έχει ήδη ξεπεράσει το συνολικό ύψος των κεφαλαίων που είχαν τοποθετηθεί στην αγορά κατοικίας της χώρας, σε οποιοδήποτε από τα προηγούμενα τέσσερα χρόνια. Μάλιστα, όπως όλα δείχνουν, έως τα τέλη του έτους θα έχει ξεπεραστεί το ποσό των 10 δισ.

ευρώ, μια και δεν καταγράφεται κάποια επιβράδυνση της ζήτησης. Σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία της BNP Paribas Real Estate, η εξέλιξη αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι πραγματοποιήθηκαν αρκετές συναλλαγές μεγάλων καρτοφυλακίων, αλλά και στο ότι η γερμανική αγορά κατοικίας έχει καταστήσει πολλές άλλες αγορές ως υψηλού ρίσκου.

Όσον αφορά τις τιμές, αυτές φαίνεται πως έχουν σταθεροποιηθεί, μετά μια περίοδο 12-18 μηνών συνεχόμενης άνοδου.

Περαιτέρω πτώση των τιμών των ελληνικών κατοικιών για το 2013

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Μελανές είναι οι προοπτικές για τη σύνομη ανάκαμψη της αγοράς κατοικίας, όπου φαίνεται πως η διόρθωση θα λάβει διαστάσεις «Ιρλανδίας», με τις τιμές να αγγίζουν σε πτώση ακόμα και πάνω από το 50% συγκριτικά με τα προ της κρίσης επίπεδα (μέσω του 2008). Ηδη, επισήμως, η πτώση υπολογίζεται ότι έχει διαμορφωθεί σε επίπεδα λίγο πάνω από το 20% (στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος), ενώ φέτος η μείωση των τιμών «τρέχει» με ρυθμό της τάξεως περίπου του 10% και μάλιστα με σημάδια επιτάχυνσης, καθώς κατά το τρίτο τρίμηνο διαμορφώθηκε σε 11,7% σε ετήσια βάση.

Χαμηλά οι αγορές

Σύμφωνα με αναλύτες της αγοράς και μεσοτικά γραφεία, η πτώση δεν έχει ολοκληρωθεί σε καμία περίπτωση και αν επιβεβαιωθούν τα μέχρι σήμερα δεδομένα για τα νέα φορολογικά νομοθεσία γύρω από τα ακίνητα, θεωρείται σχεδόν βέβαιο ότι το αγοραστικό ενδιαφέρον θα υποχωρήσει ακόμα περισσότερο. Αλλωστε, δεν θα πρέπει να λησμονηθεί ότι τον προσεχή Μάρτιο αναμένεται να γίνει και η αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών, βάσει των οποίων υπολογίζονται οι περισσότεροι φόροι των ακινήτων. Δεδομένης της πρόθεσης εναρμονισμού τους με τις εμπορικές τιμές, το λογικό συμπέρασμα είναι ότι σε ορισμένες περιοχές της χώρας, όπου έχουν γίνει σημαντικές διορθώσεις των τιμών, θα υπάρξει πτώση των αντικειμενικών, ενώ σε πλείστες άλλες, όπου οι αντικειμενικές παρέμειναν σε πολύ χαμηλό επίπεδο, θα προκύψουν σημαντικές αυξήσεις. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα συνοικιών λαϊκών στρωμάτων, όπως το Πέραμα, το Κερατοί και τα Λιόσια, όπου τα προηγούμενα χρόνια, για λόγους κοινωνικής πολιτικής, οι αντικειμενικές αυξήθηκαν ελάχιστα. Έτσι, ακόμα και σήμερα που η πτώση των εμπορικών τιμών είναι

μεγάλη, θα αποτελέσει πραγματικό σταυρόλεξο για δυνατούς λύτες το πώς θα γίνει η αναπροσαρμογή, αφού ενδεχομένως να προκύψουν αυξήσεις ακόμα και κατά 50%-70%, κι αυτό σε ιδιοκτήτες που έχουν πληγεί σχεδόν ανεπανόρθωτα από την κρίση.

Πλέον, πολλοί φοβούνται ότι η διόρθωση θα λάβει διαστάσεις «Ιρλανδίας», με τις τιμές να αγγίζουν σε πτώση ακόμα και το 50% σε σύγκριση με το 2008

Οπως αναφέρουν φορείς της αγοράς, το πιο πιθανό σενάριο για την αγορά κατοικίας του 2013 είναι να πολλαπλασιαστούν οι πινακίδες «Πωλείται», από

Όπως αναφέρουν αρμόδιοι φορείς, το πιο πιθανό σενάριο για την αγορά κατοικίας το 2013 είναι να πολλαπλασιαστούν οι πινακίδες «Πωλείται», από ιδιοκτήτες που δεν έχουν πλέον την οικονομική δυνατότητα να καταβάλουν τους απαιτούμενους φόρους για να διατηρήσουν στην κατοχή τους το σπίτι τους.

ιδιοκτήτες που δεν έχουν πλέον την οικονομική δυνατότητα να καταβάλουν τους απαιτούμενους φόρους για να διατηρήσουν στην κατοχή τους το σπίτι τους. Μέχρι σήμερα αυτό αφορά περισσότερο κατοικίες που κατασκευάστηκαν την τελευταία 10ετία και οι ιδιοκτήτες τους έχουν μεγάλες επιβαρύνσεις από στεγαστικά δάνεια. Δεν αποκλείεται όμως πλέον να αρχίσει να επεκτείνεται και σε παλαιότερες κατασκευές, χωρίς

δανειακή επιβάρυνση. Έτσι, η προσφορά στην αγορά θα αυξάνεται συνεχώς (σήμερα εκτιμάται σε περίπου 160.000-180.000 πανελλαδικά), τη στιγμή που η ζήτηση παραμένει αναμικτή. Αλλωστε, κατά το φετινό εννεάμηνο, ο συνολικός αριθμός των αγοραπωλησιών μετά βίας προσέγγισε τις 15.000 κατοικίες, όταν μέχρι προ τριετίας πωλούνταν ετησίως πάνω από 80.000 κατοικίες και πάνω από 100.000 κατοικίες πριν από το 2008.

Η αλλαγή των αντικειμενικών αξιών πάντως θα είναι και σε θεσμικό επίπεδο, καθώς η πλήρης ευθύνη για τον καθορισμό τους θα ανήκει στη Διεύθυνση Φορολογίας Κεφαλαίου, με στόχο να αφαιρεθεί η δυνατότητα από τον εκάστοτε υπουργό να επηρεάζει τις τιμές σε συνάρτηση με τον πολιτικό ή εκλογικό κύκλο. Επίσης, οι τιμές, πέραν του ότι θα επεκταθούν παντού, θα τελούν υπό συνεχή αναθεώρηση και ανανέωση, ώστε να προσαρμόζονται στις κατά καιρούς συνθήκες της αγοράς. Παράλληλα, όπως φαίνεται, δεν θα υπάρξει γενικευμένη αύξηση των τιμών, αλλά αντίθετως αλλά θα αυξηθούν κι αλλιώς θα μειωθούν. Για τον καθορισμό των τιμών θα συνεκτιμηθούν τα στοιχεία της ΤτΕ, οι κατά καιρούς εισηγήσεις από τις κατά τόπους επιτροπές του υπουργείου Οικονομικών για τον καθορισμό των αντικειμενικών, οι τιμές που αναγράφονται στα συμβόλαια αγοραπωλησιών ακινήτων, ανεξάρτητες μελέτες εκτίμησης των τιμών κατά περιοχές, τις οποίες θα παραγγέλλει η Διεύθυνση Φορολογίας Κεφαλαίου σε ιδιωτικούς φορείς και γραφεία εκτιμητών.

Επίσης, ριζικές αλλαγές έρχονται το 2013 και στη φορολογία κατοικίας ακίνητης περιουσίας. Ειδικότερα, το «χαράτσι» στα ακίνητα (ΕΕΤΗΔΕ) και ο ΦΑΠ συγχωνεύονται σε έναν νέο, ενιαίο φόρο ακινήτων, ο οποίος θα υπολογίζεται με βάση ειδικά κλίμακα. Η κλίμακα του νέου φόρου αναμένεται

να έχει τουλάχιστον οκτώ κλίμακα και συντελεστές που θα ξεκινούν από το 0,2% και θα φτάνουν έως και το 2%, ενώ ερώτημα αποτελεί το αν και κατά πόσο θα υπάρξει αφορολόγητο όριο, με τις μέχρι στιγμής εκτιμήσεις να κάνουν λόγο για αφορολόγητο της τάξεως των 50.000 ευρώ. Επίσης, με τον νέο φόρο θα φορολογούνται και τα αγροτεμάχια. Εκτός αυτού, μειώνονται δραστηρικά οι φορολογικοί συντελεστές του φόρου μεταβίβασης που θα πληρώνονται οι αγοραστές και επιβάλλεται φόρος υπεραξίας στους πωλητές ακινήτων, αν και υπό τις παρούσες συνθήκες, οι περισσότεροι πωλητές υποχρεώνονται να διαθέσουν τα ακίνητά τους σε τιμές σαφώς χαμηλότερες από εκείνες που αποκτήθηκαν. Άλλο ένα μέτρο που θα επιδράσει αρνητικά είναι η διαφανόμενη διατήρηση των τεκμηρίων διαβίωσης για την κατοικία, παρά τις αρχικές ελπίδες για σοβαρή μείωση τους. Καταργούνται -όπως όλα δείχνουν- οι εκπαιδευτικοί φόροι 10% για τις δαπάνες των φορολογουμένων για τόκους στεγαστικών δανείων, για ενοίκια κύριας κατοικίας και για ενοίκια παιδιών που σπουδάζουν. Τα παραπάνω συνθέτουν ένα ζοφερό φορολογικό καθεστώς για τους ιδιοκτήτες ή τους επιδοξους ιδιοκτήτες κατοικίας, οι οποίοι θα συνεχίσουν, όπως όλα δείχνουν, να αναβάλλουν για το απόλυτο μέλλον οποιαδήποτε κίνηση στην αγορά κατοικίας.

ΟΜΟΝΟΙΑ

Γίνεται δώρο το χρέος

Τα 13 εκατομμύρια ευρώ που φέρεται να δάνεισε στην Ομόνοια ο Μιλτιάδης Νεοφύτου, αναμένεται να οβηστούν από τη λίστα των εκκρεμοτήτων του σωματείου. **Σελ. 3**

ΑΠΟΕΛ

Το 2013 κρίνει τους στόχους

Εγγραφή περισσότερων μελών, ιδιόκτητο γήπεδο και μεγαλύτερη μείωση του χρέους, οι πυλώνες που κοπάζουν οι ιδρυτές του σωματείου. **Σελ. 4**

ΑΝΟΡΘΩΣΗ

Αναδιοργανώθηκαν οι ακαδημίες

Τα προβλήματα που έχουν να διαχειριστούν στις ακαδημίες, με κυριότερο αυτό των εγκαταστάσεων, και τα υποσχόμενα ταλέντα της Ανόρθωσης. **Σελ. 5**

Ψάχνοντας τον καινούργιο Έμπο Αντο

Ο Ρούι Ζούνιορ ανακάλυψε ήδη τους νεαρούς παίκτες που θα έρθουν στην ΑΕΛ στη μεταγραφική περίοδο του χειμώνα

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Πριν από δεκατρείς μήνες εμφανίστηκε στο προσκήνιο ο Αμπό Ντιαλό Κάμπι. Λίγο αργότερα εντάχθηκε στο ρόστερ ο Ούγκο Σόουζα, από φέτος ξεπήδησε ο Έμπο Άντο, ενώ στα σκαριά για το ντεμπούτο του βρίσκεται ο Ζοζέ Εμπαλό. Μάλιστα, όπως αναφέρουν οι πληροφορίες της «Κ», πρόκειται να υπάρξει και συνέχεια αυτό τον χειμώνα στη στρατηγική που λάνσαρε η ΑΕΛ από πέρσι και έχει να κάνει με το «ψάρεμα» νεαρών παικτών ανά την Ευρώπη που δεν έχουν ξεπεράσει το 21ο έτος της ηλικίας τους και μπορούν έτσι να ενταχθούν στον Κατάλογο Β.

«Κάθε Σωματείο θα δικαιούται να εγγραφεί απεριόριστο αριθμό ερασιτεχνών ή επαγγελματιών ποδοσφαιριστών στον Κατάλογο Β δεδομένου ότι οι ποδοσφαιριστές που εγγράφονται δεν έχουν συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας τους κατά την 1η Ιανουαρίου 2012. Ξένοι ποδοσφαιριστές που τυχόν θα εγγραφούν στον Κατάλογο Β των σωματείων θα λογαριάζονται στον αριθμό ξένων που δικαιούνται τα σωματεία», αναφέρει το Κεφάλαιο 10, Παράγραφος 8 της προκήρυξης του πρωταθλήματος και το οποίο η ΑΕΛ εκμεταλλεύεται προκειμένου να μολοιάζει την ομάδα με ταλαντούχους ποδοσφαιριστές που δεν καταλαμβάνουν θέσεις κοινοτικών στον Κατάλογο Α.

Οι νεαροί Ξένοι δεν καταλαμβάνουν θέση στον Κατάλογο Α, κάτι που εκμεταλλεύεται η ΑΕΛ

Εμπνευστής και κύριος εκφραστής της εν λόγω πολιτικής είναι ο τεχνικός διευθυντής της ΑΕΛ, Ρούι Ζούνιορ, ο οποίος έχει την άμεση οικονομική στήριξη του Ανδρέα Σοφοκλέους. Ο πρόεδρος έχει «κόλλημα» με τους ταλαντούχους ποδοσφαιριστές και ο Πορτογάλος προσπαθεί μέσω των διασυνδέσεών του να φέρνει στη Λεμεσό ακατέργαστα διαμάντια που στο μέλλον μπορεί να αποδειχθούν μεγάλη επένδυση για την ομάδα.

Η Τσέλι και η Πόρτο
Η αρχή έγινε πέρσι τον Ιανουάριο με τη σύναψη συμφωνίας με τον Αμπό Ντιαλό Κάμπι, ποδοσφαιριστή

ο οποίος ανήκε στην Τσέλι. Στη συνέχεια, ο Ρούι Ζούνιορ, με τη σύμφωνη γνώμη του τότε προπονητή Πάμπου Χριστοδούλου, υπέγραψε συμβόλαιο με τον Ούγκο Σόουζα, Πορτογάλο ο οποίος γεννήθηκε στις 4 Ιουνίου του 1992 και «φύτρωσε» στις ακαδημίες της Πόρτο. Αμφότεροι ήρθαν στην ΑΕΛ συνοδευόμενοι από πολλές συστάσεις, αφού, παρά το νεαρό της ηλικίας τους, τα βιογραφικά τους περιλάμβαναν στοιχεία που δύσκολα μπορείς να βρεις σε συναδέλφους τους που αγωνίζονται στο κυπριακό πρωτάθλημα.

Λόγω της εκπληκτικής πορείας που έκανε η ομάδα, η τεχνική ηγεσία δεν είχε την πολυτέλεια να «πειραματιστεί» με τους δύο νεαρούς, με αποτέλεσμα να μην πάρουν αρκετό χρόνο συμμετοχής. Ο καταγόμενος από τη Μπουρκίνα Φάσο, Κάμπι, αγωνίστηκε σε πέντε παιχνίδια της ομάδας, ενώ ο Ούγκο Σόουζα φόρεσε την κίτρινη φανέλα σε ένα μόλις ματς. Το καλοκαίρι που μας πέρασε, για διάφορους λόγους, αποχώρησαν από την ομάδα. Ο μεν Κάμπι, που ανέμενε σ' άλλα αγωνίστηκε και στις μικρές εθνικές ομάδες της Πορτογαλίας, εντάχθηκε στο ρόστερ του Ερυθρού Αστέρα, ο δε Σόουζα, που επίσης φόρεσε τη φανέλα με το εθνόσημο, υπέγραψε επαγγελματικό συμβόλαιο με την ομάδα της Πάφου. Ο Αφρικανός με πορτογαλικό διαβατήριο, στην τρέχουσα σεζόν, δεν έχει λάβει ακόμη συμμετοχή με την ερυθρόλευκη φανέλα των Σέρβων, ενώ ο Σόουζα είναι βασικό στέλεχος της Πάφου των χιλίων προβλημάτων.

Το γεγονός ότι οι δύο νεαροί δεν στέριωσαν στο βοηθητικό του Τσιρέιου καθόλου δεν πτόησε τους ιδρυτές. Αντιθέτως, η πολιτική της αγοράς νεαρών παικτών συνεχίστηκε, αυτή τη φορά με πολύ πιο επαγγελματικό τρόπο. Ο Ρούι Ζούνιορ, συνεχίζοντας τα ταξίδια του στην Ευρώπη, κυρίως στην Πορτογαλία, αποφάσισε να φέρει στη Λεμεσό δύο μικρούς σε ηλικία ποδοσφαιριστές, παντελώς άγνωστους στο ευρύ κοινό.

Και οι δύο δοκιμάστηκαν πέρσι από την ομάδα, γύρισαν πίσω στην Πορτογαλία και το καλοκαίρι αποφασίστηκε η επιστροφή τους. Πρόκειται για τους Έμπο Άντο και Ζοζέ Εμπαλό. Ο πρώτος έθελε με την απόδοσή του όσους παρακολουθήσαν το ντέρμπι με την Ανόρθωση, ο δεύτερος συνεχίζει να προπονείται με την ομάδα περιμένοντας την ευκαιρία του.

Η δικαίωση που ήρθε μέσω των εμφανίσεων του Έμπο Άντο έχει δώσει ακόμη περισσότερη αυτοπεποίθηση στους ιδρυτές της ΑΕΛ και πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι η πολιτική αγοράς νεαρών παικτών θα συνεχιστεί και αυτό τον χειμώνα.

Δύο διαμάντια στο θησαυροφυλάκιο

Πολλοί είναι αυτοί που αναρωτιούνται ποιος ο λόγος των πολλών ταξιδιών που κάνει ο Ρούι Ζούνιορ στην Πορτογαλία. Ο λόγος δεν θα μπορούσε να ήταν άλλος πέραν της επιθυμίας του να παρακολουθεί παιχνίδια ακαδημιών των μεγάλων ομάδων της χώρας του, εντοπίζοντας ταλαντούχους ποδοσφαιριστές.

Σε ένα από τα πολλά ταξίδια που κάνει κατά καιρούς, ο Ρούι Ζούνιορ εντόπισε σε ματς της Πόρτο Β' το πο-

Ο Ζοζέ Εμπαλό προπονείται με την ομάδα και περιμένει την ευκαιρία του, κάτι που αναμένεται να γίνει με το νέο έτος

δοσφαιρικό ταλέντο του Έμπο Άντο. Λόγω κάποιων προβλημάτων που είχε ο παίκτης με τα ταξιδιωτικά του έγγραφα, σε συνδυασμό με το ότι δεν βρισκόταν στις πρώτες επιλογές για το ανέμβαση στην α' ομάδα της Πόρτο, βοήθησαν τον τεχνικό διευθυντή να πείσει τους ιδρυτές των «Δράκων» να του παραχωρήσουν τον παίκτη. Μετά από συζητήσεις, ο γεννημένος την Πρωτοχρονιά του 1993 Γκανέζος υπέγραψε συμβόλαιο για δύο χρόνια με τους Λεμεσιανούς, ξεκινώντας αμέσως προπονήσεις.

Από την πρώτη στιγμή έκλεψε τις εντυπώσεις στην προετοιμασία που έγινε στην Πολωνία, ενώ στο ντεμπούτο του, στο παιχνίδι του Σούπερ Καπ κόντρα στην Ομόνοια, έκανε κάποιους να τριβούν τα μάτια τους με το ατόμιο ταλέντο που διαθέτει. Οι πολλές απουσίες της ομάδας λόγω τραυματισμών, σε συνδυασμό με την εμπιστοσύνη που του έδειξε ο Ζορζέ Κόστα, έχουν πια καταστήσει τον Έμπο Άντο έναν από τους βασικούς παίκτες, και ο ίδιος δεν έχει κανένα δισταγμό να αναλάβει πρωταγωνιστικό ρόλο, ακόμη και όταν αγωνίζεται στην έδρα της πρωτοπόρου.

Ο μικρός Γκανέζος, που ξεκίνησε το άθλημα σε μικρές ομάδες της πατρίδας του πριν τον ανακαλύψουν στα 17 του τα μέλη της καλύτερης ισως ομάδας σκάουτινγκ της Ευρώπης, καθιερώνεται ως ένα από τα ακραία χαφ της ομάδας. Ο Ζορζέ Κόστα έδειξε να τον εμπιστεύεται και στον ρόλο του επιτελικού χαφ, θέση την οποία μπορεί να καλύψει με την ίδια ευκολία.

Ψήνουν σέντερ φορ ολκίς

Απόλυτος γνώστης του πορτογαλικού ποδοσφαίρου και δη των ομάδων που εδρεύουν στη γενέτειρά του, Λισαβόνα, ο Ρούι Ζούνιορ εδώ και μήνες έγραφε στο μπλοκάκι του το όνομα του Ζοζέ Εμπαλό. Όπως και ο Καρλίτος, που «ανακαλύφθηκε» σε παιχνίδι της Ατλέτικο Λισαβόνας στην γ' κατηγορία της χώ-

Ο Ρούι Ζούνιορ δεν σταματά να ενημερώνεται για το ερασιτεχνικό πορτογαλικό ποδόσφαιρο και τις ακαδημίες. Έχει ιδιαίτερες γνωριμίες με Σπότηνγκ και Πόρτο, ενώ πλούσιο είναι το αρχείο παικτών που διαθέτει.

ρας, έτσι και ο Εμπαλό παρακολουθήθηκε από τον τεχνικό διευθυντή της ΑΕΛ όταν ο 19χρονος αγωνιζόταν ως σέντερ φορ στην Κάζα Πία, ομάδα που εδρεύει στην πορτογαλική πρωτεύουσα.

Εδώ και μήνες, ο γεννημένος στις 3/5/1993, με καταγωγή από τη Γουινέα Μπισάου, ακολουθεί ειδικό πρόγραμμα για να βελτιώσει τη φυσική του κατάσταση. Προπονούμενος με τη β' ομάδα έκανε πράματα και θαμάτα, κάτι που εκτίμησε ο Ζορζέ Κόστα, ο ο-

ποίος πλέον τον έχει ανεβάσει στην πρώτη ομάδα. Υψηλόσωμο φορ, που έχει την ικανότητα να χρησιμοποιεί και τα δυο του πόδια με την ίδια ευκολία, ο 19χρονος Εμπαλό περιμένει την ευκαιρία του για να ντεμπούταρει με την α' ομάδα. Αρκετοί είναι αυτοί που θεωρούν ότι με την είσοδο του νέου χρόνου ο Εμπαλό θα αρχίσει να παίρνει λεπτά συμμετοχής, αυξάνοντας έτσι τις επιλογές του Ζορζέ Κόστα για τον χώρο της επίθεσης.

Ερχονται άλλοι τρεις

Η δικαίωση που ήρθε μέσω των εμφανίσεων του Έμπο Άντο έχει δώσει ακόμη περισσότερη αυτοπεποίθηση στους ιδρυτές της ομάδας. Βλέποντας ότι ταλαντούχοι ποδοσφαιριστές μπορούν να σταθούν επάξια στο κυπριακό πρωτάθλημα, είναι αποφασισμένοι να δουλέψουν ακόμη περισσότερο ο' αυτό τον τομέα. Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι η πολιτική αγοράς νεαρών παικτών θα συνεχιστεί και αυτό τον χειμώνα. Το μεταγραφικό πλάνο, η τελική μορφή του οποίου δεν έχει ακόμη διαμορφωθεί, περιλαμβάνει την απόκτηση τουλάχιστον τριών παικτών, οι οποίοι θα έρθουν στην Κύπρο υπό τη μορφή επένδυσης. Ήδη ο τεχνικός διευθυντής βρίσκεται σε τελικές διαπραγματεύσεις με κάποιους εξ αυτών και λίαν συντόμως θα μπουκ στο αεροπλάνο με προορισμό το αεροδρόμιο Λάρνακας. Στην προσπάθεια αυτή συμμετέχει και ο προπονητής Ζορζέ Κόστα, ο οποίος επίσης γνωρίζει όσο λίγοι τον ποδοσφαιρικό πλούτο της χώρας του. Η βοήθεια και η στήριξη των οποίων τυγχάνει από τη διοίκηση διευκολύνουν σε μεγάλο βαθμό την προσπάθειά του να πηγαίνονται στην Πορτογαλία, αυξάνοντας τον όγκο των πληροφοριών που διαθέτει. Η ανακάλυψη του Έμπο Άντο ανεβάζει ακόμη περισσότερο τις μετοχές του και η ΑΕΛ με τη σειρά της ευελπιστεί ότι λίαν συντόμως θα έρθουν στη Λεμεσό καινούργιοι Έμπο Άντο, θέτοντας ταυτόχρονα τις βάσεις για την ΑΕΛ του μέλλοντος.

Τα «κονέ» του Ρούι

Σαν σύγχρονος χρυσοθήρας, ο τεχνικός διευθυντής των Λεμεσιανών

ψάχνει φλέβα χρυσού στη Γηραιά Ήπειρο. Σε αντίθεση πάντως με τους κωνηούς του Ελ Ντοράντο, ο Ρούι Ζούνιορ βαδίζει σε γνωστά λιμνία. Γέννημα θρέμμα της Λισαβόνας, ο υπεύθυνος για την εντόπιση ταλέντων διαθέτει τη γνώση για το πού μπορεί να παρακολουθήσει τους παίκτες που έχουν τα φόντα να μεγαλοληφθούν στο κυπριακό πρωτάθλημα. Η προσπάθειά του αυτή ενισχύεται και από τις πολλές διασυνδέσεις που έχει με ανθρώπους που κινούνται να νήματα στις ακαδημίες της Πορτογαλίας, μιας χώρας που παράγει και επεξεργάζεται ταλέντα από τη Νότιο Αμερική, την Αφρική, αλλά και την Ευρώπη.

Πότε μονάχος, παλαιότερα με τον Πάμπο Χριστοδούλου, ο Ρούι Ζούνιορ δεν σταματά να ενημερώνεται για τις εξελίξεις γύρω από το ερασιτεχνικό πορτογαλικό ποδόσφαιρο και τις δραστηριότητες των πορτογαλικών ακαδημιών. Ιδιαίτερες γνωριμίες διαθέτει με τη Σπότηνγκ Λισαβόνας, όπως και με την Πόρτο, ομάδα από την οποία «ψήνισε» τον Έμπο Άντο. Όσοι γνωρίζουν τον βραχυσώμο Πορτογάλο, έχουν να λένε για το πλούσιο αρχείο που διαθέτει και το οποίο περιλαμβάνει δεκάδες νεαρούς παίκτες που αγωνίζονται στην Πορτογαλία. Οι διασυνδέσεις του με διάφορους συμπαιρωτές του ανά την Ευρώπη τον βοηθούν να κινείται και εκτός συνόρων Πορτογαλίας, όπως έγινε στην περίπτωση του Κάμπι, όπου η ΑΕΛ διαπραγματεύτηκε τη μεταγραφή του με την Τσέλι.

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΜΕΡΕΣ

Ξανά ο Ντουάρτε

Θυμάστε τον Ρουμάνο Ρούι Ντουάρτε που έπαιξε το καλοκαίρι για υποψήφιος μεταγραφικός στόχος της Ανόρθωσης; Το όνομα του δεξιού μπακ της Ρανίτς Βουκουρεστίου επανήλθε γερά στο προσκήνιο.

Ταλέντο ο Αδάμος

Πιστεύουν πολύ τον Αδάμο Ανδρέου στην Ανόρθωση. Ο μικρός έχει πολύ ταλέντο και αστείρευτο ζήλο που τον κάνει να ξεχωρίζει από τους υπόλοιπους. Άπαντες λένε τα καλύτερα στην ομάδα της Αμμοχώστου και περιμένουν ότι θα κάνει λαμπρή καριέρα.

Δίπλα-δίπλα στον Λυθροδόνα

Πριν από μερικές ημέρες η στήλη βρέθηκε στον Λυθροδόνα και μας προκάλεσε μεγάλη εντύπωση η εικόνα των συνδέσμων φιλάθλων του ΑΠΟΕΛ και της Ομόνοιας. Οι οργανωμένοι οπαδοί των δύο «αιωνίων» στο χωριό έχουν τα οικήματά τους -ντυμένα στα χρώματα των ομάδων και ξεχωρίζουν ιδιαίτερα - σε πολύ κοντινή απόσταση.

Η τακτική του Σαβέφσκι

Μετά το ματς με την Πάφο, ο Τόνι Σαβέφσκι υπερασπίστηκε δημόσια τους παίκτες του που δεν τα πήγαν καλά, ενώ και off the record μιλούσε με θετικό τρόπο γι' αυτούς. Στην πρόσφατη εβδομαδιαία του συνέντευξη Τύπου, όταν ρωτήθηκε για την καλή (αυτή τη φορά) παρουσία του Σκαρμισιόνο αλλά και του Κυριάκου, φρόντισε έμμεσα να προσγειώσει τους παίκτες, λέγοντας πως «σήμερα είναι καλοί, αύριο μπορεί να μην είναι».

Δεν πήρε από κάτω τον Σιμόν

Μπορεί να αποτελούσε όνειρο για τον Ραν Μπεν Σιμόν, αλλά δεν τον απογοήτευσε η μη παραχώρησή του στη Μακάμπι Χάιφα, η οποία έκανε πρόταση στην ΑΕΚ για την απόκτησή του. Ο Ισραηλινός δηλώνει πεσιμωμένος να συνεχίσει το πετυχημένο έργο του στην ομάδα της Λάρνακας.

Ο άγνωστος συνεργάτης

Όταν ανέλαβε την Αλκή ο Νεόφυτος Λάρκου, παρουσιάστηκε και το τεχνικό του τιμ, με τον Νικόλα Καραγιώργη να είναι μέλος αυτού. Όπως λέχθηκε, ο κ. Καραγιώργης ήταν συνεργάτης του κ. Λάρκου στην Ομόνοια. Το ενδιαφέρον της υπόθεσης είναι πως κανείς από τους ρεπόρτερ του «τριφυλλίου» δεν... γνώριζε την ύπαρξη του Νικόλα Καραγιώργη, αλλά έμαθαν εκ

Στον κυπριακό αθλητισμό, όπου δυστυχώς δεν ξεχωρίζουν οι ικανοί, άνθρωποι όπως ο Ντίνος Μιχαηλίδης αποτελούν φωτεινά παραδείγματα. Ο κ. Μιχαηλίδης δούλεψε 14 χρόνια στο πρόγραμμα του ΕΣΥΑΑ (Εθνικό Σχέδιο Υποστήριξης Αναπτυξιακού Αθλητισμού), προσφέροντας πολύτιμο έργο στον αθλητισμό μας.

των υστερών ότι ήταν σκόουτερ που μελετούσε τους επόμενους αντιπάλους της Ομόνοιας.

Νέο «φρούτο» με τον Μέρσιο

Ο Μέρσιο έκανε προσφυγή, ο Ολυμπιακός απεχθήθηκε και η υπόθεση οδηγείται στις δικαστι-

κές μάχες. Τελικά, και οι δύο έκαναν πίσω, με τον παίκτη να μένει στους μαυροπράσινους μέχρι το τέλος του Δεκεμβρίου και έπειτα θα μείνει ελεύθερος για να παίξει στην ομάδα της αρρεσκείας του - έντονες οι φήμες ότι αυτά είναι η ΑΕΚ.

Μπαράζ αγώνων

Μιλώντας πρόσφατα με έφορο ποδοσφαιρικής ομάδας U17, μας αποκάλυψε τον κακό προγραμματισμό που έγινε στο προαιρετικό πρωτάθλημα. Όπως μας είπε, οι 16χρονοι και 17χρονοι παίκτες της ομάδας του ήταν υποχρεωμένοι να δώσουν παιχνίδι Σάββατο-Πέμπτη-Κυριακή-Τετάρτη, δηλαδή τέσσερα ματς σε περίπου δέκα μέρες, κάτι που προκαλούσε προβλήματα κόπωσης αλλά και με τα σχολεία τους.

Ηγέτης ο Κούννας

Ο Βασίλης Κούννας είναι αναμφίβολα ο σημαντικότερος παίκτης της φετινής ΕΝΑΔ. Ο Κύπριος γκαρντ εμφανίζεται άπιστευτα ώριμος στο παρκέ και είναι ο ηγέτης των «γάτων». Βλέπεται τον Κούννα, αντιλαμβάνομαστε πόσο πολύ λείπει στην Εθνική, αφού λόγω του ότι πήρε διαβατήριο μετά τα 18 του, λογίζεται ως ταυτοχρό-

νη και έτσι δεν μπορεί να είναι ταυτόχρονα στο φύλλο αγώνων με τον άλλο «ξένο» της Εθνικής (σ.σ. Άντονι Κίνγκ και παλαιότερα τον Τζο Γκάρσια).

«Δεν ξέρουν πού είναι η Πάφος»

Ο ηγέτης του καλαθοσφαιρικού ΑΠΟΠ, Ντίνος Τζόλης, έχει αρκετά παράπονα για τον τρόπο που αντιμετωπίζεται η ομάδα του στον χώρο του αθλητισμού. «Δεν ξέρουν πού είναι η στράτα για την Πάφο», μας είπε χαρακτηριστικά, «όταν συνομιλούσαμε για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει καθημερινά η ομάδα του. Ο ΑΠΟΠ είναι από τις ισχυρότερες ομάδες μπάσκετ της β' κατηγορίας, ενώ μετέχει με επιτυχία και στο γυναικείο πρωτάθλημα.

Κριτές από την Ελλάδα

Εδώ και λίγες εβδομάδες ήρθαν στην Κύπρο κριτές μπάσκετ από την Ελλάδα, για να στηρίξουν την ΚΟΚ, μετά την κρίση που ξέσπασε στις σχέσεις με τους Κύπριους κριτές. Οι Ελλαδίτες μένουν στο νησί μας για τις επόμενες εβδομάδες, πληρώνοντας με βάση την καθορισμένη αμοιβή της ΚΟΚ και εργαζόμενοι σε διάφορα παιχνίδια του πρωταθλήματος.

Η πόρτα-γούρι του Ιβάν

Ο Αλέξης Νεοφύτου, της ομάδας ενημέρωσης των κοινωνικών δικτύων του ΑΠΟΕΛ, θέλησε να τραβήξει μια φωτογραφία πριν από την έναρξη της συνέντευξης Τύπου του Ιβάν Γιοβάνοβιτς. Ο Νεοφύτου είπε στον Σέρβο ότι θα κλείσει αυτός την πόρτα της αίθουσας, όμως ο Γιοβάνοβιτς δεν το δέχτηκε και έκλεισε ο ίδιος την πόρτα, όπως κάνει πάντα. «Δεν θα το αλλάζουμε τώρα αυτό» είπε ο τεχνικός του ΑΠΟΕΛ, απειθυγόμενος στον εκπρόσωπο Τύπου, Πανίκο Χατζηλιούση.

Ψυχαγωγία αντί προπόνηση

Μία φορά την εβδομάδα ο Ραν Μπεν Σιμόν δεν κάνει προπόνηση στους παίκτες του αλλά κάνουν κάτι ψυχαγωγικό. Τένις, καλαθοσφαίρα, μπιτς βόλley και raftball είναι μέχρι στιγμής οι προγράμματα που ακολουθούν οι Λαρνακείς.

Τσακώθηκαν και τα βρήκαν

Ντεντέ και Ντάσσο Ζούνιορ είχαν έντονη λογαμαχία στην τελευταία προπόνηση της ΑΕΛ πριν από τον αγώνα με τη Μαρσέιγ. Η παρεμβάση των συμπαίκτων τους επανέφερε την τάξη και λίγο αργότερα οι δύο τους γελούσαν αγκαλιά.

ΛΑΘΟΣ ΠΑΣΑ

Του ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΕΛΙΟΥ

Να μην είναι ο Κυριάκου ο επόμενος Κύπριος

Μετά το παιχνίδι Ομόνοιας-Ολυμπιακού αναλόγησε αρκετό μελάχι από πολλούς για την καλή παρουσία του Χάρη Κυριάκου και κατά πόσο μπορεί να βοηθήσει τους πράσινους στη τρέχουσα περίοδο και στα επόμενα χρόνια. Δεν είχα την ευκαιρία να δω μεγάλο χρονικό διάστημα του παιχνιδιού -είδα παλαιότερα ματς στα οποία χρησιμοποιήθηκε- όμως, εξ' όσων εννυμερήθηκα, ήταν από τους διακριθέντες. Βλέποντας τα στιγμιότυπα του αγώνα, πράγματι τα πήγε καλά.

Ήταν πρωταγωνιστής και στη φάση που διαμαρτυρήθηκε για γκολ ο Ολυμπιακός. Δεν φταίει ο Χάρης Κυριάκου επειδή δεν το μέτρησε ο διαιτητής. Αυτός έκανε τη δουλειά του με την ομάδα του Δαλιού. Με το ίδιο καθυστάσιο μεταγραφής, δόθηκε και στον Ερμί στην τελευταία μεταγραφική περίοδο. Πριν αρχίσουν, όμως, οι αγωνιστικές υποχρεώσεις, αποτέλεσε παρελθόν και πια έχουν χαθεί τα ποδοσφαιρικά του βήματα. Όπως φαίνεται δεν θα δούμε τον Κύπριο να διαπρέπει στα γήπεδα. Μπορεί και να φταίει και ο ίδιος για τη μη πρόοδο του τα τελευταία χρόνια - υπήρχαν φορές που του καταλόγισαν αδιαφορία.

Όπως και να έχει το θέμα αυτού του άρθρου είναι ο Χάρης Κυριάκου. Ο 23χρονος δείχνει να έχει τα εφόδια να καθιερωθεί στην ομάδα της Λευκωσίας, όμως μοναδικός κριτής είναι ο χρόνος. Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις εξελλίξιμων ποδοσφαιριστών που φράνταζαν ως η επόμενη γενιά του κυπριακού ποδοσφαίρου και όμως σταδιακά χάθηκαν από τον ποδοσφαιρικό χάρτη. Παίρνουμε ένα παράδειγμα που αφορά και την Ομόνοια. Πρόκειται για τον μικρότερο σε ηλικία, Θεόδωσο Κύπριο, που, όπως ο Χάρης Κυριάκου, αναδείχθηκε από τις ακαδημίες της ομάδας.

Σε λίγο κλείνει τα 21 του χρόνια (24/02/92) και το τελευταίο διάστημα έχει χαθεί από τα... ποδοσφαιρικά στέκια. Ήταν από τους νεαρούς που ξεχώρισαν από τις ακαδημίες της Ομόνοιας και το 2009 υπέγραψε επαγγελματικό συμβόλαιο, όμως η πορεία του δεν ήταν αυτή, που φαινόταν στην αρχή. Το καλοκαίρι του 2011 δόθηκε δανεικός στον Χαλκάνορα, όμως μέχρι τον Δεκέμβριο για διάφορους λόγους λήθηκε το συμβόλαιο του με την ομάδα του Δαλιού. Με το ίδιο καθυστάσιο μεταγραφής, δόθηκε και στον Ερμί στην τελευταία μεταγραφική περίοδο. Πριν αρχίσουν, όμως, οι αγωνιστικές υποχρεώσεις, αποτέλεσε παρελθόν και πια έχουν χαθεί τα ποδοσφαιρικά του βήματα. Όπως φαίνεται δεν θα δούμε τον Κύπριο να διαπρέπει στα γήπεδα. Μπορεί και να φταίει και ο ίδιος για τη μη πρόοδο του τα τελευταία χρόνια - υπήρχαν φορές που του καταλόγισαν αδιαφορία.

Όποιος και να ευθύνεται, μακάρι το ίδιο να μη συμβεί και με τον Χάρη Κυριάκου, γιατί το κυπριακό ποδοσφαίρο χρειάζεται νέα πρόσωπα, που να προέρχονται από τις δικές μας ακαδημίες, γιατί δυστυχώς τα τελευταία χρόνια έχουν εκλείψει.

stelios@kathimerini.com.cy

Η ΑΤΖΕΝΤΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΚΥΠΡΟΣ - Α' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

17:00	ΕΘΝΙΚΟΣ - ΑΛΚΗ	CytaVision2
18:00	ΑΕΚ - ΔΟΞΑ	CytaVision1
18:00	ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ - ΠΑΦΟΣ	LTV1

ΕΛΛΑΔΑ - ΣΟΥΠΕΡ ΛΙΓΚΑ

15:00	ΠΑΤΑΝΙΑΣ - ΒΕΡΟΙΑ	Novasports1
17:15	ΑΣΤΕΡΑΣ - ΑΡΗΣ	Novasports1
17:15	ΞΑΝΘΗ - ΠΑΝΙΩΝΙΟΣ	Novasports3
19:30	ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ - ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ	Novasports1

ΙΣΠΑΝΙΑ - ΠΡΙΜΕΡΑ ΝΤΙΒΙΖΙΟΝ

13:00	ΛΕΒΑΝΤΕ - ΜΑΓΙΟΡΚΑ	LTV Sports2
18:00	ΑΒΕΛΤΙΚ - ΒΕΛΤΑ	LTV Sports2
20:00	ΑΤΛΕΤΙΚΟ - ΛΑ ΚΟΡΟΥΝΙΑ	LTV Sports2
22:00	ΜΠΕΤΙΣ - ΜΠΑΡΤΣΕΛΟΝΑ	LTV1

ΑΓΓΛΙΑ - ΠΡΕΜΙΕΡ ΛΙΓΚ

15:30	ΜΑΝΤΣΕΣΤΕΡ Σ. - ΜΑΝΤΣΕΣΤΕΡ Γ.	LTV Sports2
17:00	ΕΒΕΡΤΟΝ - ΤΟΤΕΝΑΜ	LTV SportsHD
18:00	ΓΟΥΕΣΤ ΧΑΜ - ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ	LTV

ΙΤΑΛΙΑ - ΣΕΡΙΕ Α

16:00	ΠΑΛΕΡΜΟ - ΦΙΟΥΒΕΝΤΟΥΣ	CytaVision3
16:00	ΤΟΡΙΝΟ - ΜΙΛΑΝ	CytaVision4
16:00	ΚΑΛΙΑΡΙ - ΚΙΕΒΟ	
16:00	ΠΕΣΚΑΡΑ - ΤΖΕΝΟΙΑ	
16:00	ΣΙΕΝΑ - ΚΑΤΑΝΙΑ	
21:45	ΙΝΤΕΡ - ΝΑΠΟΛΙ	CytaVision5

ΓΕΡΜΑΝΙΑ - ΜΠΟΥΝΤΕΣΛΙΓΚΑ

16:30	ΓΚΛΑΝΤΜΑΧ - ΜΑΪΝΤΖ	
18:30	ΑΝΟΒΕΡΟ - ΛΕΒΕΡΚΟΥΖΕΝ	

ΓΑΛΛΙΑ - ΛΙΓΚ 1

15:00	ΡΕΪΜΣ - ΜΠΟΡΝΤΟ	
-------	-----------------	--

18:00 ΜΑΡΣΕΪΓ - ΛΟΡΙΑΝ

22:00 ΣΕΝΤ ΕΤΙΕΝ - ΛΥΩΝ

ΔΕΥΤΕΡΑ 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΚΥΠΡΟΣ - Α' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

19:00	ΑΕΛ - ΕΝΩΣΗ	LTV SportsHD
-------	-------------	--------------

ΕΛΛΑΔΑ - ΣΟΥΠΕΡ ΛΙΓΚΑ

19:30	ΠΑΝΘΡΑΚΙΚΟΣ - ΑΕΚ ΑΘΗΝΩΝ	Novasports2
-------	--------------------------	-------------

ΙΤΑΛΙΑ - ΣΕΡΙΕ Α

20:00	ΣΑΜΠΙΝΤΟΡΙΑ - ΟΥΝΤΙΝΕΖΕ	CytaVision1
22:00	ΜΠΟΛΟΝΙΑ - ΛΑΤΣΙΟ	CytaVision1

ΑΓΓΛΙΑ - ΠΡΕΜΙΕΡ ΛΙΓΚ

22:00	ΦΟΥΛΑΜ - ΝΙΟΥΚΑΣΛ	LTV1
-------	-------------------	------

ΙΣΠΑΝΙΑ - ΠΡΙΜΕΡΑ ΝΤΙΒΙΖΙΟΝ

22:00	ΒΑΓΙΕΚΑΝΟ - ΣΑΡΑΓΟΖΑ	LTV Sports1
-------	----------------------	-------------

ΤΡΙΤΗ 11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΑΓΓΛΙΑ - ΠΡΕΜΙΕΡ ΛΙΓΚ

21:45	ΣΑΝΤΕΡΡΑΝΤ - ΠΕΝΤΙΝΓΚ	LTV Sports1
-------	-----------------------	-------------

ΓΑΛΛΙΑ - ΛΙΓΚ 1

20:00	ΝΙΣ - ΠΕΝ	
20:00	ΒΑΛΕΝΣΙΕΝ - ΠΑΡΙ ΣΕΝ ΖΕΡΜΕΝ	
22:00	ΛΙΑ - ΤΟΥΛΟΥΖ	

ΙΣΠΑΝΙΑ - ΚΥΠΕΛΛΟ ΦΑΣΗ ΤΩΝ «16»

21:00	ΟΣΑΣΟΥΝΑ - ΒΑΛΕΝΘΙΑ	LTV Sports2
-------	---------------------	-------------

ΙΤΑΛΙΑ - ΚΥΠΕΛΛΟ ΦΑΣΗ ΤΩΝ «16»

22:00	ΡΟΜΑ - ΑΤΑΛΑΝΤΑ	
-------	-----------------	--

ΕΥΡΟΧΑΛΛΕΝΓΕ - ΦΑΣΗ ΤΩΝ «32»

20:00	ΑΣΕΣΦΤ - ΚΕΡΑΥΝΟΣ	CytaVision1
20:00	ΚΑΡΣΙΓΙΑΚΑ - ΕΘΑ	CytaVision5
21:30	ΓΚΡΑΒΕΛΙΝ - ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ	

ΤΕΤΑΡΤΗ 12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΕΛΛΑΔΑ - ΚΥΠΕΛΛΟ 3ος ΓΥΡΟΣ

18:30	ΚΑΛΛΙΘΕΑ - ΑΡΗΣ	CytaVision1
-------	-----------------	-------------

DE ZABOV / Του ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

Ήταν ο Έμπο... υπήρχε όμως και ο Τσαγγάρης

Σε άλλες χώρες, πιο ποδοσφαιρικά προηγμένες ο κόσμος θα ασχολιόταν με την εμφάνιση του πταιρικού Έμπο Άντο απέναντι στην Ανόρθωση και το ποδοσφαιρικό θρόνος που επέδειξε μέσα σ' ένα γήπεδο γεμάτο ιστορία.

Η αγνότητα που έβγαλε στο παιχνίδι του, σε συνδυασμό με το ατόφιο ποδοσφαιρικό ταλέντο που διαθέτει, θα ήταν σίγουρα αντικείμενο συζήτησης σε τηλεοπτικά πάνελ. Οι παρόντες ανάμεσα στα άλλα θα εκθειάζαν το ήθος του, που έμοιαζε να ήταν εκ διαμέτρου αντίθετο σε σχέση με την πλειοψηφία των συναδέλφων του, αφού ακόμη και όταν έτριωγε κλοτσιές στο στομάχι αυτός επέλεγε να σκάνεται για να παίξει αντί να υποδύεται ένα άνθρωπο που συνάντησε τον χάρο.

Σε άλλες πολιτείες τα τηλεοπτικά πάνελ, απαρτιζόμενα από ειδικούς του αθλήματος θα συζητού-

σαν για το διαμάντι από την Αφρική που έλαμψε στο «Παπαδόπουλος», ενώ οι ακροατές των ποδοσφαιρικών εκπομπών θα συζητούσαν για το κελεπούρι που εμφανίστηκε στα κυπριακά γήπεδα και για την ανάγκη να εξευρεθούν και άλλοι Έμπο Άντο... γιατί όχι και Κύπριοι.

Ο δικός μας ποδοσφαιρικός πολιτισμός -εάν υπάρχει κάτι τέτοιο- δεν περιλαμβάνει τέτοιες συζητήσεις. Βέβαια, υπάρχει λόγος, αφού η παρουσία του Μάριου Τσαγγάρη δεν θα μπορούσε να περάσει απαρατήρητη ακόμη και από τον πιο αγνό φιλάθλο. Δυστυχώς, η ανεπάρκεια των διαιτητών και η προκατάληψη που δημιουργείται από τις αποφάσεις των παραγόντων της Ομοσπονδίας και των σωματείων έχουν αποτρέψει κάθε περιθώριο κουβέντας γύρω από το ποδόσφαιρο.

Το ποδόσφαιρο στην Κύπρο παίζεται όπου να 'ναι εκτός από το γήπεδο. Στο νησί μας οι πρωτα-

γωνιστές δεν είναι οι Έμπο και οι κάθε Έμπο, αλλά οι Τσαγγάρηδες, οι πρόεδροι, οι παράγοντες και όποιος τέλος πάντων ανήκει στο ποδόσφαιρο χωρίς να γνωρίζει κάτι απ' αυτό.

Ο κόσμος ενδιαφέρεται περισσότερο για τη σαχλαμάρα που θα πει ο κάθε άσχετος παρά για τις αρετές που έχουν οι παίκτες. Ο κόσμος, γιατί έτσι τον έχουν μάθει, στήνεται να ακούσει και να δει τις αμφιβητούμενες φάσεις παρά να συζητήσει για την ουσία του αθλήματος. Δυστυχώς, η μικρή μας ποδοσφαιρική κοινωνία έχει ως πρότυπα τους καθηγητές διαιτησίας, τους παράγοντες-υπαλλήλους, τους τάκατες δημοσιογράφους, παρά τους πραγματικούς πρωταγωνιστές.

Ό,τι και να γράφεις τις περισσότερες φορές σου δίνεται η εντύπωση ότι όσο υπάρχουν Τσαγγάρηδες... οι Έμπο Άντο θα βρίσκονται στο περιθώριο...

ΤΙ ΛΕΣ ΤΩΡΑ

Του ΗΡΩΔΟΥ ΜΙΛΤΙΑΔΟΥΣ

Η Κύπρος έχει ελπίδα

Λόγω του επαγγέλματός μου, συχνά διάφοροι φίλοι και γνωστοί θέλουν να ανοίξουν συζήτηση μαζί μου σχετικά με την αγαπημένη τους ομάδα, την εμφάνιση του παίκτη στο γήπεδο, τη διαπίστωση, ενώ κάποιοι λίγοι και ψαγμένοι ρίχνουν τον λι λέξη «παρασκίνιο» στην κουβέντα.

Για να είμαι ειλικρινής, ακούω και μαθαίνω τόσα πράγματα από τον χώρο αυτό, που σπάνια έχω την όρεξη να μπω σε αθλητικές συζητήσεις, αλλά αντιθέτως προτιμώ να αποφορτίζομαι, όταν δεν εργάζομαι και να ασχολούμαι με τιδήποτε άλλο. Μάλιστα, τελευταία άρχισα να νιώθω και μια αποστροφή για τον χώρο του κυπριακού αθλητισμού, αφού δυστυχώς ζούμε σε μια χώρα όπου κυριαρχούν τα λαμόγια και μη φυσικά ο αθλητισμός δεν αποτελεί εξαίρεση.

Στην Κύπρο υπάρχει το φαινόμενο όπου οι αθλητές, οι άνθρωποι που αφιερώνουν τη ζωή τους για τον αθλητισμό, όλοι όσοι έχουν αγνές προθέσεις, περνούν σε δεύτερη μοίρα και αντιθέτως επιλέγουμε να ασχολούμαστε με τους «βρώμικους» του χώρου. Το «βρώμικο», άλλωστε, πουλάει. Αυτό το γεγονός θα αποτελέσει σε κάποια στιγμή την ταφόπλακα του αθλητισμού στην πατρίδα μας...

Όμως μέσα στην απογοήτευση για την κατάσταση του κυπριακού αθλητισμού, συχνά υπάρχουν εκείνες οι ακτιβικές φωτιές, που μας δίνουν ελπίδα. Παρά τη λαμογιά που κυριαρχεί, υπάρχουν πολλά παραδείγματα ανθρώπων του αθλητισμού που η παρουσία τους στον πολυπαθο αυτό χώρο, είτε ως αγωνιζόμενοι είτε προσφέροντας τις υπηρεσίες τους, μας υπενθυμίζουν γιατί αγαπήσαμε αρχικά τον αθλητισμό.

Αθλητές που αγωνιζόταν αμισθί με μοναδικό κέρδος να εκπροσωπούν την Κύπρο, παιδιά που έχουν αφιερώσει όλη τους τη ζωή για να γίνουν πρωταθλητές, άνθρωποι που ζοδεύουν κάθε λεπτό από την ελεύθερή τους ώρα για να οργανώσουν μια ομοσπονδία, μια ομάδα, ένα οργανωμένο σύνολο χωρίς να επιδιώκουν κέρδος για ανταλλάγμα. Χωρίς να αναφερόμαστε σε ονόματα, είμαι σίγουρος ότι όλοι -διαβάζοντας τις πιο πάνω αράδες- έχουν συνδέσει τα παραδείγματα με αρκετά πρόσωπα.

Συχνά αναρωτιέμαι πού πάμε, λόγω των βρώμικων καταστάσεων που υπάρχουν, όμως όταν σκέφτομαι όλους αυτούς τους νεαρούς πρωταθλητές που έχουμε (και είναι πολλοί) και τους ανθρώπους που αφιερώνουν τη ζωή τους για το καλό του αθλητισμού, τότε αντιλαμβάνομαι ότι, παρόλη τη βρωμιά, υπάρχει ελπίδα για τον αθλητισμό μας και κατ' επέκταση την κοινωνία μας.

miltiadous@kathimerini.com.cy

Θα μετατραπεί σε δώρο το χρέος προς τον Μιλτιάδη

Τα 13 εκατ. ευρώ αναμένεται να σβηστούν από τη λίστα των εκκρεμοτήτων του σωματείου

Του **ΗΡΩΔΟΥ ΜΙΛΤΙΑΔΟΥΣ**

Είναι γνωστό πως η Ομόνοια φέρεται να χρωστάει 13 εκατομμύρια ευρώ στον Μιλτιάδη Νεοφύτου, ένα ποσό το οποίο είναι καταγραμμένο ως δάνειο που έκανε ο πρόεδρος στο σωματείο, στα τέσσερα χρόνια που ήταν στο πηδάλιο του «τριφυλλιού». Το ποσό αυτό αποτελούσε κομμάτι του συνολικού χρέος του σωματείου, που όπως έχει γίνει γνωστό ανέρχεται στα 26 εκατομμύρια ευρώ, ενώ πρέπει να σημειωθεί πως το χρέος έχει μεγαλώσει κι άλλο και με το έλλειμμα που αναμένεται να εμφανιστεί με το τέλος της σεζόν 2012-13, αναμένεται να πλησιάσει τα 30 εκατομμύρια ευρώ.

Το τεράστιο χρέος έχει κινητοποιήσει άπαντες στην Ομόνοια, που επιχειρούν να βάλουν μπροστά τρόπους, πρώτα να μπει άμεσα ένα τέλος στα έλλειμματα και ακολούθως να αρχίσει να αντιμετωπίζεται το χρέος. Φυσικά, το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, που ξεπερνούν τα 10 εκατομμύρια ευρώ και πρέπει τα χρήματα αυτά να εξευρεθούν τους επόμενους μήνες. Όμως, την ίδια στιγμή γίνονται ενέργειες και για αντιμετώπιση των μακροπρόθεσμων οφειλών. Για τον λόγο αυτό, μπαίνει μπροστά η διαγραφή του χρέους των 13 εκατομμυρίων ευρώ προς τον Μιλτιάδη Νεοφύτου.

Δεν ασχολούνταν με το «δάνειο»

Αν και λέχθηκε εδώ και καιρό πως τα 13 εκατομμύρια ευρώ που φερόταν να χρωστάει η Ομόνοια στον Μιλτιάδη Νεοφύτου δεν θα πληρώνονταν

(σχετικά έγγραψε αρκετές φορές και η «Καθημερινή»), εντούτοις από τη διοίκηση των πρασίνων απέφευγαν να κάνουν αναφορά στη συγκεκριμένη υποχρέωση και έδιναν την εντύπωση πως απλώς άφηναν στην άκρη το θέμα, χωρίς να μπαίνουν στη διαδικασία να ασχοληθούν. Άλλωστε, οι άμεσες υποχρεώσεις πιέζουν σαφώς περισσότερο και αναγκαστικά λαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της προσοχής. Μάλιστα, αξίζει να υπενθυμιστεί πως στην ανοικτή συγκέντρωση του Σεπτεμβρίου στην Κρατική Έκθεση, οι διοικούντες την Ομόνοια δεν έκαναν καθόλου αναφορά στις οφειλές προς τον Μιλτιάδη Νεοφύτου, παρά τη διεξαγωγή οικονομικής ανάλυσης και τις ερωτήσεις των παρευρισκομένων.

Εισφορά εκατομμυρίων

Όμως, αυτά όλα άλλαξαν και όπως μαθαίνει η «Καθημερινή», αναμένεται σύντομα να έχουμε εξελίξεις με το θέμα του «δανείου» ύψους 13 εκατομμυρίων ευρώ που έκανε ο Μιλτιάδης Νεοφύτου στην Ομόνοια. Συγκεκριμένα, στη διοίκηση των πρασίνων έχουν πρόθεση να μετατρέψουν τη συγκεκριμένη εκκρεμότητα από δάνειο, σε οικονομική εισφορά του απελθόντα προέδρου και να το χαρακτηρίσουν ως δώρο του προέδρου στο σωματείο. Αυτό σημαίνει ότι το ποσό των 13 εκατομμυρίων ευρώ θα πάψει να αποτελεί «αγκάθι» στο μεγάλο οικονομικό πρόβλημα των πρασίνων.

Μαθαίνουμε πως οι διοικούντες την Ομόνοια επιχειρήσαν να έρθουν σε επαφή με τον Μιλτιάδη Νεοφύτου τον τελευταίο καιρό, όμως μέχρι στιγ-

Αν και δεν κατέστη δυνατή η επικοινωνία μεταξύ Μιλτιάδη Νεοφύτου και Δ.Σ., εντούτοις αναμένεται πως σύντομα το «δάνειο» του προέδρου θα μετατραπεί σε εισφορά.

Χωρίς τα «οφειλόμενα» προς τον κ. Νεοφύτου, το χρέος της Ομόνοιας θα ανέρχεται γύρω στα 16 εκατομμύρια ευρώ. Σημαντικό ποσό, αλλά περισσότερο διαχειρίσιμο

μής αυτό δεν φέρεται να κατέστη δυνατό. Αξίζει να σημειωθεί πως με την παράδοση της διοίκησης του σωματείου πριν από τρεις μήνες στον αντιπρόεδρο Στέλιο Μυλωνά, ο πρόεδρος έχει αποσυρθεί εντελώς από τις διαδικασίες και δεν παρευρίσκεται στις συνεδρίες των διοικητικών συμβουλίων. Πάντως, παρά το γεγονός ότι δεν κατέστη δυνατή η επικοινωνία με τον Μιλτιάδη Νεοφύτου, εντούτοις α-

ναμένεται πως σύντομα η Ομόνοια θα χαρακτηρίσει ως «εισφορά» του προέδρου προς το σωματείο το ποσό των 13 εκατομμυρίων ευρώ.

Η νέα κατάσταση

Από τη στιγμή που αφαιρεθεί το ποσό των 13 εκατομμυρίων ευρώ (του «δανείου» του Μιλτιάδη Νεοφύτου) από τις εκκρεμότητες της Ομόνοιας, τότε το ακριβές χρέος του σωματείου υπολογίζεται να ανέρχεται γύρω στα 16 εκατομμύρια ευρώ. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνεται και το αναμενόμενο έλλειμμα που θα αναδείξει η σεζόν 2012-13. Τα 16 εκατομμύρια είναι και πάλι ένα πολύ μεγάλο ποσό, αλλά είναι σίγουρα σαφώς πιο διαχειρίσιμο απ' ό,τι τα 26 και πλέον εκατομμύρια ευρώ.

Το μεγάλο πρόβλημα στην Ομόνοια είναι πως το μεγαλύτερο μέρος του χρέους πρέπει να αντιμετωπιστεί πάραυτα, αφού είναι κυρίως βραχυπρόθεσμες

οφειλές. Τα κριτήρια της UEFA πέζουν, έτσι πρέπει να διευθετηθούν οι εκκρεμότητες προς παίκτες και προσωπικό παλαιότερων σεζόν, για να μη δέχεται η ομάδα ποινές αφαιρέσεων βαθμών, ενώ επείγει και η κάλυψη του φετινού μισθολογίου, το οποίο ξεπερνά τα 4,5 εκατομμύρια ευρώ. Το δεύτερο σκέλος είναι ίσως ακόμη πιο σημαντικό, αφού, αν δεν είναι πληρωμένοι κανονικά οι παίκτες, τότε θα έχουν το δικαίωμα να απαιτήσουν διακοπή συμβολαίου, με αποτέλεσμα η Ομόνοια να χάσει όσους παίκτες επιλέξουν αυτή την επιλογή.

Τα έσοδα

Πέρα από το αυτονόητο, που είναι η σημαντική μείωση του προϋπολογισμού (ήδη ξεκίνησε και πρέπει να συνεχιστεί, αλλιώς αν συνεχίσουν να έρχονται τα έλλειμματα, η Ομόνοια θα είναι καταδικασμένη), στο «τριφυλλι» ξέ-

τα έσοδά τους. Το πρόγραμμα «δωλώνω παρών», οι έρανοι που θα πραγματοποιηθούν και ο χριστουγεννιάτικος χορός, είναι κάποιοι τρόποι βοήθειας από τον Πράσινο Λαό. Από εκεί και πέρα, στην Ομόνοια ευελπιστούν στην έγκριση δανείου από ξένη τράπεζα που δραστηριοποιείται στην Κύπρο, την Αφρική και τη Μέση Ανατολή, με το οίκμα στην Παπανικολή να μπαίνει ως υποθήκη για τη σύναψη του συγκεκριμένου δανείου. Η αξιοποίηση των Χαλεπιανών είναι ένας άλλος τρόπος, ενώ γίνονται και προσπάθειες να έρθουν μέσα χρήματα από οικονομικά ισχυρούς φίλους και υποστηρικτές των πρασίνων.

Η περίπτωση επιτυχούς κάλυψης των άμεσων αναγκών θα αποτελέσει και γερή δόση πηκτικού στη διοίκηση της Ομόνοιας, η οποία εδώ και μήνες τρέχει συνεχώς για να σώσει την κατάσταση, η οποία δημιουργήθηκε από τα τρομερά λάθη των τελευταίων χρόνων.

PRIME TEL

Γι' αυτούς που ξεχωρίζουν

Έξυπνα,
Απλά,
Οικονομικά

ΠΑΚΕΤΟ

Τηλεφωνία Mobile Internet

€33.00 /μήνα

Το πακέτο περιλαμβάνει:

- Μέχρι και 30% φθηνότερες κλήσεις. Δωρεάν κλήσεις μεταξύ συνδρομητών.
- Χαμηλές χρεώσεις. Αξιοπίστο δίκτυο. Μέχρι και Δωρεάν Συναγεμίες.
- Ταχύτητα μέχρι και 8Mbps. Δωρεάν Wi-Fi.

Δωρεάν Εγκατάσταση

Παγκύπρια Κάλυψη

ΔΩΡΕΑΝ
Tablet ή
Smartphone

Ισχύει μέχρι εξαντλήσεως των αποθεμάτων για νέους και υφιστάμενους συνδρομητές.

133

www.primetel.com.cy

Σε πορεία επίτευξης των στόχων που τέθηκαν στη διάσκεψη που δόθηκε στις 6 Σεπτεμβρίου βρίσκονται οι ιθύνοντες του σωματείου του ΑΠΟΕΛ.

Το 2013 κρίνει τους στόχους του σωματείου

Εγγραφή μελών, ιδιόκτητο γήπεδο και μείωση του χρέους, οι πυλώνες των διοικούντων

Του ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΕΛΙΟΥ

Συμπληρώνονται σύντομα έξι μήνες από την ημέρα (13 Ιουνίου) που η Γενική Συνέλευση έδωσε το χρίσμα στον Χριστόφορο Ποταμίτη και τον συνδυασμό του να αναλάβουν τα διοικητικά νήια του σωματείου ΑΠΟΕΛ για τα επόμενα –τουλάχιστον– δύο χρόνια. Πέρασε το ένα τέταρτο σχεδόν της θητείας του συμβουλίου και πλέον μπορεί να γίνει η πρώτη αξιολόγηση για το που βαδίζουν οι στόχοι που τέθηκαν και παρουσιάστηκαν σε διάσκεψη Τύπου στις 6 Σεπτεμβρίου. Γενικά, αυτό που διαφαίνεται είναι ότι, στο σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, δεν έχουν φτάσει ακόμη στην επίτευξη κάποιου συγκεκριμένου στόχου, όμως βρίσκονται τα πάντα σε καλό δρόμο. Από τα πιο σημαντικά στοιχεία είναι η επαναδραστηριοποίηση τμημάτων που μπορούσαν να πρωταγωνιστήσουν και η βελτίωση των ομάδων που προϋπήρχαν. Πάντως, η πνοή που επιδιώκουν να δώσουν στο σωματείο οι άνθρωποι του δεν έχει φτάσει ακόμη στα επιθυμητά επίπεδα. Χαρακτηριστική είναι η δήλωση παράγοντα της διοίκησης του σωματείου, όταν ρωτήθηκε εάν νιώθει ότι το σωματείο έχει αποκτήσει τη «καμένη ζώνη»: «Όχι, δεν φτάσαμε ακόμα σε εκείνο το σημείο που υπάρχει στο μυαλό μας».

Μικρή μείωση του χρέους

Όπως είχε λεχθεί στην παρουσίαση του πλάνου, το χρέος του σωματείου ανέρχεται στο 1.350.000 ευρώ. Παράλληλα, με τα τρέχοντα έξοδα –όπως για παράδειγμα οι 60 χιλιάδες ευρώ που δαπανήθηκαν για να μπορέσει να λειτουργήσει ξανά το βόλεϊ– γί-

Καλή πορεία στα περισσότερα αθλήματα

Με την επανέναρξη της λειτουργίας του, το πετοσφαιρικό ΑΠΟΕΛ τα πάει αρκετά καλά. Φυσικά, η φετινή πορεία ξεκίνησε από τη β' κατηγορία, με την ομάδα του προπονητή Κώστα Παναγιώδη να τα πηγαίνει πρώτα –μετρά νέντε νίκες σε ισάριθμα παιχνίδια– και οδεύει ολισθητικά προς την άνοδο στην α' κατηγορία. Εκεί θα είναι το μεγάλο στοίχημα, αφού δεν θα υπάρχει άλλη επιλογή από τον πρωταθλητισμό. Η καλαθοσφαιρική ομάδα, όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος, θέλει να πρωταγωνιστήσει. Πρόκειται για μία νέα ομάδα, μετά τις αλλαγές που έγιναν το περασμένο καλοκαίρι, και οι ιθύνοντες θεωρούν ότι βρίσκονται στους στόχους τους, που είναι η τετράδα στην κανονική διάρκεια, ώστε στα πλέι-οφ να μπορούν να διεκδικήσουν τον τίτλο. Όσον αφορά στη δραστηριοποίηση της ομάδας φούτσαλ, επιδίωξη ήταν η δημιουργία μιας ανταγωνιστικής ομάδας με στόχο το καλύτερο πλάσδιο στην πρώτη τετράδα. Είτε τα καταφέρει είτε όχι, από το χρόνο ο στόχος και σε αυτό το τμήμα θα είναι η κατάκτηση του πρωταθλήματος.

Η πνοή που επιδιώκουν να δώσουν στο σωματείο οι άνθρωποι του δεν έχει φτάσει ακόμη στα επιθυμητά επίπεδα

νετα προσπάθεια για μείωση του χρέους. Εκτιμάται ότι, μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους, το ποσό που φέρεται να κρωσάει το σωματείο θα μειωθεί κατά 150 χιλιάδες ευρώ. Μένει δηλαδή ένα υπόλοιπο 1.200.000 ευρώ, από το οποίο οι 500.000 ευρώ αφορούν χρέη προς το κράτος.

Η ανακίνηση του σωματείου

Ένα από τα μεγάλα στοίχηματα της διοίκησης Χριστόφορου Ποταμίτη αποτελεί η πλήρης ανακίνηση του σωματείου, ώστε να λειτουργήσει ως πολυχώρος, τον οποίο

κάποιος να μπορεί να τον επισκεφθεί οποιαδήποτε ώρα της ημέρας. Με αυτό τον τρόπο θα είναι σαν μία επένδυση που θα καλύψει τα έξοδα που θα γίνουν, αλλά και συνάμα θα επιφέρει οικονομικά οφέλη στο μέλλον. Σύντομα αναμένεται να είναι έτοιμο το σχέδιο, προκειμένου να γίνει η κοστολόγηση του έργου. Το σχέδιο προβλέπει, ανάμεσα σε άλλα, στέγαση των γραφείων του σωματείου αλλά και της εταιρείας. Τη δημιουργία σχεδίων για την ανακίνηση έχει αναλάβει η εταιρεία που σχεδίασε αρχικά το οικημα. Μέχρι στιγμής παρουσιάστηκαν δύο σχέδια, και τις επόμενες ημέρες θα γίνει η παρουσίαση ενός τρίτου, στα πλαίσια των συζητήσεων με τη διοίκηση του ΑΠΟΕΛ, για να φτάσουν στο επιθυμητό επίπεδο που θέλουν οι δύο πλευρές.

Αρχίζει εκστρατεία για μέλη

Παρουσιάζοντας προ μινόν τα πλάνα της, η διοίκηση Χριστόφορου

Ποταμίτη ήθελε να βγάλει προς τα έξω ότι το να έχει ενεργά μέλη το σωματείο μόλις 80 άτομα είναι πραγματικά ντροπή. Γι' αυτό τέθηκε ως μία από τις προτεραιότητες. Μέχρι στιγμής τα μέλη έχουν αυξηθεί σε 250, τα οποία όμως προήλθαν από τις επαφές των συμμετεχόντων στο διοικητικό συμβούλιο ή από πρωτοβουλία των νέων εγγεγραμμένων μελών. Η μεγάλη δουλειά, όμως, στο συγκεκριμένο θέμα, τώρα αρχίζει. Αυτό τον μήνα ετοιμάζεται εκστρατεία για να πειστούν περισσότεροι να γίνουν μέλη. Ούτως ή άλλως, η συνδρομή ισχύει από την πρώτη έκαστου χρόνου μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου, οπότε είναι πιο εφικτό να υπάρξουν περισσότερες εγγραφές με τη 12μηνη προοπτική. Για τον σκοπό αυτό προετοιμάζεται διαφημιστική καμπάνια, καθώς και διάφορες εκδηλώσεις σε περιοχές εκτός Λευκωσίας. Γίνονται, επίσης, ενέργειες προκειμένου στην προσπάθεια αυτή να συμμετάσχει και το ποδοσφαιρικό ΑΠΟΕΛ για να δοθεί έξτρα κίνητρο στον κόσμο.

Περιμένουν τη μελέτη

Όσον αφορά το έργο στον χώρο του Μακαρείου, η διαδικασία προχωρά με βάση τα αρχικά πλάνα για την παρουσίαση της οικονομικής μελέτης. Το πρώτο σκέλος αφορούσε την κοστολόγηση των επί μέρους κομμάτων των έργων, η οποία έχει ολοκληρωθεί, με το ποσό να αντικατοπτρίζει τα πλαίσια που υπολόγισαν εξ αρχής οι διοικούντες. Αυτό που έπεται να γίνει είναι η μελέτη βιωσιμότητας, κάτι που αναμένεται να ολοκληρωθεί σε περίπου ένα μήνα.

Ο Ολυμπιακός Πειραιώς «ψαρεύει» ταλέντα στην Κύπρο

Τρεις ερυθρόλευκοι προπονητές διοργάνωσαν δοκιμαστικά για ταλέντα στη Λεμεσό

Τους παίκτες που θα βαδίσουν στα κνάρια του Μιχάλη Κωνσταντίνου, του Γιάννη Οκκά, του Σταύρου Παπαδόπουλου και του Παμπούλη αναζητάει στην Κύπρο ο Ολυμπιακός Πειραιώς. Οι Κύπριοι έχουν μακρά παράδοση 40 χρόνων με την ερυθρόλευκη φανέλα και οι Πειραιώτες επενδύουν τα μέγιστα τόσο στις ακαδημίες τους στο νησί, όσο και στο ταλέντο που υπάρχει γενικότερα στην Κύπρο. Μεσοβδόμα διοργάνωσαν δοκιμαστικά για ποδοσφαιριστές ηλικιών 9 έως 16 χρόνων, απευθυνόμενοι στα παιδιά όλων των ομάδων του νησιού. Παρά το κρύο και τον άνεμο, από το Κοινοτικό της Μουτταγιάκας πέρασαν 150 παιδιά, 30 περισσότερα σε σχέση με πέρσι, όταν για πρώτη φορά η ΠΑΕ Ολυμπιακός πραγματοποίησε δοκιμές στην Κύπρο.

Από το Κοινοτικό Μουτταγιάκας, παρά το κρύο, πέρασαν 150 παιδιά, 30 περισσότερα σε σχέση με πέρσι.

Περιμένουν πρόσκληση

Στη Λεμεσό βρέθηκαν ο τεχνικός διευθυντής των ακαδημιών και σκάουτερ του Ολυμπιακού, πρώην ποδοσφαιριστής και του ΑΠΟΕΛ, Γιώργος Αμανατίδης, αλλά και οι προπονητές Φώτης Παπαπαναγής και Βασίλης Αλεξούδης. Εξώρισαν πάνω από δέκα παιδιά, τα οποία εντός των επόμενων εβδομάδων θα λάβουν πρόσκληση για να πάνε στου Ρέντη, προκειμένου να περάσουν από νέες δοκιμές και ίσως κάποιοι να ενταχθούν στα αγωνιστικά τμήματα, στους επίλεκτους δηλαδή του Ολυμπιακού.

Κάτι ανάλογο συνέβη και πέρσι, όταν δέκα παιδιά πέρασαν σταδιακά από του Ρέντη, ενώ δύο βρίσκονται στο μικροσκοπικό του κ. Αμανατίδη και θα ενταχθούν στα αγωνιστικά τμήματα –ο ένας επρόκειτο να μετακομίσει στο φέτος, αλλά λόγω του ότι είναι μόνο δέκα χρόνων προτιμήθηκε να μείνει για ένα-δύο χρόνια ακόμα στην Κύπρο. Ο κ. Αλεξούδης κατέβηκε στην Κύπρο ειδικά για να τσεκάρει τερματοφύλακες, διακρίνοντας κάποιες αξιολογές περιπτώσεις. Έγιναν και εργομετρικά τεστ από τον Ανδρέα Κτίστη, τα αποτελέσματα των οποίων θα αξιοποιηθούν από τους ανθρώπους του Ολυμπιακού και θα αποτελέσουν κριτήριο για τις κλήσεις παιδιών στου Ρέντη.

«Σημαντική πρόοδος»

«Υπάρχει σημαντική πρόοδος στην ποιότητα των ταλέντων και το διαπιστώνουμε κάθε φορά που παρακολουθούμε παιδιά στην Κύπρο, είτε μέσα από δοκιμαστικά, είτε μέσα από προπονήσεις και αγώνες» λέει ο Αμανατίδης και προσθέτει: «Δεν απευθυνόμαστε στα παιδιά μόνο των κλαμάκιων μας στην Κύπρο, αλλά σε όλα τα ταλέντα του νησιού. Θα ήθελα να ευχαριστήσω τις ακαδημίες που έστειλαν

Πέρσι δέκα Κύπριοι πέρασαν από του Ρέντη και οι δύο είναι πολύ κοντά στην ένταξη στα αγωνιστικά τμήματα. Κάτι ανάλογο θα γίνει και φέτος

τους παίκτες τους στα δοκιμαστικά και να διαβεβαιώσω όλες τις ομάδες πως ο Ολυμπιακός δεν πρόκειται να πάρει ποδοσφαιριστή στου Ρέντη χωρίς τη συγκατάθεσή τους».

Εμφαση στις ακαδημίες

Από την εποχή που η διοίκηση της ΠΑΕ Ολυμπιακός έχει περάσει στα κνάρια του Βαγγέλη Μαρινάκη, δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στα αναπτυξιακά τμήματα, καθώς είναι επιδίωξη του νέου προέδρου οι ερυθρόλευκοι να παίζουν με όσο το δυνατόν περισσότερους Έλληνες και, αν είναι δυνατόν, με παίκτες που οι ίδιοι θα πλάθουν. Τα έξι από τα εννιά γκολ του Ολυμπιακού στο φετινό Τσάμπιονς Λιγκ σημειώσαν Έλληνες ποδοσφαιριστές, ενώ κόντρα στη Μονπελιέ έκανε ντεμπούτο ο 19χρονος Μπάμπης Λυκογιάννης, που προέρχεται από τις ακαδημίες του συλλόγου.

Η ομάδα Νέων του Ολυμπιακού παίζει στο Next Generation, το Τσάμπιονς Λιγκ των Νέων, βρισκόμενη στον ίδιο όμιλο με Άρσενal, Μαρσέιγ και Αθλητική Μπιλμπάο, ενώ μόλις την περασμένη Πέμπτη έξι παίκτες από την ομάδα Νέων (U20) υπέγραψαν επαγγελματικά συμβόλαια. Στην Κύπρο εδρεύουν 11 κλάμακια, ενώ ο Ολυμπιακός έχει συνολικά 37 Σχολές Ποδοσφαίρου σε Ελλάδα, Κύπρο, Σιδνέι και Σικάγο. Επί συνόλου 5.000 παιδιών, τα 800 προπονούνται στην Κύπρο, σε όλες τις πόλεις.

Αυξομείωση της αγοραστικής αξίας του ρόστερ

Οι παίκτες της φετινής ΑΕΚ, όπως είναι φυσιολογικό, αξίζουν σχεδόν τα διπλάσια σε σχέση με αυτούς της περιόδου 2008-2009

Του ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΕΛΙΟΥ

Οι επιτυχίες έχουν θετικό αντίκτυπο στο σύνολο της ομάδας, όμως έχουν προσωπικό όφελος και για τον κάθε ποδοσφαιριστή ξεχωριστά. Ανεβαίνει η αξία του στο ποδοσφαιρικό στερέωμα και, ιδίως αν είναι σε νεαρή ηλικία, μπορεί να εξασφαλίσει μια καλή μεταγραφή και ένα καλύτερο συμβόλαιο σε ένα πρωτάθλημα υψηλότερου επιπέδου σε σχέση με το κυπριακό. Φυσικά, σε αυτό βοηθείται και η ομάδα στην οποία ανήκει ο εκάστοτε ποδοσφαιριστής, αφού εξαασφαλίζει καλά οικονομικά αποτελέσματα σε περίπτωση πώλησης ενός ποδοσφαιριστή, εφόσον φυσικά προνοήσει να έχει τους σωστούς όρους στο συμβόλαιο. Ένα παράδειγμα είναι η ΑΕΚ, που η επιτυχία της ευρωπαϊκής πορείας της στους ομίλους του Γιουρόπα Λιγκ, αλλά και η παρουσία της στις εγχώριες διοργανώσεις τα τελευταία χρόνια, ανέβασαν τις μετοχές παικτών της και δεν είναι τυχαίο ότι κατά την περσινή χρονιά αποκόμισε οικονομικό όφελος από τις μετακινήσεις των Μαργκάσα, Πρίσο, Μρντάκοβιτς και Γκονζάλο Γκαρσία. Από τις πωλήσεις των τεσσάρων παικτών, αλλά και του Γιόρντι Κρόφφ, η ομάδα της Λάρνακας έβαλε στα ταμεία της κάτι λιγότερο από ένα εκατομμύριο ευρώ. Άλλωστε, αυτά ήταν και η λογική του πρώην τεχνικού διευθυντή της ομάδας, Γιόρντι Κρόφφ: η απόκτηση ποδοσφαιριστών που θα μπορούσαν να έχουν μεταπωλητική αξία. Η φιλοσοφία αυτή εθίσθη να υπάρχει στους κτηνοπράσινους και αυτό αποδεικνύεται από την πρώτη μεταγραφική ενίσχυση της ομάδας ενόψει του Ιανουαρίου, με την απόκτηση του 21χρονου Γιάνι

Ουρτίνοφ, στην ποδοσφαιρική εξέλιξη του οποίου τα επόμενα χρόνια ποντάρει η ΑΕΚ.

Πέμπτη σε αγοραστική αξία

Στην πέμπτη θέση της κατάταξης των κυπριακών ομάδων όσον αφορά την αγοραστική αξία μιας ομάδας βρίσκεται η ομάδα της Λάρνακας, αφού, σύμφωνα με στατιστικά της γερμανικής ιστοσελίδας transfermarkt.de, τα ποδοσφαιρικά assets της ομάδας, η αγοραστική δηλαδή αξία των ποδοσφαιριστών της, φθάνει τα 11.275.000 ευρώ. Ένας αριθμός που είναι ένα εκατομμύριο μικρότερος από την περσινή χρονιά, όμως σχεδόν διπλάσιος από την περίοδο 2008-09, όταν στο τέλος της χρονιάς η ομάδα διαβαθμίστηκε στη δεύτερη κατηγορία. Φυσιολογικό να υπάρχει πτώση σε σχέση με πέρσι, καθώς ρίχθηκε και το μπάζι στη φετινή χρονιά, ενώ έφυγαν παίκτες με μεγάλη αγοραστική αξία, όπως ήταν ο Γκονζάλο Γκαρσία, ο οποίος δόθηκε στη Μακάμπι Τελ Αβιβ. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη ιστοσελίδα, ο ΑΠΟΕΛ είναι η ομάδα που κερδίζει το μεγαλύτερο ποσό σε περίπτωση πώλησης των παικτών του (17.650.000 ευρώ), ενώ ακολουθούν Ανόρθωση (13.200.000 ευρώ), Ομόνοια (12.250.000 ευρώ) και ΑΕΛ (11.450.000 ευρώ).

Φαν Ντάικ, ο... ακριβός

Το πιο ακριβό περιουσιακό στοιχείο για την ΑΕΚ, σύμφωνα με τα στοιχεία από τη γερμανική ιστοσελίδα, αποτελεί ο Γκρέγκορ Φαν Ντάικ. Ο επί τρία χρόνια ποδοσφαιριστής της ομάδας, ως γνωστόν, έχει συμβόλαιο μέχρι το 2015. Εάν μια ομάδα θελήσει να τον αποκτήσει θα πρέπει να δα-

Σύμφωνα με τη δημοφιλή ιστοσελίδα transfermarkt.de, ο Φαν Ντάικ έχει τη μεγαλύτερη μεταπωλητική αξία από τους παίκτες της ΑΕΚ.

Ανοικτό είναι το ενδεχόμενο να πωληθεί ο προπονητής Μπεν Σιμόν, όπως είχε γίνει με τον τεχνικό διευθυντή, Γιόρντι Κρόφφ

πανήσει ενάμισο εκατομμύριο ευρώ, σύμφωνα με την κοστολόγηση του transfermarkt.de. Φυσικά, το νούμερο μπορεί να είναι κάπως τραβηγμένο, αφού ο αρχηγός της ΑΕΚ βρίσκεται στα 31 του χρόνια και δύσκολα μια ομάδα θα δαπανήσει τέτοιο ποσό για να τον αποκτήσει. Το ίδιο ισχύει και για τον 33χρονο Ιγκόρ Γκαμπιλιόντο, ο οποίος κοστολογείται στο ένα εκατομμύριο ευρώ, με βάση την προϊ-

στορία του και τη θητεία σε ομάδες της Πριμέρα Ντιβιζιόν. Τρίτος σε χρηματική αξία παρουσιάζεται ο Τιμ Ντε Κλερ (700.000 ευρώ), όμως στη δική του περίπτωση δύσκολα μπορεί να αποκομιστεί μεγάλο κέρδος, αφού έχει φθάσει τα 34 χρόνια και το τέλος της καριέρας του βρίσκεται κοντά. Εξάλλου, κατά πάσα πιθανότητα, ο Ολλανδός τον Ιανουάριο θα αποτελέσει παρελθόν από τους Λαρνακείς.

Ανανέσεις και μετά πωλήσεις

Φυσικά, όπως γράψαμε και στο φύλλο της προηγούμενης Κυριακής (02/12), από το υπάρχον ρόστερ, το ερχόμενο καλοκαίρι λήγουν 12 συμβόλαια. Για να πωληθούν κάποιοι, θα πρέπει αρχικά να γίνει ανανέωση των συμβολαίων τους. Κάποιοι εξ αυτών είναι και οι Χρίστος Μαργκάς και Αλεξ Ντα Σιλβα, οι οποίοι έχουν καλή μεταπωλητική αξία. Του πρώτου ανέρχεται στις 750.000, ενώ του δεύτερου στις 600.000. Φυσικά, όπως και ο Αντέρ Μουριγιό (500.000), πλησιάζουν το 30ο έτος της ηλικίας τους, αντίθετα με τον Αντών Πάλιτς (500.000), ο οποίος είναι 24, όμως δεν έχει συμβόλαιο για την επόμενη χρονιά. Επιπρόσθετα, στην ΑΕΚ μπορεί να έχουν κέρδος και από παραχώρηση του προπονητή τους, καθώς δεν αποκλείεται να δοθεί το ερχόμενο καλοκαίρι ο Μπεν Σιμόν. Δεν είναι περίεργο να πωληθεί ο τεχνικός της ομάδας. Εξάλλου, στην ομάδα της Λάρνακας έχουν και προπονητές, με την πώληση στη Μακάμπι Τελ Αβιβ του τεχνικού τους διευθυντή, Γιόρντι Κρόφφ, που δεσμεύεται με συμβόλαιο για ακόμη ένα χρόνο, όταν παραχωρήθηκε στο τέλος της περασμένης σεζόν.

Η αγοραστική αξία της τριετίας (εκατ. ευρώ)

2008/09	2010/11	2011/12	2012/13
6,9	10,4	12,2	11,3

Η αξία των παικτών

Φαν Ντάικ	1.500.000
Ιγκόρ Γκαμπιλιόντο	1.000.000
Τιμ Ντε Κλερ	700.000
Χρίστος Μαργκάς	650.000
Άλεξ Ντα Σιλβα	600.000
Αντέρ Μουριγιό	500.000
Νταβίντ Καταλά	500.000
Τζέσιον Δημητρίου	500.000
Εβρίν Λίνσεν	500.000
Αντών Πάλιτς	500.000
Μουσταφά Μπανγκούρα	450.000
Νασίρ Μάτσι	400.000
Κυριάκος Παύλου	400.000
Χαϊμίφ	400.000
Σερράν Πόλο	400.000
Τομ Ντόμεν	350.000
Κένι Ζιλέτ	300.000
Γκόργκα Πιντάδο	300.000
Γιάνι Ουρτίνοφ	275.000
Νέστορας Μυτιδής	200.000
Ρομέρο	200.000
Λεύτερης Μέρτακας	150.000
Ιβάν Αντολέκ	150.000
Δημήτρης Κυριάκου	50.000

* Σύμφωνα με τα ποσά που δίνει η ιστοσελίδα transfermarkt.de

Αναδιοργανώθηκαν οι ακαδημίες της Ανόρθωσης

Αρκετά είναι τα προβλήματα που έχουν να διαχειριστούν στις ακαδημίες, με κυριότερο αυτό των εγκαταστάσεων

Του ΣΙΜΟΥ ΠΑΦΙΤΗ

Βάρος στις ακαδημίες της έριξε από την αρχή της φετινής χρονιάς η Ανόρθωση. Η παγκόσμια οικονομική κρίση και η στενότητα που παρουσιάζει το σωματείο, αργά ή γρήγορα θα αναγκάσει τους υπεύθυνους να στραφούν στην εγχώρια αγορά και δη στις ακαδημίες. Στα «φουτάρια» της «Κυρίας» αριθμούνται περίπου 600 υποψήφιοι επαγγελματίες ποδοσφαιριστές, ηλικίας 6 έως 21 ετών, υπό την εποπτεία 35 προσωνύμων προπονητών.

Λειτουργούν κλιμάκια σε Λάρνακα, Αμμόχωστο, Λεμεσό και Λάρνακα. Η πόλη του Ζήνωνα έχει τη μερίδα του λέοντος, καθώς υπάρχουν περίπου 200 παιδιά, ενώ στις υπόλοιπες πόλεις

Κοντεύουν σχεδόν δέκα χρόνια από τότε που ανέδειξε ποδοσφαιριστή η ακαδημία της Ανόρθωσης, τον Κωνσταντίνο Σαμάρα

από 100. Από όλα τα κλιμάκια επιλέγονται οι επίλεκτοι ηλικίας 12 και άνω, οι οποίοι προπονούνται σε διαφορετικό γήπεδο στα Κελλάϊ Λάρνακας. Πρόκειται για τις ομάδες U15, U17 και τη δεύτερη ομάδα της Ανόρθωσης, που συμμετέχουν στα επίσημα πρωταθλήματα της ΚΟΠ. Πέραν του γηπέδου στα Κελλάϊ στο οποίο πρόσφατα ετοιμάστηκε γυμναστήριο, η ομάδα της Αμμοχώστου χρησιμοποιεί άλλα δύο γήπεδα, ένα στα Λειβάδια, ενώ υπάρχουν και τα γήπεδα futsal πίσω από το «Αντώνης Παπαδόπουλος», τα οποία ανήκουν στην ομάδα. Τα λειτουργικά έξοδα των ομάδων αγγίζουν τις 150.000

ευρώ τον χρόνο, ποσό το οποίο επιβαρύνεται το σωματείο, ενώ τα κλιμάκια είναι αυτοσυντήρητα από τη συνδρομή των παιδιών που μετέχουν.

Από το περασμένο καλοκαίρι διορίστηκαν από έναν οργανωτικό και τεχνικό υπεύθυνος για κάθε κλιμάκιο, οι οποίοι με τη σειρά τους έχουν ανοικτή γραμμή επικοινωνίας με τον τεχνικό διευθυντή των ακαδημιών της Ανόρθωσης, Γιώργο Μακρίδη. Η «Κ» συνομίλησε με τον κ. Μακρίδη, ο οποίος επισήμανε πως γίνεται η καλύτερη δυνατή δουλειά με βάση τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους, τονίζοντας το μεγάλο πρόβλημα των ακαδημιών της Ανόρθωσης αλλά και γενικότερα όλων των κυπριακών ομάδων.

«Τα βασικότερα μας προβλήματα είναι οι εγκαταστάσεις και κυρίως ο εξοπλισμός. Οι ακαδημίες δουλεύουν χωρίς τα απαραίτητα υλικά. Το οικονομικό είναι ένα τεράστιο πρόβλημα. Προσπαθούμε να λειτουργούμε σε ένα καλό επίπεδο με όσα μέσα έχουμε στη διάθεσή μας», ανέφερε ο τεχνικός διευθυντής των ακαδημιών της «Κυρίας», ο οποίος δεν έκρυψε πως θα προτιμούσε οι ομάδες των ακαδημιών που μετέχουν στα πρωταθλήματα της ΚΟΠ να προπονούνται σε γήπεδα δίπλα από την πρώτη ομάδα. «Το συζητήσαμε με τη διοίκηση αλλά δεν είναι επικτό επί του παρόντος λόγω γηπέδικου. Στο μέλλον ίσως να πρέπει να το επανεξετάσουμε».

Το νέο «αίμα»

Τα τελευταία 1-2 χρόνια υπάρχουν αρκετοί υποσχόμενοι νεαροί ποδοσφαιριστές που έμαθαν τα μυστικά της μπάλας στις ακαδημίες της Ανόρθωσης. Ο Αδάμος Ανδρέου (ακρ. χαφ) έχει «θαμπώσει» αρκετούς με τις ικανότητές του και χαιρεί της συμπαθείας του

Ρόνι Λέβι. Με την πρώτη ομάδα προπονείται εδώ και καιρό ο Παναγιώτης Λοϊζίδης (ακρ. χαφ), ενώ κάθε εβδομάδα τέσσερις παίκτες αγωνίζονται με την ομάδα Νέων. Σε αυτούς συμπεριλαμβάνεται και ο Πορτογάλος Πέδρο Αλμέϊδα (δεξι μπακ) που αποκλήθηκε το καλοκαίρι.

Υποσχόμενα ταλέντα είναι οι Ζαχαρίας Θεοδώρου (μέσος) και Νικόλας Ευθυμίου (μέσος), οι οποίοι παίζουν δανεικοί σε Αγία Νάπα και Ομόνοια Αραδίππου. Οι προϋποθέσεις υπάρχουν, για να μπορέσουν όμως να ανοίξουν τα φτερά τους, πρέπει να πάρουν ευκαιρίες.

Τα λειτουργικά έξοδα των ακαδημιών της «Κυρίας» αγγίζουν τις 150.000 ευρώ τον χρόνο και σ' αυτήν αγωνίζονται 600 παίκτες, ηλικίας 6 έως 21 ετών.

Ο Κωνσταντίνος Σαμάρας κατέκτησε δύο πρωταθλήματα και ένα κύπελλο με την Ανόρθωση πριν αποχωρήσει τον Μάιο του 2009 για τον ΑΠΟΠ/Κινύρα.

Σαμάρας ο τελευταίος

Κοντεύουν σχεδόν δέκα χρόνια από τότε που ανέδειξε ποδοσφαιριστή η ακαδημία της Ανόρθωσης. Τελευταίος ήταν ο Κωνσταντίνος Σαμάρας, ο οποίος κατέκτησε δύο πρωταθλήματα και ένα κύπελλο με την ομάδα της Αμμοχώστου πριν αποχωρήσει τον Μάιο του 2009 για τον ΑΠΟΠ/Κινύρα, ενώ σήμερα παίζει στη β' κατηγορία με τον Ερμή.

Από τις ακαδημίες της Ανόρθωσης και το προσωπικό φροντιστήριο του Νίκου Παναγιώτου «Ξεφύτρωσε» ο Αντώνης Γιωργαλίδης, ο οποίος έγραψε το όνομά του με χρυσά γράμματα στην επική πρόκριση στην Τραπεζούντα. «Σπλάχνο» της Ανόρθωσης είναι και ο Αγγελής Χαλαμάπους του Απόλλωνα, ο οποίος, ωστόσο, προτού προλάβει ν' αγωνιστεί στην ομάδα της Αμμοχώστου έφυγε για τη Μάδεργουελ το 2010 και ένα χρόνο αργότερα επέστρεψε στην Κύπρο για τον Ερμή και ακολούθως πήγε Λεμεσό.

Νίκος Παναγιώτου, Βάσος Μελεναρκίτης –είναι ο προπονητής στην ομάδα Νέων– είναι μερικές από τις δόξες του κυπριακού ποδοσφαίρου που ανέδειξε η ακαδημία της Ανόρθωσης.

ΘΩΜΑΗ ΑΠΕΡΓΗ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΦΛΕΡΤΑΡΕΙ...

MAN + 4ΤΡΟΧΟΙ
Τεύχος Δεκεμβρίου

ΕΙΔΙΚΕΣ • ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Στα περίπτερα και στο iTunes AppStore - MAN magazine

Available on the App Store

Αντικικό Προνόμιο

Έχει τα φόντα για διάκριση ο Απόλλωνας

Η «Κ» απαντά στο ερώτημα κατά πόσον μπορεί να πλασαριστεί ψηλά στη βαθμολογία

Του ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, πριν ακόμη ξεκινήσει το πρωτάθλημα, οι θεωρητικοί αναφερόντουσαν στους ΑΠΟΕΛ, Ομόνοια, ΑΕΛ και Ανόρθωση στην κουβέντα για το ποιος θα διακριθεί τη σεζόν που έμπαινε. Κάποιοι άλλοι προσέθεταν και την ΑΕΚ στο πιο πάνω κλαμπ, ενώ ακόμη και οι ίδιοι του Απόλλωνα απέφευγαν όπως ο διάολος το λιβάδι να αναμείξουν την ομάδα τους σε τέτοια σενάρια.

Με το πέρασμα ενός τρίτου του φετινού πρωταθλήματος, οι Λεμεσιανοί εξακολουθούν να αποτελούν ερωτηματικό κατά πόσον μπορούν να διακριθούν ή όχι. Βέβαια, στην πράξη μόνο ερωτηματικό δεν είναι, καθώς ο Απόλλωνας απέδειξε ότι είναι μια ομάδα που υπό τις περιστάσεις μπορεί να κάνει την υπέρβαση σε σχέση με τα δεδομένα που επικρατούσαν το περασμένο καλοκαίρι.

Το σύνολο του Νίκι Παπαβασιλείου μέσα από τη φετινή του πορεία έδειξε αρκετά στοιχεία που κάνουν κάποιους να πιστεύουν ότι ο φετινός Απόλλωνας θα αφήσει πίσω την αποτυχημένη περσινή σεζόν, επιστρέφοντας στην ελίτ των πάνω στρωμάτων του βαθμολογικού πίνακα.

Έχει τελικά τη δύναμη να συνεχίσει εκεί που βρίσκεται στην παρούσα φάση καταλαμβάνοντας την τέταρτη θέση και γιατί όχι να πάει και ψηλότερα; Μια ομάδα αποτελούμενη από παίκτες που μόλις πριν από λίγους μήνες δεν γνωριζόντουσαν έχει την ποιότητα να συναγωνιστεί τις υπόλοιπες ομάδες που φλερτάρουν με την πρώτη τετράδα; Ο Νικόδημος Παπαβασιλείου μπορεί να αντέξει την πίεση σε μια πορεία με πρωταγωνιστικούς στόχους νοουμένου ότι ποτέ δεν έχει ε-

παναλάβει κάτι τέτοιο στην καριέρα του ως προπονητής;

Επιπλέον ερωτηματικό αποτελεί το κατά πόσον ο πρόεδρος Νίκος Κίρζης, ο οποίος ακόμη δεν έχει δώσει εξετάσεις ως προς την ισχύ του στα κέντρα αποφάσεων, θα μπορέσει να προστατεύσει την ομάδα όταν αυτό χρειαστεί.

Εκτός από τους εξωγενείς παράγοντες που υφίστανται στο κυπριακό ποδόσφαιρο και επηρεάζουν άμεσα την πορεία μιας ομάδας, ο ισχυρός άνδρας των Λεμεσιανών θα πρέπει να εξασφαλίσει την ομαλή λειτουργία του ποδοσφαιρικού τμήματος ανταποκρινόμενος στις οικονομικές απαιτήσεις της εταιρείας προς τους εργαζομένους της. Έχει ή όχι τη δυνατότητα να το κάνει;

Σοβαρότητα - επαγγελματισμός

Η προσπάθεια που ξεκίνησε το καλοκαίρι, συνοδευτηκε από μια πολιτική χαμηλών τόνων, χωρίς πολλές φανφάρες και υποσχέσεις. Ακόμη και τώρα που η ομάδα βρήκε την αγωνιστική της ταυτότητα, φτάνοντας μέχρι την τετράδα, οι αρμόδιοι διατηρούν μια μετριοπαθή στάση, μη αφήνοντας τον ενθουσιασμό να επηρεάσει τη σοβαρότητα που υπάρχει εντός της ομάδας.

Η διοίκηση Κίρζη κατάφερε ανάμεσα στα άλλα να κρατά στην πραγματικότητα ακόμη και τους οπαδούς της ομάδας που συχνά-πυκνά ζούσαν στην ψευδαίσθηση της διάκρισης. Το γεγονός ότι άπαντες δουλεύουν με βέβαιη τον επαγγελματισμό που πρέπει να διέπει μια ομάδα, καθιστά τον Απόλλωνα μια υπολογίσιμη δύναμη στον όμιλο και τόσο σοβαρό κόσμο του κυπριακού ποδοσφαίρου.

Όσον αφορά τον επαγγελματισμό

Ο Απόλλωνας απέδειξε ότι είναι μια ομάδα που υπό τις περιστάσεις μπορεί να κάνει την υπέρβαση σε σχέση με τα δεδομένα που επικρατούσαν το περασμένο καλοκαίρι.

Προς το παρόν, οι Λεμεσιανοί δείχνουν, αν μη τι άλλο, ότι δεν είναι το περσινό κλοισσοκούφι που τύχχανε της ασέβειας των διαιτητών

της ομάδας, κάτι τέτοιο δεν θα υφίστατο εάν και εφόσον η διοίκηση δεν ανταποκρινόταν στις υποχρεώσεις της απέναντι στους υπαλλήλους.

Το ταμείο βγαίνει, με δυσκολία

Είναι όρος απαράβατος για τη διοίκηση της ομάδας. Κάθε μήνα η εταιρεία αναζητά τρόπους προκειμένου να καταθέτει τον μισθό στους παίκτες,

εξασφαλίζοντας έτσι την ομαλή λειτουργία στο ποδοσφαιρικό τμήμα. Το ύψος του μπάτζετ σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να συγκριθεί με αυτό των ΑΠΟΕΛ, ΑΕΛ, Ανόρθωση, ακόμη και Ομόνοιας, ωστόσο η εφαρμογή κατά γράμμα του προϋπολογισμού εκ μέρους της διοίκησης εξισώνει το μειονέκτημα έναντι των υπόλοιπων.

Ταιριάζει στον Νίκι...

Ως παίκτης, έζησε στιγμές που λίγοι Κύπριοι συνάδελφοί του κατάφεραν να αποκομίσουν. Ως προπονητής, έκανε το «αγροτικό» του σε ομάδες μικρομεσαίες που στόχο είχαν είτε την παραμονή είτε το πλασάρισμα στο β' γκρουπ. Στη σύντομη πάντως θητεία του με τον Απόλλωνα, ο 41χρονος τεχνικός δείχνει ότι έχει όλα τα εκγύμνα

να οδηγήσει την ομάδα εκεί όπου την θέλουν οι οπαδοί της. Ψύχραιμος, έχοντας τη βοήθεια του Κιντέρος και των συνεργατών του, διαχειρίζεται μέχρι στιγμής με άψογο τρόπο τις καταστάσεις. Αυτοί που τον γνωρίζουν έχουν να λένε ότι ο Κύπριος τεχνικός θέλει όσο τίποτ' άλλο να πρωταγωνιστήσει σε μια καλή πορεία με την ομάδα όπου μεγάλωσε ποδοσφαιρικά. Πλέον και με αυτά που έχει δείξει από τον Σεπτέμβριο και έπειτα, ο Λεμεσιανός τεχνικός έχει καταφέρει να κερδίσει την εμπιστοσύνη των χιλιάδων οπαδών του Απόλλωνα, δεδομένο που τον βοηθά τα μέγιστα ως προς την ολοκλήρωση του έργου του.

Οι εξωγενείς παράγοντες

Είναι ένας τομέας σημαντικός για όποιον θέλει να επιβιώσει στον όμιλο και

Ομάδα με αγωνιστική ποιότητα

Η κουβέντα για διάκριση δεν θα μπορούσε να ήταν εφικτή εάν και εφόσον η ομάδα δεν είχε την ανάλογη αγωνιστική ποιότητα. Οι γαλάζιοι διαθέτουν μονάδες υψηλού επιπέδου που τους δίνουν μια δυναμική ικανή για μεγάλα πράγματα.

Παίκτες όπως ο Αμντανί και ο Γκαρσία θα μπορούσαν να πρωταγωνιστούν σε οποιαδήποτε μεγάλη ομάδα του νησιού, ενώ η σταθερότητα των Λόπεζ και Μιγκελίτο συμπρασούρει και την υπόλοιπη ομάδα. Το ανέβασμα των Βάλε, Θεοδωρίδη και Ντάντι, η ποδοσφαιρική φαντασία του Παπουλή, η δύναμη των Αγγελή, Μαρκόσκι και Μερκή, η φινέτσα του Σέτι και το φιλότιμο που όλοι οι υπόλοιποι δείχνουν αγωνιζόμενοι μπροστά στους οπαδούς συνηγορούν στην άποψη που φέρει τον Απόλλωνα να διακρίνεται.

Η συγκεκριμένη άποψη θα ισχυροποιηθεί ακόμη περισσότερο εάν και εφόσον η διοίκηση αποφάσεων είναι συστατικό ζωτικής σημασίας για κάθε ποδοσφαιρικό κλαμπ του νησιού. Όπως και ο ίδιος τους τομείς, έτσι και ο αυτόν, οι του Απόλλωνα τηρούν στήλη ιχθύος, εφαρμόζοντας πολιτική χαμηλών τόνων. Προς το παρόν, οι Λεμεσιανοί δείχνουν, αν μη τι άλλο, ότι δεν είναι το περσινό κλοισσοκούφι που τύχχανε της ασέβειας των διαιτητών. Σε αντίθεση με την προηγούμενη σεζόν, ο Απόλλωνας δείχνει να προφυλάσσεται από τους ανθρώπους του. Άλλωστε, ο Νίκος Κίρζης υπήρξε θύμα τέτοιων καταστάσεων στην προηγούμενη θητεία του, γνωρίζοντας όσο λίγοι την ανάγκη να οχυρώσει την ομάδα του.

τόσο αγγελικά πλασμένο κόσμο του κυπριακού ποδοσφαίρου. Η προστασία της ομάδας από διαιτητικά λάθη σε συνδυασμό με την ισχύ της στα κέντρα αποφάσεων είναι συστατικό ζωτικής σημασίας για κάθε ποδοσφαιρικό κλαμπ του νησιού. Όπως και ο ίδιος τους τομείς, έτσι και ο αυτόν, οι του Απόλλωνα τηρούν στήλη ιχθύος, εφαρμόζοντας πολιτική χαμηλών τόνων. Προς το παρόν, οι Λεμεσιανοί δείχνουν, αν μη τι άλλο, ότι δεν είναι το περσινό κλοισσοκούφι που τύχχανε της ασέβειας των διαιτητών. Σε αντίθεση με την προηγούμενη σεζόν, ο Απόλλωνας δείχνει να προφυλάσσεται από τους ανθρώπους του. Άλλωστε, ο Νίκος Κίρζης υπήρξε θύμα τέτοιων καταστάσεων στην προηγούμενη θητεία του, γνωρίζοντας όσο λίγοι την ανάγκη να οχυρώσει την ομάδα του.

ΕΓΩ & ΕΣΥ

Κωμική σειρά

Ο Φώτης και η Δανάη ξαναβρίσκουν τον παλιό τους εαυτό.

Πρωταγωνιστούν:

Φώτης Γεωργίδης, Δανάη Χρίστου

Κείμενα - Σκηνοθεσία: Αμάντα Πελεντρίδου

Εποπτεία: Δέσπω Καρπή

Από το Σάββατο 15 Δεκεμβρίου
Σάββατο και Κυριακή 7.00μ.μ.

cybc
www.cybc.com.cy

Το γόητρο κερδίζει... βαθμούς

Ο ΠΑΟ υποδέχεται τον Ολυμπιακό με σκοπό να ανακόψει την πορεία του

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΟΝΤΟΥ

Η ώρα που περιμένουν από την αρχή της χρονιάς όλοι οι φίλοι του ποδοσφαίρου στην Ελλάδα, έφτασε! Εδώ και πολλές δεκαετίες, το ραντεβού του Παναθηναϊκού με τον Ολυμπιακό έχει πάψει να είναι υπόθεση μόνο των οπαδών τους. Ανεξάρτητα από το τι κρίνει βαθμολογικά, αποτελεί ένα κορυφαίο αθλητικό γεγονός και κεντρίζει το ενδιαφέρον όλων των φιλάθλων, ανεξαρτήτως συλλογικών προτιμήσεων. Ποιος είναι αυτός που δεν θα ρίξει έστω και μια κλεφτή ματιά στο «el classico» του ελληνικού πρωταθλήματος, χωρίς να γευτεί τις συγκινήσεις του; Δεν είναι ένα ντέρμπι που απασχολεί μόνο στα 90 λεπτά της διάρκειάς του. Ισως ακόμα μεγαλύτερο ενδιαφέρον έχουν όλα όσα προηγούνται και όλα όσα ακολουθούν.

Το σημερινό ραντεβού (19:30) των δύο μεγάλων μονομάχων του ελληνικού αθλητισμού στο ΟΑΚΑ είναι το πρώτο τους για το εφετινό πρωτάθλημα, αλλά και το τελευταίο μεγάλο παιχνίδι της χρονιάς που φεύγει. Από βαθμολογικής πλευράς, δεν κρίνει τίποτα σημαντικό. Οι 16 βαθμοί που χωρίζουν τον Ολυμπιακό από τον Παναθηναϊκό, έχουν αποβλέψει σε μεγάλο βαθμό την κρισιμότητα του όσον αφορά τη μάχη του τίτλου, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι στερούν κάτι από τη λάμψη του. Στα μάτια των οπαδών, το γόητρο σ' αυτές τις μονομαχίες είναι πιο ισχυρό διεγερτικό από τη βαθμολογία. Οι ομάδες τους μπορούν να βρουν ή να χάσουν βαθμούς και σε άλλους αγώνες, όμως μόνο δύο φορές στη διάρκεια του

πρωταθλήματος έχουν την ευκαιρία να γευτούν την ηδονή που γεννά η επικράτηση επί του «αιωνίου αντιπάλου».

Από πλευράς γόητρου, το κίνητρο για τον Παναθηναϊκό είναι ακόμα μεγαλύτερο, με την έννοια ότι μια νίκη επί του Ολυμπιακού μπορεί να διασκεδάσει σε μεγάλο βαθμό τις κακές εντυπώσεις που άφησε το αγωνιστικό του πρόσωπο στο ξεκίνημα του πρωταθλήματος, όταν από δικά του λάθη άνοιξε πάρα πολύ η ψαλίδα της διαφοράς σε σημείο που να χάσει πρόωρα και χωρίς να ρίξει ούτε τουφεκιά στη μάχη του τίτλου. Μπορεί κανείς να μην το λέει φωναχτά, αλλά μια νίκη σήμερα θα δώσει διπλή χαρά: θα στερήσει από τους ερυθρόλευκους τον στόχο της κατάκτησης του αήττητου πρωταθλήματος, ένα ρεκόρ που από συστάσεως της Α' Εθνικής έχει μόνο ο Παναθηναϊκός σχεδόν μισό αιώνα, από το 1964. Αν περάσει αλώβητος από το ΟΑΚΑ, ο Ολυμπιακός θα βρεθεί πολύ κοντά σ' αυτό τον στόχο και οι «πράσινοι» θέλουν να του κόψουν τον δρόμο. Πέρα από τη μάχη των εντυπώσεων, πιο σημαντικό για τον Παναθηναϊκό είναι να πείσει τους οπαδούς του ότι άφησε πίσω του την (αγωνιστική) κρίση και να ανοίξει ένα παράθυρο ελπίδας για ένα καλύτερο μέλλον. Το να σταθεί ανταγωνιστικό στο πιο υψηλό επίπεδο μια ομάδα με πολλά προβλήματα πάσης φύσεως και αρκετά νέα παιδιά στο ρόστερ της, δεν είναι απλή υπόθεση. Το καλύτερο πρόσωπο που έχει δείξει ο Παναθηναϊκός από τη στιγμή που τον ανέλαβε ο Χουάν Ρότσα απαιτεί πιστοποίηση στο πιο υψηλό επίπεδο ανταγωνισμού και ένα ντέρμπι με

Κάθε ντέρμπι ανάμεσα στον Παναθηναϊκό και τον Ολυμπιακό έχει πάθος, δύναμη και δίψα για τη νίκη. Αυτά τα στοιχεία αναμένεται να κυριαρχήσουν και αύριο στο χορτάρι του ΟΑΚΑ.

τον Ολυμπιακό προσφέρει τέτοια ευκαιρία. Μια καλή εμφάνιση και νίκη, θα του δώσει τη δυνατότητα να πορευτεί πιο ήρεμα στη συνέχεια, σε μια μεταβατική χρονιά γεμάτη δυσκολίες.

«Αγκάθι» για τον Παναθηναϊκό είναι η κούραση από τον αγώνα της

Πέμπτης με την Τότεναμ στο Λονδίνο. Μέσα σε λιγότερο από τρεις ημέρες, οι πράσινοι είναι υποχρεωμένοι να περάσουν ένα ακόμη ψηλό εμπόδιο, έχοντας και την πρόσθετη επιβάρυνση από ένα μακρινό και πολύωρο ταξίδι. Ο Ολυμπιακός, αντίθετα, έπαιξε στην έδρα του

με την Αρσεναλ την περασμένη Τρίτη και από τότε είναι απόλυτα συγκεντρωμένος στο σημερινό ντέρμπι. Αντιστάθμισμα για τον Παναθηναϊκό είναι η δύναμη που του δίνουν οι οπαδοί του. Θα τους έχει στο πλευρό του σήμερα και στηρίζει πολλά στο πάθος και τη φωνή τους.

Ισχυρό κίνητρο και για τους ερυθρόλευκους

Του ΝΙΚΟΥ ΓΑΒΑΛΑ

Δύο στροφές πριν απ' το «φινάλε» του πρώτου γύρου, ο Ολυμπιακός επιστρέφει στο Μαρούσι. Μετά την ΑΕΚ θα παίξει με τον Παναθηναϊκό αναζητώντας ένα ακόμη τρίποντο που θα τον φέρει πιο κοντά στην κατάκτηση του 40ού πρωταθλήματος στην ιστορία του. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως η κλήρωση της φετινής Σούπερ Λίγκας υποχρέωσε τους ερυθρόλευκους να δώσουν στο πρώτο μισό της περιόδου, τη συντριπτική πλειοψηφία των δυσκολότερων αγώνων μακριά απ' το Καραϊσκάκι.

«Εβγαλαν» τις υποχρεώσεις τους στη Θεσσαλονίκη με συγκομιδή δύο βαθμών, καθώς ήρθαν ισόπαλοι με τον Αρη και τον ΠΑΟΚ, στο «Κλεάνθης Βικελίδης» και στην Τούμπα αντίστοιχα. Επίσης, επικράτησαν της ΑΕΚ που μπορεί να βρίσκεται στον βαθμολογικό βυθό, αλλά δεν παύει κάθε αγώνας του Ολυμπιακού απέναντί της να συγκαταλέγεται στα ντέρμπι του πρωταθλήματος. Ακόμη, νίκησαν τον Ατρόμητο στο Περιστέρι. Απ' τις ομάδες που βρίσκονται ψηλά στη βαθμολογία, η ομάδα του Πειραιά θα παίξει στον δεύτερο γύρο εκτός έδρας μόνο με τον Αστέρα Τρίπολης, σε μία ομολογούμενως δύσκολη εξόρμηση. Στο τέλος του πρώτου γύρου θα περάσει απ' την πλατεία της Νέας Σμύρνης για την αναμέτρηση με τον Πανιώνιο. Έχοντας, λοιπόν, διατηρήσει το αήττητο μετά από 13 αγωνιστικές και σε δύσκολες έδρες, λογικό επόμενο είναι στο Λιμάνι να βάζουν ως στόχο, εκτός απ' την κατάκτηση του τίτλου, και την κυριαρχία τους δίχως να γνωρίσουν την ήττα. Σίγουρα, το ντέρμπι με τον Παναθηναϊκό θα είναι μία δοκιμασία για τους παίκτες του Λεονάρντο Ζαρντίμ.

Στον δεύτερο γύρο, ο Ολυμπιακός θα παίξει εκτός έδρας μόνο στις επαρχίες της ελληνικής επικράτειας, κόντρα σε Πλατανιά, ΟΦΗ, Κέρκυρα, Πανθηραϊκό, SKODA Ξάνθη, Πανθηραϊκό, Λεβαδειά και Αστέρα. Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, δεν είναι απίθανο να πραγματοποιηθεί ο διπλός στόχος των «Πειραιωτών».

Παράλληλα, θα επιχειρήσουν να κλείσουν το ναρριτερο δυνατό την υπόθεση τίτλος, ώστε σε περίπου δύο μήνες από τώρα να ρίξουν όλο το βάρος τους στην Ευρώπη. Θυμίζουμε πως στις 14 και τις 21 Φεβρουαρίου του 2013 θα παίξουν αρχικώς εκτός και εν συνεχεία εντός έδρας για τη φάση των «32» του Γιουρόπα Λιγκ. Δεν κρύβουν, λοιπόν, την επιθυμία τους για ευρωπαϊκή διάκριση. Αν έχουν κλείσει τα «εσωτερικά» μέτωπα, τότε οι ερυθρόλευκοί θα βοηθηθούν στην προσπάθειά τους για να κάνουν την ευρωπαϊκή υπέρβαση.

Ο Λεονάρντο Ζαρντίμ έχει γεμάτο το οπλοστάσιό του. Μάλιστα, στο μάς της περασμένης Τρίτης με την Αρσεναλ έκανε «ροτέισιον», προχωρώντας σε έξι αλλαγές στην ενδεκάδα σε σχέση με το παιχνίδι που είχε προηγηθεί το περασμένο Σάββατο, με τον Πλατανιά στο Φάληρο. Έτσι, στο ΟΑΚΑ δεν αποκλείεται να επιστρέψουν στο αρχικό σχήμα οι Χολέμπας, Μοδέστο, Ιμπαγάσα, Φουστέρ και Σιόβας.

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΠΑΠΑΚΑΛΙΑΤΗΣ

ΜΑΡΙΝΑ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

Μια ταινία του ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΠΑΠΑΚΑΛΙΑΤΗ

A...

Ένας έρωτας, σε μία εποχή που όλα αλλάζουν.

ΑΠΟ 28 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΣΤΟΥΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥΣ

K Cineplex NICOSIA, K Cineplex NICOSIA (The Mall of Cyprus), K Cineplex LARNACA, K Cineplex LIMASSOL, RIO - LIMASSOL - PAPHOS
K Cineplex ΛΕΥΚΩΣΙΑ, K Cineplex ΛΕΥΚΩΣΙΑ (The Mall of Cyprus) K Cineplex ΛΕΜΕΣΟΣ, K Cineplex ΛΑΡΝΑΚΑ, ΡΙΟ - ΛΕΜΕΣΟΣ - ΠΑΦΟΣ

Το Μάντσεστερ χωρίζεται στα δύο

Η Σίτι και η Γιουνάιτεντ κοντράρονται σήμερα το μεσημέρι με φόντο τους ήρωες του παρελθόντος αλλά και του... μέλλοντος

Του ΣΤΑΘΗ ΔΗΜΟΛΑ

Η ιστορία του ξεκινά το μακρινό 1881, όταν η Νιούτον Χιλ νίκησε τη Γουέστ Γκόρτον με 3-0. Η Νιούτον Χιλ που είχε ιδρυθεί το 1878 από εργάτες της εταιρείας σιδηροδρόμων του Λανκασάιρ και του Γιορκόσιρ μετέπειτα μετονομάστηκε σε Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ και η Γουέστ Γκόρτον η οποία είχε δημιουργηθεί το 1880 από ανθρώπους της Εκκλησίας του Αγίου Μάρκου, «βαφτίστηκε» εκ νέου ως Μάντσεστερ Σίτι.

Σήμερα το μεσημέρι (15:30) οι δύο σπουδαίες ομάδες της βορειοδυτικής μεγαλούπολης της Αγγλίας θα συναντηθούν για 164η φορά (68 νίκες η Γιουνάιτεντ, 50 ισόπαλεις, 45 νίκες η Σίτι) στη μακρόχρονη ιστορία τους. Όπως σε κάθε τοπικό ντέρμπι, έτσι και σε αυτό, το «τρόπαιο» της νίκης δεν είναι μόνον οι τρεις βαθμοί (η Γιουνάιτεντ προηγείται με τρεις στο πρωτάθλημα), αλλά τα «κλειδιά» και ο έλεγχος της πόλης. Η «μάχη» του Μάντσεστερ έχει αρκετές ιδιαιτερότητες και είναι γεμάτη από περιστατικά που μεγαλώνουν τον μύθο μιας αναμέτρησης. Όσο για το ποιος κάνει κουμάντο στην πόλη; Η απάντηση, όπως συνηθίζεται σε αυτές τις περιπτώσεις είναι... διπλός ύψους. Οι οπαδοί της Γιουνάιτεντ υπερφανεύονται δικαίως πως έχουν πολύ περισσότερους τίτλους, αλλά και για το γεγονός πως η ομάδα τους είναι περισσότερο διάσημη σε ολόκληρο τον πλανήτη. Ωστόσο, από την άλλη πλευρά οι οπαδοί της Σίτι καυχούνται πως είναι περισσότεροι εντός των τειχών της πόλης και «κατηγορού» τη Γιουνάιτεντ πως δεν εδρεύει στον δήμο του Μάντσεστερ αλλά στον όμορο δήμο του Τράφορντ, του πολεοδομικού συγκροτήματος του Μάντσεστερ, όπου βρίσκεται και το γήπεδό της.

Αγωνιστικά, οι «πολίτες» ήταν συνήθως κατώτεροι από τους «κόκκινους διαβόλους», όμως, η Σίτι έχει καταφέρει κίαιρα πλήγματα στον αντίπαλό της. Η κόντρα άρχισε να «φουντώνει» τη δεκαετία του '70, με τη σπιθαμή ανάβει τον Δεκέμβριο του 1970, όταν ο Τζορτζ Μπέστ με ένα τάκλιν έσπασε το πόδι του αμυντικού της Σίτι, Γκλιν Πάρντοε. Μάλιστα, ο τραυματισμός ήταν τόσο σοβαρός που οι γιατροί εξέφρασαν φόβους για ακρωτηριασμό του Αγγλου αμυντικού, ο οποίος τελικά έμεινε δύο χρόνια εκτός δράσης...

Τρία χρόνια αργότερα, οι Μάικ Ντόλ (Σίτι) και Λου Μάκαρι (Γιουνάιτεντ) αποβλήθηκαν από τον διατητή της αναμέτρησης, ωστόσο, ένωσαν τις δυνάμεις τους και αρνήθηκαν να αποχωρήσουν από τον αγωνιστικό χώρο! Ο διατητής οδήγησε όλους τους ποδοσφαιριστές στα αποδυτήρια, όπου οι δύο... επαναστάτες πείστηκαν να μείνουν εκεί για να συνεχιστεί η αναμέτρηση.

Το πιο διάσημο παιχνίδι, όμως, διεξήχθη στις 17 Απριλίου 1974 στο Ολντ Τράφορντ, για την προτελευταία αγωνιστική του πρωταθλήματος. Η Γιουνάιτεντ χρειαζόταν νίκη και συνδυασμό αποτελεσμάτων για να μην υποβιβαστεί και ήλπιζε σε... κάρη από τη συμπολιτισία της. Ωστόσο, στο 80' της αναμέτρησης, με το σκορ 0-0, ο «θύλος» των «μπίμπιδων» που είχε πάρει μεταγραφή στους «πολίτες», Ντένις Λόου, με τακούνάκι έκανε το 0-1 για την ομάδα του. Ο Σκωτσέζος αμέσως κατέβασε το κεφάλι, οι οπαδοί εισέβαλαν στον αγωνιστικό χώρο, το 0-1 παρέμεινε και η Γιουνάιτεντ υποβιβαστηκε. «Σημείωσα ένα τέρμα που τελικά θα ευχόμουν να

Οπαδοί της Γιουνάιτεντ και της Σίτι τιμούν με μοναδικό τρόπο τα θύματα της αεροπορικής τραγωδίας των «μπίμπιδων» το 1958. Η αντιπαλότητα μπορεί να είναι μεγάλη, αλλά σε τέτοιες περιπτώσεις μπαινει στην άκρη από τους υγιείς σκεπτόμενους φιλάθλους.

Μπέστ, Λόου, Σμάικελ, Κιν, Μπαλοτέλι είναι μόνο μερικά από τα πρόσωπα που έχουν αφήσει το σημάδι τους σε αυτές τις αναμετρήσεις.

νάντεντ χρειαζόταν νίκη και συνδυασμό αποτελεσμάτων για να μην υποβιβαστεί και ήλπιζε σε... κάρη από τη συμπολιτισία της. Ωστόσο, στο 80' της αναμέτρησης, με το σκορ 0-0, ο «θύλος» των «μπίμπιδων» που είχε πάρει μεταγραφή στους «πολίτες», Ντένις Λόου, με τακούνάκι έκανε το 0-1 για την ομάδα του. Ο Σκωτσέζος αμέσως κατέβασε το κεφάλι, οι οπαδοί εισέβαλαν στον αγωνιστικό χώρο, το 0-1 παρέμεινε και η Γιουνάιτεντ υποβιβαστηκε. «Σημείωσα ένα τέρμα που τελικά θα ευχόμουν να

μην το είχα κάνει», αρκέστηκε να δηλώσει ο Λόου, ο οποίος στη συνέχεια εγκατέλειψε το επαγγελματικό ποδόσφαιρο.

Υπάρχουν, όμως, και σύγχρονοι ήρωες που καταλαμβάνουν κομμάτι δόξας. Όπως, ο Πίτερ Σμάικελ ο οποίος στα οκτώ χρόνια (1991-99) που αγωνίστηκε στο Ολντ Τράφορντ και το ένα (2001-02) στο Μείν Ρόουτ (το 2003 η Σίτι μετακόμισε στο Σίτι οφ Μάντσεστερ) ήταν πάντα στην ομάδα των νικητών, σε όσα ντέρμπι αγωνίστηκε.

Αντίθετα, αρνητική προβολή συγκέντρωσε (ως συνήθως) ο Ροί Κιν ο οποίος το 2001 «έκοψε την μπάλα» στον Άλφ Χάλαντ της Σίτι. Ο Νορβηγός αμυντικός το 1997 όταν ήταν παίκτης της Λιντς είχε κατηγορήσει τον Κιν για θέατρο σε μία φάση που ο Ιρλανδός είχε τραυματιστεί. Ο Κιν δεν το ξέχασε και τέσσερα χρόνια μετά του «τσάκισε» το γόνατο, με αποτέλεσμα ο Χάλαντ να σταματήσει το ποδόσφαιρο. «Το γόνατό μου πονάει ακόμη. Δεν θα περάσει ποτέ», δήλωσε μόλις πέρυσι ο Νορβηγός.

«Περίμενα αρκετό καιρό αυτό τον αγώνα. Είχα σκοπό να τον χτυπήσω. Τον χτύπησα σκληρά, αλλά ήθελα να πονέσει όσο περισσότερο γίνεται», έγραψε ο Ιρλανδός στην αυτοβιογραφία του.

Ωστόσο, η πιο συγκινητική στιγμή έλαβε χώρα το 2008 στο Ολντ Τράφορντ, στην 50ή επέτειο από την αεροπορική τραγωδία του Μονάχου. Οπαδοί και των δύο ομάδων κράτησαν ενός λεπτού (πραγματικός) σιγή υπήνοντας τα κακό τους προς τιμή των θυμάτων της Γιουνάιτεντ.

Ο πρωταγωνιστής που απουσιάζει

Πρόσωπο του σημερινού αγώνα θα μπορούσε να είναι ο Μάριο Μπαλοτέλι, ο οποίος στο περσινό εκπληκτικό 1-6 της Σίτι στο Ολντ Τράφορντ σημείωσε δύο γκολ, αποκαλύπτοντας ένα μπουζούκι που έγραφε: «Γιατί πάντα εγώ;», αναφερόμενος στις ευθύνες που του καταλογίζουν για ό,τι στραβό συνέβαινε στην ομάδα. Ή θα μπορούσε να είναι ο Κάρλος Τέβες ο οποίος όταν μετακόμισε από τη Γιουνάιτεντ στη Σίτι οι οπαδοί της τον υποδέχθηκαν με ένα πανό: «Καλώς ήρθες στο Μάντσεστερ». Επίσης, θα μπορούσε να είναι και ο Γουέιν Ρούνι, ο οποίος πριν από δύο χρόνια είχε βρεθεί κοντά στους «πολίτες». Μάλιστα, ένας οπαδός της Σίτι το είχε πιστέψει τόσο πολύ που έκανε τον Αγγλο επιθετικό ταυτόχως σε όλη την πλάτη του, γράφοντας από κάτω: Ρούνι, ο θύλος της Σίτι. Ο Βρετανός στράικερ έχει έναν ακόμα λόγο να θεωρείται το επίκεντρο της αναμέτρησης, αφού το γκολ που είχε σημειώσει πέρυσι τον Φεβρουάριο κόντρα στη Σίτι, με ανάδοχο ψαλίδι, θεωρείται ως ένα από τα καλύτερα που έχουν επιτευχθεί ποτέ.

Ωστόσο, το πρόσωπο του αγώνα δεν θα είναι παρών στις εξέδρες του Σίτι οφ Μάντσεστερ. Ο λόγος για τον Ζοζέ Μουρίνιο ο οποίος δεν πατάει γερά στη Ρεάλ Μαδρίτης, πολιορκείται από τη Σίτι και για πολλούς αποτελεί τον ιδανικό αντικαταστάτη του Φέρεϊρσον στη Γιουνάιτεντ. Αποψη που υποστηρίζει ανοικτά και ο ίδιος ο προπονητής των «κόκκινων διαβόλων».

Ο Μουρίνιο από την πλευρά του έχει εκφράσει την επιθυμία του να επιστρέψει στις Αγγλίες θέλοντας, όμως, να έχει αντίπαλο τον Σερ Αλεξέ «το αφεντικό όλων των προπονητών», όπως τον έχει αποκαλέσει. Όσο οι Αραβες της Σίτι συνεχίζουν να ζορεύουν πετρελαιοπηγές... εκατομμυρίων και ο Μαντσίνο να μην πειθεί, τόσο το όνομα του Μουρίνιο θα βρίσκεται στην κορυφή της λίστας. Ισως, σύντομα, τα ντέρμπι των δύο Μάντσεστερ να αποκτήσουν... διπλό ενδιαφέρον και στους δύο πάγκους.

Οι προπονητές ζητούν βελτίωση της διαίτησας

110 τεχνικοί υψηλού επιπέδου θέλουν την τεχνολογία στο ποδόσφαιρο

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Τη βελτίωση της διαίτησας ανά την Ευρώπη ζητούν πάνω από καθετί άλλο οι προπονητές ποδοσφαίρου, σύμφωνα με διεθνή έρευνα που διεξήχθη πρόσφατα, ενώ τάσσονται υπέρ της χρήσης της τεχνολογίας για την εξαγωγή δικαιότερων αποφάσεων και την επιβολή αυστηρότερων τιμωριών στους ποδοσφαιριστές που το βίντεο «συλλαμβάνει» να παραβιάζουν τους κανονισμούς.

Τους τεχνικούς απασχολεί ιδιαίτερος ο κανονισμός κατά της χρήσης του κερυού στο ποδόσφαιρο, πότε και πώς πρέπει να τιμωρείται, με το 83% εξ αυτών να ζητούν αποσπασμένη από τις αρχές του ποδοσφαίρου.

Την έρευνα μεταξύ 110 προπονητών κορυφαίου επιπέδου σε 14 χώρες διεξήγαγε για πρώτη φορά η Βρετανική Ένωση Επαγγελματιών Προπονητών (LMA), με τη χορηγία γνωστής μάρκας λιπαντικών αυτοκινήτου.

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ανέδειξαν τη διαίτησας ως το κύριο πεδίο με περιθώρια βελτίωσης ώστε να ανέβει το επίπεδο του ποδοσφαίρου, με τους προπονητές εργαζόμενους στην Αγγλία να προτείνουν τη δημιουργία ακαδημίας επαγγελματιών διαιτητών. Από την επόμενη σεζόν αγγλικό σύλλογοι πρόκειται να έχουν διαιτητές να συμμετέχουν σε προπονήσεις.

Η ανασφάλεια που αισθάνονται στη δουλειά τους οι περισσότεροι προπονητές θεωρούν ότι πηγάει κάποι-

ες φορές από τα διαιτητικά λάθη, με αποτέλεσμα να επιθυμούν την κατά το δυνατόν καλύτερη και αντικειμενικότερη διαίτησας στους αγώνες τους. Ετσι δεν είναι τυχαίο ότι το 62% είναι υπέρ της χρήσης της τεχνολογίας, όπως το βίντεο και η ηλεκτρονική σήμανση της γραμμής τέρματος, και το 63% θέλει τη λειτουργία ηλεκτρονικών συστημάτων όπως αυτά

Τα διαιτητικά λάθη θεωρούν ότι καθορίζουν τη δουλειά τους, δημιουργώντας τους περισσότερη ανασφάλεια – Το 72% των προπονητών ζήτησε να γίνονται λιγότερα φιλικά παιχνίδια μεταξύ εθνικών ομάδων

στο τένις και το κρίκετ. Μόλις το 4% των προπονητών τάσσεται κατά οποιασδήποτε χρήσης της τεχνολογίας στη διαίτησας.

Επίσης, θεωρούν στην πλειονότητά τους άδικη τη λεγόμενη τριπλή ποινή στον ποδοσφαιριστή που σταματά αντίπαλό του σε προφανή θέση για γκολ. Σχεδόν δύο στους τρεις (65%) απάντησαν ότι είναι υπερβολικό να δίνει ο διαιτητής και πέναλτι και κόκκινη κάρτα στον παίκτη και μετά ο παίκτης αυτός να χάνει και τον επόμενο του-

λάχιστον αγώνα. «Συχνά ένα πέναλτι είναι αρκετό» λέει ο πρόεδρος της LMA, ο Άγγλος Χάουαρντ Γουίλκινσον, που τονίζει ότι η τεχνολογία θα πρέπει να εισαχθεί στο ποδόσφαιρο αλλά όχι με τρόπο που να ενοχλεί τη ροή των αγώνων και να αλλοιώνει την «παραδοσιακή μυρωδιά του» όπως λέει.

Κατά τα άλλα, το 72% των προπονητών ζήτησε να γίνονται λιγότερα φιλικά παιχνίδια μεταξύ εθνικών ομάδων τον χρόνο και το 61% είπε ότι το οικονομικό ευαγόνισμα («financial fair play») που προωθεί η UEFA μπορεί να πετύχει και ότι πρέπει να επιβληθεί όριο στο σύνολο των αποδοχών των ποδοσφαιριστών που πληρώνει κάθε σύλλογος (salary cap).

Αυτό που δεν κατέγραψε ποσοτικά η έρευνα αλλά προκύπτει από τα λεγόμενα των προπονητών που συμμετείχαν, είναι ότι οι άνθρωποι που κατά τη διάρκεια σκέπτονται περισσότερο τη δομή του αθλήματος θα πρέπει να ακούγονται και να λαμβάνονται υπόψη όταν πρόκειται να ληφθούν αποφάσεις για το μέλλον του αθλήματος. «Είμαστε πάντα ανοικτοί στο να προσεέλθουμε και να συζητήσουμε θέματα όπως η διοίκηση, η προπονητική και τα πολλά τεχνικά ζητήματα του αθλήματος» είπε ο προπονητής της Παρί Σεν Ζερμέν, Κάρλο Αντσολότι. «Τα αποτελέσματα της έρευνας πρέπει να χρησιμοποιηθούν ώστε να δώσουν μορφή στη συνολική ανάπτυξη και πρόοδο του ποδοσφαίρου», επισήμανε ο πολυς Ζοζέ Μουρίνιο, της Ρεάλ Μαδρίτης.

83%
Θέλουν να ξεκαθαρίσει ο κανονισμός για παίξιμο με το κέρι.

72%
Θέλουν αυστηρότερες ποινές για τους παίκτες που τιμωρούνται εκ των υστέρων, με βάση το βίντεο των αγώνων.

65%
Θεωρούν άδικη την τριπλή τιμωρία (πέναλτι, αποβολή και ποινή αγωνιστικών) για την αποτροπή παίκτη σε προφανή ευκαιρία να σκοράρει.

63%
Θέλουν τη χρήση του βίντεο από τους διαιτητές για αμφισβητούμενες φάσεις.

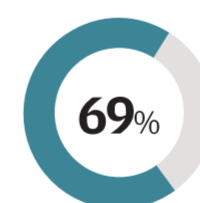
62%
Θέλουν τη χρήση της τεχνολογίας και πέρα από τη σήμανση της γραμμής τέρματος.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

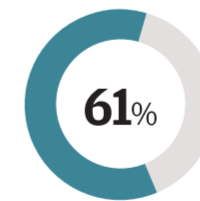
Η έρευνα όμως υπεισέλησε και σε προσωπικά ζητήματα που απασχολούν τους προπονητές γενικά, αυτά που επηρεάζουν τη σκέψη τους σε καθημερινή βάση και διαμορφώνουν τον ψυχισμό με τον οποίον βρίσκονται αντιμέτωποι κυρίως οι ποδοσφαιριστές και κατά δεύτερο λόγο οι διοικητικοί παράγοντες, οι δημοσιογράφοι και οι φίλαθλοι.

Το 72% ομολόγησε ότι έχει εμμονή με το ποδόσφαιρο και το 59% ότι δυσκολεύεται να ζήσει μια ομορφότερη ζωή, λόγω των πιέσεων της δουλειάς,

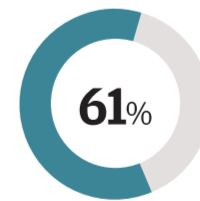
Τα «θέλω» των προπονητών

είναι ενάντια στη χειμερινή μεταγραφική περίοδο, με κάποιους να είναι υπέρ μιας εκτεταμένης περιόδου μεταγραφών το καλοκαίρι έως και την τρίτη αγωνιστική κάθε λίγκας.

θέλουν την επιβολή ορίου στις αποδοχές των ποδοσφαιριστών κάθε συλλόγου (σάλι καπ).

πιστεύουν ότι οι κανονισμοί της UEFA υπέρ του οικονομικού ευαγόνισμα («financial fair play») μπορούν να λειτουργήσουν.

7 στους 10

προπονητές θέλουν λιγότερους φιλικούς αγώνες για τις εθνικές ομάδες.

που τις περισσότερες φορές αποσπώνται τη σκέψη των προπονητών: «Σε κοινωνικές εκδηλώσεις, ή ακόμη χειρότερα στο σπίτι, αναπτύσσουμε την ικανότητα να δειχνουμε απορροφημένοι σε συζήτηση, την ώρα που ένα κομμάτι του μυαλού μας σκέπτεται κάτι σχετικό με την ομάδα μας», παραδέχτηκε ο κ. Γουίλκινσον κατά την παρουσίαση της έρευνας.

Ο Ζεράρ Ουγιέ, επί χρόνια τεχνικός της Λίβερπουλ, υπερθεματίζει: «Δεν είναι δουλειά, είναι όλη μας η ζωή. Σου παίρνει τον χρόνο σου, τις σκέψεις και

την ενέργειά σου και μπορεί να βλάψει τις σχέσεις σου με τους ανθρώπους γύρω σου». Η πίστη έχει αυξηθεί με την απόκτηση πολλών συλλόγων από επενδυτές εκτός ποδοσφαίρου, που δεν έχουν υπομονή. Στην Αγγλία πλέον η μέση διάρκεια ενός προπονητή στον πάγκο ομάδας έχει πέσει στους 19 μήνες, από περισσότερο από τρία χρόνια πριν από την ίδρυση της Πρέμιερ Λιγκ, το 1992. «Πλέον μια ήττα αποτελεί μίνι - κρίση», είπε ο κ. Ουγιέ, που εγκατέλειψε τους πάγκους λόγω προβλημάτων υγείας.

«Αν οι Έλληνες σε αγαπούν είναι για πάντα»

Ο Ερνέστο Βαλβέρδε μιλά για τη ζωή στην Ισπανία, τη φιλοσοφία του για το ποδόσφαιρο και το όνειρο μιας ευρωπαϊκής διάκρισης

Συνέντευξη στον ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΦΩΤΙΑΔΗ

Μετά από τρία χρόνια στον Ολυμπιακό, ο «Βάσκο» επέστρεψε στην πατρίδα του. Το «Κ» τον συνάντησε στο κέντρο του Μπιλμπάο, όπου ζει. Το ραντεβού μας είχε δοθεί για νωρίς το πρωί στο καφέ του ξενοδοχείου Ντόμινα, ακριβώς απέναντι από το μουσείο Γκουγκενχάιμ, στην προβλήτα του ποταμού Νερβιόν, όπου συχνά του αρέσει να περπατάει.

Άμεσος και απλός στην επικοινωνία, ο Ερνέστο Βαλβέρδε μπορεί να μιλήσει για την ουσία με λίγα λόγια. «Εγώ αγαπώ το ποδόσφαιρο, το Λατρεβού», λέει. Ως προσωπικότητα δεν κρατάει πολλά από τα προβλήματα και τις δυσκολες στιγμές, προτιμά να μιλάει για τη θετική όψη κάθε εμπειρίας. «Ο κόσμος σκέφτεται πολύ τα αρνητικά και μεγεθύνει τα προβλήματα. Εάν τα κοιτάξεις πιο ήρεμα όμως, συνήθως δεν είναι τόσο μεγάλα», θα πει. Από την Ελλάδα κατάλαβε πολλά, πράγμα που φανερώνεται στις λίγες κουβέντες του για την κρίση και τη χώρα μας. «Μπορεί για εμάς να μην υπάρχει πρόβλημα, αλλά υπάρχει για όλο τον κόσμο γύρω μας», λέει γνωρίζοντας λεπτομέρειες για τη ζωή των ανθρώπων στην Αθήνα. Η Ελλάδα ήταν μια μεγάλη και ολοκληρωμένη εμπειρία, όπως λέει ο ίδιος.

Αν και απέφυγε να μας μιλήσει για τα σχέδιά του, ο επαγγελματίας που ολοφάνερα τον διακρίνει δεν άφησε αμφιβολία ότι υπήρχαν. Αλλωστε, το πομπρό χαμόγελό του την ώρα που απαντούσε «καλύτερα να μη μιλούσαμε γι' αυτό το θέμα» φανέρωνε ότι κάτι «έπαιζε». Ο ίδιος είχε εξηγήσει με τον καλύτερο τρόπο πόσο απρόβλεπτη μπορεί να γίνει η δουλειά του προπονητή. «Δεν είναι και εύκολο να οργανώσεις αυτήν τη δουλειά. Δεν ξέρεις ποτέ ποιος θα σε καλέσει και τι θα προτείνει». Και έτσι ήταν. Την περασμένη Δευτέρα, μερικές μέρες μετά την κουβέντα μας, υπέγραψε με τη Βαλένθια για το υπόλοιπο της σεζόν, αμέσως μετά την απόλυση του Μαουρίσιο Πελεγρίνο. Έτσι, μπορεί να συνεχίσει να κυνηγά το στόχο του για μια διάκριση στην Ευρώπη.

Πώς ξεκινήσατε το ποδόσφαιρο;

Εσύ τι έκανες όταν ήσουν πιτσιρικάς; Δεν αποφασιζεις, απλώς παίζεις μπάλα όλη την ώρα. Δεν με ενθάρρυνε κανείς, ήρθε φυσιολογικά. Ούτε με σταμάτησε κανείς. Σπούδαζα και έπαιζα, στα 20 υπέγραψα με την Εσπανιόλ και αποφάσισα να το δω πιο σοβαρά.

Είχατε όνειρα να κάνετε καριέρα;

Όπως όλα τα παιδιά, όταν παίζεις μπάλα, ονειρεύεσαι ότι κάποια στιγμή θα παίζεις σε μια μεγάλη ομάδα. Στην περιπτώσή μου, δεν υπήρξε η στιγμή της μεγάλης απόφασης, ότι δηλαδή από εδώ και πέρα θα ασχοληθώ με το ποδόσφαιρο. Απλώς ήρθε και το ήθελα. Τι είναι καλύτερο να είσαι ποδοσφαιριστής ή προπονητής;

Το να παίζεις, με διαφορά...

Ο κόσμος, ωστόσο, πιστεύει ότι ήσασταν καλύτερος ως προπονητής.

Στην Ελλάδα ίσως, γιατί έτσι με γνώρισαν. Εδώ, όμως, έχω παίζει δέκα χρόνια στην πρώτη κατηγορία. Ξέρεις, όταν είσαι ποδοσφαιριστής, δεν χρειάζεται να σκεφτείς πάρα πολλά. Μπορείς να απολαύσεις το παιχνίδι. Όταν είσαι προπονητής, σκέφτεσαι συνέχεια, όχι μόνο για σένα, αλλά για όλους - παίκτες, ομάδα, διοίκηση. Και νιώθεις διαρκώς ότι έχεις ευθύνη για όλα, κάτι που δεν είναι αλήθεια. Πότε προέκυψε για πρώτη φορά το εν-

«Όταν είσαι ποδοσφαιριστής μπορείς να απολαύσεις το παιχνίδι. Όταν είσαι προπονητής, σκέφτεσαι συνέχεια, όχι μόνο για σένα, αλλά για όλους - παίκτες, ομάδα, διοίκηση».

δεχόμενο να έρθετε στην Ελλάδα;

Το 2006 έκανα συζητήσεις με την ΑΕΚ. Πρόεδρος ήταν ο Νικολαΐδης και τεχνικός διευθυντής ο Ιβίτς. Είχαμε μια πρώτη συνάντηση, αλλά όταν με κάλεσαν σε μία εβδομάδα για να κλείσουμε συμφωνία, είχα ήδη πρόταση από την Εσπανιόλ, της οποίας ήμουν παλιός παίκτης. Οπότε υπέγραψα με την ισπανική ομάδα για δύο χρόνια. Επειτα, ο Ιβίτς ήταν ήδη στον Ολυμπιακό και ξαναέγινε η επαφή. Έτσι ήρθα. Ήταν δύσκολο; Ποιο ήταν το κίνητρό σας;

Το να φύγω από την Ισπανία δεν ήταν εύκολο. Στην αρχή υπολόγισα ότι θα πάω στην Ελλάδα για ένα χρόνο και το κίνητρο ήταν η ευκαιρία να παίξω στο Τσάμπιονς Λίγκ. Το ήθελα πολύ - και επειδή στο παρελθόν είχα χάσει το UEFA με την Εσπανιόλ. Μου φαινόταν, επίσης, ενδιαφέρον το να δουλέψω σε μια άλλη χώρα με διαφορετική κουλτούρα. Επίσης, η ομάδα είχε πολλές υποχρεώσεις στο πρωτάθλημα, στο Κύπελλο και στην Ευρώπη - κι αυτό ήταν ένα ακόμη κίνητρο.

Πώς ήταν το ξεκίνημα στον Ολυμπιακό;

Δεν δυσκολεύτηκα να ενσωματωθώ στην ομάδα. Το στυλ της δεν μου άρεσε πολύ, ήθελα να αλλάξω διάφορα στον τρόπο παιχνιδιού. Και αυτό ήταν δυσκολότερο: ως νέος προπονητής αντιμετώπιζεις την αντίδραση των παικτών, που έχουν μάθει να λειτουργούν με έναν συγκεκριμένο τρόπο. Ηθελα να αλλάξω διάφορα πράγματα στην προπόνηση αλλά και στη φιλοσοφία της ομάδας, για να πιέξει ψηλότερα και να διεκδικεί την κατοχή της μπάλας. Αυτά χρειάστηκαν περισσότερη προσπάθεια - όχι μόνο από εμένα, αλλά από όλους. **Πώς διαφορές εντοπίζετε ανάμεσα στην ποδοσφαιρική νοοτροπία της**

3 Δεκεμβρίου 2012. Με τον πρόεδρο της Βαλένθια, Μανουέλ Γιορντέ, στην επίσημη παρουσίασή του ως προπονητή της Βαλένθια.

Με τον γιο του. Ο Ερνέστο έχει τρία παιδιά.

Ελλάδας και σ' εκείνη της Ισπανίας;

Εδώ παίζουμε γρηγορότερα και ψηλότερα. Βασική διαφορά, όμως, είναι ότι στην Ελλάδα οι αμυντικοί μένουν πάντα πάρα πολύ πίσω.

Υπάρχει μεγάλη απόσταση μεταξύ των ελληνικών και των ομάδων της υπόλοιπης Ευρώπης;

Οχι όσο νομίζετε. Λένε πως το γαλλικό πρωτάθλημα είναι δυσκολότερο, αλλά ο Ολυμπιακός κέρδισε δύο φορές τη Μοντελιέ. Οι Έλληνες γενικά έχουν εμμονή στο να πετύχουν κάτι καλύτερο στην Ευρώπη. Δεν είναι εύκολο. Τώρα, μάλιστα, με τις οικονομι-

κές συνθήκες που υπάρχουν, είναι πιο δύσκολο από ποτέ. **Είστε ευχαριστημένος από αυτά που καταφέρατε με την ομάδα στην Ευρώπη;**

Κάθε φορά που το σκέφτομαι, νομίζω ότι μπορούσαμε να καταφέρουμε κάτι περισσότερο, π.χ. να είχαμε παίξει έναν ημιτελικό ή και τελικό στο Ευρωπαϊκό. Τον τελευταίο χρόνο είχαμε παίξει καλά στο Champions League και στο Europa League και ήταν κρίμα που χάθηκε η ευκαιρία στα τελευταία πέντε λεπτά του αγώνα εναντίον της Μπάιντερ. Αλλά έτσι είναι

το ποδόσφαιρο...

Σας άρεσε φέτος ο Ολυμπιακός;

Δεν έχω δει αρκετά παιχνίδια για να μπορώ να απαντήσω κατηγορηματικά. Είδα το παιχνίδι με τη Σάλκε εντός έδρας και δεν μου άρεσε πάρα πολύ. Αλλά στη συνέχεια έκανε καλά παιχνίδια με τη Μοντελιέ. Η ομάδα έχει καλούς παίκτες.

Σας λείπει καθόλου η ομάδα;

Αυτό δεν είναι πρόβλημα. Μου λείπουν πολύ οι φίλοι και ο τόπος. Όταν κάποιος εδώ μου λέει ότι έχει προβλήματα και θέλει να ξεφύγει λίγο, του λέω να πάει στην Ελλάδα. Ίσως η Αθή-

να να είναι λίγο πολύπλοκη αυτή την περίοδο, αλλά η υπόλοιπη χώρα είναι υπέροχη.

Στην Ελλάδα ο κόσμος σάς θυμάται για τον ήπο χαρακτήρα σας. Από πού πηγαίνει αυτή η στάση σας για τα πράγματα;

Στις ομάδες γίνονται πάντα πολλοί καβγάδες. Εάν είσαι προπονητής, πρέπει να κουβαλάς μαζί σου νερό, γιατί πάρα πολλοί γύρω σου κουβαλούν βενζίνη. Έτσι κι αλλιώς, πολλά από τα προβλήματα δεν είναι σημαντικά. Για παράδειγμα, ένας δημοσιογράφος γράφει κάτι για έναν ποδοσφαιριστή και δημιουργείται τεράστιο θέμα. Αν όμως το δεις ψύχραιμα, δεν είναι τίποτα.

Είχατε προβλήματα με δημοσιογράφους;

Ναι, κλασικά... Στην Ελλάδα, βέβαια, δεν ήξερα τη γλώσσα και αυτό βοήθησε πολύ (γέλια). Ξέρεις, κάθε φορά παραπνείται λίγο-πολύ η ίδια ιστορία με παίκτες και προπονητές. Κάποιος δημοσιογράφος μπορεί να έχει πρόβλημα με τον πρόεδρο και «λιώνει» εσένα. Ή δεν δίνεις συνέντευξη σε κάποιον, γιατί π.χ., όταν στο ζητάει, πρέπει να δεις την οικογένειά σου, και μετά σε κριτικάρει συνεχώς. Γνώρισα όμως και δημοσιογράφους με τους οποίους έγινα φίλος. Η σχέση των δημοσιογράφων με εμάς είναι ένα απαραίτητο «πρόβλημα». Ο «θόρυβος» γύρω από το ποδόσφαιρο είναι πολύς - και οι προσδοκίες από αυτό επίσης πάρα πολλές. Πρόκειται για έναν τεράστιο κόσμο στον οποίο ανήκω και από τον οποίο ζω και εγώ, και η οικογένειά μου. Και αυτό θα ήταν αδύνατον αν ο Τύπος δεν ήταν εκεί και δεν μιλούσε για εμάς όλη την ώρα.

Ουσιαστικά, φτάσατε στην Ελλάδα όταν τα πράγματα άρχισαν να δυσκολεύονται.

Το 2008 και στις αρχές του 2009 δεν ήταν τόσο άσχημα. Εξώ την αίσθηση ότι το πράγμα στραβώνει στο τέλος του 2009.

Η κακή οικονομική κατάσταση στην Ελλάδα δυσκόλεψε και εσάς;

Για την καθημερινή δουλειά μου, όχι, δεν νομίζω. Για εμάς το πρόβλημα ήταν οι δυσκολίες του κόσμου γύρω μας, το ότι έβλεπες τις δυσκολίες παντού και τις αντιμετώπιζαν οι φίλοι σου. Θυμάμαι έντονα τις διαφορές που έβλεπα όταν κατέβαινα στο κέντρο της Αθήνας το 2008 και μετά, το 2011. Εκεί οι φίλοι που έφυγαν από την Ελλάδα και ήρθαν στη Βαρκελώνη και τη Μαδρίτη. Για εμάς το ποδόσφαιρο ήταν ένα μικρό νησί, ένα καταφύγιο από την κρίση. Το ίδιο συμβαίνει και στην Ισπανία. Οι μεγάλες ομάδες, η Μπαρτσελόνα και η Ρεάλ, δεν έχουν πρόβλημα.

Τι εμπειρίες πήρατε μαζί σας;

Τη γενναioδωρία των ανθρώπων. Παρά τα προβλήματά τους, ήταν ανοικτοί και μου έδωσαν ό,τι καλύτερο είχαν. Ο κόσμος στην Ελλάδα είναι πολύ ενδιαφέρον, παθιασμένος. Εάν σε αγαπούν, είναι για πάντα, εάν σε μισούν, θέλουν να... σε σκοτώσουν.

Έχετε κάποιο στόχο για την καριέρα σας ή ένα όνειρο;

Δεν έχω όνειρα του τύπου να προπονήσω τη Μάντσεστερ Σίτι ή την Μπαρτσελόνα. Λατρεύω το ποδόσφαιρο και ο στόχος είναι να παίζω με την ομάδα μου το τέλειο ποδόσφαιρο. Κάτι που είναι μάλλον αδύνατο, όποτε θα παραμείνει όνειρο... (γέλια) **Μερικοί λένε ότι η Μπαρτσελόνα παίζει το τέλειο ποδόσφαιρο, δεν είναι αλήθεια;**

Είναι (γέλια). Είναι φοβερό αυτό που κάνουν.

Η μέρα που σταμάτησε ο χρόνος για την ιστορική Αλιάνζα Λίμα

Η Αλιάνζα Λίμα είναι μία από τις κορυφαίες ποδοσφαιρικές ομάδες του Περού. Η ιστορία αυτού του ενδεχομένου άγνωστου, στο ευρύ κοινό, συλλόγου ξεκινά το 1901 και περιλαμβάνει αρκετές χρυσές σελίδες. Ανάμεσά τους, όμως, υπάρχει και μία μαύρη η οποία γράφτηκε ακριβώς πριν από 25 χρόνια και -εκτός των άλλων- εμπεριέχει και μαθήματα ζωής.

Στο άκουσμα μιας αεροπορικής τραγωδίας που συνδέεται με κάποια ομάδα, το μυαλό όλων ανατρέχει σε περιπτώσεις, όπως της μεγάλης Τορίνο το 1949, των «μπεμπιδών» της Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ το 1958, των πακτών ράγκμπι της Ολντ Κρίστιαν Γιούνιον Κλαμπ, το 1972, που έδωσαν μάχη να κρατηθούν στη ζωή στα βουνά των Άνδεων, φθάνοντας στο σημείο να τρώνε τους αδικοχαμένους συνεπιβάτες τους (η ιστορία αποτυπώθηκε στην ταινία «Alive»). Πιο πρόσφατα είναι η περσινή περίπτωση της ρωσικής ομάδας χόκεϊ, Λοκμοτιβ Γιάροσλαβ, ενώ λιγότερο γνωστή είναι η «εξαφάνιση» από τον χάρτη της Εθνικής ομάδας της Ζάμπια το 1993. Η ιστορία της Αλιάνζα Λίμα έχει την ίδια τραγική κατάληξη, με τη διαφορά, όμως, πως ακόμη και σήμερα ένα πέπλο μυστηρίου εξακολουθεί να καλύπτει τα αίτια αυτής της τραγωδίας.

Πριν από 25 χρόνια μια ποδοσφαιρική ομάδα «ξεκληρίστηκε» σε ένα από τα πιο «σκοτεινά» αεροπορικά δυστυχήματα

Στις 8 Δεκεμβρίου 1987, περίπου στις 18:30, οι 16 παίκτες, ο προπονητής με έξι μέλη του επιτελείου του, τέσσερις παράγοντες, οκτώ μαζορέτες, τρεις διαιτητές, δύο μέλη ναυτικού πληρώματος, ο πιλότος, ο συγκυβερνήτης και άλλα τέσσερα μέλη του αεροπλάνου αναχωρούν με την πτήση τσάρτερ, Fokker F27-400M Friendship, από την Ανδεων, φθάνοντας στο σημείο να τρώνε τους αδικοχαμένους συνεπιβάτες τους (η ιστορία αποτυπώθηκε στην ταινία «Alive»). Πιο πρόσφατα είναι η περσινή περίπτωση της ρωσικής ομάδας χόκεϊ, Λοκμοτιβ Γιάροσλαβ, ενώ λιγότερο γνωστή είναι η «εξαφάνιση» από τον χάρτη της Εθνικής ομάδας της Ζάμπια το 1993. Η ιστορία της Αλιάνζα Λίμα έχει την ίδια τραγική κατάληξη, με τη διαφορά, όμως, πως ακόμη και σήμερα ένα πέπλο μυστηρίου εξακολουθεί να καλύπτει τα αίτια αυτής της τραγωδίας.

Οι παίκτες εκείνης της ομάδας, σύμφωνα με όσους τους είχαν δει, ήταν ιδιαίτερα ταλαντούχοι. Μετά την τραγική στιγμή του 1987 η Αλιάνζα Λίμα χρειάστηκε 10 χρόνια για να επιστρέψει στο προσκήνιο.

βει και μόλις λαμβάνει την έγκριση, παίρνει θέση προσεγείωσης. Ωστόσο, μόλις 11 χιλιόμετρα πριν από τον διάδρομο προσεγείωσης, ο πιλότος κατεβάζει το αεροπλάνο πολύ χαμηλά, με αποτέλεσμα να συντριβεί στη θάλασσα, περίπου στις 20:05.

Αμέσως, άρχισε επιχείρηση διάσωσης και από τους 46 επιβαίνοντες, μόνο ένας κατάφερε να ανασυρθεί ζωντανός: ο πιλότος Εντιμπίερτο Βιγιάρ. Λίγες ώρες νωρίτερα δίπλα του ήταν ζωντανός και ο ποδοσφαιριστής, Αλφρέντο Τομασίνι, ο οποίος, όμως, δεν τα κατάφερε, αφού σύμφωνα με τον πιλότο δεν έδειχνε ιδιαίτερο... ζήλο να κολυμπήσει. Ωστόσο, μετά άλλαξε την κατάθεσή του αναφέροντας πως ο Τομασίνι επέζησε της πρόσκρουσης, αλλά παγιδεύτηκε στο αεροσκάφος. Ο Βιγιάρ ανέφερε, επίσης, πως είδε και ένα μέλος του πληρώματος να βγαίνει ζωντανό από τα συντριμμένα χωρίς, όμως, να τον ξαναδεί. Τα σώματα πέντε ποδοσφαιριστών δεν βρέθηκαν ποτέ, ενώ απορρίφθηκαν όλες οι αιτήσεις για ιδιωτική έρευνα.

Ολόκληρη η χώρα βυθίστηκε στο πένθος και οι συγγενείς των θυμάτων άρχισαν να ζητούν τον καταμερισμό των ευθυνών. Παραδόξως, αυτές δεν αποδόθηκαν ποτέ και σε κανέναν, αφού η κυβέρνηση απαγόρευσε οποιαδήποτε διερεύνηση του δυστυχήματος, πέρα

της τυπικής εξέτασης η οποία έκανε λόγο για βλάβη του αεροσκάφους. Ο Βιγιάρ δεν μίλησε ποτέ γι' αυτό το γεγονός και μόλις το 2006, μία τηλεοπτική εκπομπή «ανέσυρε» το θέμα, αποκάλυπτοντας τα αποτελέσματα της επίσημης έρευνας η οποία δεν είχε δημοσιοποιηθεί ποτέ. Η έρευνα ανέφερε ενλειψη εμπειρίας του πιλότου σε συχτηρινές πτήσεις, εσφαλμένη ερμηνεία της διαδικασίας έκτακτης ανάγκης που σχετιζόταν με το σύστημα προσεγείωσης, αλλά και κακή μηχανική κατάσταση του αεροσκάφους. Παράλληλα, αναπτύχθηκε και η φήμη περί κακής εκτίμησης του Βιγιάρ ο οποίος δεν υπολόγισε σωστά την ποσότητα καυσίμου, με αποτέλεσμα αυτά να τελειώσουν πριν φτάσει στον διάδρομο προσεγείωσης.

Ωστόσο, η τραγική αυτή ιστορία ανέδειξε και ένα πολύ σημαντικό στοιχείο. Η ομάδα δεν διαλύθηκε. Παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές ενεργοποιήθηκαν, φορώντας τη φανέλα της, ενώ η Κόλο Κόλο από τη Χιλιά δάνεισε άμεσα δικούς της παίκτες για να συνεχίσει η ομάδα στο πρωτάθλημα, το οποίο, εν τέλει, δεν κατέκτησε. Το έκανε 10 χρόνια αργότερα, ενώ 25 χρόνια μετά ο μύθος αυτών των παικτών παραμένει ολοζώντανος.

ΣΤ. ΔΗΜΟΛΑΞ

Παραμένει νεκροταφείο ομάδων η β' κατηγορία

Η ΚΟΚ υπόσχεται μέσω της «Κ» ότι τα πολλά προβλήματα θα αντιμετωπιστούν

Του ΗΡΩΔΟΥ ΜΙΑΤΙΔΟΥΣ

Ένα χρόνο μετά το αποκαλυπτικό θέμα της «Καθημερινής» σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί στη β' κατηγορία του μπάσκετ, τα πάμπολλα προβλήματα του συγκεκριμένου πρωταθλήματος συνεχίζουν να υφίστανται. Ακόμη υπάρχουν γήπεδα όπου το τρίποντο είναι στα 6,25 μ., τα πλείστα κλειστά-οκολικές αίθουσες διατηρούν (ακατάλληλο) πλαστικό παρκέ, ενώ ζεστό νερό και ιδανικές συνθήκες στα αποδυτήρια είναι είδος πολυτελείας. Επικοινωνήσαμε, στα πλαίσια του ρεπορτάζ, με τον πρόεδρο της Κυπριακής Ομοσπονδίας Καλαθοσφαίρας, Γιώργο Χρυσοστόμου, ο οποίος παραδέχτηκε ότι η β' κατηγορία δεν έλαβε την προσοχή που θα έπρεπε, λόγω άλλων πειστικών θεμάτων με τα οποία καταπάστηκε η ΚΟΚ, και αποκάλυψε ότι βρίσκονται σε τροχιά αλλαγές. Όταν προχωρήσουν αυτές, η δεύτερη τη τάξει κατηγορία, από «νεκροταφείο» ομάδων, θα μετατραπεί σε ένα ανταγωνιστικό πρωτάθλημα.

Η σημερινή κατάσταση

Δύο χρόνια και δύο μήνες μετά την αλλαγή των κανονισμών από τη FIBA και παρά το γεγονός ότι όλος ο πλανήτης έχει μεταφέρει τη γραμμή του τρίποντου στα 6,75 μ., στη β' κατηγορία της Κύπρου κάποια κλειστά συνεχίζουν να παίζουν με τη γραμμή στα 6,25 μ.! Ο λόγος, σύμφωνα με τις ομάδες, είναι το ότι τα συγκεκριμένα κλειστά αποτελούν ιδιοκτησία των σχολικών εφοριών και όχι του ΚΟΑ, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να προ-

χωρήσουν σε έργα γραμμογράφησης, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις για να μεγλώσει ο αγωνιστικός χώρος χρειάζεται να ριχτούν ακόμη και τοίχοι.

Από κει και πέρα, τα πλείστα κλειστά της β' κατηγορίας χρησιμοποιούν πλαστικά δάπεδα, που είναι επικίνδυνα για τους αθλητές και πηγή τραυματισμών. Και πάλι, λόγω του ότι τα περισσότερα κλειστά δεν ανήκουν στον ΚΟΑ, δεν είναι εφικτή η αγορά και τοποθέτηση ξύλινων παρκέ. Παράλληλα, πολλά κλειστά δεν διαθέτουν τις κατάλληλες υποδομές για τους καλαθοσφαιριστές, όπως αποδυτήρια με ζεστό νερό. Ρωτήσαμε κάποια άτομα που ασχολούνται με ομάδες της β' κατηγορίας, γιατί συνεχίζουν να προπονούνται και να αγωνίζονται σε ακατάλληλα σχολικά κλειστά από τη στιγμή που αυτά είναι ακατάλληλα, και η απάντησή τους ήταν πως το κόστος ενοικίασης γηπέδων του ΚΟΑ είναι απαγορευτικό, έτσι δεν έχουν άλλη επιλογή.

Όσον αφορά την προβολή στα ΜΜΕ, αυτή συνεχίζει να είναι μηδαμινή, ενώ το ενδιαφέρον του κόσμου είναι επίσης χαμηλό. Τα λεφτά στη β' κατηγορία είναι ελάχιστα, αφού χορηγοί δεν υπάρχουν και το πρωτάθλημα δεν προβάλλεται τηλεοπτικά, ενώ οι πλείστοι παίκτες δεν αμείβονται, αλλά παίζουν σε αμειβόμενα ερασιτεχνικά πλαίσια και συνεχίζουν μόνο για την αγάπη τους για το άθλημα.

Πάντως, με τον υποβιβασμό από την α' κατηγορία να έχει επανέλθει φέτος, μετά από πέντε χρόνια που κάτι τέτοιο δεν ίσχυε, η ανάγκη για άμεσες βελτιώσεις στη β' κατηγορία είναι πλέον

Πέρασαν 26 μήνες από τότε που η FIBA άλλαξε την απόσταση του τρίποντου από τα 6,25 μ. στα 6,75 μ., όμως κάποια γήπεδα της β' κατηγορίας συνεχίζουν με την παλιά!

Η σημαντικότερη αλλαγή που δρομολογεί η ΚΟΚ είναι η δημιουργία τριών βαθμιδών, της Α1, της Α2 και της Β' κατηγορίας

επιτακτικής σημασίας, αφού σήμερα η κατηγορία έχει καώδη διαφορά με την ανώτατη κατηγορία του μπάσκετ, και η ομάδα που θα πέσει φέτος, θα βρεθεί μπροστά σε τεράστιο πρόβλημα, αν συνεχίσουν να υφίστανται τα πιο πάνω ζητήματα.

Η αναδιάρθρωση της ΚΟΚ

Όλα τα πιο πάνω είναι σε γνώση της Κυπριακής Ομοσπονδίας Καλαθοσφαίρας, με τον πρόεδρο Γιώργο Χρυσοστόμου να δεσμεύεται στην «Καθημερινή» ότι τα προβλήματα θα αντιμετωπιστούν, αλλά προς το παρόν η προσοχή στην ομοσπονδία πέφτει στα πολλά προβλήματα της α' κατηγορίας. «Γίνεται μεγάλη προσπάθεια για την α' κατηγορία, ενώ δώσαμε πολλή ενέργεια στο θέμα των διαιτητών (σ.σ. που προέκυψε το καλοκαίρι)», λέει ο κ. Χρυσοστόμου.

Η σημαντικότερη αλλαγή που δρομολογεί η ΚΟΚ είναι η δημιουργία τριών βαθμιδών, της Α1, της Α2 και της Β' κατηγορίας. Σύμφωνα με τον πρόεδρο της ΚΟΚ, σε μερικά χρόνια υπάρχει η πρόθεση η Α1 να αποτελείται από τουλάχιστον έξι ομάδες, η Α2 από άλλες έξι ομάδες περίπου (δύο από τη σημερινή α' κατηγορία και κάποιες σοβαρές ομάδες της σημερινής β' κατηγορίας, όπως είναι μεταξύ άλλων ο ΑΠΟΠ, η Γερμανόγεια, η Ένωση και ο Αχιλλέας Καϊμακλίου), ενώ στη Β' κατηγορία θα παίζουν οι υπόλοιπες 13-14 ομάδες.

«Είναι μεταβατική η φετινή περίοδος και περιμένουμε να δούμε την κατάληξη της χρονιάς. Η αναδιάρθρωση των κατηγοριών είναι μέσα στην προκήρυξη του πρωταθλήματος και θα προχωρήσει», είπε αρχικά ο κ. Χρυσοστόμου και στη συνέχεια μίλησε για

τις αλλαγές στη β' κατηγορία και μελλοντικά της Α2: «Θέλουμε το πρωτάθλημα να διαρκεί μέχρι τον Μάιο, για να υπάρχει κάλυψη από τα ΜΜΕ μετά το τέλος της α' κατηγορίας. Για την τηλεοπτική κάλυψη δεν θα είναι πρόβλημα να μεταδοθούν κάποια παιχνίδια».

Όσο για τα σημερινά προβλήματα στη β' κατηγορία, ο κ. Χρυσοστόμου είπε: «Για τα γήπεδα, δεν το τρέξαμε δυστυχώς το θέμα. Βρήκαμε όμως μια επαφή στο Υπουργείο Παιδείας και θεωρώ ότι κάτι μπορεί να αλλάξει. Πρέπει να δούμε και την άλλη όψη, αφού συχνά οι σχολικές εφορίες δεν θέλουν να συνεργάζονται, επειδή βρίσκουν τα γήπεδά τους στασιμένα ή λερωμένα. Για τη γραμμή του τρίποντου και τα αποδυτήρια, θα στείλουμε οδηγία στα σχολεία για να συμμορφωθούν μέχρι τη νέα σεζόν».

Λίγοι οι υποψήφιοι κούτσ της Εθνικής Ελλάδας

Αντιμέτωπος της Εθνικής ομάδας μπάσκετ στο ευρωπαϊκό πρωτάθλημα του 2013, ενώ προορίζεται για προπονητής της, θα είναι ο Φώτης Κατσικάρης, ο οποίος οδεύει ολοταχώς για τον πάγκο της Ρωσίας που του έχει προσφέρει παχυλό συμβόλαιο τεσσάρων ετών. Η δέσμευση του προέδρου της ΕΟΚ, Γιώργου Βασιλακόπουλου ότι «μέχρι την Πρωτοχρονιά, η Εθνική Ανδρών θα έχει νέο προπονητή» βρίσκεται σε πλήρη ισχύ, αλλά από τη λίστα των βασικών υποψηφίων, αφαιρείται αναγκαστικά το όνομα του Κατσικάρη για τον οποίο υπάρχει εκτίμηση στην ευρωπαϊκή καριέρα που έχει κάνει τα τελευταία έξι χρόνια. Η δεδομένη οικονομική στενότητα της ελληνικής ομοσπονδίας σε συνδυασμό με την εκ διαμέτρου αντίθετη κατεύθυνση των Ρώσων που έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν «γη και ύδωρ» στον Κα-

τσικάρη, έχουν φέρει τον Έλληνα τεχνικό, ένα βήμα πριν ταξιδέψει στη Μόσχα για να οριστικοποιήσει τη συμφωνία του.

Η ρωσική ομοσπονδία, μέσω της γενικής γραμματέας της, Ναταλίας Γκάλκινα, επιβεβαίωσε πριν από δύο ημέρες τις συζητήσεις που έχει κάνει με τον Φώτη Κατσικάρη, δεν έκανε καμία αναφορά στις φήμες που κυκλοφόρησαν για τον Ζέλικο Ομπράντοβιτς, ενώ θα πάρει την οριστική απόφαση της την παραμονή των Χριστουγέννων.

Ακόμα κι αν είχε μικρότερες απολαβές και παράλληλα ξεπερνιόταν το απαγορευτικό της ισπανικής «λίγκας» να μην εργάζονται οι προπονητές της ΑΣΒ και αποασματικά σε Εθνικές ομάδες, θα ήταν αυτονόητη, ύψιστη τιμή για τον Έλληνα προπονητή να καθίσει στον πάγκο της Εθνικής ομάδας. Όταν παρουσιάσθηκε, όμως, το ρωσι-

Ένας εκ των υποψηφίων ομοσπονδιακών τεχνικών της Εθνικής μπάσκετ, ο Φώτης Κατσικάρης, οδεύει προς Ρωσία.

κό ενδιαφέρον, όσο... πατριώτης κι αν είναι ο Κατσικάρης, δεν θα μπορούσε να αρνηθεί, ενώ ταυτόχρονα και η ελληνική πλευρά δεν μίπηκε καν σε διαδικασία πλειοδοσίας.

Τα δεδομένα

Το οικονομικό σκέλος στην ανεύρεση του νέου τεχνικού της Εθνικής Ανδρών, θα παίζει καθοριστικό ρόλο, καθώς τα περιθώρια είναι στενά για να γίνουν «φανταχτερές» προτάσεις στην τωρινή εποχή της κρίσης που διανύουν η χώρα και η κοινωνία. Η ΕΟΚ προβάλλει σ' όλες τις διαπραγματεύσεις της, το κίνητρο επανεκκίνησης που χρειάζεται να κάνει η Εθνική Ανδρών, μετά τον πρόδρομο αποκλεισμό της στο Παγκόσμιο του 2010 και τον άδοξο αποκλεισμό της από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Λονδίνου. Παράλληλα, στη λίστα των υποψηφίων προπονη-

τών, σημειώνονται αλλαγές προσδοκιών. Ο Ντέιβιντ Μπλάιτ που ολοκλήρωσε την συνεργασία του με την Εθνική Ρωσίας, ύστερα από έξι χρόνια, φέρεται διατεθειμένος να ξεκουραστεί το επόμενο καλοκαίρι και να μη συνεχίσει να εργάζεται μετά τις υποχρεώσεις του στον πάγκο της Μακάμπι. Η προτεραιότητα στην επιλογή του νέου προπονητή εξακολουθεί να είναι η αγορά της Ευρώπης, ενώ η ελληνική λύση έχει υποχωρήσει σημαντικά για διαφορετικούς λόγους, ανά περίπτωση. Η πρόσφατη κλήρωση στις τελικές φάσεις του Ευρωπαϊκού του έφερε τρεις δυνατούς αντιπροσωπευτικού συγκροτήματος, αρχής γενομένης από την τεχνική ηγεσία.

Γ. ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ

Η ΚΥΠΡΟΣ ΠΑΙΖΕΙ ΤΕΝΙΣ

Επαγγελματισμός σε όλα τα επίπεδα

Όσον αφορά την αγωνιστική του συμπεριφορά, -αν και έφηβο- κινείται σε επαγγελματικά επίπεδα, ακόμη και σε αυτό της επικοινωνίας με τα ΜΜΕ. Ο λόγος για τον Πέτρο Χρυσόκο. Τον 16χρονο τενίστα της Ακαδημίας Τένις Ηρώδου, που την Παρασκευή (14/12) έχει προγραμματίσει συνέντευξη τύπου, στην οποία θα γίνει αναφορά στις τελευταίες μεγάλες του επιτυχίες, με πρώτη και καλύτερη τη βράβεισή του ως κορυφαίου Ευρωπαίου τενίστα για το 2012, καθώς και στους στόχους του στο μέλλον. Η συνέντευξη τύπου θα λάβει χώρα στο Ολυμπιακό Μέγαρο στη Λευκωσία και θα διοργανωθεί υπό την αιγίδα της Ομοσπονδίας Αντισφαίρισης, μετά από πρωτοβουλία της προπονητικής ομάδας του αθλητή. «Είναι αλήθεια ότι η βράβειση του Πέτρο Χρυσόκο για δύο συνεχόμενες χρονιές στους κορυφαίους τενίστες της Ευρώπης (2ος το 2011, 1ος το 2012), αποτελεί πολύ μεγάλη τιμή για την ΟΑΚ αλλά και για το άθλημα της αντισφαίρισης στην Κύπρο», δηλώνει στην «Κ» ο πρόεδρος της ΟΑΚ, Φίλιος Χριστοδούλου. «Η δουλειά που γίνεται από τους ανθρώπους που βρίσκονται στο πλευρό του αποφέρει καρπούς. Ελπίζω και εγώ οι βασικοί πυλώνες στήριξης του νεαρού αθλητή, αλλά και άλλων ταλαντούχων αθλητών μας, να συνεχίσουν να στέκουν γερά, όπως και η πρόδοσή του να τον φέρει μπροστά σε μια λαμπρή επαγγελματική καριέρα. Εμείς, ως ΟΑΚ, χαιρετίζουμε τέτοιες πρωτοβουλίες και δηλώνουμε στο πλευρό τους». Στη συνέντευξη τύπου θα μιλήσει τόσο ο ίδιος ο αθλητής όσο και ο προπονητής του, Δημήτρης Ηρώδου, ενώ η συνέντευξη θα προλογίσει ο πρόεδρος της ΟΑΚ, Φίλιος Χριστοδούλου.

Ο κορυφαίος τενίστας στην Ευρώπη στα 16, Πέτρος Χρυσόκο.

Ενα βήμα πριν από τη διάλυση το βόλει του Ηρακλή

Της ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑΣ ΣΠΑΝΕΑ

Μετά το τέλος του χθεσινού αγώνα με τον Παναθηναϊκό, για την Α1 βόλεϊ ανδρών, πιθανόν να σημάνει η αρχή του τέλους της ομάδας του Ηρακλή. Του συλλόγου που την τελευταία δεκαετία πρωταγωνίστηκε στα ελληνικά και τα ευρωπαϊκά παρκέ. Οι φίλοι του λένε ότι δεν θα επιτρέψουν να συμβεί κάτι τέτοιο. Πώς, όμως, το τμήμα βρέθηκε από το ζενίθ στο ναδίρ;

Η αρχή του νημάτος της επικείμενης διάλυσης, όμως, μάς πηγαιίνει πίσω μία δεκαετία. Το τμήμα βόλεϊ πληρώνει αμαρτίες άλλων, όπως λένε οι άνθρωποι του συλλόγου. «Έχουμε το ίδιο ΑΦΜ με τον Ερασιτέχνη. Από εκεί ξεκινάει το πρόβλημα. Κάποια τιμολόγια, παρελθόντων ετών, από τον χώρο του μπάσκετ έγιναν αιτία για το μπλοκάρισμα του ΑΦΜ. Είναι παράδοξο ένα επαγγελματικό τμήμα να υπάγεται στον Ερασιτέχνη», λέει στην «Κ» ο γενικός αρχηγός Βαγγέλης Μπερμπέρη.

Ο Ερασιτέχνης έχει πολλές οικονομικές εκκρεμότητες. Στο αρχικό ποσό προστέθηκαν τόκοι, πρόστιμα κ.λπ. και κανένας δεν γνωρίζει σε τι ύψος έχουν φτάσει. «Πέρυσι έλεγαν για 18.000.000 ευρώ. Δεν ξέρουμε ποιο είναι το πραγματικό νόσηρο και δεν υπάρχει κάποιος να πει πώς φτάσαμε εκεί. Υπήρξε διάβημα στον κ. Ιωαννίδη αλλά, δυστυχώς, το κράτος έχει παραλύσει. Δεν

Μία από τις σπουδαιότερες ελληνικές ομάδες βόλεϊ, ο Ηρακλής, βρίσκεται σε εξαιρετικά δεινή θέση, πληρώνοντας... αμαρτίες του παρελθόντος.

θέλαμε να μας τα χαρίσουν. Να βοηθήσουν να γίνει κάποιος διακανονισμός. Στην Ελλάδα για να υπάρξει διακανονισμός με την εφορία πρέπει να γίνει πολιτική παρέμβαση. Αποδειχθήκαμε πολιτικά γυμνοί, το οποίο, από τη μία πλευρά, μας κάνει υπερήφανους. Άλλες ομάδες με περισσότερα προβλήματα έχουν πολιτική στήριξη

και αγωνίζονται κανονικά. Άλλοι σύλλογοι διαθέτουν δύο ΑΦΜ. Εμείς έχουμε το ίδιο με τον Ερασιτέχνη και χωρίς να υπάρχουν στο τμήμα υπερχρεωμένα συμβόλαια, όπως άλλου, βρεθήκαμε να πληρώνουμε... στασιμμένα άλλων. Ο Ερασιτέχνης διαθέτει ακίνητη περιουσία που δεν την έχει άλλο αθλητικό σωματείο στην Ελλάδα.

Το ανήκουν 30 στρέμματα στην καρδιά της πόλης και 50 στη Μίκρα. Μήπως αυτά είναι ο στόχος», τονίζει ο κ. Μπερμπέρη.

Ο Ηρακλής δεν έχει καταφέρει να εξασφαλίσει φορολογική ενήμεριότητα και, πριν από λίγες ημέρες, η Επιτροπή Επαγγελματικού Αθλητισμού πρόκρινε σε ανάκληση της άδειας συμμετοχής στο πρωτάθλημα. Την απόφαση για την αποβολή του Ηρακλή από τη διοργάνωση θα την πάρει ο αθλητικός δικαστής αλλά, σε αυτή την περίπτωση, η ομάδα της Θεσσαλονίκης έχει δικαίωμα να προσφύγει στο ΑΣΕΑΔ όσο διαρκεί η δικαστική εκκρεμότητα και να αγωνίζεται κανονικά.

Το «μπλοκαρισμένο» ΑΦΜ δεν επιτρέπει στους ανθρώπους του Ηρακλή να εισπράξουν χρήματα από χορηγίες. Πολλοί πιστεύουν ότι το σημερινό παιχνίδι ενδέχεται να αποτελέσει το... κύκνειο όμα για τη συγκεκριμένη ομάδα. «Δεν θα αφήσουμε το τμήμα να διαλυθεί. Θα παλέψουμε μέχρι την τελευταία αγωνιστική, που θα έχουμε το δικαίωμα να παίζουμε. Τα πράγματα είναι τραγικά», παραδέχεται ο γενικός αρχηγός και προσθέτει: «Δεν θα αποχωρήσουμε. Εάν οι παίκτες μας αποφασίσουν να πάρουν μεταγραφή για άλλη ομάδα δεν θα τους εμποδίσουμε. Θα παίζουμε από την εφηβική ομάδα όσοι έχουν δικαίωμα. Όλα αυτά τα χρόνια, ο Ηρακλής αποτελεί φτώγιο για το ελληνικό βόλεϊ, σε άνδρες

και γυναίκες. Και, όμως, αυτή την ομάδα δεν τη στηρίζει κανένας».

Κάνουν υπομονή οι παίκτες

Στο ρόστερ του Ηρακλή που μίπηκε στο παρκέ της Γλυφάδας υπάρχουν επτά αθλητές που προέρχονται από το φυτόριο του συλλόγου. Ανάμεσά τους και ο αρχηγός, Μάκης Κολτοιάκας. «Αγαπήσαμε το βόλεϊ μέσα από τις μεγάλες επιτυχίες του Ηρακλή. Θυμάμαι, μετά το 2000, ήμασταν μολο- μπόι για να βρεθούμε για λίγο δίπλα στους κορυφαίους παίκτες μας. Ονειρευόμασταν τότε θα έρθει η στιγμή που θα φοροστούμε την κυανόλευκη φανέλα. Δυστυχώς αυτό έγινε σε μία δύσκολη στιγμή. Πιστεύω ότι θα βρεθεί λύση. Θέλω να συνεχίσω να παίζω με τον Ηρακλή. Θα δικαιολογήσω τους ξένους εάν φύγουν διότι οι οικογενειές τους περιμένουν χρήματα για να επιβιώσουν αλλά εγώ θέλω να βοηθήσω την ομάδα. Η διοίκηση μας είπε ότι θα προσπαθήσει να ολοκληρώσει την χρονιά με όσους παίκτες μείνουν», λέει στην «Κ» ο 23χρονος. Θεατής των δύσκολων στιγμών της αγαπημένης του ομάδας είναι ο προπονητής, Αντρέι Κράβαρικ. Αρνείται να αναφερθεί σε όσους δεν στήριζαν τον σύλλογο αλλά μιλάει με υπερηφάνεια για τους αθλητές του: «Τα παιδιά δεν παραπονιούνται και αυτό, για εμένα, είναι ό,τι καλύτερο μπορούσε να συμβεί».

Η Nokia επιτίθεται στην Google

Δημιούργησε το Here, μία δωρεάν πλατφόρμα με χάρτες και κίνηση στους δρόμους

Ανταγωνισμός

Παρά τις καινοτομίες που φέρνει το Here, δεν θα είναι πάντως εύκολο να πάρει τα σκήπτρα από το Google Maps ως η πιο δημοφιλή πλατφόρμα ψηφιακών χαρτών, από τη στιγμή που η Google δεν σταματά να εμπλουτίζει τη δική της υπηρεσία - για παράδειγμα, ο υπερνρεντικός κολοσσός πρόσθεσε πρόσφατα στο Google Maps νέες δορυφορικές εικόνες υψηλής ανάλυσης για δεκάδες κράτη, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα.

Το μόνο μειονέκτημα για την Google είναι ότι η εφαρμογή των χαρτών της αποκλείστηκε από τα iPhone και iPad τον περασμένο Σεπτέμβριο, όταν η Apple ενσωμάτωσε στο λειτουργικό iOS 6 τη δική της υπηρεσία χαρτών Apple Maps. Ωστόσο, πριν από μία εβδομάδα, η Wall Street Journal υποστήριξε πως ο υπερνρεντικός κολοσσός έχει έτοιμη μία νέα εκδοχή της application, την οποία θα υποβάλει τις επόμενες εβδομάδες για έγκριση στο κατάστημα εφαρμογών App Store. Από τη δική της πλευρά, η Apple ανέπτυξε το Apple Maps, με σκοπό να περιορίσει ακόμη περισσότερο τους δεσμούς της με την Google και να προσφέρει μία ακόμη αποκλειστική και πρωτοποριακή υπηρεσία στους χρήστες των συσκευών της.

Ομως, όταν αποκαλύφθηκαν οι χάρτες, είχαν τόσο πολλά λάθη και ελλείψεις που ο CEO της Apple Tim Cook αναγκάστηκε να ζητήσει δημόσια συγγνώμη, ενώ δεσμεύτηκε πως σύντομα θα βελτιωθούν.

Του ΚΩΣΤΑΣ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ

Αξιόπιστοι χάρτες που καλύπτουν όλο τον πλανήτη, με πλούσιες πληροφορίες και λειτουργίες οι οποίες βοηθούν τον χρήστη να εξερευνήσει την περιοχή που τον ενδιαφέρει. Αυτά είναι μερικά από τα πλεονεκτήματα που κάνουν εδώ και χρόνια το Google Maps, την πλατφόρμα ψηφιακών χαρτών της Google, να είναι αναμφισβήτητο το πρώτο εργαλείο το οποίο επιλέγει κανείς για να βρει π.χ. πού βρίσκεται ο προορισμός του και πώς θα φτάσει εκεί. Πριν από λίγες ημέρες, ωστόσο, η Nokia λανσάρισε το Here, μία δωρεάν καινούργια πλατφόρμα που φιλοδοξεί να ανταγωνισθεί επί ίσοις όροις το Google Maps.

Γι' αυτό, η Nokia ποντάρει στις δυνατότητες που δίνει το Here, αλλά και στο γεγονός ότι είναι προσβάσιμο από κάθε συσκευή και κάθε λειτουργικό σύστημα. Στην πραγματικότητα, το Here αξιοποιεί τους χάρτες από την ήδη υπάρχουσα υπηρεσία Nokia Maps - χάρτες που η φινλανδική εταιρεία χαρακτηρίζει ως «τους πιο ακριβείς και λεπτομερείς που δημιουργήθηκαν ποτέ».

Το χαρτογραφικό υλικό αυτό έχει «ανέβει» ήδη στην ηλεκτρονική διεύθυνση της πλατφόρμας (here.net), ώστε να χρησιμοποιείται μέσω οποιουδήποτε υπολογιστή, tablet PC ή smartphone. Όπως και στο Nokia Maps, στην καινούργια πλατφόρμα μπορούν να προβληθούν επίσης η κίνηση στους δρόμους καθώς και αρκετά σημεία ενδιαφέροντος σε κάθε συνοικία, ενώ η αναζήτηση δρομολογίων υποστηρίζει και τη χρήση μέσω μαζικών μεταφορών.

Μάλιστα, όλα αυτά τα χαρακτηριστικά είναι διαθέσιμα και για την Ελλάδα. Συγκριτικά, πάντως, με το Nokia Maps, οι αναβαθμίσεις στο Here ξεκινούν από το γεγονός ότι πλέον υπάρχουν online τουριστικοί οδηγοί (Heat Maps, όπως τους ονομάζει η εταιρεία), για περισσότερες πόλεις - μεταξύ των οποίων και η Αθήνα.

Επίσης, 25 πόλεις απεικονίζονται στην πλατφόρμα και σε τρεις διαστάσεις, με ρεαλιστικές στερεοσκο-

Το here.net είναι προσβάσιμο από κάθε συσκευή και κάθε λειτουργικό σύστημα. Επιπλέον, όλα αυτά τα χαρακτηριστικά είναι διαθέσιμα και για την Ελλάδα.

Το here.net περιλαμβάνει την υπηρεσία «Συλλογές» μέσω της οποίας αποθηκεύονται οι αγαπημένες τοποθεσίες

πικές αναπαραστάσεις των κτιρίων τους και των τοπίων. Παράλληλα, η Nokia ενσωμάτωσε στο Here μία υπηρεσία ανάλογη του Street View του Google Maps, επιτρέποντας στον χρήστη να «περπατήσει» στους δρόμους αρκετών περιοχών του πλανήτη, μέσα από τον οθόνη της συσκευής του.

Οι περιοχές αυτές έχουν φωτογραφηθεί με ειδικές πανοραμικές κάμερες από την εταιρεία Earthmine, την οποία εξαγόρασε η Nokia. Οι νέες λειτουργίες, όμως, δεν σταματούν εδώ, καθώς στην πλατφόρμα κάνει η πρώτη φορά την εμφάνισή της η υπηρεσία «Συλλογές» («Collections»), μέσω της οποίας μπορεί κανείς να αποθηκεύει αγαπημένες τοποθεσίες ή τα πιο συχνά δρομολογία του, για να μπορεί να τα βρει εύκολα.

Ακόμη καλύτερα, χάρις στην τε-

χνολογία του «υπολογιστικού νέφους», οι «Συλλογές» είναι προσβάσιμες από οποιαδήποτε συσκευή. Ειδικά στην περίπτωση χωρών όπου η χαρτογράφηση δεν είναι αρκετά λεπτομερής, ιδιαίτερα χρήσιμο είναι το επίσης καινούργιο εργαλείο «Map Creator», το οποίο επιτρέπει στους χρήστες να προσθέτουν λεπτομέρειες ή να κάνουν διορθώσεις, οι οποίες αρχικά εμφανίζονται σε μία ειδική έκδοση των χαρτών για την «κοινότητα» των μελών του Here. Στη συνέχεια, αν οι τεχνικοί της Nokia επαληθεύσουν ότι οι διορθώσεις είναι σωστές, θα ενσωματώνονται και στους επίσημους χάρτες.

Η Nokia κυκλοφόρησε την περασμένη εβδομάδα μία application του Here για τα iPhone και iPad, ενώ ανακοίνωσε ότι ετοιμάζει μία εφαρμογή και για το λειτουργικό σύστημα Firefox OS για «έξυπνα» κινητά, το οποίο θα λανσάρεται σύντομα το Mozilla Foundation. Πέρα από τις παραπάνω λειτουργίες, ο σκοπός είναι αυτές οι δωρεάν εφαρμογές να προσφέρουν ακόμη περισσότερες δυνατότητες, όπως τη φωτεινή πλοήγηση για πεζούς και μεγαλύτερη ευελιξία στην αποθήκευση των χαρτών στη συσκευή, για να μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς σύνδεση στο Ιντερνέτ.

Στην περίπτωση του λειτουργικού Android της Google, η εταιρεία εκχωρεί τα γεωγραφικά της δεδομένα σε όσους προγραμματιστές θελήσουν να τα αξιοποιήσουν στις εφαρμογές τους. Οσον αφορά πάντως τις φορητές συσκευές, η Nokia στοχεύει να αξιοποιήσει τις πανοραμικές φωτογραφίες της Earthmine με τη δική της τεχνολογία Livesight, για να αναπτύξει εφαρμογές «επαγγελματίες πραγματικότητας», δηλαδή προγράμματα τα οποία θα καταλαμβάνουν προς τα πού είναι στραμμένη η κάμερα του tablet PC ή του smartphone, για να προβάλλουν πάνω στην τρισδιάστατη ψηφιακή απεικόνιση της περιοχής πληροφορίες - όπως αξιοθέατα ή μουσεία. Η πρώτη ανάλογη εφαρμογή, η Nokia City Lens, διατίθεται ήδη για τα «έξυπνα» κινητά Lumia.

ΣΗΜΕΡΑ GADGETS

GIGASET

Σταθερό με τεχνολογία αφής

Το νέο Gigaset S820 είναι το πρώτο σύμμοτο τηλέφωνο που συνδυάζει το συμβατικό πληκτρολόγιο με την τεχνολογία αφής. Μέσω της οθόνης αφής των 2,4 ίντσων, ο χρήστης μπορεί να δημιουργήσει συνομιλίες στην επιφάνεια εργασίας, για να έχει άμεση πρόσβαση π.χ. στον τηλεφωνικό κατάλογο ή στις λίστες κλήσεων. Επιπλέον, το τηλέφωνο μπορεί να ρυθμιστεί για το πότε θα λαμβάνει ή όχι κλήσεις, αλλά και από ποιους αριθμούς, ενώ δίνει τη δυνατότητα να αυτοματίζει αποστολή SMS προς οποιονδήποτε κινητό.

NINTENDO

Οι καινοτομίες της κονσόλας

Στις 30 Νοεμβρίου θα κάνει ντεμπούτο στη χώρα μας το Wii U της Nintendo. Μεταξύ των καινοτήτων χαρακτηριστικών που φέρει η κονσόλα συγκαταλέγεται το σύστημα διδασκαλίας επικοινωνίας που επιτρέπει να μοιράζονται περιεχόμενα παίκτες απ' όλο τον κόσμο, ο ενσωματωμένος browser για σερφάρισμα στο Ιντερνέτ και η ενσωματωμένη κάμερα για την επικοινωνία των κατοίκων του Wii U μέσω εικόνων και φωνής. Το Basic Pack θα κοστίζει 320 ευρώ, ενώ το Premium Pack 380 ευρώ.

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΑΚΙΝΗΤΑ

Πωλείται καινούργιο διαμέρισμα, ισόγειο 2 υπνοδωματίων με A/C κοινή πισίνα, 2 parking και μεγάλη βεράντα με κήπο στην περιοχή Τύροι των Βασιλέων, με τίτλο ιδιοκτησίας στην Παιφω. Τιμή: 130.000. Τηλ: 99425558

Πωλείται διαμέρισμα 2 υπνοδωματίων στο Κολάσο επιπλωμένο, με κλιματισμό σε όλους τους χώρους. Διαθέτει αποθήκη και καλυμμένο χώρο στάθμευσης σε πολύ καλή τιμή. Πληροφορίες 99009501

Πωλείται διαμέρισμα στο Παράλιμι (περιοχή Ορφανή), ενός υπνοδωματίου, 60 τ.μ., με δύο κλιματιστικά, εντοιχισμένα στην κουζίνα, επιπλωμένο, με πάρκινγκ. Με τίτλο ιδιοκτησίας. Τιμή: 78.000. Τηλ: 99851521

Πωλείται διαμέρισμα 2 υπνοδωματίων στο Κολάσο 90 τ.μ. σε πολύ ήσυχη περιοχή. Βρίσκεται στον 1ο όροφο και είναι πλήρως επιπλωμένο. Υπάρχει κλιματισμός σε όλους τους χώρους. Διαθέτει επιπλέον τουαλέτα ξένης, δύο καλυμμένες βεράντες, αποθήκη και καλυμμένο χώρο στάθμευσης. Η πολυκατοικία είναι 4 χρόνων. Τιμή συζήτησης. Πληροφορίες 99009501.

Πωλείται κατάσταση σε κεντρικό δρόμο της Πάφου 130τ.μ. πάνω - κάτω με υπόγειο χώρο στάθμευσης και μικρή αποθήκη. Τηλ. 99425558.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ

Ενοικιάζεται διαμέρισμα 220 τετραγωνικών, 4 υπνοδωματίων, ανακαινισμένο, στην Λεωφόρο Αθαλάσσας, στον δεύτερο όροφο. Μεγάλη κουζίνα με αποθηκευτικό χώρο, μεγάλης χωρής υποδοχής και αίθουσα συνεδράσεων / σαλόνι, όπως επίσης και 2 αποχωρητήρια (1 για ξένους και 1 προσωπικής χρήσης με μπάνιο). Επίσης παρέχεται ανασανέρ για τον δεύτερο όροφο μόνο. Για πληροφορίες παρακαλώ επικοινωνήστε: 99523068 / 99123583

Ενοικιάζεται διαμέρισμα ενός υπνοδωματίου, επιπλωμένο, εις περιοχή Ενοδοχείου "Palm Beach" εις τουριστική περιοχή Λάρνακας. Πέντε λεπτά από τη θάλασσα. Λογικό ενοίκιο. Για ραντεβού: 99037111. Κον Λευτέρη, 99-906-042 Παναγιώτης.

Ενοικιάζεται αποθήκη με εμβαδό 350 τ.μ. εις Βομή. Περιοχή Αραδίττου. Διαθέτει Γραφείο - κουζίνα - και 2 αποχωρητήρια. Διαθέτει επίσης πόρτα ασφαλείας και εύκολη και γρήγορη πρόσβαση στον αυ-

τοκίνητοδρόμο. Τηλ. 99634136. Λάρνακα.

Ενοικιάζεται διαμέρισμα 2 υπνοδωματίων, επιπλωμένο, στην οδό Σιαδίου στη Λάρνακα σε ήσυχη περιοχή. Ευρίσκεται κοντά σε υπεραγορά και 10 λεπτά από το κέντρο της Λάρνακας. Λογικό ενοίκιο, Για ραντεβού: 99-634-136. Λάρνακα

Ενοικιάζεται κατάστημα 300τ.μ. κατάλληλο για αποθήκη ή εργαστήριο με τριφασικό ρεύμα στην Παλλουριώτισσα, Λεωφ. Αμμοχώστου/ Τιμή 1000 ευρώ! Για πληροφορίες στο τηλ. 99639095.

Ενοικιάζεται διαμέρισμα 2 υπνοδωματίων, επιπλωμένο, στην περιοχή Κάτω Πολεμιδιών, κοντά στα φώτα βιομηχανικής Ύψωνα. Στεγασμένος χώρος στάθμευσης A/C ζεστό/κρύο, ηλεκτρική εστία/φούρνος/απομητήριο, διπλά τζάκια, στην περιοχή Κάτω Πολεμιδιών, κοντά στα φώτα βιομηχανικής Ύψωνα. Πληροφορίες: 99679409

Ενοικιάζονται 3 ολοκαινούργια καταστήματα σε ολοκαινούργιο κτίριο, στο δρόμο Αγίας Ζώνης, Λεμεσός! 120τ.μ. 1.500ευρώ! Τιμές συζήτησης.

Ενοικιάζεται διαμέρισμα 2 υπνοδωματίων στην Ξυλοαράδα. Ένατος μεγάλος χώρος κουζίνας σαλονιού, πλήρως επιπλωμένο, εξοπλισμός κουζίνας, parking. Τιμή: 250 ευρώ. Τηλέφωνο: 96791951

Ενοικιάζεται μεγάλο διαμέρισμα με χωλ, σαλοτραπέζια, κουζίνα, 4 υπνοδωμάτια, 3 WC, μεγάλες βεράντες

στην οδό Αγ. Φυλάξους, Τιμή EUR650. Κατάλληλο για κατοικία, ιατρείο ή γραφείο. Πληροφορίες τηλ 99 411042 (ώρες γραφείου).

Ενοικιάζεται διαμ. 3 υπν., άνετο, καινούριο, μικρή και μεγάλη βεράντα, μικρό τριώροφο κτίριο, στην περιοχή Κάτω Πολεμιδιών, κοντά στα φώτα βιομηχανικής Ύψωνα. Στεγασμένος χώρος στάθμευσης A/C ζεστό/κρύο, ηλεκτρική εστία/φούρνος/απομητήριο, διπλά τζάκια, στην περιοχή Κάτω Πολεμιδιών, κοντά στα φώτα βιομηχανικής Ύψωνα. Πληροφορίες: 99679409

Ενοικιάζεται στη Λεμεσό ανάγειο σπίτι 3 υπνοδωματίων στον Άγιο Νικόλαο πλήρως ανακαινισμένο, full επιπλωμένο. Για πληροφορίες στο τηλέφωνο: 96 57475

Ενοικιάζονται 3 ολοκαινούργια καταστήματα σε ολοκαινούργιο κτίριο, στο δρόμο Αγίας Ζώνης, Λεμεσός! 120τ.μ. 1.500ευρώ! Τιμές συζήτησης.

Ενοικιάζεται διαμέρισμα 2 υπνοδωματίων στην Ξυλοαράδα. Ένατος μεγάλος χώρος κουζίνας σαλονιού, πλήρως επιπλωμένο, εξοπλισμός κουζίνας, parking. Τιμή: 250 ευρώ. Τηλέφωνο: 96791951

Ενοικιάζεται μεγάλο διαμέρισμα με χωλ, σαλοτραπέζια, κουζίνα, 4 υπνοδωμάτια, 3 WC, μεγάλες βεράντες

Ενοικιάζεται διαμέρισμα 2 υπνοδωματίων, επιπλωμένο, στην οδό Σιαδίου στη Λάρνακα σε ήσυχη περιοχή. Ευρίσκεται κοντά σε υπεραγορά και 10 λεπτά από το κέντρο της Λάρνακας. Λογικό ενοίκιο, Για ραντεβού: 99-634-136. Λάρνακα

Ενοικιάζεται κατάστημα 300τ.μ. κατάλληλο για αποθήκη ή εργαστήριο με τριφασικό ρεύμα στην Παλλουριώτισσα, Λεωφ. Αμμοχώστου/ Τιμή 1000 ευρώ! Για πληροφορίες στο τηλ. 99639095.

Ενοικιάζεται διαμέρισμα 2 υπνοδωματίων, επιπλωμένο, στην περιοχή Κάτω Πολεμιδιών, κοντά στα φώτα βιομηχανικής Ύψωνα. Στεγασμένος χώρος στάθμευσης A/C ζεστό/κρύο, ηλεκτρική εστία/φούρνος/απομητήριο, διπλά τζάκια, στην περιοχή Κάτω Πολεμιδιών, κοντά στα φώτα βιομηχανικής Ύψωνα. Πληροφορίες: 99679409

Ενοικιάζονται 3 ολοκαινούργια καταστήματα σε ολοκαινούργιο κτίριο, στο δρόμο Αγίας Ζώνης, Λεμεσός! 120τ.μ. 1.500ευρώ! Τιμές συζήτησης.

Ενοικιάζεται διαμέρισμα 2 υπνοδωματίων στην Ξυλοαράδα. Ένατος μεγάλος χώρος κουζίνας σαλονιού, πλήρως επιπλωμένο, εξοπλισμός κουζίνας, parking. Τιμή: 250 ευρώ. Τηλέφωνο: 96791951

Ενοικιάζεται μεγάλο διαμέρισμα με χωλ, σαλοτραπέζια, κουζίνα, 4 υπνοδωμάτια, 3 WC, μεγάλες βεράντες

Πωλείται χωράφι στο Πρωταρά εις Προφήτη Ηλία με εμβαδό 4.800 τ.μ. Εφάπτεται σε κύριο δρόμο και έχει 10 % κάλυψη για οικοδομή. Τιμή ευκαιρίας. Τηλ. 99634136.

Πωλείται νεοκτίσιμη περιοχή οικόπεδο 533 τ.μ. στην περιοχή Αγ. Κων/νου και Ελένης, Ηλιοσηλη στο Δάλι Λευκωσίας. Το οικόπεδο εφάπτεται με πεδίοδρομο και έχει τίτλο ιδιοκτησίας. Για πληροφορίες τηλ. 99458745

Πωλείται μεγάλο γωνιακό οικόπεδο στην Αγλαντιέρα έναντι από το πάρκο αερίων, πάροδος της Λεωφ. Σιμβουλίου της Ευρώπης, εμβαδού 657τ.μ με 14% δανικό για τετραώροφη πολυκατοικία. Τιμή 495.000. G&P Lazarou 77.77.77.1

Πωλείται οικόπεδο σε ύψωμα στο Γέρι σε αριστοκρατική περιοχή με μονοκατοικίες πολυτελείας στην είσοδο του Δήμου Γέριου από την Αθαλάσσα, εφάπτεται χώρο πρασίνου και χαλινακτής γης 622τ.μ με 2Α 80%. Τιμή 220.000. G&P Lazarou 77.77.77.1

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

Πωλείται Citroen c3 plus!el 2004, 16 άλογα, αρ. εγγραφής KHD, 90.000 χλμ., περασμένο MOT μέχρι τέλος 2013, σύστημα τριτόνιο. Τιμή 5.500 ευρώ, συζήτηση. Τηλ. 97624180 Λευκωσία.

Πωλείται Opel Vectra 180CC, registration DAF, 1993, manual, airbags, air-condition, car radio, silver color, special price: 800 euro only! Call 22101858.

Πωλείται Golf IV Tdi Van 110 hp, χρώματος ασήμι, 3.500 ευρώ. Τηλ. 99997147 Λευκωσία.

Πωλείται Toyota Starlet Glanza 134r turbo, χρώματος ασήμι, γραμμένο και ε-περωρημένο, 4.500 ευρώ. Τιμή συζήτησης! 96766150 Λεμεσός.

Πωλείται Mercedes e 220 CDI μοντέλο 2001 silver, MOT 5/2014, πρόσφατο γενικό service, full extra, 5.500 ευρώ, λόγω αναχώρησης στο εξωτερικό. Για περισσότερες πληροφορίες 99177507.

Πωλείται αμάξ Renault Megane Cabrio, έτος 2006 16 άλογα, αρ. εγγραφής KJY, περασμένο MOT, σύστημα τριτόνιο, leather, με αρκετά extra. Τιμή 5.800 ευρώ, συζήτηση. Τηλ. 99850944 Λεμεσός.

Πωλείται Suzuki Hayabusha του 2001 σε άριστη κατάσταση. Δεκτός οποιουδήποτε μηχανικού ελέγχου. Τιμή 5.800 ευρώ, συζήτηση. Τηλ. 96427168.

Πωλείται Mercedes - Benz CLK 200K

Convertible, automatic, petrol, 2000cc, 10/2002, Black leather seats (gray), Avantgarde, Electric seats, Alarm, With the new Mercedes key fob, 18 inch amg rims, Carbon details. Τιμή: 8.500, τηλ: 99302099

Πωλείται Golf IV Tdi Van 110 hp, χρώματος ασήμι, Τιμή 3500. Τηλ. 99997147.

Πωλείται μοτοσυκλέτα scooter Piaggio μοντέλο Beverly - Anniversary Edition, κυβισμού 500 κ.ε. χρώματος μολύβι, έτους 2012, παρα πολύ καλή κατάσταση, με εγγύηση αντιπροσωπείας 2 χρόνια με χιλιόμετρα 2400, ένας ιδιοκτήτης. Για πληροφορίες, τηλ. 99634136, ή 97686236. Λάρνακα.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Πωλούνται 2 ηλεκτρογεννήτριες HONDA μοντέλο GX390 - απόδοσης 7 KVA, ελαφρύς, μεταφεραμένες. Κατάλληλες για τουρμπίνα νερού ή άλλη ασχολία. Τιμή έκτασης: Ευρώ, 1200. Για ραντεβού: 99634136 Λάρνακα.

Πωλείται βάρκα με όλο τον εξοπλισμό, με λίγες ώρες λειτουργίας και όλες τις άδειες. Τηλ.99422134

Πωλείται μια βιβλιοθήκη χρώματος ά-

σπρου διαστάσεων 2.5x2.5 με χώρο για τηλεόραση στο κέντρο. Πολύ καλή κατασκευή, σε πολύ λογική τιμή. Επίσης δύο θερμάστρες σχεδόν καινούργιες και πολύ αποδοτικές και οικονομικές σε κατανάλωση ενέργειας. Τηλ. 99316392.

Πωλείται τηλεσκοπικό ανιχνευτικό μηχανήματα (forklift) MERLO με 17 Μέτρα ανυψωτήρα, 3 ½ χρόνων με 3000 ώρες λειτουργίας. Γινοται δεκτές προτάσεις και για ενοικίαση. Τηλ. 99622427

ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο Όμιλος των Εδικών Εκδόσεων ζητεί να προσλάβει για πλήρη απασχόληση Στέλεχος για το τμήμα Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας. Ευχάριστη προσωπικότητα, άριστη γνώση της ελληνικής γλώσσας (ομιλία και γραφή), οργανωτικές ικανότητες, ομαδοκωτική ικανότητα εργασίας σε αυστηρά χρονοδιαγράμματα και κάτω από πίεση. Σπουδές στο Μάρκετινγκ ή στην Επικοινωνία θα θεωρηθεί όπως επιπλέον πλεονέκτημα. Παρακαλώ όπως αποστείλλονται τα βιογραφικά σημειώματα στην διεύθυνση demetriou@spmedia.com. Επικοινωνία: Δημήτρης Δημητρίου, Τηλ 2247490

ΠΩΛΕΙΤΑΙ BMW 316i

Πωλείται BMW 316i, κυπριακό του 2010, χρώματος metallic liquid blue με μπλε καθίσματα θερμαινόμενα, αυτόματο με όλα τα έξτρα, 34000 χλμ και δωρεάν service από την αντιπροσωπεία για πέντε χρόνια. Τιμή 18000 ευρώ συζήτηση. Τηλ. 97779722

ΠΩΛΕΙΤΑΙ Η ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ

Πωλείται η ενοικιάζεται πολυτελές retiré 160 τ.μ., τριών υπνοδωματίων με 100 τ.μ. βεράντες σε ήσυχη περιοχή στην Έγκωμη, πάροδος Λεωφ. Προδρόμου. Πλήρως ανακαινισμένο σε μοντέρνο στυλ, open plan καθιστικό, τραπεζαρία και κουζίνα. Σύλινο δάπεδο τικ, θέρμανση και A/c σε όλους τους χώρους. Το κυρίως υπνοδωμάτιο περιλαμβάνει walk-in ντουλάπα και μπαλιέρα με τζακούζι. Πωλείται η ενοικιάζεται πλήρως επιπλωμένο ή όχι. Επικοινωνία: Δημήτρης 99408840.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ / FOR RENT

Ενοικιάζεται πλήρως ανακαινισμένο, επιπλωμένο διαμέρισμα δύο υπνοδωματίων σε κεντρική περιοχή της Λευκωσίας (πίσω από Starbucks), με κεντρική θέρμανση και συστήματα κλιματισμού. Πολύ λογικό ενοίκιο. Πληροφορίες 99476737 και 99382422.

FOR RENT

Fully furnished, recently renovated apartment for rent, located in a central area of Nicosia (behind Starbucks) with central heating and air-conditioning units. Very reasonable rent. For information 99476737 and 99382422.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΟΙΚΟΠΕΔΟ

Οικιστικό, γωνιακό 6200 τ.μ., σε ωραία τοποθεσία στις παρυφές του λόφου Μαντά, Ανθούπολη - Λευκωσία. Άμεση μεταβίβαση. Τιμή 215.000 για γρήγορη πώληση. Τηλ: 99 621 380

Πωλείται

Πωλείται αυτοκίνητο JEEP COMPASS σε άριστη κατάσταση, ένας ιδιοκτήτης, κυπριακό, εγγραφή Σεπτέμβριος 2008, κυβισμός μηχανής 1968cm³, πετρέλαιο. Με πολλά extra. Τιμή συζήτησης! Για περισσότερες πληροφορίες στο τηλέφωνο 99517446, κ. Μιχάλης.

Πωλείται

Πωλείται αυτοκίνητο MERCEDES E200 COMPRESSOR, σε άριστη κατάσταση, ένας ιδιοκτήτης, κυπριακό, εγγραφή Οκτώβριος 2005, κυβισμός μηχανής 1796cm³, βενζίνη με πολλά extra. Τιμή συζήτησης! Για περισσότερες πληροφορίες στο τηλέφωνο 99517446, κ. Μιχάλης.

ΣΥΛΛΕΚΤΙΚΟ ΤΕΥΧΟΣ ΣΟΚΟΛΑΤΑ!

160 σελίδες γεμάτες λαχταριστές συνταγές
με τη βασίλισσα των γλυκών!

Παντρεύουμε τη σοκολάτα με σουμάδα, ελαιόλαδο, ταχίνι, μαστίχα και άλλες πρώτες ύλες της μαμάς πατρίδας, φτιάχνουμε σπιτική τζιαντούγια και εύκολα σοκολατάκια, μεταμορφώνουμε τις τρούφες και τις καριόκες σε κεράσματα περιωπής, «χτίζουμε» παιδικές τούρτες με γκοφρέτες περιπτέρου και παρουσιάζουμε όλες τις νέες τάσεις στη σοκολάτα.

LEON & PARTNERS

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΑ	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΒΙΒΛΙΟ	ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ	ΜΟΔΑ
----------	------------	--------	----------------	-----------	-----------	------

Εκδηλώσεις - Κύπρος

Κυριακή 9.12
ΦΕΣΤΙΒΑΛ

X-Dream Festival

Σε συνέχεια της μεγάλης επιτυχίας του X-Dream Festival των προηγούμενων χρόνων, το φεστιβάλ επιστρέφει για τέταρτη συνεχή χρονιά σε συνεργασία με το Γαλλικό Ινστιτούτο Κύπρου. Αυτή τη φορά το φεστιβάλ ξεκινά με το performance με τίτλο «SLAVE» της Ελένης Θεοδωρίδου (Ελλάδα) ώρα 8:30 μ.μ. Συνέχεια δίνει στις 9:00 μ.μ. ο Julien Cox (Γαλλία) με ένα performance ηλεκτρονικής μουσικής. Επίσης το δεύτερο «Moving Silences» πραγματοποιείται φέτος στο πλαίσιο του 4ου X-Dream Festival. Την Παρασκευή 14 και το Σάββατο 15 Δεκεμβρίου ώρα 8:30 μ.μ. μουσικοί από Γερμανία, Ιαπωνία, Ελλάδα και Κύπρο θα συναντηθούν για να ερμηνεύσουν ζωντανά στο κοινό βινέτες ταινίες σύγχρονων δημιουργών. Το δεύτερο βράδυ οι παραστάσεις θα πραγματοποιηθούν με μοναδικά αυτοσχέδια όργανα. Στο πολιτιστικό και ερευνητικό ίδρυμα ARTOS, Λεωφόρος Αγίων Ομολογητών 64, Λευκωσία. ☎ Πληρ. 22445455

Δευτέρα 10.12
ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Η κυπριακή οικονομία στο ναδίρ! Υπάρχει λύση;

Ο Όμιλος Προβληματισμού για τον Εκαυχρονισμό της Κοινωνίας μας (ΟΠΕΚ) διοργανώνει ανοικτή εκδήλωση με θέμα: «Η κυπριακή οικονομία στο ναδίρ! Υπάρχει λύση;». Ομιλητές: Στάθης Κιτίτσ, πρόεδρος Δ.Σ. CYTA, με θέμα «Έτσι θα προχωρήσουμε, η περίπτωση της CYTA», Μιχάλης Σαρρής, τέως υπουργός, με θέμα «Μνημόνιο: Από τη συμφωνία στην εφαρμογή», Μάριος Μαυρίδης, βουλευτής, με θέμα «Μπροστά στις δυσκολίες, η ευθύνη των πολιτικών», Γιώργος Ευσταθίου, γ.γ. ΟΠΕΚ, με θέμα «Ανάπτυξη για να βγούμε από τα αδιέξοδα». Μετά τις ομιλίες θα διεξαχθεί συζήτηση με τη συμμετοχή του ακροατηρίου. Συντονισμός: Μιχάλης Περισάνης, δημοσιογράφος. Χαιρετισμός: Χαράλαμπος Περικλέους, μέλος Δ.Σ. ΟΠΕΚ. Χορηγός επικοινωνίας: «Η Καθημερινή». Ώρα 7:00 μ.μ. στο «Σπίτι της Ευρώπης», Λεωφόρος Βύρωνος 30, Λευκωσία. ☎ Πληρ. www.opek.org.cy

ΗΜΕΡΙΑ

«Ευρωπαϊκή Κύπρος»

Το Λύκειο Βεργίνας, η Παγκύπρια Οργάνωση Προώθησης του Γραμματισμού και η Λέσχη Βιβλίου διοργανώνουν ημερίδα εκδηλώσεων με θέμα «Ευρωπαϊκή Κύπρος: Προάγοντας τη Δημοκρατία του Γραμματισμού», στο πλαίσιο της προεδρίας της Κύπρου στην Ε.Ε. και της προώθησης του γραμματισμού. Οι εκδηλώσεις θα γίνουν σε τρία μέρη. Στο Α΄ Μέρος θα κατατεθούν εισηγήσεις από τους Τάκη Χατζηδημητρίου, πρώην βουλευτή, Πέτρο Πανόου, καθηγητή πανεπιστημίου, και δρα Παναγιώτη Μαύρο, Π.Α.Ε. στο Υ.Π.Π. Θα γίνει επίσης προβολή φιλμ με θέμα «Από την Ε.Κ.Α.Χ. στην Ε.Ο.Κ. και στην προεδρία της Κύπρου στην Ε.Ε.». Ακολούθως θα γίνουν εγκαίνια μεγάλης έκθεσης βιβλίου από τον κυβερνητικό εκπρόσωπο, Στέφανο Στεφάνου. Τέλος θα διοργανωθούν έξι βιωματικά εργαστήρια με ειδικές θεματικές από εξειδικευμένους ακαδημαϊκούς και καθηγητές του Π.Ι. Στα βιωματικά εργαστήρια θα

Μη χάσετε

Τρίτη 11 έως Πέμπτη 13 Δεκεμβρίου

Νίκος Πορτοκάλογλου και Φίλ. Πλιάτσικας

Ο Νίκος Πορτοκάλογλου και ο Φίλιππος Πλιάτσικας συναντώνται για πρώτη φορά επί σκηνής παρουσιάζοντας στιγμή από τη μακρόχρονη δημιουργική τους πορεία, η οποία και για τους δύο ξεκίνησε από την ηγετική συμμετοχή τους στα δύο ιστορικά συγκροτήματα που εμφανίστηκαν στην ελληνική διακογραφία με διαφορά μιας δεκαετίας, τους Φατμέ για τον Νίκο και τους Πιζέ Λαζ για τον Φίλιππο. Επίσης έχουν

ενταγμένο στο πρόγραμμά τους το υλικό από τους πρόσφατους νέους δίσκους τους, το «Ίσως» του Πορτοκάλογλου και το «Προσολή στο κενό» του Πλιάτσικα. Τρίτη 11 και Τετάρτη 12 Δεκεμβρίου ώρα 9:30 μ.μ. στο Πέραμα, Ζικ Ζακ 12, Λεμεσός. Πληρ. 25373763. Και Πέμπτη 13 Δεκεμβρίου ώρα 9:30 μ.μ. στο Aloft Music Bar, Λεωφόρος Μακαρίου Γ΄ 6, Αγία Νάπα, Αμμόχωστος. ☎ Πληρ. 99637831

Τετάρτη 12 Δεκεμβρίου

Οι διάσημοι Ρώσοι τενόροι του 21ου Αιώνα

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Φεστιβάλ Λεμεσού παρουσιάζονται για μια μοναδική συνουσία οι διάσημοι Ρώσοι τενόροι Alexander Zakharov, Dmitry Sibirteev, Maxim Paster, Mikhail Urusov και Alexander Bogdanov των θεάτρων Bolshoi, Stanislavski και Novaya Opera σε γνωστές και κλασικές επιτυχίες καθώς και σε παγκόσμια χριστουγεννιάτικες επιτυχίες. Ώρα 8:30 μ.μ. στο Θέατρο Ριάλο, Πλατεία Ηρώων, Λεμεσός. ☎ Πληρ. 7777745

συμμετάσχουν επιλεγμένα τμήματα κατεύθυνσης. Ώρα 9:30 π.μ. στο Λύκειο Βεργίνας, Λάρνακα. ☎ Πληρ. 24363993 και 24366006

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Η Λεμεσός του Paolo Baiocco

Συνεχίζεται η έκθεση ζωγραφικής του Paolo Baiocco υπό τον τίτλο «Η Λεμεσός μέσα από τα μάτια ενός Ιταλού». Μέχρι τις 12 Δεκεμβρίου στο Κέντρο Τεχνών Ιδρύματος Πανίκου Μαυρέλλης, Ειρήνης 71, Λεμεσός. ☎ Πληρ. 25341572 και 99696365, paolobaiocco52@libero.it

Τρίτη 11.12

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

Εγκαίνια μουσείου «Το πλουμιστό ψωμί»

Το Κέντρο Λόγου και Τεχνών εγκαινιάζει το μουσείο «Το πλουμιστό ψωμί». Τα εγκαίνια θα τελέσει ο διευθυντής των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, Πάυλος Παρασκευάς. Ώρα 7:00 μ.μ. στο «Τεχνοδρόμιο», Γρηγόρη Αυξεντίου 9, Λεμεσός. ☎ Πληρ. 99681999

Τετάρτη 12.12

ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Για τη διάσωση του Παγκυπρίου Γυμνασίου

Η Κίνηση Υπεράσπισης του Παγκυπρίου Γυμνασίου διοργανώνει εσπερίδα με θέμα «Παρελθόν, παρόν και μέλλον του Παγκυπρίου Γυμνασίου». Εισηγήσεις θα καταθέσουν

οι Γιώργος Χατζηκωστής, πρώην γυμνασιάρχης του Παγκυπρίου, Σόλων Χαράλαμπος, γυμνασιάρχης του Παγκυπρίου, και Παναγιώτης Περισάνης, πρώην καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου. Θα ακολουθήσει συζήτηση με συντονιστή τον πρώην διευθυντή των Πολιτιστικών Υπηρεσιών Νίκο Παναγιώτου. Η εσπερίδα θα ολοκληρωθεί με δεξίωση. Ώρα 6:15 μ.μ. στην Αίθουσα Τελετών του Παγκυπρίου Γυμνασίου, Παλαιά Λευκωσία.

ΧΟΡΟΣ

«Τριάντα οκτώ Χιλιάδες Δράκοι»

Το Χοροθέατρο Ομάδα Πέντε παρουσιάζει την 23η παραγωγή του με τίτλο «Τριάντα οκτώ Χιλιάδες Δράκοι» της Χλόης Μελίδου. Η χορογράφος γράφει σχετικά: «Πρόκειται για πέντε... η και περισσότερες γνωστές ιστορίες που δεν σχετίζονται η μια με την άλλη. Πέντε... η και περισσότερες ηρωίδες από τα λαϊκά παραμύθια, τη μυθολογία, από την παγκόσμια ιστορία και από θεατρικά κείμενα. Δεν πρόκειται για έργο "σπονδυλωτό" όπου οι ιστορίες θα παρουσιαστούν αυτοτελείς. Στόχος μου είναι να βρω έναν κοινό άξονα πίσω από τα γεγονότα, που θα δένει τις ιστορίες και θα δημιουργήσει ένα "καινούργιο έργο", συνεχίζοντας έτσι την καλλιτεχνική μου έρευνα για τα αρχέτυπα και τα επαναλαμβανόμενα μοτίβα στη μυθολογία, μέσα από τον λόγο, αλλά και στην κινησιολογική γραφή μέσω του σώματος». Ώρα 8:30 μ.μ. και Παρασκευή 14 και Σάββατο 15 Δεκεμβρίου στον Τεχνοχώρο της ΕΘΑΛ, Οδός Φραγκλίνου Ρουσόβελτ (πίσω από το Μέγαρο Κοινωνικών Ασφαλίσεων), Λεμεσός. ☎ Πληρ. 25877827

Πέμπτη 13.12

ΘΕΑΤΡΟ

«Μόλις Χώρισα»

Το «Act Theatre» της Έλιας Ιωαννίδου και της Χριστιάνας Αρτεμίου παρουσιάζει την κωμωδία «Μόλις Χώρισα» των Βασίλη Μυριανθόπουλου και Βαγγέλη Χατζηνικολάου, σε σκηνοθεσία του μετρ του είδους Βασίλη Μυριανθόπουλου και διασκευασμένο στην κυπριακή διάλεκτο από τη Χριστιάνα Αρτεμίου. Το έργο περιγράφει με κωμικό τρόπο αυτό ακριβώς που συμβαίνει μετά από κάθε χωρισμό. Το πάτρι-έκπληξη για τα γενέθλια της Ηλέκτρας κινδυνεύει να εξελιχθεί σε μεγάλο δράμα εξόστιας ενός μνημόσυλου που της έχει αφήσει ο Πέτρος στον τηλεφωνητή της. Όλοι ξέρουν το μήνυμα εκτός από την Ηλέκτρα, η οποία πιστεύει ότι ο Πέτρος θα την αγαπά εφ' όρου ζωής, ενώ εκείνος της ζητά να χωρίσουν. Ώρα 8:30 μ.μ. στο Μαρκίδειο Θέατρο, Ανδρέα Γερούδη 27, Πάφος. Πληρ. 26932571. Και κάθε Σάββατο και Κυριακή στο Δημοτικό Θέατρο Λασιών, Λευκωσίας. ☎ Πληρ. 77777181

Σάββατο 15.12

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Λευκωσία, η πόλη μου

Εγκαίνια της έκθεσης «Λευκωσία, η πόλη μου, μια ευρωπαϊκή πόλη» που συνδιοργανώνουν το Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας, ο Σύνδεσμος Φίλων του Μουσείου, το Δ΄ Δημοτικό Νοσημαγείο Αγλαντζιάς και ο Σύνδεσμος Γονέων του Σχολείου. Μέχρι τις 27 Ιανουαρίου στο Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας (Σπίτι Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων). ☎ Πληρ. 22661475

Επιμέλεια: ΚΩΣΤΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ
art@kathimerini.com.cy

Εκδηλώσεις - Ελλάδα

ΜΟΥΣΙΚΗ

Τετάρτη 12.12

Η επιστροφή των Charms

Ένα από τα πιο δημοφιλή ελληνικά ροκ συγκροτήματα της δεκαετίας του '60, οι Charms, επιστρέφουν στο Γυάλινο Μουσικό Θέατρο. Οι παλαιόμαχοι Τέρης Ιερεμιάς (πλήκτρα και φωνή), Κωστής Νικολόπουλος (κιθάρα) και Γιώργος Στρατής (ντραμ), καθώς και ο Γιάννης Σαρόγλου (μπάσο και φωνή) εμφανίζονται για μια συνουσία με τα πιο αγαπημένα τραγούδια τους. ☎ Α. Συγγρού 143

ραφιού, όπως πάντα και παρουσιάζει μαζί με τη Σαβίνα Γιαννάτου και τον Γιάννη Παλαμίδα ένα ολοκληρωμένο παζλ του έργου της. Από τη Λιλιπούπολη, το Γκόλοπ και τον Καρυτάκη μέχρι το Σαμσιτάζ, τα Λεπιδόπετρα, τις Ανάσες και τα Ημερολόγια. Στον Ιανό. Παραστάσεις θα δοθούν επίσης στις 22 και 23 Δεκεμβρίου. ☎ Στάδιου 24

ΘΕΑΤΡΟ

Παρασκευή 14.12

Ερωτας με ρυθμό του τάνγκο

Το έργο «Ερως & Τέλος ή τα δάκρυα του ψαριού μέσα στη θάλασσα», σε κείμενο και σκηνοθεσία Ελένης Τζάρου και χορογραφίες του Κώστα Νικολαΐδη, παρουσιάζεται στο Baile de Bagrio. Σπονδυλωτές αυτόνομες σκηνές συνθέτουν μια γλυκόπικρη παράσταση. ☎ Κωνσταντινουπόλεως 52.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Σάββατο 15.12

Καυστικό χιούμορ στον καμβή

Έκθεση ζωγραφικής των Στ. Δασκαλάκη, Ειρήνης Ηλιοπούλου, Αλέξη Βερούκα και Εμμ. Μπιστάκη στην γκαλερί «Άλμα». Εξαιρετικές σχεδιαστικές, συνθετικές και χρωματικές ποιότητες συνυπάρχουν με πηγαίο καυστικό χιούμορ και ανατρεπτική διάθεση. ☎ Καρανάσσιου 13, Τρίκαλα

ΜΟΥΣΙΚΗ

Σάββατο 15.12

Φιλαρμόνια Λονδίνου

Μία από τις μεγαλύτερες ορχήστρες του κόσμου, η Φιλαρμόνια του Λονδίνου, έρχεται στο Μέγαρο Μουσικής με τον κορυφαίο μαέστρο Λόρν Μάτζελ, με ένα πρόγραμμα-προκλήση στον ρομαντισμό: Τσαϊκόφσκι και Παχτβίτς, Μπραμς και Δεύτερη Συμφωνία. ☎ Βασ. Σοφίας

Επιμέλεια: ΝΕΛΛΗ ΑΜΠΡΑΒΑΝΕΛΑ
abravanel@kathimerini.gr

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΛΟΝΔΙΝΟ

ΕΚΘΕΣΗ

National Gallery

www.nationalgallery.org.uk

«Richard Hamilton: The Late Works». Λίγο πριν από τον θάνατό του τον Σεπτέμβριο του 2011, στα 89 του χρόνια, ο Ρίτσαρντ Χάμιλτον εργαζόταν πάνω σ' ένα μεγάλων διαστάσεων έργο, εμπνευσμένο από το διήγημα του Μπαλζάκ «Το άγνωστο αριστούργημα». Όταν ήταν πλέον σαφές ότι δεν θα προλάβει να το ολοκληρώσει, αποφάσισε να περιληφθούν στην έκθεση, που ήδη προετοιμάζε στην National Gallery, οι προπαρασκευαστικές παραλλαγές του έργου που είχε δημιουργήσει με τη βοήθεια ψηφιακών εικόνων (εδώ μία από αυτές). Με τα έργα αυτά κορυφώνεται το εκθεσιακό αφιέρωμα στον Χάμιλτον, έναν από τους κορυφαίους Βρετανούς καλλιτέχνες της γενιάς του. Η έκθεση περιλαμβάνει μια μεγάλη ανθολογία της όψιμης δουλειάς του, όπου ανατυπώνονται τα θέματα που τον απασχόλησαν σ' όλη τη διάρκεια της διαδρομής του: το παιχνίδι με την προοπτική και τον χώρο, η γυναίκα και η ερωτική επιθυμία, οι αναφορές του σε αναγεννασιακούς ζωγράφους και στον Μαρσέλ Ντυσάν, η πρωτοποριακή αξιολόγηση των δυνατοτήτων της ψηφιακής τεχνολογίας. Εως τις 13 Ιανουαρίου.

ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ

ΕΚΘΕΣΗ

L. A. County Museum of Art

www.lacma.org

«Bodies and Shadows»: Caravaggio and his Legacy». Το πάθος και η βναυσούπτητα σφράγισαν τόσο τη ζωή όσο και το έργο του Καραβάτζο (1571-1610), του ζωγράφου που σηματοδότησε μια μεγάλη στροφή στην ιστορική διαδρομή της τέχνης, χαράζοντας το πέρασμα από την Αναγέννηση στο μπαρόκ. Ο ρεαλισμός, οι τολμηρές χρωματικές αντιθέσεις και η δραματική ένταση των πινάκων του εντυπωσίασαν, θετικά ή αρνητικά, τους συγκινητικούς του και άσκησαν επιρροή σε όλη την Ευρώπη. Οι δύο εκθέσεις που παρουσιάστηκαν το περασμένο καλοκαίρι στη Γαλλία, με θέμα την επιρροή του σε Ιταλούς, Γάλλους, Ολλανδούς, Φλαμανδούς και Ισπανούς ζωγράφους, συγκυνητεύτηκαν στην έκθεση «Σώματα και σκιές: Ο Καραβάτζο και το κληροδότημά του» στο Λος Άντζελες, στην οποία παρουσιάζονται οκτώ πίνακες του Καραβάτζο (εδώ ο «Ιωάννης ο Βαπτιστής στην έρημο») και 48 έργα σύγχρονων του και μεταγενέστερων καλλιτεχνών, ανάμεσά τους οι Σαρτσόνη, Ντε Λα Τουρ, Αρτεμισία Τζεντιλέσκι, Βαλαντέν, Ριμπέρα και Θουμπαράν. Εως τις 10 Φεβρουαρίου.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΘΕΑΤΡΟ

Claire Tow Theater, Lincoln Center

www.lct.org

«Disgraced».

Γραμμένο από τον πακιστανική καταγωγής Αμερικανό συγγραφέα και ηθοποιό Αγιάντ Ακτάρ, το έργο παρουσιάστηκε με επιτυχία στο Σικάγο

πριν μεταφερθεί στη Νέα Υόρκη. Αιρηγείται την ιστορία του Αμίρ Καπούρ, ενός επιτυχημένου δικηγόρου ο οποίος μεγάλωσε σε μουσουλμανική οικογένεια αλλά απομακρύνεται από τις πολιτιστικές παραδόσεις του καθώς ανέρχεται στην ιεραρχία της πολυεθνικής εταιρείας όπου εργάζεται. Παντρεμένος με την Εμίλι, μια Νεοϋρκέζα ζωγράφος επηρεασμένη από την ισλαμική τέχνη, απολαμβάνει μια τακτοποιημένη ζωή, η οποία, όμως, αρχίζει να αναστατώνεται όταν εμπλέκεται σε μια δικαστική υπόθεση που αφορά έναν

ιμάμη που έχει φυλακιστεί δίκαια. Και στη διάρκεια ενός γεύματος στο σπίτι του ζευγαριού, αυτό που ξεκινά σαν φιλική συζήτηση εξελίσσεται σε συγκρούση με επικίνδυνες συνέπειες. Όλες οι κριτικές εκθειάζουν την ερμηνεία του Αασίφ Μαντίβι (φωτ.) στον ρόλο του Αμίρ, ενός πολύ καλή επιλογή είναι και η Χάντι Αρμπουστερ στον ρόλο της Εμίλ.

Booth Theater

www.booth-theater.com

«Who's afraid of Virginia Woolf?». Το πιο γνωστό από τα έργα του Εντουαρντ Άλμπι, σκληρή ανατομία του δυαλειτικού γάμου αλλά και γενικότατα των κοινωνικών συμβάσεων που κυριαρχούν στη σύγχρονη ζωή, έχει παιχθεί επανειλημμένως σε θεατρικές σκηνές παντού στον κόσμο, ενώ στην κινηματογραφική μεταφορά του ευτύχησε να έχει ως πρωταγωνιστές ένα θρυλικό «καταραμένο» ζευγάρι, την Ελίζαμπεθ Τέιλορ και τον Ρίτσαρντ Μπάρτον. Η νέα παραγωγή του «Ποιος φοβάται τη Βιρτζίνια Γουλφ» έχει κερδίσει επαινετικά σχόλια από την κριτική, τόσο για τη σκηνοθεσία της Παμ Μακίνον

«Ιούλιος Καίσαρ» σε γυναικεία φυλακή

Οι παραστάσεις όπου άνδρες ηθοποιοί παίζουν όλους τους ρόλους δεν είναι σπάνιες - αντλούν, άλλωστε, από θεατρικές πρακτικές παλαιότερων εποχών, όταν το επάγγελμα του ηθοποιού ήταν απαγορευμένο με την Εμίλι, μια Νεοϋρκέζα ζωγράφος επηρεασμένη από την ισλαμική τέχνη, απολαμβάνει μια τακτοποιημένη ζωή, η οποία, όμως, αρχίζει να αναστατώνεται όταν εμπλέκεται σε μια δικαστική υπόθεση που αφορά έναν ιμάμη που έχει φυλακιστεί δίκαια. Και στη διάρκεια ενός γεύματος στο σπίτι του ζευγαριού, αυτό που ξεκινά σαν φιλική συζήτηση εξελίσσεται σε συγκρούση με επικίνδυνες συνέπειες. Όλες οι κριτικές εκθειάζουν την ερμηνεία του Αασίφ Μαντίβι (φωτ.) στον ρόλο του Αμίρ, ενός πολύ καλή επιλογή είναι και η Χάντι Αρμπουστερ στον ρόλο της Εμίλ.

σο και για τις ερμηνείες των ηθοποιών: των πρωταγωνιστών Τρέισι Λετς (Τζορτζ) και Είμι Μόρτον (Μάρθα) καθώς επίσης της Κάρι Κουν και του Μάντισον Ντικς που παίζουν το νεότερο ζευγάρι, μάρτυρες και θύματα της ομηρικής σύγκρουσης ανάμεσα στον Τζορτζ και τη Μάρθα.

ΕΚΘΕΣΗ

Solomon Guggenheim Museum

www.guggenheim.org

«Picasso Black and Whites».

Ο Πικάσο συχνά εξόριζε το χρώμα από τη ζωγραφική του. Σε όλη τη διάρκεια της μακρόχρονης διαδρομής του χρησιμοποιούσε συχνά την παλέτα του άσπρου και του μαύρου, με στόχο να τονίσει την αυτονομία της φόρμας που χαρακτηρίζει γενικά το έργο του. Η έκθεση παρακολουθεί αυτήν την ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα πτυχή της καλλιτεχνικής παραγωγής του Πικάσο, καλύπτοντας χρονολογικά και θεματικά το σύνολο της δημιουργικής του πορείας: «ασπρόμαυρα» έργα που ζωγράφησε στη διάρκεια της μπλε και της ροζ περιόδου, πρωτοποριακές εξερευνητικές στον κυβισμό, νεοκλασικά παραστατικά σχέδια, έργα πολιτικής επίτασης, «αναφορές» σε μεγάλους του παρελθόντος όπως ο Ελ Γκρέκο και ο Βελάσκειβ, αισθησιακές εικόνες, αλληγορικές νεκρές φύσεις, πορτρέτα και αυτοπροσωπογραφίες των όψιμων χρόνων του. Ανάμεσα στα 200 περίπου εκ-

θέματα περιλαμβάνονται και τρεις σπουδές για την περιήφηση «Guernica». Εως τις 23 Ιανουαρίου.

ΣΑΟ ΠΑΟΛΟ

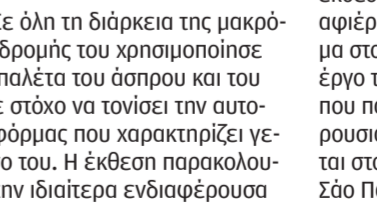
ΕΚΘΕΣΗ

Pinacoteca do Estado de Sao Paulo

www.pinacoteca.org.br

«Ana Maria Pacheco»: Granuras, Esculturas». Η Βραζιλιάνη ζωγράφος,

γλύπτρια και χαρτοκίττρια Άννα Μαρία Πατσέκο (γεν. 1943) έχει αντλήσει έμπνευση από τη λαϊκή τέχνη, τις θρησκευτικές παραδόσεις και τη λογοτεχνία της πατρίδας της, ενώ μεγάλο μέρος του έργου της περιέχει αναφορές στα ταραγμένα χρόνια της στρατιωτικής δικτατορίας στη Βραζιλία. Τα έργα της, τόσο τα τριδιάστατα όσο και τα έργα σε χαρτί, συχνά χαρακτηρίζονται από αλληγορική διάθεση, ενώ κάποιες φορές είναι έντονη σε αυτά η ειρωνεία. Η καλλιτέχνις ζει και εργάζεται από το 1973 στο Λονδίνο και η έκθεση αυτή είναι το πρώτο αναδρομικό αφιέρωμα στο έργο της που παρουσιάζεται στο Σάο Πάολο. Εστιαζόντας κυρίως στα γλυπτά και τα χαρτοκίττα της, η έκθεση περιλαμβάνει μερικά από τα πιο γνωστά έργα της, ανάμεσά τους τα πολυπρόσωπα γλυπτά από χρωματισμένο ξύλο όπως η σύνθεση «Noite Oscura del Alma, 1999», όπου μαυρομορμένοι άνθρωποι περιτριφυρίζουν έναν δεμένο, γυμνό άνδρα στον τον Άγιο Σεβαστιανό, με κουκούλα να καλύπτει το κεφάλι του και βέλγλ καρμινίνα στο σώμα του. Εως τις 3 Σεπτεμβρίου.

Επιμέλεια: ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΤΟΥΠΑΚΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΒΙΒΛΙΟ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΜΟΔΑ

Το «Τέρας» έρχεται ακίνδυνο και αθώο

Η περιπέτεια ενός έλατου που επισκέπτεται έναν έφηβο κάθε τόσο τα μεσάνυχτα, για να τον συμφιλιώσει με την ιδέα του μοιραίου

ΠΑΤΡΙΚ ΝΕΣ
Το τέρας έρχεται
 Εικονογράφηση: Τζιμ Κέυ
 Μπρ.: Μαργαρίτα Ζαχαριάδου
 εκδ. Πατάκι.

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ**

«Ένας χαρισματικός τραμπούκος με άριστους βαθμούς δεν παύει να είναι τραμπούκος. Το πιθανότερο είναι πως κάποια μέρα θα καταλήξει πρωθυπουργός. Και τότε ο Θεός βοηθός». Υπάρχει άραγε αναγνώστης, νέος ή μεγαλύτερος που, ειδικά στη σημερινή Ελλάδα, δεν θα ένιωθε να γράφεται με ανεξίτηλο μελάνι στη συνείδησή του μια τέτοια φράση;

Τη συναντάμε στην αρχή του ευφάνταστου, ευαίσθητου αλλά και αφηγημένου έξω απ' τα δόντια «Τέ-

κό καύσιμο στην αφήγηση. Στον καθημερινό κόσμο ο Κόννορ, εξαιτίας της αρρώστιας της μητέρας του, της εγκατάλειψής από τον διαζευγμένο πατέρα που φτιάχνει δεύτερη οικογένεια στη μακρινή Αμερική, την ελαφριά και κάπως εξυπνακίστικη (η ήλική εκτυλίσσεται κάπου στη βρετανική επαρχία) και της κακής σχέσης με τη δυναμική, απρόσιτη για-γιά, καταλήγει απομονωμένος, σταματημένος ως ιδιόρρυθμος, θύμα ενδοσχολικής βίας (bullying).

Από την άποψη αυτή και όχι μόνο ο Κόννορ θυμίζει έντονα τον πρωταγωνιστή του εξαιρετικού φιλμ «Ragman», που παρακολουθήσαμε στις κινηματογραφικές αίθουσες το φθινόπωρο.

Όπως ο (παρα-) Νόρμαν της ταινίας διαθέτει υπερφυσικές ιδιότητες, έτσι και ο Κόννορ δέχεται τις επισκέψεις του Τέρατος, που δεν είναι άλλο από το ήμερο έλατο της απέναντι πλαγιάς, που ζωντανεύει. Όπως ο Νόρμαν, έτσι και ο Κόννορ γίνεται περίγελως, απόβλητος, χωρίς αυτό καθόλου να τον αποθαρρύνει ή να τον αποκαρδιώνει.

Γιατί όπως οι βρικολάκες στο Ragman, έτσι και το «Τέρας» της φαντασίας του Κόννορ είναι απολύτως ακίνδυνο και αθώο μπροστά στα πραγματικά ανθρώπινα δεινά: τη βία, την κακία, τη συναισθηματική ψυχρότητα, την οδύνη για τη απώλεια της αγαπημένης ανθρώπινης ζωής.

Είναι τόσο γεμάτη από αληθινά τέρατα η πραγματικότητα, που το αρχαιολογικό μοντέλο καταλήγει αντεστραμμένο. Τα τέρατα της φαντασίας, οι κάτοικοι του υπερβατικού κόσμου επιδιώκουν τη λύτρωση («Παρανόρμαν»), ή, ακόμα περισσότερο, παρηγορούν και θεραπεύουν («Το τέρας έρχεται»). Η φρίκη που συνήθως προκαλεί ο κόσμος του υπερφυσικού αποδεικνύεται ένα αθώο παραμύθι, που πασχίζει μάστιχα να μας συμφιλιώσει με την απτή, πραγματική, καθημερινή φρίκη.

Κι επειδή ο Πάτρικ Νες (ΗΠΑ, 1971, αργότερα μόνιμος κάτοικος Μ. Βρετανίας) είναι γερός αφηγητής, δεν αφήνει ευκαιρία να πάει χαμένη: στο

Το «Τέρας» της φαντασίας του Κόννορ είναι απολύτως αγαθό μπροστά στα πραγματικά ανθρώπινα δεινά: τη βία, την κακία, την οδύνη για την απώλεια της αγαπημένης ανθρώπινης ζωής.

περιθώριο του βασικού μύθου βρίσκει χώρο για τις ελάχιστες εκείνες λέξεις που θα χτυπήσουν κατευθείαν στην καρδιά του αναγνώστη, όπως το καυστικό κοινωνικο-πολιτικό σχόλιο για τον «χαρισματικό τραμπούκο», στην αρχή του σημειώματος. Μια μετάφραση όπως αυτή της Ζαχαριάδου δίνει αέρα στα παλιά της ανάγνωστος, που τρέχει με κινηματογραφική ταχύτητα, καθώς εσωτερικά και εξωτερικά πλάνα εναλλάσσονται διαρκώς.

Ο, τι επινοείται χάρην τού να μην κουραστεί, να μη διασπαστεί ούτε στιγμή η προσοχή του νεαρού ανα-

γνώστη, η βροχή των εικόνων, τα μακρινά πλάνα που ζουμάρουν απότομα, οι κορυφώσεις της έντασης και της αγωνίας, η δυναμική αρπαγή και το απότομο χαλάρωμα του μίτου, οι ευφείς και όλο κιόμορ ατάκες των διαλόγων - όλα αυτά προϋποθέτουν μεταφραστικές δεξιότητες που τις διαθέτει η Ζαχαριάδου, με το παραπάνω.

Δίκαια ο ήδη βραβευμένος για προηγούμενα έργα του Νες έγινε ένας από τους επτά συγγραφείς που απέσπασαν για δεύτερη φορά το Carnegie Medal in Literature και ο δεύτερος που το κερδίζει για δυο συ-

νεχόμενες χρονιές, ενώ σάρωσε ήδη (με «Το τέρας έρχεται») και το γερμανικό φετινό Jugendliteraturpreis.

Δεν υπολείπεται της αφηγηματικής ποιότητας η ασπρόμαυρη, υποβλητική εικονογράφηση του Jim Kay, που και αυτή απέσπασε το ετήσιο companion Kate Greenaway Medal, καθιστώντας έτσι το βιβλίο μοναδικά περιπτώση διπλής βράβευσης εδώ και πενήντα χρόνια.

Της έκδοσης αυτού του πραγματικά ιδιαίτερου αναγνώσματος υποπέκειται μια συνταρακτική ανθρώπινη περιπέτεια. Η αρχική σύλληψη και η αρχή εκτέλεσης της συγγρα-

φής ανήκει στην ιρλανδική καταγωγής συγγραφέα και ακτιβίστρια Σίμπαν Ντάουντ, στην οποία και είναι αφιερωμένο. Η Ντάουντ δεν πρόλαβε όμως να ολοκληρώσει.

Την πρόλαβε και αυτήν, όπως και τη μητέρα του Κόννορ, ο θάνατος από την ίδια ασθένεια. Ο εκδότης, με τον οποίο είχε ήδη έρθει σε συμφωνία για τη συγγραφή, ανέθεσε στον Νες τα περατέρω. Μολονότι η ελληνική έκδοση το χαρακτηρίζει βιβλίο για «νέους», δεν θα δισταζα καθόλου να το προτείνω και σε νεότερους, δηλαδή έφηβους αναγνώστες καθώς και, εννοείται, σε ενήλικες.

“

Ο συγγραφέας απέσπασε για δεύτερη φορά το Carnegie Medal in Literature, ενώ σάρωσε ήδη και το γερμανικό φετινό Jugendliteraturpreis

ρατος», ειπωμένη από δασκάλα σε μαθητή. Ο 13χρονος πρωταγωνιστής Κόννορ έχει μόλις υποστεί σωματική και ψυχική κακοποίηση από τον τραμπούκο - συμμαθητή του, και η δασκάλα επιχειρεί να τον παρηγορήσει. Δεν πρόκειται, ωστόσο, για μυθιστόρημα κοινωνικού - πολιτικού περιεχομένου - τουλάχιστον όχι τυπικά. Κάθε άλλο: πρόκειται για τη δραματική ιστορία ενός εφήβου που μέρα τη μέρα παρακολουθεί τη μητέρα του να σβήνει, ευρισκόμενη στο τελικό στάδιο του καρκίνου.

Η επιπόνη όμως του «Τέρατος», που κάθε τόσο τα μεσάνυχτα, στις 12.07, επισκέπτεται τον Κόννορ, επιχειρώντας να τον συμφιλιώσει με το μοιραίο που επικείται, προσδίδει στο βιβλίο στοιχεία ψυχολογικού θρίλερ, ρίχνοντας εντελώς διαφορετι-

Winter stories

ΣΠΙΤΙΑ ■ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ■ ΑΓΟΡΑ ■ DESIGN ■ ΤΑΞΙΔΙΑ ■ LIFESTYLE

Στο κέντρο της πόλης

Κρυμμένο διαμάντι

ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Livingetc

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΖΩΗ www.livingetc.com.cy

Τάσεις

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΡΝΟ ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΚΗ ΑΠΛΟΤΗΤΑ ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΣΤΥΛ

Μπλιάνο

ΟΙ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΠΟΥ ΘΑ ΚΑΝΟΥΝ ΤΗ ΔΙΑΦΕΡΑ

Χειμερινά και & ποιότητες ανεξάντητες αυτές για το σπίτι

ΙΡΣΑ ΦΑΝΗ

The WOW factor

Στης Αθηνάς

Χριστουγεννιάτικο δείπνο

ΣΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Η τέχνη του mix&match

Winter stories

ΣΠΙΤΙΑ ■ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ■ ΑΓΟΡΑ ■ DESIGN ■ ΤΑΞΙΔΙΑ ■ LIFESTYLE

Στης Αθηνάς

29

Livingetc

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΖΩΗ

www.livingetc.com.cy

Στα περίπτερα και στο iTunes AppStore - Livingetc Cy

ΕΒΔΟΜΑΔΑ	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΒΙΒΛΙΟ	ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ	ΜΟΔΑ
----------	------------	--------	----------------	-----------	-----------	------

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΘΑΝΟΥ ΛΙΠΟΒΑΤΣ*

Η δημοκρατία ή λαϊκισμός

Η σημερινή κρίση της κοινωνίας και των αξιών δυναμώνει φαινόμενα παραπλανητικά και επικίνδυνα. Ο λαϊκισμός ως φαινόμενο συνοδεύει στη δημοκρατία πάντα τα κόμματα και τα σώματα. Σημαίνει πριν απ' όλα την έκπτωση, τη φτώχεια, τον δημαγωγικό εκτροχιασμό των θεσμών και των συνειδήσεων. Σε περίοδο κρίσης ο λαϊκισμός εντείνεται και οδηγεί σε φανατισμό και σε πόλωση, ιδιαίτερα σε χώρες και σε κοινωνικές ομάδες όπου κυριαρχεί ο ανορθολογισμός και ανευθυνός, απλοϊκός συναισθηματισμός. Ο λαϊκισμός είναι σήμερα τόσο αποτέλεσμα όσο και αιτία της κρίσης. Πολλοί διανοούμενοι τον προτείνουν ως λύση ως θεραπεία της κρίσης, αποσιωπώντας το ότι ήταν ο (δεξιός και ο αριστερός) λαϊκισμός των τελευταίων τριάντα ετών, ο οποίος επέφερε το σημερινό αδιέξοδο. Το πελαταικό σύστημα προνομίων, οι συντεχνίες στον δημόσιο και στον ιδιωτικό χώρο, η αδικία συνεπεία αυτού του συστήματος, η συρρίκνωση της οικονομικής παραγωγής, συνδέονται άμεσα με τον λαϊκισμό.

Εδώ και τριάντα χρόνια διαδόθηκε ευρύτατα σε όλα τα στρώματα του πληθυσμού μια αλλοτριωμένη συνείδηση που κρύβεται πίσω από τη ναρκισσιστική αποδέσωση του «αυτού», που γίνεται έτσι ένα φετίχ, ένα είδωλο. Οι προνομιοφύλοι αυτού του καθεστώτος είναι εκείνοι που τώρα αντιδρούν πρακτικά και ιδεολογικά σε κάθε προσπάθεια ουσιαστικής αλλαγής του διαστρεβλωμένου κοινωνικού προτύπου. Εκμεταλλεύονται δε τη μοιραία και την έλλειψη δημοκρατικής πολιτικής κουλτούρας πλατιών στρωμάτων, αλλά και τμημάτων της νεολαίας.

Η ρήση ότι «ο λαός είναι υπεράνω των θεσμών» δείχνει πόσο ο λαϊκισμός αντιβαίνει στην έννοια του κριτικά και ορθολογικά σκεπτόμενου πολίτη. Είναι βαθιά αντιδημοκρατικός και αμφισβητεί τη δημοκρατικά νομιμότητα με πράξεις περιφρόνησης του Νόμου, πίσω από πονόφυκες και αριστερίτικες φρασεολογίες, περί «τοκογλυφίας», «νέας κατοχής και δασυλόγων» κ.λπ. Κυριαρχούν τα λόγια τα πολλά, τα κοψίδια, τα μεγάλα, η έκπτωση του νοήματος των λέξεων.

Πίσω από αυτά κρύβονται ο κοινωνικός φθόνος και ο ισοπεδωτισμός, η ασυδοσία και η αναξιοπιστία, η υστερία και η εμπάθεια, η αυθορμητιστική αυθαιρεσία και ανευθυ-

Πλατεία Κλαθμώνος. Η δημόσια διοίκηση χρειάζεται βαθιές αλλαγές.

Χρειάζονται ριζικές μεταρρυθμίσεις της δημόσιας διοίκησης και της οικονομίας, παραγωγικές επενδύσεις, αξιοπιστία στις σχέσεις με τους εταίρους μας.

νόητα, ο ανορθολογισμός και η διγλωσσία. Σήμερα ο λαϊκισμός προωθείται μέσα στο πλαίσιο του μεταμοντέρνου μινδενισμού, για τον οποίο δεν υπάρχουν αξίες, όπως η Δημοκρατία ή ο σεβασμός του Νόμου. Μιλάνε επίσης για τη «μεταπολιτική» και τη «μεταπολιτική». Αυτοί που εξευτέλιζαν τη δημοκρατία όλα τα χρόνια παραπονιούνται τώρα ότι τους «απογοητεύει».

Ο αριστερός λαϊκισμός δεν είναι διαφορετικός από τον δεξιό. Εδώ ισχύει ένας «εκλεκτικός» εθνοκεντρισμός. Ο αντισημιτισμός ανθεί βέβαια σε όλους, όπως ο αντιευρωπαϊσμός και ο αντιγερμανισμός, καθώς και ο μικροαστικός φθόνος ενάντια στους

«πλούσιους» (όχι απλά ενάντια στους φοροφυγάδες), ή η «συνωμοσιολογία». Ο δεξιός λαϊκισμός επικεντρώνεται επιπλέον στον ρατσισμό ενάντια στους μετανάστες, στους ομοφυλόφιλους και στους αλλόθρησκους.

Ο αριστερός λαϊκισμός, ανάμεσα στον μικροαστικό αναρχισμό και στον λενινιστικό ντεσιζιονισμό, επιμένει σε μια εξωπραγματική ολική άρνηση και κριτική σε κάθε αλλαγή, δαιμονοποιεί το Μνημόνιο, σαμποτάρει κάθε παραγωγική επένδυση, και δεν προτείνει καμία ρεαλιστική εναλλακτική λύση: η παραμονή στην Ευρώπη δίχως το Μνημόνιο δεν γίνεται. Αν έλθει στην εξουσία, θα οδηγήσει σε γενικευμένη ανομία, αναρχία και κρεοκοπία, η οποία τελικά θα οδηγήσει στη δικτατορία της φασιστικής δεξιάς.

Αυτό που πρέπει να γίνει είναι: ριζικές μεταρρυθμίσεις της δημόσιας διοίκησης και της οικονομίας, παραγωγικές επενδύσεις με στόχο τη δημιουργία θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό, αλλά και στον δημόσιο χώρο, αξιοπιστία στις σχέσεις με τους εταίρους μας.

* Ο κ. Θάνος Λιποβάτσ είναι ομότιμος καθηγητής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ

Της ΤΙΤΙΚΑΣ ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΙΑ

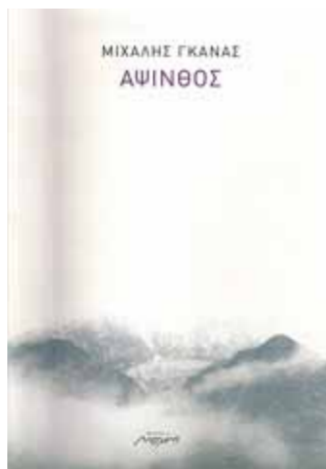
Ο πόνος της αποξένωσης

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΓΚΑΝΑΣ
Αψινθος
εκδ. Μελέτι

«**Ενώ ως ποιητής** θα μπορούσα να χαρακτηριστώ καθόλου ή ελάχιστα πολιτικός, έχω γράψει κάποια τραγούδια που εκφράζουν πολιτικές ή κοινωνικές ανησυχίες, σε μια εποχή μάλιστα που το πολιτικό τραγούδι είχε προ πολλού σιωπήσει», έλεγε ο Μιχάλης Γκανάς σε μια συζήτησή μας πριν από λίγο καιρό («Τα ποιητικά», αρ.τ. 3). Κι όμως, όπως αποδεικνύει κι η τελευταία του συλλογή, «Αψινθος», η υπαρξιακή του αναζήτηση, αγκιστρωμένη στην Ιστορία, υπήρξε ανέκαθεν πολιτική, υπό μία ευρύτερη έννοια του πολιτικού, που αφορά τον τόπο, το παρελθόν και το μέλλον του, τον άνθρωπο μέσα στον κόσμο και πλάι ή μακριά από τον άλλον. Δεν είναι στρατευμένη η ποίηση του Γκανά, ούτε ποτέ υπήρξε. Ριζωμένη σε μια πολύκλινη παράδοση, με την οποία ρητά κι υπόρρητα συνδιαλέγεται, μιλάει και πάλι για τον πόνο της αποξένωσης σε όλες τις εκδοχές της, της απομάκρυνσης, της απώλειας: στη νέα του συλλογή, η προσωπική διαδρομή, σημαδεύει από όλους όσους έφυγαν αλλά μπορεί και να γυρίσουν μια στιγμή να κοιτάξουν πίσω όσους ακόμα μένουν, από όλα όσα έφυγαν και μένουν μόνο οι εικόνες τους στη μνήμη, συναίρειται με τη διαδρομή μιας κοινωνίας που πάσχησε στην παγίδα του «περισσότερου». Αυτά τα περισσότερα, αυτό το υλικό αίτημα που αποκόπτεται τον άνθρωπο από τη φύση και τη φύση του, καταλήγει να γράφει, λέει ο Γκανάς, το σκοτεινό μας μέλλον.

Στα νέα του ποιήματα, πάντα ο έρωτας, μαχαίρι δίκαιο, πάντα ο χρόνος και ο θάνατος, σπίνουν χορό μέσα σε μια φύση που επιστρέφει μέσα από δικές του εικόνες αλλά και άλλες, ομότεχνων και φίλων του, σαν τα πουλιά του Γιώργη Παυλόπουλου που μοιάζουν να σηματοδοτούν όλα τα χαμένα, όλα τα κατεστραμμένα σε μια «άπτερη πέτρα

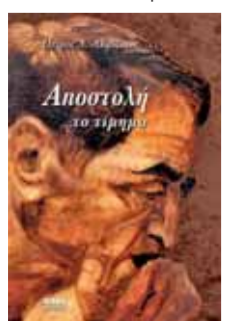
κρυφής πληγής» της τρυφερότητας και της παρηγοριάς, που χάνουν και βρίσκουν τον δρόμο τους κάτω από βαριά βούδια, βροχές και καταγίδες, μες στα ψηλά δέντρα ενός τόπου που δεν παύει να επανέρχεται στον λόγο του επειδή ακριβώς δεν υπάρχει. Δεν είναι ο τόπος του παρελθόντος, της παιδικής ηλικίας, αλλά ένας χαμένος παράδεισος που αντιπαρτίθεται σε μια ζωή αληθινή που δεν κουράζεται να προσθέτει βάσανα στον πόνο της ύπαρξης, της θνητότητας, της μοναξιάς, της ερημιάς, του πένθους και της λήθης. Σ' αυτόν τον τόπο κελαηδάνε όλα τα πουλιά που αναζητεί ο Παυλόπουλος, κι αν χάνεται στο δάσος με το πόδι του στο δόκανο το ζώο που γυρεύει την αγάπη· κι αν βυζαίνουν τον ποιητή γλυκά «τα ανήμερα μεγάλα σκότη». Το μιλμημένο των ποιημάτων του Γκανά σαν θρόισμα, φτερούγισμα πουλιού ανευέρτου από τη μια σημαίνει εκείνα που έρχονται κι από την άλλη τα ξεριζώνει, όσο μπορεί και γίνεται.

το γάλα της πληγής των ποιητών, «φέγγει δωδεκαετής ημέρα / μέσα στα γυρατά νύχτας». Κι αν δεν είναι «τίποτε τόσο αμίλητο / όσο το μιλμημένο», το μιλμημένο της ποίησης ρίχνει φως στα σκοτάδια της ψυχής, κι ασπρίζουν, όση κι αν είναι η πίκρα του. Το μιλμημένο των ποιημάτων του Γκανά σαν θρόισμα, φτερούγισμα πουλιού ανευέρτου από τη μια σημαίνει εκείνα που έρχονται κι από την άλλη τα ξεριζώνει, όσο μπορεί και γίνεται.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΠΕΤΡΟΣ ΔΑΒΙΔΑΤΟΣ
Αποστολή... το τίμημα
εκδ. Epitáλοφος
σελ. 416 - 18 ευρώ

Εκ πρώτης όψεως η διήγηση αφορά την πορεία του συγγραφέα στον κόσμο της Ιατρικής και ειδικότερα των μεταμοσχεύσεων. Μια πορεία που άρχισε μακριά από την Ελλάδα και τις αδιέξοδες δεκαετίες του '60 και του '70. Μετοικεία στην Αμερική, αγώνας για επιβίωση, για διάκριση και

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Θ. ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ
Στη ροή των νερών και των καιρών
εκδ. Gramma
σελ. 136 - 9 ευρώ

δίαιτο της Ιστιαίας για να το παραλάβει ο Δ. Παπαχρηστός. Ο πρώτος είναι ντιζάνερ και ο δεύτερος δημοσιογράφος.

Δώδεκα ιστορίες, έξι από τον καθένα, που πλέουν πάνω-κάτω στον Ευβοϊκό, δίχως ίχνος νοσταλγίας για τους τόπους που αλλάζουν και τις εποχές που χάνονται. Ο Δ. Αρβανίτης από την παλιά γέφυρα της Χαλκίδας στέλνει το ρεύμα των «τρελών νερών» στο

ΣΤΕΛΛΑ ΣΤΕΡΓΙΟΥ-ΒΑΣΙΛΑΤΟΥ
Και πότε θα πεθάνω... ξέρω!
εκδ. Momentum
σελ. 220

περνούν μέσα από τις διηγήσεις της εικόνας της Αθήνας από τη νεανική, πολιτική και παρεμπιπτό δεκαετία του '80 μέχρι τη πιο κουρασμένη και «ώριμη» σημερινά χρόνια. Το «ώριμα» είναι σχετικό, διότι ο Νικόλας δεν μπήκε ποτέ σε καλοήθεια. Ούτε καν στο τέλος... Κείμενο τρυφερό και με γλυκόπικρο χιούμορ δοσμένο, καθώς και στα εύκολα και στα δύσκολα της κοινής τους ζωής, προ πάντων όλων ο Καζαντζίδης.

ΠΑΙΔΙΚΟ
ΑΝΤΡΗΙΟΥ ΛΕΪΝ
Οι περιπέτειες του νεαρού Σέρλοκ Χολμς
Η κόκκινη βδέλλα
μετ. Ανδρέας Μικαηλίδης
εκδ. Μεταίχμιο
σελ. 432 - 13,30 ευρώ

Ο νεαρός Σέρλοκ Χολμς ξέρει πως οι ενήλικες έχουν μυστικά. Δεν περίμενε ωστόσο ποτέ να βρει τον πιο διαβόητο εκτελεστή του κόσμου στο Σάρει τη στιγμή που όλοι τον θεωρούσαν νεκρό. Όταν μάλιστα διαπιστώσει ότι κανείς δεν λέει την αλήθεια αποφασίζει να διακινδυνεύσει τα πάντα για να την ανακαλύψει. Ξεκινά έτσι μια περιπέτεια που θα τον οδηγήσει στην Αμερική, στο κέντρο του πιο θανάσιμου ιατρού, όπου η ζωή είναι φτηνή και η αλήθεια έχει ένα τίμημα που ξεπερνά τη λογική.

ΜΑΚΗΣ ΤΣΙΤΑΣ
Μην ταλαιπωρείς τον Αϊ-Βασίλη
εκδ. Ζωή Λούρα
εκδ. Ψυχογιός
σελ. 48 - 11,99 ευρώ

Ο Αϊ-Βασίλης είναι γέρος, με παραπάνια κιλά, δουλεύει συνεχώς και κουράζεται πολύ. Κι όμως, κάθε χρόνο έρχεται χαμογελαστός και κεφάτος σε όλα τα σπίτια για να φέρει δώρα. Αυτό όμως δεν το εκτιμούν πολλά παιδιά και δυστυχώς τον ταλαιπωρούν. Όσα παιδιά θέ-

Πρώτα σε πωλήσεις

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

- Ο εκτροχιασμός, του Κώστα Σημίτη (Πόλις).** Οι απίτες που οδήγησαν τη χώρα στο οικονομικό αδιέξοδο.
- Ποια Τουρκία; Ποιοι Τούρκοι; του Φραγκούλη Φράγκου (Λιβάνης).** Ο συγγραφέας αναζητάει έγγραφα και στοιχεία ώστε να διεμβολίσει την ιστορική πραγματικότητα της Μικράς Ασίας.
- Το τέρας κι εγώ, του Σταμάτη Μαλέλη (Λιβάνης).** Ένα βιβλίο που αναφέρεται στην κατάληψη και σε όσα βίωσε με αυτό το «τέρας» ο συγγραφέας.
- Η τέχνη του να έχεις πάντα δίκιο, του Αρτούρ Σοπενχάουερ, μετ. Μυρτώ Καλοφωλιά (Πατάκης).** Ένα οξύ και οργισμένο κείμενο, που αυτοσατιρείται ως εγχειρίδιο επικράτησης έναντι οποιουδήποτε αντιπάλου.
- Τέλος στην ύφεση τώρα! του Ραούλ Κρούμαν (Πόλις).** Προτεραιότητα μας πρέπει να είναι η επιστροφή στην ανάπτυξη, λέει ο διάσημος οικονομολόγος.
- Οσκαρ Ουάιλντ, 99 μαθήματα σοφίας για μια ευτυχισμένη ζωή εδώ και τώρα, του Άλλαν Πέρου (εκδ. Πατάκης).** Πώς μέσα από τη σκέψη του Ουάιλντ θα αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα και θα απολαύσουμε τη ζωή.
- Time out, η ελληνική αίσθηση του χρόνου, του Στέλιου Ράμμου (Αρμός).** Πώς βιώνει τον χρόνο ο μέσος Νεοέλληνας και πώς συνδέεται αυτό το γεγονός με τη σημερινή κρίση που αντιμετωπίζει η χώρα μας;
- Η αισθητική των Τρικάλων, του Κώστα Μπαρούτα (Αντ. Σταμούλης).** Φυσικό και αρχαιολογικό τοπίο, χώρα κι μνημεία, η εξέλιξη της πόλης υπό το πρίσμα της αισθητικής.
- Μαγεία, της Ρόντα Μερνερ (Λιβάνης).** Μια λέξη που έχει δαιμονοποιηθεί, έχει γοπεύσει, έχει προκαλέσει.
- Από την άγνοια στη σοφία, του Χόρκε Μπουκιά (opera).** Αυτή είναι η ιστορία ενός φανταστικού ταξιδιού από την άγνοια, απ' όπου όλοι ξεκινάμε, προς τη σοφία, όπου δεν φτάνουμε ποτέ.

Ένα μυθιστόρημα χαμπλόφωνο, με πολλές εσωτερικές ανατροπές.

Η ιστορία μιας πόλης με πλούσια αστική ιστορία και με κρυμμένους θησαυρούς.

Λογοτεχνία

- 60 αποχρώσεις του μαύρου σε φόντο λευκό, της Βάσως Χριστοδούλου (Λογείον).** Μια ποιητική συλλογή που βρίσκει τους αποδέκτες της.
- Πενήντα αποχρώσεις του γκρι, της Ε. L. James (Πατάκης).** Το πρώτο μπεστ σέλερ που κυκλοφόρησε σε μορφή e-book, το πρώτο μέρος μιας τριλογίας που διαβάζεται σ' όλο τον πλανήτη.
- Πολύ χιόνι μπροστά στο σπίτι, της Νίκης Αναστασάε (Πόλις).** Η ανατροπή της ζωής μιας οικογένειας, η πάλη ανάμεσα στην πίστη και στην προδοσία.
- Πενήντα πιο σκοτεινές αποχρώσεις του γκρι, της Ε. L. James (Πατάκης).** Ο Γκρέι προτείνει στην Άνα νέα συμφωνία, στην οποία δεν μπορεί ν' αντισταθεί... Ο δεύτερος τόμος της τριλογίας.
- Όσο αντέχει η ψυχή, της Λένας Μαντά (Ψυχογιός).** Η ιστορία μιας γυναίκας που έδωσε πολλές μάχες, για να χάσει τις περισσότερες.
- Το χέρι της μητέρας, της Λυδίας Γιαννακοπούλου (Μελίχρομος).** Παιδική κακοποίηση από την ίδια τη μητέρα. Μια ιστορία που πιο συχνά απ' όλες αποσιωπάται...
- Το κορίτσι που εξαφανίστηκε, της Τζιλιαν Φλιν (Μεταίχμιο).** Ένα μυθιστόρημα για τα θανάσιμα μυστικά του συζυγικού βίου.
- Σε ζωντανή μετάδοση, της Καμίλια Λάμπεργκ (Μεταίχμιο).** Το τέταρτο βιβλίο της Σουηδικής συγγραφέως στα ελληνικά και ένα ριάλτι φρενάρουν ένα γάμο...
- Ιμαρτέ, στη σκιά του ρολογιού, του Γιάννη Καλούζου (Μεταίχμιο).** Η καθημερινή συμβίωση Ελλήνων και Τούρκων στην Άρτα του 19ου αιώνα.
- Βορά ορνίων, του George R.R. Martin (Anubis).** Το τέταρτο βιβλίο της επικής σειράς, που έχει τιμηθεί με τρία βραβεία Locus και έχει μεταφραστεί σε περισσότερες από είκοσι γλώσσες.

* Αυτήν την εβδομάδα τα στοιχεία προέρχονται από το βιβλιοπωλείο «Τσιουπλάκος» (Ασκληπιού 15, Τρίκαλα).

Επιμέλεια: ΟΛΓΑ ΣΕΛΛΑ

Μια τέχνη που χρησιμοποιείται συχνότερα απ' όσους μετέχουν στα πάνελ.

Το τέταρτο βιβλίο μιας βραβευμένης και πολυμεταφρασμένης σειράς.

ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

- 15λεπτα γεύματα**
Του Jamie Oliver (Διόπτρα)
- Ο λόφος με τα αγριολούουδα**
Της Kimberley Freeman (Διόπτρα)
- Χόμπι**
Του Τζ.Ρ.Π. Τόλκιν (Κέδρος)
- Ο γιος του δάσκαλου**
Του Γιάννη Ξανθοπούλου (Διόπτρα)
- Πενήντα πιο σκοτεινές αποχρώσεις του γκρι**
Της Ε. L. James (Πατάκης)

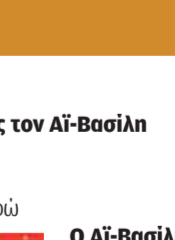
ΞΕΝΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

- Diary of a Wimpy Kid (Book 7)**
Του Jeff Kinney (Puffin)
- Lawless**
Του Matt Bondurant (Canongate Books)
- Citadel**
Της Kate Moss (Orion)
- Heart Shaped Bruise**
Της Tanya Byrne (HeadLine)
- The Racketeer**
Του John Grisham (The New York Times)

Πηγή: Καταστήματα PUBLIC

Μια ξαφνική καλοκαιρινή βροχή και... η ζωή αλλάζει.

Έρωτες, καρβούλες, αστεράκια, τι σημαίνουν όλα αυτά;

λούν πραγματικά να διευκολύνουν τον Αϊ-Βασίλη να τα βγάλει πέρα, πρέπει να διαδθούν αυτό το βιβλίο και να ακολουθήσουν προσεκτικά τις συμβουλές του.

ΕΒΔΟΜΑΔΑ	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΒΙΒΛΙΟ	ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ	ΜΟΔΑ
----------	------------	--------	----------------	-----------	-----------	------

Κλασικός, μακάβριος Τιμ Μπάρτον

Με το «Frankenweenie», ο Βρετανός σκηνοθέτης υμνεί τις ταινίες τρόμου του παρελθόντος

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ

Με μια ματιά στο ίδιο του το παρελθόν, ο Τιμ Μπάρτον γύρισε την καλύτερη ίσως πρόσφατη ταινία του. Ο «Frankenweenie», που είναι ένα είδος ριμέκ μιας νεανικής μικρού μήκους ταινίας του, διαθέτει όλα τα στοιχεία που έχουν αγαπήσει όσοι παρακολουθούν με πάθος τα φιλμ του τα τελευταία 25 χρόνια.

Ο «Frankenweenie» είναι μακάβριος και έχει κιούμπορ, έχει παράξενους χαρακτήρες, αλλά και βαθύ συναίσθημα, και επιπλέον έναν απερίοριστο θαυμασμό για τις ταινίες τρόμου του παρελθόντος. Όλα τα στοιχεία δηλαδή που έχουν χαρακτηρίσει λίγο-πολύ την ιδιαίτερη κινηματογραφική προσωπικότητα

Η σχέση αγάπης και αφοσίωσης που ανέπτυξε μικρός ο Τιμ Μπάρτον με τον σκύλο του έδωσε την ιδέα για τον «Frankenweenie», μια ασυνήθιστη οικογενειακή ταινία.

“

Το γύρισμα της ταινίας διήρκεσε δύο χρόνια, με 33 χειριστές stop motion animation, οι οποίοι δούλεψαν με περισσότερες από 200 κούκλες

του Μπάρτον. Πρόκειται για την ιστορία λατρείας ανάμεσα σε ένα αγόρι και το σκύλι του. Ο Βίκτορ και ο Σπάρκι είναι ακώριστοι και ο δεσμός τους είναι ακόμη πιο δυνατός επειδή ο Βίκτορ είναι ένα εσωστρεφές παιδί, με αγάπη για την επιστήμη και όχι για τα αθλήματα.

Η σχέση αυτή θα κοπεί άγρια όταν ο Σπάρκι θα χτυπηθεί από ένα αυτοκίνητο και θα πεθάνει. Ο απαρνηγός Βίκτορ, παρακινημένος από τα λόγια του καθηγητή Φυσικής, θα αναζητήσει τρόπο να ξαναφέρει τον Σπάρκι στη ζωή και θα τα καταφέρει. Η πράξη του όμως θα έχει απρόβλεπτες συνέπειες για τη μικρή κοινότητα όπου ζει.

Ασπρόμαυρη και με ένα μακάβριο θέμα, δεν είναι η πιο παραδοσιακή

ταινία για όλη την οικογένεια. Δεν είναι όμως και μια ταινία που πρέπει να προβληματίσει τους γονείς αν θα πρέπει να πάνε τα παιδιά τους. Το θέμα μπορεί να είναι μακάβριο με μια πρώτη ανάγνωση, αλλά η ταινία δεν είναι τρομακτική σε καμία περίπτωση. Βασίζεται στο συναίσθημα και στη σχέση του παιδιού με τον σκύλο του, κάτι με το οποίο πολλοί από τους θεατές θα μπορέσουν να ταυτιστούν.

Ο Μπάρτον στον «Frankenweenie» συνδύασε αυτή τη σχέση με την αγάπη του για τις παλιές ταινίες τρόμου που έβλεπε όταν ήταν μικρός. Όπως λέει, «ο λόγος που ήθελα να γυρίσω τον «Frankenweenie» ήταν ότι μεγάλωσα αγαπώντας τις ταινίες τρόμου. Ήταν όμως και η σχέση που

είχα μικρός με τον σκύλο μου. Είναι μια ξεχωριστή και πολύ συναισθηματική σχέση στη ζωή σου. Προφανώς οι σκύλοι δεν ζουν όσο οι άνθρωποι, έτσι αναγκαστικά ζεις το τέλος αυτής της σχέσης. Σε συνδυασμό με την παραλλαγή της ιστορίας του Φρανκενστάιν, μου φάνηκε κάτι πολύ δυνατό, μια πολύ δυνατή προσωπική ανάμνηση». Ο Μπάρτον βρίσκει μια αναφορά στον Φρανκενστάιν και στην ίδια την τεχνική του stop motion animation, όπου χρησιμοποιούνται κούκλες που μετακινούνται κατά λίγα χιλιοστά κάθε φορά από τους χειριστές τους. «Είναι σαν να δημιουργείς κάτι από το τίποτα. Παίρνεις μια άψυχη κούκλα και την κάνεις να ζωντανέψει».

Η τεχνική του stop motion είναι

από τις πιο παλιές στον κινηματογράφο και από τις πιο απαιτητικές για τους δημιουργούς μιας ταινίας. Στα 24 καρέ ανά δευτερόλεπτο που καταγράφονται στο φιλμ, ο χειριστής πρέπει να κινήσει τις κούκλες και ό,τι βρίσκεται γύρω τους 24 φορές, για να γυριστεί μόλις ένα δευτερόλεπτο ταινίας. Συνολικά, κάθε χειριστής μπορεί να παράγει πέντε δευτερόλεπτα μέσα σε μια εβδομάδα. Για τον λόγο αυτό, περισσότεροι χειριστές εργάζονται παράλληλα σε περισσότερες από μία σκηνές.

Το γύρισμα του «Frankenweenie» διήρκεσε δύο χρόνια, με 33 χειριστές οι οποίοι δούλεψαν με περισσότερες από 200 κούκλες. Οι 15 από αυτές ήταν εκδοχές του Σπάρκι, και στις διαστάσεις αυτές της κούκλας βασί-

στηκαν οι μετρήσεις και οι αναλογίες για τους υπόλοιπους χαρακτήρες και τα σκηνικά. Μπορεί κάποιος να φαντάζεται ότι πρόκειται για μια απλή κατασκευή, όμως ο Σπάρκι, για να έχει τις κινήσεις και την εκφραστικότητα που ήθελε ο Μπάρτον, κατασκευάστηκε με περισσότερες από 300 αρθρώσεις στο περίπου δέκα εκατοστών σώμα του.

Με τόσες ευαίσθητες και περίπλοκες κούκλες, είναι αναμενόμενο ότι απαιτήθηκε μια πολυπληθής ομάδα τεχνιτών, με ιδιαίτερα εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες. Περίπου 150 άτομα ασχολήθηκαν προκειμένου να κατασκευάσουν τις κούκλες, αλλά και να τις συντηρούν καθημερινά κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων.

Όλα τα κομμάτια στη θέση τους

Για πρώτη φορά, ο «Frankenweenie» εμφανίστηκε στην οθόνη σε μια ταινία μικρού μήκους, που ο Τιμ Μπάρτον γύρισε το 1984. Η αρχική του ιδέα ήταν να γυρίσει την ταινία με κούκλες σε stop motion animation, όμως ο περιορισμένος προϋπολογισμός τον ανάγκασε να κάνει την ταινία σε παραδοσιακή μορφή με ηθοποιούς (ανάμεσά τους, τη Σέλεϊ Ντιβάλ, τον σκηνοθέτη κατ'εξοχή Πολ Μπαρτέλ, αλλά και τη Σοφία Κόπολα).

Οι χαρακτηριστές βασίστηκαν στο πλήθος των σχεδίων που έκανε ο Μπάρτον, όπως συνθίξει για όλες τις ταινίες του. Στη νέα εκδοχή μεγάλου μήκους, τα σχέδια βρήκαν μια πιο πιστή εφαρμογή στις κούκλες που δημιουργήθηκαν ειδικά για την ταινία. Όπως λέει ο Μπάρτον για τον νέο «Frankenweenie», «Είμαι ενθουσιασμένος που οι θεατές θα έχουν αυτή την εμπειρία, όχι μόνο επειδή επιβεβαιώνεται η ιστορία που έχει σημασία για μένα, αλλά και επειδή μπαίνουν στη θέση τους όλα τα κομμάτια που την κάνουν να αποκτά νόημα. Είμαι ενθουσιασμένος επειδή όλα τα στοιχεία, το ότι προσπαθήσαμε να συλλάβουμε το πνεύμα των σχεδίων, το stop motion, το ασπρόμαυρο και το 3D, όλα μαζί κάνουν την ταινία μια πρωτότυπη δουλειά, σαν να μην υπήρχε πριν».

Στο Πέρασμα

11 & 12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 21:30

ΠΛΙΑΤΣΙΚΑΣ

ΠΟΡΤΟΚΑΛΟΓΛΟΥ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

LOVE 100.7 FM 88.7

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

J.J. & S. JAMESON IRISH WHISKEY

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ - PRESENTS

CHRISTMAS CONCERT

The Tenors of the XXI Century of MOSCOW

ΟΙ ΔΙΑΣΗΜΟΙ ΡΩΣΟΙ ΤΕΝΟΡΟΙ ΤΩΝ ΘΕΑΤΡΩΝ BOLSHOI / STANISLAVSKI / NOVAYA OPERA ΣΕ ΓΝΩΣΤΕΣ ΑΡΙΕΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΡΕΠΕΡΤΟΡΙΟΥ

11.12.2012 ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ, 8:30Μ.Μ.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - GENERAL INFORMATION 24665795 & 24657745

ΠΑΡΟΣΟΡΕΣ | ΕΣΤΙΦΗΡΑ www.tickethour.com.cy 777 70 40 ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ACS

12.12.2012 ΘΕΑΤΡΟ ΡΙΑΛΤΟ, ΛΕΜΕΣΟΣ, 8:30Μ.Μ.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - GENERAL INFORMATION 7777745 & 25878744

RUSSIAN COMMERCIAL BANK SCF UNICOM

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

kapetani

LOVE 100.7 FM 88.7

ΕΒΔΟΜΑΔΑ	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΒΙΒΛΙΟ	ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ	ΜΟΔΑ
----------	------------	--------	----------------	-----------	-----------	------

Ομορφα μοδάτα ρούχα, αλλά... τοξικά

Επικίνδυνες χημικές ουσίες στα ενδύματα μεγάλων πολυεθνικών αλυσίδων που ντύνουν εκατομμύρια ανθρώπους σε όλη την Γη

Του ΓΙΑΝΝΗ ΕΛΑΦΡΟΥ

Μαζικά, παγκόσμια, μοδάτα, αλλά και τοξικά! Το γενικότερο πρόβλημα της ύπαρξης επικίνδυνων χημικών ουσιών στα ρούχα μεγάλων πολυεθνικών αλυσίδων ενδύσης, που ντύνουν εκατομμύρια ανθρώπους σε όλη την Γη έφερε στο φως η περιβαλλοντική οργάνωση Greenpeace.

Εξετάζοντας 141 διαφορετικά είδη ρούχων σε 29 χώρες, από εξουσιοδοτημένους εμπόρους 20 διεθνών εταιρειών, βρέθηκαν μια σειρά τοξικές χημικές ενώσεις. Σε 89 κομμάτια ενδύσης, δηλαδή στα 2/3 των 141 δειγμάτων, εντοπίστηκαν αιθoxυλιωμένες εννεύλοφαινόλες (NPE). Πρόκειται για χημικά προϊόντα που χρησιμοποιούνται συχνά ως απορρυπαντικά στη βιομηχανία και στην παραγωγή φυσικών και συνθετικών υφασμάτων. Κατά τη διάσπασή τους παράγεται νουλφενόλη (NP), ένα πολύ τοξικό υποπροϊόν που αναστέλλει στον οργανισμό την παραγωγή ορμονών και πλήττει το αναπαραγωγικό σύστημα πολλών ειδών. Οι επικίνδυνες αυτές ενώσεις υπάρχουν και σε μαλακτικά, που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία.

Βαφές με αμίνες

Επίσης, σε μεγάλο μέρος του δείγματος βρέθηκαν υπολείμματα χρήσης πολύ «βαριών» χρωμάτων, που περιέχουν μονοξειδίο του ψευδαργύρου εμπλουτισμένο με αλουμίνιο. Πρόκειται για βαφές με καρκινογόνες αμίνες. Επίσης, τέσσερα είδη περιείχαν φθαλικές ενώσεις (κυρίως για τη χρήση του πλαστικού), που θεωρούνται ύποπτες για τοξική επιβάρυνση του οργανισμού. Τα ρούχα προέρχονταν από την Κίνα και άλλες αναπτυσσόμενες χώρες για λογαριασμό μεγάλων πολυεθνικών εταιρειών, που ντύνουν τον μισό πλανήτη. Άρα, η απειλή τοξικής ρύπανσης είναι παγκόσμια. Ίδιες φίρμες, ίδια ρούχα, ίδια γούστα, ίδια τοξικά;

Τον μεγαλύτερο τοξικό κίνδυνο για την υγεία τους αντιμετωπίζουν βεβαίως τα εκατομμύρια κακοπληρωμένων εργατών στις βιομηχανίες της Κίνας, του Μεξικού και άλλων «αναπτυσσόμενων» χωρών. Επίσης, το περιβάλλον των συγκεκριμένων χωρών επιβάρυνεται ιδιαίτερα, καθώς τα τοξικά αυτά χημικά διαφεύγουν σε ποτάμια και λίμνες, αφού το νερό που χρησιμοποιείται για το πλύσιμο των ρούχων χύνεται σε ποτάμια. Έτσι, επιδρούν αρνητικά στα ψάρια και σε άλλους υδρόβιους οργανισμούς και περνούν στην τροφική αλυσίδα, καταλήγοντας τελικά στον άνθρωπο. Συνέπειες όμως υπάρχουν και στις χώρες πώλησης των ενδυμάτων.

Σε ενδύματα 20 μεγάλων διεθνών фирμών, που έχουν παραχθεί στις αναπτυσσόμενες χώρες, βρέθηκαν:

ΑΙΘΟΞΥΛΙΩΜΕΝΕΣ ΕΝΝΕΥΛΟΦΑΙΝΟΛΕΣ

Κατά τη διάσπασή τους παράγεται νουλφενόλη, ένα πολύ τοξικό υποπροϊόν - επικίνδυνο για ορμονικές διαταραχές.

ΒΑΦΕΣ ΜΕ ΜΟΝΟΞΕΙΔΙΟ ΤΟΥ ΨΕΥΔΑΡΓΥΡΟΥ

Εμπλουτισμένο με αλουμίνιο, που περιέχουν καρκινογόνες αμίνες.

ΦΘΑΛΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ

Υποπτες για τοξική επιβάρυνση του οργανισμού.

Τοξική απειλή στα ρούχα πολυεθνικών ομίλων

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

Ορμονικές διαταραχές, με αρνητικές συνέπειες στο αναπαραγωγικό σύστημα, στη γονιμότητα, στη φυσιολογική ανάπτυξη. Σε υψηλές συγκεντρώσεις έχουν παρατηρηθεί και τοπικοί ερεθισμοί στο δέρμα.

ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ

- 1 Για τον καθαρισμό και τη βαφή ενδυμάτων
- 2 Για την προστασία από μύκητες κατά τη μεταφορά των υφασμάτων ή των τελικών προϊόντων
- 3 Για να γίνονται εύκαμπτα τα πλαστικά
- 4 Σε μαλακτικά

ΠΩΣ ΡΥΠΑΙΝΟΥΝ

- 1 Μέσω των υγρών που απορρίπτονται κατά την επεξεργασία του ρουχισμού σε ποτάμια και λίμνες
- 2 Μέσω του πλυσίματος των ρούχων στις χώρες πώλησης

ΠΩΣ ΠΕΡΝΟΥΝ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

- 1 Μέσω της εισπνοής και των πόρων του δέρματος στους εργατές της βιομηχανίας και στον καταναλωτή. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται από τις εγκύους!
- 2 Μέσω της τροφικής αλυσίδας, καθώς μολύνονται τα ύδατα (επιφανειακά και υπόγεια), με πρώτο θύμα τα ψάρια.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

“

Η Greenpeace εξέτασε 141 διαφορετικά είδη ρούχων σε 29 χώρες, από 20 πολυεθνικές εταιρείες και βρήκε μια σειρά τοξικές χημικές ενώσεις

Το βιολογικό κρέας είναι... βιολογικό;

Τα «τρωτά σημεία» στην ευρωπαϊκή νομοθεσία επηρεάζουν καθημερινά το πιάτο μας

Της ΙΩΑΝΝΑΣ ΦΩΤΙΑΔΗ

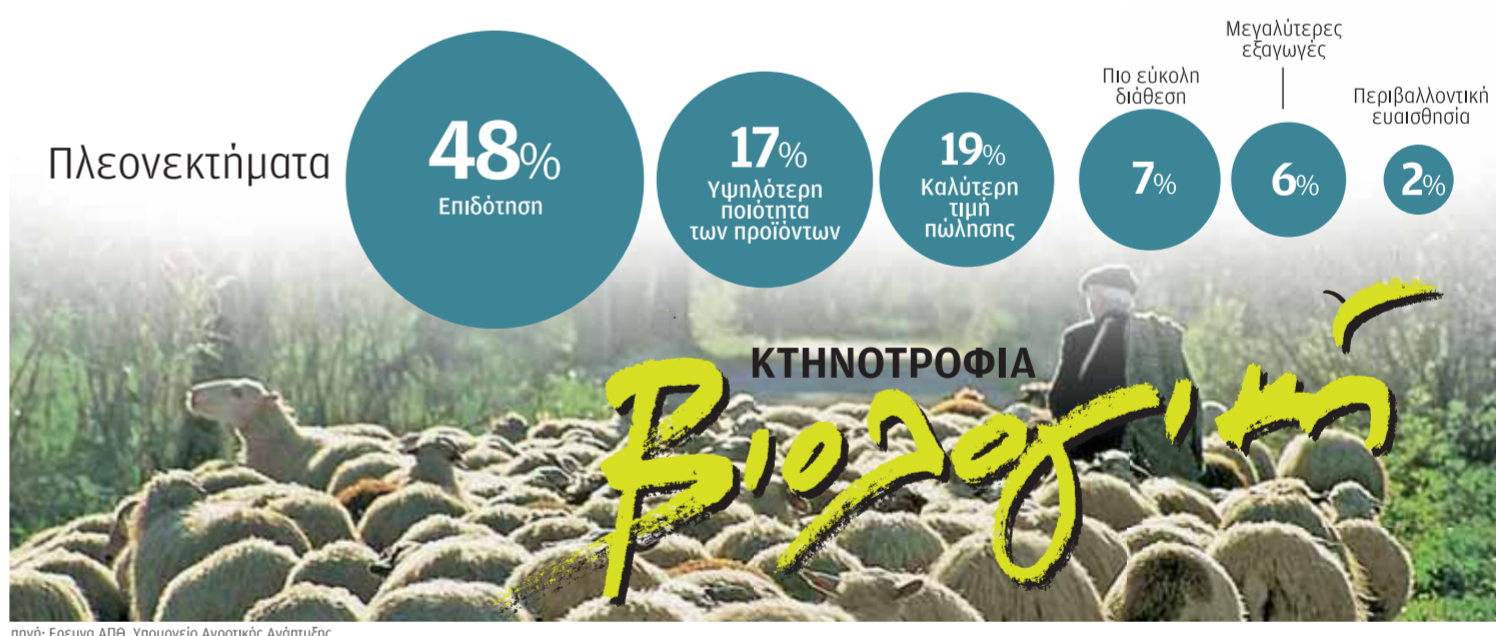
Πόσο «αγνό» είναι ένα κοτόπουλο ή ένα χοιρινό κρέας, προϊόν βιολογικής κτηνοτροφίας; Έχει εκτραφεί με την κατάλληλη ζωοτροφή; Σε παρόμοια ερωτήματα πολλών καταναλωτών απαντά μεταξυ άλλων, μέσω του νέου του βιβλίου, ο πρώην καθηγητής Γεωπονικής στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και επικεφαλής της ελληνικής αντιπροσωπείας στη Μόνιμη Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις Ζωοτροφές επί 25 έτη, κ. Παυτελής Ζωιόπουλος. Το βιβλίο με τον συμβολικό τίτλο «Η τρέλα στο πιάτο μας: επιστήμη και πολιτική στη διατροφή μας» πραγματεύεται όλα τα σύγχρονα ακανθώδη θέματα, όπως τα βιολογικά και τα συμβατικά τρόφιμα, τα γενετικά τροποποιημένα και τα διατροφικά σκάνδαλα των «τρέλων αγελάδων» και των διοξινών στα πουλερικά.

Τα ασαφή σημεία

Εστιάζοντας στα βιολογικά κτηνοτροφικά προϊόντα, αρκετά φαίνεται να είναι τα «τρωτά» σημεία της ευρωπαϊκής νομοθεσίας

που τα διέπει. Στην απαρξή της έννοιας του βιολογικού τροφίμου η Ευρωπαϊκή Ένωση, προκειμένου να ενθαρρύνει περισσότερους κτηνοτρόφους να προσεταιριστούν τις νέες μεθόδους, έθεσε σχετικά «εύελικτα» όρια. Έτσι, σε ζητήματα ζωτικής σημασίας όπως οι ζωοτροφές, αλλά και οι συνιστώμενες πρακτικές για τα ζώα, ο νομοθέτης χρησιμοποιεί γλώσσα ασάφειας: «κατά προτίμηση» ή «κατά κύριο λόγο» όταν αναφέρεται στη χρήση ιδιοπαραγόμενων ζωοτροφών.

Βέβαια, όπως μας διευκρινίζει και ο συγγραφέας του βιβλίου, οι εν λόγω παρεκκλίσεις επρόκειτο να έχουν περιορισμένη χρονική ισχύ, τις περισσότερες φορές όμως αυτά παρατείνονται. «Ακόμα και η τελευταία αναθεώρηση των οδηγιών, αυτή του 2009, δεν είναι επαρκής» υπογραμμίζει ο κ. Ζωιόπουλος. «Υπάρχουν ακόμα θολά σημεία, υπό τη μορφή πάντοτε παρεκκλίσεων και εξαιρέσεων». Επί παραδείγματι «επιτρέπεται το “δέσιμο” των ζώων, μια πρακτική που αντίκειται στην ευζωία των εκτρεφόμενων ζώων και σε μια από τις θεμελιώδεις αρχές της όλης θεωρίας, έως και τις 31.12.2013, για τις μη-

“

Προβληματισμός από τον Π. Ζωιόπουλο, πρώην επικεφαλής της ελληνικής αντιπροσωπείας στην Ε.Ε. για τις ζωοτροφές επί 25 έτη

κρέας εκμεταλλεύσεις». Με ποια κριτήρια, όμως, ορίζεται η «μικρή εκμετάλλευση» και πώς αυτή μπορεί να διαφοροποιείται σε κάθε χώρα-μέλος της Ε.Ε.; Το ερώτημα αυτό αφήνει αναπάντητο ο νομοθέτης... Αντίστοιχη «ανορθογραφία» εντοπίζεται και στη διάταξη σχετικά με τα μεταποιημένα τρόφιμα με πρώτο ύλη το βιολογικό κρέας. «Αναφέρεται ότι επιτρέπεται η χρήση προσθέτων, όπως νιτρώδες νάτριο και νιτρικό νάτριο - που κατά κανόνα χρησιμοποιούνται για συντήρηση και χρώση - κατά την παρασκευή βιολογικών προϊόντων κρέατος, όπως το λουκάνικο». Ο καθηγητής εκτιμά ότι «όταν επιλέγουμε ένα τέτοιο προϊόν πρέπει να εί-

μαστε συνειδητοποιημένοι ότι είναι παρασκευασμένο από κρέας που παράχθη βιολογικά, αλλά όχι ότι πρόκειται για ένα βιολογικό τρόφιμο».

Πολλές από τις παρεκκλίσεις, κρίνει ο κ. Ζωιόπουλος, ενόσων περισσότερο τους κτηνοτρόφους της βόρειας Ευρώπης. «Η βιολογική κτηνοτροφία συνεπάγεται εξ ορισμού την ελεύθερη βοσκή και όχι τον σταβλισμό ή το δέσιμο των ζώων, τα οποία ωστόσο υπό όρους επιτρέπονται. Επίσης επιτρέπονται οι εγκαταστάσεις με μεγάλο αριθμό ζώων, που συναντάμε στις βόρειες χώρες, καθώς έτσι εξασφαλίζεται η αναγκαία γι' αυτά θερμότητα».

ασφάλεια είναι ένας ζωντανός θλανήτης

μάθετε περισσότερα στο www.eurolife.com.cy/eurolife/socialresponsibility_gr/

EuroLife ΚΟΙΝΟ ΚΥΠΡΙΩΝ ασφάλεια

ΕΒΔΟΜΑΔΑ	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΒΙΒΛΙΟ	ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ	ΜΟΔΑ
----------	------------	--------	----------------	-----------	-----------	------

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ

26/11/2012 - 2/12/2012

ΑΝΤΙΘΕΤΟ ΠΛΑΝΟ

«Ψηφιακός Ηρόδοτος» από το ΡΙΚ

Πραγματοποιήθηκε πρόσφατα η παρουσίαση του έργου «Ψηφιακός Ηρόδοτος», που είναι ένα πρωτοπορικό έργο διάσωσης και ανάδειξης ιστορικού αρχείου από την Κύπρο και το βόρειο Αιγαίο. Ο «Ψηφιακός Ηρόδοτος» εντάσσεται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Διασυνοριακής Συνεργασίας «Ελλάδα-Κύπρος 2007-2013» που καλύπτει όλη την επικράτεια της Κύπρου, την Κρήτη και νησιά του βορείου και νοτίου Αιγαίου. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 1.700.000 ευρώ. Στο πλαίσιο του έργου, το ΡΙΚ θα υλοποιήσει την ψηφιοποίηση σημαντικού μέρους του μοναδικού οπτικοακουστικού αρχείου του που καταγράφει την πορεία της Κύπρου και του λαού της για περισσότερο από μισό αιώνα. Θα γίνει, επίσης, εφικτή η μελέτη και η συγκριτική ιστορική έρευνα της περιόδου της Μικρασιατικής Καταστροφής και της κυπριακής τραγωδίας. Το έργο περιλαμβάνει μελέτες, εργασίες και ενέργειες για διάσωση αρχείου από τον κίνδυνο φθοράς, συντήρηση, ταξινόμηση και ασφαλή αποθήκευση των αρχείων, ψηφιοποίηση οπτικοακουστικού και έντυπου υλικού, ιστορική τεκμηρίωση με επιστημονική καθοδήγηση, ανάδειξη αρχειακού υλικού μέσω διαδικτυακής πύλης, ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών μεταξύ των εταίρων και εκδηλώσεις και συναντήσεις διασυνοριακής συνεργασίας.

Η μάχη των σίριαλ

ΑΝΤ1 και Σίγμα κονταροχτυπιούνται στις ζώνες υψηλής τηλεθέασης

Του ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

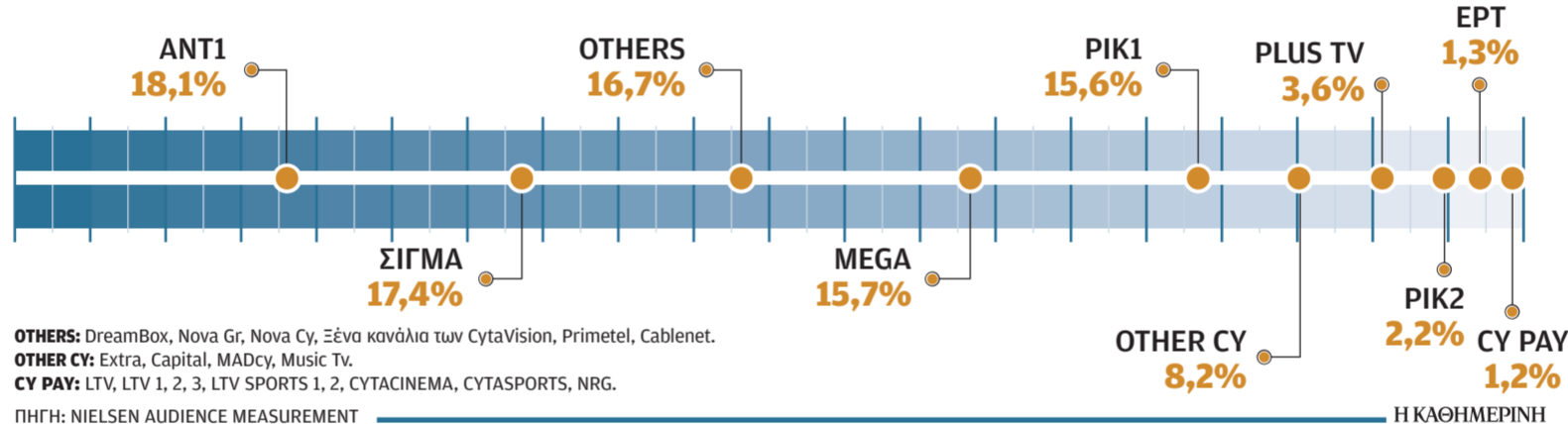
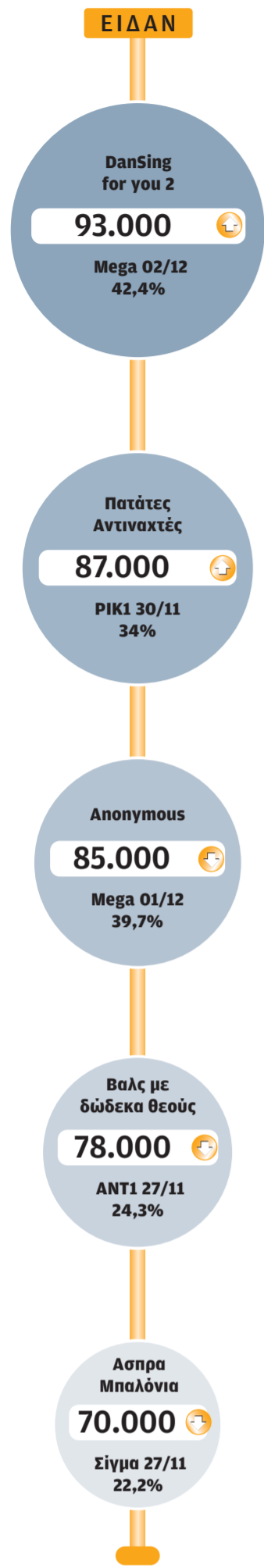
Για δεύτερη συνεχόμενη εβδομάδα ο ΑΝΤ1 διατηρείται στην κορυφή, με τη δραματική καθημερινή του σειρά «Βαλς με δώδεκα θεούς» να αποτελεί το ισχυρότερό του όπλο. Ο ΑΝΤ1 κατάφερε να σταθεροποιηθεί τόσο στην κορυφή του πίνακα τηλεθέασης όσο και στα ποσοστά του, αφού παρέμεινε λίγο πιο πάνω από το 18%. Από την άλλη, αν και με άνοδο στα ποσοστά του, το Σίγμα παρέμεινε στη δεύτερη θέση με μερίδιο τηλεθέασης 17,4%. Η πτώση του καναλιού είναι πρωτόγνωρη τις τελευταίες εβδομάδες, διότι το Σίγμα μάς συνήθισε όλα αυτά τα χρόνια να «καθαρίζει» από τις αρχές της σεζόν και να κατατάσσεται κάθε εβδομάδα την πρώτη θέση. Η ενδυνάμωση των ζωνών υψηλής τηλεθέασης από πλευράς του ΑΝΤ1 είναι και ο κυριότερος λόγος που ο σταθμός πήρε κεφάλι και σταθεροποιήθηκε στην πρώτη θέση. Τόσο το «Βαλς με δώδεκα θεούς» όσο και τα σίριαλ «Νιώσε με» και «Εκείνο το καλοκαίρι» αποφέρουν στο κανάλι υψηλή συγκομιδή στις ώρες πηδάλου τους, με αποτέλεσμα να κερδίζουν τις καθημερινές μάχες έναντι από τα σίριαλ του Σίγμα. Συγκεκριμένα, η υπερκοπή του «Βαλς» απέναντι στα κουρασμένα «Άσπρα Μπαλόνια» της δεύτερης σεζόν είναι σαφής στη ζώνη μετά τα δελτία ειδήσεων, ενώ την περασμένη εβδομάδα το «Νιώσε με» κατάφερε να κερδίσει το σίριαλ του Σίγμα «Επτά ουρανοί και σύννεφα αλτήτες». Τέλος, το «Εκείνο το καλοκαίρι» συνεχίζει τη σταθερή του πορεία, συγκρατώντας καθημερινά νούμερα που πλησιάζουν και το 30%. Σημειώτέον όμως ότι η σειρά του Γιώργου Τσιάνκα μεταδίδεται μετά το «Βαλς με δώδεκα θεούς» και σε μια ώρα που απέναντί του δεν έχει ισχυρούς α-

ντιπάλους. Τα δύο αυτά στοιχεία προσδίδουν ισχυρά πλεονεκτήματα στην παραγωγή, η οποία, αν και αρκετά μελοδραματική, κατάφερε να κερδίσει το φανατικό της κοινό. Όσον αφορά φέτος στον τομέα των σίριαλ, η κατάσταση αρχικά φαινόταν πολύ δύσκολη και, όπως είχαμε σημειώσει παλαιότερα, ελάχιστα θα ήταν εκείνα που θα έφταναν μέχρι τον Ιούνιο. Φαίνεται όμως ότι διαψευδώσατε μέχρι στιγμής όσον αφορά στα σίριαλ των δύο μεγάλων κανάλιων. Από πλευράς του Mega, όμως, τα πράγματα δεν πήγαν καθόλου καλά, αφού δεν κατάφερε να κερδίσει το κοινό με τις δύο δραματικές του σειρές «Πόρτα κλειδωμένη» και «Ένοχα μυστικά», με αποτέλεσμα να παραμένουν σήμερα εκτός της πρώτης πεντητάδας με τα δημοφιλέστερα προγράμματα. Λίγο καλύτερα όμως φαίνεται να είναι τα πράγματα για το

“ Η ενδυνάμωση των ζωνών υψηλής τηλεθέασης από πλευράς του ΑΝΤ1 είναι και ο κυριότερος λόγος που ο σταθμός πήρε κεφάλι και σταθεροποιήθηκε στην πρώτη θέση

κτός της πρώτης 25άδας καταφέρνει να διατηρεί τα ποσοστά της με ένα σταθερό κοινό, σημειώνοντας καθημερινά τηλεθέασεις κοντά στο 20%. Το σημαντικότερο όμως που παρατηρείται γενικότερα φέτος όσον αφορά στο είδος των σίριαλ είναι το γεγονός ότι κανένα από αυτά δεν έχει καταφέρει να εκτοξευτεί κατακτώντας τις πρώτες θέσεις στους πίνακες. Γενικότερα αυτή τη σεζόν παρατηρείται μια αποστροφή προς τις σειρές και μια στροφή προς τη σάτιρα και την πιο ελαφριά ψυχαγωγία. Γι' αυτό άλλωστε παρουσιάζουν τότε αποδοχή τα δύο σόου του Mega «DanSing for you» και «Anonymous» αλλά και η σατιρική εκπομπή του ΡΙΚ «Πατάτες Αντιναχτές». Τρία τηλεοπτικά προγράμματα τα οποία μονοπωλούν φέτος την πρώτη τριάδα του πίνακα της Nielsen κάθε εβδομάδα.

OTHERS: DreamBox, Nova Gr, Nova Cy, Ξένα κανάλια των CytaVision, Primetel, Cablenet. OTHER CY: Extra, Capital, MADcy, Music Tv. CY PAY: LTV, LTV 1, 2, 3, LTV SPORTS 1, 2, CYTACINEMA, CYTASPORTS, NRG. ΠΗΓΗ: NIELSEN AUDIENCE MEASUREMENT

ΚΑΝΑΛΙ	ΘΕΛΑ:	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΩΡΑ
PIK1	22862000	Minority Report	21.30
PIK2	22862000	Lost	21.00
MEGA	22477777	Dancing for you 2	21.00
ANT1	22200200	Dancing with the stars III	21.00
SIGMA	22580100	Ζητείται ψεύτης	21.30
MADcy	22877200	Fashion music project	19.30
TV PLUS	22600600	The upside of anger	21.00
ERT WORLD		06.45 Σαββατοκύριακο στη NET	
ERT WORLD		08.00 Θεία Λειτουργία	10.30
ERT WORLD		11.05 Παιδική ζώνη	12.30
ERT WORLD		13.00 Η ύπαιθρος	14.00
ERT WORLD		14.00 Αξίον εστί	15.00
ERT WORLD		16.00 Έχει γούστο...	18.00
ERT WORLD		18.15 Αναποκρίτες	19.05
ERT WORLD		19.05 Θεματική βραδιά	21.00
ERT WORLD		22.00 Αθλητική Κυριακή	00.00
ERT WORLD		00.10 Αθλητική Κυριακή (Συνέχεια)	01.00
ERT WORLD		01.00 Έχει γούστο...	την Κυριακή (Ε)
NOVACINEMA1		06.05 KorKoro	07.55
NOVACINEMA1		09.35 My week with Marilyn	11.15
NOVACINEMA1		11.15 Welcome to the sticks	13.05
NOVACINEMA1		13.05 Sundays at Tiffany's	14.40
NOVACINEMA1		14.40 Cine News	15.00
NOVACINEMA1		15.00 How I met your mother	17.15
NOVACINEMA1		17.15 C.S.I., XII	16.25
NOVACINEMA1		16.25 Person of Interest (Ε)	17.15
NOVACINEMA1		17.15 Λαρίσα εμπιστευτικό	18.55
NOVACINEMA1		18.55 Sagan	21.00
NOVACINEMA1		21.00 Person of interest	22.00
NOVACINEMA1		22.00 Tower heist	23.55
NOVACINEMA1		23.55 The double	01.10
NOVACINEMA1		01.10 Cine News	02.10
NOVACINEMA1		02.10 The son of no one	
LTV SPORTS 1		09.00 Οι καλύτεροι κλασικοί αγώνες του Αγγλικού Πρωταθλήματος (Ε)	11.00
LTV SPORTS 1		11.00 Ισπανικό Πρωτάθλημα (Ε)	12.45
LTV SPORTS 1		12.45 Ισπανικός Αγώνας (Ε)	13.45
LTV SPORTS 1		13.45 Χωρίς παρωπίδες (Ε)	14.45
LTV SPORTS 1		14.45 Ινποδορμίες (Live)	20.00
LTV SPORTS 1		20.00 Δράση από το NBA (Ε)	20.50
LTV SPORTS 1		20.50 Ισπανικό Πρωτάθλημα (Live)	23.00
LTV SPORTS 1		23.00 Πρωτάθλημα Α' Κατηγορίας	01.00
LTV SPORTS 1		01.00 Αγγλικό Πρωτάθλημα	
NOVSPORTS1		07.00 Super Goal (Ε)	13.00
NOVSPORTS1		13.00 Super Goal (Ε)	15.00
NOVSPORTS1		15.00 Πλατανιάς-Βέρροια (Live)	17.15
NOVSPORTS1		17.15 Αστέρας Τρίπολης-Άρης (Live)	19.30
NOVSPORTS1		19.30 Παναθηναϊκός-Ολυμπιακός (Live)	21.30
NOVSPORTS1		21.30 Total Super League (Live)	00.30
NOVSPORTS1		00.30 Παναθηναϊκός-Ολυμπιακός (Ε)	02.30
NOVSPORTS1		02.30 Skoda Ξάνθη-Παλινός	04.30
NOVSPORTS1		04.30 Αστέρας Τρίπολης-Άρης (Ε)	

Η αλλόκοτη ομορφιά των φετίχ

Λονδρέζικες προτάσεις άνοιξη-καλοκαίρι 2013 - Οι σχεδιαστές παρήγαγαν εκθαμβωτικές συλλογές

Της SUZY MENKES

ΛΟΝΔΙΝΟ. Πλαστικό πλεγμένο σε φορέματα και αθώα λουλούδια με ένα φετιχιστικό άγγιγμα: για την εβδομάδα άνοιξη-καλοκαίρι 2013 του Λονδίνου, οι σχεδιαστές παρήγαγαν εκθαμβωτικές συλλογές διερευνώντας τα όρια της «αλλόκοτης» ομορφιάς.

«Όλες οι τεχνικές και όλη η πολυτέλεια», είπε ο Κρίστοφερ Κέιν για τα κρύσταλλα που χόρευαν πάνω στα λεπτά, σούπερ-ανάλαφρα φορέματα και μια αμυδρή φετιχιστική αίσθηση που προέκυπτε μέσα από κομψές εμφανίσεις που γέννησαν διάφορα πλαστικά υλικά. (Για να μην πούμε τίποτα για τις διακοσμώσεις που έμοιαζαν σαν τα στόμια που τοποθετούνται πάνω στα φουσκωτά παιχνίδια θαλάσσης.)

Ο Πίτερ Πίλτο, ο Κρίστοφερ Κέιν, ο Τζόνθαν Σόντερς, και η Μοίρη Κατράντζου (απέναντι) δημιούργησαν πρωτοποριακές ανοιξιάτικες συλλογές.

γες. Την ίδια στιγμή, ορισμένοι σχεδιαστές που δούλευαν μέχρι πρότινος αποκλειστικά με εμπριμέ, δείχνουν τώρα τη δημιουργικότητά τους μέσα από υφάσματα. Η Μοίρη Κατράντζου ανέδειξε αυτό το κόνσεπτ, συντομεύοντας τα συννηθισμένα θορυβώδη μοτίβα της σε ένα έντονα επικεντρωμένο γραφιστικό στυλ. Η σχεδιάστρια εξήγησε την εμφασή της στα γραμματόσημα και τα παραδοσιακά χαρτονομίσματα, λέγοντας ότι υπάρχουν δύο αντικείμενα που τείνουν να εξαφανιστούν.

Το αποτέλεσμα ήταν εντυπωσιακό, απαιτλά απλό και σε εναρμόνιση με το σώμα με έναν τρόπο που η κ. Κατράντζου δεν είχε κάνει ποτέ πριν. Απλωμένα με ψηφιακή αποτύπωση στο σώμα, τα γραμματόσημα έμοιαζαν όμορφα, τα μοτίβα τους τοποθετημένα με τη συνήθη ικανότητα της σχεδιάστριας. Αυτό που είναι τόσο εντυπωσιακό με την κ. Κατράντζου και άλλους Λονδρέζους σχεδιαστές είναι ότι, καθώς εξακολουθούν να μεγαλώνουν και να διερευνούν, κατορθώνουν να διατηρούν τον πυρήνα της ξεχωριστής τους δημιουργι-

κότητας. Η επίδειξη του Πίτερ Πίλτο σηματοδότησε ένα βήμα μπροστά. Αγρία μοτίβα, γεωμετρικά, ήταν τοποθετημένα στην πασαρέλα και αντανάκλασαν στα ρούχα. Ψηφιακά μοτίβα χρησιμοποιήθηκαν σε ίσια, εφαρμοστά φορέματα και παντελόνια. Ήταν σαν το σχεδιαστικό δίδυμο του Πίτερ Πίλτο και του Κρίστοφερ ντε Βος να είχε τιθασεύσει τις πληθωρικές διεξόδους των εμπριμέ. Αν υπήρχε συχνά στοιχείο υπερβολής στη λεπτομέρεια ενός τοπίου στον ποδόγυρο με τους φραγκαλάδες, το γενικό αποτέλεσμα ήταν σε τέλεια ισορροπία, ενσωματώνοντας φανταστικές λεπτομέρειες σε μια έτοιμη γκαρνταρόμπα.

Άλλη μια δυναμική λονδρέζικη τάση εμφανίστηκε στην πασαρέλα του Τζόνθαν Σόντερς. «Η πρώτη μου σκέψη ήταν η αίσθηση της απλότητας σε θέματα κοψίματος και σχήματος – και πώς να δημιουργήσεις νέες επιφάνειες», είπε ο κ. Σόντερς, που ταίριαζε την ιδέα στην αγάπη του για τα σύγχρονα χορευτικά βήματα του Μάικλ Κλαρκ, επίσης Σκωτσέζου.

“

Η αντίθεση, σωστά ανάκατη με την κομψότητα στο ύφος της κουτюр, δημιουργούσε ένα αποτέλεσμα ακαταμάχητο

Ο κ. Κέιν έχει μια αιχμηρή αίσθηση για την κομψότητα, όπως επίσης και μια σκοτεινή πλευρά. Για την άνοιξη, αυτή η αντίθεση ήταν τόσο σωστά ανάκατη με την κομψότητα στο ύφος της κουτюр έτσι ώστε το αποτέλεσμα να είναι ακαταμάχητο. Η επίδειξη άνοιξε με απλό, λευκό ντύσιμο. Το μοναδικό χρώμα βγήκε από αποχρώσεις του ουράνιου τόξου που αντανάκλασαν στη μεταλλική πασαρέλα. Μέχρι τότε όλα καλά, με κομψά φτιαγμένα φορέματα με φλατ φιόγκους στο μπούστο, που έδιναν ένα άγγιγμα υψηλής ραπτικής από τη δεκαετία του '60.

Καθώς η χρωματική παλέτα έγινε ροζ σαν ζάχαρη, ο κ. Κέιν λάνσαρε τα εκκεντρικά υλικά που χειρίζεται τόσο καλά, όπως πλαστικές, ανάγλυφες ρίγες σε ένα φόρεμα με ένα λαστικένο μπουστάκι. Το τελικό αποτέλεσμα ήταν φορτωμένο αλλά σούπερ μοντέρνο.

Ίσως το στυλ που ξεχώρισε περισσότερο να ήταν το ροζ φόρεμα με την απλικορισμένη, λευκή δαντέλα με τις μαύρες ρι-

Το Νο 1 σε πωλήσεις lifestyle περιοδικό στην Κύπρο

«Δεν ήμουν ποτέ μέρος του lifestyle»

TOP LIST
Ο μεγαλύτερος οδηγός αγοράς ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ-ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2012-13

ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ
143 σελίδες με συμβουλές από εμπειρούς παιδίατρος και πολλές επιλογές από νόστιμες και εύκολες συνταγές για γερές βάσεις στη διατροφή των παιδιών σας!

ΕΙΔΙΚΕΣ • ΕΚΔΟΣΕΙΣ
www.sppmedia.com

Στα περίπτερα και στο iTunes AppStore - must magazine

Available on the App Store

f t You Tube
LIKE FOLLOW WATCH

TIMH €3.50 (ΜΕ ΔΩΡΟ €5.50)